Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Red. af Ivar Hiort
Titel | Title:	Kvindernes Aarbog
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Kvindernes Aarbogs Forlag, 1912
Fysiske størrelse | Physical extent:	226 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

14,-446.-4

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 14 4°
1 1 14 0 4 01850 X

+ Rex

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021854655

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KVINDERNES AARBOG 1912

REDIGERET AF

IVAR HIORT

KVINDERNES AARBOGS FORLAG
KONGENS NYTORV 8
KØBENHAVN

KVINDERNES AARBOG 1912

REDIGERET AF
IVAR HIORT

1912-23348

KVINDERNES AARBOGS FORLAG
KONGENS NYTORV 8
KØBENHAVN

Hendes Majestæt Dronningen har allernaadigst overladt os hosstaaende Portræt til Reproduktion i »Kvindernes Aarbog«, efter at vi havde anmodet om et saadant med den Motivering, at det, — da de danske Kvindeforeninger i saa vidt Omfang havde høstet Gavn af Hendes Majestæts Interesse, — var saare naturligt, at et Værk for og om danske Kvinder indlededes med Billedet af Danmarks første Kvinde.

Red.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Louise

Kgl. Hoffotograf C. Sonne fot.

BIBLIOTHECA REGIA HANNIENSIS

Nærværende Arbejdes Eksistensberettigelse er at finde i den Kendsgerning, at Kvindens sociale Stilling i vor Tid er Genstand for mange Overvejelser og rejser mange Spørgsmaal. En samlet Oversigt over de danske Kvinders fælles eller isolerede Arbejde, deres Interesser og Livsvilkaar maa da antages at have orienterende Betydning — ikke mindst for Kvinderne selv som en Hjælp til at vælge Maal og Midler, ideelle saa vel som praktiske.

Bestræbelserne har i Overensstemmelse hermed været rettet paa at samle Oplysninger om, hvor vidt Kvinderne er naaet frem mod social og økonomisk Selvstændighed, og hvor de finder Støtte og Forstaaelse i deres almene eller personlige Stræben.

Stoffet er søgt ordnet saa overskueligt, at ønskede Oplysninger let vil kunne findes.

Der er tilvejebragt det størst mulige Billedmateriale dels for at anskueliggøre, i hvilket Omfang danske Kvinder i Virkeligheden er repræsenterede paa de forskellige Omraader, dels for at bøde paa den skematiske Karakter, en Aarbog vanskelig kan undgaa at faa.

Fra mange Sider i og udenfor Kvindernes Krese har Redaktionen mødt en Imødekommenhed, som har været til megen Støtte under Udarbejdelsen, og for hvilken vi derfor bringer vor bedste Tak.

Ogsaa de Firmaer, der har bidraget til Udgivelsen ved Tilslutning under en Form, der afviger fra Forretningsmeddelelsernes almindelige, har Krav paa en Tak for deres Bidrag til dette Arbejdes Gennemførelse.

København, den 1. Maj 1912.

Red.

Længe sad Kvinden ved Rok og Væv,
spandt og baldyrte bag Rude,
drømmende om en Ridder gæv,
som drog i Leding derude.
Skøn Jomfru, lyt! Thi Haabet kalder
med sagte Røst.

Ind i det lukkede Fruerbur
lød for det lyttende Øre
nye Toner med Klang af Lur
gennem de stængte Døre.
Skøn Jomfru, lyt! Thi Livet kalder
med højlydt Røst.

Kalder med Bud fra en nyskabt Tid,
taler om Evner og Vilje,
andre Maal og en anden Id
end Drømme og Dans paa Tilje.
Skøn Jomfru, lyt! Thi Tiden kalder
med Alvors Røst.

Hjælp da i Arbejd med Raad og Daad
Fremtiden op at bygge —
slip dog aldrig den fine Traad,
der spinder Hjemmenes Lykke.
Skøn Jomfru, lyt! Thi Hjemmet kalder
med Hjertets Røst.

KVINDEN FØR OG NU

AF *EMMA GAD.*

AARHUNDREDE efter Aarhundrede kom og gik, uden at Tiden forandrede noget væsentligt i Kvindernes Livsvilkaar og Virkeomraade. Den enkelte fremragende og begavede Personlighed vil altid gøre sig gældende, enten det er en Kvinde eller en Mand, og Overleveringen har skænket os en lang Række berømte Kvindeskikkelser fra henfarne Dage, digtede eller virkelige, blide eller viljestærke, varmhjertede eller ondsindede; særlig er det den store erotiske Begavelse, som hos *la grande amoureuse* har tiltrukket Menneskeheden og givet uforgængelig Glans til de enkelte Kvinder, for hvem Hjertets Liv var alt.

Hvad der saaledes har formet sig i det Store, har ogsaa præget sig i det Smaa. Indenfor Hjemmene og Familierne har de begavede Kvinder altid været stærke, det være sig som Hustruer og Mødre, som Husmødre eller Verdensdamer. Særlig her i Norden. Naar man følger den nordiske Historie helt tilbage til Sagaernes Tid, vil man se, at Kvinden til alle Tider har været hædret, og at det ligger dybt i den skandinaviske Mands Karakter at betragte Kvinden som sin Ligestillede og sin Værkfælle i alle Livets Forhold.

Men det var kun tilsyneladende, og indenfor Hjemmene, at hendes Stilling var god gennem Tiderne, der gik. I Virkeligheden gik det hende Nord paa som Syd paa; hun var ubeskyttet af Lovene, udelukket fra saa godt som ethvert Erhverv, henvist i sin Virken til de huslige Sysler og til de smaa Adspredelser og Triumfer, som det private Selskabsliv kunde byde. Helt op imod vore Dage gik Døtre ikke engang lige i Arv med Sønner, for slet ikke at tale om Moderens totale Mangel paa Ret over sine Børn, naar der var Stridspunkter mellem hende og hendes Husbond. Naar hendes Mening og Opfattelse formaaede at gøre sig gældende, var det kun gennem hendes Personligheds Styrke, ikke gennem hendes lovlige Ret. Og de stærke Personligheder er der aldrig mange af.

Lidt over Midten af det nittende Aarhundrede begyndte et andet Livssyn at gøre sig gældende — ganske — ganske smaat. Hvor kom Lysskæret fra? Var det fra Amerika, fra Norge, fra England? Man kan ikke sige det. Ilden har vel længe ligget og ulmet ved Grunden af Samfundsbygningen, og med eet slog Kvindernes Fordring om Ligestilling med Mændene ud i lys Lue — slog ud allevegne. Saa stærkt og bevidst var deres Krav til Ret og Billighed, at de hidtil lukkede Porte i Løbet af et forholdsvis kort Spand af Aar aabnedes paa vid Gab for dem. Love fremkom, som gav dem Rettigheder og Beskyttelse. Ikke alene blev Hustruens men ogsaa den ugifte Moders retslige Stilling forbedret, og paa et Punkt, hvor ingen Love og Retskendelser kan hjælpe, fordi det beror paa den almene Tænkemaade, skete der en uhyre Fremgang, nemlig ved den fraskilte Hustrus Stilling i Samfundet og Omgangslivet.

Dog, det allerførste, der var at foretage for at gøre Kvinderne egnede til det større Virkeomraade, der nu laa foran dem som et forjættet

Land, det var at sørge for, at de lærte noget mere, end foregaaende Tidsaldre havde ment det nødvendigt. Pigeskolen gennemgik en Udvikling, der næsten maa kaldes en Revolution. Fagskoler oprettedes til den særlige Uddannelse, og politiske og praktisk anlagte Foreninger stiftedes til fælles Belæring og Fremskridt. Resultatet blev, at Universiteterne bød Kvinderne velkomne, og Udviklingen gik i forholdsvis faa Aar fremad med en saa rivende Fart, at Borgerraadene i forskellige Lande nu har optaget dem som Repræsentanter for de kvindelige Interesser som en Forberedelse til Opfyldelsen af det store brændende Ønske: Den politiske Valgret, som næppe lader længe vente paa sig.

Samtidig gav Erhvervslivet Kvinderne nye og forskelligartede Opgaver. Hvad vilde de bedste Love have hjulpet, hvis Erhvervet var forblevet lukket for dem. De blev Læger og Politikere, Studerende og Pædagoger. Hele det praktiske Liv — Forretninger, Banker, offentlige Institutioner, Telegraf, Telefon og Postvæsen var hurtigt paa det Rene med, hvilken uhyre stor og paalidelig Arbejdskraft der ved Kvindernes Deltagelse i Livet med eet Slag blev ført dem til Nytte. De sagde blot til Kvinderne: „Kom, tag Plads ved vore Pulte og begynd.“ Og Kvinderne kom og udførte det nye Arbejde med en Dygtighed og Nøjagtighed, en Flid og Retskaffenhed, som foregaaende Slægtled aldrig vilde have tiltroet dem. Man skal lede efter en uhæderlig Kassererske eller en Bogholderske, der forsømmer sin Gerning. Kvindernes Deltagelse i Forretningslivet er efterhaanden bleven uundværlig.

Hvis man, ud fra et Kvindesags-Synspunkt, skulde bebrejde denne store Hær af kvindelige Funktionærer noget, saa er det, at saa faa af dem endnu ejer Mod til efter endt Læretid hos Andre at grunde noget selvstændigt. Heller end efter Mændenes Sædvane at gøre det store Spring ud i Forretningslivets Malstrøm og kæmpe og lide for at skabe en Virksomhed, som er deres egen, vil de nøjes med en fast Ansættelse hos andre med Udsigt til en karrig Pension i deres Alderdom. Paa det Punkt har de endnu en Grad af Udvikling tilgode hos Fremtiden.

Maaske kunde Mændene, da de aabnede Dørene for Kvinderne, ikke handle anderledes, end de gjorde, fordi Stemningen var dem for stærk. Men i hvert Fald var det ikke alene højsindet set, men ogsaa fremsynet og klogt handlet. Naar man ser Udviklingen eller rettere Stilstanden i de østerlandske Stater, hvor Kvinderne er indespærrede og derfor sidder ørkesløse hen, og man sammenligner dem med de Lande, hvor den kvindelige Halvdel af Befolkningen er med i Arbejdet, saa maa det staa Enhver klart, hvor Fordelen ligger. Et Land i Fremgang har ogsaa dygtige Kvinder.

Det har været vort Slægtled givet at se Kvinderne udvikle sig til Borgerinder, og det er maaske det lykkeligste og det største, vi har set.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KVINDERS VALGRET

Af cand. mag. *Elna Munch.*

DA den fri Forfatning indførtes i 1849, og Mændene fik den lige og almindelige Valgret, undlod man ganske at tage Kvinderne i Betragtning. Kvinderne rejste paa det Tidspunkt heller ikke selv noget Krav om at faa Del i Mændenes Rettigheder.

Om en egentlig Kvindebevægelse her i Landet kan der først tales, efter at Georg Brandes i 1869 havde udgivet en Oversættelse af Stuart Mills Bog: „Kvindernes Underkuelse". Det var den Gang ikke Valgretten, det gjaldt, men en Forbedring af Kvindernes sociale Stilling.

Saaledes stiftedes „Dansk Kvindesamfund" i 1871 med det Formaal, at virke for Kvindernes Uddannelse til selvstændigt Erhverv og Forbedring af deres Stilling i Familien og Samfundet. Senere har det tillige sat Kvindernes Valgret paa sit Program. — I Begyndelsen af 1886 kom hertil en ny Kvindeforening i København: „Kvindelig Fremskridtsforening" med Fru M. Bajer som Formand. Den satte sig som Formaal at vække og vedligeholde Interessen for politiske og sociale Spørgsmaal blandt Kvinderne. Der oprettedes en Del tilsvarende Foreninger rundt om i Landet, og fra 1888 udgav „Kvindelig Fremskridtsforening" Bladet „Hvad vi vil" med Fru Johanne Meyer som Redaktør.

I Efteraaret 1886 kom Spørgsmaalet om kvindelig Valgret for første Gang frem paa Rigsdagen, idet der i Folketinget stilledes et Forslag om, at Kvinderne skulde have Valgret til Borgerrepræsentationen i København. Dette Forslag støttedes af „Kvindelig Fremskridtsforening" og „Dansk Kvindesamfund" ved Adresser til Rigsdagen. Næste Foraar blev Forslaget vedtaget i Folketinget med 51 Stemmer mod 16; men det forkastedes i Landstinget. I Efteraaret 1887 indbragte Frederik Bajer et særligt Forslag om at give Kvinder Valgret ved alle kommunale Valg. Det drejede sig dog kun om det lille Mindretal af Kvinderne, der var selvstændige og betalte Skat.

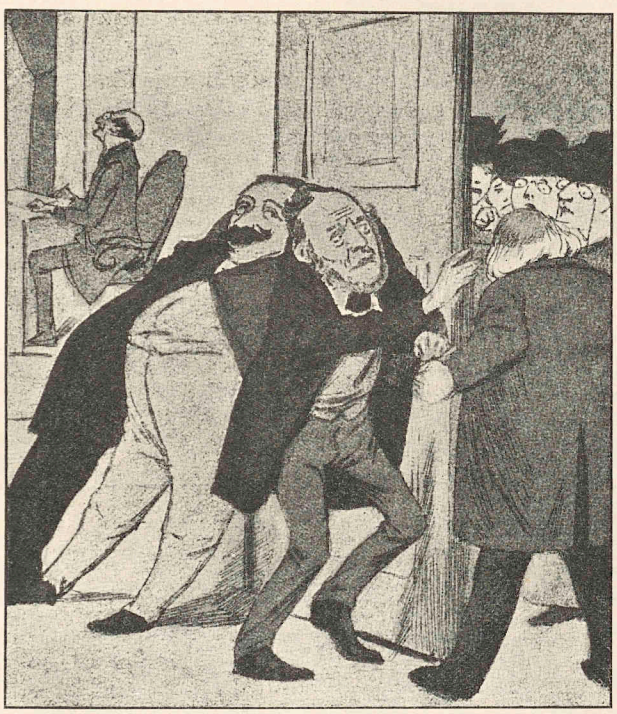

Nej, der er vinket af, min Smukke.
Bliv Barnepige, Kokkepige, Dansedukke,
alt det er no'et, vi vil finde os i,
men Stemmeret — det kan der ikke bli!

Forslaget blev vedtaget i Foraaret 1888 i Folketinget; men da det derefter kom op i Landstinget, blev det meget daarlig modtaget. *Carl Ploug*, som indledede Debatten, drog stærkt

Fru Mathilde Bajer.
Stifter af „Kvindelig Fremskridtsforening".

Fru Johanne Meyer.
Redaktør af Bladet „Hvad vi vil".

Fru Marie Luplau.
Stifter af den første danske Kvindevalgretsforening.

Fru Louise Nørlund.
Stifter af „Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund".

til Felts imod det. Han hævdede bl. a., at medens Forstandslivet var udviklet hos Manden, saa var det Følelseslivet, der spillede den største Rolle hos Kvinden. Følelserne kan være meget nyttige „i de store bevægede Øjeblikke, hvoraf vort Land har gennemlevet adskillige i de sidste 50 Aar", siger han. Men Kvinderne passer ikke til at tage Del i Lovgivningsarbejdet. De er uforberedte. Flertallet bryder sig ikke om Valgretten. Man har i Fjor modtaget en Adresse fra 17—1800 Kvinder i København, og man har i Aar faaet en fra Varde. Den sidste har forbavset ham, den første derimod ikke; thi i København „findes de mest radikale, mest fantastiske og mest voldsomt fremadstræbende Kvinder". Kvinden skal i Samfundet holde sig til „Hjerteanliggender", d. v. s. Velgørenhed. „Samfundet kan slet ikke være tjent med, at Kvinderne drages bort fra de Kærlighedsgerninger, der ligger for dem, for at skændes med os i en Vælgerforsamling eller i et Ting". „For den parlamentariske Kamp, baade den udenfor Tingene og den i Tingene, ønsker jeg vore Kvinder fritagne. Den giver baade Sved og Støv — jeg vil ikke sige Snavs — og ingen af Delene vil klæde dem." „Jeg tror, at Kvinden bør være, hvad allerede Bibelen kalder hende: Mandens Medhjælp, men hans Medhjælp i det private Liv."

Han foreslog „en ganske kort og tør Dagsorden", der siger:

„Da Landstinget formener, at det hverken vil være i Kvindens eller Samfundets Interesse, at der tildeles dem Valgret, gaar det over til Dagsordenen."

Professor Matzen sluttede sig til denne Dagsorden, der vedtoges med 34 Stemmer mod 13.

I Vittighedsbladet „Ravnen" fra denne Tid findes et Billede med Overskriften „Galante Kavalerer", hvorpaa man ser Ploug og Matzen stemme Døren i for en hel Del vrede Damer, der søger at trænge ind. Som Tekst til Billedet findes følgende Vers:

> Nej, der er vinket af, min Smukke!
> Bliv Barnepige, Kokkepige, Dansedukke,
> alt det er no'et, vi vil finde os i,
> men Stemmeret — det kan der ikke bli!

I Folketinget støttedes Kravet om Kvindernes Valgret de følgende Aar fra Venstre, og der

Fru Dr. phil. Anna Hude.
Stifter af „Politisk Kvindeforening".

Fru Johanne Rambusch.
Formand for Landsforbundet for Kvinders Valgret".

Skolekøkkeninspektrice
Frk Eline Hansen.
Nuv. Form. for „Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund".

Fru Clinny Dreyer.
„Landsforbundets" Korrespondent til „Jus Suffragii".

Kommunelærerinde Frk. Anna Hoffmann, Frk. Wilh. Rerup, Trykkeriarbejderske Frk. Henriette Crone, Læge FruHarbou-Hoff, Herreskrædderinde Fru A. Johansen, Fru Karen Hessel, Kommunelærerinde Frk. J. Blom, Fru Vibeke Salicath.

Kgl. Hoffotograf P. Elfelt fot.

De 8 kvindelige Borgerrepræsentanter den første Mødeaften i Borgerrepræsentationen efter sidste Valg 1912, specielt fotograferet til „Kvindernes Aarbog".

Kommunelærerinde
Frk. Karen Ankersted.
Medl. af Frederiksberg
Kommunalbestyrelse.

Kommunelærerinde
Frk. C S. Causse.
Medl. af Frederiksberg
Kommunalbestyrelse.

Fru M. Christensen.
Medl. af Frederiksberg
Kommunalbestyrelse.

Lærerinde
Frk. K. M. Poulsen.
Medl. af Aalborg Byraad.

Lærerinde Fru K. Kirk.
Medl. af Aalborg
Byraad.

hævede sig endog Røster for at tage de gifte Kvinder med. Men Landstinget stillede sig stadig afvisende.

I Kvindeforeningerne var der i disse Aar en temmelig livlig Bevægelse, og „Kvindelig Fremskridtsforening“ afholdt straks efter Plougs Dagsorden et velbesøgt Protestmøde i København.

I 1889 stiftedes ved Siden af de andre Kvindeforeninger en særlig Kvindevalgretsforening under Ledelse af Fru Luplau; den samlede Medlemmer baade i og udenfor København og havde baade den kommunale og den politiske Valgret paa sit Program. Efter Tilskyndelse af Fru Luplau interpellerede Kvinderne for første Gang Kandidaterne ved Folketingsvalgene i 1890. Enkelte Steder nægtede man ganske ulovlig Kvinderne at tale paa Valgtribunen.

I 90'erne begyndte Bevægelsen atter at stilne af, og baade „Kvindelig Fremskridtsforening“ og „Kvindelig Valgretsforening“ opløstes.

Fru Kammerherreinde
Johanne Münter.
Fmd. for Kvindevalgretsklubben.

Adskillige Steder i Udlandet var der imidlertid begyndt en Kvindevalgretsbevægelse, og i 1903 oprettedes ved et Møde i Berlin en international Kvindevalgretsalliance. Ved denne Lejlighed var ogsaa Repræsentanter for forskellige danske Kvindeforeninger til Stede.

En Del af de danske Kvindeforeninger havde allerede tidligere under Ledelse af Fru Louise Nørlund sluttet sig sammen til et Forbund: „Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund“, som nu blev optaget i den internationale Alliance. I 1906 holdt denne under stor Tilslutning Delegeretmøde i København.

I Efteraaret 1904 var der imidlertid i København stiftet en „Politisk Kvindeforening“ med Dr. phil. Anna Hude som Formand. Dens Opgave var at diskutere politiske og sociale Spørgsmaal. Med denne Forening som Udgangspunkt besluttede man i 1906 at søge dannet Foreninger rundt om i Landet, der udelukkende samlede sig om den Opgave at opnaa kommunal og politisk Valgret og Valgbarhed for Kvinder paa samme Betingelser som for Mænd. Samtidig antog „Politisk Kvindeforening“ Navnet „Københavns Kvindevalgretsforening“. Det lykkedes hurtigt at faa dannet en Del Kvindevalgretsforeninger rundt om i Landet, og den 24. Novbr. 1907 sluttede disse Foreninger sig sammen til et Forbund: „Landsforbundet for Kvinders Valgret“. Dette tæller nu 160 Foreninger med ca. 11,000 Medlemmer, spredte over hele Landet. Formanden er Fru Johanne Rambusch, Aalborg.

Landsforbundet er fuldstændig neutralt i politisk Henseende og samler Kvinder og Mænd af alle Anskuelser. Det udgiver et Blad, „Kvindevalgret“, hvis Redaktør er Fru J. Arenholt.

Saavel „Landsforbundet for Kvinders Valgret“ som „Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund“ har gentagne Gange paa Valgdagen ved de politiske Valg ladet de forskellige Rigsdagskandidater interpellere om deres Stilling til Kvindernes Valgret og har tillige sendt Andragender til Regering og Rigsdag om at fremme Gennemførelsen af denne.

Frk. cand. polit. Meta Hansen.
Fmd. for „Københavns
Kvindevalgretsforening“.

Rundt om i Kvindevalgretsforeningerne holdes talrige Foredrag og Diskussioner om sociale og politiske Emner, for at Kvinderne derigennem kan faa Interesse for det offentlige Liv og opdrages til Deltagelse deri.

Saaledes har der mange Steder været afholdt Møder med Talere fra hvert af de politiske Partier, for at Kvinderne kunde komme til Klarhed over, hvilket af disse, de ønskede at slutte sig til.

Siden 1910 har „Landsforbundet“ ved Siden af „Valgretsforbundet“, hvis nuværende Formand er Frk. Eline Hansen, været Medlem af „den internationale Alliance for Kvinders Stemmeret“, der i alt omfatter ca. 25 Lande. Fru Clinny Dreyer er Landsforbundets Korrespondent til det internationale Stemmeretsorgan: „Jus Suffragii“. Tillige er hun Leder af en Korrespondance til ca. 100 danske Provinsblade om Emner, der vedrører Kvindesagen.

I 1911 har Landsforbundet paabegyndt Afholdelsen af nogle Kursus i sociale og politiske Spørgsmaal. Disse Kursus strækker sig over flere Dage og agtes afholdt rundt omkring paa forskellige Højskoler. Det første afholdtes paa Høng Højskole; i Efteraaret 1912 afholdes Mødet paa Ollerup Højskole.

Udenfor denne samlede Organisation findes der enkelte Steder i Landet Kvindevalgretsklubber. Den største af dem er den københavnske. Den ledes af Kammerherreinde Münter, der i en Række af Aar har udgivet „Kvindestemmeretsbladet“, som netop nu er gaaet ind.

I de sidste Aar er Bevægelsen bleven mødt med mere Forstaaelse end i 80'erne. De tidligere Fordomme overfor den er ved at svinde bort. Alle Partier har efterhaanden sluttet sig til Tanken om Kvindernes Valgret. Og paa mere begrænsede Omraader har man begyndt at føre den ud i Virkeligheden.

Da der i 1903 oprettedes Menighedsraad fik Kvinderne Valgret og Valgbarhed dertil ganske som Mændene. Ved det eneste Valg, der er afholdt til disse Menighedsraad, stemte hele Landet over 90,000 Mænd og 65,000 Kvinder, d. v. s. 53 pCt. af de indtegnede Mænd og 38 pCt. af de indtegnede Kvinder, idet kun de blev indtegnede, som selv meldte sig til Listerne.

Fru Anna Berendsen.
Tidl. Sekretær i „Københavns Kvindevalgretsforen.“ † 1911.

I 1907 fik Kvinderne Valgret og Valgbarhed til de nyoprettede Hjælpekassers Bestyrelser. Ved de to Valg, der har fundet Sted siden den Tid, har Kvinderne stemt i ret stort Antal, og mange Kvinder er blevet valgte til Hjælpekassernes Bestyrelser.

Ved Valget i 1911 valgtes saaledes til Bestyrelsen for Frederiksberg 6 Mænd og 5 Kvinder. I Provinsbyerne valgtes der i alt 517 Bestyrelsesmedlemmer, hvoraf 323 var Mænd og 194 Kvinder. I 10 af Byerne var Kvinderne i Flertal. I Sognekommunerne valgtes der i alt 4331 mandlige og 2128 kvindelige Medlemmer af Hjælpekassernes Bestyrelse; i 162 af Sognekommunerne var Kvinderne i Flertal, og i 1 Sognekommune valgtes udelukkende Kvinder.

I 1908 fik Kvinderne kommunal Valgret og Valgbarhed paa ganske samme Betingelser som Mænd, og i 1909 deltog Kvinderne første Gang i de kommunale Valg. Hos nogle af Kvinderne var der Stemning for at stille særlige Kvindelister op. Denne Tanke modarbejdedes stærkt af „Landsforbundet for Kvinders Valgret“, idet man mente, at da Kløften mellem Mænd og Kvinder nu omsider var udjævnet paa dette Omraade, skulde man ikke søge at uddybe den igen. Men man opfordrede Kvinderne til at melde sig ind i de forskellige politiske Partier for der at gøre deres Indflydelse gældende ved Opstillingen af Kanditaterne.

Bladet „Kvindevalgret“ blev i et stort Antal af Eksemplarer spredt over hele Landet med ivrige Opfordringer til Kvinderne om at stemme. Rundt om i de forskellige Kvindevalgretsforeninger blev der holdt Foredrag om kommunale Emner, ofte af Byens Borgmester eller, hvis det var paa Landet, af Sogneraadsformanden, for at Kvinderne kunde sætte sig ind i, hvad Valget egentlig gjaldt.

Kvinderne deltog med stor Interesse i saadanne Møder. Der er heller ingen Tvivl om, at Valgkampen forud for disse Valg i høj Grad har bidraget til at vække Kvindernes Interesse for offentlige Anliggender.

Kommunelærerinde
Frk. J. Ipsen.
Medl. af Aakirkeby
Byraad.

Fru Dagmar Petersen.
Medl. af Aarhus
Byraad.

Fru E. M. Hansen.
Medl. af Esbjerg Byraad.

Fru K. D. Pedersen.
Medl. af Esbjerg Byraad.

Enkefru Christoffersen.
Medl. af Fredericia
Byraad.

Frk. H. D. Galschiøt.
Medl. af Helsingør Byraad.

Frk. E. Bruhn.
Medl. af Hillerød Byraad.

Fru Mathilde Jensen.
Medl. af Holbæk Byraad.

Fru Pastorinde M. C. Mohr.
Medl. af Holstebro Byraad.

Frk. Skolebestyrerinde Karen Johansen.
Medl. af Holstebro Byraad.

Naturligvis blev Kvindernes første Deltagelse i de kommunale Valg imødeset med stor Spænding fra alle Sider. Det viste sig, at Kvinderne saa godt som overalt delte sig efter Partierne.

Ved Valget stemte i København 80,5 pCt. af de mandlige Vælgere og 69,4 pCt. af de kvindelige. I Provinsbyerne stemte henholdsvis 84,5 pCt. og 66,7 pCt, og i Landkommunerne henholdsvis 72,9 pCt. og 38,3 pCt.

Resultatet blev, at der i hele Landet valgtes 127 Kvinder og 9770 Mænd. I København blev der valgt 7 kvindelige Borgerrepræsentanter af 42.

Kvinderne er overalt blevet modtagne godt i de kommunale Raad, ligesom deres Samarbejde med Mændene gennemgaaende synes at have været udmærket.

Formanden i Københavns Borgerreprœsentation bød Kvinderne velkommen med følgende Ord:

> „Til Københavns 7 første kvindelige Repræsentanter skal der lyde et særligt Velkommen: Det er en historisk Begivenhed, det er en Revolution, fuldbyrdet i de fredeligste Former, at Kvinder for første Gang tager Sæde i denne Sal, valgte ved deres saavel kvindelige som mandlige Meningsfæller. Den stærke Valgdeltagelse fra Kvindernes Side saavel som den Kendsgerning, at Kvinderne straks resolut har delt sig ligesom Mændene efter Anskuelser og Interesser, vidner noksom om, at Kvinderne er modne til direkte Deltagelse i det kommunale Liv — sikkert mere modne end Mændene, da *de* første Gang fik Valgret og Valgbarhed. Jeg har aldrig næret et Øjebliks Tvivl om, at Kvindernes Valgret saa langt fra — som der er spaaet fra en enkelt Side, vilde sætte os tilbage i Kultur, 100 Aar eller 50 Aar, eller hvor meget man nu har sagt — tværtimod vil føre os fremad, fremad med en stadig kraftigere og inderligere Udfoldelse af den Humanitet, den Menneskelighedsfølelse, den Menneskekærlighed, der har sin dybeste Kilde i Moderkærligheden."

Kvinderne synes gennemgaaende at have udfyldt deres Plads i de kommunale Raad godt; man har fra Mændenes Side hørt mange anerkendende Ord om Kvindernes Virksomhed i disse.

Naturligvis har man særlig tildelt Kvinderne de Opgaver, som man har ment laa dem nærmest. De er saaledes rundt om blevet valgte ind i Udvalg, der beskæftiger sig med Fattigpleje, Understøttelsesvæsen, Skolevæsen, Hospitalsforhold, Sygepleje o. s. fr. Tillige har Kvinderne i de kommunale Raad, naar der har frembudt sig Lejlighed dertil, talt Kvindernes Sag og søgt at højne deres Løn og forbedre deres Kaar, naar det gjaldt kommunalt ansatte Kvinder.

I Foraaret 1912 afholdtes ekstraordinært Valg til Borgerrepræsentationen i København. Der valgtes denne Gang i alt 8 Kvinder.

Medens de danske Kvinder saaledes i kommunal Henseende er ligestillede med Mændene, har de endnu slet ingen politiske Rettigheder. Der synes imidlertid i de senere Aar at være sket et Omslag blandt Politikere af forskellige Partier, der tidligere var Modstandere af at give Kvinderne politisk Valgret. Saaledes kan man se en ganske tydelig Forskel paa de Svar, en stor Del af Rigsdagskandidaterne nu afgiver, naar de bliver interpellerede, og dem, de afgav for nogle faa Aar tilbage. I Virkeligheden findes der i Rigsdagen kun faa erklærede Modstandere af Kvindernes politiske Valgret, og naar den dog endnu ikke er bleven gennemført, skyldes det i første Række, at den kun kan gennemføres ved en Grundlovsændring og utvivlsomt vil blive kædet sammen med andre Spørgsmaal, som man vanskeligere opnaar Enighed om.

Det første Forslag om at give Kvinderne politisk Valgret stilledes af Socialdemokraterne sammen med Forslag om adskillige andre Ændringer af Grundloven i Rigsdagssamlingen 1907—08. Det gentoges i 1908—09.

I 1909—10 indbragte tillige det radikale Parti i Begyndelsen af Rigsdagssamlingen et omfattende Grundlovsændringsforslag, som bl. a. medtog Kvindernes politiske Valgret og Valgbarhed, og det radikale Ministerium, der kort efter dannedes, gjorde dette Forslag til sit. Det indskrænkedes af Folketingets Flertal til kun at gælde enkelte Punkter, men deriblandt var Bestemmelsen om Kvinderne. For første Gang vedtoges der saaledes i Folketinget et Forslag om Kvindernes politiske Valgret og Valgbarhed. Kort efter opløstes imidlertid Folketinget, og Sagen kom ikke videre den Gang. Efter at nye Valg havde fundet Sted, og Ministeriet Berntsen var kommet til Magten, fremsatte dette imidlertid i Efteraaret 1910 atter dette Forslag i den af Folketinget vedtagne Skikkelse. Det vedtoges paany af Folketinget og gik da til Landstinget, men blev her liggende i et Udvalg.

I Efteraaret 1911 blev Forslaget fremsat i Landstinget, hvor det nu atter er henlagt i et Udvalg.

Fru Sørine Buchwald.
Medl. af Horsens Byraad.

Fru Maria Bendsen.
Medl. af Horsens Byraad.

Fru J. F. Winde.
Medl. af Horsens Byraad.

Frk. Kristine Rude.
Medl. af Kerteminde Byraad.

Fru Petra Nielsen.
Medl. af Korsør Byraad.

KVINDENS RETSSTILLING

AF OVERRETSSAGFØRER *ASTRID RICKMANN*

Personlige Forhold.

Myndighed.

MYNDIGHEDSREGLERNE er for Kvinder hovedsagelig som for Mænd. De bliver myndige i *personlig* Henseende, naar de fylder 18 Aar, i *formueretlig* Henseende, naar de fylder 25 Aar. *Før det 18. Aar* er de ikke raadige over deres personlige Forhold, kan ikke selv vælge Opholdssted, indgaa Tyende- Lærlinge- eller andre Arbejdskontrakter o. l.; Bestemmelse herom tages af Forældrene eller, hvis Forældremagten er tillagt andre, af disse. Ej heller kan de træffe formueretlige Dispositioner; saadanne foretages af Værgen (i Reglen Faderen). *Mellem det 18. og det 25. Aar* er de myndige i personlig Henseende, kan altsaa selv raade over deres personlige Forhold. I formueretlige Henseende er de *myndige med Kurator* (kaldes *mindreaarige*), d. v. s. alle Formuedispositioner skal træffes af den mindreaarige *i Forening med* en Kurator; en saadan beskikkes, naar den mindreaarige har Formue. Over Midler, erhvervede ved Selvvirksomhed, har den mindreaarige dog fri Raadighed.

Gift Kvinde er altid *personlig* myndig uden Hensyn til Alderen. I Formueforhold er hendes Myndighed som ugift Piges, retter sig altsaa efter hendes Alder. Manden kan beskikkes som Værge eller Kurator for hende, dog skal en anden beskikkes ved Retshandler, hvor Manden er interesseret. *Enker* er altid *fuldmyndige* uden Hensyn til Alder.

Lov af $^{13}/_{3}$ 1903 har givet Kvinder samme Ret som Mænd til at erholde *Bevilling* til at være fuldmyndige forinden det 25. Aar. Som Regel kræves en Alder af mindst 22 Aar; tillige kræves Modenhedsattest og Tilstedeværelsen af særlige Grunde, efter hvilke det er til den mindreaariges Tarv nu at blive fuldmyndig.

I alle Tilfælde, hvor Lovgivningen kræver Mænd som Vidner eller til at give Bekræftelse eller Oplysning til Brug i Retsforhold, *skal under lige Betingelser Kvinders Medvirkning være retsgyldig*, Lov af $^{27}/_{5}$ 1908. Kvinder kan altsaa være *Testamentsvidner, Forlovere* o. s. v.

Værge og Kurator.

Før Lov af $^{27}/_{5}$ 1908 om nogle Forandringer i Kvinders Retsstilling kunde kun Mænd være Værge eller Kurator. Efter nævnte Lov er Enker *født Værge* (d. v. s. Værge i Kraft af Slægtskabsforholdet til Barnet *uden* særlig Beskik-

Fabrikant, Enkefru
Astrid Børre-Nielsen.
Medl. af Korsør Byraad.

Kommunelærerinde
Frk. Emilie Friderichsen.
Medl. af Køge Byraad.

Fru E. M. Wellejus.
Medl. af Nyborg Byraad.

Kommunelærerinde
Frk. Laura Boiesen.
Medl. af Nykøbing F.
Byraad.

Dameskrædderinde
Fru Signe Jacobsen.
Medl. af Næstved Byraad.

kelse) for sit Ægtebarn, ligeledes fraskilt og frasepareret Hustru, naar Forældremagten over Barnet er hende tillagt; Værgemaalet vedbliver, selv om Enken eller den fraskilte Hustru indgaar nyt Ægteskab. Den fuldmyndige Moder til et Barn uden for Ægteskab er Barnets fødte Værge og forbliver dette, selv om hun indgaar Ægteskab med en anden end Barnets Fader.

Kvinder kan *beskikkes* som *Værge* eller *Kurator* efter samme Regler som Mænd. Skal der for Ægtebarn beskikkes anden Værge end Faderen, er Moderen nærmest til at beskikkes, naar hun er fuldmyndig og samlever med Faderen. Forladt Hustru kan beskikkes til Værge for det under hendes Forsorg værende Ægtebarn. Værger beskikkes i København af Magistraten, uden for København af Skifteretten.

Fuldmyndig Kvinde kan *ved Testamente* indsættes til Værge efter samme Regler som Mænd.

Arve- og Testationsret.

Efter Reglen i Danske Lovs 5—2—29 var Mands Lod det dobbelte af Kvindes i alle Arve; ved Arveforordningen af $^{25}/_{5}$ 1845 indskrænkedes Kønsforskellens Virkninger i denne Henseende til at gælde Arv i den nedstigende Linie, medens Mand og Kvinde i andre Arve tog lige Lod. Efter Loven af $^{29}/_{12}$ 1857 gaar nu *Mand og Kvinde lige i Arv i alle Arve.*

Kvinder har samme Ret som Mænd til *ved Testamente* at disponere over deres Efterladenskaber. Der kræves, at den testerende har opnaaet 18 Aars Alderen og er ved sin Fornufts fulde Brug. Et Testamente skal for at have Gyldighed, hvis dets Rigtighed ikke anerkendes af alle Vedkommende, være affattet skriftligt og underskrevet eller vedkendt for Notarius publicus eller to i dette Øjemed særlig tilkaldte Vidner (Mænd eller Kvinder). Den, der hverken efterlader sig Børn eller andre Livsarvinger eller Ægtefælle, kan frit testere over alle sine Efterladenskaber. Er der Ægtefælle, men ikke Børn, kan der testeres over $^{2}/_{3}$, er der Børn, kan der kun testeres over $^{1}/_{3}$ af Efterladenskaberne.

Familieretlige Forhold.

Ægteskabsløfte.

Simpelt Ægteskabsløfte forpligter ikke Manden til Ægteskab. Kun naar Manden har lovet Kvinden Ægteskab og derefter besvangret hende, kan hun ifølge Forordningen af $^{5}/_{3}$ 1734 fordre, at han skal ægte hende, *saafremt* hun overfor hans Benægtelse kan *bevise* Ægteskabsløftet, i hvilken Henseende bemærkes, at „Kærlighedsbreve eller løse Ord og Løfter" ikke forpligter nogen; i Almindelighed kræves som Bevis offentlig Forlovelse. Yderligere kræves, at Kvinden skal være uberygtet, og at Manden skal være fyldt 25 Aar, da han afgav Ægteskabsløftet. Kan Kvinden ikke bevise Ægteskabsløftet, maa Manden fralægge sig Sigtelsen med Benægtelsesed.

Enker har ikke den nævnte Ret. Ejheller kan den Kvinde, „der staar i nogen Dannemands Brød eller Tjeneste", gøre Retten gældende over for sin Husbonde, hans Søn eller den, han i sit Hus har antaget som Slægtning, en Regel, der er meget uretfærdig mod den tjenende Kvinde.

Ægteskabsbetingelser.

For at kunne indgaa Ægteskab maa Kvinden være fyldt 16 Aar (Manden 20 Aar); Dispensation fra denne Betingelse kan gives ved kgl. Bevilling, men er vanskelig at opnaa for Kvinden. Forsaavidt den, der vil indgaa Ægteskab, er under 25 Aar, kræves ifølge Lov af $^{27}/_{5}$ 1908 Samtykke af Moder saavel som af Fader, hvis de samleve eller leve faktisk adskilte. Er de fraskilte eller separerede, kræves Moderens Samtykke, hvis hun har faaet tillagt Forældremyndigheden; ligeledes kræves Moderens Samtykke, hvis hun er Enke eller

ugift. Haves anden Værge eller Kurator end Moderen, kræves *tillige* Værges eller Kurators Samtykke.

Desuden stilles en Del yderligere Betingelser for at kunne indgaa Ægteskab, bl. a. at Parterne ikke maa være for nær beslægtede eller besvogrede med hinanden, ikke maa have begaaet Hor med hinanden (derfor kan dog gives Dispensation) og ikke være bundne ved andet Ægteskab.

Fru Elisa Petersen,
Medl. af Næstved Byraad.

Ægteskabets Retsvirkninger.

Ægtefællernes personlige Forhold.

Ægtefællerne er gensidig forpligtede til at leve sammen; da Manden er den, der bestemmer det fælles Hjem, vil det sige, at han er forpligtet til at modtage Hustruen hos sig, og at hun er forpligtet til at følge ham. Disse Pligter kan dog *ikke fremtvinges* ved Retsmidler, men en ubeføjet Ophævelse af Samlivet vil kunne give den anden Ægtefælle Ret til at erholde Skilsmisse.

Hustruen har ikke nogen retlig Lydighedspligt over for Manden, ejheller har han nogen Revselsesret over for Hustruen. Hustruen er personlig myndig uden Hensyn til Alder.

Fru Margrethe Jensen-Skjold,
Medl. af Næstved Byraad.

Hustruen har Ret til at antage Mandens *Familienavn*, men en *Pligt* dertil kan vistnok *ikke* siges at eksistere efter dansk Ret. Hustruen faar Mandens *Rang og Stand* og faar samme *Forsørgelsessted* som Manden, selv om hun opholder sig et andet Sted, og selv om de er separerede; denne Regel er grundet i Mandens Pligt til at forsørge Hustruen og vil altsaa kunne medføre, at Hustruen, naar hun skal have Fattighjælp, hjemsendes til Mandens Forsørgelseskommune, hvis hun opholder sig uden for denne. Hustruen kan *ikke* erholde *Næringsbevis*, jfr. nærmere nedenfor.

Fru Johanne S. Jørgensen,
Medl. af Odense Byraad.

Manden er forpligtet til at *forsørge Hustruen*, selv om de ikke leve sammen og uden Hensyn til, om der er Formuefællesskab imellem dem. Lov af $^{27}/_{5}$ 1908 om Hustruers og Ægtebørns Retsstilling bestemmer om det Tilfælde, hvor Ægtefællerne lever sammen, at Manden, hvis han unddrager sig fra efter Evne at sørge forsvarlig for Hustru og Børn, af Overøvrigheden kan tilpligtes at yde Bidrag til Husholdningen og til Hustrus og Børns øvrige Fornødenheder, saaledes at Hustruen faar Raadighed over Bidraget. Forøvrigt har Manden Valget mellem, om han vil opfylde sin Forsørgelsespligt ved at modtage Hustruen til Forsørgelse i sit Hus eller ved at yde hende Bidrag til Forsørgelse andet Sted. Bidraget retter sig efter hans Formuesomstændigheder og Stand; han skal ikke altid udrede hele det til hendes Underhold fornødne Beløb, men efter Omstændighederne kun en Del deraf, f. Eks. naar hun har Særeje eller kan drive Selverhverv. Er Manden selv trængende til Understøttelse, kan Hustruen dog ikke retligt gøre nogen Pligt gældende for ham til at udbetale Midler til hendes Forsørgelse.

Frk. Kommunelærerinde
Birte K. Jensen,
Medl. af Odense Byraad.

Hustruen er *over for det offentlige* forpligtet til at *forsørge Manden*, idet det, forsaavidt hun har særegne Midler eller Indtægter, kan paalægges hende at yde Bidrag til hans Underhold, naar han falder Fattigvæsenet til Byrde.

Formueforholdet mellem Ægtefællerne.

Dette er nu ordnet ved *Lov af $^{7}/_{4}$ 1899 om Formueforholdet mellem Ægtefæller.* Hustruens Myndighed i Formueforhold er den samme som ugift Piges, dog med den Indskrænkning, at Retshandler, hvorved Hustruen paa en eller anden Maade gør sig ansvarlig eller medansvarlig for Mandens Gæld, *kun* skal være forbindende for hende, naar de godkendes af Overøvrigheden.

Naar intet andet er vedtaget mellem Parterne, er der

Formuefællesskab

mellem Ægtefællerne. *Raadigheden* over Fællesboet tilkommer dog *Manden*

Fru Marie Hjelmer,
Medl. af Præstø Byraad.

Fru Bodil Høyer,
Medl. af Ribe Byraad.

Kommunelærerinde
Frk. Marie Mauritzen,
Medl. af Rudkøbing Byraad.

Musiklærerinde
Fru Rigmor Smidt,
Medl. af Rønne Byraad.

Typograf Frk. Hansine Hansen,
Medl. af Rønne Byraad.

Fru Petroline Thomsen.
Medl. af Skive Byraad.

alene, hvorved Betydningen af Reglen om Hustruens Myndighed væsentlig indskrænkes. Dog gælder nogle Undtagelser.

For det første kræves *Hustruens Samtykke*, hvis han vil afhænde, pantsætte eller paa usædvanlige Vilkaar eller for usædvanlig lang Tid overdrage Brugsrettigheder over fast Ejendom, der efter Adkomstdokumentets Udvisende er indført i Fællesboet af Hustruen, samt hvis han vil afhænde, pantsætte eller kvittere Gældsbreve, Aktier, Policer, Sparekassebøger og deslige Dokumenter, som er indført i Fællesboet lydende paa Hustruens Navn.

Har Manden foretaget saadanne Retshandler uden Hustruens Samtykke, kan hun enten ad Rettens Vej fordre dem omstødt, men Sagsanlæg maa da begyndes *inden 1 Aar* fra Retshandlens Indgaaelse eller dens Tinglæsning, eller gøre Erstatningskrav gældende mod Manden for det Tab, hun har lidt derved. Det skal her bemærkes, at Reglen om Hustruens Samtykke *ikke hindrer*, at Mandens Kreditorer, endnu mens Hustruen lever, søger *Fyldestgørelse* i disse Ting for Gæld, som Manden har stiftet.

Endvidere er der sat en Grænse for Mandens Ret til at yde *Gaver* af Fællesboet, idet Loven bestemmer, at Manden ikke i noget Aar uden *Hustruens Samtykke* kan bortgive mere af Fællesboet end 5% af, hvad Fællesboets Nettoformue udgjorde ved Udgangen af det sidst forløbne Aar. Handler Manden herimod, har Hustruen Adgang til inden en vis Frist at fordre Erstatning af Manden.

Hvad Hustruen *erhververver* ved *selvstændig* Virksomhed, som ikke grundes eller vedligeholdes væsentlig ved Mandens eller Fællesboets Midler, samt hvad *bevisligt* er anskaffet for saadant Erhverv, hører ganske vist til Fællesboet, men *Hustruen alene* har Ret til at raade derover i levende Live, og i saadant Gods kan der ikke, saalænge Hustruen lever, søges Fyldestgørelse for Gæld stiftet af Manden, medmindre Hustruen har samtykket i, at Gælden maa søges dækket af hendes Selverhverv.

Endvidere kan *Hustruen* i Medfør af den gamle Regel i Danske Lovs 5—1—13, forsaavidt hun lever sammen med Manden, *uden Mandens Samtykke* forpligte Fællesboet til at betale, hvad der anskaffes „til fælles Nytte og uomgængelig Fornødenhed", hvorved i Praksis forstaas ikke blot det absolut uundværlige til Familiens Underhold, men ogsaa det daglige Livs sædvanlige Udgifter. Ifølge samme Lovbud kan hun endelig forpligte Fællesboet *„med Husbondens Villie og Videnskab"*, d. v. s. med hans stiltiende eller udtrykkelige Samtykke.

Er Manden forsvunden eller umyndiggjort, tilkommer det *Hustruen* at bestyre Fællesboet *sammen med* en for Manden beskikket *Værge*.

Særeje.

Udenfor Formuefællesskabet er for det første en Del Formuerettigheder, der paa Grund af deres *særlige Karakter* er uadskillelig knyttede til den berettigede, f. Eks. Pensioner, Livrenter, Næringsrettigheder o. l. Dog indgaar *Indtægterne* heraf i Fællesboet.

Særeje er endvidere, hvad der erhverves ved *Arv eller Gave*, naar det af Arveladeren eller Giveren er bestemt, at det skal være den paagældendes Særeje.

Endelig kan *Ægtefællerne selv* bestemme, at der helt eller delvis skal være Særeje mellem dem. Saadan Aftale sker ved *Ægtepagt*, der kan oprettes saavel før som efter Ægteskabets Indgaaelse; i sidste Tilfælde kræves dog kongelig Konfirmation. For at en Ægtepagt skal kunne have Gyldighed mod Tredjemand kræves, at den tinglæses ved Mandens personlige Værneting; angaar den fast Ejendom, skal den tillige tinglæses i den Retskreds, hvor Ejendommen ligger; og omfatter den Gældsbreve, Aktier o. l. Dokumenter, maa disse forsynes med Paategning om Ægtepagten. Tinglæsning og Paategning sker af Hensyn til Tredjemand, der ellers, naar han er i god Tro, vil

kunne erhverve Rettigheder over de paagældende Formuedele. *Indtægten* af det ved Ægtepagt begrundede Særeje er ogsaa Særeje.

Hver Ægtefælle har Raadigheden over sit Særeje.

Ægtepagt bruges mere og mere og er ogsaa praktisk navnlig for at sikre Hustruen mod Følgerne af Mandens Eneraadighed over Fællesboet.

En *Opløsning af Formuefællesskabet (Bosondring)* under Ægteskabet kan *fordres* af Hustruen, naar Manden i væsentlig Grad har formindsket Fællesboet uden tilstrækkelig Undskyldning herfor i Omstændighederne eller har givet velgrundet Anledning til Frygt for Misbrug af hans Raadighed over det, samt naar Manden gaar fallit, og endelig naar han ulovlig har forladt hende. Henvendelse herom sker til Overøvrigheden, der tager Beslutning om Formuefællesskabets Ophævelse. Gives Tilladelsen dertil, skiftes hele Boet, og der bliver fremtidig kun Særeje.

Formueforpligtelserne.

Hvis der *inden Ægteskabets Indgaaelse* paahviler Hustruen Forpligtelser, kan de efter Ægteskabet gøres gældende mod hendes Særeje, Selverhverv og Andel i Fællesboet, naar dette deles, og *tillige* bliver *Manden personlig ansvarlig* herfor, d. v. s. at han hefter for denne Gæld med hele sin nuværende og tilkommende Formue, baade Særeje og Fælleseje. Derimod bliver *Hustruen ikke personlig ansvarlig* for Mandens før Ægteskabet paadragne Forpligtelser; disse kan altsaa ikke gøres gældende mod hendes Særeje, men kun mod Fællesboet. Det vil derfor være særlig praktisk for den Kvinde, der ejer Formue af en eller anden Art og gifter sig med en Mand, der har Gæld forinden Ægteskabet, at lade oprette Ægtepagt inden Ægteskabets Indgaaelse og derved bestemme, at hendes Formue skal være hendes Særeje.

De Forpligtelser, Manden paadrager sig *under Ægteskabet*, paahviler ikke Hustruen personligt, men Fællesboet og Mandens Særeje. Hvis Hustruen under Ægteskabet paadrager sig Forpligtelser ved *skadegørende Handlinger* eller *strafbart Forhold*, kan de fordres fyldestgjort af Fællesboet; andre Forpligtelser, som Hustruen paadrager sig, kan ikke fordres fyldestgjort af det under Mandens Raadighed staaende Fællesbo.

Separation.

Ægtefællerne har Adgang til at blive *separerede* ved Bevilling. Henvendelse herom sker af en af Ægtefællerne eller dem begge, hvis de er enige om Separationen, til Overøvrigheden (Amtmanden, i København Overpræsidenten), der foranlediger Mægling mellem Ægtefællerne ved deres Præst og derefter selv forsøger at mægle Forlig mellem dem. Lykkes disse Mæglinger ikke, faas Bevillingen, naar Ægtefællerne er *enige*, af Overøvrigheden. Er de derimod *uenige* om selve Separationen eller Vilkaarene for denne (f. Eks. hvem der skal have Børnene eller Ordningen af det økonomiske Forhold mellem dem), skal *Justitsministeriet* afgøre Sagen og give Bevillingen, hvis der skønnes at være Grund dertil; hvis den ene af Ægtefællerne modsætter sig Separationen, gives Bevillingen i Reglen kun, hvor den anden Ægtefælle kan paaberaabe sig graverende Forhold fra den førstes Side, f. Eks. Drikfældighed eller Mishandling.

Virkningen af Separationsbevillingen er den, at Samlivspligten ophører, men da Ægteskabet ikke er opløst, kan ingen af Ægtefællerne indgaa nyt Ægteskab. Formuefællesskabet kan fordres ophævet, hvilket som Regel sker, og ved Bevillingen fastsættes gerne, hvilke Bidrag Manden skal yde til Hustruens og de hos hende forblivende Børns Underhold. Ægtefællernes lovbestemte *Arveret* efter hinanden bortfalder ved Separationen. Den fraseparerede Hustru anses ligesom den fraskilte og Enken for *fuldmyndig* uden Hensyn til Alderen.

Hvis Ægtefællerne fornyer Samlivet, bortfalder alle Virkninger af Separationen.

Fru Laura Petersen.
Medl. af Skive Byraad.

Fru Mary Kæmpegaard.
Medl. af Skive Byraad.

Frk. Birgitte Glahn.
Medl. af Sorø Byraad.

Lærerinde
Frk. Caroline Hinrichsen.
Medl. af Stege Byraad.

Kommunelærerinde
Frk. Anna Redder.
Medl. af Svendborg Byraad.

Kommunelærerinde
Frk. Marie Preuss.
Medl. af Thisted Byraad.

Lærerinde
Frk. Olga Knudsen.
Medl. af Vejle Byraad.

Kommunelærerinde
Fru Thyra Brix-Hedegaard.
Medl. af Vejle Byraad.

Distriktsjordemoder
Fru Wilhelmine Petersen.
Medl. af Vordingborg
Byraad.

Fru Kristine Bjerre.
Medl. af Aale Sogneraad.

Ægteskabets Opløsning.

Skilsmisse

kan opnaas ved *Dom* eller ved *Bevilling*.

Skilsmissedom kan en Ægtefælle for det første opnaa, naar den anden Ægtefælle har gjort sig skyldig i *Hor;* har Ægtefællen selv gjort sig skyldig i samme Forseelse eller tilgivet den anden ved at forny det ægteskabelige Samliv efter at have erfaret den andens Forseelse, kan Skilsmisse dog ikke fordres. Endvidere kan Skilsmissedom opnaas, naar den anden Ægtefælle har gjort sig skyldig i *Bigami* (d. v. s. indgaaet andet Ægteskab) eller er *draget bort*. Sker dette sidste med Samtykke af Ægtefællen eller med skellig Aarsag, f. Eks. ifølge en Mands Livsstilling, kan der først fordres Skilsmisse efter 7 Aars Forløb; sker det derimod uden Samtykke og uden tilstrækkelig Grund, kan Skilsmisse fordres efter 3 Aars Forløb. Er en Ægtefælle *forsvundet*, kan Skilsmisse som Regel opnaas efter 5 Aars Forløb, og er en Ægtefælle idømt *Fængsel paa Livstid*, opnaas Skilsmisse efter 7 Aars Forløb.

Skilsmissebevilling gives af *Justitsministeriet* i alle de Tilfælde, hvor Skilsmisse kunde faas ved Dom, samt i det Tilfælde, at den anden Ægtefælle er idømt Strafarbejde i 3 Aar eller lider af en uhelbredelig Sindssygdom, og endelig naar Ægtefællerne har levet separerede ifølge Bevilling i 3 Aar og *ikke kunne enes* om Skilsmissen eller Vilkaarene for den.

Skilsmissebevilling gives af *Overøvrigheden*, naar Ægtefællerne har levet separerede ifølge Bevilling i 3 Aar og er *enige* om Skilsmissen, og der paany, som ved Separationen, er foretaget gejstlig og verdslig Mægling.

Endelig kan Skilsmisse opnaas ved særlig *kongelig Resolution*, hvis Meddelelse beror paa et Skøn over de særlig foreliggende Omstændigheder.

Virkningen af Skilsmissen er den, at Ægteskabet er fuldstændig opløst; dog har den fraskilte ikke uden videre Lov til at gifte sig igen. Er Ægteskabet opløst ved Dom, kan Domhaveren, men ikke den dømte, indgaa nyt Ægteskab; er det sket ved Bevilling, har ingen af Ægtefællerne Ret til at gifte sig igen, medmindre det udtrykkelig udtales i Bevillingen. Siger denne intet herom, maa der, hvis nyt Ægteskab skal kunne indgaas, søges særlig Bevilling dertil. Formuefællesskabet ophører, og det bestemmes gerne i Bevillingen, hvorledes Børnene skal fordeles mellem Ægtefællerne, og hvilke Bidrag Manden skal yde til de hos Moderen forblivende Børns Underhold. Den gensidige Forsørgelsespligt ophører, men ofte fastsættes dog ved Skilsmissebevillingen, at Manden skal yde Underholdsbidrag til sin fraskilte Hustru, navnlig naar Skilsmissen skyldes hans Brøde.

Ønsker de fraskilte at leve sammen igen som Ægtefæller, er det ikke nok, at de uden videre flytte sammen; men der kræves Iagttagelse af særlige Formaliteter efter Justitsministeriets Tilladelse.

Ægtefællens Død.

Naar Manden er død, kan Enken gifte sig igen efter en vis Tid, „Sørgetiden", som Regel et Aar. Enken er fuldmyndig uden Hensyn til Alderen, men kan, hvis hun ønsker det, faa beskikket en „Lavværge", saaledes at dennes Samtykke kræves, for at hendes Retshandler kan være gyldige. Enken har Ret til at fortsætte Mandens Næringsvej.

Medens Manden har Ret til at hensidde i *uskiftet Bo* (d. v. s. at undlade at skifte Fællesboet) med de fælles Børn, baade myndige og umyndige, har Hustruen ikke denne Ret, medmindre Manden *ved Testamente* har givet hende samme Ret dertil. Ellers kan hun søge *Øvrighedens Tilladelse* til at hensidde i uskiftet Bo med sine *umyndige* Børn, men er noget af Børnene myndigt (over 18 Aar), maa hun have dettes Samtykke. Skiftes Fællesboet, udtager Hustruen først Halvdelen som sin Ejendom; denne Del arves altsaa ikke. Af den anden Halvdel arver Hustruen, saafremt der er Børn i Ægteskabet, en

„Broderlod", dog ikke over en Fjerdedel; ved „Broderlod" forstaas en saadan Dobbeltlod af Mandens efterladte Formue, som en Søn vilde have faaet efter den gamle Ordning, da Sønner arvede dobbelt saa meget som Døtre. Er der ingen Børn eller andre Livsarvinger, men den afdøde Ægtefælle havde andre Slægtninge, arver Hustruen en Tredjedel; i saadanne Tilfælde er det almindeligt og naturligt, at Ægtefællerne ved gensidigt Testamente testamenterer hinanden hele deres Boeslod og øvrige Formue. Har afdøde slet ingen Arvinger, arver Hustruen det hele.

Skifte skal altid finde Sted, naar Enken vil indgaa nyt Ægteskab.

Fru Karen Jensen.
Medl. af Aale Sogneraad.

Ægte Børn.

Begge Forældrene har Forsørgelsespligt over for Børnene, til disse bliver 18 Aar; Udgifterne afholdes af Fællesboets Midler, saa vidt disse strækker til, og derefter af Forældrenes Særeje. Om Fastsættelsen af Mandens Bidragspligt, naar Ægtefællerne samlever, er talt ovenfor under Ægtefællernes personlige Forhold. Er Samlivet ophævet, hvad enten det er ved Separation, Skilsmisse eller blot rent faktisk grundet paa Mandens Fejl, og det ved Overøvrighedens Bestemmelse er fastsat, at Manden skal yde Bidrag til sine Ægtebørn, kan Moderen, naar Manden ikke betaler, og hun er i Trangstilfælde, ved Begæring til Politimesteren, i København Magistraten, fordre Bidraget udbetalt *forskudsvis* af det offentlige, uden at det betragtes som Fattighjælp til hende; Begæringen maa ledsages af den paagældende Overøvrighedsbestemmelse (Resolution) samt Leveattest for hvert Barn og Uformuenhedsattest for Moderen, Lov af $^{27}/_{5}$ 1908.

Professorinde
Fru Vilhelmine Friis.
Medl. af Birkerød
Sogneraad.

Forældremagten over Børnene tilkommer begge Forældre i Forening, men praktisk talt Manden, da hans Bestemmelse er den afgørende i Tilfælde af Uenighed; dette vil allerede følge deraf, at Bestemmelser m. H. t. Børnenes Opdragelse, Arbejde o. s. v. i Almindelighed vil medføre Udgifter for Fællesboet, og da Manden alene har Raadighed over dette, vil han ogsaa kunne bestemme, hvorledes dets Midler skal anvendes. Denne mod Moderen højst uretfærdige Regel vil altsaa kunne medføre, at Manden mod Moderens Vilje anbringer Barnet til Opdragelse langt fra Hjemmet. Hvis Manden har forladt Hustruen, eller hun paa Grund af hans Forhold har set sig nødsaget til at forlade ham, har Hustruen Forældremagten over de *hos hende værende Børn;* det samme gælder for den fraseparerede eller fraskilte Hustru.

Fru Gertrud Petersen.
Medl. af Birkerød
Sogneraad.

Ved Børneloven af $^{14}/_{4}$ 1905 er der givet Regler om det offentliges Tilsyn med Børnene, deres Anbringelse uden for Hjemmet under visse Betingelser og i Forbindelse dermed *Berøvelse af Forældremagten* og *Beskikkelse af Værge* for Børnene.

Børn fødte uden for Ægteskab.

Moderen har *Forældremagten* over det „uægte" Barn og er Barnets fødte Værge. Hun har Pligt til at forsørge det, men ogsaa Barnefaderen har Pligt til at yde Bidrag til Barnets Underhold. Tidligere var Bidragshjælpen til Barnemoderen afhængig af, om Faderen var til Stede og kunde betale. Men efter den senere Lovgivning opfattes Forsorgen for de „uægte" Børn som en Samfundssag, og Moderen kan derfor, naar Barnefaderen ikke betaler til den Tid, han skal, faa Bidragene udbetalt af det Offentlige, der da bagefter søger dem refunderede hos Faderen, hvis han kan betale; kan han ikke, betragtes det som Fattighjælp til ham.

Lærerinde
Frk. Ingeborg Rump.
Medl. af Dalum Sogneraad.

De nugældende Regler herom findes i Lov af $^{27}/_{5}$ 1908 om Børn uden for Ægteskab og disses Forældre. Den Kvinde, der vil gøre sit Krav gældende mod Barnefaderen, maa først anlægge Sag imod ham til Konstatering af, om han overhovedet er bidragspligtig, hvilken Sag kan anlægges allerede efter

Fru Ane Kirstine Nielsen.
Medl. af Frederiksborg
Slotssogns Sogneraad.

Fru Hansine Pedersen,
Medl. af Kundby Sogneraad.

Frk. Thora Nielsen (Lærerinde),
Medl. af Kværkeby Sogneraad.

Frk. Cand. phil. Gerda Mundt,
Medl. af
Lyngby-Taarbæk Sogneraad.

Fru Marie Kristensen,
Medl. af Malt-Folding Sogneraad

Fru Cecilia Kirstine Petersen,
Medl. af
Nebsager-Bjerre Sogneraad.

at modtage Tyende, har dette Krav paa Fæstepenge, Løn for Tjenestetiden (højst 6 Mdr.) og Kostpenge (højst 8 Uger), selv om det faar anden Plads.

Tyende kan uden Varsel bortvises:

Hvis det er straffet med Strafarbejde eller har begaaet en i offentlig Mening vanærende Handling. Hvis det øver Haandgribelighed mod Husbonde eller Husstand, er ulydig mod Overordnede, forleder Børn, mishandler Kreaturer, ødelægger Ejendom, er uforsigtig med Ild eller viser anden grov Uorden. Hvis det har smitsomme Sygdomme, er uarbejdsdygtigt eller frugtsommeligt skønt ugift. Hvis det staar i Forhold til nogen af Husstanden. Hvis det trods Advarsel er gentaget beruset. Hvis det har afgivet falsk Skudsmaal. Hvis det indkaldes til Krigstjeneste (hvis det er fæstet halvaarsv., skal Indkaldelse vare mindst 6 Uger). Naar det fængsles 8 Dage. — Bortvises det ulovligt, har det Krav paa Løn til lovlig Opsigelses-Tid, dog kun til d. 1. Maj eller 1. November, der indtræffer 3 Maaneder efter Bortvisningen, samt Kostpenge (højst for 6 Uger). Er Bortvisningen lovlig, har det Krav paa Løn til Bortvisnings-Dagen.

Tyendet kan nægte at indfinde sig:

Hvis det er hindret ved Sygdom eller anden uforskyldt Grund. Hvis Husbonden før Tjenestens Tiltrædelse flytter over 1 Mil fra det opgivne Tjenestested. Naar Husbonden bevislig har mishandlet sit Tyende i det sidste halve Aar, har villet forlede det til Utugt eller Forbrydelse, dog kun hvis Tyendet er uvidende herom ved Fæstelsen. Naar Husbonden ej vil eller ej kan modtage det eller grovt har krænket dets Rygte.

Udebliver Tyendet lovligt, har det som Regel ej Krav paa Løn og skal tilbagebetale Fæstepenge, dog ej, hvis Husbonden før Tjenestens Tiltrædelse flytter over 1 Mil fra det opgivne Tjenestested. Udebliver Tyendet ulovligt, har Husbonden Krav paa Fæstepenge og halv Løn, dog kun for 6 Mdr. Tyendet ifalder Mulkt af 4—40 Kroner.

Tyende kan tage bort i Utide:

Hvis Husbonden mishandler det eller søger forlede det til Utugt eller Forbrydelse eller ej hindrer nogen af Husstanden deri. Hvis Husbonden giver slet Kost. Hvis Husbonden uden Grund ødelægger dets Rygte. Hvis det ej faar Løn i rette Tid. Hvis Husbonden efter Tjenestens Tiltrædelse flytter over 1 Mil fra det opgivne Tjenestested. Forlader Tyendet sin Plads uden Ret, har Husbonden Krav paa Løn for vedtaget Tjenestetid, dog højst 6 Mdr. Tyendet fortaber Løn fra sidste Fardag og mulkteres (4—40 Kr). Forlader det lovligt paa Grund af Mishandlinger, slet Kost, ugrundede Beskyldninger eller Lønnens Udebliven, har det samme Krav, som hvis det er ulovlig bortvist.

For den Tid Tyendet er i Fængsel, er selvforskyldt syg, er i Krigstjeneste eller er kommen for sent, kan Husbonden afdrage Lønnen. Skyldes Sygdom Husbonden, betaler han Helbredelse; skyldes det Tyendet, betaler Husbonden intet. I alle andre Tilfælde udreder Husbonden Løn, Kost og Logi, hvis Tyendet forbliver i Huset, i modsat Fald Kostpenge i 8 Uger, indtil lovlig Opsigelse sker, dog ej over 6 Maaneder. Læge, Medicin, Pleje o. l. betaler Tyendet. Indlægges det paa Sygehus, bortfalder Kostpenge. Enhver Vedtagelse om, at Tjenesteforholdet skal ophøre ved Sygdom er uforbindende. Dør et Tyende, skal Husbonden betale Løn til den Dag, det bliver uarbejdsdygtigt. For eet Aars Løn og Kost, dog kun sidste Aar fra Fardagen før Konkursen, er Tyendet privilegeret i Husbondens Konkursbo. Paa Landet findes særlig Forligsmægler i Tyendesager.

KVINDEN I DET DAGLIGE LIV.

Af KAREN HESSEL.

AF Danmarks kvindelige Befolkning lever omtrent $^1/_3$ eller ca. 450,000 i Ægteskab, medens ca. 100,000 er Enker. Under den nuværende Samfundsordning falder alle disse Kvinders vigtigste Gerning indenfor Familien, de udgør tilsammen det brogede Begreb: Kvinden i det daglige Liv. De fordeler sig paa alle Samfundsklasser: i Byerne Bourgeoisiet, den højere Embedsstand, den dannede Middelstand, den brede Middelstand og Arbejderklassen; paa Landet strækker de sig fra Herregaardsfruen over Gaardmandskonen til Husmands- og Indsidderhustruen. Men om de færdes i de høje Sale eller i de lave Hytter, ét er fælles for dem alle: til dem er Hjemmets Administration og Børnenes Opdragelse i Hovedsagen betroet. Og igennem denne Gerning og Maaden, hvorpaa de løser den. øver de en stille, men indgribende Indflydelse paa Samfundslivet, paa dets økonomiske og moralske Status, ikke blot i Øjeblikket, men gennem Børnene langt ind i Fremtiden.

Det vil da være af nogen Interesse at undersøge, [1]) af hvad *Art* de forskellige Opgaver er, som stilles dem i Familien, [2]) hvilken *Forberedelse* de inden deres Indtræden i Ægteskabet modtager til disse Opgavers Løsning og [3]) hvilken *Vurdering* af dette Arbejde, der giver sig Udslag i Samfundets Stilling overfor dem.

Deres Virksomhed indenfor Familien har, som allerede antydet, to Sider: en styrende og en opdragende. Paa Husmoderen falder Ledelsen af Hjemmets Husholdning, Forvaltningen af den Del af Indtægten, der anvendes til Familiens daglige Fornødenheder, og hvis Procentandel af den samlede Indtægt staar i omvendt Forhold til Indtægtens Størrelse. Paa jo lavere et Trin i Indkomstskalaen Familiens Indtægt staar, desto vigtigere er altsaa den Gerning, der paahviler Husmoderen. Familiens Velfærd og Trivsel og dens Værdi som Samfundsled beror i lige saa høj Grad paa, *hvorledes* hun administrerer, som paa, *hvormeget* Manden erhverver.

Men, som hendes Virksomhed paa mange Maader paavirker Samfundsudviklingen, paavirkes den igen af denne, og i vor Tid viser det sig særlig deri, at en stedse større Del af Hjemmets Produktionsvirksomhed opsuges at Storindustrien. Dette har bevirket ikke blot en Forandring i Hjemmenes Arbejde, men ogsaa i deres Økonomi; thi det, der indtjenes ved, at Storindustrien kan udføre Arbejdet billigere, bringer i det lange Løb ikke saa meget det enkelte Hjems Udgiftskonto ned, som det bringer Driftsherrens Kapitalrente til at vokse.

Imidlertid har denne stadige Indskrænkning i Hjemmenes Arbejde medført, at en stedse større Del af Hjemmenes kvindelige Befolkning søger bort fra disse og over i Erhvervslivet, der ogsaa i stigende Omfang aabner sig for Kvinderne. Og Følgen heraf er bleven, at medens „Kvinden i det daglige Liv“ tidligere omfattede ikke blot Husmoderen og Tjenestepigen, men ogsaa ugifte Søstre og Svigerinder og voksne Døtre, er de tre sidstnævnte Kategorier nu saa godt som forsvundne fra Deltagelse i Hjemmets Arbejde, og Tjenestepigen synes paa Veje til at følge dem, saaledes at i et voksende Flertal af Hjem falder ikke blot hele *Ledelsen* af Husholdningen, men ogsaa hele *Arbejdet* dermed i Hovedsagen paa Husmoderen. Hun er — om hun overhovedet har Raad til at holde Hjælp — henvist til en langt mindre stabil, i de fleste Tilfælde tillige langt ringere kvalificeret Hjælp end tidligere, et Forhold, som hverken Tjenestepigeskoler eller Husholdningsundervisning endnu har vist sig i Stand til at kunne raade Bod paa.

Den Aareladning af Arbejdskraft fra Hjemmene har sikkert været for stærk; alligevel fortsættes den stadig, og allerede nu kan man forudse, at en af Fremtidens vigtigste sociale og maaske politiske Opgaver vil blive at finde Veje og Midler til at raade Bod paa Misforholdet mellem Hjemmenes Arbejde

Fru Pastorinde Louise Thorup,
Medl. af Nyord Sogneraad.

Fru Sesil Palle,
Medl. af N. Alslev Sogneraad.

Fru Mariane Pedersen,
Medl. af Odder Sogneraad.

Fru Kristine Knudsen,
Medl. af Odder Sogneraad.

Fru Karen Sørensen,
Medl. af
Ormslev-Kolt Sogneraad.

Fru Johanne Jørgensen,
Medl. af
Ousted-Allerslev Sogneraad.

Fru Ane Lisbeth Madsen,
Medl. af
Ousted-Allerslev Sogneraad.

Fru Kirstine Larsen,
Medl. af
Rerslev-Vinding Sogneraad.

Enkefru Ane Marie Nielsen,
Medl. af Ringe Sogneraad.

Fru Laurine Dydensborg,
Medl. af Ringe Sogneraad.

og den Arbejdskraft, kvantitativ og kvalitativ, der staar til Raadighed for dets Udførelse. Det vil blive nødvendigt, om man ønsker, at Hjemmene vedblivende skal løse de Opgaver, som paalægges dem fra Samfundets Side, og som de enkelte Hjem sikkert ogsaa selv er bedst tjent med at kunne løse.

Thi ganske vist er meget Arbejde, særlig af produktiv Art, gledet bort fra Hjemmene, men man skal ikke være helt sikker paa, om det under de stærkt forandrede økonomiske Forhold, der breder sig over vort Land i det Hele, ikke vil vise sig bedst stemmende med Hjemmenes sunde Økonomi, om de atter optager noget deraf. Desuden er nye Opgaver, nyt Arbejde, ligeledes som en Frugt af Udviklingen, kommet i Stedet for det, der er gaaet bort.

Paa Landet er Forholdene med Hensyn til det ovenfor sagte i mange Henseender anderledes end i Byerne. Her staar Kvindernes Arbejde i Hjemmet i organisk Forbindelse med Bedriften, Erhvervet. Derved bliver ogsaa deres Forhold overfor Storindustriens Overtagelse af Dele af deres Arbejde et andet, thi Udbyttet, der herigennem indvindes, kommer netop det enkelte Hjem til Gode, fordi det som Andelshaver faar Del i Driftsudbyttet. I Stedet for de Virksomheder, der som Mejeriarbejdet, Brødbagning og Ølbrygning er gaaet bort fra Hjemmene, aabner der sig stadig nye Muligheder for Landets Kvinder. Der oprettes stadig flere og flere smaa Landbrug, i hvert af disse er der Plads for en Kvinde til Varetagelse af den daglige Gerning baade ude og inde Side om Side med Manden. Endvidere lægger den stærke Udvikling af Landbrugets saakaldte Bierhverv: Havebrug, Hønseavl og Biavl ogsaa Beslag paa Kvindernes Arbejde i det daglige Liv, et Arbejde, der kan lønne sig godt. Men den „Flugt fra Landet", som har været Følgen af Landbrugets Industrialisering, og som ogsaa har strakt sig til Kvinderne, har sikkert i mange Retninger virket hemmende paa Udviklingen.

Det er dog sikkert Husmoderen i Byerne, hvem det moderne Liv stiller de vanskeligste Opgaver. Den Lettelse i Husets Arbejde, som er fremkommet dels gennem den stærke tekniske Udvikling og dels gennem Stordriftens Udvikling, maa betales i dyre Domme. Følgen heraf er, at Husmoderens fornemste Opgave nu om Stunder ligger paa det økomiske Omraade. Hun kan ikke længere nøjes med at være en god Kokkepige, hun skal først og fremmest være et fremragende Finansgeni. Hun skal kunne lægge sit Husholdningsbudget og gennemføre det, hvad der kræver stor Forudseenhed. Hun skal være fortrolig med Priserne, skal helst kunne forudse Konjunktursvingningerne paa de forskellige Husholdningsartiklers Omraade. Hun skal kunne opspare en Reservefond saaledes, at hun kan forsyne sit Hus med visse Artikler paa Tider, hvor de kan faas billigt, og hun maa føre sin daglige Husholdning saaledes, at hun med Lethed kan lægge Dispositionerne for den enkelte Dag om, dersom økonomiske eller andre Hensyn maatte kræve det. Hun maa i Dyrtidsperioder, der kan skyldes Misvækst eller andre Uheld, og som altsaa tidt kan forudses, dersom hun er en klog Avislæser, kunne lægge sit Forbrug om, eventuelt nøjes med en Surrogatvare, som f. Eks. Margarine og Palmin i Stedet for Smør. Og her skal samtidig den gammeldags husmoderlige Dygtighed i Madens Tilberedning komme hende til Hjælp, om saadanne Omlægninger ikke skal blive altfor følelige for Familien og skaffe hende sure Miner fra Mand og Børn. Thi Madlavningen kan i mange Tilfælde udføres med saa stor Kunst og Omhu, at Varernes Tarvelighed i alt Fald ikke lægger sig for Dagen i Smagen.

Denne Dyrtids-Opgave, som tidligere frembød sig mere spredt og tilfældigt, har i den senere Tid faaet en stadig mere stabil Karakter, samtidig med at den har antaget Dimensioner, der maa fylde enhver Husmoder med de alvorligste Bekymringer, fordi det for det meget store Flertal er ganske umuligt at bringe Husholdningspengene til at stige i samme Forhold som Priserne. Og endnu alvorligere bliver Sagen, fordi Prisstigningerne saa tit viser sig som et Resultat af Organisation, af Ring- eller Trustdannelser mellem Produ-

center og Sælgere, og altsaa ikke skyldes forbigaaende Aarsager, som ophæves af sig selv igen, men højst sandsynligt vil antage stadig fuldkomnere, mere udbytteriske Former, som vil gøre den moderne Husmoders Liv til en uafbrudt Kamp for at holde Hjemmet oppe, en Kamp, hvori hun endnu mangler de to vigtigste Vaaben: Organisation og Valgret.

For Arbejderklassens Kvinder, der ogsaa lider under alle de ovennævnte Vanskeligheder, kommer endnu et nyt Moment til: den Usikkerhed, som skabes gennem de af de moderne Lønkampe fremkaldte Arbejdsstandsninger, Strejker og Lockouter og sidst men ikke mindst gennem Arbejdsløshedens frygtelige Svøbe. Af Omkostningerne ved det moderne Samfunds Udvikling og af Omkostningerne ved den moderne Arbejderstands Kamp for Højnelse af sine fremtidige Levevilkaar bæres sikkert Broderparten af vor Tids Arbejderkvinde i det daglige Liv.

Medens der saaledes er Opgaver nok for den moderne Husmoder til at udfylde den Tid, der tidligere tilbragtes ved Spinderokken eller ved Broderierammen, kræves det dog mere og mere af hende, at hun kan ofre i alt Fald nogen Tid ved Symaskinen. Den stigende Forfinelse og de stigende Krav ti Livet, som har forplantet sig til alle Samfundsklasser, bevirker, at Husets Anseelse og Børnenes Mulighed for at hævde sig blandt Kammerater i Skolen og paa Arbejdspladsen afhænger i nogen Grad af Klæderne. At være velklædt i Forhold til sin Stand og sin Gerning er en moralsk Faktor af ikke ringe Betydning for Personlighedens Udvikling, et næppe tilstrækkeligt vurderet Grundlag for den Selvfølelse og Evne til Selvhævdelse, der i det moderne Liv er af saa stor Betydning i Kampen for Tilværelsen. At være velklædt er noget andet end at være pyntet; det første betegner en konstant og gennemført Tilstand, at være „i Orden" fra inderst til yderst, det andet er mere beregnet paa Øjeblikket; den, der er pyntet den ene Dag, kan være sjusket den næste. Og det er netop dette, der er den moderne Husmoders Opgave at holde borte fra Familien. Det er til det Formaal, hun maa tage Symaskinen til Hjælp, til det Formaal, hun maa udvikle sin Varekundskab, sin Evne til at bedømme et Stofs Soliditet og Værdi. Det er næppe for meget sagt, at alene Familiens Beklædning er en Videnskab, et Studium for Husmoderen og, hvor Midlerne er begrænsede — og er de ikke det for mindst $^{9}/_{10}$ af danske Husmødre —, tillige en Kunst, der maa være opøvet indtil Virtuositet.

Ogsaa overfor Børnene har Udviklingen skabt en hel Række nye Opgaver for Nutidens Mødre. Den systematiske, rationelle Børnepleje har dog gjort Arbejdet i den spæde Alder langt lettere. Naar Moderen til et sundt Barn blot nøje overholder dets Spise- eller rettere Drikketider og varetager den fornødne Hudpleje og Renlighed, kan hun være saa godt som uforstyrret i den øvrige Tid og navnlig bevare sin Nattero. Men næppe kan Barnet gaa, før det trænger til Beskæftigelse, og allerede her har Moderen en vanskeligere og mere tidtagende Opgave nu end tidligere, hvor alt det mangfoldige og afvekslende Arbejde, som udførtes i Hjemmet, ikke blot frembød tilstrækkelig Afveksling og Interesse selv for det mest opvakte Barn, men tillige var en betydningsfuld Faktor i dets Opdragelse og Udvikling, en Faktor, som nu tidt møjsommelig maa erstattes ad kunstig Vej, og som stiller store Krav til Moderen, selv om hun er saa heldigt stillet paa et ret tidligt Tidspunkt at kunne lade Børnehaven træde hjælpende til. Naar Barnet kommer i Skole, vokser der nye store Opgaver frem, som Pladsen her kun lige tillader at antyde. Skolebørns hensigtsmæssige Ernæring er et Problem, som er skabt af en Tid, hvor Skolen stiller stadig større Krav til Barnets Sundhed og Arbejdskraft, og et Problem, som maa løses af Moderen. Men det er ikke det eneste Krav, som Skoletiden, der optager saa mange af Barnets vanskeligste og vigtigste Aar, stiller til hende. Den Moder, der ønsker at bevare sit Barns Fortrolighed og sin Indflydelse paa det, maa være i Stand til under hele

Fru Sara Thygesen,
Medl. af Rønninge-Rolfsted
Sogneraad.

Fru Maren Jensen,
Medl. af
Rønninge-Rolfsted Sogneraad.

Oldfrue
Frk. Marianne Kleisdorff.
Medl. af
St. Jørgensbjerg Sogneraad.

Menighedssygeplejerske
Frk. Henriette Rasmussen,
Medl. af
St. Jørgensbjerg Sogneraad.

Frk. Marie Cathrine Engell,
Medl. af
Ljørslev-Ørding Sogneraad.

Fru Kirstine Nielsen,
Medl. af
Slagslunde-GandløseSogneraad

Fru Grethe Olsen,
Medl. af Slangerup Sogneraad.

Fru Købm. Elisabeth Petersen,
Medl. af Stenlille Sogneraad.

Fru Anna Pedersen,
Medl. af
Stenløse Viksø Sogneraad.

Fru Marie Christensen,
Medl. af Struer Sogneraad.

Skoletiden at holde sig i Kontakt med Barnets aandelige Udvikling, at følge og fremme dets Modnen; hun maa være i Stand til at udfinde og om fornødent afbalancere Kammeraters og eventuelt Læreres Indflydelse. Hun maa føre en stadig Kamp og en Kamp, som kræver Arbejde, for ikke at miste det uopretteligt.

Man kan sige, at mange af disse Problemer og Opgaver har været tilstede ogsaa tidligere. De er dog ikke traadt saa skarpt frem, har ikke stillet saa paatrængende Krav om at blive løste, som de gør i vore Dage. Det er Opgaver, som er af ikke ringere Betydning for Hjemmet, for Slægten og for Samfundet end dem, tidligere Tiders Husmødre løste i Køkken og Kælder, ved Haandarbejdet eller i Barnekammeret. Og det er Opgaver, som kræver langt større Kundskaber, en mere omfattende Viden, en højere aandelig Udvikling. Intet Arbejde, af hvad Art nævnes kan, som Kvinder udfører, er af den Betydning for den enkelte, for Hjemmet eller for Samfundet, som det, den Husmoder og Moder, der er sin Opgave fuldt ud voksen, kan udrette i sit Hjem og overfor sine Børn. Her trænger vi til de bedste, de intelligenteste, de rigest begavede og alsidigst udviklede.

Af det ovenfor sagte fremgaar det, at den moderne Husmoders Arbejde i Hjemmets daglige Liv paa mangfoldige Maader faar Betydning for Samfundsudviklingen, kan virke hæmmende eller fremmende paa Omraader af vital Betydning for Samfundet. Dette er altsaa i høj Grad interesseret i, hvorledes dette Arbejde røgtes. Vil man nu spørge, hvilken Forberedelse der da kræves til den ansvarsfulde og omfattende Gerning som Leder af et Hjems Økonomi og som Slægtens Opdrager, ser man straks, at dette skænkes der fra Samfundets Side egentlig ingen Interesse udover, at det giver en almindelig Tilladelse til, at den unge Pige kan paatage sig det, naar hun har naaet den modne Alder af 16 Aar; saa har hun Ret til at indgaa Ægteskab. Om hun i den Alder kan have noget Begreb om Rækkevidden af det, hun derved paatager sig, om hendes Forudsætninger og Uddannelse, om alt dette bekymrer Samfundet sig ikke. Det er en Privatsag. Paa det Punkt stilles der ingen Fordringer, men bringes heller ingen Ofre fra Samfundets Side. Til Kvinders erhvervsmæssige Uddannelse yder Stat og Samfund dog Bidrag paa adskillige Omraader; for den husmoderlige Uddannelse gøres der intet eller saa godt som intet ud over den Smule Skolekøkkenundervisning i Barneskolens sidste Aar, som ydes omkring i Byerne.

Nu er det ganske sandt, at den unge Pige selv og hendes Forældre er nærmest til at tage Affære, saa vist som hendes egen lille Livslykke er den; der først lider Skibbrud, naar hun savner Forudsætninger for at tage Arbejdet op. Samfundet kan ikke være forpligtet til at sørge for den enkeltes Lykke, men det har dog sikkert her en Interesse at varetage, som nok kunde retfærdiggøre nogen Indgriben fra dets Side baade med Hensyn til Ægteskabsalderens Fastsættelse og med Hensyn til ogsaa paa dette Omraade at stille visse Krav til de unges Uddannelse. Som det nu er, gaar de fleste unge Piger ind i Ægteskabet med den Forberedelse, som kan erhverves i et Husholdningskursus paa et helt eller halvt Aar eller endnu mindre, og som vel kan give en mere eller mindre overfladisk *Viden* om Madlavning, Rengøring, Husholdningskemi, Børnepleje, Regnskabsføring o. m. a., men som er ganske utilstrækkelig til at skabe den husmoderlige *Kultur*, som i tidligere Tid erhvervedes gennem hele Barndommens og Ungdommens fortsatte praktiske Indøvelse i et Hjems Gerning. Med denne hastigt erhvervede Viden gaar den unge Pige nu ind i Ægteskabet, og paa Grundlag heraf begynder hun at gøre sine Erfaringer som Husmoder. De bliver i Reglen meget dyre. Nu skal det gerne indrømmes, at de mange unge Piger, som kommer fra et eller andet Erhvervsarbejde, ogsaa gennem deres Gerning her kan have erhvervet sig Forudsætninger, som kan komme dem til Nytte i Hjemmet. Men de med-

bringer tillige en anden Ting: en forstyrret og forvreden økonomisk Sans, som skyldes den Omstændighed, at de fleste af disse selverhvervende unge Piger bor i deres Forældres Hjem enten gratis eller for en Betaling, der i ingen Henseende svarer til den virkelige Værdi af Husly og Ophold. Hovedparten af deres Erhvervsindtægt gaar til deres personlige Forbrug, til Klæder og Fornøjelser, og Følgen heraf er, at dette personlige Forbrug er indstillet efter en langt større Maalestok end den, det kan anlægges efter i et nyt og ungt Hjem. Nu er der slet ingen Tvivl om, at til Trods herfor udvikler mange af dem sig til dygtige Husmødre og gode Mødre; men altfor mange unge Kvinder, der havde fortjent en bedre Skæbne, sætter i disse Læreaar ikke blot deres Mands Kærlighed til, men mister ogsaa deres Børns Respekt og — hvad der maaske er det værste — mister den styrkende Følelse af eget Menneskeværd, som svækkes ved, at de Gang efter Gang kommer tilkort der, hvor de skulde staa deres Prøve. Flere af Nutidens mange mislykkede Ægteskaber, end man maaske tror, er sikkert fra første Færd strandet paa dette Skær. En Mand ansætter ikke en Kvinde i sin Forretning uden at have skaffet sig nogen Garanti for, at hun forstaar sit Arbejde; men en Mand gifter sig rolig med en Kvinde og gør hende til sine Børns Moder uden nogen Garanti for, at hun forstaar at opdrage Børnene eller styre det fælles Hjem. Derfor bliver det daglige Liv for „Kvinden i det daglige Liv" saa tidt en langvarig Lidelseshistorie, som ender med den ægteskabelige Lykkes fuldstændige Skibbrud og med Hjemmets Opløsning.

Ethvert Hjem repræsenterer en Samfundsværdi. Derfor er det nødvendigt, at der arbejdes hen til en Forandring paa dette Omraade. Og her synes for Tiden ydre og indre Aarsager at skulle mødes for at føre denne i den rigtige Retning. Der er den mindre glædelige ydre Aarsag, at vor nationale økonomiske Situation nu er en saadan, at den med Nødvendighed vil kræve en Forandring af Levesæt, en Ændring i de enkelte Hjems Økonomi, som vil lægge Beslag paa mange af de kvindelige Egenskaber, der har været overseete og tilsidesatte i Fremgangsperioden, og derfor er sygnet hen, men som nu forhaabentlig vil blomstre frem paany under Indflydelse af de Krav, der stilles til dem. Herfor borger bl. a. den glædelige indre Aarsag, at den høje aandelige Udvikling, som bydes Kvinderne i vore Dage, og som just de bedste i fuldeste Maal evner at tilegne sig, virker styrkende og vækkende og fornyende paa den kvindelige Slægtsfølelse, som kun kan trives og fuldt udfolde sig indenfor et Hjems Rammer, i Hustruens og Moderens „daglige Liv".

Men for at disse to Aarsager skal kunne frembringe den forønskede Virkning for Samfundet, bliver det nødvendigt for det at anlægge en anden Vurdering af „Kvinden i det daglige Liv" end den almindelige, der synes noget tilbøjelig til at opfatte hende som et Snyltedyr. Det er nødvendigt, at den Omdannelse i Mandens Opfattelse af Hustruen, som allerede er begyndt, fortsættes og udvikles, at hun fra at være et Væsen, der lever under Mandens økonomiske Forsorg og Ansvar, gaar over til at blive betragtet som hans Kompagnon i Hjemmets Bedrift, med ligestillet Arbejde, Ansvar og Ret. I Virkeligheden findes denne Form for det økonomiske Forhold mellem Ægtefæller allerede i ikke faa unge Hjem, men den bør blive endnu mere almindelig, saaledes at der ingen berettiget Modstand mere kan rejses mod at give den ogsaa Samfundets Sanktion. Kvinden i det daglige Liv maa respekteres af Samfundet paa Grundlag af hendes Arbejdes samfundsmæssige Betydning. Og denne Værdsættelse maa give sig Udslag i Villighed til at yde den gifte Moder samme Støtte som den ugifte, naar det gælder Børnene. Det maa erkendes, at den Kvinde, der nu tidt opgiver et selvstændigt Erhverv for at gaa ind i Ægteskabet og lægge sit Arbejde i Hjemmets økonomiske Konsolidering og i Børnenes Opdragelse til gode og dygtige Borgere og — Skatteydere, har Krav paa en hjælpende Haand fra Samfundets Side, naar Ulykken ram-

Fru Marie Nielsen,
Medl. af
Sæby-Gjershøj Sogneraad.

Fru Hanne Marie Hansen,
Medl. af
Vallekilde-Hørve Sogneraad.

Fru Marie Prytz,
Medl. af
Vig-Asmindrup Sogneraad.

Fru Kirsten Skov,
Medl. af
Varpelev-Klippinge Sogneraad.

Fru Andrea Gram-Poulsen,
Medl. af Vejen Sogneraad.

Fru Dorthea Madsen,
Medl. af Vejen Sogneraad.

mer hende og berøver hende Mandens erhvervsmæssige Hjælp, saa hun bliver alene om at løse Opgaven baade som Forsørger og Opdrager.

Herpaa tager vor Tids Udvikling mere og mere bevidst Sigte, og naar dette Maal er naaet, indtager „Kvinden i det daglige Liv" den Plads i Samfundet, som tilkommer hende.

Kvinder i Kommunalbestyrelsen.

I Danmarks ca. 1200 Kommuner er valgt ca. 130 Kvinder til Medlemmer af Kommunalbestyrelserne. I Forhold til det samlede Antal, ca. 9900, kan man altsaa kun Tale om en god Begyndelse. Af de oprindelig valgte er nogle afgaaede, andre flyttede udenfor Kommunen osv., saa at det nu fungerende Antal kvindelige Borgerrepræsentanter er ca. 120.

Af de politiske Partier valgte Socialdemokratiet 31, Højre 15, Venstre-reformpartiet 9, det radikale Venstre 9.

De rene Kvindelister besatte 16 Pladser, Borgerlisterne 11, Lister uden bestemt Farve 10, Samlingslister 8, antisocialistiske 8, lokale Lister 5, Missionen 2, Husmandslister 2 og Gaardmandslisten 1.

Over to Trediedele af de kvindelige Kommunalrepræsentanter er gifte.

Forholdsvis faa af de gifte driver Erhverv, hvorimod omkring 80% af de ugifte indtager selvstændige Stillinger.

Ialt har omtrent Halvdelen Selverhverv.

Lærerinder er bedst repræsenterede, derefter Forretningsdrivende, 2 driver Landbrug; iøvrigt en enkelt: Læge, Journalist, Lotterikollektrice, Trykkeriarbejderske, Korrektrice, Typograf, Pensionatsejer, Husbestyrerinde, Jordemoder og Dameskrædderinde.

Med Hensyn til Alder kan oplyses, at der findes flest kvindelige Kommunalbestyrelsesmedlemmer mellem 40 og 50 Aar (omtrent Halvdelen), derefter mellem 50 og 60 (ca. 30%), knap 20% mellem 30 og 40, nogle faa over 60 og endelig en eller to under 30 Aar.

Som Forudsætning for den offentlige Virksomhed i Raadene har Arbejde for Dansk Kvindevalgretsforening spillet en stor Rolle; Dansk Kvindesamfund er ligeledes stærkt repræsenteret; adskillige har siddet i Bestyrelsen for de kommunale Hjælpekasser; Menigheds- og Børnepleje har i temmelig vidt Omfang lagt Beslag paa de nuværende kommunale Kvinders Virketrang, medens Afholdssagen, Kristelig Forening for unge Kvinder og andre Foreninger i nogen, om end ringere, Grad har haft lignende Betydning.

Indenfor Raadene synes Skolekommissionen særlig at være Kvindernes Felt. Derefter kommer Fattigudvalget, Sygehusudvalget, medens de tekniske Kommissioner og Udvalg kun i ringe Grad har faaet Tilgang af Kvinder, — dog er én Kvinde Formand for Bygningskommissionen.

Fru Bodil Høyer i Ribe var Danmarks første kvindelige Kommunalbestyrelsesmedlem.

Fru Cecilie Thorgils,
Medl. af Vejlby Sogneraad.

Fru Cathrine Jacobsen,
Medl. af Vestenskov Sogneraad.

Fru Rasmine Bendixsen,
Medl. af Vestervig-Agger
Sogneraad.

Fru Ane Katrine Pedersen,
Medl. af Ølsted Sogneraad.

* * *

Foruden de i Kvindernes Aarbog portræterede kvindelige Byraads- og Sogneraadsmedlemmer findes efterfølgende, af hvilke Redaktionen ikke har modtaget Fotografi:

Frederiksberg Kommunalbestyrelse: Boghandler Frk. E. Branth.
Helsingør Byraad: Fru Anna Akkermann.
Køge Byraad: Fru A. Eriksen.
Roskilde Byraad: Kommunelærerinde Frk. E. Gottschalck.
Frederiksborg Slotssogns Sogneraad: Frk. S. Neven.
Vemmelev Sogneraad: Fru Marie Møller.

Fru Karoline Rasmussen,
Medl. af Ø. Alling-V. Auning
Sogneraad.

DANSK KVINDESAMFUND*).

STIFTET 1871.

§ 1: Dansk Kvindesamfunds Formaal er at arbejde for Kvinders politiske Valgret og Valgbarhed, samt at virke til Fremme for Kvinders almene Udvikling, for deres Uddannelse til selvstændigt Erhverv og for at forbedre deres Stilling i Familie, Samfund og Stat.

Dansk Kvindesamfunds Banner.

SOM man ser, udtrykker denne vor ældste Kvindeforenings § 1 i første Række et *Forlangende*, et Krav om samme politiske Indflydelse og Myndighed for Kvinder som for Mænd.

Arbejdet i D. K. er i de senere Aar stærkt præget af dette Forlangende. Vi ser Foreningen paa Færde overalt, hvor den kan bringe dette for dens Medlemmer saa vigtige Spørgsmaal frem for Offentligheden: Paa Møder, ved Interpellationer til Kandidater til Rigsdagsvalg, ved Deputationer til hver ny Regering, der kommer til Roret, ved Artikler om dette Spørgsmaal i Medlemsbladet „Kvinden og Samfundet" o. s. v.

Nu tør man vel uden at vove sig for yderligt sige, at Modstanden mod denne Reform i det Store og Hele er brudt, at Vejen ligger aaben, og at Sagens Løsning kun er et Spørgsmaal om Tid.

En Agitation udelukkende for Kvindevalgretten vil derfor næppe være i Stand til at holde en Forenings Medlemmer friske og interesserede, og D. K. vilde da sikkert ogsaa være daarligt stillet, om det ikke havde andet at byde paa end en evindelig Tærpen om en Ting, som ikke i nævneværdig Grad formaar at ægge til nogen frugtbringende Meningsudveksling.

Da D. K. i 1871 lod sin lille Skude løbe af Stablen, forpligtede det sig den Gang i første Række til et *Arbejde*, som det endnu sammen med Arbejdet for den politiske Valgret er bundet til ved Ordene om „at virke til Fremme for Kvindernes almene Udvikling o. s. v.," og det skal siges, at den Maade, hvorpaa dette Arbejde i Aarenes Løb er optaget, og de Resultater, der foreligger, bedre end mangen flammende Agitationstale synes i Stand til at støtte det Krav om udvidede Rettigheder, som Samfundet nu med saa stor Styrke, lægger Magtindehaverne paa Sinde.

Hvorledes har da D. K. i de 40 Aar, der er gaaet, røgtet Arbejdet for denne den ældste Del af sin § 1?. Hvad er der f. Eks. gjort for „*Kvinders almene Udvikling og Uddannelse?*"

Her er et Par Exempler:

I en *Handelsskole for Kvinder* (oprettet af D. K. i 1872) skaffede man de unge Kvinder, der allerede den Gang i forholdsvis stor Udstrækning toges i Brug i de underordnede Stillinger i Forretningslivet, Adgang til Uddannelse i Handelsfag som Bogholderi, Handelskorrespondance, Handelsregning og Sprog. Deres Oplæring heri havde hidtil forhindret deres Ansættelse i de bedre lønnede Stillinger.

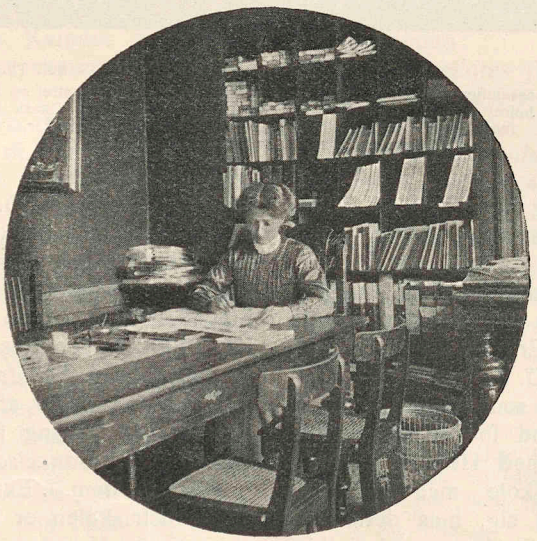

Interiør, fra Dansk Kvindesamfunds Lokaler i Studiestræde 49.

En *Søndagsskole for Kvinder* (1873) tog Sigte paa den arbejdende Klasse og her ydedes gratis Undervisning i

*) Da denne Forening er den ældste af danske Kvindeforeninger, har vi ønsket at gøre den til Genstand for en udførligere Omtale, end Pladsen tillader os at tildele de senere tilkommende Foreninger, hvor meget disses Formaal og Historie end interesserer os. Red.

Dansk, Regning og Skrivning til de Tjenestepiger, som ønskede yderligere at befæste de Kundskaber, som Skolen heri havde udstyret dem med. Tillige afholdtes jævnlig Foredrag om forskellige almene Evner.

I en *Tegne- og Industriskole for Kvinder* (1876) fik Kvinderne den tekniske og kunstneriske Uddannelse, som i Aarenes Løb har gjort dem til efterspurgte Arbejdere bl. a. i Guldsmede-, Cicelør-, Mønstertegnings-, Blomstermalings- og Modellørfagene.

Gennem et *Oplysningskontor* (1886) ydedes vederlagsfrit Oplysninger om alle Forhold, der stod i Forbindelse med Kvinders Adgang til Uddannelse, Erhverv og Stilling i Samfundet i det Hele taget.

Ved Oprettelse af et autoriseret *Fæstekontor for Kvinder* (1887) aabnede man en med Held kronet Kampagne mod de uautoriserede Fæstekontorer, derflorerede paa den Tid og gennem gyldne, men falske Løfter misbrugte Herskabernes og — ikke mindst — det kvindelige Tyendes Tillid.

Gennem et *Engageringskontor* (1887) søgte man at ordne og støtte den kvindelige Arbejdskraft, der tilbød sig og søgtes til Grene af Samfundslivet, der ikke netop hørte under Tyendefaget.

Fot. Th. Daugaard.

Dansk Kvindesamfunds Æresformand Fru *Jutta Boisen-Møller* (til venstre) og Fru *Gyrithe Lemche* (til højre) paa Himmelbjerget den 5. Juni 1910, hver de ved Dansk Kvindesamfunds Møde talte til en Forsamling paa over 2000 Mennesker. (I Baggrunden ses St. St. Blichers Mindesten.)

Paa en *Fagskole for Syersker* (1895, statsunderstøttet) gav man gratis Undervisning til de Kvinder, der søgte dette Erhverv, som ved en Undersøgelse, foretaget af D. K., var bleven præsenteret for Offentligheden som en Arbejdsgren, hvis Udøvere var Genstand for en skammelig Udbytning af Samfundet med Hensyn til Lønforhold. Naar denne Skole maa siges at have haft lidet Held med sig, maa dette vist tilskrives det Faktum, at Syerskerne endnu ikke helt har tilegnet sig Organisationstanken, der igen altid afføder Ønsket om absolut god Fraguddannelse.

En *Husmødreforening* (1898) havde det Formaal at bygge Bro imellem de Hjem paa Landet, der ønskede — og efter Foreningens Skøn fandtes egnede til — at oplære unge Piger i Husholdningsvæsenet, — og de Forældre i København, der indsaa, at deres unge Datter i et saadant Hjem paa Landet var under bedre Udviklingskaar end f. Eks. paa en Fabrik i Storbyen.

Ved at oprette *praktiske Kursus i Madlavning og Syning* (1903, statsunderstøttede) føjede D. K. et betydningsfuldt — maaske det betydningsfuldeste — Led til sin praktiske Virksomhed. Medens flere af de lokale Kredse, som D. K. siden Begyndelsen af Halvfemserne havde dannet i Provinserne, vel havde fulgt i Moderkredsens Fodspor med Oprettelse af forskellige Skoler o. l., var det dog i første Række Hovedstadens Kvinder og de, der søgte derind, der kom til at nyde godt af D. K.s Virksomhed for at skaffe Kvinder Uddannelse. Nu aabnedes her en Institution, som kunde komme hele Landet tilGavn. Ikke blot til Egne, hvor der fandtes Kredse af D. K., men til ethvert som helst Sted, der ønskede det, sendtes (og sendes endnu) i saa stor Udstrækning som muligt, disse for enhver Kvinde saa nyttige Kursus. Statstilskudet — den højeste Sum har været Kr. 7000 — benyttes hovedsagelig til *Fripladser til ubemidlede Kvinder.*

Dette var *nogle* af de Foretagender, som D. K. har sat i Gang for at skaffe Kvinder *Udvikling og Uddannelse.*

Flere af dem f. Eks. Handelsskolen og Tegne- og Industriskolen er i Aarenes Løb gaaet over paa private Hænder, andre er gennem forskellige Forhold blevne overflødige og er derfor inddragne, atter andre bestaar endnu og ledes af D. K. Men de satte alle deres tydelige Spor

paa det Mandskab, som i større og større Tal meldte sig til Skuden; og med disse i forskellige Retninger mere og mere befarne Gutter ombord styrede D. K. sit Fartøj op imod Vinden for at indfri sin Forpligtelse til at virke for „*at forbedre Kvinders Stilling i Familie, Samfund og Stat*".

En saadan Forbedring kunde kun ske gennem en forbedret Lovgivning, og man satte derfor Kursen lige paa denne af Mænd opførte Fæstning.

Uhindret Adgang var der selvfølgelig ikke Tale om. Slagene var tit blodige, og det var vel i de færreste Tilfælde Kvinderne, der gik af med Sejren, men Skroget blev efterhaanden alligevel saa godt sammentømret, at Skuden efter en nok saa haard Dyst altid var i Stand til at stikke i Søen igen.

Paa det første af de mange Flag, som i Aarenes Løb hejstes paa Mastetoppen for at forkynde, hvad Besætningen krævede og hvad man ombord arbejdede for, stod:

Hustruens Raadighed over selverhvervede Midler! Det kunde stryges forholdsvis hurtigt, allerede den 7. Maj 1880, da en Lov — der ordnede dette Forhold tilfredsstillende — blev stadfæstet. Det var Venner indenfor Fæstningen, der fremkom med Forslag til den, og Forslaget støttedes af Kvinderne ved en betimelig Adresse med Masseunderskrifter.

Derefter fulgte blandt de vigtigste:

Kommunal Valgret for Kvinder! Hejst første Gang 1887. Efter mange Nederlag og meget ufortrødent Arbejde strøget under Jubel den 20. April 1908, da Kongen paa den kendte afdøde Kvindesagskvinde, *Maren Bergs Fødselsdag* stadfæstede en Lov, der gav Kvinder kommuna Valgret og Valgbarhed paa samme Betingelser som Mænd.

Forbedret Stilling for Barn, født udenfor Ægteskab, og dets Moder! Gik til Vejrs 1886 og blev *foreløbig* strøget ved Lov af 27. Ma 1908, hvortil D. K. havde indgivet et Forslag, som man i det væsentligste tog Hensyn til. Da der endnu er et Punkt, nemlig Barnets Ret til Faderens Navn, som ligger D. K. og Lovgivningsmagten imellem, er det sidste Ord fra førstnævntes Side vel næppe sagt.

Ved dette Punkt vil det være rimeligt at gøre opmærksom paa, at den Kritik, som man har rejst mod denne Lov i Praksis, saavidt kan ses *nærmest* drejer sig om det vanskelige i at administrere Loven, men ikke er rettet mod Lovens Aand. Naar først den rette Vej til en betryggende Garanti for, at Hjælpen kommer dem tilgode, som Loven tager Sigte paa, nemlig Børnene, er funden, maa man sige, at vor gamle Kvindeforening her har været med til at rejse et smukt Monument for Nutidens Forstaaelse af moderne frisindet Sociallovgivning.

Det vil føre for vidt her at komme ind paa en nærmere Omtale af hver enkelt Sag, vedrørende Kvinders Stilling i Samfundet og ifølge Lovgivningen, som D. K. har taget op som sin. Endnu skal kun nævnes Foreningens Arbejde for:

Kvinders Ansættelse som Stenografer (i Rigsdagen), som *Politibetjente* (den første ansattes i 1910 i Aalborg efter Andragende fra D. K.), for deres Kaar som *Telegrafister, Haandværkere* (Teknisk Skole i København blev 1907 aabnet for Kv. paa Foranledning af D. K.), *Lærere, Gartnere* o. s. v., det er snart vanskeligt at pege paa et Fag, der har været søgt af Kvinder, uden at støde paa D. K.s Navn. Efter Andragende fra D. K. var det saaledes, at Loven om Adgang til Statens *Husmandslodder* kom til at omfatte Kvinder.

Saameget om, hvad der *er* gjort. Det er langtfra *alt*, og der er især slet ikke taget Hensyn til det meget Arbejde, der er gjort uden at man staar med positive Resultater for dets Virkning, men som dog derfor ingenlunde tør betragtes som spildt. Tværtimod! Ethvert „Dryp, dryp" hjælper med til at udhule Stenen. Og *saa* meget er i hvert Fald sagt, at det er nok til at vise, at dansk Kvindesag i de forløbne Aar har haft en god, trofast og omhyggelig Fanevagt om sig.

For Øjeblikket og til Underretning om *Fremtidens Kurs* har vi dette Billede:

Ud fra hvert af Skudens Koøjne smælder en Flagdug i Vinden! Paa en staar:

Forbedring i Ægtefællers formueretlige Stilling.

Paa en anden:

Begge Forældres fulde Forældremagt over de fælles Børn.

Paa en tredie:

Ingen Indskrænkning i Kvinders Erhvervsfrihed ved et Forbud mod Kvinders Natarbejde.

Paa en fjerde:

Nyt Vielsesritual til valgfrit Brug, hvori Ordene om Kvindens Underdanighedspligt er slettede.

En femte bærer følgende Vers af Fader Holbergs „Zille Hansdotter":

„Den Lov, der lukker Kvinder ud — fra Embed og Bestilling,
saa grundig er, som om et Bud man udgav, at ej Tvilling,
ej nogen, der har kruset Haar, en Vorte udi Panden,
hvis Ben der ikke lige staar og rank som paa en anden,
der født var paa en Julenat, og andet saadant mere,
skønt man hos ham fandt Visdoms Skat, ej maatte Dommer være".

Det er *Kvinders Adgang til Embeder*, det her gælder. Et særligt Udvalg er nedsat til at varetage Arbejdet herfor.

Men vi kan umuligt naa at komme hele Sku-

den rundt. Vi vender nu Blikket mod Mastetoppen, hvor, som før nævnt, siden 1904 Ordene

„Politisk Valgret og Valgbarhed"

lyser. — Med velberettiget Stolthed kan D. K. rejse dette Forlangende mod en Baggrund af et anerkendt, gavnligt og velsignelsesrigt Arbejde direkte i Kvinders Interesse og derved indirekte i det hele Samfunds.

Dansk Kvindesamfund tæller nu ca. 120 Kredse med ca. 8000 Medlemmer. Det skyldes væsentligt denne Forenings 40-aarige Arbejde, naar ogsaa danske Kvinder i Sommeren 1911 ved den internationale Kvindevalgretskongres i Stockholm, sammen med Kvinder fra 24 forskellige Nationer, med Føje og fuld Forstaaelse af det kommende Ansvar kunde tiltræde Præsidenten, Carrie Chapman Catts Ord:

„Vi lever i en ny Tid, som fører nye og vanskelige Opgaver med sig. Gamle Spørgsmaal har faaet ny Betydning. Ved Ordningen af de nye Tingenes Tilstand kræver vi Kvinder en Stemme paa samme Betingelser som Manden. — Med intet mindre vil vi nøjes!"

Th. Daugaard.

HVAD ALLE BØR VIDE.

Fødsel skal anmeldes (i Byerne inden 2 Dage og paa Landet inden 8 Dage) for Klokkeren eller Degnen i Fødesognet. Vielsesattest eller, i Tilfælde af uægte Fødsel, Moderens Daabsattest medbringes helst samtidig.

Daab bør ordentligvis finde Sted i Opholdssognet. Ønskes Daab i andet Sogn, kan der entes betales til rette Vedkommende i Opholdssognet eller Forholdet til dette Sogn kan løses ved »Sognebaandsløsning« (se nedenfor). Ved Daab i fremmed Sogn maa Fødselsattest (fra Fødesognet) fremlægges. Daabstvang gives ikke, men intet Barn maa længere end 1 Aar staa unavngivet i Fødesognets Protokol. Til Daaben møder mindst 3 Faddere, hvoraf mindst 1 mandlig. Disse skal være uberygtede, konfirmerede Kristne, hvis Navn, Stilling og Bopæl opgives. Daab i Hjemmet maa kun finde Sted, hvis Barnet er sygt. En saadan Daab kan senere publiceres i Kirken (»Fremstilling«).

Vakcination. Enhver, der ikke har haft de naturlige Kopper, skal inden opnaaet 7 Aars Alder være indpodet med Kokopper. Det paahviler enhver, der forestaar en offentlig eller privat Skole, ved Lægeattest at forvisse sig om, at ovennævnte Forpligtelse er efterkommen med Hensyn til de skolesøgende Børn, Vakcination og Revakcination foretages uden Betaling i den kgl. Vakcinationsanstalt, Fredericiagade 15, Kbhvn., Tirsdag 10—12, i Juni & August tillige Fredag 10—11. Udenfor København af Stads- og Distriktslægerne.

Konfirmation er ikke obligatorisk, men en frivillig Sag.

Adoption. Fremmede Børn kan adopteres ved kgl. Bevilling, der udfærdiges af Justitsministeriet. (Gebyr 33 Kr. 66 Øre, der dog kan bortfalde for uformuende). Er Barnet umyndigt, fordres Samtykke af dets Forældre, hvis uægte født dog kun fra Moderen. Det adopterede Barn faar som Hovedregel samme Arveret efter Adoptivforældrene som disses egne Børn. Adoptivforældrene har derimod ingen Arveret efter Adoptivbarnet, og dette sidste har ingen Arveret efter Adoptivforældrenes Slægt.

Ansøgning om Adoptivbevilling indgives rettest til Øvrigheden paa det Sted, hvor Ansøgerne bor.

Vielse kan enten foretages efter Lysning og skal da forrettes i Kirken eller ifølge Vielsesbrev (»Kongebrev«) og kan da forrettes paa privat Sted. Lysningen skal altid foretages i Brudens Sogn — ogsaa naar der er løst Sognebaand til et andet Sogns Præst. Om særegne Forhold indenfor Militæretaten, Slotskirkens Menighed o. s. v. faas Oplysning paa Klokkerkontorerne.

Attester: 1) Fødselsattest, Brudg. skal være mindst 20, Bruden 16 Aar; Justitsmin. kan dispensere, naar særlig Grund er til Stede. 2) Konfirmationsattest. 3) For umyndige og mindreaarige Værges el. Kurators Tilladelse. 4) Forloverattest fra to uberygtede Mænd, Blanketter faas hos Klokkeren. Hver Forlover indestaar for begge Parter, at de ej er bundet ved tidl. Ægteskab el. Forpligtelse til at indgaa Ægteskab, el. for nær beslægtede el. besvogrede. Ægteskab er forbudt mellem beslægtede og besvogrede i hver Grad af op- og nedstigende Linje samt mellem Hel- og Halvsøskende. Ved kgl. Bevilling kan Justitsmin. tillade Ægteskab med Faster, Moster, afd. Hustrus Faster el. Moster, Farbroders el. Morbroders Enke samt Broders Enke. Forbudet gælder ogsaa Slægt- og Svogerskab grundet paa Kønsforbindelse udfr. Ægteskab; det er f. Eks. forbudt at ægte sin Konkubines Datter, selv om vedk. ej er Fader til hende. Svogerskabet ophører ej ved Skilsmisse at være Hindring, der kræver Dispensation. Justitsmin. kan fritage for Forlovere, naar særlig Grund til Stede og mod Eds Aflæggelse for en Ret paa, at ingen Hindring findes. 5) Attest for, at Brudg. ej har nydt urefund. Fattigunderst. i sidste 5 Aar, el. Samtykke fra Fattigbest. i Forsørgelseskommunen. 6) For Enker og Enkemænd Dødsattest for tidl. Ægtefælle samt Attest for, at Skifte med afdødes Arvinger er begyndt el. Bevis for, at saadant ej skal ske; endvidere, at »Sørgetiden« er forløbet, som Regel 3 Maaneder for Ægtemanden, 1 Aar for Enken. 7) For fraskilte Bevilling el. Dom med Ret til nyt Ægteskab. Er Dom afsagt ved underordnet Ret, skal Appelfristen være udløben, før nyt Ægteskab kan indgaas, el. 8 Uger gaa efter Domforkyndelsen. 8) For Embedsmænd Attest for, at pligtig Overlevelsesrente er sikret. Faas i Finansmin. Lysning skal ske paa 3 efter hinanden følgende Søndage. Indgaas Ægteskabet ikke inden 3 Mdr., maa Lysning ske paany.

Kongebrev fritager for Lysning, giver Ret til Hjemmebryllup og ved hvilkensomh. Præst, der dertil kan formaas, og det skal ved Attester bevises, at saavel den Sognepræst, hvem det ellers tilkom at forrette Vielsen, som Kirkens øvrige Betjente har erholdt deres lovlige Betaling. Ansøgning om Kongebrev stiles til Kongen (Stempel 65 Øre) og indleveres til Overpræsidenten i København eller andetsteds til Amtmanden, hos hvem Bevillingen faas. Bevilling for Jøder og gratis Bevilling dog kun gennem Justitsmin. Bevillingen nægtes ej; Ansøgn. skal ikke begrundes el. bilægges med Attest, men fritager ej for andre Betingelsers Opfyldelse. Gebyret for Kongebrev er Kr. 33,66,

Ifl. Lov af 13. April 1851 kan borgerligt Ægteskab kun indgaas, naar Parterne ikke hører til Folkekirken eller til samme Trossamfund, eller det Samfund, de tilhører, ikke er anerkendt. Anerkendt er: de reformerte, Jøderne, de romerskkatolske og Metodisterne. Hvis de altsaa begge hører til Folkekirken, maa i alt Fald en af dem udtræde. Blanket til Udtrædelse faas hos den Øvrighed, der forretter Ægteforretningen, nemlig i København Magistratens 1ste Afd. og ellers vedk. Byfoged-, Herreds- eller Birkekontor. En Erklæring om, at Parterne agter at indgaa Ægteskab, skal tinglæses ved den Ret, hvorunder Bruden bor. Parterne maa selv sørge for, at Tinglæsn. sker; først nødv. at indsende Begæring til Øvrigh. efter Tinglæsn. Efter Tingl. skal hengaa 3 Uger; finder Ægtesk. ikke Sted inden 3 Mdr., er ny Tingl. nødvendig. Ægteskabet maa ikke finde Sted, før Papirerne er i Orden. Nødvend. Attester: 1) de samme som ved kirkel. Vielse, dog kan Attest om Udskrivning af Skolen erstatte Konfirm.-Attest. 2) Hører Parterne ej til samme Tro, fordres Attest om, i hvilken Tro Børnene skal opdrages. Kun Valg mellem Folkekirken og en af Parternes. Dette kan senere ændres af Forældrene el. af den af Forældr., der p. G. af Død, Separation el. Skilsmisse har Forældremyndigh., med Kultusministeriets Samtykke. 3) Attest om Parternes Forældres Bopæl. 4) For Enker og Enkemænd skal sidste fælles Bopæl før Dødsfaldet og Bolig for sidste Halvaar opgives.

Gebyr for Tinglæsn. 4 Kr., for Vielsen 2 Kr.

Begravelse. Ethvert Dødsfald i København skal, efter at det er anmeldt i Skifteretten, og den Præst, som skal foretage Jordpaakastelsen, har paategnet Dødsattesten med Hensyn til Tid og Sted for Begravelsen, anmeldes paa Begravelsesvæsenets Kontor (Raadhuset, Indgang fra Raadhushaven, 10—4) senest 2 Dage før Begravelsen. Skifteretsseddelen og Dødsattesten medbringes samt tillige helst Daabsattest, Vielsesattest eller lign. Papirer vedr. den Afdøde.

Kistens Højde maa ikke overstige 1 Al. 6 Tom.; for hver overskydende Tomme betales 1 Kr. Det anses for ønskeligt, at Liget i Kisten henlægges paa knuste Trækul. Intet Lig maa uden særl. Tilladelse henstaa i noget Kapel eller nogen Kirke ud over 7 Dage fra Dødsdagen, denne medregnet. Saadan Tilladelse gives kun, naar Udsættelsen ikke sker til en Helligdag, alene med Undt. af 2den Jule-, Paaske- og Pinsedag.

Om Flytning af Lig paa samtl. københavnske Kirkegaarde indgives motiveret Andragende til Begravelsesv.

DAMEAFDELINGEN UNDER DET RØDE KORS

Det første paa Københavns Garnisonssygehus uddannede Damehold.

Dameafdelingerne under „Det Røde Kors“ blev her i Landet kaldt til Live Aar 1900, nærmest med det Formaal at vække Forstaaelse for „Det Røde Kors“s Betydning og skaffe denne paa samme Tid nationale og internationale Forening den materielle Støtte, som den burde og kunde finde ogsaa her i Danmark.

Vor daværende Kronprinsesse, nuværende Dronning Louise overtog Protektoratet for Dameafdelingerne, der hurtig dannedes rundt om i hele Landet i et Antal af 32, hver styret af en Præsident, der i de forløbne Aar har arbejdet under Hds. Majestæts Styrelse med ganske bestemte Formaal for Øje, af hvilke, som de vigtigste kan nævnes:

1) at udbrede Kundskab og Interesse for „Det Røde Kors“ og derigennem skaffe Foreningen forøgede Midler til at fremme dens Formaal,

2) at skaffe Depot og Sygeplejeartikler til Brug ved Krig, Epidemier, Ulykkestilfælde og lignende,

3) gennem de saakaldte Samariterkursus at udbrede Kendskab til den første Hjælp i Ulykkestilfælde.

I det Følgende skal kortelig angives Resultatet af Hds. Majestæt Dronningens og Dameafdelingernes Virksomhed fra 1900 til 1912.

Der er i dette Tidsrum til Foreningen „Det Røde Kors“ hvert Aar indbetalt $^1/_5$ af Dameafdelingernes Aarsindtægt, tilsammen ca. 1700 til 2000 Kroner aarligt.

Der er anskaffet og tilvirket komplette Sæt af Beklædningsgenstande, Senge, Sengetøj og Sygerekvisitter til *560 Mand;* heraf fra Dronningen til en Ambulancekolonne for 110 Mand og til et Feltlazaret 6 Døckerske Sygebarakker med komplet Tilbehør til 90 Mand, heraf fra den københavnske Dameafdeling til 120 Mand og fra Provinsdameafdelingerne til 240 Mand. — Paa Københavns Tøjhus er i et Rum for sig samlet alt, hvad Dronningen har skænket. Endvidere findes paa Tøjhuset et Depot, indeholdende alt, hvad den københavnske Dameafdeling har samlet. De øvrige fem Sjettedele opbevares i de respektive Dameafdelinger i Provinserne, hvor der tillige findes Depoter af Sygeplejeartikler til Brug og Udlaan for Fattige; disse Depoter benyttes meget og vække stor Paaskønnelse.

Dronningens Depot paa Tøjhuset indeholder imidlertid betydelig mere, end ovennævnte 6 Døckerske Sygebarakker med komplet Tilbehør til 90 Mand, idet dertil endnu kommer et Forbindingstelt, en Ambulancevogn, en Ambulancetransportvogn, en Transport Trainvogn m. m.

Desuden findes paa Amalienborg Slot en komplet Udrustning til 10 Mand, foruden Baarer, Transportkurve, Hjulstel til Baarerne af forskellig Type m. m. Alt skænket af Dronningen.

En stor Del af Depotsagerne er tilvirket i Syforeninger, som Dameafdelingerne afholde hele Landet over. Ogsaa her gaar Hds. Majestæt Dronningen i Spidsen, ved i Vinterens Løb 6 Lørdage paa Amalienborg at samle en Kreds af circa 40 Damer, der under Hds. Majestæts Forsæde er travlt beskæftigede med at sy alle mulige Depotsager efter de reglementerede Modeller. Paa Højskolerne Askov og Testrup er

ogsaa i Aarenes Løb forarbejdet en Mængde Skjorter.

Endvidere har Dronningen skænket 12 Senge med Tilbehør, som opbevares hos Stiftamtmandinde Ahnfeldt. Disse anvendes til Udlaan i et Rekreationshjem for ubemidlede Fabrikspiger i Sommertiden.

Hvert Aar spredes der gennem Dameafdelingernes Samariterkursus blandt Hundreder og atter Hundreder i By og paa Land Kundskab om den første Hjælp ved Ulykkestilfælde, om Sygepleje og om Hygiejne; og Interessen for denne saa betydningsfulde Sag synes heldigvis i Tiltagende hos alle Samfundsklasser.

Disse Kursus afholdes for baade betalende og ikke betalende Elever, Mænd saavelsom Kvinder; og Tilgangen er efterhaanden blevet saa stor, at der altid melder sig flere, end man i Øjeblikket kan antage. Efter endt Eksamen modtager de Elever, der have bestaaet med ug, et Emblem: et rødt Kors paa hvid Bund, som Dronningen personlig uddeler paa Amalienborg til de Elever, der her i København have bestaaet med ug; i Provinserne uddeler Præsidenterne det.

I 1902 afholdtes de første Samariterkursus, og indtil 1912 er uddelt 803 Udmærkelsestegn, heraf 679 til Kvinder og 124 til Mænd, idet langt flere Kvinder end Mænd have deltaget i disse Kursus. For Fremtiden vil endnu færre Mænd komme til at deltage, da Foreningen „Det Røde Kors“ selv har begyndt at afholde Samariterkursus.

„Det Røde Kors“s Mobiliserings-Udvalg har gennem Dameafdelingen tilbudt et begrænset Antal af de kvindelige Elever, der have bestaaet Eksamen med ug, en 6 Ugers Uddannelse paa Garnisonssygehuset 3 Aar itræk, saaledes at de derefter i Tilfælde af Krig kunne forrette Tjeneste paa de faste Lazaretter, som Hjælpersker for de fuldt uddannede Sygeplejersker. Der er i 1911 begyndt Uddannelse af det første Hold Elever, og man har grundet Haab om paa denne Maade at erhverve sig en god Hjælp under en eventuel Krig.

Dameafdelingerne har, hvor der var Trang dertil, forskellige Steder i Provinserne skaffet Sygeplejersker i Byerne og Sognene; og den københavnske Dameafdeling har med Henblik paa Sygeplejerskernes opslidende og tarvelig lønnede Arbejde stillet en sund og god Lejlighed for en meget moderat Leje til Disposition for nogle Sygeplejersker under „Det Røde Kors“.

Her i København er der navnlig i de senere Aar stillet betydelige Summer til Raadighed for Hds. Majestæt og Dameafdelingen saavel til Anskaffelse af Depotsager som til Afholdelse af Samariterkursus for Ubemidlede; og Dameafdelingerne, der i Aaret 1900 saa godt som over hele Landet betragtedes med Kølighed for ikke at sige Kulde og Skepsis, betragtes nu med Anerkendelse og Velvilje og kan paaregne Støtte i vide Kredse.

Hvorledes er nu dette blevet muligt? Ja, Svaret er ikke vanskeligt at give. Det skyldes Hds. Majestæt Dronningen, der som Kronprinsesse i Aaret 1900 indvilligede i at staa som Protektrice for alle Dameafdelingerne, og det ikke alene af *Navn*, men ogsaa af *Gavn*. Dronningen leder alle Afdelingerne som en kyndig, maalbevidst Chef, der med altid usvækket Iver tager sig af det store og hele Arbejde og paa samme Tid følger den daglige Virksomhed med vaagent Blik stedse parat til at vejlede og støtte med Raad og Daad. Hds. Majestæt holder alle Traadene i sin Haand og skyer ingen Anstrengelse, naar den kan gavne Formaalet; og de danske Dameafdelinger under „Det Røde Kors“ er vel at mærke kun *et* af de *mange* Foretagender til det danske Folks og Fædrelandets Vel, hvorpaa Dronning Louise ofrer sine Kræfter.

Af *Louise Neergaard.*

INDLEDNING.

„Giv os Arbejde og Uddannelse, som dygtig-„gør os til dette Arbejde! Vi forlanger „dette, ikke alene for os selv, men ogsaa af Hen-„syn til Menneskeslægten!" Dette er, siger den engelske Forfatterinde *Olive Schreiner*, Grundtonen i alle de forskellige Krav, som Kvinderne i det moderne Samfund fremsætter, og heri har hun sikkert Ret.

Dette Krav om Arbejde og Uddannelse gaar som en rød Traad gennem det, man har kaldt „Kvindesagen". Vi behøver blot at se paa den Udvikling, der har fundet Sted her hjemme i Løbet af de sidste 50 Aar: hvorledes Kvinderne har søgt at faa Dørene aabnede til Universitet, højere Skoler, Kunstakademi, tekniske Skoler, Købmandsskoler, osv., og derigennem til det Arbejde, som disse Uddannelsesanstalter giver Adgang til. Det har kostet en haard, ofte aarelang Kamp, under hvilken Kvinderne i Ventetiden mere end een Gang har maattet aabne deres egne Skoler, fordi Mændenes var lukkede for dem. Nutidens kvindelige Ungdom, der frit drager ind gennem de Porte, som et ældre Slægtled drog i Leding for at faa aabnet, bør idetmindste vise sin Taknemlighed ved fuldt ud at benytte sig af den givne Adgang. Det er ikke nok at søge Arbejde, det gælder ogsaa om at sørge for den tilstrækkelig *Uddannelse* til at gøre dette Arbejde saa godt som muligt.

Man hører endnu af og til den Anskuelse fremsat: Kvinden bør blive i Hjemmet, dér er hendes rette Arbejdsfelt. Ingen falder paa at benægte Betydningen af Kvindens Arbejde i Hjemmet som Hustru og Moder eller som Leder af Husvæsenet; men mange glemmer Nutidens store Forandring fra tidligere Aarhundreders Samfundsordning, hvor største Delen af Kvinderne kunde finde tilstrækkeligt Arbejde i Hjemmene og gennem dette Arbejde skabe økonomiske Værdier. Maskinernes Tidsalder har fuldstændig forandret dette Forhold, gjort en Mængde Kvinder arbejdsløse i Hjemmene og tvunget dem ud paa Arbejdsmarkedet. Det er tilstrækkeligt her at pege paa nogle af de Arbejder, som tidligere udførtes i næsten enhver Husholdning af Kvinderne: Brødbagning, Brygning, Tilvirkning af Smør, Ost og Lys, Vævning af Stof og Syning af Klæder til alle Familiens Medlemmer — alt dette er Arbejde, som helt eller delvis er gledet bort fra Hjemmene over til Stordrift og ofte samtidig fra at være Kvindearbejde til at blive Mænds Gerning. Til Gengæld har Nutidens ændrede Former for Handel, Industri, Samfærdsel og Undervisning skabt meget „nyt" Arbejde, som udmærket kan udføres af Kvinder. Der er saaledes aabnet adskillige Muligheder for Kvinders økonomiske Selvstændighed, en Selvstændighed, der er saa meget mere nødvendig, som Kvindernes Overtal over Mændene umuliggør, at de alle bliver „forsørgede" gennem Giftermaal. Der er heller ingen Tvivl om, at Følelsen af økonomisk Selvstændighed giver Kvinden en rankere Ryg og et friere Syn paa Tilværelsen, hvilket atter kommer Menneskeslægten til Gode, hvis hun bliver Moder.

Det kan ikke siges tidt nok, at det er lige saa vigtigt for en Kvinde som for en Mand at være i Stand til at tjene sit Brød, ja muligvis til helt eller delvis at kunne forsørge baade Mand og Børn. Det sidste er maaske ikke saa usædvanligt, som mange tror, og i ethvert Tilfælde har mangen Enke med Sorg maattet erkende, hvor lidet udrustet hun var til at tage Forsørgerpligten op, naar Nødvendigheden bød det.

Efterfølgende Oversigt over de vigtigste Erhverv, til hvilke Kvinder har fundet Adgang, skulde ikke blot være en Opregning af Kendsgerninger, men tilstræber ogsaa at give Forældre nogen nyttig Vejledning til Besvarelse af Spørgsmaalet:

„Hvad skal min Datter være?"

Mandlige og kvindelige Forsørgere indenfor Hovederhvervene, Februar 1906.

(Tallene angiver Tusinder).

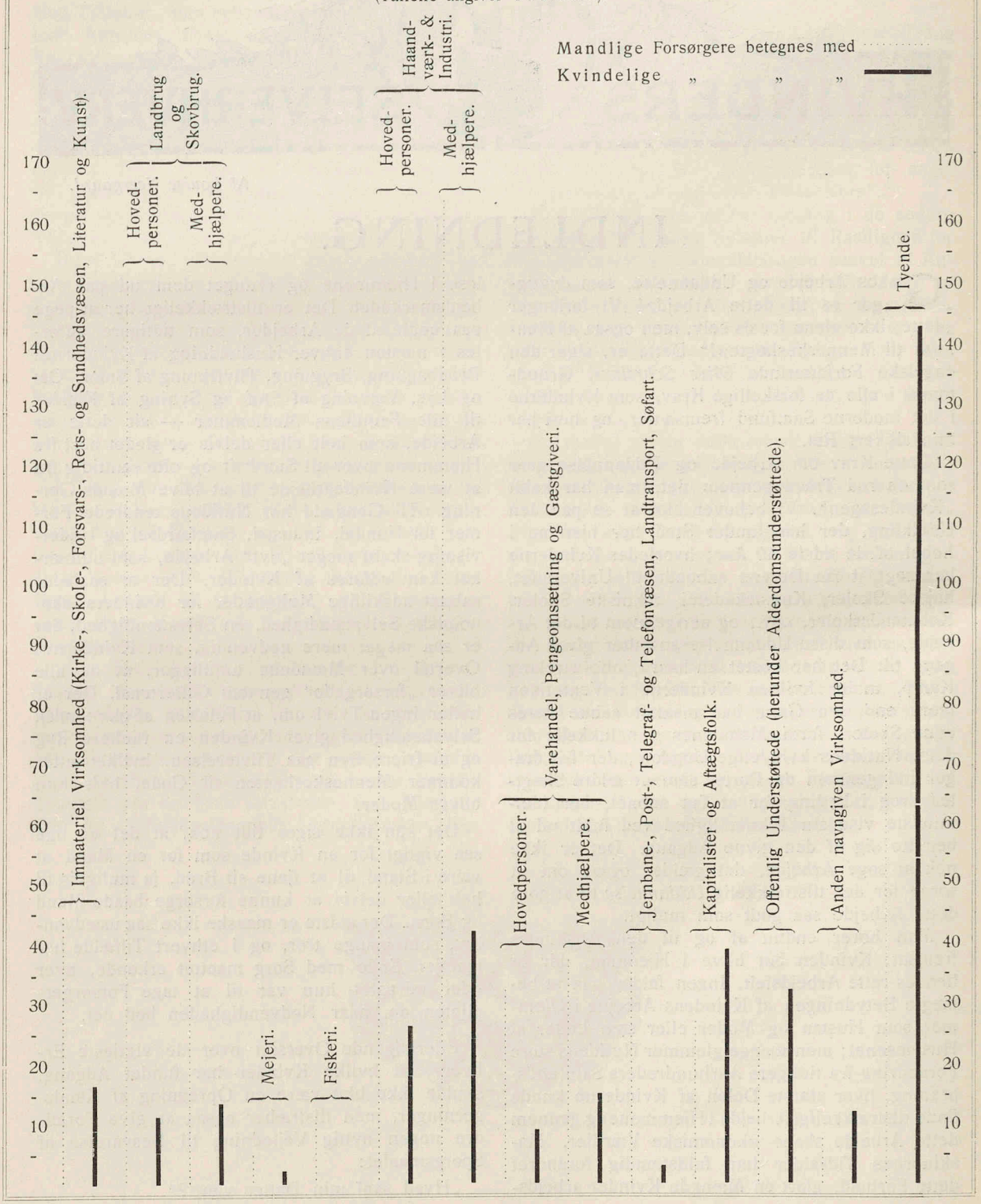

Fabriksinspektrice
Frk. Anette Vedel.

Professorinde
Fru Charlotte Klein.

Forstanderinde
Frk. Soffy Christensen.

Fabriksinspektrice
Fru cand. polyt. Julie Arenholt.

KVINDEARBEJDE INDEN FOR HAANDVÆRK OG INDUSTRI.

DET mest slaaende Bevis for Rigtigheden af Paastanden om Arbejdets Omlægning fra Hjemmene til Fabrikker og Værksteder, fra Husholdnings- til Stordrift, leveres af Statistikkens Tal. Mange finder Tal kedsommelige, og dog — hvis man læser f. Eks. en Erhvervsstatistik med Forstaaelse, fortæller den os mange interessante Ting, navnlig naar man søger at klargøre sig Aarsagerne til dette eller hint Tals Størrelse.

De Tal, som (til Dels afrundede) benyttes i det efterfølgende, er tagne fra de af Statens statistiske Bureau offentliggjorte Resultater af den sidste „Industritælling", som fandt Sted i 1906. Af de 315,000 Personer, der i 1906 var beskæftigede i Haandværk og Industri, var 246,000 Mænd og 69,000, eller godt en Femtedel (22 %), Kvinder. Kvinderne findes repræsenterede i 198 af de 249 Erhverv, som Tælingen omfatter. Af den egentlige Arbejderklasse, som omfatter 206,000, udgør Kvinderne 47,000 (23 %), et Tal, der anses for at være for lavt, fordi Tællingen fandt Sted i Juni Maaned — i Konfektionsindustriens døde Tid —, hvorved en ret stor Del af den talrige Syerskeklasse ikke blev talt med.

Kvindelig Snedker ved sin Høvlebænk.
(Frk. Berntsen, Datter af Konsejlspræsidenten).

To Bevæggrunde synes at være afgørende ved Kvindernes Valg af Erhverv indenfor Industrien, dels Hensynet til de fysiske Kræfter, dels Ønsket om, eller Nødvendigheden af, hurtigt at opnaa en Løn, af hvilken den paagældende Arbejderske kan leve. Den ubarmhjertige Statistik oplyser, at medens 58 % af Industriens Mænd er faglærte, er dette kun Tilfældet for 7 % af Industriens Kvinder. Vi har saaledes Forklaringen paa, at Mændene er stærkest repræsenterede i de Grupper, der omfatter Jordarbejde, Bygnings- og Møbelindustri samt Arbejde i Sten og Metal, Grupper, som beskæftiger ca. to Tredjedele af

Snedkermester
Frk. Cathrine Horsbøl.
København.

Sadelmager
Frk. Margrethe Hvidtfeldt.
Kerteminde.

Skomager
Frk. Bertha Olesen.
Frederikshavn.

Malermester
Frk. Karen Hansen.
København.

Bogbinder
Frk. E. Fischer-Jørgensen.
København.

samtlige mandlige, industrielle Arbejdere, og hvor der netop stilles Krav til Kræfterne eller til Faguddannelsen, undertiden til begge Dele.

Det overvejende Antal af Industriens Kvinder, nemlig ca. 38,000, beskæftiges indenfor følgende 3 Hovedgrupper: 1) Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgenstande (10,000 Kvinder), 2) Tekstilindustri (9,000 Kvinder), 3) Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed — herunder Vaskeri og Strygeri — (19,000 Kvinder).

Under den første Gruppe, *Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgenstande*, konstaterer vi, at Kvinderne er talrigst repræsenterede, ikke ved Tilvirkning af Brød eller Smør, men — paa Cigar- og Tobaksfabrikkerne, der beskæftiger 3,600 Kvinder, medens kun 3,500 Mænd arbejder ved dette Fag. Mændene har derimod ganske erobret Brød- og Kagebagningen fra Kvinderne, idet disse kun mønstrer 400, men Mændene 4,200 — altsaa mere end det tidobbelte — ved dette Erhverv. Noget lignende gør sig gældende ved Mejerierne og Bryggerierne; efterhaanden som Smør- og Øl-produktionen er bleven industrialiseret, er det Mændene, der har overtaget Arbejdet; mod Kvindernes 1,800 staar Mændene med 3,100 i Mejerierne,og i Bryggerierne er Forholdet et lignende. Endelig maa man ikke glemme, at det Arbejde, Kvinderne udfører i Bryggerierne, væsentlig er Flaskerensning, Tilpropning o. l.

Indenfor *Tekstilindustrien* er Kvinderne dobbelt saa talrige som Mændene. I en Overgangsperiode udøvedes Kvindernes gamle Kunst, Vævningen, for en Del af Mænd. Der fandtes saaledes i Midten af det 19de Aarhundrede 700 Bomuldsvæversvende i København. Nu foregaar Vævningen ved Hjælp af mekaniske Vævestole, hvis Pasning væsentlig besørges af Kvinder, og der findes nu Landet over ca. 1,500 Bomuldsvæversker.

Trikotagetilvirkning er næsten udelukkende et kvindeligt Erhverv.

Kvindernes største Gruppe indenfor Industrien, *Beklædningsindustrien*, beherskes ganske af Syerskerne, idet disse efter Tællingen udgør ca. 12,000, naar man tager alle de forskellige Arter af Syning med. Det anførte Tal er imidlertid for lavt, fordi man, som allerede nævnt, har foretaget Tællingen paa et Tidspunkt, hvor mange Syersker var sæsonledige. Kvinderne beskæftiger sig i stedse stigende Grad med Herreskrædderi (ca. 3,600 Kvinder), medens Mændene, som bekendt, medvirker ved Syning af de mest elegante Damespadseredragter. Dog er en stor Del af, hvad der sælges af færdig Damekonfektion under Betegnelsen „tailormade", syet af Kvinder.

Kvindelig Sadelmager.
Frk. Margrethe Hvidtfeldt.
Kerteminde.

Malermester, Frk. Karen Hansen
med sin Svend.

Urmager
Frk. Kirstine Pedersen.
København.

Guldsmed
Frk. C. A. Rosen.
København.

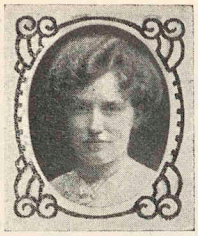

Ciselør
Frk. Thyra Vieth.
København.

Kgl. Hoffotograf
Frk. Franciska Gad.
København.

Kgl. Hoffotograf
Frk. Julie Laurberg.
København.

De indenfor *Haandværket* arbejdende Kvinders Antal er forholdsvis ringe, hvad der jo ogsaa fremgaar af det allerede anførte om, at saa faa Kvinder er fagudlærte. Indenfor en hel Del Haandværk finder vi dog kvindelige Mestre og Svende, f. Eks. Snedkere, Bogbindere, Malere og Urmagere. Vi har kvindelige Guldsmede og Typografer, ja endog en kvindelig Barber. Snedker- og Bogbinderhaandværket virker udefra til okkende paa ikke faa Kvinder, men ved nærmere Bekendtskab med disse Fag maa de unge Kvinder ikke sjældent erkende, at de savner de dertil nødvendige, ret betydelige fysiske Kræfter.

Kvindelig Typograf, Frk. Anna Wartenberg ved sin Sætterkasse.
(Fot. Julie Laurberg & Gad).

Manglen paa Muskelkraft hos Kvinderne opvejes ofte af kunstnerisk Sans og en let Haand, Egenskaber, der gør dem særlig egnede for *Kunsthaandværk*; vi finder derfor ogsaa Kvinderne forholdsvis talrigt repræsenterede indenfor de Fag, som kan henregnes herunder, f. Eks. Porcelæns-Maling og -Modellering, Cicelering, Tegning af Broderi- og Vævemønstre samt Fotografering. — Som Uddannelsesanstalt for de fleste af disse Fag har vi en Skole fra de Tider, da der maatte aabnes særlige Fagskoler for Kvinderne, fordi Mændenes var lukkede for dem. I 1875, mange Aar før Kunstakademiet og Teknisk Skole i København aabnedes for Kvinder, stiftede Dansk Kvindesamfund „*Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder*“, en Skole, der har bevist sin Levedygtighed og Eksistensberettigelse, ogsaa efter at Kunstakademiet og Tekniske Skoler Landet over staar Kvinderne aabne. Tegneskolen fylder en Plads *mellem* disse og søger at uddanne sine Elever dels til selvstændige Udøvere, dels til gode Medhjælpere i Kunsthaandværk.

Et Kunsthaandværk, som man først i Begyndelsen af dette Aarhundrede har optaget her i

Kvindelige Bogbindere i Virksomhed.
(Fot. Julie Laurberg & Gad).

Frk. Birgitte Erichsen i sit Værksted, der er indrettet i Tordenskjolds Pavillon i Abraham Lehns gamle Gaard paa Christianshavn. (Fot. Julie Laurberg & Gad).

Landet, er Gobelinvæveriet. Aarsagen til, at dette Arbejde kom i Gang, var Ønsket om at genfremstille Karl v. Manderns smukke Gobelintapeter, der var gaaet til Grunde ved Frederiksborg Slots Brand. I Riddersalen paa Frederiksborg kan man se de Tapeter, der allerede er færdige, og man faar et Begreb om denne Vævnings Finhed, naar man hører, at 6 Væversker regnes at maatte arbejde i et Aar for at fremstille 4 □-Meter.

Landets eneste kvindelige Emaillør, Sølvsmed, Frk. Birgitte Erichsen, der er Elev af den kendte Kunstner Georg Jensen og har faaet sin videre Uddannelse ved „kgl. Kunstgewerbeschule" i München og hos Tegneren og Emailløren M. P. Verneuil i Paris. — (Fot. Julie Laurberg & Gad).

Et andet Gobelinarbejde er senere kommen i Gang til Fremstilling af Tapeter til Københavns Raadhus efter Lorenz Frølichs Tegninger. Af disse Tapeter, som udføres i en noget grovere Vævning end Frederiksborg Gobelinerne, er 3 færdige.

Det er en Kendsgerning, at en stor Del af Byernes kvindelige Ungdom søger til Fabrikkerne, og Tilgangen til Industrierhvervet er størst i Alderen mellem 18 og 22 Aar. Ca. 30 % af Industriens Kvinder var i 1906 14—22 Aar gamle. Mange af dem forlader deres Erhverv ved Indgaaelse af Ægteskab. Man har ikke Oplysning om alle Industriarbejderskernes ægteskabelige Stilling, men af de 44,000, for hvilke denne oplystes i 1906, var ca. 29,000 (66 %) ugifte, ca. 11,500 (26 %) gifte og ca. 3,500 (8 %) Enker. Ved Betragtningen af de gifte Kvinders Antal, maa det imidlertid erindres, at en stor Del af disse er Hjemmearbejdersker; 4,000 af de gifte Kvinder arbejdede i Beklædningsindustrien, hvor vi har de mange hjemmearbejdende Syersker.

En nøjere Udredning af den *Fortjeneste*, som Industriens og Haandværkets kvindelige Arbejdere opnaar, kan ikke gives her, men dog nogle vejledende Oplysninger. Det maa først fremhæves, at „samme Løn for samme Arbejde" realiseres overalt, hvor Mænd og Kvinder arbejder sammen som fagudlærte Haandværkere. Den mandlige og den kvindelige Maler- eller Snedkersvend og Typograf faar samme Løn for Udførelsen af samme Arbejde. Indenfor flere andre Fag med en vis Faguddannelse, f. Eks. Væveri- og Tobaksindustrien, er det samme Tilfældet. Den gennemsnitlige Ugeløn for Kvinder, arbejdende indenfor Haandværk og Industri, var ifl. Oplysningerne fra 1906 ca. 12 Kr. eller omtrent 2 Kr.

K. Konstantin-Hansens og J. Bindesbølls Vævestue, hvor Gobeliner til Frederiksborg Museet udføres. (Fot. Julie Laurberg og Gad).

pr. Arbejdsdag. Af de 16,000 voksne Kvinder, om hvis Løn der opnaaedes Oplysning, tjente godt 6,000 fra 8—11 Kr. ugentlig og godt 5,000 fra 12—15 Kr., 2,500 maatte nøjes med indtil 7 Kr. og kun 2,000 naaede 16 Kr. og derover i ugentlig Arbejdsfortjeneste. Lønningerne i København er noget højere end i det øvrige Land, men det er jo ogsaa det Sted, hvor Livsfornødenhederne er dyrest. Af de forskellige Grupper staar Tekstilindustrien med den højeste Gennemsnitsugeløn, nemlig 12 Kr. 50, Papirindustrien med den laveste, nemlig 9 Kr. 40. Naturligvis giver de anførte *Gennemsnits*lønninger ikke nogen god Forestilling om, hvor meget en Arbejderske *kan* tjene, navnlig i de Fag, hvor der findes baade faguddannede og ikke-faglærte Kvinder. Eksempelvis kan nævnes Trykkerifaget: kvindelige Sættere i København har en gennemsnitlig Ugeløn af 26 Kr. 50, et Par Stykker naar endog op paa ca. 45 Kr.; de ikke-faglærte Kvinder ved dette Fag er imidlertid langt talrigere og tjener meget mindre, og saaledes sker det, at Gennemsnitsresultatet kun bli-

Københavns eneste faglærte Guldsmed, Frk. C. A. Rosen, ved sit Arbejde. (Fot. Julie Laurberg & Gad).

Kvindelig Urmager, Frk. Kirstine Pedersen i sit Værksted.

ver 12 Kr. ugentlig. Dette er dog sikkert det Fag, der har størst Forskel mellem Yderpunkterne. Syerskerne paa Systuerne har en gennemsnitlig Ugeløn af 11 Kr., medens Direktricerne naar op paa 23 Kr. De mange hjemmearbejdendeSyersker lider jo ofte under Arbejdsløshed mellem Sæsonerne, og man regner derfor kun med en Gennemsnitsaarsfortjeneste af ca. 425 Kr. Som et Eksempel paa Fortjenesten indenfor Kunstindustrien anføres efter „Arbejdslønnen i København i Aaret 1909", at den gennemsnitlige Aarsløn for kvindelige Underglasurmalere paa vore Porcelænsfabrikker er ca. 1,300 Kr. og for Blaamalerne ca. 800 Kr.

En væsentlig Indflydelse paa Arbejdslønnen øves som bekendt gennem Fagforeningerne. Selv Porcelænsmalerinderne har deres Fagforening, gennem hvilken de for nogle Aar siden fik deres Kaar forbedrede.

I Reglen er Kvinderne organiserede sammen med Mændene i de Fag, hvor begge Køn arbejder sammen, og i saadanne Fag staar Kvinderne procentvis talrigere i Fagforeningerne og er forholdsvis bedst lønnede. Hjemmearbejderskerne er naturligvis som Helhed daarligst organiserede, fordi det altid vil være vanskeligt at samle en saa spredt Arbejdskraft, som ovenikøbet ofte er vekslende, fordi Arbejdet for nogle er en Bifortjeneste, f. Eks. for en Del gifte Kvinder. De kvindelige Herreskræddere, som ogsaa væsentlig er Hjemmearbejdere, bekræfter Reglen m. H. t. Samarbejdet eller Konkurrencen med Mændene, de er baade forholdsvis godt organiserede og bedre betalte end mange andre hjemmearbejdende Syersker.

Som *Indehavere* af industrielle Virksomheder finder vi et ret stort Antal Kvinder, nemlig ca. 15,000, men de er næsten alle Ledere af smaa Virksomheder med 0—5 Arbejdere, 13,000 findes indenfor Beklædningsindustrien, og af disse er igen ca. 8,500 Indehavere af Dameskræddderforretninger, altsaa væsentlig smaa Systuer med nogle faa Hjælpere. Henimod 3,000 Kvinder er Indehavere af Vaskerier og Strygerier samt Rulleforretninger, ogsaa smaa Virksomheder undertiden helt uden fremmed Hjælp. I hele Landet fandtes der i 1906 kun 210 kvindelige Indehavere af industrielle Virksomheder med 6—20 Arbejdere og 46 med over 20 Arbejdere.

Som kun uegentlig beskæftigede ved Industrien skal nævnes Funktionærer, som Butiks- og Kontorpersonale samt Bude, i et Antal af ca. 5,000 Kvinder.

Kvindelige Blaamalere og Underglasurmalere paa den kgl. Porcelænsfabrik.

TEGNE- OG KUNSTINDUSTRISKOLEN FOR KVINDER.

(STATSUNDERSTØTTET FAGSKOLE).

SKOLENS Formaal er at give Kvinder Undervisning i Tegning samt *teknisk Undervisning* og *praktisk Uddannelse* i forskellige kunstindustrielle Fag for at bringe Eleverne saa vidt, at de kan arbejde som Tegnere og Kunsthaandværkere. For at denne Undervisning kan blive saa praktisk og saa vel afpasset efter det virkelige Livs Fordringer som muligt, har man ved Indrettelsen af Undervisningen raadført sig med Arbejdsgivere i de forskellige Kunsthaandværk. Medens nemlig Mændene maa søge praktisk Uddannelse paa Værksted og derefter teoretisk Uddannelse paa Skoler, kan Kvinderne her forene Teori og Praksis, hvorved Tid og Arbejde spares samtidig med, at Uddannelse kan blive fyldigere og omhyggeligere, og de kan saaledes gaa direkte fra Skolen over i lønnet praktisk Virksomhed.

En fuldstændig Uddannelse varer 4 à 5 Aar med en daglig Arbejdstid af 5 à 8 Timer, noget forskelligt efter de forskellige Fag. Det største Antal Elever søger efter Uddannnelsen, Anbringelse paa vore Porcellænsfabrikker, som Malere og Modellørere, andre bliver Cicelørere, Gravørere, Guldsmede og Emaillørere, Broderere og Mønstertegnere og mange flere forskellige Arter Kunsthaandværk.

Da Undervisningsfagene er lagt praktisk og logisk til Rette for Eleverne bliver det muligt i den forholdsvis korte Tid Uddannelsen varer, at bibringe Eleverne en saa omfattende Kundskabsmasse at de meget hurtigt, naar de kommer ud i Livet, tilegne sig det praktiske Livs Rutine i de forskellige Fag, og derved komme til at staa sikrere, hvor det gælder Konkurrencen i Livet.

Skolen, der er grundlagt 1875, har sin egen Bygning, Vestre Boulevard 10, og modtager Elever til Oktober, Januar og April. Skolepenge er 12 à 18 Kr. maanedlig. Der uddeles aarlig for 2,500 Kr. Fripladser og Stipendier.

Guldsmede og Cicelører. Skolens V. Klasse.

SELSKABET HEDEBOSYNINGENS FREMME.

Indregistr. Varemærke.

KONTOR:
VESTRE BOULEVARD 10.
MANDAG—FREDAG
1—4.

SELSKABET HEDEBOSYNINGENS FREMME har til Formaal at udbrede Kendskab til den ægte gamle Hedebosyning — ikke Udklipning — men Udtrækning af Traade i Lærredet, hvori der sys. Det siger sig selv, at denne gamle Maade er langt solidere, og giver Arbejdet just den særegne Ynde og Karakter, som fremkommer ved, at „Grundene“ altid er lovbundne af Vævningens vinkelret løbende Traade. Selskabets Formaal er tillige, at samle gode, gamle Modeller af Haandarbejde, og at udlaane disse til sine Medlemmer, samt paa Grundlag af Studier af disse ægte og gode Haandarbejder, at skaffe nye smukke brugbare Tegninger til moderne Ting. Mangen en Husmoder, der gerne vil tjene „lidt til Hjælp“, men ikke kan gaa fra Hus og Børn, vil ved at være Medlem à 2 Kr. aarlig kunne købe paategnede Arbejder paa Selskabets Kontor, og naar disse Arbejder er vel udført, sælge dem til Selskabet, som betaler Arbejdet straks, og paatager sig vederlagsfrit at finde Købere.

Medlemsantallet er omtrent 300, fordelt over hele Landet. Flere af de flinkeste Medlemmer har tjent circa 50 Øre Timen. Salget af paategnede og færdigsyede Arbejder har sidste Aar indbragt 1871 Kr. 66 Øre, og der er udbetalt til syende Medlemmer 1125 Kr. 13 Øre. For Øjeblikket ejer Selskabet indkøbte Arbejder, syede af Medlemmer, for 4268 Kr.

Vejledning i at sy denne *ægte* Hedebosyning gives fra Selskabets Kontor (aabent hver Mandag og Fredag fra 2—4), hvor Medlemmerne kan henvende sig og faa al fornøden Oplysning om Syningsmaaden. Men dette er jo kun tilstrækkeligt for dem der i Forvejen kan sy; andre vil kunne faa et 2 à 3-Maaneders Kursus 24 Timer for 6 Kr. om Maaneden. Medlemmer, der bor paa Landet kan indsende deres Arbejder, — forsaavidt de er paategnede og købte hos Selskabet, — og faa Hjælp og Raad angaaende Udførelsen pr. Brev. Køber Selskabet det indsendte Arbejde efter Censuren, faar Medlemmerne godtgjort $^2/_3$ af den Sum, de har givet for det paategnede Arbejde, *foruden* den højest mulige Betaling for selve Syningen — men paa Grund af disse Fordele, forlanges der ogsaa en virkelig 1ste Klasses Syning.

Paa denne Maade vindes nye Indtægtskilder for Kvinden.

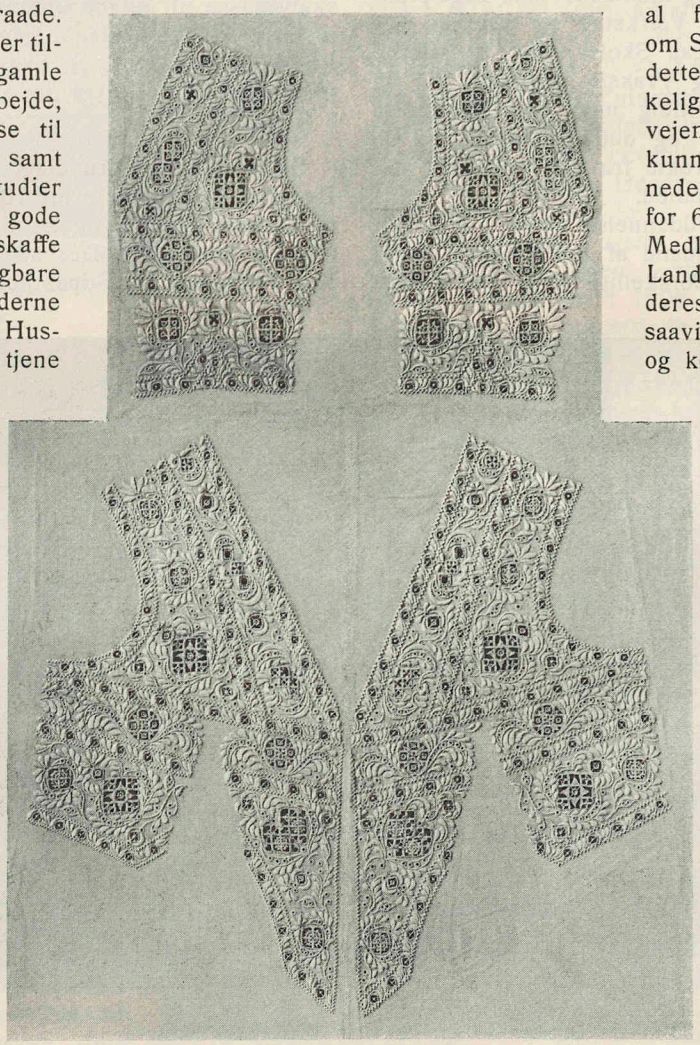

Ægte gammel Hedebosyning, moderne anvendt.
En „Bolero“.

Skoleforstanderinde
Frk. Theodora Lang.
Silkeborg.

Skoleforstanderinde
Frk. Henriette Schram.
København.

Skoleforstanderinde
Frk. Natalie Zahle.
København.

Skoleforstanderinde
Frk. Louise Winteler.
Odense.

KVINDER INDENFOR SKOLEVÆSENET.

KVINDEN synes i Kraft af sit medfødte Moderinstinkt at være selvskreven til i stor Udstrækning at varetage Børnenes Undervisning, og dog er det kun noget over 50 Aar siden, at Kvinder fik Adgang til at undervise ved de offentlige Skoler. Ved kgl. Resolution af 4. Novbr. 1859 bestemtes det, at der aarlig skulde afholdes en Eksamen for vordende Lærerinder ved Borger- og Almueskoler, og Frk. *Zahle* oprettede da straks en Afdeling ved sin Skole med Forberedelse til denne Eksamen som Formaal. Siden da er der oprettet adskillige Kvindeseminarier, men medens Eksamensfordringerne for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen er de samme, er Lærernes Uddannelse langt den billigste, fordi den kan foregaa paa *Stats*seminarier. De kvindelige Seminarister maa betale betydelig mere for deres Undervisning paa private Seminarier.

Af Danmarks 416,000 skolepligtige Børn undervistes i 1910 370,000 eller omtrent de ni Tiendedele i *kommunale Skoler*, deraf de allerfleste i de almindelige Friskoleklasser; kun 20,000 gik i Betalingsklasser og 9,000 i den kommunale Mellemskole eller højere Almenskole. Til at undervise alle disse Børn var der ca. 9,300 Lærere og Lærerinder, og heraf udgjorde Lærerinderne ca. 37 %, nemlig 3,400. I København og paa Frederiksberg er Lærerinderne talrigere end Lærerne, men i Provinserne og navnlig paa Landet har Lærerne Overtallet.

I *København* har Lærere og Lærerinder nu samme Begyndelsesløn, nemlig 1,600 Kr., der for Lærerinderne stiger til 2,600 Kr., medens Lærernes Maksimum er 3,600 Kr. Forud for fast Ansættelse gaar i Reglen 3 Aars Virksomhed som Timelærer med en Betaling af 90 Øre i Timen.

For *Købstadskolerne* gælder 2 Skalaer, en lavere for de mindre Byer, fra 1,400—1,900 Kr., og en højere for de større Byer, 1,500—2,000 Kr. for Lærerinderne. (For begge Skalaer er Lærernes Slutløn ca. 1,000 Kr. højere end Lærerindernes). Timelønnen i Konstitutionstiden er 75 Øre pr. Time.

Skolekøkkeninspektrice
Frk. Eline Hansen.
København.

Kgl. ansat Skoleforstanderinde
Frk. Gerda Schneekloth.
Vejstrup Pigehjem.

Skoleinspektrice
Frk. Henriette Petersen.
København.

Kommunelærerinde
Frk. Preuss.
Thisted.

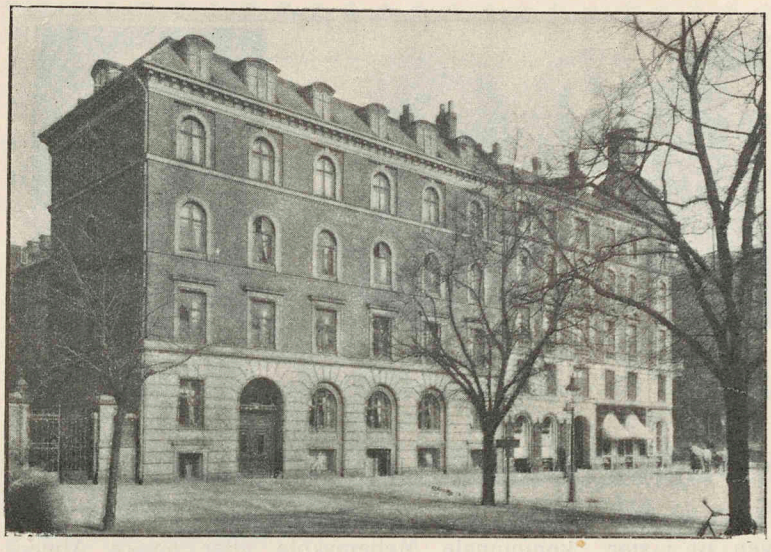

Frk. N. Zahles Skole, Nørrevoldgade 7, København.

Seminarieuddannelse), og som underviser Børn indtil 10 Aars Alderen samt i Reglen de større Pigebørn i Haandgerning. Forskolelærerindeembederne lønnes med en Begyndelsesløn af 550 à 700 Kr. stigende til 950 à 1,100 Kr. samt Bolig eller Erstatning derfor. For Undervisning i Haandgerning i Hovedskolen betales 50 Kr. aarlig.

Ogsaa efter Oprettelsen af højere kommunale Skoler er Seminaristerne eneberetigede til Ansættelse ved disse. Der kræves saaledes ministeriel Dispensation for Ansættelse af en cand. mag. ved en kommunal Realskole. De seminaristuddannede Lærere og Lærerinder,

I *Landsbyskolerne* har Lærerinderne ikke Adgang til at blive Første- eller Enelærere, men derimod er Begyndelseslønnen for Andenlærere og Lærerinder den samme, nemlig efter Embedernes Størrelse fra 700—900 Kr., stigende til 1,500 à 1,700 Kr. (Lærernes Slutløn er 200 Kr. højere). Hertil kommer Bolig og Have eller Erstatning derfor samt undertiden et mindre Vederlag for Udførelse af Organisttjeneste.

Indenfor Landsbyskolen har vi endelig *Forskolelærerinderne*, som har en ringere Uddannelse (1-aarig i Modsætning til 3-aarig

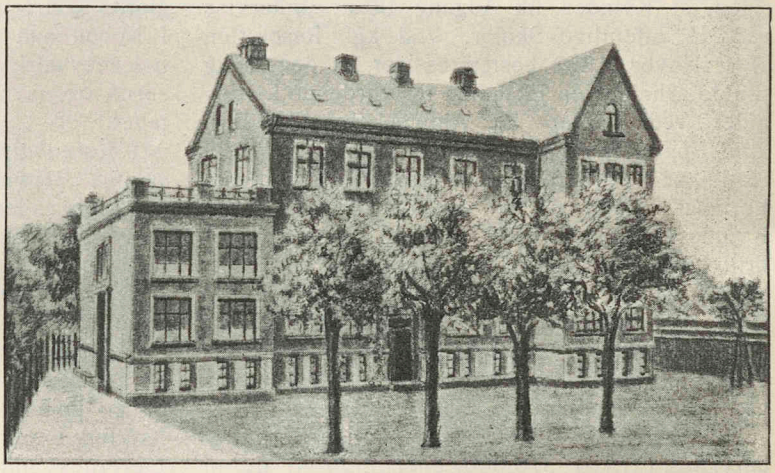

Frk. Louise Wintelers Pigeskole i Odense (indtil 1880).

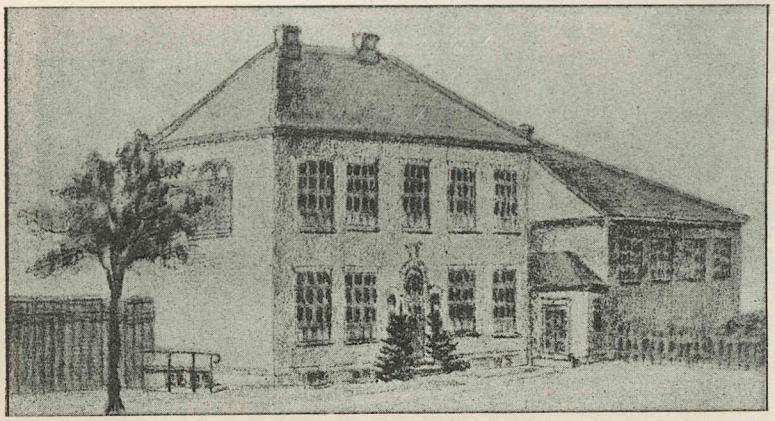

Frk. Louise Wintelers Gymnasium med Gymnastiksal, Odense (indvie 1908).

som underviser i Mellemskole- og Realskoleklasserne, har dog ofte nydt en videre Uddannelse paa Statens Lærerhøjskole.

De københavnske Lærerinder er bedst stillede med Hensyn til Opnaaelsen af *overordnede Stillinger*. Næsten ved hver Skole findes en Viceinspektrice, som foruden nogen Afkortning det ugentlige Timetal har fri Bolig, Lys og Brændsel eller Godtgørelse derfor. — Efter en Overgangstid med en enkelt Inspektrice (Frk. Henriette Pe-

tersen, udnævnt i 1894) paa en lavereLøn end Inspektørerne, har Lærere og Lærerinder ved det københavnske Skolevæsen siden 1903 samme Adgang til Inspektørembederne, og Lønningen, 4,000 Kr. stigende til 5,200 Kr., er den samme for begge Køn. Der findes nu 5 Inspektricer ved københavnske Skoler. Endvidere har man for et Par Aar siden oprettet et Embede for en Skolekøkkeninspektrice (lønnet med 2,800—4,000 Kr.).

Købstadskolernes Lærerinder har ikke Adgang til Overlærerposterne, fordi disse — i Modsætning til de tilsvarende københavnske Inspektørpladser — er forbundne med kongelig Udnævnelse, og Kvinder som Regel ikke har Adgang til Embeder af denne Art. Kvinderne har Gang paa Gang søgt at faa dette Forhold ændret, og det er sikkert kun et Tidsspørgsmaal, hvornaar Lærerinderne faar Adgang til Overlærerposterne ved de kommunale Skoler i Købstæderne.

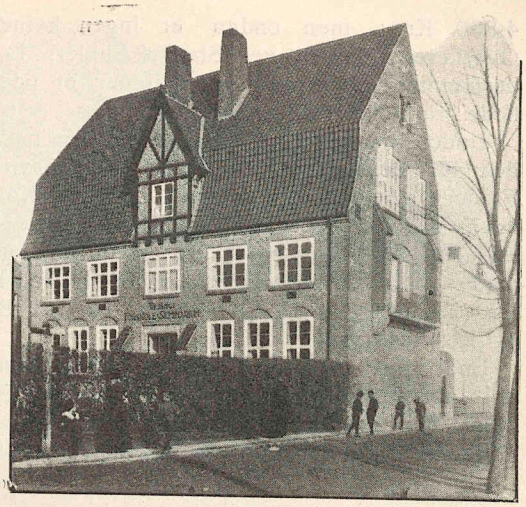

Frk. Th. Langs Forskole-Seminarium i Silkeborg.

Forinden vi forlader Folkeskolen skal det udtrykkelig fremhæves, at dennes Lærerinder har *Ret til at gifte sig* og dog forblive i Embede. Dette er en Ret, for hvilken Kvinderne endnu maa kæmpe i flere andre Lande.

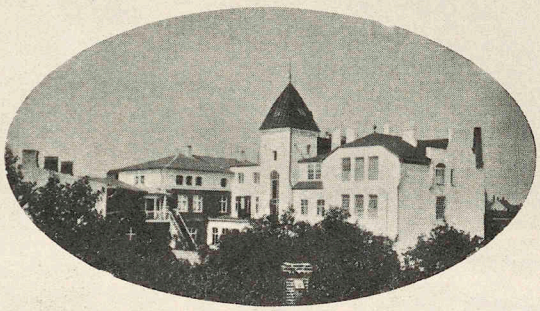

Frk. Th. Langs Seminarium, Silkeborg.

Adgang til at undervise i *Statsskoler* (de tidligere saakaldte Latinskoler) fik Kvinderne ved Loven om højere Almenskoler af 1903. Pigebørn fik ved denne Lov Adgang til at blive Elever ved disse Skoler, og det bestemtes, at der skulde ansættes een eller flere Lærerinder ved hver Skole i Forhold til Antallet af kvindelige Elever. For Tiden er der ansat 16 Kvinder ved Statsskolerne i Provinserne, 1 eller 2 ved hver Skole. Uddannelsen er i Reglen ens for de mandlige og kvindelige Lærerkræfter (almindeligvis Skoleembedseksamen). Enkelte Kvinder blev dog straks ved Lovens Ikrafttræden ansatte uden Embedseksamen — muligvis fordi der ikke den Gang var tilstrækkelig mange Ansøgere med denne —, og heri ligger maaske til Dels Forklaringen paa, at det endnu ikke er lykkedes Lærerinderne ved Statsskolerne at opnaa det samme som ved Folkeskolen, nemlig i det mindste omtrent samme Begyndelsesløn som deres mandlige Kollegaer.

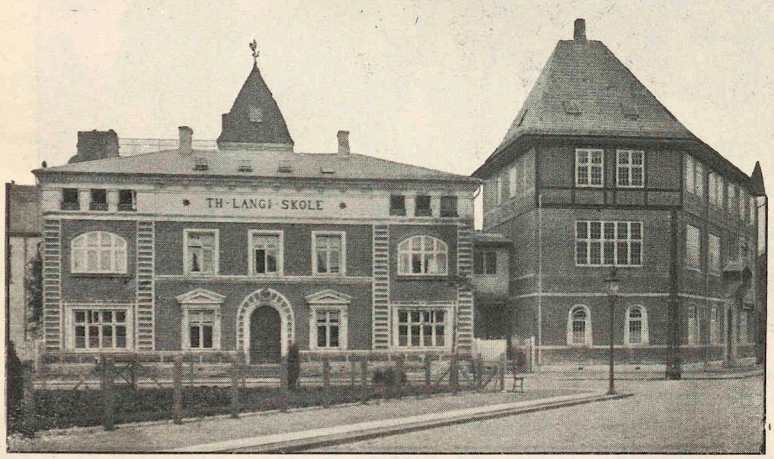

Frk. Th. Langs højere Skole med Forberedelse-, Mellem-, Real og Gymnasieafdeling i Silkeborg.

Lærerinderne ved Statsskolerne faar kongelig Udnævnelse ved fast Ansættelse (Adjunkter), og deres Løn er da 1,500 Kr., stigende til 2,400 Kr. (mandl. Adjunkter 2,400—4,000 Kr.), og de kan ifl. Loven opnaa at blive Overlærerinder med 2,400—3,300 Kr. aarlig (mandl. Overlærere har 3,600-

4,800 Kr.); men endnu er ingen kvindelig Overlærer udnævnt ved Statens Skoler. Loven bestemmer udtrykkelig, at Kvinder er udelukkede fra Rektorpladserne.

Under Statens Skoler maa endvidere nævnes de *kgl. Døvstummeinstitutter* i København og Fredericia og det *kgl. Blindeinstitut* i København. De ved disse Institutter fast ansatte Lærerinder har kongelig Udnævnelse og lønnes med 1,600—2,600 Kr. aarlig, dog fradrages 600 Kr. aarlig, hvis Lærerinden har fri Bolig og Kost paa Skolen.

Endelig er en Kvinde med kongelig Udnævnelse ansat som Forstanderinde for Vejstrup Pigehjem, den ene af de Opdragelsesanstalter, som Staten oprettede i Henhold til Børneloven af 1908.

Ved *Privatskolerne* er Lønforholdene for Lærerinderne meget varierende og afhænger naturligvis bl. a. af Uddannelsen. Ved mange private Skoler har Lærerinderne fra 600—1,000 Kr. aarlig (50 à 75 Øre pr. Time); særlig dygtige Specialister i enkelte Fag faar en betydelig højere Timebetaling. Den saakaldte „Skolering" i København giver ved fast Ansættelse sine Lærerinder ca. 1,000 Kr. aarlig for 5 Timers daglig Undervisning, og denne Løn kan stige til 1,400 Kr. à 1,800 Kr., eftersom der undervises i de lavere Klasser eller i de højere Realklasser. Endelig tilsikres der ved „Ringens" Skoler Lærerinderne Pension, dog først fra 60 Aars Alderen; højeste Pension $^2/_3$ af Lønnen opnaas ved 65 Aars Alderen.

Aarets nye Høst af kvindelige Studenter fra Frk. Zahles Skole tager paa Skovtur. (Fot. Laurberg & Gad).

KVINDELIGE AKADEMIKERE

AF LOUISE NEERGAARD.

DEN ydre Anledning til, at Københavns Universitet blev aabnet for Kvinder, var en Ansøgning, som i 1874 blev indgivet af en Kvinde om Tilladelse til at studere Medicin ved Universitetet. Ved kgl. Anordning af 25. Juni 1875 gaves der Kvinder Adgang til at tage Studentereksamen samt andre akademiske Eksaminer ved Københavns Universitet, dog ikke den teologiske. Tilladelse til at tage sidstnævnte Eksamen blev givet i 1905. De to første kvindelige Studenter, Johanne Gleerup og Nielsine Nielsen, tog Eksamen i 1877, og sidstnævnte blev i 1885 Danmarks første kvindelige medicinske Kandidat. I de første Aar benyttede meget faa Kvinder sig af Adgangen til at blive akademiske Borgere. Indtil 1884 var der ialt kun 12 kvindelige Studenter, men siden da har Antallet været stadig stigende, navnlig siden Loven om højere Almenskoler af 1903 har lettet Pigebørn Adgangen til Statsskolerne. I Skoleaaret 1903—04 blev 34 Kvinder Studenter, men i 1910—11 tog ikke mindre end 154 Kvinder Studentereksamen. En Del af de kvindelige Studenter studerer dog ikke videre, men nøjes med Studentereksamen som Afslutning paa deres Skolegang.

Øjenlæge Fru Estrid Hein i sin Klinik.

Lægevidenskaben har fra første Færd været det Studium, der mest har tiltrukket Kvinderne. De første kvindelige Læger havde dog ikke saa faa Vanskeligheder at overvinde for at opnaa Uddannelse paa Hospitalerne; ja en Overlæge ved Frederiks Hospital tog endog sin Afsked, da han ikke vilde udsætte sig for at faa kvindelige Kandidater paa sin Afdeling. Nu findes der kvindelige Kandidater og Reservelæger baade paa de københavnske og paa Provins - Hospitalerne, og kvindelige Reservelæger har fungeret som Overlæger i kortere Tid under Overlægens Bortrejse o. l.; men endnu har ingen kvindelig Læge opnaaet Udnævnelse til Overlæge, Kommunelæge eller Distriktslæge, derimod er adskillige ansatte som visiterende Læger, og en enkelt har for nylig faaet Ansættelse som Skolelæge i København. Adskillige kvindelige Læger har erhvervet sig en betydelig privat Praksis.

2 kvindelige Læger har taget Doktorgraden, den første, Dr. Eli Møller, i 1906, den sidste i 1912.

Dr. med. Eli Møller har virket som Lærerinde i Anatomi ved Statens Lærerhøjskole, hun var i nogle Aar Reservekirurg ved Frederiks

Dr. phil.
Fru Ingeborg Hammer-Jensen.

Dr. med.
Frk. Eli Møller.

Dr. phil.
Frk. Kirstine Thaning.

Dr. phil.
Fru Anna Hude.

Hospital og har nu i flere Aar haft en større Privatklinik i København. Hun er Medlem af Københavns Lægeforenings Bestyrelse.

Dr. med. Johanne Christiansen har taget Doktorgraden i Marts 1912; hun har tilbragt Tiden mellem sin Kandidateksamen og sin Doktordisputats med videre Uddannelse paa forskellige Hospitaler. Dr. Christiansen er nu rejst til Udlandet for at fortsætte sine Studier i fysiologisk Kemi, og hun har til dette Formaal, efter Indstilling af Lægeraadet, faaet et Legat paa 3240 Kr., som hvert 6te Aar tildeles en Mediciner til kemiske Studier i Udlandet.

De fleste af de Kvinder, der har taget Eksamen som mag. art., mag. scient. eller cand. mag., virker ved det højere Skolevæsen. Den første kvindelige cand. mag., Frk. Anna Hude, blev tillige den første Kvinde i Danmark, der erhvervede Doktorgraden. Hun blev cand. mag. i 1888, fik i 1889, som den første Kvinde, Universitetets Guldmedaille, og i 1893 opnaaede hun Doktorgraden for en Afhandling om „Danehoffet og dets Plads i Danmarks Statsforfatning". Hun har i en Række Aar været ansat ved Rigsarkivet og har udgivet flere historiske Arbejder. Hun er gift med Professor Kr. Erslev.

De øvrige 5 Kvinder, der har taget den filosofiske Doktorgrad, er:

Frk. Kirstine Thaning, Dr. phil. i 1904 for en Afhandling om: „Besejrede old-engelske Ord". Dr. Thaning virker som Lærerinde ved forskellige højere Pigeskoler i København.

Fru Hammer-Jensen, som havde taget Magisterkonferens i Græsk og Latin i 1905, blev Doktor i 1908 ved en Afhandling om den ældste græske Fysik.

Den næste i Rækken er Historikeren, Frk. Ellen Jørgensen, som har erhvervet baade Universitetets og Videnskabernes Selskabs Guldmedaille. Hendes Doktordisputats fandt Sted i 1909 og handlede om: „Helgendyrkelsen i Danmark"; hun har endvidere sammen med cand. mag. Johanne Skovgaard forfattet Bogen „Danske Dronninger". Dr. Ellen Jørgensen underviser ligesom sin Kollega fra samme Aar, Fru Kirstine Meyer, ved forskellige Skoler.

Dr. Kirstine Meyer er Fysiker, og hun er, foruden at være Lærerinde bl. a. hos Frk. Zahle,

Dr. phil.
Fru Lis Jacobsen.

Dr. phil.
Frk. Kirstine Meyer.

Dr. med.
Frk. Johanne Christiansen.

Medlem af Eksamenskommissionen for Skolelærereksamen.

Dr. Lis Jacobsen, som har faaet Universitetets Guldmedaille, erhvervede Doktorgraden i 1910 for en Afhandling om det danske Rigssprogs Historie. Hun er hidtil den eneste af de kvindelige Doktorer, der har benyttet sig af den med Doktorværdigheden følgende Ret til at holde Forelæsninger paa Universitetet. — Frk. Meta Hansen tog i 1893, som den første Kvinde, Eksamen som cand. polit. Hun har i en længere Aarrække haft Ansættelse i Statens statistiske Bureau, hvorhen senere flere af hendes Kollegaer har fulgt hende. Imidlertid har Vejen til Avancement udover Assistentstillingen hidtil været dem lukket. Flere Forsøg paa ved Lov at give Kvinder Adgang til *Embeder* indenfor Bureauet er strandede paa Landstingets Modstand.

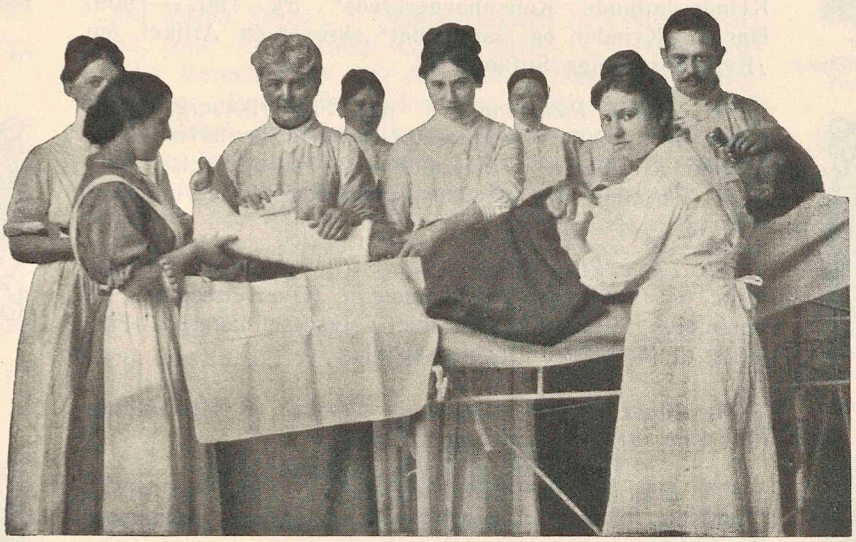

Ved Operationsbordet.
Konstitueret Sygehuslæge, Frk. Maria Anchersen, ved Operationsbordet.

Den første kvindelige juridiske Kandidat, Frk. Henny Petersen (Kandidat 1905) mødte den Vanskelighed, at hun ikke kunde udnytte sin Eksamen, idet hun hverken kunde blive Sagfører eller Fuldmægtig hos en saadan. Dette blev afhjulpet ved Loven af 6. April 1906, som i al sin Korthed lyder saaledes: „Kvinder skulle for Fremtiden have samme Adgang som Mænd til at erholde Beskikkelse som Sagførere og Autorisation som Fuldmægtige hos Sagførere." Der er nu 2 kvindelige Overretssagførere. Adgangen til Dommerembederne er lukket for Kvinder, men ifl. Lov af $^{27}/_{5}$ 1908 kan Kvinder blive Fuldmægtige hos Dommere. En af de faa kvindelige juridiske Kandidater har haft midlertidig Ansættelse i Justitsministeriet, men har endnu ikke opnaaet fast Ansættelse.

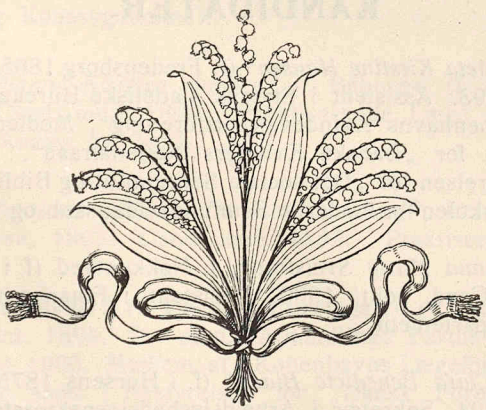

KVINDELIGE JURISTER

Navnene er anførte i Rækkefølge efter Aarstallet, hvor Embedseksamen er absolveret. Med * er alle de anførte, der har indleveret Fotografi og derfor er portræterede.

Overretssagfører
Frk. Henny Petersen.

*Frk. Henny Petersen** (f. i Kbh. 1878). Cand. jur. 1905. Overretssagfører i København og tillige ansat hos Højesteretssagførerne Shaw og Dietrichson. Formand for „Dansk Kvindesamfunds Københavnerkreds" fra 1907—1909. Har i „Kvinden og Samfundet" skrevet en Artikel om „Kvindens retlige Stilling".

Kst. Assistent i Justitsministeriet, Sagførerfuldmægtig
Frk. E. E. M. Ussing.

*Frk. Astrid Rickmann** (f. paa Frederiksberg 1879). Cand. jur. 1907. Overretssagfører i København 1910. Medlem af „Dansk Kvindesamfund"s Fællesstyrelse 1908—11. Forfatter til „Kvindens Retsstilling" i „Kvindernes Aarbog".

*Frk. Edele Elisa Minna Ussing** (f. i Alexandria 1885). Cand. jur. 1909. Sagførerfuldmægtig, (Overretssagfører fra Sommeren 1912). Kst. Assistent i Justitsministeriet. Forfatter til forskellige Dagbladsartikler.

Sagførerfuldmægtig
Frk E. J. M. Jørgensen.

*Fru Thora Agnete Hindenburg Krabbe**, f. Hindenburg (f. i Kbh. 1883). Cand. jur. 1909.

*Frk. Ester Johanne Maria Jørgensen** (f. i Randers 1887). Cand. jur. 1911. Fuldmægtig hos Sagfører A. Jørgensen, Randers.

*Frk. Mathilde Johanne Malling** (f. i Kbh. 1885). Cand. jur. 1911. Sagførerfuldmægtig hos Overretssagfører G. Malling og Sagfører 2 ugentlige Aftener i Studentersamfundets Retshjælp for ubemidlede.

Overretssagfører
Frk. Astrid Rickmann.

Cand. jur.
Fru T. A. Hindenburg Krabbe.

Sagførerfuldmægtig
Frk. M. J. Malling.

KVINDELIGE STATSVIDENSKABELIGE KANDIDATER.

Assist. i stat. Bureau
Frk. Meta K. Hansen.

*Frk. Meta Kirstine Hansen** (f. Fredensborg 1865). Cand. polit. 1893. Assistent i Statens statistiske Bureau. Frmd. for „Københavns Kvindevalgretsforening", Medlem af Bestyrelsen for „Danske Kvinders Nationalraad". Medlem af Bestyrelsen for „Det sociale Sekretariat og Bibliotek" og for „Højskolen for moderne Samfundsvidenskab og Politik".

Sekretær
i Arbejdsinspektoratet
Frk. Clara B. Black.

*Fru Anna Marie Sveistrup**, f. Nøkkentved (f. i Randers 1874). Cand. polit. 1900. Assistent i Finansministeriets 2det Departement.

*Frk. Clara Benedicte Black** (f. i Horsens 1875). Cand. polit. 1904. Sekretær i Arbejdsløshedsinspektoratet.

*Fru Elna Nygaard**, f. Dahlberg. Cand. polit. 1904.

Assistent i Finansministeriet
Fru Anna M. Sveistrup.

Cand. polit.
Fru Elna Nygaard.

Assistent i Landbrugsministeriet
Frk. A. M. Olsen.

*Frk. Anna Maria Olsen** (f. i Horsens 1875). Cand. polit. 1904. Assistent i Landbrugsministeriet. Leksikografisk og journalistisk Virksomhed.

*Fru Margrethe Olufa Wentzel**, f. Wentzel (f. i Kbh. 1877). Cand. polit. 1905. Assistent i Finansministeriet.

Cand. polit.
Assistent i Finansministeriet.
Fru M. O. Wentzel.

Cand. polit.
Fru Ragna Schou.

*Fru Ragna Schou**, f. Wieth-Knudsen (f. i Kbh. 1879). Cand. polit. 1907. 1900—03 og 1907—12 i Statens statistiske Bureau uden fast Ansættelse. Medlem af Bestyrelsen for „Det sociale Sekretariat og Bibliothek". 1902—10 „Dansk Kvindesamfund"s Repræsentant i „Danske Kvinders Nationalraad". Siden 1902 Danmarks Repræsentant i „International Council of Women"s Udvalg ang. Kvinders Retsstilling. 1903—04 Redaktør af „Kvinden og Samfundet". Spredt Medarbejderskab ved forskellige Tidsskrifter.

*Frk. Harriet Hansen** (f. i Rønne 1879). Cand. polit. 1906. Assistent i Arbejderforsikrings-Raadet.

Assistent i Arbejdsforsikrings-Raadet
Frk. Harriet Hansen.

KVINDELIGE LÆGER.

Prakt. Læge
Frk. N. M. Nielsen.
København.

*Frk. Nielsine Mathilde Nielsen** (f. i Svendborg 1850). Cand. med. 1885. Den første kvindelige Læge i Danmark. Studierejse til Paris, Bern, London, Birmingham. Praktiserende Læge i Kbhvn. siden Aug. 1889.

*Fru Johanne Marie Krabbe**, f. Gleerup, (f. i Kbh. 1850). Cand. med. 1886. Efter Kandidatuddan. Studierejse til Stockholm 1889. Praktiserende Læge i Kbhvn. 1889, i Varde 1890, i Nørre Nebel 1892 og i Ærøskøbing fra 1899.

Prak. Læge
Fru J. M. Krabbe.
Ærøskøbing.

Prakt. Læge
Frk. E. V. C. Hamburger.
København.

*Frk. Elisabeth Vilhelmine Christine Hamburger** (f. i Sønderjylland 1855). Cand. med. 1887. Siden Oktober 1909 ansat som visiterende Læge i Kbhvn.s Kommune (Hud- og Kønssygdomme).

*Fru Johanne Kirstine Hansen**, f. Bahnsen, (f. i Korsør 1861). Cand. med. 1890. Praktiserende Læge i Kbhvn. 1891, i Asnæs fra 1892.

Prakt. Læge
Fru J. K. Hansen.
Asnæs.

Læge
Fru H. H. T. Kaarsberg.
København.

*Fru Henriette Helene Therese Kaarsberg**, f. Irminger, (f. i Kbhvn. 1865). Cand. med. 1892. Praktiserer ikke.

*Frk. Eli Møller** (f. i Sejling Præstegaard pr. Silkeborg). Cand. med. 1895. Dr. med. (Afhandling: Partus præmat. artificialis) 1906. Medlem af „Københavns Lægeforening"s Bestyrelse samt i Bestyrelsen for „Dansk Forening til Kønssygdommenes Bekæmpelse". Lærerinde i Anatomi og Fysiologi ved Statens Lærerhøjskole 1900—1911. 1901 skrevet en Afhandling om „Walchers Hængeleje".

Prakt. Læge
Dr. med. Eli Møller.
København.

Prakt. Læge
Frk. H L. Reinhard.
København.

*Frk. Hedvig Laura Reinhard** (f. i Frederiksborg 1865). Cand. med. 1895. Praktiserende Læge i Kbhvn. fra Okt. 1902. Specialitet: Børnesygdomme.

*Frk. Honoria Sofie Dietrichson** (f. 1863 i Rom). Cand. med. 1895. Praktiserende Læge i Kristiania fra 1898. Ansat som Læge ved „Hjemmet for Spædbørns Vel" fra 1902 og ved „Kong Karl Johans Forsørgelsesanstalt" fra 1904 samt som Assistentlæge ved „Kristianias orthopædiske og medicomekaniske Institut" fra 1907. Har forfattet en „Oversigt over det menneskelige legemes bygning" til Brug for Elever af „Norsk Kvindesagsforenings Fagskole i huslig Økonomi".

Prakt. Læge
Frk. H. S. Dietrichson.
Kristiania.

Prakt. Læge
Fru A. Harbou-Hoff.
København.

Fru Etatsraadinde *Vilhelmine Ulrike Alvilda Hoff**, f. Harbou (f. i Rendsborg 1862). Cand. med. 1895. Studierejse April—Aug. 1895. Assist. ved. Poliklinikens gynækolog. Afd. Sept. 1895—97. Prakt. i Kbhvn. 1897. I Berlin Sept., Okt. 1898. Kand. ved forsk. Hosp. i Kbh. 1899—1903. Medl. af Værgeraadet i Kbh. fra 1905. I Borgerrepræsentationen fra 1909. Gift 1899 med Stadslæge, Etatsraad H. E. E. M. Hoff.

Reservelæge ved Sindssygehospitalet i Viborg
Frk. S. M. Anchersen.

Prakt. Læge
Frk. T. N. Christensen.
Christiansø.

*Frk. Sara Maria Anchersen** (f. i Kolding 1866). Cand. med. 1896. Praktiserende Læge i Aalborg 1903—08, i Viborg 1908. Konstitueret Sygehuslæge i Aalborg 1906—07. Fra 1908 1ste Reservelæge ved Sindssygehospitalet i Viborg. Specialist i Psykiatri. Har udgivet „Forelæsninger over Sindssygepleje" 1911.

Prakt. Læge
Fru Estrid Hein
København.

*Frk. Thormona Nathalie Christensen** (f. i Nibe 1868). Cand. med. 1896. Praktiserende Læge paa Christiansø. Medlem af Skolekommissionen.

Prak. Læge
Fru Marie Fischer.
København.

*Fru Estrid Hein**, f. Hansen (f. i Hellerup 1873). Cand. med. 1896. Elev af Prof. Edmund Grut. Specialist i Øjensygdomme siden 1906. Formand f. Dansk Kvindesamfunds Kbhvn.s-Kreds.

*Fru Marie Fischer**, f. Beckett (f. i Kbhvn. 1872). Cand. med. 1898. Praktiserende Læge i Kbhvn. siden 1906.

Læge
Fru B. E. M. Hermansen.
Ingelstad.

*Fru Birthe E. M. Hermansen**, f. Baronesse de Falsen Zytphen-Adeler, (f. paa Dönnerup 1868). Cand. med. 1898. Cand. ved Kom.-Hosp. 1898. Videre Uddannelse i London og Dublin 1898—99, ved Kbhvn.s Amtssygehus 1899. Prakt. Læge paa Frederiksberg (Fødeklinik) 1899. Købte Godset Ingelstad i Smaaland, Sverrig og flyttede hertil 1904.

Prakt. Læge
Fru E. C. M. Holm.
Vejlby.

*Fru Elna Caroline Margrethe Holm**, f. From (f. i Kbh. 1872). Cand. med. 1898. Har studeret Sygegymnastik og Massage i Stockholm. Vikarierer for sin Mand Dr. med. Th. Holm i hans private Praksis, Vejlby.

Fru Johanne Cathrine Jørgensen, f. Sørensen (f. i Balle 1866). Cand. med. 1898. Praktiserende Læge i Gedser 1900—04, siden da i Vanløse.

Prakt. Læge
Fru J. A. T. Køster.
Aarhus.

Prakt. Læge
Fru E. M Thrane,
København.

*Fru Josephine Antonia Theresia Køster**, f. Marschall (f. i Viufgaard ved Kolding 1872). Cand. med. 1898. Praktiserende Læge siden 1900, først i Flakkebjerg til 1907, siden i Aarhus. Fra April 1912 visiterende Læge i Aarhus. Gift med Læge C. A. Køster.

*Fru Emilie Margarethe Thrane**, f. Slamberg (f. i Kbh. 1866). Cand. med. 1898. Praktiserende Læge i Svinninge 1899—1906. Assistent i Lysinstituttet.

Prakt. Læge
Frk. P. C. Clausen,
Roskilde.

Prakt. Læge
Fru E. Keiser-Nielsen,
Taagerup pr. Rødby.

Frk. Paula Christiane Clausen (f. i Kbhvn. 1872). Cand. med. 1899. Praktiserende Læge i Roskilde; assisterende Læge v. Skt. Maria Hospital s. Sted. Medlem af Bestyrelsen f. Roskilde Hjælpekasse.

*Fru Else Marie Keiser-Nielsen**, f. Balle (f. i V. Nebel pr. Kolding 1875). Cand. med. 1900. Assist. ved Finsens Lysinstitut 1901—02. Prakt. Læge først i Aarhus, siden i Taagerup pr. Rødby.

Prakt. Læge
Frk. Clara Heilbuth,
København.

*Frk. Clara Josepha Heilbuth** (f. i Kbhvn. 1868). Cand. med. 1901. Uddannelse $1^1/_2$ Aar paa Statens Hospitaler, $2^1/_2$ Aar paa Kom.-Hosp., 2 Aar paa „Polikliniken"; Studierejser i 1902, 1906 og 1909 til Sverrig, Tyskland, Italien og England. Prakt. Læge i Kbh. siden 1907.

Prakt Læge
Frk I C. J. Vogel,
Aarhus.

*Fru Johanne Christiane Klein**, f. Lassen (f. paa Annebjerggaard ved Skelskør 1868). Cand. med. 1901. Praktiserende Læge i Kbhvn 1901. Gift m. Læge Vald. E. Klein.

Prakt. Læge
Fru J. C. Klein,
København.

Frk. Claudia Beate Dorothea Manicus-Hansen (f. i Kbh. 1870). Cand. med. 1901. Lang Hospitalsuddannelse. Prakt. Læge i Kbhvn. 1903—05, i Gentofte fra 1906.

Frk Regine Petersen (f. i Næstved 1872). Cand. med. 1901. Praktiserende Læge i København siden 1906.

Prakt. Læge
Fru A M. Bichel,
Rynkeby pr. Ullerslev.

Frk. Nanna Knudsen (f. i Svendborg 1872). Cand. med. 1902. I Reservelæge ved Brejninge Aandssvageanstalt 1904-05, ved Ebberødgaard 1905-06. Praktiserende Læge i Horsens.

Fru Eleonora Kristine Olsen, f. Budtz, (f. i Asnæs 1874). Cand. med. 1992. Praktiserende Læge i Nykøbing F. siden 1902.

Prakt. Læge
Frk. H. M. Petersen,
Odense.

Frk. Anna Kirstine Pedersen (f. i Kildebrønde 1872). Cand. med. 1902. Praktiserende Læge i Kbh. siden 1906.

*Frk. Ida Christine Johanne Vogel** (f. i Grenaa 1872). Cand. med. 1902. Praktiserende og visiterende Læge i Aarhus.

Prakt. Læge
Fru K. M. Schlanbusch,
Buddinge.

Frk. Maren Charlotte Denckerchristensen (f. i Frederikshavn 1869). Cand. med. 1903. Reservelæge ved Kellers Anstalt i Brejninge 1906 og senere ved Krabbesholm Sanatorium.

*Frk. Helena Maria Petersen** (f. i Ballegaard ved Vejle 1870). Cand. med. 1903. Reservelæge ved Viborg Sygehus 1906. Praktiserende Læge i Odense siden 1909.

Reservelæge ved
den Kellerske Aandsvageanstalt
Frk. B. M. Hjorth.

Prakt. Læge
Fru Ch. Dalmark,
Sorø.

*Fru Anna Margrethe Bichel**, f. Jørgensen (f. i Radsted, Lolland 1877). Cand. med. 1904. Reservelæge ved Amtssygehuset i Roskilde 1904—06. Praktiserende Læge i Rynkeby pr. Ullerslev.

Frk. Bodil Marie Hjorth, (f. i Langetved, Sønderjylland 1873). Cand. med. 1904. Reservelæge ved den Kellerske Aandssvageanstalt i Brejninge.

Frk. Bodild Holstein (f. i Langebækgaard pr. Kallehave 1874). Cand. med. 1904. Praktiserende Læge paa Frederiksberg og Reservelæge ved Frederiksberg Fødehjem.

*Fru Karen Marie Schlanbusch**, f. Hansen (f. i Asaa 1876). Cand. med. 1904. Praktiserende Læge i Buddinge. Gift med Læge Johannes L. Schlanbusch, smstds.

Frk. Kristine Margrethe Styrup (f. i Ribe 1873). Cand. med. 1904. Praktiserende Læge i Kbhvn.

*Fru Charlotte Dalmark**, f. Nielsen (f. i Kbhvn. 1877). Cand. med. 1905. Praktiserende Læge i Sorø.

*Frk. Karen Johanne Boertmann Feilberg** (f. i Tarm 1878). Cand. med. 1905, Specialist i Hud- og Kønssygdomme. Kommunelæge og praktiserende Læge i Kbhvn.

*Frk. Signe Albertine Knudsen** (f. i Sjelstofte, Lolland 1872). Cand. med. 1905. Studieophold i Tyskland og Østrig-Ungarn 1905—06. Læge ved Skt. Hans Sindssygehosp, 1906—08. Ophold i Amerika 1908—9. Prakt. Læge i Kbh. fra 1910.

*Fru Astrid Ebba Lundstein**, f. Bartholdy (f. i Viksø 1879). Cand. med. 1905. Reservelæge ved Amtssygeh. i Næstved 1904. Specialitet Gynækologi og Kirurgi. Ansat ved Rigshosp. Praktiserer privat.

*Frk. Jensa Thøger-Sørensen** (f. i Kbhvn. 1872). Cand. med. 1905. Efter Embedseksamen ca. 7 Aars Uddannelse ved forsk. Hosp. Praktiserende Læge Kbhvn. 1909, i Kolding fra Decbr. 1911.

*Frk. Karen Marie Andersen** (f. i Aborre pr. Assens 1878). Cand. med. 1906. Reservekirurg paa Skt. Josefs Hosp.s kirurg. Afdel. Specialitet Gynækologi og Kirurgi. Praktiserende Læge paa Frederiksberg.

Frk. Mine Marie Sonne (f. i Svaneke 1872). Cand. med. 1906.

*Frk. Johanne Ostenfeld Christiansen** (f. i Kbh. 1882). Cand. med. 1907. Kandidattjeneste ved forsk. Hosp. Klinisk Assistent ved Rigshosp. 1909—12. Dr. med. Marts 1912 (Afhandling: Om fri og bunden Saltsyre i Maveindhold).

*Fru Agnes Clausen**, f. Madsen (f. i Førslev pr. Haslev 1877). Cand. med. 1907. Praktiserende Læge i Hellerup.

Prakt. Læge
Frk. K. J. B. Feilberg,
København.

Prakt. Læge
Fru A. Lundstein,
København.

Prakt. Læge
Frk. K. M. Andersen,
Frederiksberg.

Prakt. Læge
Fru Agnes Clausen,
Hellerup.

Prakt. Læge
Frk. S. A. Knudsen,
København.

Prakt. Læge
Frk. J. Thøger-Sørensen,
Kolding.

Dr. med.
Frk. J. O. Christiansen,
København.

Prakt. Læge
Fru Marie Krogh,
København.

Prakt. Læge
Fru Helga Meisen,
København.

Prakt. Læge
Fru Harriet Møller,
København.

Fru Gerda Eriksen, f. Thamsen. Cand. med. 1907. P. t. Kairo.

*Fru Birthe Marie Krogh**, f. Jørgensen (f. i Eskør 1874), Cand. med. 1907. Manuduktør i Fysiologi. Praktiserende Læge i Kbhvn.

Frk. Kirstine Yde Lehmann. Cand. med. 1907. Praktiserende Læge i Horsens.

Prakt. Læge
Frk. Margrethe Glud,
Vorbasse pr. Lunderskov.

Prakt. Læge
Frk. Ingeborg Jacobsen,
København.

Fru Helga Meisen,* f. Laage-Petersen (f. i Viborg 1882). Cand. med. 1907. Specialist i Børnesygdomme. Hospitalsansat og praktiserende Læge i Kbhvn.

*Fru Harriet Møller**, f. Hansen (f. i Kbhvn. 1881). Cand. med. 1907. Praktiserende Læge i Kbhvn.

Frk. Wilhelmine Ulrikke Nielsen. Cand. med. 1907. Ansat ved Rigshospitalets Børne-Afdeling.

Frk. Karen Sofie Frederikke Jensen, (f. i Glumsø 1880). Cand. med. 1909. Praktiserende Læge i Aarhus siden Novbr. 1911.

Reservelæge
ved Viborg Amtssygehus
Frk. L. K. Lauridsen.

Læge
Fru M. Salomon-Schiødte,
Hellerup.

Frk. Ellen Emilie Larsen. Cand. med. 1909. Læge ved Rud. Berghs Hosp. i Kbhvn.

*Frk. Margrethe Glud** (f. i Vejle 1877). Cand. med. 1910. Praktiserende Læge i Vorbasse pr. Lunderskov.

*Frk Ingeborg Jacobsen** (f. paa Frederiksberg 1882). Cand. med. 1910. Speciale: Børnesygdomme. Ansat som Kandidat ved Rigshospitalet i Kbhvn.

*Frk. Laura Kirstine Lauridsen**. Cand. med. 1910. Reservelæge ved Viborg Sindssygehus.

Læge
Frk. J. M. Iversen,
Øresundshospitalet.

*Fru Mette Salomon-Schiødte** (f. i Kbhvn. 1882). Cand. med. 1910. Speciale: Børnesygdomme. Gift med Læge Vilhelm Schiødte, Hellerup.

Frk. Herdis Wiggers-Hansen. Cand. med. 1910. Læge ved Middelfart Sindssygehospital.

Frk Carla Alexia Andersen. Cand. med. 1911. Læge ved Skt. Johannes Stiftelse i Kbhvn.

*Frk. Jensine Marie Iversen** (f. i „Aastrup" pr. Tølløse 1874). Cand. med. 1912. Læge ved Øresundshospitalet i Kbhvn.

Frk. Marie Madelung. Cand. med. 1912.

Frk. Else Marie Sørensen Schou. Cand. med. 1912.

KVINDELIGE MAGISTRE.

(mag. art. og mag. scient.)

Mag. art.
Frk. I. M. Falbe-Hansen,
København.

*Frk. Ida Mariette Falbe-Hansen** (f. i Odense 1849). Mag. art. 1890. Lærerinde ved N. Zahles Seminarium. Lærerinde ved Statens Lærerhøjskole fra 1895. Statens Tilsynshavende ved Forskoleseminarierne. Medlem af Pædagogisk Selskabs Repræsentantskab. Formand for den danske Pigeskole og for Bestyrelsen for Faglærerindeeksamen. Udgiver af mange forskellige Bøger foruden Forfatter til en Mængde pædagogiske og litterære Afhandlinger i inden- og udenlandske Værker og Tidsskrifter.

Mag. art.
Fru Nina Bang,
København.

Frk. Hanna Adler (f. i Kbhvn. 1859), Skolebestyrerinde. Mag. scient. 1892. Bestyrerinde af H. Adlers Fællesskole.

*Fru Kirstine Meyer**, f. Bjerrum (f. i Skærbæk 1861). Mag. scient. 1892. Dr. phil. 1909*. (Disputats: Temperaturbegrebets Udvikling). Videnskabernes Selskabs Guldmedalje 1899. Redaktør af Fysisk Tidsskr. fra 1902. Leder af Faglærerinders praktisk-pædagogiske Uddannelse fra 1908. Medlem af Eksamenskommissionen for Skolelærer- og Skolelærerindeeksamen fra 1909. Faglig Medhjælper hos Undervisningsinsspektøren for de fuldstændige højere Almenskoler fra 1910. En omfattende videnskabelig, litterær Virksomhed.

Mag. art.
Fru Carla Thelin,
Vesteraas, Sverige.

*Fru Nina Henriette Wendeline Bang**, f. Ellinger (f. i Kbhvn. Oktbr. 1866). Mag. art. 1894. Medlem af Hovedbestyrelsen for Socialdemokratiet og Medarbejder ved „Socialdemokraten“ (se „Kvindelige Journalister“ i Kvind. Aarbog 1912). Udgiver paa Carlsbergfondets Bekostning en handelsstatistisk Bearbejdelse af Øresundstoldregnskaberne 1497—1660.

Mag. art.
Frk. Herdis Krarup,
København.

*Fru Elna Elisabeth Munch**, f. Sarauw (f. i Petersværft). Mag. scient. (Matematik) 1896. Næstformand for „Kbhvns. Kvindevalgretsforening“ og for „Landsforbundet for Kvinders Valgret“. Forskellig journalistisk Virksomhed, bl. a. Forfatter til „Kvinders Valgret“ i Kvindernes Aarbog 1912.

Mag. art.
Fru Aslaug Møller,
p. t. London.

*Fru Carla (Caroline) Sophie Gabriele Thelin**, f. Christiansen (f. i Kbhvn. 1862). Mag. art. (Historie) 1896. Universitetets Accessit 1901 for en Prisopgave. Stor journalistisk Virksomhed dels i Danmark, dels i Sverige. Efter 1903 ofret sig for social Virksomhed og sammen med sin Mand, Pastor Sven Anders Thelin (død 1910), stiftet „Småbruket Kumla Barnhem“, som omfatter 2 Hjem, et for 10 Drenge og et for 10 Piger, samt stiftet Foreningen „Unga Hjälpares Förbund“, som tæller over 6800 Medlemmer. Redigerer Forbundets Organ, Kalenderen „De Värnlösa“.

*Frk. Kirstine Thaning**, (f. i Hellested i Stevns 1866). Mag. art. 1898. Dr. phil. 1904 (Disputats: Besejrede oldengelske Ord). Lærerinde ved Statens Lærerhøjskole (fra 1909) og ved Frk. Ingrid Jespersens Skole. Censor ved Faglærerindeekssamen (fra 1908) og ved Skoleembedseksamen, Medlem af Opgavekommissionen.

Dr. phil.
Fru Kirstine Meyer,
København.

Mag. scient.
Fru Elna Munch,
København.

Dr. phil.
Frk. Kirstine Thaning,
København.

Mag. art.
Fru Johanne Gregersen,
København.

Dr. phil.
Fru I. Hammer-Jensen,
København.

Mag. art.
Fru Ada S. Thomsen,
København.

Frk. Alice Cathrine Sophie Elisabeth Schrøder. Mag. scient. 1899.

Frk. Marie Birgitte Trolle. Mag. scient. 1900. Universitetets Guldmedalje 1899.

*Frk. Herdis Krarup** (f. i Kbh. 1874). Mag. scient. 1901. Universitetets Guldmedalje 1901. Forfattet forskellige filosofiske Afhandlinger paa Tysk. Omfattende Manuduktørvirksomhed til Filosofikum.

Mag. art.
Frk. Ellen Meyer.
København.

Dr. phil.
Fru Lis Jacobsen,
København.

*Fru Johanne Gregersen**, f. Salomon (f. i Kbhvn. 1877). Mag. art. 1900. Forfatter til forskellige Oversættelser fra Engelsk samt Tidsskriftsartikler.

Fru Margrethe Elisabeth Bose, f. Heiberg. Mag. art. 1901. Gift med Docent Bose i Göttingen.

*Fru Sophia Bertelsen**, f. Yhlen-Olsen (f. i Philadelphia 1876). Mag. scient 1902. Speciale: engelsk Litteratur. Lærerinde ved Statens Lærerhøjskole.

Mag. scient.
Fru Sophia Bertelsen,
København.

*Fru Aslaug Møller**, f. Mikkelsen (f. i Vester Brønderslev 1876). Mag. art. (Engelsk) 1903. Foretaget en omfattende Række Oversættelser af engelske Værker, bl. a. af Forfatterne Hall Caine, George Eliot, Rudyard Kipling, Thomas Lawson, Jack London, Frank Norris, Upton Sinclair, Harriet Beecher Stowe.

*Fru Ingeborg Ellen Hammer-Jensen**, f. Hammer (f. i Kbh. 1880). Mag. art. 1906. Dr. phil. 1908 (Disputats: Den ældste Atomlære).

*Fru Ada Sara Thomsen**, f. Adler (f. paa Frederiksberg 1878). Mag. art. (klassisk Filologi) 1906. Forfatter til forsk. Artikler i „Nordisk Tidsskrift for Filologi" og „Archiv für Religionswissenschaft". Specialstudium: Græsk Religion.

*Frk. Ellen Rosalie Meyer** (f. i Kbhvn. 1875). Mag. art. (Fransk og Italiensk) 1906. Underviser i ovennævnte Sprog, bl. a. paa Borups Læreanstalt, Polyglotte o. s. v., samt privat.

*Fru Lis Jacobsen**, f. Rubin (f. i Kbhvn. 1882). Mag. art. 1908. Dr. phil. 1910. (Afhandling: Studier til det danske Rigssprogs Historie fra Eriks Lov til Chr. III's Bibel). Har i 1907 modt. Universitetets Guldmedalje. Fmd. for „Det danske Sprog- og Litteraturselskab" 1912). Udgivet forsk. sproghist. Værker.

Frk. Helene Crone. Mag. art. 1910.

Frk. Ella Mathilde Henriette Hauch. Mag. art. 1911.

KVINDELIGE MAGISTRE.

(Cand. mag.)

Adjunkt
Frk. D. M. Wulsten,
Ribe.

*Fru Anna Sofie Hude** (f. i Ebeltoft 1858), (gift med Prof. Kristian Erslev). Cand. mag. 1887. Dr. phil. 1893. (Afhandling: Danehoffet og dets Plads i Danmarks Statsforfatning). Universitetets Guldmedalje 1888. Assistent i Rigsarkivet 1889—1910.

Cand. mag.
Fru A. D. Lütken,
København.

*Fru Christiane Louise Wibe-Simonsen**, f. Rasmussen, (f. i Kbhvn. 1863). Cand. mag. 1890 (Græsk og Latin). Har demitteret til Artium ved N. Zahles Skole og som Vikar ved Aalborg Kathedralskole. Specialstudium: klassisk Filologi og romanske Sprog. Gift med Apotheker A. B. Wibe-Simonsen.

Cand. mag.
Fru Louise Eriksen,
København.

*Fru Anna Dorthea Lütken**, f. Müller (f. i Kbhvn. 1861). Cand. mag. 1894. Lærerinde ved N. Zahles Skole 1886-99. Specialstudium: Fransk Sprog og Litteratur. Fra 1900—1907 i Bestyrelsen for „Kvindelig Læseforening".

Fru Thyra Cæcilie Sofie Steinthal, f. Møller. Cand. mag. 1895. Gift m. Missionær S. i Kalkutta.

Cand. mag.
Fru A. E. Pritzel,
Lyngby.

Frk. Margrethe Thiele (f. i Kbhvn. 1868). Cand. mag. 1895. Oversætter til Fransk, specielt af videnskabelige Afhandlinger. Dansk-fransk Leksikografi.

Cand. mag.
Frk. Sofie Petersen,
København.

Frk. Thyra Eibe (f. i Kbhvn. 1866). Cand. mag. 1895. Censor og Eksaminator ved Pigeskolens Faglærerindeeksamen. Medlem af Eksamenskommissionen for Privatister til Studentereksamen. Udgiver af forsk. mathematiske Lærebøger og Oversætter (sammen med Fru Dr. phil. K. Meyer) af Ole Rømer: Adversaria.

*Frk. Dorothea Margrethe Wulsten** (f. i Kbhvn. 1864). Cand. mag. 1896. Adjunkt ved Ribe Latinskole.

Cand. mag.
Frk. Astrid Køhke,
København.

Fru Ingrid Møller, f. Rørdam. Cand. mag. 1896.

*Frk. Anna Elisabeth Pritzel**, (f. i Lyngby 1870). Cand. mag. 1897. Sproglærerinde i Engelsk og Tysk. Studieophold ved Universiteterne i Oxford, Cambridge og Marburg.

Cand. mag.
Frk. K. E. Madsen,
Hellerup.

Fru Ellen Mikkelsen, f. Draminsky. Cand. mag. 1898. Cand. pharm. 1904. Gift med Apotheker Mikkelsen.

Fru Johanne Margrethe Panaitesco, f. Holm, (f. i Kbhvn.) Cand. mag. 1899. Gift med rumænsk Oberst Panaitesco.

Fru Asa Rohde, f. Zöylner, (f. i Gentofte 1874). Cand. mag. 1900.

Cand. mag.
Fru C. L. Wibe-Simonsen.
København.

Frk. Kirsten Langkilde (f. paa Bramstrup ved Odense 1873). Cand. mag. 1901. Lærerinde ved N. Zahles Skole fra 1903, ved Engelhardts Skole fra 1909. Medlem af Hovedbestyrelsen for Danske Kvinders Forsvarsforening og af Centralkomitéen for frivillige Korps.

*Fru Louise Eriksen**, f. Tryde (f. i Kbhvn. 1876). Cand. mag. 1902. Gift m. Sognepræst Erik Eriksen. Tidligere ansat paa Beregnerkontoret i Statsanstalten for Livsforsikring. Har været Formand i „Kvindelige Studenters kristelige Forening" og Sekretær i „Mariaforbundet". Medlem af Kredsforbundsbestyrelsen for „K. F. U. M." og „K. F. U. K." i Thy.

Frk. Kirstine Smith, (f. i Nykøbing, Jylland 1878). Cand. mag. 1903. Speciale: anvendt Matematik. Forfatter til forsk. Arbejder vedr. Hydrografi.

Frk. Ellen Sofie Rasmine Jørgensen, (f. i Kbhvn. 1877). Cand. mag. 1903; Universitetets Guldmedalje 1905; Videnskabernes Selskabs Guldmedalje 1907. Dr. phil. 1909. Lærerinde ved Efterslægtsselskabets Skole fra 1899—1905, ved Frk. Engelhardts Skole fra 1903, ved Kursus til Faglærerindeeksamen fra 1907, ved Frk. Zahles Seminarium fra 1909. Betydelig historisk, litterær Virksomhed. Medudgiver af Danske Dronninger.

Frk. Ellen Cathrine Giersing. Cand. mag. 1904.

*Frk. Astrid Johanne Køhke**, (f. paa Nykøbing, Falster 1774). Cand. mag. 1904. Studieophold et Aar i de tre britiske Lande. Kommunelærerinde i Kbhvn. Undervist i mange Aar i Engelsk ved de kommunale Fortsættelseskursus paa Frbg.

*Frk. Kathrine Elisabeth Madsen**, (f. i Fuglebjerg 1879). Cand. mag. 1905. Gymnasielærerinde ved Hellerup Gymnasium. Speciale: Undervisning i Sprog.

*Frk. Sofie Petersen**, (f. i Kbhvn. 1885). Cand. mag. 1905. Lærerinde ved flere højere Pigeskoler. Første Kvinde her i Landet, som har taget Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geologi. Har i 1911 bestaaet saavel den praktiske som den teoretiske Prøve i Pædagogik med Udmærkelse. Forfatter til en Del Artikler af geologisk og geografisk Art.

Frk. Ellen Margrethe Elisabeth Lange. Cand. mag. 1907.

Frk. Anna Elisabeth Müller. Cand. mag. 1908.

Frk. Louise Augusta Thaarup. Cand. mag. 1908.

Frk. Johanne Christine Eleonora Skovgaard. Cand. mag. 1908.

Frk. Ellen Femmer. Cand. mag. 1909.

Frk. Nina Gertz. Cand. mag. 1909.

Frk. Maria Nielsen. Cand. mag. 1910.

Fru Margrethe Eriksen, f. Paludan-Müller. Cand. mag. 1910.

Frk. Anna Marie Elisa Johansen. Cand. mag. 1911.

Frk. Ingeborg Gudrine Jacobsen. Cand. mag. 1912.

Frk. Elisabeth Margrethe Møller. Cand. mag. 1912.

Frk. Helga Kjeldgaard Jensen. Cand. mag. 1912.

Assistent i Magistratens Legatkontor, Frk. Susanne Rubin. København.

Hospitalsforstander, Frk. M. Thomsen. Aarhus Hospital.

Kommunekasserer, Frk. F. Jochimsen. Silkeborg.

Danmarks eneste kvindelige Politibetjent, Frk. H. Teilman Ibsen. Aalborg Politi.

KVINDER I MINISTERIERNE OG PAA KOMMUNALE KONTORER

TIDEN har virkelig ført med sig, at den gamle røde Bygning i København, hvor de ministerielle Kontorer har til Huse, har maattet se Kvinder færdes ud og ind ad dens ærværdige Porte til dagligt Arbejde. Tidligere Tiders ministerielle Skrivelser var sirligt haandskrevne med store, kunstfærdige Initialer — et Arbejde, der i Reglen udførtes af ældre mandlige Skrivere —; men ogsaa her gaar Skrivemaskinen sin Sejrsgang, og til dens Betjening rykker Kvinderne ind som Skrivere i den røde Bygning. Efter Lønningsloven af $^{22}/_{3}$ 1907 er mandlige og kvindelige Skrivere og Assistenter i *Ministerierne* ens lønnede, nemlig med henholdsvis 1,000—1,900 Kr. og 1,200—2,200 Kr. aarlig. — I Reglen fordres der Embedseksamen for at blive ansat som Assistent i Ministerierne, og nogle kvindelige Akademikere er ansatte i denne Egenskab, medens enkelte Kvinder uden Eksamen er ansatte paa Assistentgage i Kontorer under Finansministeriet, i de militære Ministerier og et Par som Journalførere i Justitsministeriet. Ingen Kvinde er naaet højere end til Assistentklassen i Ministerierne.

Paa de *kommunale Kontorer* ikke alene i København, men ogsaa rundt om i Provinserne, vinder Kvinderne mere og mere Indpas. I København beskæftiges ca. 150 Kvinder i den kommunale Centraladministrations Kontorer, deraf dog en Del — paa Skatteväsenets Kontorer — kun Halvdelen af Aaret. Mandlige og kvindelige Skrivere og Assistenter lønnes ens, Skrivere med 800 Kr., stigende til 1,600 Kr., Assistenter af II Kl. 1,300 Kr., stigende til 2,800 Kr., Assistenter af I. Kl. (med Embedseksamen) 1,800—2,800 Kr. Ingen Kvinde paa de kommunale Kontorer i København er naaet længere end til Assistentklassen. Der arbejdes paa at faa forskellige Stillinger under Fattigadministrationen, f. Eks. Distriktsforstanderposterne, aabnede for Kvinder, men endnu er det ikke lykkedes.

Medens den første Kvinde allerede i 1875 blev ansat som Skriver under Københavns Magistrat, er Provinskommunernes Kontorer gennemgaaende først i de senere Aar komne med paa dette Omraade, og adskillige Steder er Kvinderne først i Færd med at komme ind under de paagældende Byers faste Lønskalaer. I Aarhus er dette Tilfældet, og her er Maksimumslønnen for en kvindelig Kontorassistent under Kommunen 1,800 Kr.

I enkelte mindre Byer er Kvinderne naaet frem til mere betroede Stillinger i Kommunens Tjeneste, f. Eks. som Kæmnere (d. v. s. Kommune-Kasserere) — en Post, der i Mariager og Silkeborg beklædes af Kvinder —, Kommunesekretærer o. l.

I denne Forbindelse vil det være rimeligt at nævne, at Posten som Forstander for Aarhus Hospital beklædes af en Kvinde, samt at Aalborg By har gjort Begyndelsen med Ansættelse af en kvindelig Politibetjent. Landets øvrige større Byer vil sikkert efterhaanden følge Aalborgs Eksempel; der vil være rig Anvendelse for Kvinder i Politiets Tjeneste ved Behandling af mange Sager vedrørende Kvinder og Børn.

Postmester
Sigrid C. A. Marckmann,
Svaneke.

Mathilde Fibiger
(„Clara Raphael").

Postmester
Frk. Frederikke Schaeffer.
Esrom.

KVINDERNE I TELEGRAF-, JERNBANE-, POST- OG TOLDETATERNE.

DEN første Kvinde, der blev ansat indenfor de „4 Etater" var en af Kvindesagens første Forkæmpere i Danmark, *Mathilde Fibiger* („Clara Raphael"), som i 1868 blev ansat ved Statstelegrafen, først i Nysted, senere i Aarhus. I 1880 fulgte Statsbanerne efter med Ansættelse af en Kvinde, derimod er Post- og Toldetaterne først i de seneste Aar komne ind paa at beskæftige Kvinder jævnsides med Mænd.

De vigtigste *Betingelser for at opnaa Ansættelse* i de 4 Etater er: at Ansøgerinden har et godt Helbred, har dansk Indfødsret, har bestaaet Præliminær- eller Realeksamen, har en god og tydelig Haandskrift, samt at hun ifølge Attest fra 2 troværdige Mænd har ført en uplettet Vandel. Aldersgrænsen for Antagelse er noget forskellig i de forskellige Etater, og den er f. Eks. ved Jernbanen højere for Kvinder end for Mænd. Ved Statstelegrafen er Ansættelsesalderen for Kvinder indtil 20 Aar, ved Jernbanen 18—30, ved Postvæsenet 16—20 og ved Toldvæsenet indtil 24 Aar.

Telegrafbestyrer J. O. Schebye, Varde Telegrafstation.

Siden Lønningsloven af 27. Maj 1908 er *Lønningerne* i det store og hele ens indenfor alle 4 Etater. For Elever og Medhjælpere (12' Lønningsklasse) fra 570 Kr., stigende til 1,530 Kr. i København og de større Byer, 510—1,470 Kr. i Smaabyerne og paa Landet. I denne Klasse er Lønningerne de samme for Mænd og Kvinder, medens Telegrafist-, Ekspedient- og Assistentklassen (13' Lønningsklasse) stiller Mændene gunstigere. Kvinderne har i denne Klasse 1,380 Kr., stigende til 2,280 Kr., i København og de større Byer, 1,200—2,100 Kr. i Smaabyerne og paa Landet; de tilsvarende Lønninger for Mænd er henholdsvis 1,470—2,790 Kr. og 1,380—2,700 Kr. Som Tillæg til disse Lønninger kommer, navnlig i Statstelegrafen, Betaling for Ekstraarbejde og Nattjeneste samt for Statsbanerne Frirejser. Ingen kan rykke op i 13' Lønningsklasse, før ved Opnaaelsen af 25 Aars Alderen. — Foruden i de 2 Grupper, 12' og 13' Lønningsklasse, findes indenfor Etaterne Kvinder i andre Stillinger samt privat ansatte, hvorom nærmere nedenfor.

Uddannelsen er nu den samme for Mænd og Kvinder indenfor Telegraf-, Post- og Toldvæsenet, idet Medhjælpere af begge Køn maa tage den samme Fageksamen for at kunne rykke op i Telegrafist-, resp. Ekspedient- eller Assistentklassen. Arbejdet indenfor disse 3 Etater er ogsaa væsentlig det samme for de mandlige og kvindelige Funktionærer, selv om Kvinderne fortrinsvis benyttes ved Kontorarbejde i Post- og Toldetaten, samt indenfor Statstelegrafen, foruden ved Telegrafisttjenesten, tillige i ret stort

Omfang ved Betjening af Statstelefonen. Ved Statsbanerne skal Kvinderne derimod *ansøge* om Tilladelse til at tage Trafikeksamen, og de bliver ikke ansatte ved den praktiske Stationstjeneste, men anvendte ved Godsekspeditionen, Telegraftjenesten samt især paa de forskellige Kontorer.

Kvindelig Stationsforstander.
Frk. Didi Utzon afventer Togets Ankomst paa sin Station, „Odinshøj" pr. Hellebeck.

Som Følge af, at de kvindelige Tjenestemænd væsentlig gør indendørs Tjeneste, har de ikke Brug for *Uniform*. For Toldvæsenets Vedkommende er der dog normeret en Uniform for kvindelige Assistenter, bestaaende af Jaket af mørkegrønt Klæde med 2 Rækker Vaabenknapper samt Guldbroderi paa Kraven og guldtresset Hue med Krone og Kokarde. Da samtlige kvindelige Toldassistenter imidlertid for Tiden gør Tjeneste paa Kontorerne, er de fritagne for at bære Uniform. Kvindelige Toldmedhjælpere bærer, saafremt de gør Tjeneste ved Opsynet, samme Hovedbeklædning som foreskrevet for Assistenterne.

Siden Trafikminister Høgsbros Tid tillades det Kvinderne indenfor Etaterne at gifte sig og dog forblive i deres Stilling.

Kun indenfor Postvæsenet og Statstelegrafen er Kvinder naaet til *højere Stillinger* end i 13' Lønningsklasse. Postvæsenet kan opvise 2 kvindelige Postmestre i 15' Lønningsklasse (1,680—2,520 Kr.), nemlig Postmestrene i Esrom og Svaneke. Statstelegrafen har én kvindelig Telegrafbestyrer (i Varde, 16' Lønningsklasse: 2,400—3,360 Kr.).

Fordelingen af det kvindelige Personale indenfor Etaterne er forøvrigt følgende:

Ved *Statstelegrafen* er ansat 357 Kvinder, deraf 1 Telegrafbestyrer, 142 Telegrafister eller Assistenter og 197 Medhjælpere samt 3 Kontorister og 14 Skrivere. Kontoristerne lønnes med 1,200 Kr., stigende til 1,920 Kr., Skriverne 960—1,560 Kr. En Del Kvinder er privat ansatte hos Telegrafbestyrerne. Indenfor Telegrafist- og Medhjælper-Klassen udgør Kvinderne nu lidt over Halvdelen af Statstelegrafens Personale.

Statsbanerne har 105 kvindelige Assistenter, 39 kvindelige Medhjælpere, 11 kvindelige Elever og 17 kvindelige Billettrykkere. Billettrykkerne lønnes med 660 Kr., stigende til 1,500 Kr., og for dem stilles ved Ansættelse ingen særlige Fordringer m. H. t. Eksamen.

Endvidere beskæftiger Statsbanerne en Del Kvinder som Ledvogtersker. Nogle af disse er gifte med Jernbanemænd, andre er Enker efter saadanne og har faaet en Ledvogterplads som Tilskud til Pensionen. Lønnen varierer efter det Antal Tog, der daglig passerer den paagældende Ledvogterpost, og bestaar i frit Hus + et Vederlag, der for „Koneposterne" (d. v. s. saadanne, hvor Manden er Banearbejder) i Reglen varierer fra 10—50 Øre daglig.

Postvæsenet har, foruden de nævnte 2 Postmestre, en kvindelig Stab af 21 Postekspedienter, 58 Postmedhjælpere og 52 Postelever. Desuden findes ved forskellige Postkontorer 71 privat ansatte Kvinder, af hvilke 44 er lønnede efter bestemte af Postvæsenet fastsatte Regler

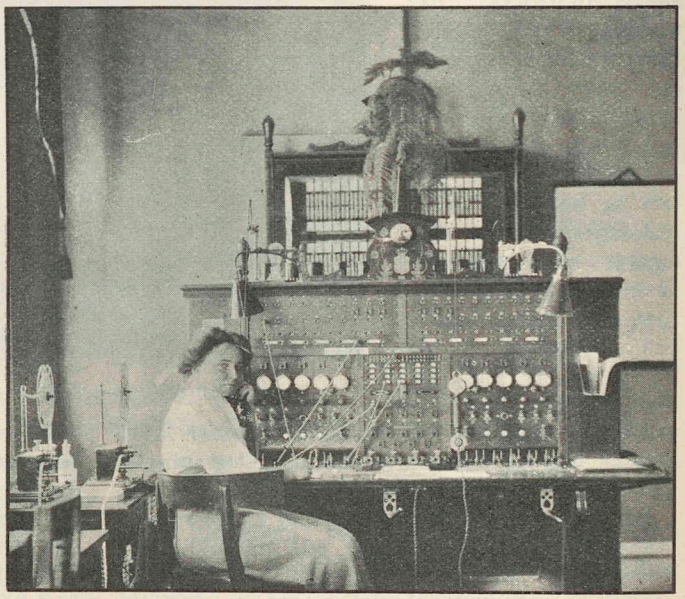

Kvindelig Telegrafassistent paa Telegrafstationen i Frederikshavn.

(efter $^1/_2$ Aars Prøvetid med 25 Kr. maanedlig faar de 50 Kr. pr. Maaned, stigende til 100 Kr. mdl.).

Endelig er 50 Kvinder ansatte som Landpostbude og lønnes, efter den Vejlængde, de daglig maa tilbagelægge, med en Begyndelsesløn af 200 Kr., indtil 800 Kr. (for henholdsvis 10 og 30 Kilometer daglig Vejlængde), hvortil i Aarenes Løb kommer 4 Alderstillæg af Størrelse fra 30—60 Kr. aarlig (ogsaa beregnet i Forhold til Vejlængden). — Desuden er en Del Kvinder ansatte som Bestyrere af Brevsamlingssteder paa Landet.

Ved *Toldvæsenet* findes for Tiden 11 kvindelige Toldassistenter og 29 kvindelige Toldmedhjælpere samt nogle honorarlønnede Visitatricer, af hvilke den højst lønnede har et aarligt Honorar af 672 Kr.

KVINDER VED HANDELEN.

Ved Kontroluhret.

ET af de Fag, som Kvinderne synes i Færd med at erobre — idetmindste hvad Medhjælper-Klassen angaar — er Handelen. I mange Forretninger er de kvindelige Medhjælpere i absolut Flertal, og man er derfor næsten forbavset over, at Kvinderne ifl. Statistikken for hele Landet kun udgør ca. 39 % af det samlede Antal Medhjælpere. Folketællingen i 1906, som er den sidste, for hvilken Resultaterne foreligger tilgængelige, har Handel og Pengeomsætning slaaet sammen med Gæstgiveri, og i disse Fag er de kvindelige Medhjælperes Antal (ekskl. Tyende) angivet til ca. 14,500, et Tal som sikkert er for lavt, fordi mange Kvinder, der bor i Hjemmet, intet Erhverv angiver paa Folketællingslisten, bl. a. vel for om muligt at undgaa Skattepligt. Et Bevis for, at det opgivne Antal er for lavt, finder vi bl. a. deri, at Antallet af kvindelige Handels- og Kontormedhjælpere i Stormagasiner samt Manufaktur- og Modemagasiner i København, Frederiksberg og Gentofte angives til ialt kun 875. Imidlertid beskæftiger alene Byens 3—4 Stormagasiner dette Antal.

Spørger man en ung Pige, hvad hun vil være, faar man ofte det Svar: „Aa, jeg vil se at faa en Plads i en Forretning eller paa et Kontor!“ Hun giver dermed Udtryk for den almindelig udbredte Anskuelse, at en Kontor- eller Forretningsplads kan man tage fat paa uden nogensomhelst Foruddannelse, og at det er en passende Beskæftigelse for en ung Pige i nogle Aar, indtil hun bliver gift. I Virkeligheden er ca. 52 % af de kvindelige Handels- og Kontormedhjælpere i København fra 18—25 Aar gamle, og da dette er et Forhold, som viser sig at være konstant fra Aar til Aar, beviser det, at Ræsonnementet om at paatage sig dette Arbejde, ikke som et Livserhverv, men som en Overgangstid inden Giftermaalet, holder Stik for en hel Del af de unge Kvinder. Dette giver imidlertid ogsaa i nogen Grad Forklaringen paa, at det store Flertal af kvindelige Handels- og Kontormedhjælpere er lavt lønnet, idet man her til Dels staar overfor en stadig vekslende, ikke faguddannet og uorganiseret Arbejdskraft, der for største Delen udfører underordnet Arbejde. De Kvinder, som ikke bliver gifte, men bliver i Erhvervsarbejdet, vil af Erfaringen blive belært om, at i Handels- og Kontorfaget maa man lige som i andre Fag være saa vel udrustet som muligt med Hensyn til Kundskaber og Uddannelse for at naa frem til et tilfredsstillende pekuniært Udbytte.

Hvad den *teoretiske Uddannelse* angaar, da staar denne nu Kvinderne aaben i samme Udstrækning som Mændene. Medens Dansk Kvindesamfund i 1872 maatte stifte „Handelsskolen for Kvinder“ for at skaffe Kvinder Adgang til passende Undervisning i Handelsfagene, saa er nu baade „Købmandsskolen“ i København (siden

Grosserer (fra 1888)
Frk. C. M. Herding,
Firma: C. M. Hansen.

Grosserer (fra 1906)
Frk. Hedvig Cohn,
Firma: Dansk Manufakturindustri.

Grosserer (fra 1907)
Frk. M. N. B. Juul.
Firma: M. Juul & Co.

Grosserer (fra 1910)
Frk. M. L. Blem-Bornefeldt,
Firma: M. L. Blem.

1903) og Provinsernes Handelsskoler aabne for Kvinder. Desværre maa det siges, at Kvinderne mest søger Handelsskolerne en kortere Tid *før* de har faaet Plads, (og i Reglen som Foruddannelse til Kontorvirksomhed), medens Reglen for den unge mandlige Handelslærling er, at han i flere Aar besøger en Handelsskole om Aftenen. Maaske kniber det mere for de unge Kvinder med Kræfterne til at gaa paa Skole efter en lang Arbejdsdag, maaske stilles der Fordring til dem om i Hjemmet at udføre husligt Arbejde, holde deres Tøj vedlige osv., saa der ingen Tid bliver til at tage Undervisning; men deres mandlige Kollegaer faar derved et Forspring for dem. (I Parentes skal her advares mod de mange private Handelskursus, som i Løbet af 3—6 Maaneder mener at kunne uddanne unge Piger i en Mængde Handelsfag. Er der endelig kun Raad til et kort Kursus, bør dette indskrænkes til et enkelt eller et Par Fag).

Ekspeditricerne lider i Reglen under, at de ikke faar en systematisk Lærlingeuddannelse, saaledes som det hidtil har været Skik for de unge Mænd. Nogle Forretninger har forsøgt at gennemføre Princippet „kvindelige Handelslærlinge" med en kontraktlig Læretid af 3—4 Aar, men dette er Undtagelserne. Det er ogsaa muligt, at Handels-Lærlingeuddannelsen i sin gamle Form har udspillet sin væsentligste Rolle paa Grund af den stedse stigende Specialisering af Forretningerne, men endnu har man dog ikke noget bedre at sætte i Stedet. Det er imidlertid en Kendsgerning, at Cheferne i højere Grad føler Ansvaret for, at den unge, mandlige Handelslærling lærer sit Fag grundigt, end overfor den unge Kvinde, som maaske forlader Forretningen for at gifte sig efter faa Aars Forløb. Begyndelseslønnen for de mandlige og kvindelige Lærlinge er nogenlunde ens, 20—25 Kr. pr. Maaned, men medens den unge mandlige Ekspedient efter endt Læretid faar 80 à 100 Kr. pr. Maaned, opnaar Ekspeditricen ofte kun 40 à 50 Kr.; dog kan Gennemsnitsgagen for den *dygtige* Ekspeditrice, der har arbejdet i 4—5 Aar, nok sættes til 60—70 Kr. maanedlig, og hun kan efterhaanden naa op til 100 Kr. eller mere pr. Maaned, navnlig i visse Fag, f. Eks. Konfektion. Chancen for hurtigt Avancement er som Regel større ved Ekspedition end paa Kontorerne af den nærliggende Aarsag, at Købmanden gennem Salget let kan kontrollere Dygtigheden. Fordommen om, at det skulde være „finere" at sidde bag en Kontorpult end staa

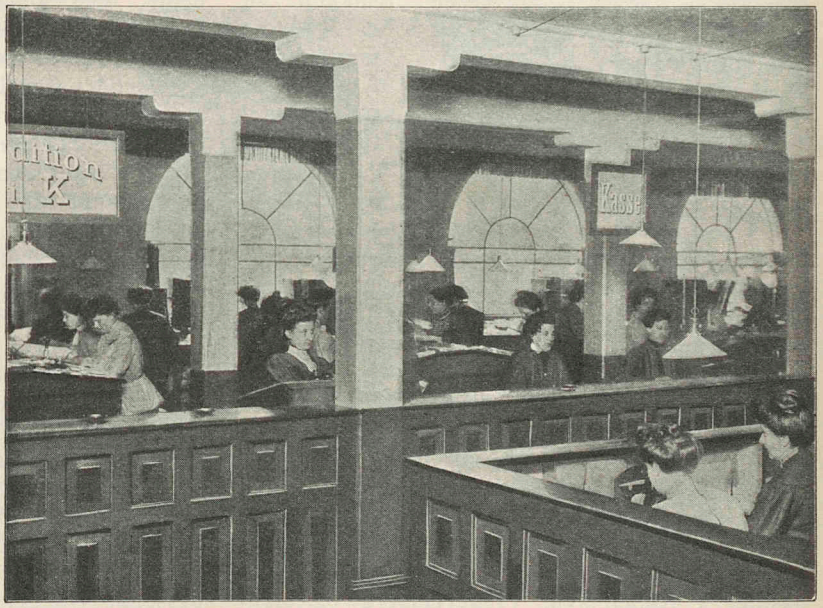

Damer i Bogholderiet.

Kasserer og Fuldmægtig,
Frk. Sara Lichtenberg,
A/S DanskKautionsforsikringsselsk.

Konditorske,
Frk. Emma Agerlin,
København.

Konfekturefabrikant
Frk. Emmy Thulstrup,
København.

Vinhandler
Frk. Christoffersen,
Fredericia.

bag en Disk, burde ikke afholde nogen fra at søge til Ekspedition, hvor Dannelse og Sprogkundskaber altid vil være et stort Plus. I de store Forretninger kan den dygtige Ekspeditrice jo naa til en vis Selvstændighed som Afdelingschef.

Paa *Kontorerne* har Skrivemaskinen skabt Arbejde for en Mængde Kvinder. Maskinskrivning kræver stor Nøjagtighed og gode Kundskaber i Dansk. Ofte forlanges tillige Stenografi og Dygtighed i fremmede Sprog og med disse Kvalifikationer kan man opnaa 80—100 Kr. stigende indtil 150 Kr. maanedlig paa de store Kontorer. En dygtig, selvstændig Bogholderske opnaar en lignende Gage, og hvis man følger Anmeldelserne til Firmaregistret, vil man se, at ikke saa faa Kvinder opnaar at faa Prokura (Fuldmagt til at tegne Firmaet). En medvirkende Aarsag hertil er sikkert, at Kvinderne i Almindelighed anerkendes som værende meget paalidelige i Pengesager. Man ser da ogsaa overalt i Forretningerne Kassen passet af en Kvinde, men forøvrigt er disse Kassererskepladser som Regel ret daarligt betalte i Forhold til det Pengeansvar, der er forbundet med dem.

Banker, *Pengeinstitutter* og *Forsikringsselskaber* beskæftiger en Del Kvinder, der er forholdsvis vellønnede, og som tillige ofte er pensionsberettigede. *Maksimumsgagen* varierer fra 12—2500 Kr. aarlig for disse kvindelige Assistenter. I Københavns Laane- og Diskontobank er Kassererposten besat med en Kvinde, der saa vidt vides oppebærer samme Gage som en Mand i en tilsvarende betroet Stilling.

Desværre har Lønningerne for de kvindelige Handels- og Kontormedhjælpere næppe holdt Skridt med de senere Aars Prisstigning paa Livsfornødenheder. Der findes naturligvis Kvinder i disse Stillinger, som tjener 2000 Kr. og mere om Aaret, men dette er Undtagelser. Man spørger med nogen Ængstelse sig selv, hvad der skal blive af de ikke faa — kun jævnt udrustede med Kundskaber eller Evner —, som aldrig naar op over Mellemgagerne paa 50—60 Kr., naar de bliver ældre og ikke har noget Hjem at støtte sig til. Et slaaende Bevis for, hvorledes Forholdet er mellem mandlige og kvindelige Handelsmedhjælperes Indtægt, gives af Statistikken over Mands og Kvindes Indkomst i København. Af de *skatteansatte* mandlige Handelsmedhjælpere har kun 32 pCt. mellem 800 og 1200 Kr., medens 74 pCt. kvindelige skatteansatte Medhjælpere staar i denne Gruppe; 44 pCt.

Kontordamer ved Frokosten.

mandlige Handelsmedhjælpere har over 1600 Kr., kun 8 pCt. af deres kvindelige skatteydende Kollegaer har en saadan Indtægt.

Som Indehavere af *selvstændige Forretninger* er Kvinderne ikke nær saa talrige som i Medhjælperklassen. Ifl. den ovenomtalte Statistik var i 1906 ca. 9000 Kvinder i Danmark selvstændige Forretningsdrivende ved Varehandel, Pengeomsætning og Gæstgiveri, et Tal, der af nærliggende Grunde, er mere korrekt end Tallet for Medhjælperklassen. I København, hvorfra man har Tallene mere specificerede, er der 3000 selvstændige Kvinder indenfor Varehandelen, 1300 indenfor Gæstgiveri (derunder Indehavere af Pensionater).

Største Delen af de selvstændige kvindelige Forretningsdrivende er Indehavere af mindre Forretninger; man behøver blot at tænke paa de mange Brødudsalg, Viktualie- og Grøntforretninger, som drives af Kvinder. Blandt Manufaktur- og Modehandlere finder man ogsaa en Del selvstændige Kvinder (i Kbhvn. ca. 400, som handler med Beklædningsgenstande), og adskillige af disse har oparbejdet ret betydelige Forretninger. — Indenfor Storhandelen, som Grosserer, er Kvinden endnu en forholdvis sjælden Fremtoning. I København findes der ifl. Grosserersocietetets sidste Fortegnelse 62 kvindelige Grosserere, men af disse er ca. Halvdelen Enker, der for største Delen ikke tager aktiv Del i Forretningsledelsen.

Et Vink om at Kvinderne kun har formaaet at skabe forholdsvis faa betydelige Forretninger faar man gennem Oplysningen om, at kun 100 Kvinder i København tjener over 3000 Kr. ved Handel og Haandværk — heraf 50 over 5000 Kr. aarlig. Kvinderne indenfor Handelsstanden har ikke Vejen til Fremgang spærret af Love. Det maa da være Fremtidens Kvinder forbeholdt indenfor dette for dem ret nye Erhverv ved større Dygtiggørelse og mere Initiativ — for Medhjælperklassen tillige sikkert i Forbindelse med faglig Sammenslutning — at naa frem til bedre økonomiske Resultater.

TELEFONISTINDERNE.

FRA Telefonens første Dage, som jo ikke ligger saa mange Aartier tilbage, har Betjeningen af den næsten i alle Lande været et Kvindeerhverv, og saaledes er det ogsaa Tilfældet her hjemme. To Aarsager har rimeligvis været medvirkende hertil, for det første Ønsket om at benytte Kvindernes billige Arbejdskraft, for det andet den Omstændighed, at Kvinder maa antages at være i Besiddelse af større Taalmodighed end Mænd til at udføre dette ensformige Arbejde. Telefonbetjening udkræver utvivlsomt rolige Nerver og et ligevægtigt Sind. Telefonistinden paa en stor Station er til Tider i uafbrudt Aktivitet, og har hun et ledigt Øjeblik, maa hun ikke udveksle en Bemærkning med den Kollega, der sidder ved Siden af hende, ligesom Samtale med Abonnenterne er strengt forbudt. Arbejdets Afveksling maa vel derfor søges i Iagttagelse af de forskellige Abonnenters Vaner med Hensyn til Telefonering, Humør o. s. v.

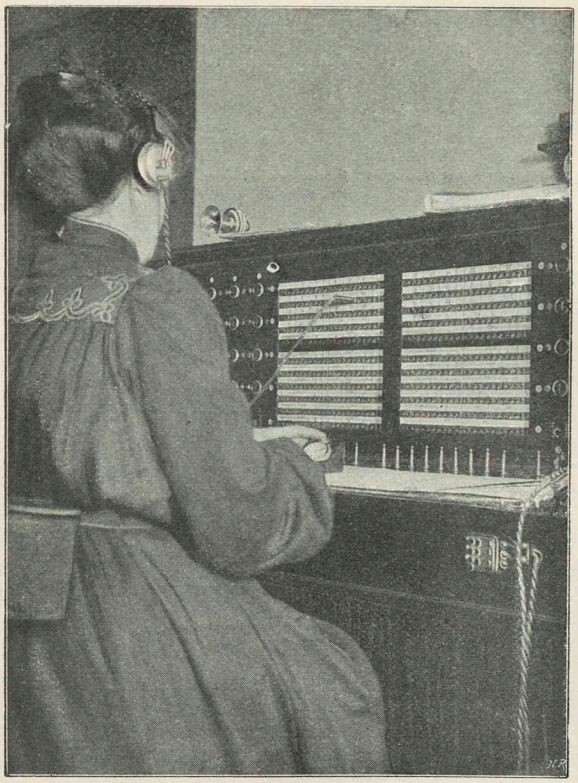

Lyttedamen.

Som bekendt er der intet, der gør Folk saa utaalmodige og urimelige som det at kalde op i en Telefon og enten intet Svar at faa eller faa forkert Forbindelse. Den Tortur, som en vred Telefonabonnent kan foraarsage Telefonistinden, der har Hovedtelefonen fast siddende ved Øret, gennem en voldsom og langvarig Ringning,

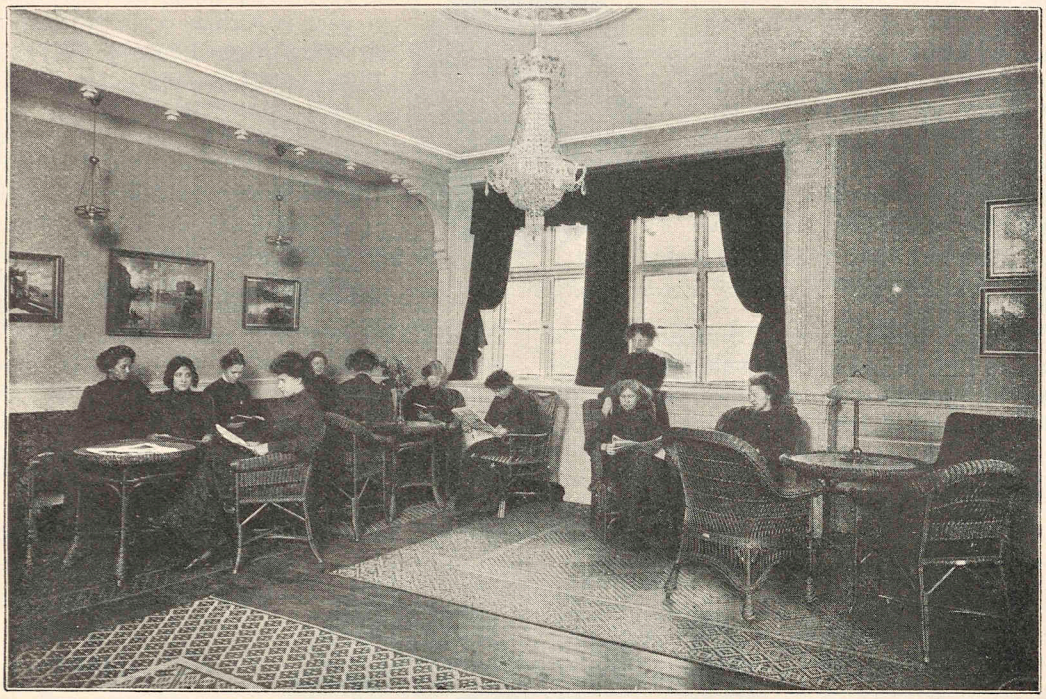

Telefonistindernes Dagligstue paa Hovedcentralen.

Telefonistinderne holder Frokost.

umuliggøres paa de nyeste Stationer derved, at Signalet fra den kaldende Abonnent ikke er en Ringning, men en elektrisk Lampes Tænding. Endnu er der dog adskillige Stationer, hvor Abonnenterne bogstavelig „ringer Telefonistinden op". Den moderne Teknik letter efterhaanden Telefonistinderne Arbejdet paa forskellig Vis, og maaske vil Teknikken sluttelig gøre det muligt, at Telefondamerne afløses af automatiske Maskiner.

Telefonistinde.

De private Telefonanlæg i Danmark ejes af forskellige Aktieselskaber, og Lønningerne indenfor disse er forskellige. Københavns Telefon-Aktieselskab, som ogsaa ejer Telefonnettet paa Sjælland, beskæftiger en stor Stab af Telefonistinder, ialt 1252. For at blive ansat som Elev ved dette Selskab kræves en Alder af 16—20 Aar, en Højde af 162 cm, god Helbredstilstand og Evne til at høre og tale i en Telefon samt almindelig god Dannelse, helst Præliminæreksamen. Eleverne gennemgaar et Kursus (i Kursustiden oppebæres ingen Løn), og de kan efter bestaaet Eksamen vente Ansættelse som Reservetelefonistinder.

I København lønnes Reservetelefonistinderne nu med Timeløn (Minimum 30 og 35 Kr. mdl. i første og andet Aar). Fast ansatte Telefonistinder med 6 Timers daglig Tjeneste har 40 Kr., stigende til 70 Kr. mdl., med 8 Timers daglig Tjeneste 60—90 Kr. mdl. Overtelefonistinder med 6 Timers Tjeneste 80—100 Kr., med 8 Timers Tjeneste 100—120 Kr. I de anførte Tjenestetider er indbefattet Spise- og Hviletid. Overarbejde, Søndags- og Nattjeneste betales ekstra. Forstanderinder og Overforstanderinder har 6 Timers daglig Tjeneste og lønnes henholdsvis med 90—160 Kr. og 140—190 Kr. om Maaneden.

Juleaften paa Telefonselskabets Hovedcentral.

SYGEPLEJERSKER.

BLANDT Kvinderne indenfor de saakaldte „Immaterielle Erhverv" maa foruden Lærerinderne og de kvindelige Akademikere den store Sygeplejerskestand nævnes. (Kvinderne indenfor Kunsten vil findes omtalte andet Steds i „Kvindernes Aarbog").

Sygeplejen har jo fra gammel Tid indenfor Hjemmene været Kvindernes Gerning, men det er først temmelig sent, at man herhjemme har sat Sygeplejerskeuddannelsen i System. Endnu under vore to sidste Krige blev Plejen af de Saarede væsentligt udført af Soldater. Først i 1876 stiftedes en Afdeling af „Røde Kors", hvis Opgave er at uddanne Sygeplejersker særlig med Sygeplejen under Krigsforhold for Øje. (Disse Sygeplejersker virker som bekendt i Fredstid ved almindelig Sygepleje). Paa vore Hospitaler varetoges Sygeplejen saa sent som i 1853, da Koleraen udbrød, af „Stuekoner" uden rationel Uddannelse og ofte kun i Besiddelse af ringe Dannelse. I Koleratiden meldte *Ilia Fibiger* sig som frivillig Sygeplejerske. Det var noget ganske ukendt, at en Kvinde af den dannede Klasse vilde paatage sig et saadant Arbejde, og mange rystede paa Hovedet af hendes Forehavende. Imidlertid udførte hun sin Gerning saa dygtigt og med saa stor Opofrelse, at man ved Koleraens Ophør tilbød hende en Plads som „Overvaagekone" paa Frederiks Hospital, en Stilling, i hvilken hun forblev i adskillige Aar, indtil andet socialt Arbejde førte hende bort derfra. I vore Dage har man indset, at det er af overordentlig stor Værdi som Lægernes Hjælpere og til Udførelse af deres Forskrifter at have dannede og vel uddannede Sygeplejersker.

Sygeplejerskernes *Uddannelse* er Landet over noget forskellig. Paa de store Hospitaler kræves en 3aarig Uddannelse, inden Sygeplejersken kan blive fast ansat som Assistent, og „Dansk Sygeplejeraad" optager kun Sygeplejersker som Medlem med Ret til at bære D. S.'s Emblem, naar de har en 3aarig Hospitalsuddannelse bag sig. Landsygeplejerskerne har ofte kun en etaarig Uddannelse. Der har været ført vidtløftige Forhandlinger om eventuelt ved Lov at faa fastsat Uddannelsestiden.

Sygeplejerskerne paa Hospitalerne har en lang og anstrengende Arbejdsdag, og den unge Kvinde, der begynder paa Sygeplejegerningen, bør derfor blandt andre Egenskaber ogsaa være i Besiddelse af et godt Helbred. Paa alle Hospitaler begynder Sygeplejerskernes Arbejde Kl. 6 om Morgenen, og det varer f. Eks. paa Kommunehospitalet i København til Kl. 7 Aften med $1^1/_2$ à 2 Timers Frihed. (Tidligere var Arbejdstiden til Kl. 8 Aften). Efter 6 Ugers Dagtjeneste følger i Reglen 2 Ugers Nattevagt. — Sygeplejen vil altid være et Erhverv, der af sine Udøvere kræver en Del Egenskaber, som ikke kan betales med Penge. Imidlertid har man efterhaanden indset, at det er nødvendigt, at Sygeplejerskernes økonomiske Kaar til Gengæld for deres opslidende og anstrengende Arbejde bliver nogenlunde tilfredsstillende, ligesom man i de nye Hospitaler har indrettet udmærkede Boliger for dem. *Lønningerne* er naturligvis noget forskellige paa de forskellige Hospitaler rundt om i Landet; eksempelvis skal det anføres, at Københavns Kommune siden 1909 lønner sine fast ansatte Sygeplejersker med 800 Kr. stigende til 1200 Kr. aarlig samt Hospitalsdragt, men med Fradrag af et Beløb for fri Station. — Landsygeplejerskernes Vilkaar

er naturligvis ogsaa noget forskellige, men dog er fri Bolig og 300 Kr. aarlig + et mindre Vederlag for hver Plejedag ret almindelig. — De private Sygeplejersker faar i København 4 Kr. i Døgnet, men herfra gaar Afgift til det Bureau, gennem hvilket de faar anvist Pleje, en Afgift, som til nogle Bureauer kan være 10 à 15 %, medens den til Dansk Sygeplejeraad kun er 5 %.

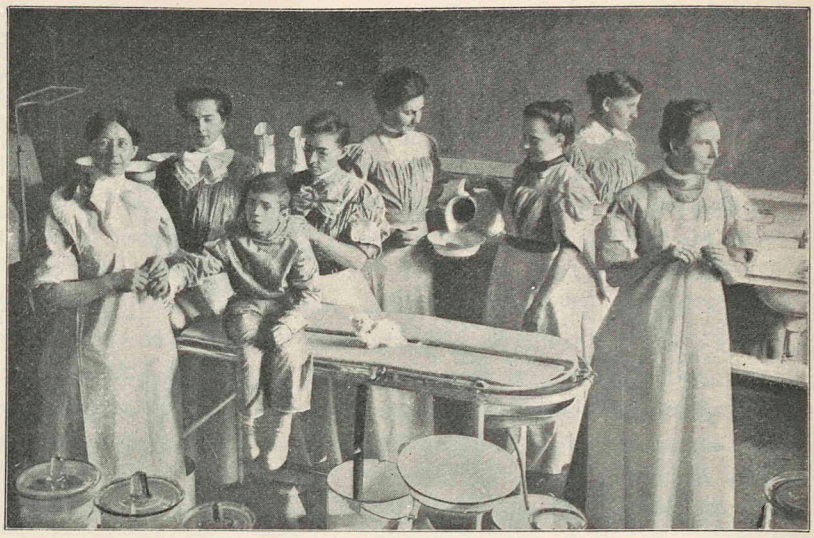

Sygeplejersker assisterer ved Operationsbordet

I de senere Aar har man gjort meget for at sikre Sygeplejerskerne mod at komme til at lide Nød paa deres gamle Dage. Ved Hospitalerne tilsikres der dem overalt Pension, men denne kan jo kun blive lille, fordi deres Løn er saa beskeden. Man søger at hjælpe herpaa gennem forskellige Alderdomsforsørgelsesforeninger for Sygeplejersker.

Ialt er henimod 5000 Kvinder beskæftigede ved Sygepleje i Danmark, deraf i Storkøbenhavn ca. 2700. Blandt disse maa ikke glemmes *Diakonisserne*, der gør et meget stort socialt Arbejde, bl. a. gennem Menighedsplejerne. Diakonisserne er protestantiske „barmhjertige Søstre". De udgaar fra Moderhjemmet Diakonissestiftelsen (oprettet 1865). Foruden ved Sygeplejen paa Diakonissestiftelsens Hospital møder vi som sagt Diakonisserne i Menighedsplejerne, undertiden som Ledere af Asyler og endelig i privat Sygepleje. For Diakonissen er Sygeplejen ikke et Erhverv lønnet med saa og saa mange Hundrede Kroner om Aaret. Diakonissestiftelsen er som et Hjem for hende, forsyner hende med, hvad hun behøver, og sørger for hende, naar hun bliver syg og gammel, men hun faar kun et ganske ringe Pengevederlag. En nyere, lignende Institution er Lukas-Søstrene.

Endelig skal det nævnes, at en Del katolske Søstre udøver Sygepleje her i Landet, bl. a. paa de katolske Hospitaler, St. Josephs Hospital i København og Marie Hospital i Roskilde.

KVINDERNE VED LANDBRUG OG GARTNERI.

VED en overfladisk Betragtning synes Landbrug og Gartneri særlig at være mandlige Erhverv, i det mindste hvad Ledelsen og det udendørs Arbejde angaar, noget, der ogsaa har fundet Udtryk i Strofen: „hvem skal saa pløje Markerne, og hvem skal Græsset slaa?“ Det er ganske vist som oftest Manden, der gaar bag Ploven, og som svinger Leen, men det hænder dog, at ogsaa Kvinder besørger dette Arbejde. Det vil maaske forbavse adskillige, at over 11,000 Kvinder ifl. Statistikken er „ledende Personer“ (d. v. s. Ejere, Forpagtere o. l.) indenfor Landbruget og ca. 13,000 Medhjælpere (heri *ikke* medregnet Tyende, som kommer op paa 68,000). Den, der kender lidt nærmere til Forholdene paa Landet, vil vide, at vi har baade kvindelige Godsejere, Gaardejere og „Husmænd“, og at der blandt disse findes ikke saa faa dygtige „Landmænd“; ja, endog saadanne med videnskabelig Uddannelse, d. v. s. Landbrugskandidater. Dertil kommer, at der næppe er noget andet Erhverv, hvor Hustruen og Døtrene i den Grad og paa en saa lykkelig Maade kan være „Mandens Medhjælp“ som indenfor Landbruget. Ganske vist gør Samfundets Industrialisering sig ogsaa her efterhaanden stærkt gældende, saaledes som det er antydet under Afsnittet Kvinderne i Industrien. Behandlingen af Mælken er næsten ganske gledet Kvinderne ud af Hænderne, idet Andelsmejerierne i Reglen ledes af Mænd. De moderne selvbindende Mejemaskiner vil lidt efter lidt fritage Kvinderne for at gaa bagefter Leen og binde Kornet op. Karterne, Spinderokken og Væven er i Færd med at forsvinde fra Landbrugshjemmene og saaledes fremdeles. — Dog bliver der meget Arbejde tilbage for Landbrugets Kvinder, baade i de store og ikke mindst i de smaa Brug. I de sidste vil Bedriftens Fremgang for en meget væsentlig Del afhænge af Hustruernes Arbejdsomhed og Dygtighed; her, hvor der ikke er Raad til Anskaffelse af Maskiner, maa Kvinderne i lige saa høj Grad som tidligere ud til strengt Arbejde paa Marken. Pasningen af den indbringende Hønsegaard og af Smaagrisene til Andelsslagteriet hører oftest ind under Kvin-

Statshusmand
Frk. Dagmar Christensen,
Bredsten pr. Vejle.

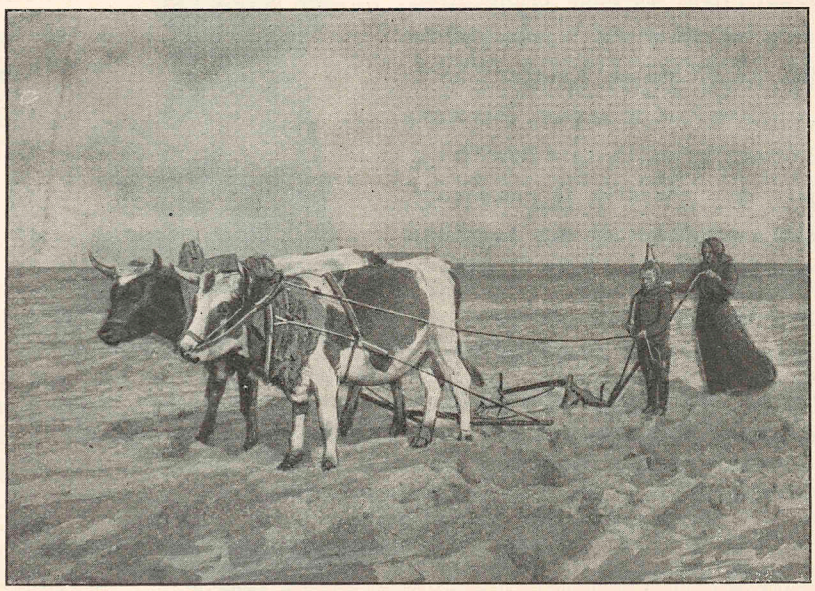

Hedebokvinden *Ane Marie Jensen*, der, som Enke 53 Aar gammel, har drevet sin lille Hedegaard ved eget og fire ukonfirmerede Børns Arbejde frem til en Mønsterejendom.

dernes Domæne, og det samme er til Dels Tilfældet med Haven, som navnlig i Nærheden af Byerne udgør et væsentligt Bierhverv for mange Landbrugere.

Det er en glædelig Kendsgerning, at *Gartneriet* som selvstændigt Erhverv i de senere Aar har øvet Tiltrækning paa ikke saa faa Kvinder. Der findes mange unge Kvinder med gode legemlige Kræfter og Lyst til Friluftsliv, som ikke egner sig til at blive lukket inde i en Fabrik eller sidde paa en Kontorstol. En Del af dem finder efterhaanden Vej til Gartneriet, hvor de kan bruge Kræfterne og tillige faa Anvendelse for den Evne, mange Kvinder har til „at faa en Pind til at gro". Planter og Blomster trives ligesom Børn bedst, naar de behandles af nænsomme, kærlige Hænder, og den kvindelige Gartner vil derfor have Udsigt til gode Resultater. Vi har da ogsaa allerede adskillige ret store Virksomheder ledede af kvindelige Gartnere.

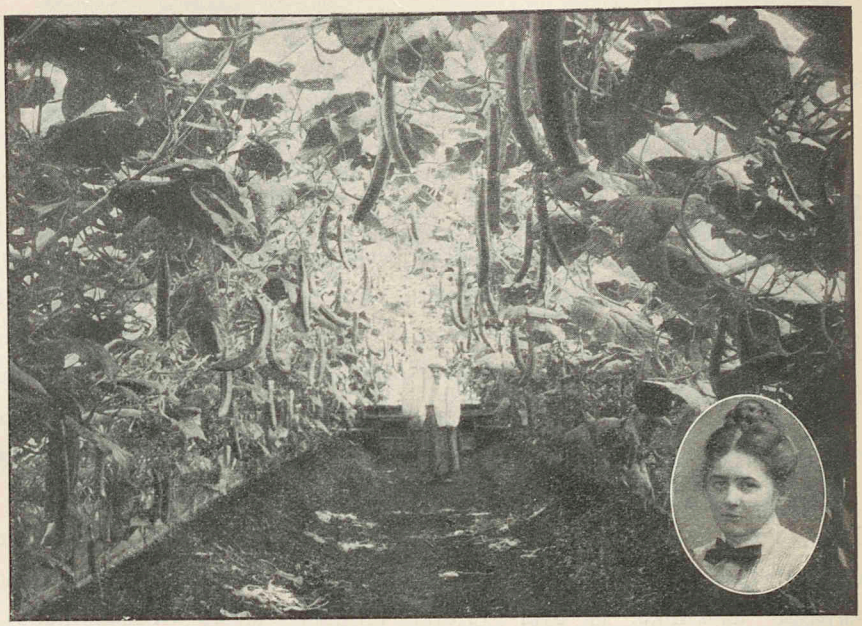

Handelsgartner Frk. Marie Wibroe i sit Agurkedrivhus Islemark pr. Husum.

Landbrugskandidat Frk. Helga Sehested, Forpagter af Hovedgaarden Tangegaard og Fæster af Bjergeskovgaard samt Forpagter af Hovedgaarden Broholm.

Flertallet af vore Blomsterforretninger drives endnu af Mænd, dog er Ekspeditionspersonalet i Reglen Kvinder — ofte Indehaverens Hustru eller Døtre. I Udlandet er det almindeligt, at man i større Huse ved festlige Lejligheder overdrager Værelsernes og Bordets Udsmykning med Blomster til en Gartner eller Blomsterhandler, en Skik, som ogsaa begynder at vinde Indpas her hjemme. Man skulde synes, at her maatte være et Arbejdsfelt at opdyrke for Kvinder med en god Smag og gode Ideer.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER.

AF den grafiske Oversigt Pag. 38 — fremstillet paa Grundlag af Oplysninger i „Statistisk Aarbog“ for 1911 (Erhvervsoptællingen er fra 1906) — vil det ses, at Kvinderne er repræsenterede inden for alle de anførte Erhverv undtagen Fiskeri, hvor Tallet er saa lille (ca. 100 Kvinder), at det ikke har kunnet vises her, da Enheden er 1000. Det vil ogsaa ses, at Kvinderne ved samtlige Erhverv staar meget tilbage for Mændene i Antal, naar undtages Tyendeklassen og „Anden og unavngiven Virksomhed“, hvor Kvinderne er i Flertal. Under de uegentlige Erhverv „Kapitalister og Aftægtsfolk“ samt „Offentlig Understøttede (derunder Alderdomsunderstøttede)“ staar Kvinderne ogsaa med højere Tal end Mændene, hvilket er ganske naturligt, idet Kvinderne med deres beskedne Fortjeneste i Erhvervslivet vil have ondt ved at sikre deres Alderdom og derfor enten maa ty til at tilbringe deres gamle Dage i Huset hos en Slægtning eller ty til det Offentliges Hjælp, hvilken ogsaa ofte vil paakræves af Enker med Børn. Naar vi ser bort fra Kvinderne indenfor de to sidstnævnte Grupper, bliver Resultatet, at ca. 291.000 (ca. 22 %) af Danmarks 1.331.000 Kvinder er Selverhvervende; heraf tilhører 143.000 Tyendeklassen og ialt 148.000 de andre Erhverv.

Medens Antallet af Tyende paa Grund af de gældende Bestemmelser om Anmeldelsespligt sikkert er væsentlig korrekt, er det flere Gange i det foregaaende fremhævet, at Statistikkens Tal for Kvinder indenfor forskellige Erhverv af flere Grunde maa antages at være for lave. Selv om Tallet paa Kvinder indenfor Erhvervslivet i Virkeligheden skulde være noget højere end angivet og efterhaanden skulde stige yderligere, er der dog næppe Grund til den Frygt, som af og til kommer til Orde, at det huslige Arbejde derved skulde udsættes for Vanrøgt fra Kvindernes Side. Tværtimod har man jo i de senere Aar i stedse stigende Grad gennem Køkkenskoleundervisning søgt at bibringe baade Folkeskolens og de højere Skolers Pigebørn Kendskab til og Interesse for Madlavning og Næringsmiddellære. Vi har faaet Fortsættelseskursus i Madlavning for unge Kvinder og en Mængde „Husmoderskoler“, der alle vinder god Tilslutning. Det huslige Arbejde vurderes ogsaa højere nu end tidligere. Tjenestepigelønnen er i de senere Aar gaaet betydelig op, samtidig med at det kvindelige Tyendes Kaar i Retning af Bolig osv., er bleven bedre. Ogsaa Hustruens Arbejde indenfor Hjemmet værdsættes højere i den almindelige Bevidsthed end tidligere; den rette Forstaaelse af dette Arbejdes store økonomiske og sociale Værdi er sikkert bleven øget ved den megen Diskussion om Kvindernes Indtrædelse i Erhvervslivet i de senere Aar.

Hvorvidt Udviklingen vil føre med sig, at gifte Kvinder i stigende Grad vil komme til at deltage i Erhvervslivet er vanskeligt at sige. Indenfor Arbejderklassen, hvor der ikke er Raad til at holde fremmed Hjælp, naar Hustruen gaar paa Arbejde, og hvor hendes Fraværelse derfor vil blive særlig følelig for Hjemmet, synes Forholdene efter Statistikkens Tal ikke foruroligende, selv om en Del gifte Kvinder er nødsagede til at bidrage til Familiens Underhold. Udenfor Arbejderklassen vil det, i alt Fald foreløbig, være forholdsvis faa Kvinder, der som gifte vil fortsætte Erhvervsarbejdet, bl. a. af den simple Grund, at dette ikke kan betale sig. Det er kun faa Kvinder, der tjener saa meget, at det kan lønne sig for Husstanden at holde Pige til at varetage det huslige Arbejde i Hjemmet, medens Hustruen varetager sit Erhvervsarbejde.

Tilbage i Erhvervslivet bliver imidlertid de ca. 100.000 Kvinder, som erfaringsmæssig ikke bliver gifte, og medens Arbejdsløn og Uddannelse ikke spiller *saa* stor en Rolle for de unge Kvinder, der deltager i Erhvervslivet i nogle Aar inden Giftermaalet, bliver Sagen en anden for den Kvinde, som hele sit Liv skal forsørge sig selv. Da ingen paa Forhaand kan vide, hvorledes Fremtiden vil forme sig for den unge Kvinde, som skal ud i Livet, kan Forældrenes Ansvar for, at de giver deres Pigebørn den bedst mulige Opdragelse og Uddannelse, ikke indskærpes tidt nok. Forhaabentlig har foranstaaende Redegørelse for Kvindernes Arbejde indenfor de forskellige Erhverv givet et tydeligt Billede af, at de gode Kaar indenfor Erhvervslivet opnaas kun af dem, der er bedst udrustede med Kundskaber og faglig Uddannelse.

København i April 1912.

Louise Neergaard.

Fru Thora Charlotte Amalie Melsted.

Thora Melsted, den Kvinde, som har udrettet mere end nogen anden for at hæve de islandske Kvinder i kulturel Henseende, er ligesom Thorvaldsen og Niels R. Finsen dansk paa Mødrene Side og islandsk paa Fædrene Side. Hun er født 18. Dcbr. 1824 i Skelskør paa Sjælland, hvor Faderen *Grimur Johnsson* den Gang var By- og Herredsfoged. Hans Hustru, *Birgitte Cecilie Breum*, var jydsk Præstedatter. 1824 blev Johnsson Amtmand over Nord- og Østamtet paa Island. Hans lille Datter var derfor kun 18 Uger gammel, da hun maatte tiltræde sin første Sørejse. Sin Ungdom tilbragte hun dog dels i Danmark, dels i Island. I fire Aar (1842—46) fik hun Undervisning i Sprog og forskellige Fag her i København. Siden var hun hos sin Fader paa Amtmandsgaarden Mödruvellir indtil hans Død 1849.

1859 indgik Thora Johnsson Ægteskab med Overretsprokurator og Historielærer *Páll Melsted* i Reykjavik. Hun var allerede den Gang paa Island anset for sin grundige Dannelse og havde der tidligere givet unge Piger privat Undervisning. Hendes Hjem blev ogsaa et søgt Sted for unge Piger fra bedre Hjem paa Landet, og hun indsaa snart, at der maatte oprettes en Kvindeskole for at udbrede Kundskaber iblandt de islandske Kvinder. Efter hendes Anmodning skrev hendes Mand en Artikel om dette Spørgsmaal og fremhævede, hvor meget der aarlig brugtes til Uddannelse af de unge Mænd, medens der af offentlige Midler slet ikke anvendtes noget til Undervisning for unge Kvinder. Ogsaa Forældrene var ofte meget uvillige til at koste noget paa deres Døtre, selv om de ofrede meget paa deres Sønner. Denne Artikel vakte adskillige til Eftertanke, men ingen til Handling.

Men Fru Melsted begyndte imidlertid selv at arbejde for Oprettelsen af en Kvindeskole. I det Øjemed rejste hun 1870 til København for at tale med flere kendte Mænd og Kvinder om Sagen. Her fandt hun baade villige Øren og hjertelig Anerkendelse af sin Plan, hvad hun ofte mindes med Glæde.

De smaa Forhold paa Island gjorde Oprettelsen af en Kvindeskole meget vanskelig. Der manglede den Gang almindelig Forstaaelse af Sagens Betydning og der var indgroet Vane og Fordomme at kæmpe imod. Mange mente, at en Kvindeskole var fuldstændig unødvendig; man havde hidtil kunnet klare sig uden den.

Fru Melsted fik dog dannet en Komité i Reykjavik for at arbejde for Sagen og oprettet et lille Fond, der i Løbet af tre Aar, navnlig ved Bidrag fra *danske* Mænd og Kvinder, voksede op til omtr. 8000 Kr. I Sommeren 1874 blev saa besluttet, at en Kvindeskole skulde oprettes og begynde sin Virksomhed den 1. Oktbr. s. A. Fru Melsted blev Forstanderinde, men uden Honorar til at begynde med.

Skolen fik 10—12 Elever til at begynde med og den kunde heller ikke modtage flere. Der var ikke Plads til flere Klasser. Da der ikke kunde skaffes noget passende Husly til Skolen og Skolens Fond var for lille til at bygge for, lod Páll Melsted 1878 sit gamle Hus nedrive og bygge et nyt meget større toetages (se Billedet). Det var noget vovet for en ubemidlet Mand paa 66 Aar, men der var ingen anden Udvej, hvis Kvindeskolen skulde udvikles. Ved Ægteparret Páll Melsteds store Opofrelse og under Fru Melsteds aarvaagne og energiske Ledelse er Kvindeskolen i Reykjavik vokset til at blive, hvad den nu er, en af Islands bedste Skoler, til Trods for de smaa Pengemidler.

1875 bevilgede Altinget 200 Kr. aarlig til Skolen og 1877 400 Kr. aarlig. Siden er den Bevilling flere Gange forhøjet. Ogsaa er der blevet oprettet en Kvindeskole paa Nordlandet. I de senere Aar fik Fru Melsted 600 Kr. i Løn som Forstanderinde.

Fru Melsted ledede Kvindeskolen i 32 Aar. Da hun 1906 trak sig tilbage, bestod Skolen af *fire Klasser* og en Afdeling for *Vævning* og en anden for *Husholdning*. For sin betydningsfulde Gærning fik hun da Fortjenstmedaljen tildelt i Guld.

9. Februar 1910 havde Fru Melsted den store Sorg at miste sin kærlige og trofaste Mand, tre Maaneder efter at de havde fejret deres Guldbryllup, i en Alder af 97 Aar. Til Trods for at hun nu har fyldt sine 88 Aar, er hun dog endnu rask og rørig og med en forbavsende Arbejdskraft. Og hun følger stadig med hvad der foregaar baade i Danmark og paa Island.

Over 1000 Elever af Thora Melsted er i Aarenes Løb blevne spredte i de islandske Hjem. Dette har haft stor Betydning, ikke mindst hvad Renligheden angaar.

B. Th. M.

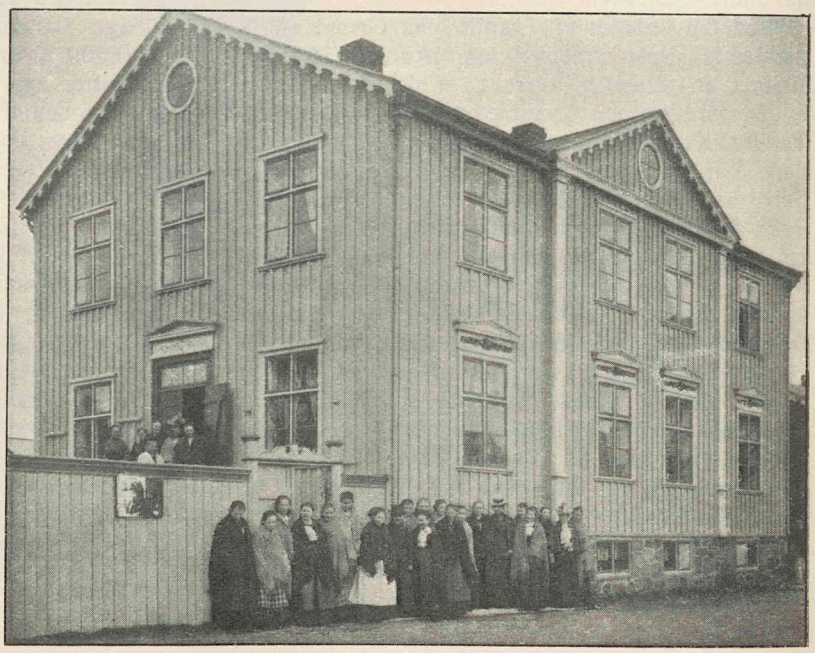

Kvindeskolen i Reykjavik.

Fru Anne Marie Carl Nielsen.

DEN kvindelige Kunstners Stilling herhjemme har ofte været ret vanskelig; hun har maattet kæmpe sig frem for at erhverve sig den samme Ret som hendes mandlige Kolleger. Det havde derfor sin store Betydning, at „Det kongelige Akademi for de skønne Kunster" aabnede sine Porte for hende ved den 15de Januar 1912 for første Gang at vælge en Kvinde, Billedhuggerinden Fru *Anne Marie Carl Nielsen* ind i Akademiraadet.

De kvindelige Kunstnere kunde ikke ønske sig nogen værdigere Repræsentant. Anne Marie Carl Nielsen, født Brodersen, fødtes den 21. Juni 1863 i Sønder Stenderup i Jylland. Hendes Barndom, der henrandt paa en stor Gaard, gav hende rig Anledning til at følge og forstaa Dyrenes Liv, hvad der senere i hendes Kunst skulde komme hende i høj Grad til Gode. Da hun var sytten Aar gammel, kom hun til København, hvor hun blev Elev hos Billedhuggeren, Professor A. W. Saabye. Allerede i 1884 debuterede hun som Udstiller paa Charlottenborg med en Buste, i 1887 udstillede hun en Springvandsgruppe „Thor paa Fiskeri", som indbragte hende den Neuhaus'ske Præmie. Stærkt selvstændig som hun var, brød hun imidlertid snart ud og fulgte den lille radikale Kreds af unge Kunstnere, som dannede den frie Udstilling.

Billedhuggerinden Fru Anne Marie Carl Nielsen i sit Atelier.

Det Arbejde, som tidligst vakte Opmærksomhed om hende, var et polykromt Relief „Egil Skallegrimssön rider hjem med sin druknede Søns Lig", som blev udført til en Guldmedaljekonkurrence, og som desværre senere er gaaet tabt. I 1899 fik Fru Anne Marie Carl Nielsen 2den Præmie for et Relief til Københavns Raadhus „Frederik den Tredie og hans Dronning til Hest", og i 1907 blev hun præmieret for sit Udkast til et Finsen-Monument. Af hendes senere Arbejder kan nævnes en Skitse til en Rytterstatue af Dronning Margarethe. En meget ærefuld Bestilling var de tre store prægtige Bronzedøre til Ribe Domkirke, der hidtil kan betragtes som hendes Hovedværk. Kunstnerinden er nu fuldt optaget af det betydningsfulde forberedende Arbejde til Mindesmærket for Christian den Niende, som Nationalkomiteen i Maj 1908 overdrog hende at udføre.

Ogsaa i Udlandet er Fru Carl Nielsens Kunst smukt repræsenteret. Paa Museet i Berlin findes nogle af hendes udmærkede Kopier af Gavlgruppen i Athenetemplet i Akropolis, og i Berlin, Leipzig, Dresden, Hamborg og flere andre tyske Byer ejer Museerne en Række af hendes Dyre-Bronzer, der forener et realistisk Skarpsyn med den inderligste Kærlighed til Dyrenes Verden.

Af Portrætbuster har Kunstnerinden kun udført faa. Mest kendt er Busten af Kammersanger Simonsen, som er opstillet i Det kgl. Teaters Foyer.

Fru Anne Marie Carl Nielsens Kunstnerpersonlighed er ren og klar i sine Linier. Hun har Livets Alvor, men ogsaa Livets Sundhed i sig, og hun er udpræget dansk. Hendes Arbejdskraft er utrættelig, og hun viger ikke tilbage for de største Opgaver.

Fru Anne Marie Carl Nielsen er gift med Det kgl. Teaters 2. Kapelmester, Komponisten Carl Nielsen.

Fru Ville Heise.

DEN 16de April 1912 afgik Fru *Ville Heise* ved Døden, og den danske Velgørenhed mistede en Støtte, som ikke mindst gennem en stor personlig Indsats havde udrettet umaadelig meget.

Ville Heise fødtes den 8de Februar 1838; hun var Datter af Godsejer, Konsul Alfred Hage og Hustru, født Faber. Foruden to Brødre: Godsejer Johannes Hage — til hvem hun følte sig særlig knyttet, og som hun ledsagede til Grækenland, da han som frivillig deltog i den græsk-tyrkiske Krig, — og Kammerherre Alfred Hage, havde hun to Søstre: forlængst afdøde Fru Johanne Bissen og Digteren Carl Plougs Hustru, Fru Elise Ploug. Under hendes Moders Ledelse fik hendes medfødte Evner i det fint dannede Barndomshjem den bedste Udvikling, og da hun i 1859 ægtede Komponisten P. A. Heise, der den Gang var Organist i Sorø, følte hun sig allerede besjælet af Trangen til at gøre noget for andre. Hun aabnede gæstfrit sit Hus for de hjemløse Akademidrenge, der i hende fandt en klog, raadgivende og kærligt opmuntrende Veninde.

Fru Ville Heise.

Seks Aar senere flyttede Ægteparret til København, hvor Heise, hvis Helbred var meget skrøbeligt, udelukkende helligede sig sin Komponistvirksomhed, og hvor deres Hjem blev et Midtpunkt for en Kreds af Litteraturens og Kunstens ypperste Navne. Fra denne Tid stammer bl. a. det mangeaarige Venskabsforhold til Emil Poulsen og hans Familie. Efter Heises Død i 1879 ofrede hans Enke, der var meget velhavende og ingen Børn havde, sig i første Række for filantropiske Formaal. Hun købte Ejendommen „Rydebäck“ i Skaane, og med sit klare, praktiske Blik saa hun, at Stranden, der hørte til Ejendommen, egnede sig fortrinlig til et Børnesanatorium. Hun satte sig i Forbindelse med Dronning Louises Børnehospital og fik i Sommermaanederne sendt en Mængde fattige og syge smaa Rekonvalescenter, som Søluften, kraftig Ernæring og hendes personlige Omsorg og kærlige Pleje forvandlede til sunde og raske Børn. Foruden denne samfundsnyttige Gerning satte hun sig andre store Opgaver, og i Snekkersten oprettede hun et Sanatorium for kirtelsvage Børn, en Stiftelse for Officersenker og et Hjem for ældre Damer.

Fru Heise udførte sit store Arbejde i Velgørenhedens Tjeneste med en beskeden Stilfærdighed, der svarede til hendes Natur. Sin Løn søgte hun i Gerningen selv, ikke i, hvad Menneskene tænkte om hende. Dog var det hende sikkert en Glæde, da hun som Tak fra det Samfund, for hvilket hun havde udført et saa nyttigt Arbejde, fik Fortjenstmedaillen i Guld; hun saa heri en Opmuntring for andre til at følge i hendes Fodspor.

En Del af Vintermaanederne tilbragte hun i København, hvor hun i Havnegade havde indrettet sig et smukt Hjem. Det var her, at den gamle Dame blev angrebet af den Sygdom, som hun manglede Kræfter nok til at staa igennem.

FORENINGER OG INSTITUTIONER

DE nedennævnte *Foreninger* er udelukkende eller i det væsentligste dannede af og for Kvinder.

Institutioner (ɔ: Anstalter, Klostre, Stiftelser, Hjem o. s. v.) er derimod optagne, uanset om de tillige staar aabne for Mænd.

I Tilfælde, hvor Adkomst til Fribolig, Understøttelse etc. er forbeholdt saa snevre Krese, at de Berettigede maa antages at faa direkte Underretning, anføres intet her.

Redaktionen har indhentet Oplysninger gennem det forhaandenværende, alment tilgængelige Materiale, men har i vidt Omfang kontrolleret og suppleret dem ved direkte Forespørgsler.

Skulde ikke des mindre enkelte Kvindeforeninger eller Institutioner, der er tilgængelige for Kvinder i Almindelighed, være forbigaaede, vil Red. — med næste Aargang for Øje — være taknemmelig for Meddelelse derom.

Fællesforeninger

1. **Danske Kvinders Nationalraad.** Stiftet: 5. Marts 1899 af Fru Charlotte Norrie f. Harbou paa Foranledning af Frk. Kirstine Frederiksen som Led af det i 1888 stiftede „International Council of Women". Formand: Frk. Astrid Paludan-Müller. Bestaar i Februar 1912 af 30 Foreninger og 37 Enkeltmedlemmer. Det har 4 Udvalg: Sundheds-, Afholds-, Emigrant- og Presseudvalgene. Det har i de forløbne Aar været repræsenteret paa alle de internationale Møder. International Sekretær: Frk. Henni Forchhammer. Formaal: dels at fremme Samarbejde mellem alle danske Foreninger, i hvis Ledelse der sidder Kvinder, dels at virke som Bindeled mellem disse og tilsvarende Foreninger i Udlandet til gensidig Nytte og Oplysning. Dette sidste Formaal er bl. a. gennemført i ret stor Udstrækning gennem Oplysningskontoret, Studiestræde 49², Telf. Byen 2497 y, som har besvaret en Række Spørgsmaal fra Udlandet angaaende danske Forhold og til Gengæld modtaget Svar fra andre nationale Raad angaaende udenlandske Institutioner. Frk. Anna Buch leder Oplysningskontoret som indenlandsk Sekretær. Kontoret, der er aabent Mand. og Onsd. $6^1/_2$-$7^1/_2$ Em., Tirsd. 10-11 Fm., giver enhver Kvinde, som søger det, vederlagsfri Oplysninger om Erhverv, Uddannelse, Rettigheder samt Anvisning til at søge Legater og anden Understøttelse o. a. l. Aarsbidrag: Foreninger 20 Kr Enkeltmedlemmer 10 Kr.

Frk. A. Paludan-Møller

Frk. Anna Buch.

Frk. Henni Forchhammer.

Fru Johanne Rambusch

2. **Landsforbundet for Kvinders Valgret.** Stiftet: 24. November 1907. Formaal: arbejder for at skaffe danske Kvinder fuld Ligestilling med Mænd i kommunal og politisk Henseende. Formand: Fru Johanne Rambusch, Aalborg. Medlemstal: ca. 11.000. Landsforbundet for Kvinders Valgret omfatter over 150 Kvindevalgretsforeninger, spredte over hele Landet. Det ledes af en Hovedbestyrelse, der bestaar af 15 Medlemmer. Ved Siden af denne findes et Forretningsudvalg paa 5 Medlemmer, for hvilket Fru cand. mag. Elna Munch er Formand. Landsforbundet afholder et aarligt Delegeretmøde og saa mange Hovedbestyrelsesmøder, som Hovedbestyrelsen finder fornødent. Landsforbundet udgiver et Medlemsblad „Kvindevalgret", som redigeres af Fru cand. polyt. Fabriksinspektør Julie Arenholt.

Fru Elna Munch.

Fru Julie Arenholt.

3. **Kvindeligt Arbejderforbund.** Stiftet: 15. November 1885. Kontor: Rømersgade 27, 1. Sal. Telefon 51,23. Formaal: 1) at samle alle kvindelige

Fagforeninger i Danmark til fælles Arbejde, for at fremme og værne fælles Interesser; 2) at regulere Lønningsforholdene saaledes, at de altid staar i passende Forhold til vort Arbejde og vore Livsfornødenheder; 3) i Forbindelse med Arbejderpartiet at søge indført en Maximalarbejdsdag; 4) at understøtte Medlemmerne under Stridigheder, der maatte opkomme mellem dem og Arbejdskøberne; 5) at udbetale Begravelseshjælp ved Medlemmers Dødsfald.

Forretningsfører: Fru Sofie Rasmussen. I Provinserne 25 Øre ugentlig, i København 30—35 Øre ugentlig. Medlemsantal: 2000. I 1901 omdannet til Landsforbund, der omfatter følgende Byer: Aalborg, Aarhus, Esbjerg, Horsens, Middelfart, Odense, Randers, Frederiksværk, Korsør, Lyngby, Holstebro og København.

Fru Sofie Rasmussen.

Medlemmerne er beskæftigede i følgende Virksomheder: Glasværker, Dampvaskerier, Margarinefabrikker, Trikotagefabrikker, Smør- og Ægpakkerier, Bryggerier, Elektromekaniske Fabrikker, Maskinstrikkerier, Kabelfabrikker, som Bladbude, Tændstikfabrikker, Trykkerier, Kludefabrikker, Andelsslagterier, Cikoriefabrikker, Kemiske Fabrikker, Mejerier, Petroleumsanstalter, Sporvejene, Lysfabrikker, Hambroeske Badeanstalt, Sæbefabrikker, Gummivarefabrikker, Kapselfabrikker. Til Forbundet knytter sig en Begravelseskasse og en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse, der forsikrer Medlemmerne mod Arbejdsløshed.

4. **Syernes Forbund**: Viktoriagade 19 A, Telf. Vester 5030 v. Formaal: at faa indført Læretid, afskaffe Hjemmearbejde, organisere alle de Kvinder, der er beskæftigede ved al Syning for derved at søge Lønnen hævet og Syernes Medbestemmelsesret om Lønnens Størrelse sikret.

Fru Emma Petersen.

Formand: Fru Emma Petersen Medlemsantal 400. Medlemmerne omfatter følgende: Vattæppesyerne, Linned- og Konfektionsyerne, Maskerne, Trikotagearbejdersker. Følgende Byer er tiltraadt: Aarhus, Aalborg, Grenaa, Horsens, Randers.

Politiske Foreninger

5. **Dansk Kvindesamfund.** Stiftet 1871. Formaal: at arbejde for Kvinders politiske Valgret og Valgbarhed samt at virke til Fremme for Kvindernes almene Udvikling, for deres Uddannelse til selvstændigt Erhverv og for at forbedre deres Stilling i Familie, Samfund og Stat.

Fru Marie Riising Rasmussen.

D. K. er en Landsforening med ca. 7500 Medlemmer i 114 Kredse Landet over. Den ledes af en Fællesstyrelse paa 15 Medlemmer, hvis Formand er Marie Riising-Rasmussen, Odense.—

Fru Bothilde Scheuer.

De løbende Forretninger forelægges et snævrere Forretningsudvalg, hvis Medlemmer er bosiddende i København og hvis Formand er Fru Bothilde Scheuer, der som Regel træffes hver Mandag fra $1^1/_2$ til $2^1/_2$ paa D K.s Hovedkontor Studiestræde 49^2, aabent hver Dag fra 10—2 (undtagen August), Telf. Byen 172x, hvor ogsaa det af Foreningen i 27 Aar udgivne Blad „Kvinden og Samfundet", redigeres af Fru Esther Carstensen. Bestyrer af Dansk Kvindesamfunds Hovedkontor er kgl. Translatrice i Engelsk, Frk. Thora Daugaard, der tillige er Redaktionssekretær ved „Kvinden og Samfundet" samt international Korrespondent for „Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund".— Formand for den lokale Kreds i København (ca. 600 Medlemmer) er Fru Øjenlæge Estrid Hein. Kredsen har sit Kontor Nørreg. 43^1, Telf. By. 1721.

Fru Esther Carstensen.

Frk. Thora Daugaard

Den har følgende Virksomheder under sig: 1) et autoriseret Fæstekontor for Kvinder, Nørreg. 43^1, K. (9-7), 2) en Fagskole for Syersker, Cort Adelers G. 2^2 K, 3) en Husmødreforening til Oplæring af københavnske Piger i Husgerning, 4) „praktisk Kursus" i Husholdning og Skræddersyning. Angaaende fyldigere Oplysninger henvises til „Dansk Kvindesamfunds Historie", skrevet af Forfatterinden Fru Gyrithe Lemche, samt til den i „Kvindernes Aarbog" andet Steds skrevne Artikel.

Fru Estrid Hein.

6. **Københavns Kvindevalgretsforening.** Stiftet: 1904 efter Kvindevalgretsmødet i Berlin under Navnet „Politisk Kvindeforening". Skiftede Navn 1906, da det paatænktes at danne Foreninger (lokale) over hele Landet. Formaal: Kvinders kommunale og politiske Ligestilling med Mænd og deres Uddannelse gennem Foredrag og Diskussion til det offentlige Liv.

Formand: Frk. cand. polit. Meta Hansen. Lokale: Foredragene holdes i Grundtvigs Hus, Studiestræde 38. Medlemsantal: i 1911 ca. 1500 Møde 2 Gange maanedlig fra Oktober—April (begge inklus.). Kontingent og Medlemsblad 1 Kr. 25 Øre aarlig. Foreningen er uden politisk Partifarve.

Frk. Meta Hansen.

7. **Kvindevalgretsklubben.** Stiftet: 6. Marts 1906. Formaal: 1) at opdrage Kvinder til at forstaa Valgrettens Betydning; 2) at arbejde for dens Erholdelse; efter at have opnaaet den, 3) at lære dens forstandige Benyttelse.

Formand: Fru Kammerherreinde Johanne Münter. Medlemsantal: 95. Medlemsbidrag: 2 Kr. aarligt. Lokale: skiftende. Den er begyndt som Drawing room club, d. v. s. Medlemmerne har skiftevis afgivet Lokale. Siden Foreningens Udvidelse i Foraaret 1908 har Medlemmerne adskillige Gange været samlede i Hotellerne Bristols og Kongen af Danmarks Lokaler. Kvindevalgretsklubben dannedes kort før, det var bestemt, at Kongressen for: „International Womens Suffrage Alliance" skulde afholdes i Kbhvn. 6. August 1906. Af denne Klub

dannedes hovedsagelig de 4 Komitéer, der varetog Kongressens forskellige Brancher. Kvindevalgretsklubben har ofte været besøgt af udenlandske Talere som Frk. Doktor Maikki Friberg fra Helsingfors, Fru Wexelsen Jahn fra Trondhjem, Frk. Dr. Käthe Schirmacher fra Tyskland (boende i Paris), Fru Professorinde Wichsell fra Lund, Mrs. Chapmann Catt. Kvindevalgretsklubben har opført en Valgretskomedie: „Sat paa Prøve", oversat fra Engelsk Den har senere haft offentlige Møder med Diskussion. Den har været Udgiver af et Blad: „Kvindestemmeretsbladet", som imidlertid er ophørt at udgaa i Aar.

Fru Johanne Münter.

8. **Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund** (Medlem af „International Womens Suffrage Alliance"). Stiftet: 1898. Forbundet bestaar af 4 indbyrdes uafhængige Grupper, som hver for sig arbejder for Kvinders politiske Valgret og Valgbarhed. Forbundets Formaal er at repræsentere disse Grupper overfor Alliancen.

Formand: Frk. Eline Hansen, Fælledvej 6⁴. Medlemsantal: ca. 12,000. I Aarsbidrag svarer hver Gruppe 1 Øre pr. Medlem, dog ikke under 10 Kr. Forbundet bestaar af Følgende 4 Grupper: 1) Den faglige Gruppe, 2) Dansk Kvindesamfund, 3) Kristelig Kvindevalgrets Forening, 4) Stemmeretsklubberne. Forbundets Anliggender ledes af to Medlemmer fra hver Gruppe. Paa den aarlige Generalforsamling vælges Formand, udenlandsk og indenlandsk Sekretær; disse 3 danner med en Næstformand og en Kasserer, valgte blandt Styrelsesmedlemmerne, Forretningsudvalget. Gennem den udenlandske Sekretær sendes til Alliancens Maanedsblad „Jus Suffragii" stadig Meddelelser om Kvindesagen her til Lands, ligesom Forbundet gennem sit Pressebureau udsender Artikler og Meddelelser om Kvindesagen i andre Lande, særlig om Arbejdet for Valgret.

Frk. Eline Hansen.

9. **Kristne Kvinders Vælgerforening.** Stiftet: 11. Maj 1908. Formaal: 1) at arbejde for, at kristne Kvinder bliver sig deres Ansvar bevidst som kommunale Vælgere; 2) ved Valgene at virke for at faa valgt saadanne indsigtsfulde og dygtige Mænd og Kvinder, der har Forstaaelse af Kristendommens Betydning for vort Samfund.

Frk. Karen Andersen.

Formand: Læge Karen Andersen, Bülowsvej 50 B. Lokale: Grundtvigs Hus. Medlemsantal: ca. 700. Medlemsbidrag: 1 Kr. aarligt.

10. **Danske Kvinders Forsvarsforening.** Stiftet: 12. Januar 1907. Formaal: at vække Forsvarsviljen og ved alle lovlige Midler at fremme en efter de Sagkyndiges Mening forsvarlig Ordning af Danmarks Værn til Lands og til Vands.

Formand: Fru Charlotte Norrie, f. Harbou. Medlemstal: ca. 50,000 Kvinder over 18 Aar. Medlemsbidrag: fra 10 Øre aarlig. I hver af Landets Folketingskredse findes en Afdeling af D.K.F., organiseret med Indbyder, Formand, Sekretær og Kasserer; i mange Sogne findes Underkredse. Foreningen har udsendt, til Dels selv udgivet Smaaskrifter og Opraab i over 500,000 Eksemplarer.

Fru Charlotte Norrie.

Der er afholdt talrige mindre Møder, foruden at der, siden Foreningen holdt sit første offentlige Møde i København d. 15. Oktober 1907, er afholdt over 1000 offentlige Møder over hele Landet. Ved disse Møder har over 250 Mænd og Kvinder taget Ordet; D. K. F. har udgivet en Sangbog til Brug ved Møderne, og ligeledes udgiver Foreningen et lille Blad „Meddelelser fra Danske Kvinders Forsvarsforening". Ved given Lejlighed har Foreningen agiteret for Valget af forsvarsvenlige Kandidater til Folketinget; men Foreningen har gennemført sin første Bestemmelse: at undlade at tage politiske Partihensyn.

11. **Martsforbundet af 1908**, stiftet af Fru Ellen Branth Marts 1908, har til Formaal ved Diskussionsmøder og oplysende Foredrag at øge Medlemmernes Interesse for det offentlige Liv og derved søge at bidrage til, at Kvindernes Indtræden i dette maa blive til den størst mulige Gavn for Samfundet. Kontingent: 2 Kr. aarlig, 1 Kr. Indmeldelse.

Fru Ellen Bjerre.

Formand: Fru Provstinde Ellen Bjerre, Tordenskjoldsgade 32. Telf. Byen 397 y.

12. **Kristelig Kvindevalgrets-Forening.** Stiftet Maj 1908. Den begyndte 7. September 1907 under Navnet „Udvalget til Oplysning om Kvindens Samfundspligter". Organiseredes som Valgretsforening Maj 1908 under det foreløbige Navn: „Valgretsforeningen af 1908", der i Maj 1909 forandredes til det Navn, Foreningen nu bærer. Foreningens i 1911 reviderede Program er: — paa den kristne Tros Grund — at samle Kvinder og Mænd a) til et Arbejde for Kvindens politiske Valgret, samt ved Afholdelsen af Foredrag og gennem Udgivelsen af et Blad m. m. at dygtiggøre Kvinderne til, naar Tiden kommer, at bruge Valgretten paa bedste Maade; b) om forskelligt samfundsbevarende Arbejde, særligt Afholdssagen og Sædelighedssagen. Desuden vil Foreningen c) arbejde for, at Kvindernes Evner og Kræfter i hele sin Udstrækning maa blive tagne i Brug i det borgerlige Samfund, og d) danne et Bindeled mellem alle samfundsinteresserede troende Kvinder.

Fru Blauenfeldt.

Fru Riber.

Formand: Pastorinde Blauenfeldt, Kørup ved Horsens. Sekretær: Pastorinde Riber, Sæby ved Høng. Medlemsantal: 1200. Medlemsbidrag: 2 Kr. aarlig for Enkeltmedlemmer. 1 Kr. for Medlemmer af Lokalkredse og 10 Øre for Medlemmer af „Tilsluttende Foreninger". Foreningens Organ: „Kristeligt Kvindeblad", redige-

ret af Formanden. Foreningen danner en af de 4 Grupper i „Danske Kvindeforeningers Valgretsforbund".

Faglige Foreninger

13. **Dansk Sygeplejeraad** blev stiftet Juli 1899 med det Formaal at varetage Sygeplejerstandens Interesser indadtil som udadtil. Som ordinære Medlemmer optages Sygeplejersker fra hele Landet, som har en 3aarig Uddannelse. De to første Aar maa Uddannelsen ske paa et Hospital eller Sygehus, det 3die Aars Uddannelse kan tages paa en Klinik eller et Sanatorium. Ved Optagelse som ordinært Medlem modtages et Emblem, som bæres paa venstre Side af Brystet eller som Brosche. Emblemet bestaar af et Firkløver i Guld paa rød Emaljegrund, indrammet i en hvid Emaljerand, der i Guldbogstaver bærer Inskriptionen „Dansk Sygeplejeraad". Som ekstraordinære Medlemmer optages Elever, som ere under Uddannelse, og som efter et halvt Aars Arbejde har Anbefaling for at de egner sig til Gerningen. Som bidragydende Medlem kan enhver Kvinde og Mand optages. Kontingent mindst 2 Kr. aarligt. Ved Hjælp af Statstilskud støttes Medlemmer, som har en ensidig Uddannelse til at faa denne suppleret paa Hospital, Fødselsstiftelse eller Klinik, samt Kursus i diætetisk Madlavning. Foreningen har oprettet to Sygeplejebureauer i København, Kronprinsessegade 50, Bestyrerinde Frk. Kirstine Petersen, og Madvigs Alle 12, Bestyrerinde Frk. Inger Nordentoft, samt et i Aarhus, Guldbergsgade 57, Bestyrerinde Frk. Ellen Holst. Derfra udsendes Sygeplejersker med en 3aarig, alsidig Uddannelse i Privatpleje, saavel Døgn-, Dag- og Natpleje som Timepleje til Folk, som ikke behøver en Sygeplejerske hele Dagen. Efter Lægens Anbefaling kan der indrømmes Patienter Pleje til nedsat Betaling, ellers er Betalingen 4 Kr. for Døgn- og Natpleje, 3 Kr. for Dagpleje og 1 Kr. for Timepleje. Ordrer modtages hele Døgnet saavel til Byen som Provinsen. Bureauerne beskæftiger tilsammen c. 110 Sygeplejersker og er tillige et Hjem for de Sygeplejersker, som ønsker det. Paa Fridage kan disse faa Kosten i Bureauet til en moderat Betaling. Sygeplejersker, som tage supplerende Uddannelse, har fri Bolig i Bureauerne i København og Aarhus. 1901 begyndte Udgivelsen af „Tidsskrift for Sygepleje", som udkommer 2 Gange mdl., og som hvert Medlem af Foreningen faar gratis tilsendt. Redaktrice: Fru Claudius Ekspeditionen er Kronprinsessegade 50[1], hvor Annoncer vedrørende Sygeplejersker, Legater og ledige Pladser modtages, og hvor der ogsaa kan bestilles Abonnement paa Bladet. Prisen er 4 Kr. aarlig + Postpenge. 1901 oprettedes en statsanerkendt Sygekasse, 1905 i Tilslutning til denne en Begravelseskasse. 1904 byggedes „Dansk Sygeplejeraad"s Rekreationshjem i Vedbæk, hvor Medlemmer af Foreningen, baade ordinære og ekstraordinære, kunne bo for en billig Betaling. Hjemmet modtager ogsaa Pensionærer saavel Damer som Herrer. 1ste Januar 1912 traadte „Danske Sygeplejeforeningers Hjælpe- og Alderdomssparekasse" i Virksomhed. For ældre Medlemmer af „D. S. R." er Indmelding i denne Kasse frivillig, for nye Medlemmer er den gjort obligatorisk. Foreningen afholder Møde en Gang mdl. (dog ikke i de 4 Sommermaaneder). Der afholdes belærende Foredrag af forskellig Natur. Foreningen hjælper sine Medlemmer paa forskellig Maade. Sygeplejersker, som ønsker at rejse eller er komne i Trang ved Sygdom, kan ansøge om rentefri Laan; desværre har Foreningen kun undtagelsesvis kunnet yde pekuniær Støtte til gamle Sygeplejersker, da dens Midler ikke har kunnet strække til. Sekretæren modtager alle Forespørgsler angaaende Stillinger i Udlandet og hjælper gamle Sygeplejersker til at søge Legater. Kontingentet for ordinære indenbys Medlemmer 5 Kr., for ordinære udenbys Medlemmer 4 Kr, for ekstraordinære Medlemmer 4 Kr. Medlemsantallet: Ordinære Medlemmer 1440, ekstraordinære Medlemmer 223, bidragydende Medlemmer 93. Paa Foreningens Initiativ er i Aaret 1911 indgivet til Justitsministeriet Forslag til Lov om Sygeplejestandens Autorisation.

Foreningens Formand: Fru Henny Tscherning, f. Schultz. Sekretær: Frk. Maiken Lütken. Kasserer: Fru Güldner. Kont. Kronprinsesseg. 50[1], aabent dgl. 2—4, Telf. Palæ 1648.

Fru Henny Tscherning.

Frk. Kirstine Petersen.

Frk. Inger Nordentoft.

Frk. Ellen Holst.

Fru Agnete Claudius.

Frk. Maiken Lütken

14. **Kristelig Forening for Sygeplejersker**, stiftet 1904. Formaal: at virke for Guds Riges Udbredelse blandt og ved Sygeplejersker. Medlemsantal: 312. Møder i Bethesda. Formand: Charlotte Munck, Plejemoder ved Rigshospitalet i København.

Frk. Charlotte Munck.

15 **Jordemoderforeningen i København af 1893**. Stiftet: 1893. Formaal: Kollegialt Samarbejde, Standens Interesser indadtil som udadtil.

Formand: Fru Anna Hansen, Hellerupvej 12, Telf Hell. 490. Medlemsantal: ca. 150. Medlemsbidrag: 1 Kr. i Indmeldelse, 1 Kr. aarlig til Alm. dansk Jordemoderforening, 25 Øre som Maanedskontingent. Har Lokale i Citys Selskabslokale.

Fru Anna Hansen.

16. **Den almindelige danske Jordemoderforening** stiftedes i September 1902, bestaar af 20 Kredsforeninger, hvoraf „Jordemoderforeningen i København" er den ene og den største; et Medlem af en Kredsforening er tvunget Medlem af den almindelige Forening.

Formand: Overaccoucheur, Dr med. E. Hauch.

17. **Dansk Massage- og Sygegymnastikforening**, stiftet 25. Septbr. 1909, har til Formaal at samle alle Landets fuldt uddannede Massøser og at virke for Standens Interesse, saavel i etisk som i økonomisk Øjemed. Medlemsantal: 147. Bestyrelse: Frk. Anna Thomsen, Nansensg. 75 K., Telf. Byen 729 y (Reservetelefon), Formand. Foreningen har i de to Aar, den har eksisteret, opnaaet: faste Minimumstakster, et Hjælpefond, en kombineret Syge- og Ulykkesforsikring, et fagligt Tidsskrift. Tidsskriftet bringer, foruden at være Meddelelses-Organ mellem Bestyrelsen og Medlemmerne, Referater i Oversættelse fra Tidsskrifter i alle civiliserede Lande, Foredrag afholdte i Foreningen og for Medlemmerne. Medlemmerne skal bære Foreningens Emblem, mrk. D. M. S. F. (aftrykt paa Tidsskriftets Omslag), naar de er i Funktion. Foreningens Formaal er foruden at indføre ordnede Forhold at hæve Standen, dels ved at modarbejde Usædelighed, dels ved at dygtiggøre Standen (Arbejde for forbedret Uddannelse, Foredrag o. s. v.). Foreningen har Møder 1 Gang om Maaneden i de 9 Vintermaaneder, paa disse er der Foredrag af Læger.

Frk. Anna Thomsen.

18. **Kvindernes Handels- & Kontoristforening.** Stiftet: Februar 1898. Formaal: At skabe et Hjem for de mange i Forretningslivet ansatte unge, selverhvervende Kvinder, hvor de foruden Hygge og Selskab kan finde Belæring og Underholdning af forskellig Art ved de ugentlige Foredrag, Koncerter, Oplysninger etc. Tillige serveres der i Lokalerne til meget billige Priser. Til Foreningen er knyttet et Bibliotek med Bogudlaan, et Engageringsbureau, en statsanerkendt Syge- og Begravelseskasse, en Alderdomsforsørgelseskasse og et Feriehjem, „Prøvegaarden", Kværkeby pr. Ringsted. Leder: Fru Etatsraadinde Louise Hansen, der i en Aarrække har været Formand for Foreningen og indlagt sig et stort fortjenstfuldt Arbejde til Gavn for denne.

Fru Louise Hansen.

Formand: Borgerrepræsentant, Frk. Wilhelmine Rerup. Medlemsantal: Foreningen tæller ca. 500 Medlemmer; Sygekassen ca. 1100. Kontingentet: Til Foreningen 5 Kr. aarligt; til Sygekassen 85 Øre maanedligt; til Alderdomskassen 1 Kr. maanedligt. I Foraaret 1906 grundlagdes paa Initiativ af Frk. Henriette Fuglede Kvindernes Handels og Kontoristforenings Alderdomsforsørgelsesfond. Fra 93 Medlemmer er i de forløbne Aar dette Tal vokset til 243 og Fondet besidder nu en Kapital paa 23,151 Kr. 88 Øre og et Reservefond paa 1,499 Kr. 95 Øre. Medlemmernes opsparede Kapital er 22,462 Kr. 37 Øre. Formand er Frk. Fuglede. Lokale: Vimmelskaftet 38 [3]. Aabent 11—4 og 6—10½. Kontor: Forening, Sygekasse, Begravelseskasse, Alderdomskasse, Engageringskontor, Feriehjem, Vimmelskaftet 38 [3], 11—4. Mandag Aften 6—8 og Onsdag Aften 7—9. Telf. Byen 1541.

Frk. Wilh. Rerup.

Frk. Henriette Fuglede.

19. **KøbenhavnsKommunelærerindeforening.** Stiftet: 1891. Formaal: At fremme Standsfølelsen, at forbedre og højne saavel de økonomiske som de sociale Livsvilkaar. Foreningen giver i Sygdomstilfælde Understøttelse og Laan til Medlemmerne. I 1901 stiftedes Vikarkassen „Reserven", der supplerer „Sygekassen for Lærere og Lærerinder ved Københavns Kommuneskoler".

Frk. Lili Sandberg.

Formand: Frk. Lili Sandholt, Stokholmsgade 11. Telf. Øbro 1783 y. Medlemsantal: 785. Medlemsbidrag: 35 Øre maanedligt. I Vinterhalvaaret afholdes Møder af forskellig Art. Foreningen virker for Udsendelse af svagelige Pigebørn i Kolonier. Den har i Aaret 1907 i Asnæs pr. Assens rejst en Træbygning til Ferieophold for 50 Piger fra Københavns Kommuneskoler.

20. **Københavns Tjenestepigeforening.** Stiftet: November 1899. (Lokalforening under „De samvirkende danske Tjenestepigeforeninger"). Formaal: 1) At samle alle Kvinder, der har Plads som Tjenestepiger, til en fælles Samvirken for at værne om Fagets Interesser; 2) ved stadige Sammenkomster med Foredrag og Diskussion arbejde for at opnaa Enighed om en rigtig Opfattelse af Fagets Anliggender og derved vinde bedre Eksistens for Foreningens Medlemmer; 3) ved Undervisning i forskellige Fag at bibringe Medlemmerne mere Oplysning og Dygtighed og 4) gennem Foreningens Anvisningskontor at anvise Medlemmerne Pladser, hvori de antages pr. Kontrakt, som indeholder gensidige Pligter og Rettigheder, samt 5) skaffe midlertidig Assistance i Sygdomstilfælde o. l. — Paa Foreningens Fagskole uddannes Tjenestepiger (Medlemmer af Foreningen) i deres Fag: Madlavning, Husgerning, Borddækning, Servering, Næringsmiddellære, Syning, Vask og Strygning. Medlemmer mellem 16—20 Aar faar ½ Aars Ophold og Undervisning paa Skolen for 10 Kr. pr. Maaned, Friplads kan søges. Tillige afholdes Kursus i borgerlig og fin Madlavning, Anretning, Syltning og Bagning samt fransk Vask og Strygning. Pris 20 Kr. pr. Maaned. Hjemmet holdes aabent hver Søndag Eftermiddag og Aften. Maalet er endvidere at kunne hjælpe ældre Medlemmer af Foreningen til en sorgfri Alderdom.

Frk. Marie Christensen.

Form.: Frk. Marie Christensen. Medlemsantal: ca. 600. Medlemsbidrag: 50 Øre i Indskud og 50 Øre pr. Maaned i Kontingent. Medlemsblad: „TjenestepigernesBlad". Foreningen afholder Foredrag 2 Gange om Maaneden samt Kursus i Dansk og Retskrivning, Engelsk, Sang, Tilskæring og Syning hver Onsdag og Fredag Aften i Vinterhalvaaret. Foreningens Anvisningskontor, Rosengaarden 14, 1., er daglig aabent fra 10—6 samt Onsdag fra 8—10. Medlemmerne anvises Plads gratis. Telf. 6774.

Kristelige Foreninger

21. **Kristelig Forening for unge Kvinder i Danmark** stiftet 1883.

Formaal: At føre de Unge ind i et bevidst Trosforhold til Gud og styrke og bevare Troslivet, hvor dette findes.

Komtesse Henriette Knuth.

Formand: Komtesse Henriette Knuth, Thorvaldsensv. Nr. 22. Tlf. Cent. 10,322. Omfatter 450 Afdel. med et samlet Medlemsantal: 15,107 foruden 11 Yngsteafdelinger med 330 Medlemmer. Fællesorgan for K. F. U. M. og K. F. U. K. er „De Unges Blad".

22. **Kvindelige Missions Arbejderes** (K.M.A.) Missionsskole, Mynstersvej 3[3] Telf. V. 1325y. Stiftet: 1900. Formaal: At virke for Guds Riges Udbredelse, særlig for ydre Mission. Medlemsantal: c. 3000. Formand: Frk. E. Collet.

Frk. E. Collet.

Afholds Foreninger

23 **Det nationale hvide Baand** er en kristelig Afholdsforening for Kvinder, stiftet 1902. Medlemsantal: ca. 500. Eget Hjem „Fritidshjemmet" i Hellerup, hvor der er oprettet Aftenkursus. 111 Elever, fordelte i 12 Kursus. 1½—2 Kr. mdl. for 2 Tim. ugl. Formand: Fru Sophie van der Osten, Carolinev. 23, Hellerup. Telf. Helrup 331 x.

Fru van der Osten.

24. **Kvindernes Afholdsforening.** Stiftet: Skanderborg 5. Nov. 1904. Formaal: Er efter Evne at modarbejde Brugen af alle Slags berusende Drikke som Drik. Foreningen afholder ugentlige Konemøder. Antal Medlemmer c. 200. Kontingent: 50 Øre. Formand: Fru Provstinde Sørensen, Skanderborg.

Fru Sørensen.

25. **Det hvide Baand.** Adresse: I København: Sdr. Fasanvej 44. Stiftet: 1888. Formaal: Arbejdet for Totalafholdenhed og Sædelighed. Foreningen er et Led af World's Women's Christian Temperance Union. Medlemsantal: c. 200. Kontingent: 2 Kr. aarlig. Formand: Seminarie forstanderinde Frk. Astrid Blume, Aarhus.

Frk. Astrid Blume.

Idræts Foreninger

26. **Københavns kvindelige Gymnastikforening.** Stiftet: 1886. Formaal: At udbrede Kendskab til og Forstaaelse af rationel Gymnastik. Medlemsantal: 524. Medlemsbidrag: 2 Kr. aarligt og desuden 2 Kr. 65 Øre eller 1 Kr. 75 Øre maanedligt i Gymnastiktiden for henholdsvis 3 og 2 ugentlige Timer. Billige Aftenhold for ubemidlede arbejdende Kvinder: 35 Øre maanedligt for 2 ugentlige Timer Tennis: Akademisk Boldbane, Tagensvej. Langbold: Frederiksberg Eksercerplads & Helgoland. Roning: Kalkbrænderihavnen. Svømning: Kommunens Badeanstalt & Helgoland.

Formand: Frk K. S. A. Præstgaard, Mariendalsvej 20[1], Telefon Godthaab 928 x.

Frk. K. S. A Præstgaard

27. **Dansk Kvindegymnastikforening.** Stiftet: April 1894 (Dansk Gymnastiklærerinde-forening stiftedes 1888, udvidedes 1894 til D K G) Formaal: At styrke og udvikle Medlemmernes Sundhed og udbrede Kendskab til og Interesse for dansk Kvindegymnastik. Foreningen bestaar af 3 Afdelinger. Medlemsbidrag: 2 Kr. aarlig. Exam. Lærerinde 1 Kr. mdl. Andre Medlemmer 2 Kr. mdl. Motionsholdet 1 Kr. mdl. Lokaler: Ny Toldbodgade 1 og Ravnsborggade 11. Formand: Frk. Magdalene Paul-Petersen, Margrethevej 6, Hellerup.

Frk. M. Paul-Petersen.

28. **Københavns Damefægteklub.** Stiftet: 1. April 1898. Formaal: At fremme Fleuret- og Kaardefægtning. Medlemsantal: 26 aktive Medlemmer og 4 passive. Medlemsbidrag: Kr. 4,25 maanedligt. Lokale: Kongens Nytorv 8[3] (Kaptain Berthelsen) Saafremt Optagelse i Klubben ønskes, bedes man henvende sig til Formanden, Fru Olga Branth, Bredgade 63 A. Telefon Palæ 2174. Øvelse: Tirsdag, Torsdag og Lørdag fra 9—10 Fm., fra 2—3½ Eftm. Der findes Omklædningsværelse og varme og kolde Styrtebade. Paa Opfordring tilsendes Klubbens Love.

Fru Olga Branth.

29. **Kvindelig Idrætsforening.** Stiftet: 21. Maj 1906. Formaal: At virke for Udvikling og Udbredelse af saavel rationel Gymnastik som anden Idræt. Medlemsantal: c. 510. Medlemsbidrag: 2 Kr. aarligt. Lokale i alle Dele af Byen. 18 Hold til forskellig Tid og for alle Slags Gymnaster maanedlig (350 Gymnaster i Sæsonen 1911—12). Foruden de egentlige Motionshold har Foreningen et Hold for særlig dygtige Gymnaster, der i Maj 1907 deltog i „Den 2. nationale Gymnastikfest" i Fredericia, i Juli 1908, udsendt af Dansk Idrætsforbund, deltog i „De olympiske Lege" i London, i 1909 var med i Gymnastikstævnet i Aarhus, hvor det vandt megen Anerkendelse, og i 1911 sendte et 50 Mands Hold til et Skyttestævne i Roskilde. Endvidere arbejder Foreningen med billige Aftenhold for ubemidlede Kvinder, hvor Deltagerne kan laane Dragter af Foreningen. I det nye Klubhus findes der hyggelige Foreningslokaler, og om Sommeren har Foreningen Friluftgymnastik paa dets Taganlæg. Hockey drives paa Kvindebanen i Idrætsparken og Svømning paa Helgolands Badeanstalt.

Frk. Inger Rubin.

I Vinterhalvaaret har Foreningen maanedlige Sammenkomster med Underkoldning, Foredrag eller lignende.

Formand: Frk. Inger Rubin.

30. **Damernes Roklub.** Stiftet: 1901. Formaal: Rosportens Fremme. Baadhus Strandvej 16. Optager til aktive Medlemmer alle Damer over 17 Aar. Roning daglig Maj — Oktober. Kontingent 2 Kr. Passive Medlemmer optages. Kontingent 5 Kr. Formand: Frk. Jelva Leander, Onsgaardsvej 6, Hellerup.

Frk. Jelva Leander.

Selskabelige Foreninger

31. **Cirklen.** Stiftet: April 1897. Formaal: Samvære og Samvirke af Forfatterinder og Kunstnerinder. Medlemmerne holder Foredrag, Oplæsning, Koncerter og Udstilling af Malerier og Billedhuggerarbejder samt Kunstindustri. Medlemsantal: c. 100. Medlemsbidrag 6 Kr. aarligt. Mødeaftener den 1ste og 3die Fredag i Maaneden fra Oktober til 15. April. Lokale: Hotel Kongen af Danmark, Holmens Kanal 15. Formand: Frk. Pauline Fallesen.

Frk. Pauline Fallesen.

32. **Damernes Klub.** Stiftet: 1. Oktober 1905. Formaal: At være et hyggeligt Samlingssted for Damer, saavel selskabeligt som praktisk. Medlemsantal: c. 300. Medlemsbidrag: Indenbys Medlemmer 6 Kr aarligt, udenbys Medlemmer 4 Kr. aarligt. Lokale: Østergade 50. Dagl. aabent fra $10^1/_2$—7. Spilleaften fra midt i Sept. til midt i Maj. Medlemmerne faar Rabat hos over 50 Forretninger samt i Kasino, Det ny Teater, Tivoli og Zoologisk Have. I Lokalet forefindes Teservering, Telefon, Blade, Skrivemateriale, Toiletværelse. Foreningen afholder Koncert eller lignende hver Maaned i Wittmacks Lokale, hvortil der er gratis eller meget billig Adgang for Medlemmerne med Gæster.

Fru Otto Herreborg.

Formand: Fru Otto Herreborg.

Forsk:filantropiske Foreninger

33. **Amies, les, de la Jeune Fille,** international Forening, hvis danske Afd. er stiftet 1899, støtter og vejleder unge Piger, som staa ene i Udlandet. Kontor: Gl. Kongevej 49^3, Kbh. B. Tlf. V. 5211 (2—3). Sammesteds findes det af Foreningen dannede Hjem, hvor unge Kv. kunne bo for en moderat Betaling. Medlemsantal: c 300. Paa Hovedbanegaarden findes dagl. fra Kl. 6 Em. en kvindelig Repræs., der giver Vejledning for ankomne unge Piger. Formand: Generalinde Kühnel.

Fru Sofie Kühnel.

34. **Dameafdelingen under „Det røde Kors".** Stiftet: 1900. Protektrice: Hds. Majestæt Dronningen Formaal: At skaffe Depoter af Sygeplejeartikler for Krigs- og Ulykkestilfælde og epidemiske Sygdomme og sprede Kundskab om den første Hjælp i Ulykkestilfælde (gennem Samariterkursus). I Provinserne findes c. 30 Dameafdelinger. Se iøvrigt omstaaende Artikel. Præsident for den københavnske Dameafdeling, Grevinde Polly Ahlefeldt-Laurvigen.

Fru Ahlefeldt-Laurvigen.

35. **Dronning Caroline Amalies kvindelige Plejeforening.** Protektrice: Hds. Majestæt Dronningen. Stiftet 1843, er en af de ældste Foreninger, som udelukken de administreres af Kvinder. Formaal: at tilse syge Mennesker i Kbhvn.s indre Bydel og sende Middagsmad ud til disse og støtte dem paa forskellig Maade. Enhver Mand, Kvinde eller Barn, som bor i Kbhvn.s indre Bydel, og som er forsynet med Lægeattest, vil som Regel komme i Betragtning ved Uddelingen af Mad. En Kreds af Damer hjælper Forstanderinden med Besøg hos de syge og med Syning af Klædningsstykker, som uddeles ved Julefesten. Forstanderinde: Frk Anne Rosenørn.

Frk. Anne Rosenørn.

36. **Foreningen til Gavn for Kvinders Haandarbejde,** stiftet 1904, har til Formaal at give ubemidlede Kvinder Adgang til gennem Foreningens Udsalg, Palægade 8, København K., at afsætte deres i Hjemmet forfærdigede Arbejder til en til Arbejdets virkelige Værdi svarende Pris, idet Foreningen dog beregner sig 10 pCt. af denne til Dækning af Salgsomkostningerne. Af Overskudet uddeles Præmier til trængende Syersker, ligesom Foreningen har givet gratis Landophold til overanstrengte Syersker i smaa Kaar. Formand: Admiralinde Bardenfleth. Bestyrerinde af Udsalget: Frk. Emilie Baadsgaard Foreningens Telefon Palæ 458 x.

Fru Ida Bardenfleth.

Frk. Emilie Baadsgaard.

37. **Foreningen Mødres og Børns Bespisning.** Protektrice Hds. kgl. Højhed Prinsesse Thyra Forening, stiftet 1886. Enhver trængende Moder kan henvende sig paa Foreningens Kontor, hvor der bliver udleveret hende et Skema, som udfyldt tilbageleveres. Hun faar derpaa et Kort, som giver Adgang til Middagsspisning for hende og hendes Børn under 7 Aar 4 Gange om Ugen Bespisningen finder kun Sted i Vintermaanederne og foregaar paa forskellige Steder i Byen. Maden spises paa Stedet, i Sygdomstilfælde kan den dog afhentes. Til Barselkoner uddeles Mad daglig i 14 Dage. Om Sommeren afholdes Maltkur for svage Kv. og Børn, som anbefales af en Læge. Kontor: Admiralgade 22^2, aabent 11—2 fra 15. Septbr. til 15. Juni. Tlf. Byen 1380 x. Forstanderinde: Frøken Bertha Abrahamson.

Frk. Bertha Abrahamson.

38. **Foreningen til Værn for enligt stillede Kvinder** (Værneforeningen), Protektrice Hds. Maj. Dronningen, Stiftet: 1880, søger at skaffe Forbindelse over hele Landet mellem Kv. af gunstige Livsvilkaar til Støtte og Vejledning for enligt stillede Kv. Hovedforeningen i Kbh. I Prov. er der 70 Filialer. Foren. ejer Hjemmet „Vesterled" og Værnehjemmet „Bethania" (se Stiftelser). Foreningens Kont.: Helgolandsgade 8, Kbh. B. Formand: Fru Harriet Halkier, tr. Onsdag Kl. 1—3.

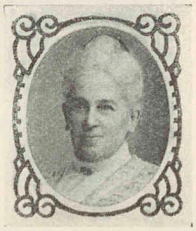

Fru Harriet Halkier.

39. **St. Stefans Haandgerningsforeningen,** stiftet 1876, skaffer fattige Kvinder paa Nørrebro i København lønnet Hjemmearbejde. Udsalgssted og Kontor er i Gentoftegade 12 København L Forstanderinde: Frk. M. Køb ke.

Frk. M. Køb ke.

40. **Ove Hohlenbergs Minde.** Adresse: Hellerupvej 50. Stiftet: 1878. Hjem for ulykkelig stillede Smaapiger, der opdrages og uddannes til den voksne Alder.

Forstanderinde: Frøken Anna Herreborg.

Formand: Oberst Axel Liljefalk.

Frk. Anna Herreborg.

41. **Københavnske Kvinders Kaffevogn** har Kontorer: Nørre Voldgade 23, Kbh. K og Rømersgade 20, Kbh. K. Virksomheden grundlagdes med Udskænkning fra 2 Vogne 1907, men har nu 8 faste Pladser, hvor der holder Vogn hver Dag, ikke Søndag, og flinke Kuske udskænker god, varm Kaffe til 8 Øre pr. Kop, som indeholder mere end en Pægl, og dertil leveres baade Fløde og Sukker.

Formand: Fru L. Silfverberg

Fru L. Silfverberg.

42. **Kvindehjemmet i Læssøesgade,** Læssøesgade 8, Tlf. Nora 728x. Oprettet 1. Febr. 1902, har: 1) Et Gæstehjem for Kvinder; Hjemmet har Enkelt- og Fællesstuer; Pris henholdsvis 16 — 28 og 40—50 Øre pr. Nat. Kvinder, som arbejder under smaa Kaar, kan for et længere Tidsrum faa Enkeltværelse, Kost, Varme og Lys for højst 7 Kr. ugentlig. 2) Institutionen „Diegivende Mødre", hvor Kvinder, der kommer fra Rigshospitalets Fødeafdeling, kunne finde Optagelse med deres Børn for et Tidsrum af 1—6 Uger, indtil Moderen har faaet Arbejde og Barnet er anbragt i Pleje; svangre Kvinder optages indtil Fødselen. 3) Et Folkekøkken, hvor der kan faas Middagsmad daglig Kl. 12—6; Smørrebrød, The, Kaffe, Hvidtøl og Mælk hele Dagen. Middagsmaden kan spises paa Stedet eller afhentes. Frokostpakke samt Kaffe paa Flaske kan faas paa Bestilling. Til større Bespisninger leveres Mad og Service ud af Huset efter nærmere Aftale. 4) En „Udvidet Vuggestue" med Plads til 40 Børn i en Alder fra 10 Dage til 6 Aar. 5) Arbejdsstue fra 12—6 i Vintermaanederne for et begrændset Antal Kvinder, uanset om de bor paa Hjemmet. I Vinterhalvaaret hver Aften Oplæsning, Foredrag (3 Gange ugentlig om bibelske Emner), Sang og Musik, hvortil enhver Kvinde har Adgang, selvom hun ikke logerer paa Hjemmet.

Fru Vibeke Salicath.

Saavidt muligt søger man fra Kvindehjemmet at formaa saadanne unge Piger, som oprindelig er indvandrede fra Landet eller Provinsbyerne til København, men hvem det ikke er lykkedes at faa fast Fod herinde, til atter at tage Plads udenfor Hovedstaden, hvor man da søger at skaffe dem Tjeneste.

Paa Kvindehjemmets Kontor kan enhver hjælpsøgende Kvinde faa Raad og Vejledning.

Kvinder fra Landet, som ønsker at bo paa Kvindehjemmet og som er ukendte i København, kan paa derom indsendt skriftlig Begæring blive afhentet paa Banegaarden eller ved Dampskib af en af Kvindehjemmets Funktionærer.

Formand: Fru Vibeke Salicath, Nørrebrogade 122, København N.

43. **Louiseforeningen,** Skindergade 21 [2], Byen 1458, stiftet 15. September 1906, har til Formaal at støtte enligt stillede Kvinder af Klassen „pauvres honteuses". Foren. har Filialer over hele Danmark. Underst. er nogle paa 100 og nogle paa 50 Kr.. og de uddeles hvert Aar af Hds. Maj. Dronningen i Anledning af hendes Fødselsdag 31. Oktober. Ansøgning om Understøttelse, der skrives paa særlige Skemaer, som udleveres i April og Maj, og maa være anbefalet af et af Foreningens Medlemmer, sendes til Sekretæren inden Udgangen af hvert Aars Maj Maaned. Medlemsantal i Kbh. ca. 700. desuden 25 Provinskredse.

Fru Mimi Carstensen.

Æresformand Hds. Maj. Dronningen.

Formand: Fru Mimi Carstensen. Sekretær: Redaktør Frk. Math. Lütken. Telf. Byen 1458 x.

Frk. Math. Lütken.

44. **Nødlidende Kvinders Kontor.** *(Foreningen til Hjælp for enligstillede, nødlidende Kvinder med Børn).* Stiftet Decbr. 1906. Kontor for samtlige Foreningens Virksomheder: Dronn. Tværg. 9. Kbhvn. K. Telf. Palæ 1309 Foreningen har 1) en Understøttelsesafd., aaben i Vintermaanederne daglig 10—12 samt Tirsdag og Fredag 7—8 Em. 2) et filantropisk Plejeog Adoptionsbureau for Danmark, der tilsiger enhver Barnemoder gratis Assistance ved Anbringelsen af hendes Børn, og som overfor Plejemødrene hjælper til Plejepengenes rettidige og fulde Betaling. Aabent dagl. 1—5, samt Mandag, Onsdag og Lørdag 7—8 Em.

Frk. M. Tullin-Petersen.

Forstanderinde: Frk. cand. phil. Marie Tullin-Petersen.

45. **Det søsterlige Velgørenhedsselskab,** stiftet 1790, et Selskab af

Fra et Frikvarter i „Det søsterlige Velgørenhedsselskabs Skole".

Damer, der underholder en Skole med 50 Fripladser for Pigebørn af uformuende Forældre af Embeds- eller Borgerstanden, St. Kannikestr. 13. Bestyrerinde: Frk. Marie Smith. Medlemskontingentet er 4 Kr. aarl. eller 100 Kr. én Gang for alle.

Frk. Marie Smith.

46. **Den danske Komité til Bekæmpelse af den hvide Slavehandel** er stiftet 1902 som Led i en international Bevægelse, der har til Formaal at hindre, at unge Piger lokkes eller tvinges til at tage Ophold i Utugtshuse eller lign. Steder. Til Komitéens Kontor i Kbh., f. T. Reventlowsgade 30[3], Kbh. B, kan enhver til enhver Tid henvende sig om gratis Vejledning og Bistand indenfor Komitéens Virkekreds, saa at navnlig enhver ung Kvinde, der engageres til Udlandet, ad denne Vej forud kan sikre sig, at hun kommer i gode Hænder.

Formand: Oberst Axel Liljefalk.

Understøttelse & Forsørgelse

47. **Asylbestyrerindernes gensidige Hjælpeforening for K. o. O.** Stiftet: 15. Juni 1905. Formaal: At være Medlemmerne til gensidig Støtte i den daglige Gerning samt søge dannet en Fond til Understøttelse af gamle trængende afgaaede Asylbestyrerinder.

Medlemsantal: 33. Medlemsbidrag: 12 Kr. det første Aar og 6 Kr. de efterfølgende. Lokale: Foreningen samles 1 Gang hver Maaned skiftevis hos de forskellige Bestyrerinder. Foreningen optager kun Bestyrerinder fra Smaabørnsasylerne i København og Omegn indtil 2 Mil. — Formand: Fru Margrethe Krebs.

Fru Margrethe Krebs.

48. **Hjælpeforening, den gensidige, for kvindelige Haandarbejdere.** Protektrice: Hds. Maj. Enkedronningen. Gyldenløvesg. 12 (8—11) Fmd., samt Lørdag Aften 7—9).

Formand: Konferentsraad C. K. Øllgaard.

49. **Jordemoderforeningen for Kbhvn. og Omegn.** Formaal: at yde gamle trængende Medl. Aarsunderstøttelse. Kontingent 2 Kr. Kvartalet.

Stabslæge Dr. med. S. Meyer, R. DM., Formand.

50. **Kommunelærerinders, Kbh.s Hjælpekasse af 1892.** Henvendelse til Viceinspektør Fr. Jensen, Gl. Jernbanevej 44[1], Kbh., Valby.

51. **Lærerindernes Forsørgelsesforening.** Formaal: At give Kvinder, hvis Hovedgerning er eller har været Undervisning, Lejlighed til, dels at sikre sig en Livrente i deres ældre Aar, dels at aabne sig Adgang til Sygehjælp og Legater. (Lærerindernes Hvilehjem, Virginiavej 12.

Formand: Skolebestyrer G. Bork, Tranegaardsvej 26, Hellerup. Telf. Hell. 640x.

*

52. **Forening til Lærerinders Understøttelse.** Formaal: at skaffe værdige og trængende Kvinder, hvis Hovedgerning i Livet har været Undervisning, en Understøttelse, naar Alder og Svagelighed forbyder dem at fortsætte deres Virksomhed.

Formand: Etatsraad, Borgmester Th. Dybdal, R. DM.

53. **Foreningen til Alderdomsunderstøttelse for Sygeplejersker i Danmark,** stiftet 1896, har til Formaal at hjælpe Sygeplejersker med at opspare en Kapital, hvorfor de ved deres 50de Aar kan erhverve sig en Alderdomsunderstøttelse. Passive Medlemmer betaler mindst 2 Kr. aarl. Ord. Medl. (Sygeplejersker) betaler et Indskud af 5 Kr. og et maanedligt Kontingent af 1—5 Kr.

Formand: Professor, Dr. med. E. Schmiegelow, R.

54. **Samfundet for det kvindelige Tyendes Vel** understøtter gamle, trængende, tjenende Kvinder i Kbhvn. og Frdbg. ved Pengehjælp. Det alm. Medlemsbidrag er 4 Kr.

Formand: Overretssagf. William Lund, Kontor: Rosenborggade 2.

55. **Selskabet, som understøtter ugifte Fruentimmer,** hvis Kaar ikke svarer til deres Opdragelse, Ny Toldbodgade 7, 2. Sal, Kbh. K. Kapital: ca. 113,000 Kr. Selskabet understøtter ug. Kv. af Borger- og Embedsstanden i hele Landet, naar de er indtegnet af et Medlem inden deres syvende Aar, og naar dette Medlem er død. For Tiden udbetales 24 Portioner à 120 Kr. og 1 à 50 Kr. aarl.

56. **Sygeplejeforeningen, Dansk, Hjælpe- og Alderdomssparekasse** støtter danske Sygeplejersker i Bestræbelsen for at opspare Midler til Hjælp i Tilfælde af Svagelighed og til livsvarig Pension, naar Alderdom indtræder, eller ved indtrædende Invaliditet. Midlertidig Adresse: Anker Heegaardsgade 13, Kbh. B.

Midlertidig Formand: Læge V. Ryder.

57. **Sygeplejerskeforeningen.** Gensidig Hjælpeforening for Sygeplejersker og Stuekoner i og udenfor Kbhvn. Formue 1. Jan. 1911: 63812 Kr. 32 Øre. I Understøttelse er i 1910 udgivet 2529 Kr. 80 Øre.

Formand: Overkirurg, Prof., Dr. med. Th. Rovsing, R.

58. **Understøttelsesforeningen for ældre og trængende Husjomfruer.** Stiftet den 20. Decbr. 1869 af Fru Sophie Kähler, Bjernedegaard ved Sorø. og efter hendes Død ledet af hendes Datter, Frk. Elise Kähler. Formand i de sidste 12 Aar: Fru Godsejerinde Marie Bech. Henvendelse til Sekretæren, Løjtnant N. Justesen, Guldborgvej 4, 3. F. Mod Indskrivning, der betales med 60 Kr., understøtter Foreningen livsvarigt, dog tidligst 5 Aar efter Indskrivningen, overalt i Danmark Husjomfruer, som er fyldte 50 Aar og paa Grund af Alderdom, Sygdom eller ulykkelige Tilfælde er ude af Stand til at erhverve deres Underhold. Understøttelsernes Størrelse er f. T. fra 25—50 Kr. aarl. Foreningen understøtter ca. 150 Husjomfruer.

Fru Sophie Kähler.

Frk. Elise Kähler.

Fru Marie Bech.

Præmie og Belønning

59. **Kvindelige velgørende Selskab,** Det, Kontor Willemoesgade 54[3] Ø. Telf. Ø 1909 y, stiftet 28. Oktbr. 1815, uddeler Præmier til Tjenestepiger for lang og tro Tjeneste; Ansøgninger, stilede til Bestyrelsen, indgives til Sekretæren inden Juli Maaneds Udgang, og Præmierne uddeles i Oktober. Ingen, der ikke har tjent mindst 15 Aar uafbrudt i den samme Kondition, eller i samme Familie (den op- og nedstigende Linie), kan erholde Præmie. Selskabet underholder desuden en Pigeskole, Krystalgade 3, i hvilken 32 Børn opdrages til vordende Tjenestepiger, og et Asyl for 120 Børn, Sølvgade 32, det første i Danmark, aabnet 1828. Bestyrelsen bestaar af 12 Damer og 2 Kassedirektører. Protektrice: Hds. Maj. Enkedronningen. —Overbestyrerinde: Kammerherreinde F. Bille.

Kammerherreinde F. Bille.

60. **Belønnings- og Forsørgelsesforeningen for Tyender i Kbh. og Omegn** tilsigter at belønne kvindeligt Tyende, der forbliver i sin Tjeneste i mindst 5 Aar, ved Anerkendelsesbeviser og ved Pengebelønning.

61. **Belønningsforeningen for Tyender paa Fyn** har samme Formaal som foran angivet for den tilsvarende Forening for Tyender i Kbh. og Omegn.

Formand: Grosserer, Konsul J. L. Christensen, Odense.

62. **Præmieselskabet for Plejemødre,** stiftet 3. Maj 1861, har til Formaal at opmuntre Plejemødre til at omfatte de dem betroede Børn med saa stor Interesse som muligt, saavel i moralsk som i hygiejnisk Henseende, og løser denne Opgave ved at belønne den samvittighedsfulde Plejemoder, der frivillig har stillet sig under Selskabets Tilsyn, og ved, at der gives Plejebørn under 5 Aar Adgang til fri Lægehjælp og Medicin. Tilsynet udøves af en Kreds af Damer under Ledelse af en Direktrice (Vodroffsvej 22). Plejemødre kan indmelde sig hos Sekretæren, Ny Vestergade 1[2], Tlf. Cent. 914 (9½-11). Anmeldelse om aarlig Bidrag modtages af Bestyrelsens Medlemmer og af Sekretæren. Protektrice er Hds. Maj. Enkedronningen. Direktrice: Frøken H. Hoffmeyer, FM.

Frk. H. Hoffmeyer.

Formand: Overretsass. V. N. Andræ, K. DM.

DEN DANSKE DIAKONISSESTIFTELSE.

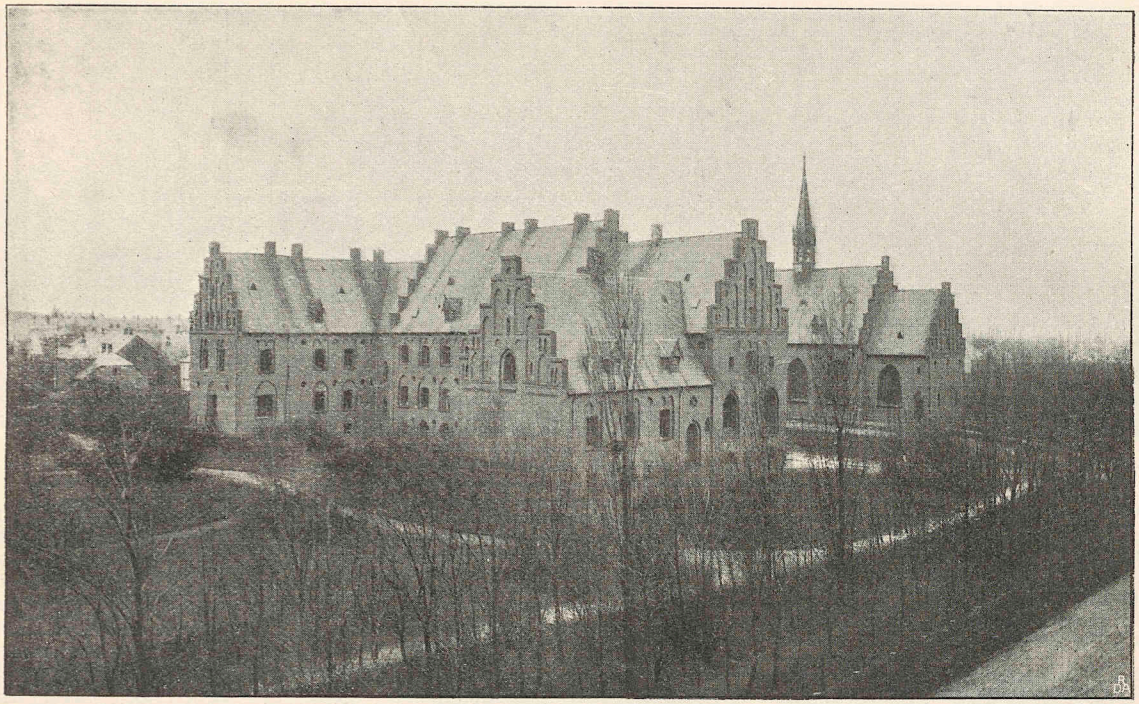

63. **Den danske Diakonissestiftelse**, Peter Bangs Vej 1, Kbh. F., stiftet 1863, Forstanderinde, Søster *Sophie Zartmann* (F. M. i G.), er Uddannelsessted og Hjem for Søstrene (f. T. 320), som udsendes til hele Landet. For hver Søster, som arbejder paa Sygehuse og Fattiggaarde, modtager D. 400 Kr. aarl., for hver Søster, som arbejder i en Menighedspleje el. lign.; hvor Midlerne skaffes ved Indsamling, 300 Kr. aarl.

1. *Hospital.* (M. og Kv.). Enestue: 5—7 Kr., Fællesst. 2 Kr. 35 Ø. (hele og halve Fripl.)

Det ledes i Forbindelse med Moderhuset f. T. af 6 Afdelingssøstre: Diakonisserne Kristine Fogel, Else Thomsen, Nielsine Hansen, Olga Endrup og Nielsine Krogh, samt Søster Julie Christensen.

2. *Poliklinik* (8—9 Frmdg.), gratis for ubemidlede.

3. *Sarepta*, Sygepensionat (M. og Kv.), 1,100—1,500 Kr. aarlig: Diakonisse Catrine Bendix.

4. *Marthabo*, Tjenestepigehjem og Husgerningsskole, optager midlertid kvindeligt Tyende som Rekonvalescenter og oplærer nykomfirmerede Piger i huslig Gerning (toaarigt Kursus, 160 Kr. aarlig). Husholdningsskolen: Diakonisse Helene Petersen, Rekonvalescentafdelingen: Diakonisse Bertha Busch.

5. *Teba*, Asyl, Vuggestue og Fortsættelsesasyl for henholdsvis 70, 20 og 40 Børn. Husmoder: Diakonisse Clara Marie Meincke, Asyl-Søster: Frederikke Collin, Vuggestue: Caroline Petersen. Fortsættelsesasylet: Diakonisse Astrid Repholtz.

6. *Mariaro* for Diakonisser og nogle enkelte gamle Damer. *Nova* for gamle Damer, Alderdomshjem for Søstre og andre svage Kv. Diakonisserne Agnes Dyhr og Sanne Harlev.

7. *Ilias Minde*, Børnehjem for ca. 20 Pigebørn. Diakonisse Birgitte Christensen.

8. *Mara*, Sygehjem for ca. 24 hjælpeløse, mindre bemidlede M. og Kv. Diakonisse Karen Sophie Olsen.

9 *Salem*, Filial af Mara (Normal Betaling 500 Kr. aarlig). Diakonisse Frederikke Christensen.

10. *D.'s Menighedspleje og Plejeforeningen for Frederiksberg*, Vordroffsvej 20, yder Hjælp til syge, fattige, derunder Barselkvinder, i Kbh. og nærmeste Omegn, samt huser og forplejer midlertidig indtil 30 Børn under Mødrenes Sygdom o. l. Diakonisse: Kirsten Pedersen.

11. *Louisestiftelsen*, Børnehjem ved Sorø, giver gratis c. 16 forældrel. Pigebørn Ophold og Undervisning indtil $^1/_2$ Aar efter Konfirmationen. Diakonisse: Anna Bentzen.

Bethesda, Asyl og Rekonvalecenthjem (1 Kr. 50 Øre dgl.), i Karrebæk. Diakonisse: Jacobe Jacobsen.

13. *Elim*, Rekreations for Søstrene i Gilleleje. Ingen fast Leder.

14. *Helsebod*, i Hjallese ved Odense, Sanatorium for 19 brystsyge M. og Kv. (2 Kr. 35 Øre — 2 Kr. 75 Øre dgl). Diakonisse: Petrea Nielsen.

15. *Sichar*, i Viby ved Aarhus, Anstalt for 25 forvildede og ulykkelige unge el. ældre Kv. med Filial Bakkely, for c. 15 kvindelige Alkoholister. Diakonisserne Caroline Jacobsen og Margrethe Pedersen.

16. *Molktes Sygehjem* ved Ruds Vedby, Opdragelses- og Plejehjem for ca. 33 epileptiske Pigehørn (Bet.: 600 Kr. aarl.), nogle med moderat Betaling. Diakonisse: Jensine Philipsen.

17. *Salem* i Gentofte, oprettet 1910, selvejende Institution, som ledes af den danske Diakonissest.'s Best., Sygehjem, som optager 15 ubemidlede Mennesker af begge Køn, som lider af kroniske Sygdomme, eller som af anden Grund ere uarbejdsdygtige, dog med enkelte Undtagelser. Betalingen for alt (undtagen Klæder) er Kr. 650, Kr. 550 eller Kr. 400 om Aaret. Enkelte halve Fripladser à Kr. 250, nærmest bestemt for Søstre. Diakonisse: Mathilde Jørgensen.

MAGDALENEHJEMMET.

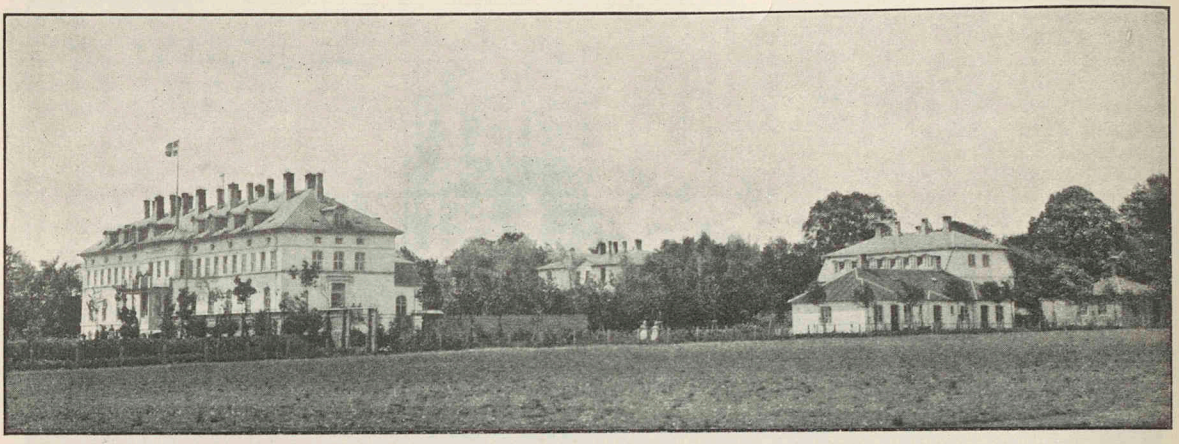

„Skovtofte“ pr. Lyngby.

64. **Magdalenehjemmet** aabnedes 15. Novbr. 1877 med Plads til 15 unge Piger i Optagelsesalderen 14—25 Aar. Familiesystemet indført i 1883 med 7 à 8 Piger paa hver Afdeling under en Plejemoders Vejledning. Magdalenehjemmet flyttedes 1896 til „Skovtofte pr. Lyngby (Telefon: Lyngby 35). Arbejdet er vokset og har udviklet sig til nu at omfatte 8 Hjem, som i Dag rummer 135 unge og ældre Kvinder og 25 Smaabørn fra Fødslen, til de er fyldt 2 Aar.

Frk. Thora Esche.

Forstanderinde Frk. Thora Esche (F. M. i G.), der paabegyndte Arbejdet 15. Novbr. 1877, er fremdeles Sjælen i det omfattende og betydningsfulde Arbejde. Magdalenehjemmets Sekretær er Frk. Inger Gautier indtraadt i Arbejdet 1907, Bestyrerinde af „Ebenezer“ og „Zoar“ fra 1908—1. Maj 1912.

Frk. Inger Gautier.

Optagelseshjemmet „Zoar« er aabnet 1886 og giver Plads til 15 unge Piger i Optagelsesalderen 14—25 Aar, delt i 2 Afdelinger.

Hovedhjemmet »Ebenezer« er aabnet 1877 og rummer 35 unge Piger i Optagelsesalderen 14—25 Aar. Bestyrerinde for disse to Hjem er fra 1. Maj 1912 Marie Rasmussen.

Haandgerningshjemmet »Pella« er aabnet 1891 og er Hjem for 18 Kvinder i Alderen fra 25 Aar og opefter. De var delt i 2 Afdelinger og blev beskæftigede med Poseklistring; nu findes der kun én Afdeling for Poseklistring, og der findes blandt de 9, som beskæftiges her, nu kun enkelte ældre Kvinder, — den anden Afdeling er optaget af unge og danner en tredie Afdeling af Optagelseshjemmet „Zoar“. Bestyrerinde Frk. Emma Nielsen er indtraadt i Arbejdet 1903.

Frk. Marie Rasmussen.

Frk. Emma Nielsen.

Opholdet i disse Hjem er *frivilligt*. — De unge uddannes i al praktisk Kvindegerning, Husgerning, Madlavning, Linned- og Kjolesyning, fransk Vask og Strygning, og faar tillige nogen boglig Undervisning, Sang og Gymnastik samt uddannes i finere Haandarbejder. Uddannelsestiden er i Reglen 3 Aar. — Magdalenehjemmet var oprindelig *et Hjem for unge Kvinder, som havde begyndt at hengive sig til Utugt*, men er senere blevet udvidet til ogsaa at omfatte unge Piger, *som endnu ikke er faldne, men som paa Grund af de Forhold, under hvilke de befinder sig, utvivlsomt maa falde, om de ikke tages ved Haanden og under andre, lysere Forhold bliver vejledede og fjernede fra de Fristelser og Farer, de har været udsatte for.*

Frk. A. M. Christensen.

Rednings- og Fødehjemmet »Bethesda«, Aarhus, Telefon: Aarhus 1053, antager sig den Kvinde, som udenfor Ægteskab skal føde — *og for hvem dette Fald er det første* — samt hendes Barn. Moderen modtages nogle Maaneder før Barnets Fødsel og bliver et Aar sammen med Barnet, medens dette kan forblive i „Hjemmet“ i ca. 2 Aar. De unge Mødre uddannes foruden i Børnepleje tillige i Husgerniog og Linnedsyning. Hjemmet er indrettet for 17 unge Mødre og 25 Børn. Bestyrerinde (fra 1901) Frk. Ane Marie Christensen.

Frk. Ella Reith Formann.

Opdragelseshjemmet „Skovly“ pr. Vedbæk, Telefon: Nærum 47,

MAGDALENEHJEMMET.

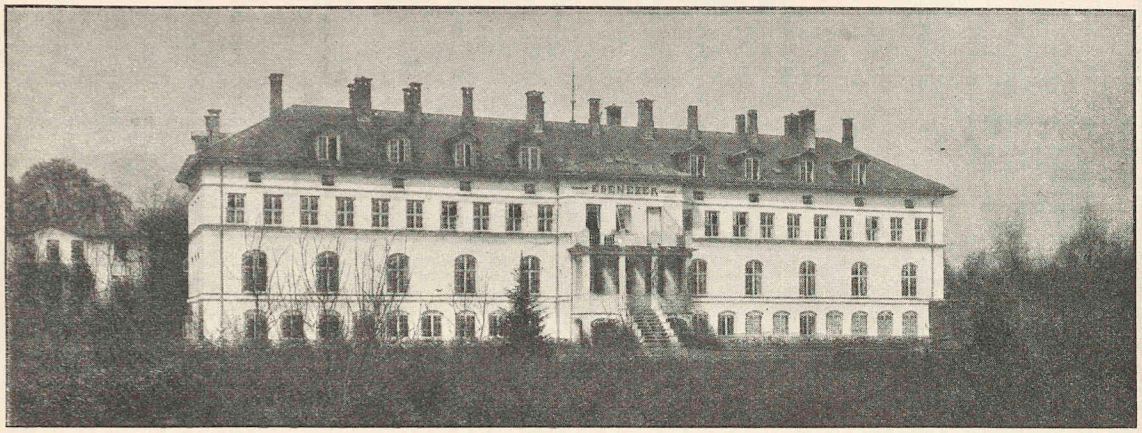

Hovedhjemmet „Ebenezer".

indviet 23. Januar 1908, Hjem for ulykkeligt stillede Pigebørn, der trænger ttl sædelig Oprejsning. Optagelsesalder fra 14—16 Aar. — Hovedhjemmet „Bethel" og Optagelseshjemmet „Silo" rummer tilsammen 40 Pigebørn, fordelte paa 6 Afdelinger. Undervisning og Uddannelse som paa „Skovtofte"-Hjemmene. „Skovly" *arbejder i Forbindelse med Overværgeraadet.* — Bestyrerinde (fra 1911) Frk. Ella Reith-Formann.

Frk. Augusta Nørregaard.

Magdalenehjemmets og den københavnske Indre-Missions Bogbinderi, Hauserplads 9, 2. Sal, København (Telefon: Byen 2805y), aabnet 1906, — en Virksomhed, ved hvilken Kvinder, der er blevet hjulpet igennem vore Hjem, og som ikke egner sig for den tjenende Stand, kan faa en god og smuk Eksistens. Bestyrerinder: Frk. Augusta Nørregaard (fra 1906) og Frk. Johanne Larsen (fra 1910).

Frk. Johanne Larsen.

Kvindehjælpen: Hauserplads, Telefon: Byen 2805y. Dette Hjem er Samlingssted for de unge og ældre Kvinder, der har opholdt sig paa vore opdragende og oprejsende Hjem, men som nu enten har deres Erhverv i København eller er gift og bor dér. Mangen en Moder, Fader eller andre henvender sig ogsaa her for at hente Raad, naar det gælder at redde en ung eller ældre Kvinde, — ligesom der fra dette saa vel som fra de efterfølgende 3 Hjem udgaar et missionerende og opsøgende Arbejde mellem de forvildede og faldne Kvinder. Bestyrerinde: Frk. Mine Mikkelsen, indtraadt i Arbejdet 1883.

Frk. Mine Mikkelsen.

Kvindehjælpen: Svanholmsvej 5 (Telefon: Vester 1382x), aabnet 1906. Optagelseshjem for unge Piger, der er komne ind under Værgeraadene og venter paa at blive fast anbragte gennem Overværgeraadet; her modtages ogsaa unge Piger, som frivilligt gennem vort Hjem søger Hjælp til Oprejsning uden endnu at have bestemt sig til at søge til „Skovtofte". Pigerne beskæftiges med forskelligartet Husgerning og Syning. Bestyrerinde fra 1907 Frk. Petra Funder.

Frk. Petra Funder.

Kvindehjælpen: Hjort Lorenzensgade 23, aabnet 1906. Telefon: Nora 734x. Et opsøgende og missionerende Hjem, hvor Kvinder, der enten ikke egner sig for Optagelse paa opdragende Hjem eller ikke ønsker at komme der, midlertidig kan bo og beskæftiges med forskellig Slags Haandarbejder saasom Søm- og Linnedsyning. Bestyrerinde fra 1906 Frk. Marie Larsen.

Frk. Marie Larsen.

Kvindehjælpen: Forhaabningsholmsallé 17 D. Telefon: Vester 2872y. Et opsøgende og missionerende Hjem, hvor tillige prostituerede Kvinder gennem ugentlige, hyggelige Sammenkomster søges draget bort fra den skæbnesvangre Vej, de er gledet ind paa, og ledet tilbage til Samfundet. Bestyrerinde Frk. Mary Møller, indtraadt i Arbejdet fra 1906.

Frk. Mary Møller.

* * *

Over 1600 unge og ældre Kvinder og ca. 250 smaa Børn har i de forløbne Aar søgt Hjælp i Magdalenehjemmets forskellige Hjem.

Lykkelige Timer. De smaa Børn i Rednings- og Fødehjemmet „Bethesda", Aarhus. (Se under „Magdalenehjemmet").

Hospitaler.Syge.Føde.Plejehjem

65 **Foreningen til Hjælp for ulykkelig stillede Mødre.** Hauserplads 7, 1 K. Telf. Byen 2971 y, beg. 1. Marts 1905 med det Formaal at bringe enhver enlig og ulykkelig stillet fødende Kvinde under saa gode Forhold, at hendes eller Barnets Sundhed ikke tager Skade. Formand: Dr. med. N. Muus.

66. **Frederiksberg Fødehjem**, Howitzvej 40, Kbhvn. F., oprettet 1896 med 14 (nu 18) Pladser, nærmest bestemte for uformuende Koner fra Fr.brg og Valby, der optages gratis. Prisen er ellers for Koner fra Fr brg. og Valby $2^1/_2$ Kr. dagl. og 15 Kr. i Fødselshjælp paa Fællesstue, 8 Kr. og 50 Kr. paa Enestue, for fødende Kvinder andetsteds fra henholdsvis 5 Kr. og 30 Kr., 10 Kr. og 80 Kr. Indskrivn. Onsdag Kl. 3. Forstanderinde Frk. Schrøder.

67. **Fødselsanstalten i Aarhus** (Statens Fødselsanstalt i Jylland) er opført af Staten iflg. L. 27. Maj 1908 paa en af Aarhus Kommune skænket Grund og indviet d. 9. Okt. 1910. Anstalten modtager Fødende uanset Hjemstedet. Svangre kan, forsaavidt Plads haves, optages indtil et Par Maaneder, før Fødselen ventes. Uden Betaling optages Enker, Ugifte og forladte Hustruer. Af Enepatienter forlanges Kaution for eller Depositum af 200 Kr. De betaler for Fødselshjælp og 14 Dages Ophold paa Føde- og Barselafdelingen 172 Kr., for Ophold paa Svangerafdelingen betaler de 2 Kr. pr. Dag. Af Fællesstuepatienter (2 eller 3 Patienter paa samme Stue) forlanges Kaution for eller Depositum af 100 Kr. Der betales for Fødselshjælp og 14 Dages Ophold paa Fødsels- og Barselafdelingen 100 Kr. Af Medlemmer af statsanerkendte Sygekasser deponeres 30 Kr. eller gives Garantibevis af Sygekassen. De betaler 2 Kr. 50 Øre pr. Dag. Overlæge Dr. med. V. Albeck. Jordemoder Frk. S. Bartholdy.

68. **Fødeafdelingen paa Rigshospitalet.** Se Kbhvns. Vejviser.

69. **Mødrehjemmet,** Gl. Jernbanev. 30, Valby, stiftet 1907, optager første Gang fødende, ug. Mødre og giver dem og deres Børn Ophold i Hjemmet et Aar. Der er Plads til 17

Fru Marie Ploug.

Mødre med deres Børn. Moderen modtages — om ønskes — en kort Tid før Fødselen, og da betales der 50 Øre pr. Dag. Efter Fødselen be ales kun det sædvanlige Alimentationsbidrag 12 Kr. for Moder og Barn, men der kræves Arbejde. Formand: Fru Marie Ploug, Rahbeks Allé 32, Kbhvn. V (10—11). Telf. V 272.

70. **Nørrebros Plejeselskab** har til Formaal at yde Hjælp til fattige, gifte Barselkoner og deres spæde Børn under de første Ugersk kritiske Forhold. Forstanderinde Frk. M. Groule Nørrebrog. 45, 4 N. Kasserer fhv. Skovrider O. E. Sp. Ulrich, Bülowsvej 5 C, 3.

71. **Østerbros kvindelige Plejeselskab,** har samme Formaal som Nørrebros. Adr. St. Jakobsg. 9, 1, Ø.

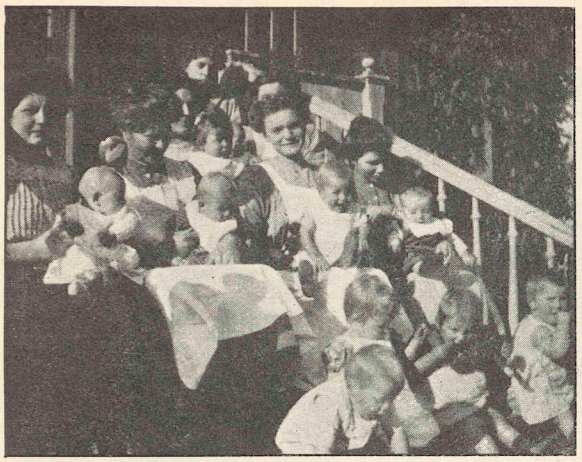

Fra Mødrehjemmet i Valby: De første Trin.

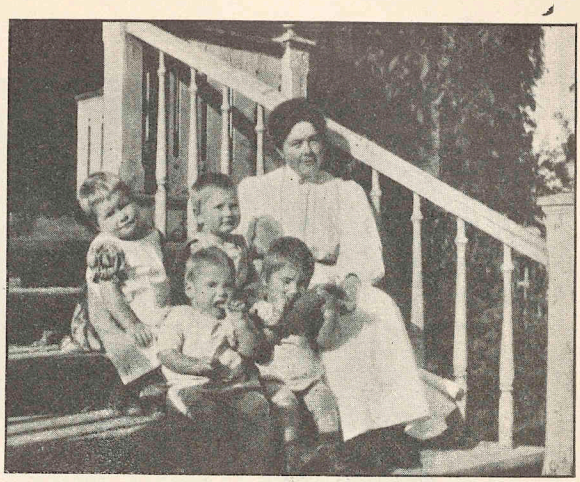

Fra Mødrehjemmet i Valby: En Idyl.

Optagelseshjem

72. **Redningshjemmet »El Recreo«**, Ordrupvej 59, Charlottenlund, Telefon Ordrup 752, opr. 1. Novbr. 1910. optager kvindelige Alkoholister. Betalingen er pr. Aar for Eneværelse 800 à 1000 Kr. og for Fællesværelse 600 Kr. Indlæggelsespapirer og nærmere Oplysninger faas gennem „Det blaa Kors"s Hovedkontor, Gothersg. 154, Kbhvn. K.

73. **Foreningen til forvildede unge Pigers Frelse,** stiftet 1877, har til Formaal for Kbhvn. og Omegn at søge at frelse forførte eller forvildede unge Piger.

Formand: Dr. med. A. Fløystrup, Stockholmsgade 41, Kbhvn. Ø.

74. **Frelsens Hærs kvindelig-sociale Virksomhed.** Leder: Major, Frk Signe Petersen. Kontor: Grundtvigsvej 21, Telf. Vester 5395 y. Formaal:

Frk. Signe Petersen.

I. Redningsarbejde: I Redningshjemmet, Mariendalsvej 4, oplæres Kvinder til forskellig Virksomhed (Husgerning, Syning, Vask, Bogbinderi) og anvises derefter passende Pladser (helst paa Landet) II. Slumarbejde: Sygepleje og fuldstændig Husgerning i de fattigste Hjem, bestrides af ca. 21 Slumofficerer. Slumstationer i Kbhvn., Aarhus, Aalborg, Horsens, Kolding, Randers, Vejle, Esbjerg, Odense, Rønne. III. Arbejde for Børn: Tre Vuggestuer i Kbhvn. og en i Lyngby, hvor spæde Børn modtages og passes, medens Moderen er paa Arbejde.

75. **Kvindehjælpen i Aarhus.** Adresse: Aarhus. Stiftet i Februar 1906. Formaal: At forebygge unge Pigers moralske Ødelæggelse og at rejse de faldne. Arbejdet gøres dels gennem Beværtnings- og Gademission samt Besøg i Fængsler og Sygehuse, dels gennem 3 Redningshjem, der f. T. tilsammen rummer 40—50 Pigebørn.

Fru Ellen Schepelern.

Formand: Fru Ellen Schepelern f. Wright.

76. **Lindevangs-Hjemmet,** Lindevangen 9, F, indviet 30. December 1877, af Justitsmin. godkendt som Opdragelsesanstalt. Et Hjem for unge straffede Kvinder eller saadanne, som uden at have været straffede har gjort sig skyldig i Tyveri eller lign. Formaalet er at yde disse Kvinder et Hjem, hvor de uddannes til huslig Gerning for senere at gaa i Tjeneste.

Frk. A. Thalbitzer.

Forstanderinde: Frk. A. Thalbitzer (Søgned. 10—1).

Se endvidere: Diakonissestiftelsen og Magdalenehjemmet.

Oplysning og Uddannelse

77. **Dansk Kunstflidsforening,** Stiftet Aar 1900. Protektrice Hds. Maj. Enkedronningen Formand Fru E. Gad.

Fru Emma Gad.

Formaal: At bevare og højne Interessen for den nationale Haandgerning og at skabe et Marked for Afsættelse af Kvinders Arbejde i Indland og Udland. Dette Maal søger Foreningen at naa ved at yde saa udstrakt Friundervisning som muligt og ved at afholde og deltage i Udstillinger. Virksomheden bestaar i en Haandgernings-Læreanstalt samt et Udsalg med tilhørende Tegnestue. Man støtter Foretagendet ved at være Medlem af Foreningen og ved at gøre Indkøb og Bestillinger. Foreningen er støttet af Stat og Kommune. Medlemsrettigheder: 10 % Rabat paa Indkøb. Adgang til Foreningens Aarsfest med Præmieuddeling ved Hds. M. Enkedronningen. Ret til at indsætte sine Arbejder i Udsalget med 15 % i Salgsafgift, naar vedkommende Medlems Arbejder som Helhed findes egnede til Forhandling i Foreningen. Ret til at deltage i Aarsudstillingen paa Charlottenborg, hvor 12 Hædersdiplomer, underskrevne af Hds. Maj. Enkedronningen, uddeles personligt for de bedste Arbejder. Medlemsbidrag 3 Kr. aarligt. Præmier: Ved Aarsfesten paa Charlottenborg uddeles 7 Præmier med Diplom for de bedste Elevarbejder. 1 første Præmie 100 Kr., 6 andre 50 Kr. Frikursus baade

Sommerkursus i Dansk Kunstflidsforening.
Unge Piger fra Island, Færøerne, Sønderjylland og Vestindien.

Vinter og Sommer for Haandgerningslærerinder og Forretningsdamer i Broderifaget fra Hovedstaden samt Provinser og Bilande. Medlemsantal ca. 600. Henvendelser sker mundtlig og skriftlig til Skoleinspektrice, Frøken Rathsach fra Kl. 9—2. Telf. Palæ 1704. Arbejdsplan tilsendes efter Anmodning.

Daglig Undervisning i alle Haandgerningsfag fra Kl. 9—4. Lokale St. Kongensgade 55. Telf. 3702.

78. **Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse**, stiftet 1880, giver Undervisning til unge Handelsmænd (M og Kv.) i Niels Brocks Handelshøjskole, som er toaarig, Købmandsskolens etaarige Dagskole, samt Købmandsskolens Aftenskole. Alle Oplysninger gives i Hovedskolen, Fiolstræde 44, Kbh. K. Uformuende Elever kunde erholde $^1/_2$ Friplads. Desuden uddeler Foreningen Rejsestipendier til unge Handelsmænd til Ophold i Udlandet Formand: Grosserer Holger Petersen.

79. **Gildbjerggaard** pr. Gilleleje oprettet 1907, har til Formaal at uddanne fattige unge Piger fra en Alder af 14—16 Aar til dygtige Tjenestepiger og lign.; Adgang har i første Række Børn, som er opdragne i Frk. Schneiders Børnehjem, kun for saa vidt der derefter bliver Pladser tilovers, ogsaa andre; Forst.: Frk. Maren Petersen.

80. **Diakonissestiftelsen,** uddanner Diakonisser (se Side 89*).

81 **Det internationale Hjælpesprogs Kvinde-Forbund,** stiftet 1907. Kontor Østerbrog. 54 B 4, Tlf. Øbro 1224 x. Formaal: Giver paalidelige Oplysninger om Ido-Bevægelsen i Ind- og Udland; er allieret med Uniono por Linguo Internacio-na, hvis Interesser det varetager her i Landet. Medlemsbidrag 2 Kr. om Aaret. Medlemsantal ca. 100. Formand: Sproglærerinde Frk. Gunvar Mønster.

Frk. Gunvar Mønster.

82. **Kong Frederik den 7endes Stiftelse** for hjælpeløse og forladte Pigebørn, især af Almuen, oprettet af Louise Christine, Lensgrevinde af Danner. Fundatsen konf. 23. Maj 1874 og Tillæg til samme 18. Febr. 1876 og 12. Maj 1909. Stiftelsens Formaal er uden Vederlag at give fattige og ulykkeligt stillede Pigebørn Ophold, Undervisning, Opdragelse og Uddannelse til dygtige Tjenestepiger. Stiftelsen, hvis Sæde er Jægerpris, optager Pigebørn fra hele Landet og fra Nordslesvig i Reglen i en Alder mellem 2 og 4 Aar. Stiftelsen har i Almindelighed ca 350 Børn under sin Forsørgelse.

Stiftelsens Kontor i Kbhvn. er Frederiksholms Kanal 20 St. K. (10-4). Formd. Højesteretsadvokat S. S. Nellemann, K[1]. D.M.

83. **Kvindelig Læseforening,** Gl. Mønt 1, Telf. Byen 3252, stiftet 1. Okt. 1872, flyttet til sin egen Bygning Oktbr. 1910. Medlemsantal ca. 4300. Aaben fra 9 Fm. til 10 Aften. Bogudlaan: 10—8. Kontingent 10 Kr. 50 Øre aarlig. Formand: Frk. S.

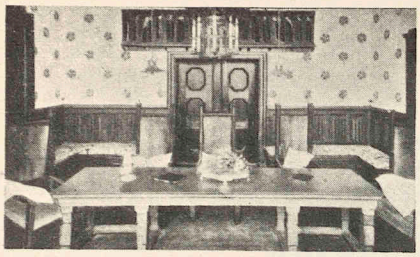

Kvindelig Læseforenings Læseværelse.

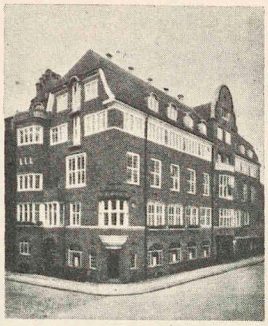

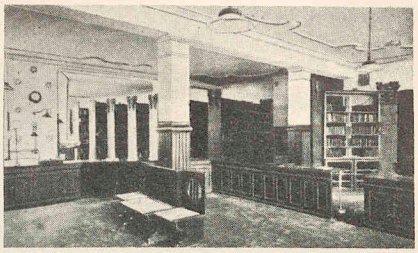

Kvindelig Læseforenings Bibliotek.

Frk. S. Alberti.

Alberti; Sekretær: Frk. A. Skovgaard-Petersen.

I Kvindelig Læseforenings Bygning er der foruden Foreningslokalerne Restauration og Damehotel.

84. **Mariahjemmet**, V. Voldg. 115, Telf. Byen 1720, katolsk Husgerningsskole, aabnet 1. April 1902, stiftet af Enke-Lensbaronesse Stampe-Charisius, Ledes af St. Elisabeths Søstre. Forstanderinde Mater Albona.

Enke-Lensbaronesse Stampe-Charisius.

85. **Selskabet Hedebosyningens Fremme**, V. Boulevard 10, Tlf. Byen 359 har optaget i sig det den 4. September 1905 stiftede Selskab af samme Navn og har overtaget dettes Aktiver og Passiver. Det har til Formaal at udbrede Kendskab til Hedebosyning og andet gammelt dansk Haandarbejde og at virke for, at Arbejde af denne Art igen tages op under kunstnerisk Vejledning for derigennem at bidrage til Forædling af Nutidens kvindelige Haandarbejder. Forstanderinde Frk. Sophy A. Christensen. (Se nærmere Side 46).

86. **Selskabet for uformuende Embedsmænds Døtres fri Undervisning**, stiftet 1804, betaler Skolepenge for et saa stort Antal Døtre af uformuende kgl. Embedsmænd, som Midlerne tillader, i N. Zahles Skole. Selskabet ejer en Grundkapital af ca. 80,000 Kr. Ansøgninger indsendes inden hvert Aars 1. Marts. Formand Højesteretssagf. F. Zahle, (K². D. M.) Raadhuspladsen 14 A.

87. **St. Lukas Stiftelsen**, Nørre-Allé 11, Kbhvn. opr. 1893, uddanner Sygeplejersker. Har et Hospital. Endvidere har Stiftelsen en Plejeafdeling for Børn under 2 Aar, oprettet 1895, med Plads til 16 Børn, Arbejdsstuer, oprettede 1886, hvor ca. 125 Pigebørn dgl. beskæftiges ved Haandgerning, samt et Optagelseshjem for Børn, hvis Mødre er indlagt paa Hospital, med 10 Pladser. Forstanderinde Frk. I. Brockenhuus von Løwenhielm.

Frk. I. Brockenhuus von Løwenhielm.

88. **Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder**, V. Boulevard 10. Tlf. Byen 359. Skolens Formaal er at give Kvinder Undervisning i Tegning samt teknisk Undervisning og praktisk Uddannelse i forskellige kunstindustrielle Fag for at bringe Eleverne saa vidt, at de kan arbejde som Tegnere og Kunsthaandværkere. For at denne Undervisning kan blive saa praktisk og saa vel afpasset efter det virkelige Livs Fordringer som muligt, har man ved Indrettelsen af Undervisningen raadført sig med Arbejdsgivere i de forskellige Kunsthaandværk. Medens nemlig Mændene maa søge praktisk Uddannelse paa Værksted og derefter teoretisk Uddannelse paa Skoler, kan Kvinderne her forene Teori og Praksis, hvorved Tid og Arbejde spares samtidig med, at Uddannelsen kan blive fyldigere og omhyggeligere, og de kan saaledes gaa direkte fra Skolen over i lønnet praktisk Virksomhed. Forstanderinde: Frk. Sophy A. Christensen, tr. 1½—3.

Frk. Sophy A. Christensen.

89. **Københavns Tjenestepigeforenings Fagskole**, Rosengaarden 14 A; Telf. Central 6774; aabnet 1. Novbr. 1906. Formaalet er at skabe en dygtig og oplyst Tjenestepigestand. Plads til 20 Tjenestepiger (16—20 Aar); Ophold paa Skolen ½ Aar; Undervisning i Madlavning, Husgerning, Syning, Vask og Strygning. Pris 10 Kr. pr. Maaned, Friplads kan søges. Endv. gives der 2 Maaneders Kursus i fin Madlavning, Stuepigegerning, Anretning, Bagning osv. Forstanderinde Frk. Marie Christensen.

Frk. Marie Christensen.

90. **Kronprinsesse Louises praktiske Tjenestepigeskole**, Emiliegade 3, Kbh. V, oprettet 1872, oplærer nykonfirmerede Piger i et Kursus paa 2 Aar i al Slags huslig Gerning. Betaling: 40 Kr. Kvartalet. Form.: Fhv. Overpræsident Oldenburg. Forstanderinde: Frk. Ellen Blichfeld.

91. **Wærnske Institut**, Kastanievej 2, Kbh. V., oprettet 1813, opdrager og underviser 20 Døtre af næringsdrivende Borgere i Kbhvn. og Kristiania eller af afdøde civile og gejstlige Embedsmænd. Sædvanlig bortgives 2 Pladser i Febr. eller Marts. Ansøgningen maa helst indsendes inden Udgangen af Januar. Inspektør: Cand. theol. & mag. C. V. I. Balslev.

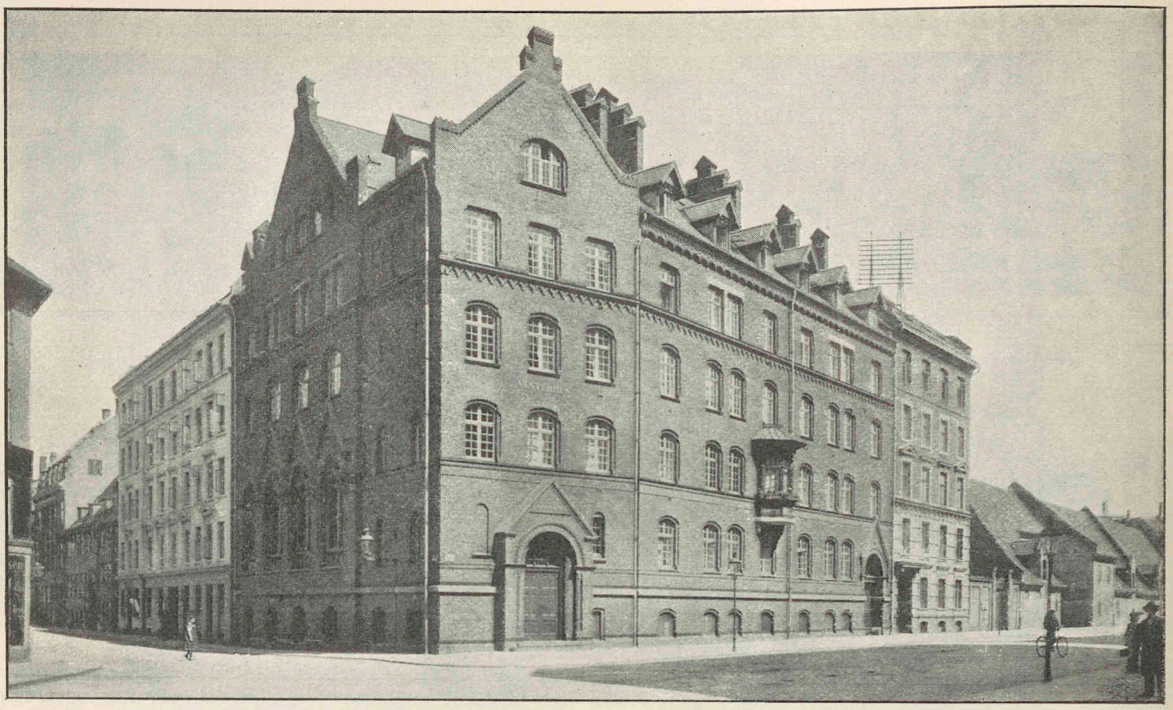

„Mariahjemmet", V. Voldgade 115, katolsk Husgerningsskole, oprettet af Lensbaronesse Stampe-Charisius.

Blinde. Døvstumme. Epileptikere

92. **Arbejdshjemmet for døvstumme Piger**, Løngangsstr. 21, Kbh. K., oprettet 1869, uddanner døvstumme Piger fra hele Landet til Selvvirksomhed. Det betragtes som godkendt af Staten i Henhold til Fattiglovens § 61. I det til Arbejdshjemmet hørende Asyl „Prinsesse Maries Asyl for døvstumme Kvinder" optages døvstumme Kvinder fra hele Landet, som ikke kan arbejde paa Grund af høj Alder eller Svagelighed. Forstanderinde: Frk. M. Johnsen.

93. **De Døvstummes kristelige Kvindeforening**, stiftet 1907, har til Formaal at hjælpe fattige døvstumme Kvinder, særlig ved at skaffe dem helt eller delvis frit Landophold i Sommertiden. Ansøgning, hvortil et særligt Skema benyttes, indgives i Maj Maaned til Formand, Fru R. Jørgensen, Rhodosvej 53, Kbh. S.

94. **Philadelphia, Koloni for Epileptikere**, Tersløse pr. Dianalund, oprettet 1898, giver epileptiske Syge et Hjem med fornøden Kur og Pleje, Beskæftigelse og Vejledning. Der findes en særlig Afdeling for sindssyge Kvinder. Kolonien omfatter følgende Huse: „Mariabo" og „Effata" med 7 Afdelinger for Kv., og „Sanatoriet" for 12-14 Kv. som lider af nervøse og andre ikke smitsomme Sygdomme. Der er Plads til ialt 310 Syge. Betalingen er for alle ubemidlede 125 Kr. Kvartalet, for ubemidlede arbejdsdygtige Epileptikere 100 Kr. Kvartalet. For bedrestillede 200—250 Kr. Kolonien er statsanerkendt, saa at den Hjælp, der af det offentlige ydes til ubemidlede Patienters Ophold paa den, ikke betragtes som Fattighjælp. Pris paa „Sanatoriet" 2 Kr. daglig. Forstander: Læge A. Sell.

95. **Prinsesse Maries Asyl for døvstumme Kvinder**, Løngangsstr. 21, Kbhvn. K., aabnet 1. April 1905, yder 30 døvstumme Kvinder frit Ophold, Lægehjælp og Beklædning. Det kan søges af døvstumme Kvinder fra hele Landet, som paa Grund af Alder eller Svagelighed ikke ere i Stand til at forsørge sig selv. Det er opført og ejes af „Arbejdshjemmet for døvstumme Piger" (se d. Art.), hvis Elever ere fortrinsberettigede til Optagelse. Ansøgning indsendes under Adr.: Best. for Prinsesse Maries Asyl, Løngangsstræde 21, Kbhvn. K.

96. **Hjem for arbejdsføre, blinde Kvinder**, Mariendalsvej 30, F, Telf. Godthaab 403. Grundstenen nedlagt 18. April 1900, indviet 10 Decbr. 1900. Protektrice Hds. Maj. Enkedronningen. Oprettelsen af dette Hjem er et Led Bestræbelserne for at hjælpe de dygtigere blandt de unge, blinde Kvinder til mere selvstændig Udvikling. Kun faa Mennesker kan, naar de mangle Synet, uden Hjælp optage Kampen for Tilværelsen i Konkurrence med Seende. Derfor har der en Del Aar eksisteret Værksteder, hvor Forholdene tillader lettere Arbejdsvilkaar end almindeligt. Disse beskæftiger dog mest Mænd, men her tilbydes der arbejdsdygtige, blinde Kvinder et Hjem, hvor husligt Arbejde veksler med Akkordarbejde, for hvilket sidste Lønnen bruges til Klæder og Smaafornødenheder. I den smukke, lyse Arbejdssal beskæftiges for Tiden 30 Kvinder, som hver har sit eget Værelse, og som lever et fornøjeligt, selskabeligt Samliv med Venner baade i og udenfor Hjemmet.

Frk. C. Krebs.

Bestyrerinde: Frk. C. Krebs.

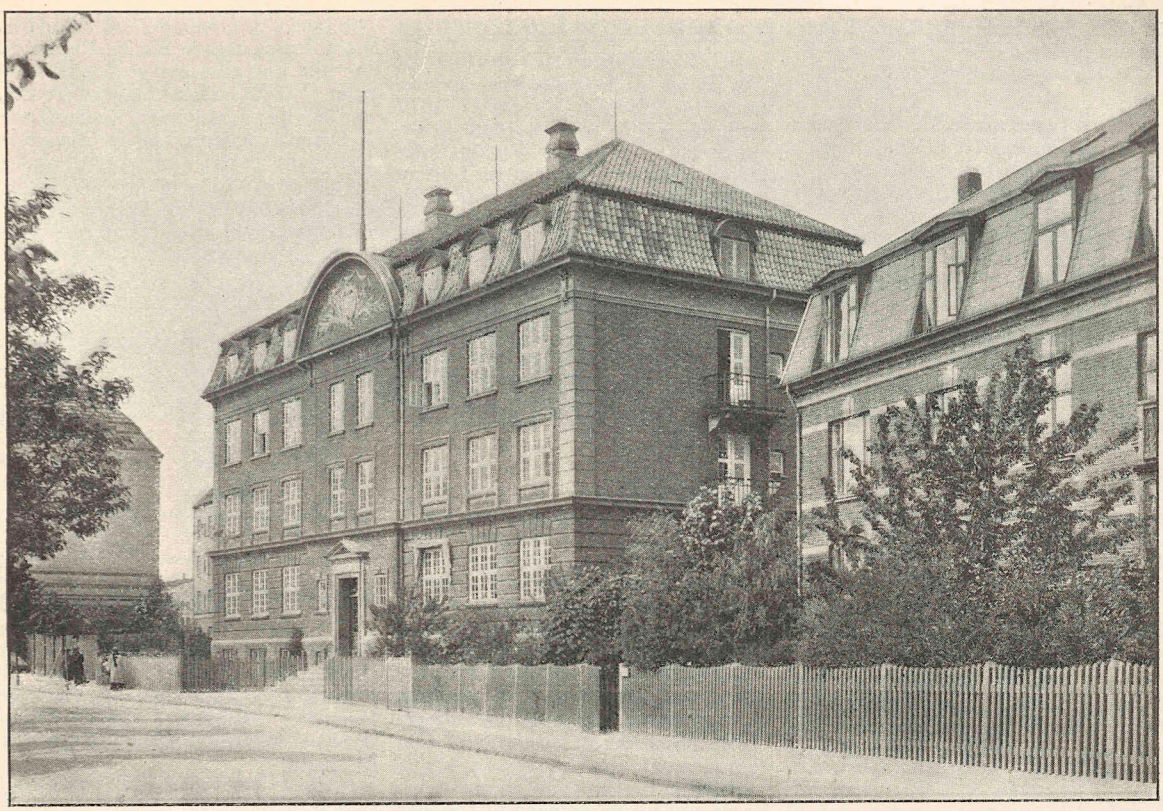

Hjem for arbejdsføre, blinde Kvinder, Mariendalsvej 30.

97. **Samfundet og Hjemmet for Vanføre**, Toldbodv. 34, har til Formaal:

Frk. Johanne Petersen.

Gennem en Klinik at yde vanføre Patienter Lægehjælp samt forsyne dem med passende Bandage.

I en Haandværkerskole at uddanne vanføre, særlig enhaandede Elever.

I en Barneskole at undervise Børn, som paa Grund af deres Vanførhed ikke kan søge Almueskolen.

I et Hjem at give Ophold og Bespisning til Skolens Elever, til Patienter paa Klinikens Sygeafdeling samt til udenbys Patienter, medens disse forsynes med Bandager fra Kliniken.

Institutionen ejer et Sanatorium ved Kokkedal, hvor der gives Rekreationsophold til Klinikpatienter og særlig svage vanføre Børn.

Forstanderinde: Frk. Johanne Petersen, F. M. i Guld (træffes 2—4). Telf. Central 4282.

Klinikens Forstanderinde: Frk. Thora Fiedler.

Kliniktid Kl. $1^1/_2$. Telf. Central 6407.

Hvile og Rekreationshjem

98. **Ballins, Fru, Hjem for Pigebørn, som er Rekonvalescenter**, Adr.: Ørnegaarden, Gentofte, har Plads til 5 à 6 Piger ad Gangen, som modtages fra Hospitalerne; Rekonvalescenter efter smitsomme Sygdomme ere udelukkede.

99. **»Bethania«, Værnehjemmet**, Helgolandsgade 8, Kbh. B., aabnet 1889, modtager hæderlige Kvinder af forskellig Stand til længere eller kortere Ophold (1. Afd. 34—40 Kr. om Maaneden, 2. Afd. 75 Øre pr. Døgn, 20, 25 à 30 Kr. om Maaneden). Forstanderinder: Frk. K. Boje og Frk. A. Nielsen. Værnehjemmet ejes af „Foreningen til Værn for enligt stillede Kvinder" (se denne, Side 88). Protektrice: Hds. Maj. Enkedronningen.

Frk. Karen Boje.

Formand: Fru H. Halkier, Helgolandsgade 8, Kbh. B. (tr. Onsdag Kl. 1—3).

Bestyrerinderne træffes dgl. 9—10 & 2—4.

Frk. Anna Nielsen.

100. **Bethesda**, Karrebæk pr. Karrebæksminde, Rekonvalescenthjem, 6 Pladser. aaben Juni—September.

Formand: Provst Mygind, Karrebæk.

101. **Ebenezer**, Kursted og Rekreationshjem, samarbejder med „*Det hvide Baand*" (W. W. C. T. U.). Hjemmet, som er oprettet 1906 af Diakonisse Marie Hansen og Frk. Christiane Lauritzen, modtager og behandler kvindelige Patienter for Nervelidelser, Alkoholisme og Morfinisme. Betaling for Ophold og Lægebehandling 100 Kr. mdl. Hjemmet har ydet

2 à $2^1/_2$ Friplads aarlig. Adr.: Søndre Fasanvej 44. Telf. Valby 308 x.
Se Fagregistret Side 220.

102. **Fredenshus,** Sortedamsdoss. 49, Kbh. Ø., indviet 3. Aug. 1895, et Alderdomshjem for værdige trængende Kvinder over 55 Aar af Arbejderklassen.
Formand: Justitsraad O. C. Olsen. Inspektør: Arkitekt E. C. J. Nielsen (5—7).

103. **Humlebæk Hvile- og Rekreationshjem for Kvinder,** stiftet 1884, godt og billigt Opholdssted i 2—4 Uger i Sommermaanederne for ubemidlede Kvinder, som under deres Livsgerning ere overanstrængte og trænge til en kort Hvile for at genoptage deres Arbejde; Tjenestepiger og ligestillede undtagne. Et begrænset Antal Fripladser (som Regel 60—100) for 2 Ugers Ophold. Fripladserne søges fra 20. Febr.—20. Marts.
Formand: Grosserer W. Boas, R., Ny Toldbodgade 15, Kbh. K.

104. **Jyderup Rekonvalescenthjem,** Jyderup, oprettet 1891, modtager Kvinder fra 15 Aars Alderen, som ere afkræftede af Sygdom eller Overanstrængelse. Betaling: 75 Øre daglig. Hjemmet har 22 Pladser og holdes aabent hele Aaret. Patienterne faar Logis, Kost, event Beklædning, Medicin og Lægetilsyn. Rekonvalescenter med uhelbredelige eller smitsomme Sygdomme modtages ikke.
Best.: Frk. Tillisch, Bredgade 77, Kbh. K. og Komtesse Lerche, Sølyst, Jyderup.

105. **Magna Knutzens Gave, Riva,** Rekreationshjem i Humlebæk, hvortil er knyttet Magna Knutzens Legat; oprettet af Toldkontrollør J. M. Knutzens Enke, Thalia Knutzen, f. Barfred, og skænket til „Den danske Toldetats Forening". Legatets Formue, ca. 100,000 Kr., der vil blive betydelig forøget, er til Fordel for Toldkontrollørenker, samt for afdøde Toldkontrolørers Døtre, som er fyldt 50 Aar.

106. **Rekonvalescenthjemmet Frederik Vilhelm Hegels Minde** er bestemt for ubemidlede Rekonvalescenter, udelukkede er dog Personer under Fattigforsørgelse. For Opholdet betales intet Vederlag. Stiftelsen ejer i Fredensborg et Rekonvalescenthjem for Kvinder med 10 Pladser. Belægningen af Pladserne sker som Regel fra de københavnske Hospitaler, navnlig Kommunehosp., efter Bestemmelse af Overlæge, Prof., Dr. med. Israel Rosenthal, Formand.

Dyrebeskyttelse

107. **Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark.** Kvindekredsen. Stiftet: November 1876. Formaal: 1) At paavirke den opvoksende Slægt i human Retning med Hensyn til vort Forhold til Dyrene. (Med dette for Øje stiftedes 1893 „De Unges Forbund t. D. B." som en Afdeling af Kvindeforeningen; har ca. 3,000 Medlemmer). 2) At virke for, at al Hjemmeslagtning foregaar saa humant som muligt. Dette er Forening.s Hovedprogram; foruden ved disse 2 Hovedformaal virker Foreningen paa anden Maade for Dyrebeskyttelsessagen, f. Eks. ved Bekæmpelse af Fuglepyntmode, ved at arbejde for Fredning og Fodring af Smaafugle etc., ved at søge at bekæmpe Handelen med levende Fisk, ved at uddele gratis eller delvis gratis Hundetegn til ubemidlede Mennesker etc., ved at anlægge „Fristeder", hvor alt saavel Flora som Fauna fredes.

Fru B. Collin.

Overgik i 1901 til at være en Kreds under „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark". (Medlemsantal: ca. 3800, delt i 127 Kredse). Kredsformand: Fru Etatsraadinde B. Collin, Havnegade 7. Medlemsbidrag 2 Kr. aarligt (D. U. F. 1 Kr. aarligt for enkelte Medlemmer. I Skolekredsene betale Medlemmerne 50 Øre). Kontor: Raadhusstræde 15, 3. Telf. Byen 3915.

108. **Foreningen til Værn for værgeløse Dyr,** stiftet 11. Marts 1898; Kontor: Carolinevej 10, Hellerup. Fru Justitsraadinde Christine Petersen stiftede „Foreningen til Værn for værgeløse Dyr" 11. Marts 1898 og blev straks Foreningens Formand; men hun har for ca. $1^1/_2$ Aar siden nedlagt dette Hverv, der er overgaaet til hendes Mand, dog uden at hun er udtraadt af Bestyrelsen. Hun har udfoldet et stort og betydeligt Arbejde for Dyrebeskyttelsessagen herhjemme, med personlig Opofrelse af Tid og Penge, alt med sin Ægtefælle som Medhjælper.

Fru Christine Petersen.

109. **Dyreværneforeningen „Svalen".** Protektor: Hds. Maj. Kongen. Formand Fru Oberstinde M. Mehrn, Store Kongensgade 95, 3, Kbhvn. K. Værner om alle nyttige Fugle, deltager i det internationale Forbund, der kæmper mod Fuglemassemordene i Syden, agiterer mod Damernes Fuglepynt, paataler ulovlig Fangst og dyrplagerisk Behandling af Fugle, opsætter Redekasser og fodrer vilde Fugle ved Vintertid, udgiver Flyveblade og andre Skrifter for at vække Interesse for Sagen og vinde Ungdommen for Fugleværnet, oplyser Publikum om Fuglenes økonomiske Betydning for Samfundet. Aarsbidrag 50 Øre. Bidrag en Gang for alle 10 Kr. Telf. Palæ 1616.

Fru M. Mehrn.

Klostre. Stiftelser. Friboliger

110. **Aarestrup, Niels og Hustru Petrines Stiftelse,** Baggesensgade 35, København, oprettet 1874, har 14 Friboliger for Enker eller ug. Døtre af Handels-. Sømands- eller Embedsstanden. Med hver Fribolig følger 100 Kr. aarlig.
Bestyrer: ORSagfører N. Hallager, Dyrkøb 7, 1 (3—4).

111. **Aarhus Hospital.** Stiftet 1856 for værdige trængende af begge Køn, hjemmehørende i Aarhus Stift. 16 Kvinder erholder Fribolig, Varme, Lys, Vadsk, Klæder og Sygeforpl., Lægehjælp og Medicin samt Ugepenge 4 Kr. hver. Siden 1878 er Stiftelsen udvidet ved Oprettelsen af en egen Afd. for 20 Pers. af den dannede Middelstand, der foruden Fribolig erholder Lys, Varme, Vadsk, Lægehjælp og Medicin samt en ugentlig Understøttelse af 4 Kr. Pensionærerne skal som Regel være enten Piger, Enker el. Koner, der uden egen Skyld er forladte af deres Mænd. Kapitalformue: 507,000 Kr.
Best.: Stiftsøvrigheden. Forstander: Frk. M. Thomsen.

112. **Abel Cathrines Stiftelse,** København, Abel Cathrinesgade. Stiftet 1675. Giver Fribolig til ca. 32 fattige og syge Kvinder. Beboerne faar fri Bolig, Varme, Lægehjælp, Medicin og 2 Kr. ugentlig. Den nuværende Bygning indviedes 31. Oktbr. 1886.
Inspektør: Justitsr. M. Koch.

113. **Aldersly,** Varde, opr. 1894, med 4 Friboliger paa Livstid for Enker, ældre Ægtefolk og ældre enlige Personer, fortrinsvis af Handelsstanden. Egen Bestyrelse.

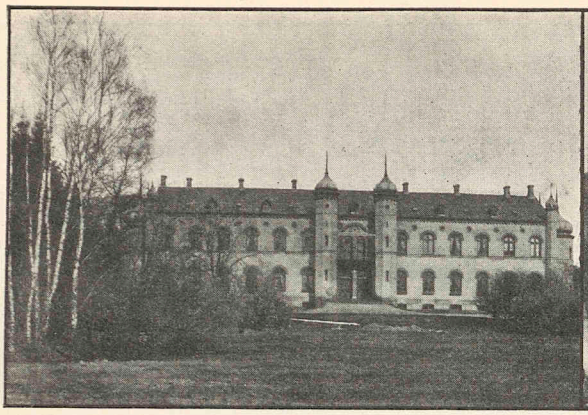

Christiansdal Kloster.

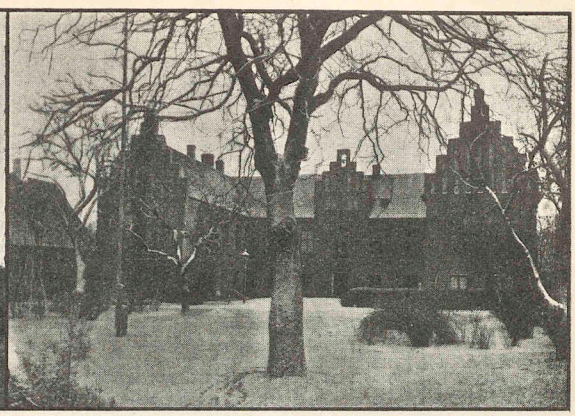

Roskilde adelige Kloster.

114. **Andersens, Familien,** Friboliger for Enker og ugifte Piger af Borger- og Embedsstanden. København, Ny Vestergade 3. Fire Friboliger for værdige trængende.

115. **Bombebøssen.** København, Overgaden o. V. 48 B., Alderdomshjem for 37 gamle ugifte og 9 gifte Sømænd samt 2 Enker.
Formand: J. N. Sølling, K. DM.

116. **Budolphi Kloster,** København, St. Pederstræde 12. Oprettet 1725, yder Fribolig til uform. Enker el. ugifte Kvinder af Kbh.s Borgerstand (for T. 8), fortrinsvis fødte i Kbhvn. Ved Indtrædelsen betales 1200 Kr., Bestyrelse: Magistraten i Kbhvn.

117. **Christiansdal Kloster** (pr. Sorø). Oprettet 1872 af afdøde Kammerherreinde Jessy Caroline Rønnenkamp. Klostret giver fri Bolig — 2 Værelser med Adgang til Køkken og anden Udenomslejlighed samt Have — til 24 aldrende Damer, der ved Optagelsen maa være i en Alder af ikke under 45 og ikke over 50 Aar og maa have virket som Lærerinder, Husbestyrerinder eller i andre Stillinger, hvor Dannelse kommer i Betragtning. Klosterfrøknerne nyder desuden hver 300 Kr. aarlig, Brændsel, fri Medicin og Lægehjælp m. m. Den af Klosterfrøknerne, der fungerer som Forstanderinde, hæver endvidere 100 Kr. aarlig.
Bestyrer: Kammerherre, Hofjægermester P. C. Howden-Rønnenkamp, R. DM. Forstanderinde: Frk. J. B. E. Bartholdy.

118. **Damehjemmet,** Snekkersten. Fribolig til 8 hæderlige, værdige, ældre, enlige Kvinder af den dannede Klasse, der har en aarl. Indtægt af ikke under 300 og ikke over 600 Kr.
Best.: Fru Annette Rode, Snekkersten.

119. **Estvadgaards Stiftelse** (pr. Rønbjerg). Stiftet 1745 af Fru Frederikke Louise Benzon, f. Glud. Ekspektantinder i Stiftelsen skal enten være af Adel eller en Rangspersons Kone eller Enke, eller ugift Datter af en Mand i en af de 3 første Rangklasser. Hævning er for Priorinden 600 Kr.; for 8 Enkefruer og 8 Frøkner 400 Kr. aarlig og for 6 Enkefruer og 5 Frøkner 200 Kr. aarlig til hver. Indskrivningspenge 200 Kr. 7 fattige Enker nyder aarlig af Stiftelsen hver 50 Kr.
Kasserer og Regnskabsfører: Jensen, H., Sagfører.

120. **Fechtels Hospital** (de Hamborger Sjæleboder), Frederikssundsvej 78 a, stiftet 1590, Fribolig for 22 ældre Kv., som hver nyde fra 50 Øre til Kr. 1,30 om Ugen, 2 Kr. til Julen og St. Hansdag samt noget Brændsel og fri Læge og Medicin.
Forst.: Forlagsboghandler Langhoff, Fortunstræde 1, Kbh. K.

121. **Vartov Hospital.** København, Farvergade, Vestervoldgade og Løngangsstræde, indeholder ca. 450 Senge, hvoraf Magistraten bortgiver 72 Kvindesenge; Legatsenge, 83 Kvindesenge, afhændes ved hver Vakance. Hospitalet yder fri Bolig, Varme, Læge, Medicin og ugtl. 1 Kr. 30 Øre. (Bygningen er vurderet til 610,000 Kr.). Kapitalformue inkl. Legater ca. 1,700,000 Kr. bestyres af Mag. 1. Afd.

122. **Gisselfeld adelige Jomfrukloster** (pr. Haslev). Stiftet af General-Feltmarskal-Løjtnant Christian Gyldenløve til Grevskabet Samsøe 1701 og 1702. Hævningen er for Priorinden 1600 Kr., for de 10 ældste Konventualinder af 1. Afd. 1000 Kr., for de 10 næste af samme Afdeling 800 Kr.; for de følgende 10 600 Kr. og for de øvrige 400 Kr. aarlig hver. Ved Indtrædelsen i Klostret betales 2000 Kr. Indskrivning som Ekspektantinde finder ikke Sted. Kun Døtre af danske adelige Familier eller uadelige, som har Rang i de 3 første Rangkl., kan optages i Klostret. Der findes ingen Klosterbolig.
Priorinde: Komtesse Danneskjold-Samsøe. Godsforvalter: F. Baumann, Jettehøj pr. Haslev (9—5).

123. **Graabrødre Hospital i Odense,** stiftet 1539. Stiftelsen bestaar af 3 Afdelinger, nemlig: 1) Klostret, der har 24 Pladser for enlige Kvinder; 2) Hospitalet, der har Plads til 53 Kvinder; 3) Doktors Boder, hvori der kan optages 11 Kvinder. Skema til Ansøgn. faas paa Hospitalskontoret kun for Fyns Stifts Indvaanere.

124. **Grøns, Marinus Emanuel, og Hustrus Friboliger,** oprettede 1860, Nr. 1 paa Solitudevej 15, Nr. 2 i Slotsgade 32, Kbh. N, er bestemte for trængende over 50 Aar gamle kbh. Ægtefæller eller enlige Kv. af Middelstanden (Embedsklasserne medregnede). Nr. 1 har 14, Nr. 2 har 20 Friboliger. Det er tilladt at medtage ug. Døtre. Kbh.'s Mag. I.

125. **Det Harboeske Enkefrue-kloster,** Stormgade 14, København. Stiftet af Gehejmeraadinde Christine Harboe i 1735 for 13 Enker efter Mænd i en af de første 5 Rangklasser. Kongen besætter Pladserne og bestemmer, hvem der skal fungere som Priorinde. Der er 13 Lejligheder, 5 med 3 Værelser og Forstue, 3 med 3 og 5 med 2 Værelser uden Forstue. Hver Lejlighed har Køkken, Pige- og Spisekammer. Priorinden hæver 520 Kr., de øvrige Damer 320 Kr. aarlig.
Best.: Kbh.s Magistrat.

126. **Hillerød Hospital,** Frederiksborg Nyhuse, oprettet 1726, giver fri

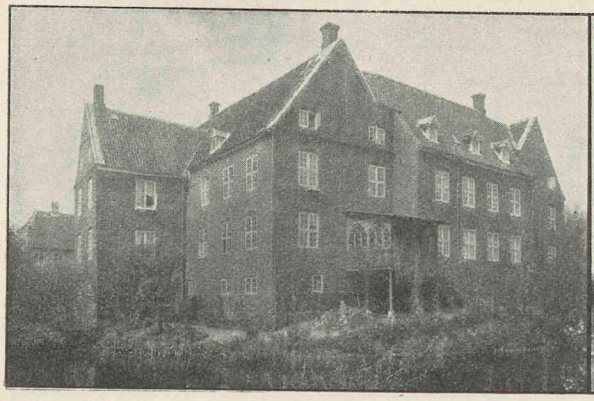

Støvringgaard.

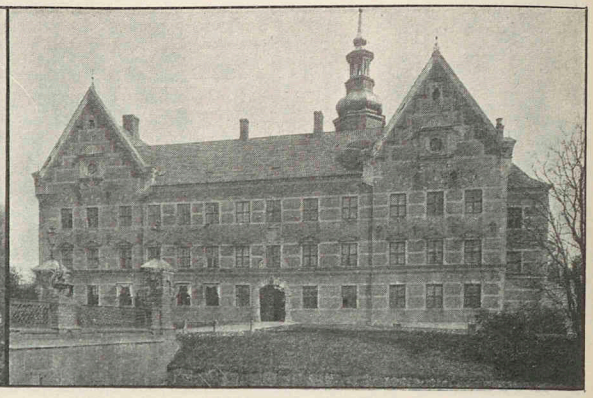

Vemmetofte.

Bolig, Læge, Medicin og Brændsel samt $2^1/_2$ Kr. ugl. til 12 svage og trængende Kv. over 50 Aar, som ere fødte paa de kgl. Godser i Kbh.s og Frederiksborg Amter samt paa Rytterdistrikterne. Henv. t. Hospitalsforstanderen, Hillerød.

127. **Hjorths og Ulrichsens Stiftelse**, København, Vesselsgade 12, yder fri eller billige Boliger til ugifte Døtre af Embedsmænd eller Borgere. Ved Indflytningen betales et Indskud, der tilfalder Stiftelsen, men forrentes til Indskyderen.

Formand: Swendsen, C., Overretssagfører, Raadhusstr. 2^2. Telf. Centr. 5844.

128. **Horsens Hospital.** Fundats af 7. Juli 1856. Bestemt for værdige, trængende af Aarhus Stift. I Hospitalet findes 24 faste Pladser, „Kostportioner". De faste Beboere, hvoraf 12 Kvinder, erholder Fribolig, Varme, Lys, Vask, Medicin og Lægehjælp, Klæder samt Underhold (Kost) eller i Stedet for, hvis de ønsker det, Ugepenge, der ydes med 4 Kr. Ved Hospitalet er oprettet en egen Afdeling for 14 Pensionærer af den dannede Middelstand. Pensionærerne skal i Reglen være enten Piger, Enker eller Koner, der uden egen Skyld er forladte af deres Mænd.

Forstander: Sagfører Petersen.

129. **Kommunelærerindernes Byggeforening A/S.** Stiftet 1899 af Kbh.s Kommunelærerinde-Forening. Aktiekapital 25,000 Kr., som staar i 3die Prioritet i Ejendommen. Mariendalsv. 34, C. Telf. Godthaab 401 y.

Frk. M. Haunstrup.

Fmd. Frk. M. Haunstrup.

130. **Kong Frederik den Syvendes Stiftelse**, Gyldenløvesg. 18 (Nansensgade 1) Kbh., for fattige Kvinder af Arbejderklassen, oprettet 1873 af Louise Christine, Lensgrevinde af Danner. 52 fattige Fruentimmer, som er forsørgelsesberettigede i Kbhvn.s og Frdbg.s Kommuner, navnlig saadanne, der ernærer sig eller har ernæret sig ved deres Hænders Gerning, har frit Husly. Stiftelsens Kontor: Fredh. Kan. 20, K. Telf. Cent. 2550 (10-4).

Formand: Højesteretsadvokat S. S. Nellemann, K^1. DM.

131. **Lassens, Jomfru Christiane, Stiftelse**, København, Landemærket 14. 6 Friboliger for ugifte, sædelige Kvinder, der er svagelige eller over 30 Aar gamle, særlig for dem, der har ernæret sig ved Syning (Handskesyning) og er fødte eller har boet 1 Aar i København. De, der opnaar Fripladsen, erlægger 40 Kr. ved Tiltrædelsen. Bestyres af Magistraten.

Forstander: Højesteretssagfører Fr. Zahle, Raadhuspladsen 14 A. Kbh. B.

132. **Lorentzens, H. P., Stiftelse**, Rigensgade 30, Kbh. K, oprettet 1853, giver Enker uden Børn og ug. Kv. af Middelstanden Bolig, enten frit eller for billig Leje. Ialt 44 Lejligheder, hvoraf 13 er Friboliger. Ved Indflytning betales 500—1000 Kr., der tilfalder Stiftelsen, men forrentes til Indskyderen.

Formand: Højesteretssagf., C. Winther, R.

133. **Lægeenker, Friboliger for.** Abildgaardsgade 7 og 9 og Wiedeweldtsgade 54, København. 6 Friboliger og Køkken for trængende Enker efter danske Læger.

Formand: Dr. med. Holger Mygind, Havnegade 31, 2, Kbh. K.

134. **Meyercrones Stiftelse i Roskilde.** Stiftet 1739. Stiftelsen afgiver Fribolig til 8 Enker, som „have været i skikkelig Stand og ikke med grovt Arbejde sig skullet ernære". Fire af disse Enker faar desuden aarlig 200 Kr. og to Favne Brænde, og de andre modtager hver 100 Kr. om Aaret. Dir.: Sjællands Stiftsøvrighed. Henv. t. Klosterforvalt., Roskilde.

135. **Mundts Legat og Stiftelse**, Victoriagade 20. 16 Friboliger à 2 Vær. til ugifte Kvinder. Legatet understøtter ug. Kv. og Enker, fortrinsvis saadanne, der efter tidligere Vedtægter kunde vente Pension af det offentlige, men nu er berøvet dette Haab. 78 Port. à 80 Kr. aarl. Stiftelsen bestyres af Magistraten.

136. **Mørks, Krigsraad, Minde.** Lille Kannikestr. 4, København. Telf. By 3554. Friboliger for Enker og ugifte Damer af den bedre Klasse, hvis Kaar i Forhold til deres Stilling er ringe. 25 Boliger.

Formand: Departementschef P. N. Rentzmann, $K.^2$ DM., Østbanegade 1^1 Ø.

137. **Odense adelige Jomfrukloster.** Stiftet af Frøken Karen Brahe. Priorindens oprindelige Hævning er 440 Kr., Konventualindernes 220 Kr. foruden fri Bolig paa Klostret, hvilken Hævning, indtil eventuel fælles Husholdning paa Klostret maatte blive indført paany, er forhøjet til 600 Kr. for Priorinden og 300 Kr. for Konventualinderne. I Indskrivningspenge betales 1200 Kr., dog, naar 2 Døtre paa engang indskrives, kun 2000 Kr., og naar 3 indskrives, 2400 Kr.

Patron: Bille-Brahe-Selby, P. C., Lensgreve, Kmh. Priorinde: Baronesse V. C. H. L. Schaffalitzky de Muckadell. Regnskabsfører: Godsforvalter F. W. Schademose, Hvedholm pr. Faaborg.

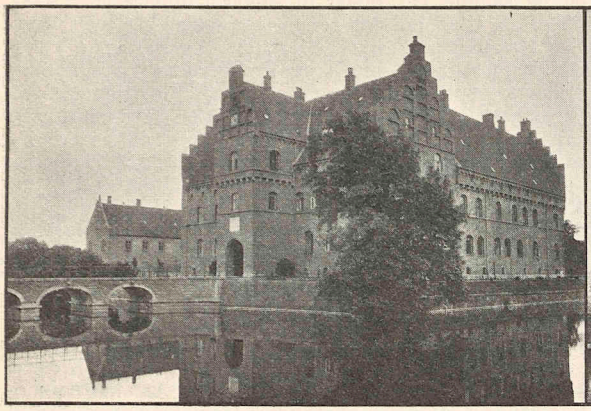

Gisselfeld.

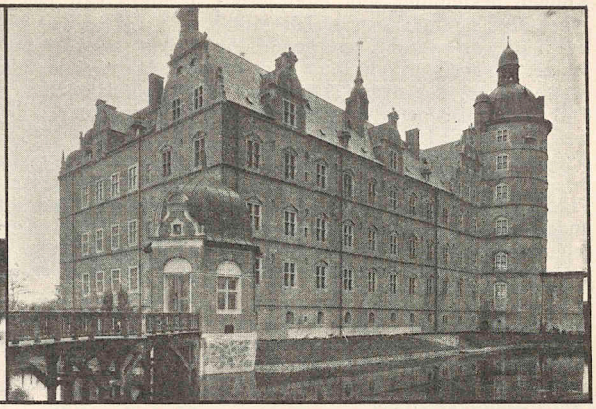

Vallø.

138. **Ostenfeldske Stiftelse,** Næstved, oprindelig oprettet 1802 for Sæby i Jylland, men er 1816 flyttet hertil. Friboliger for 12 trængende, gamle Enker. Bestyrelse: Lensgreve Danneskjold-Samsøe, Byfogden, Sognepræsten og 3 Byraadsmedlemmer.

139. **Petersens, Brødrene, Jomfrukloster.** Stiftet af Købmændene A. & S. Petersen 1770, for Jomfruer, der har opnaaet deres 35 Aar. Testators Familie har Forret, uanset Alder, dernæst Kræmmer- og Købmandsklassen, samt den gejstlige Stand, hvilke alle skal høre til, eller dog siden søge St. Petri Kirke. Foruden en af 2 Værelser m. Køkken bestaaende Bolig i Klostret paa Gl. Amagertorv 29, nyder Priorinden 800 Kr. og enhver af de øvrige 15 Konventualinder 640 Kr, aarlig. Klostret administreres af Patronen og Kirkekollegiet for St. Petri Kirke.

Priorinde: Frk. Anna Arnolda Smith. Patron: F. V. Greve Brockenhuus-Schack (K[1] D.M.).

140. **Præsteenkehjemmet,** Mariendalsvej 39—41, København. Yder billig eller gratis opvarmet Bolig for Præsteenker, fornemlig med mindre Børn.

Formand: Pastor N. C. Dalhoff, Diakonissestiftelsen, Kbh. F.

141. **Roskilde adelige Jomfrukloster.** Stiftet 1699. Konventualinderne i 1. Kl. har 520 Kr. aarlig foruden Bopæl og Underhold m. m. i Klostret; i 2. Kl. hæves 360 Kr., i 3. Kl. 250 Kr., i 4. Kl. 140 Kr. og i 5. Kl. 80 Kr. aarlig. For de indskrevne Frøkner, der maa være af Adel eller Døtre af Mænd i en af de tre første Rangklasser, betales for én 600 Kr., for to paa en Gang indskrevne 1000 Kr. og for tre 1200 Kr. Den moderede Betaling ved Indskrivning af to eller tre Frøkner paa en Gang finder kun Anvendelse, hvor en Ascendent paa en Gang begærer flere af sine kvindelige Descendenter, og en Forsørger de under hans særlige Omhu hørende Frøkner, indskrevne i Klostret.

Patron: H. F. C. Skeel, Kmjkr.. Majoratsbesidder. Priorinde: Frk. E. B. Bluhme, Inspektør og Kasserer: Ritmester A. Jernfeldt (R.), Roskilde. Telf. 219 (10—2).

142. **Roskilde Duebrødre Kloster,** oprettet 1253, bestaar af et Hospital, hvor 39 Kvinder faar fri Bolig, Varme, Lys m. m., 6 Pd. Brød om Ugen og 156 Kr. om Aaret, samt en Stiftelse, hvor 4 Enker eller forladte Hustruer og 8 ugifte Kvinder faar fri Bolig, Lægehjælp og Medicin samt 100 Kr. om Aaret.

Direktion: Stiftsøvrigheden. Henv. til Hospitalsforstanderen i Roskilde.

143. **Sct. Petri Kirkes, W. Thymes og A Pelts Plejestiftelser,** København, Larslejstræde 7. Oprettet 1720, kan optage 27 Kvinder.

144. **Skovbys, Harald, Stiftelse,** Aarhus, oprettet 1896. Friboliger for Lærerinder, Husjomfruer og andre Kvinder af Middelstanden. Henv. t. Byraadets Legatudvalg.

145. **Slagelse Kloster,** stiftet 1857, giver 50 Kvinder (som Regel 35 ugifte og 15 Enker eller forladte Hustruer) af den dannede Middelstand fri Bolig, Brændsel m. m., de 40 ældste tillige 200 Kr. og de 10 yngste 160 Kr. aarl. Henvendelse til Hospitalsforstanderkontoret i Slagelse.

146. **Soldenfeldts, Brødrene, Stiftelse,** Sortedamsdossering 85 og Ryesgade 104, Kbh. Ø. (Kapital ca. $1^1/_2$ Mill. Kr.) taget i Brug 1894, bestaar af to Afdelinger, A og B, A for 71 „værdige trængende aldrende Lærerinder, Husjomfruer, Syjomfruer og andre Fruentimmer i lignende Stillinger", B for 54 f hv. Tjenestepiger. Ansøgerne skulle være mindst 50 Aar og have Ophold i Kbh. naar de søger Plads i Stiftelsen. I A har hver Beboerinde sit eget Værelse med Køkken og desuden Soveværelse eller Alkove samt fri Varme; hver faar desuden 100 Kr. aarl. I B har hver Beboerinde ligeledes sit eget Værelse med Alkove og Køkken samt fri Varme og desuden 77 Kr. aarl. Ingen optages i nogen af Stiftelserne uden at have i A mindst 300 Kr., i B mindst 200 Kr. i fast aarl. Indtægt, og der kræves Anbefaling for lang og tro Tjeneste. Best.: Kbh.s Mag. I.

147. **Soldins, Salomon og Hustrus, Hanne Soldins Stiftelse.** København, Skinderg. 34. Traadt i Virksomhed 1854. Fribolig eller Bolig til billig Leje for værdige, aldrende Enker eller ugifte Kvinder over 50 Aar. 29 Friboliger, 11 Boliger til billig Leje.

Best.: Kbh.s Borgerrepr. Inspektør: V. B. Jablonsky.

148. **Støvringgaard Jomfrukloster,** (pr. Randers). Oprettet 1735. Priorindens Hævning er 1000 Kr., Konventualindernes 600 Kr. foruden Bolig og Underhold i Klostret. Derhos nyder for Tiden de 20 ældste Ekspektantinder, selv om nogle af dem maatte have erholdt Bolig paa Klostret, hver 500 Kr. aarlig, de næste 25 hver 400 Kr., de 35 følgende hver 300 Kr. og endelig de 50 følgende 200 Kr. Ekspektantindernes Antal er bestemt til 195. De indskrevne skal være Døtre af Mænd i en af de 5 første Rangklasser og bekende sig til den evangelisk-lutherske Religion.

Kongen bestemmer selv efter forudgaaet Forslag fra Klostrets Direktion, hvem af de derom ansøgende de ledige Ekspektantinde-Pladser skal tilstaas. Den, der nyder Hævning fra Støvringgaard Kloster, maa ikke samtidig oppebære Hævning fra et andet Kloster. Det er gjort Ekspektantinderne, deres Forældre eller Værge, til Pligt, under Mulkt (nemlig for det andet Aar 20 Kr. og for hvert af de følgende Aar 4 Kr.) at melde aarlig, i Marts Maaned, til Klostrets Direktion, hvor de opholder sig. Naar 10 Aar er hengaaede uden nogen Anmeldelse, udslettes den paagældende, dog først efter Bekendtgørelse desangaaende i „Aarhus Stiftstidende" og „Berlingske Tidende".

Priorinde: Elise Christine Bræstrup. Godsforvalter: Overretssagf. Fr. Bayer, R, Aarhus.

149. **Thaarupgaardske Stiftelse.** Kvolds Sogn pr. Løgstrup. Oprettet 1698 og 1815. Af de Hævning oppebærende Frøkner nyder 6 i 1. Klasse hver Renten af 8000 Kr., 6 i 2. Klasse hver Renten af 6000 Kr., og 12 i 3. Klasse hver Renten af 4000 Kr. Under 12 Marts 1847 er med Kgl. Approbation oprettet 2 Pladser for Familien alene, hver med Hævning 320 Kr. Ved Kgl. Resol. af 6. Maj 1859 er der tillagt de 4 ældste Ekspektantinder en aarl. Oppebørsel af 80 Kr. hver. Ingen kan indskrives i Stiftelsen uden at være af Adel eller Datter af en Mand i de fire første Rangklasser. Kun $^1/_4$ af de indskrevne maa være Døtre af Mænd af 4de Rangklasse. De indskrevnes Antal er fastsat til 36.

Direktør: Hofjgm. Stamhusbesidder Chr. Sehestedt Juul, Ravnholt, Ellested.

Sekretær og Kasserer: Overinsp., Sagfører Joh. Copmann, Hellerup pr. Pederstrup. Telf. Ryslinge 2.

150. **Treschows Stiftelse.** København, Klerkegade 27, Overg. o. V. 76—82. 134 Friboliger til værdige og trængende Kvinder, der har saa stor Indtægt, at den er tilstrækkelig til deres øvrige Fornødenheder.

Bestyres af det T.ske Fideikommis.

151. **Trøstens Bolig** (Admiral Jørgen Balthazar Winterfeldts Stiftelse), Hindegade 9 og Klerkegade 25 og 29, Kbh. K., er grundlagt 1805 og giver Bolig til „en taalelig Leje" til 80 Enker og ug. Kv. over 58, særlig af Haandværkerstanden.

Adm. Dir..: Baron G. C. Zytphen-Adeler(K²,D.M.) St. Kongensg. 90, K.

152. **Vallø adelige Kloster. Det adelige Stift Vallø.** Oprettet 1737. I Stiftet kan paa en og samme Tid ikkun være en Abbedisse eller en Dekanesse. De aarlige Hævninger er for Abbedissen 7,000 Kr., for Dekanessen 5,000 Kr., foruden resp. 500 og 400 Kr. til Lejlighedens Istandsættelse. For 35 virk. Stiftsdamer, hvoraf 3 i Hofpladser, er den aarlige Hævning 2,400 Kr., forsaavidt de ikke opholder sig paa Stiftet, og ellers henholdsvis 2.600 eller 3,000 Kr. i Forhold til Opholdets Varighed overensst. med de gæld. Regler, samt 100 Kr. aarlig til Istandsættelse af Lejligheden. 70 overordtl. Stiftsdamer, hvoraf tre i Hofpladser, erholder aarlig 1200 Kr., naar de ikke opholder sig paa Stiftet, men for saa vidt de har Ophold paa Stiftet i 6 Maaneder af et Aar eller derover, endvidere et Tillæg af 600 Kr. aarlig, foruden 100 Kr. aarlig til Istandsættelse af Lejligheden. For 160 indskrevne Frøkner i 1. Afd. samt for de 3 ældste til Hofpladser indskr. Frøkner er den aarlige Hævning 600 Kr., medens de øvrige indskrevne Frøkner i 2. Afd. erholder Renterne af Indskrivningssummen, der udgør 4,000 Kr. for hver. Kun ug. Kvinder, der er af dansk Adel og har Indfødsret samt bekender sig til den evangelisk-kristelige Religion kan indskrives i Stiftet. 12 Enker efter og Døtre af Mænd i de 2 første Rangkl. nyder hver aarlig 1000 Kr.; ligeledes er der normeret 16 Pensioner hver paa 1000 Kr. aarlig til saadanne Stiftsdamer eller til indskr. adelige Jomfruer, der, efter at have betalt den anordnede Indskrivningskapital, har indgaaet Ægteskab, men derefter er blevet Enker og efterladt i trængende Omstændigheder. Naar der ved Vakance i disse Pladser er opsamlet 2000 Kr., kan disse anvendes til et Brudeudstyrs-Legat til en af de indskr. adelige Jomfruer, der ved at indgaa Ægteskab udtræder uden at kunne komme til at nyde Hævning. Hofstifsdamerne, saavel de virkelige som de overordtl., har Rang i 2. Kl. Nr. 4; de øvrige baade virk. og overordtl. Stiftsdamer i 2 Kl. Nr. 5.

Protektrice: Hds. Maj. Enkedronningen.

Vallø adelig Stift har Kontor Dronningens Tværgade 2, Kbh. K (10—12).

Kurator: Kammerherre C. C. H. Greve Moltke (SK., D.M.) til Jomfruensegede og Lystrup.

153. **Vemmetofte adelige Jomfrukloster.** Oprettet 1735. Hævningen er for Priorinden 2500 Kr, for 28 Frøkner i 1. Afd. 1500 Kr., for 54 i 2den 1000 Kr., for 54 i 3die 800 Kr, for 54 i 4de 600 Kr., for 112 i 5te 400 Kr., for 112 i 6te 200 Kr. Af Klostrets Midler kan aarlig anvendes 18.000 Kr. til 30 lige store Portioner til Enker i mindre gode Kaar, der som ugifte enten har nydt Hævning eller været indskrevne. Priorinden og Frøknerne i 1ste Afdeling og, for saa vidt Pladsen tillader det tillige de i 2den Afdeling, har Bolig og Underhold paa Klostret. De af Frøknerne i 2den Afdeling, der bor paa Klostret, faar yderligere 200 Kr. aarlig. I Klostret kan kun indskrives Frøkner af dansk Adel eller Døtre af Mænd i en af de øverste Rangklasser. I Indskrivning betales 1000 Kr.; for 2 paa engang indskrevne betales 1600 Kr. og for 3 2000 Kr. Renter gives ikke af Indskrivningspenge. Den modererede Betaling ved Indskrivning af 2 eller 3 Frøkner paa en Gang finder kun Anvendelse, hvor en Ascendent paa en Gang begærer flere af sine kvindelige Descendenter, og en Forsørger de under hans særlige Omhu hørende Frøkner indskrevne i Klostret.

Priorinde
Frk. E. C. D. Rosen.

Priorinde: Frk. Ellen Charlotte Dorothea Rosen.

Klosterforvalter: Cand. jur. Erik Jespersen.

154. **„Vesterled"**, Lindevangen 5, Kbh. F., aabnet 1899 Stiftelse for ældre ugifte Døtre af Jurister, Købmænd, Læger, Officerer, Præster og Ligestillede. For hver Lejlighed betales 10, 12 eller 14 Kr. mdl. Beboerne skulle foruden Midler til Lejens Betaling have i aarlig Indtægt 300 — 600 Kr. Foreningen søger ogsaa at skaffe kvindelige Rekonvalescenter Ophold paa Landet om Sommeren, ved private Familiers Gæstfrihed.

Frk. Nørgaard.

Forstanderinde: Frk. Nørgaard. Stiftelsen ejes af „Foreningen til Værn for enligt stillede Kvinder" (Værnehjemmet) (se denne). Protektrice: Hds. Majestæt Enkedronningen.

Formand: Fru H. Halkier, Helgolandsgade 8, Kbh. B. (tr. Onsdag Kl. 1—3).

IMEDENS det i Frankrig bliver hyppigere og hyppigere, at Kvinder, der paa en eller anden Maade har gjort sig fortjent af Nationen, hædres med Æreslegionens Ridderkors, kan en Kvinde her i Danmark ikke opnaa at blive Ridder af Dannebrog. Til Gengæld har vi herhjemme andre Udmærkelsestegn, som kan tilfalde Kvinder, og som — ikke mindst ved den Sparsomhed, hvormed de uddeles, maa betragtes som en virkelig ærefuld Belønning, nemlig: *Fortjenstmedaljen* i Guld eller Sølv, *Medaljen for ædel Daad*, *Medaljen for Druknendes Redning* og *Medaljen Ingenio et arti*.

Fortjenstmedaljen er den ældste af forannævnte Medaljer. Ganske vist staar der i Hof- og Statskalenderen, at den blev indstiftet den 24. Juli 1845, altsaa af Kong Kristian den Ottende, men man har i Rigsarkivet fundet en kgl. Resolution af 16. Maj 1792, hvori en lignende Medalje omtales. Denne ældste Medalje blev meget sjældent benyttet og kan derfor være gaaet i Glemme paa Kristian den Ottendes Tid.

FORTJENSTMEDALJEN I GULD

indehaves af følgende danske Kvinder:

Malerinde
Frk. Bertha Wegmann,
København,

Fru Lovise Petrine Amalie Phister, f. Petersen, Professorinde (f. i Kbhvn. 1816). F. M. i Guld 10. April 1885. I 60 Aar kgl. Skuespillerinde. Debuterede 1835 paa Det kgl. Teater, optraadte sidste Gang 1895.

Frk. Ida Charlotte Natalie Zahle, fhv. Overbestyrerinde, (f. i Assens Præstegaard ved Horsens 1827). F. M. i Guld 23. Oktober 1891. Eksamen som Institutbestyrerinde 1851. Oprettede 1851 en Privatlærerinde-Skole og 1861 en Almuelærerinde-Skole. Opførte 1877 sin egen Skolebygning og oprettede Præliminær- og Studentereksamenskursus. 1880 omdannedes Skolen til en højere Real- og Latinskole. 1894 blev Almuelærerinde-Skolen et Seminarium med Seminarieskole. N. Zahles Skole blev 1885 gjort til selvejende Institution. Frk. Z. er livsvarigt Medlem af Skoleraadet for N. Zahles Skole, i Bestyrelsen for Børnehjemmet „Ove Hohlenbergs Minde", Æresmedlem af „Kvindelig Læseforening" og „Kommunelærerindernes Forening". Har forfattet: Om Kvindens Uddannelse her i Landet (1870).

Skoleforstanderinde
Frk. Natalie Zahle,
København.

Skoleforstanderinde
Frk. Marie Kruse,
København.

Frk. Bertha Wegmann, Malerinde (f. i Soglio i Schweiz). F. M. i Guld 26. Maj 1892. Udstillede første Gang paa Charlottenborg 1873.

Professorinde
Fru Lovise Phister,
København.

Fhv. kgl. Skuespiilerinde
Fru Betty Hennings,
Charlottenlund.

Frk. Marie Kruse, fhv. Skolebestyrerinde (f. i Flensborg 1842). F. M. i Guld 21. April 1894. I Bestyrelserne for „Sønderjydsk Samfund“ og „Foreningen til Lærerinders Understøttelse“.

Frk. Johanne Petersen, Forstanderinde ved „Samfundet og Hjemmet for Vanføre“, (f. i Kbhvn. 1847). F. M. i Guld 9. December 1897. Forstanderinde for „Haandgerningsskolen for Vanføre“ fra 1874. Stiftede 1890 „Hjemmet for Vanføre“.

Forstanderinde
Frk. Johanne Petersen,
København.

Professorinde
Fru Charlotte Klein,
København.

Fru Betty Mathilde Hennings, f. Schnell, fhv. kgl. Skuespillerinde (f. i Kbhvn.). F. M. i Guld 21. Decbr. 1900. Debuterede 1858 paa Det kgl. Teater, tog sin Afsked 1908. Dekoreret med udenlandsk Orden: Sv. Med. pro litt. et art.

Fru Charlotte Klein, f. Unna (f. i Kbhvn. 1835). F. M. i Guld 3. Januar 1901. Stifter af Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder.

Forstanderinde
Frk. Thora Esche,
Lyngby.

Frk. Thora Esche, Forstanderinde, (f. i Kbhvn. 1850). F. M. i Guld 3. Novbr. 1902. Medstifter og Forstanderinde for „Magdalenehjemmet“ i Kbhvn. 1877, siden 1896 i Skovtofte ved Lyngby. (Se „Kvindernes Aarbog“ Pag. 84).

Forfatterinde
Fru Emma Gad,
København.

Frk. Louise Winteler, Skoleforstanderinde (f. i Heide i Ditmarsken 1834). F. M. i Guld 27. Maj 1903. Oprettede 1853 L. Wintelers Skole i Odense, hvortil knyttedes alm. Forberedelseseksamen 1887—1909 og et Gymnasium fra 1908. Til 1910 Formand for „Den danske Pigeskole“.

Forstanderinde
Frk. Rosalie Petersen,
København.

Fru Jørgel Cathrine Wegener, f. Clausen, fhv. Overjordemoder (f. i Kbhvn. 1839). F. M. i Guld 27. Maj 1903. Overjordemoder ved „Den kgl. Fødselsstiftelse“ 1874—1910.

Fhv. Overjordemoder
Fru J. C. Wegener,
København.

Frk. Rosalie Petersen, fhv. Forstanderinde (f. i Assens 1835). F. M. i Guld 3. Juni 1905. Oprettede 1870 et af de første private Børnehjem i København; Hjemmet fik Lokaler Ryesgade 80. I Forbindelse med dette oprettedes 1890 en Afdeling for spæde Børn (i egen Bygning Helgesensgade 2). Forstanderinde for disse Hjem til 1906, nu Medlem af Bestyrelsen.

Skoleforstanderinde
Frk. Louise Winteler,
Odense.

Fru Emma Gad, f. Halkier, Forfatterinde (f. i København 1852). F. M. i Guld 26. Oktbr. 1905. Stifter af „Kvindernes Handels- og Kontoristforening“; Formand for „Dansk Kunstflidsforening“; Næstformand for „Danske Dramatikeres Forbund“. Stor litterær og journalistisk Virksomhed. Dekoreret med den franske Orden: Off. de l'instruc. publ.

Skoleforstanderinde,
Frk. Th. Linderstrøm Lang,
Silkeborg.

Frk. Isabella Julie Marie Brockenhus-Løwenhjelm, (f. Vejrupgaard paa Fyen 1856).
Forstanderinde ved Skt. Lucas Stiftelse. F. M. i Guld 7. Juli 1906.

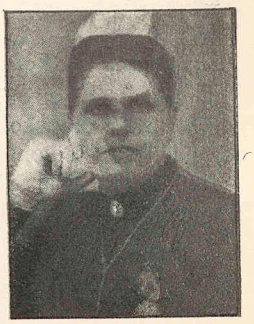

Forstanderinde
Frk. I. Brockenhus-Løwenhjelm,
København.

Frk. Theodora Linderstrøm Lang, Skoleforstanderinde (f. 1855 paa Vemmetofte ved Fakse). F. M. i Guld 14. Nobr. 1907. Skolebestyrerinde i Silkeborg fra 1882. Oprettede et Seminarium for Forskolelærerinder 1891, en Seminarieskole 1896. 1907 omdannedes Skolen til Gymnasium. Redaktør af Tidsskriftet „Bog og Naal" fra dets Stiftelse 1894. I Bestyrelsen for „Den danske Pigeskole"; Formand for denne Forenings Pensionskasse; i Bestyrelsen for „Pigeskolernes Hjælpe- og Pensionskasse" og for „De private Realskolers statsunderstøttede Pensionskasse".

Direktrice
Frk. Hendrine Hoffmeyer,
København.

Fru Thora Melsted, f. Johnsson (f. i Skelskør 1823). Skolebestyrerinde i Reykjavik. F. M. i Guld 7. Juli 1906 (se nærmere Pag. 78 i „Kvind. Aarbog").

Frk. Hendrine Hoffmeyer, Direktrice for „Præmieselskabet for Plejemødre". F. M. i Guld 9. Juni 1911.

Søster Sophie Zahrtmann, Forstanderinde for „Den danske Diakonissestiftelse". F. M. i Guld 23. Juli 1911.

Skolebestyrerinde
Fru Thora Melsted,
Reykjavik.

FORTJENSTMEDALJEN I SØLV

indehaves af:

Fhv. Plejemoder
Frk. R. Colbjørnsen,
København.

Frk. Christine Reinhard, Oversygeplejerske ved Hospitalet „Evangelismos" i Athen. F. M. i S. 14. April 1904.

Frk. Ragnhild Colbjørnsen, fhv. Plejemoder ved Rigshospitalet. F. M. i S. 27. Juli 1904.

Frk. Elisa Blom, Telegrafistinde. F. M. i S. 13. Marts 1906.

Frk. Ottilia Holm, Diakonisse i Stockholm. F. M. i S. 12. Decbr. 1907.

Fru Gustava Albertina Meyer, f. Kihlstrøm, fhv. Diakonisse, Geffle. F. M. i S. 12. Decbr. 1907.

Frk. Christine Frisendahl, Menighedsplejerske i Ordrup-Charlottenlund siden 1895. F. M. i S. 20. Maj 1903.

Frk. Karen Louise Vilhelmine Jensen, Portnerske ved Universitetet. F. M. i S. 9. Novbr. 1910.

Fhv. Diakonisse
Fru G. A. Meyer,
Gefle.

Menighedsplejerske
Frk. C. Frisendahl,
Ordrup.

Portnerske ved Universitetet
Frk. K. L. V. Jensen,
København.

VOR næstældste Medalje er Medaljen for ædel Daad, som oprettedes ved en Resolution af Kong Kristian den syvende. Resolutionen, der er dateret 12. Juni 1793, er Svar paa en Forestilling fra Finanskollegiet, som foreslaar denne Medalje til Belønning for „en eller anden god Handling", naar den allerede eksisterende Fortjenstmedalje hertil „maa være upasselig". Finanskollegiet udvikler derpaa, hvorledes det har tænkt sig, at Medaljen skulde se ud, med „Dyden under et Fruentimmers Skikkelse" paa den ene Side, og anmoder slutteligen Majestæten om Autorisation til at lade Medaljen udføre „paa mindst bekostelige Maade", hvilket altsaa efter Resolutionens Udstedelse maa antages at være sket.

MEDALJE FOR ÆDEL DAAD

er tilfaldet følgende nulevende danske Kvinder:

Frk. P. Christensen, Stadil.

Frk. H. M. Olsen, Hillerød.

Frk. M. K. Pedersen, Alstrup pr. Nauer.

*Frk. Henriette Margrethe Olsen**, f. i Hillerød 1884. M. f. æ. D. 21. Decbr. 1892.

*Frk. Marie Kirstine Pedersen**, f. i Stentofte, Tvis pr. Holstebro 1889. M. f. æ. D. 16. Januar 1907 for under Livsfare at have reddet to smaa Søskende fra at indebrænde. Blev selv stærkt forbrændt.

Fru Karen Marie Hansen, f. Nielsen af Søndersø Mark. M. f. æ. D. 17. Januar 1908.

*Frk. Pedersine Christensen**, fra Mejlbygaard. M. f. æ. D. 7. April 1909.

OGSAA „Medaljen for Druknendes Redning" skyldes egentlig Kristian den Syvende, men blev dog først indstiftet og uddelt af Frederik den Sjette.

Det var Kristian den Syvende, som fik den Tanke at belønne den, som havde reddet et Menneske fra at drukne; Vedkommende kunde selv bestemme, om han foretrak en Pengebelønning eller en Medalje, og i sidste Tilfælde anvendtes „Medaljen for ædel Daad".

Da man imidlertid ved Kristian den Syvendes Død skulde lave nye Stempler til Medaljen, der herefter skulde bære Kong Frederik den Sjettes Brystbillede, fik Finanskollegiet, der maa have været meget sparsommelig anlagt, Betænkeligheder og overrakte den nye Konge en Indstilling om at stifte en særlig „Medalje for Druknendes Redning". Finanskollegiet ledsager sin Indstilling med følgende yderst fornuftige Motivering:

„— — — — de nu brugelige Medaljer af dette Slags koster imellem 40 og 50 Rdl. for Sølvet alene, hvilket især synes uforholdsmæssigt i de Tilfælde, hvor denne Medalje tildeles for at have reddet nogen fra at omkomme, fra at drukne, da Medaljen i dette Tilfælde egentlig kun skulde være af 10 Rigsdalers Værdi, som er den Belønning *Cancellie-Placaten af 14. Septbr. 1798* herfor udsætter, men i hvis Sted den Reddende dog kan vælge en Medalje, og

erholder da i saa Fald „Medaljen *for ædel Daad*“, da der ikke haves nogen anden, som passende kunde tildeles ved slige Lejligheder.

Dette har ogsaa bragt Finans-Collegium paa den Tanke, at det maaske kunde findes rigtigt, at der bestemtes en egen Medalje for dem, som redder nogen fra at drukne, da „Medaljen *for ædel Daad*“ synes egentlig at burde forbeholdes vigtigere Anledninger og ikke passende at træde i Stedet for en Penge-Belønning af 10 Rdl.“

Kongen bifaldt Tanken og Medaljen blev indstiftet.

Den iøvrigt latterlig lille Pengebelønning paa 10 Rigsdaler er nu bortfalden, og „Medaljen for Druknendes Redning“ er i vore Dage udelukkende et Hæderstegn.

MEDALJEN FOR DRUKNEDES REDNING

indehaves for Tiden af 9 Kvinder:

Enke A. M. Jensen, Nautrup.

*Frk. Karen Marie Hansen**, f. 20. Oktbr. 1853. M. f. D. R. 11. August 1886. Reddet et Menneske fra at drukne i Tivolisøen.

Frk. K. M. Hansen, Glumsø pr. Næstved.

*Enke Ane Magdalene Jensen**, f. Didrichsdatter, f. 5. Oktbr. 1853 paa Fuur. Æresmedlem af Selskabet af Mænd, som med Fare for sit eget Liv have frelst Mennesker fra at drukne. M. f. D. R. 21. Januar 1888.

Fru Jacobine Rasmussen, Oustrup.

Fru Katty Lauridsen, f. Lassen, Esbjerg. M. f. D. R. 5. April 1890.

*Fru Ingrid Frederikke Rosenstand**, f. Schack. M. f. D. R. 23. Decbr. 1899.

*Fru Jacobine Rasmussen**, f. Iversen. M. f. D. R. 25. Maj 1904.

Fru I. F. Rosenstand, Randers.

Frk. Marie Holmgaard, Badekone ved Aalborg Badeanstalt. M. f. D. R. 17. Januar 1905.

*Fru Kathrine Thygesen**, f. Petersen. M. f. D. R. 23. Juni 1905.

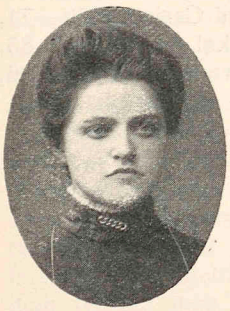

Fru Kathrine Thygesen, Lillelyst pr. Æbeltoft.

Fru Maren Rasmine Ingeborg Dorothea Holdt, f. Rasmussen. M. f. D. R. 27. Marts 1909.

*Frk. Anna Margrethe Olesen**. M. f. D. R. 15. Oktbr. 1909.

Frk. A. M. Olesen, København.

DEN sidste af de Medaljer, som ogsaa Kvinder har Ret til at bære, er Medaljen „Ingenio et Arti“, der svarer til den svenske „Litteris et artibus“, og er en Belønning for den, som har udmærket sig i Kunstens og Videnskabens Tjeneste, og herigennem har virket som Kulturspreder.

„Ingenio et Arti“ er indstiftet den 31. August 1841 af Kong Kristian den Ottende. Det gik imidlertid med denne Medalje, som i sin Tid med Fortjenstmedaljen, den var næsten gaaet i Glemmebogen. Da Kong Frederik den Ottende i 1907 gav den til Skuespillerinden Fru Betty Nansen, var der kun faa, som anede, at denne Medalje eksisterede.

Senere er Medaljen bleven givet til endnu to danske Skuespillerinder, en dansk Billedhuggerinde og en tysk Oversætterinde, derimod har endnu ingen Kvinde faaet „Ingenio et Arti“ for videnskabelige Fortjenester.

Billedhuggerinde
Frk. N. C. Petersen.

MEDALJEN »INGENIO ET ARTI«

bæres af:

Oversætterinde
Fru Mathilde Mann,

Fru Betty Nansen, f. Müller, Skuespillerinde, f. i København 1874. M. „I. & A.“ 9. Febr. 1907. Debuterede paa Casino 1893; ved Casino til 1896; ved Det kgl. Teater 1896—99; ved Dagmarteatret 1899—1903; Meddirektør ved Folketeatret 1903—05; ved Det kgl. Teater 1907—10; Gæstespil i Skandinavien 1910—11.

Udenl. Udmærkelse: Svensk Med. pro. litt. et art.

Kgl. Skuespillerinde
Fru A. K. Bloch.

*Frk. Nielsine Caroline Petersen**, Billedhuggerinde, f. i Nykøbing S. M. „I. & A.“ 1. Januar 1908. Udstillede paa Charlottenborg første Gang 1880; Neuhausenske Præmie 1883; Akademiets lille Guldmedalje 1887; Eibeschützske Præmie 1897; Det Anckerske Stipendium 1907.

Udenl. Udmærkelser: Fr. off. d'acad; Russisk Fortjenstmedalje i Guld, St. Anna Ordenens Baand; Engelsk Guldmedalje for Kunst og Videnskab.

*Fru Anna Kristine Bloch**, f. Lindemann, Skuespillerinde, f. i Horsens. M. „I. & A.“ 31. Aug. 1910. Debuterede paa Det kgl. Teater 1885.

Skuespillerinde
Fru O. L. H. Nielsen.

*Fru Mathilde Mann**, f. Scheven, f. i Rostock 1859. Oversætterinde. M. „I. & A.“ 14. Novbr. 1910. Har oversat talrige Værker af skandinaviske Forfattere til Tysk.

o o o

*Fru Oda Laurence Helmine Nielsen**, f. Larsen, f. i Libau. M. „I. & A.“ 17. Decbr. 1910. Debuterede paa Casino 1870; ved Casino 1870—71, 1881 og 1883—84; ved Det kgl. Teater 1881-83, 1896—1908; ved Dagmarteatret 1884—86, 1908—1909.

Teaterdirektrice,
Frk. Gerda Christophersen.

KVINDERNES KAAR
VED
TEATER OG BALLET.

Teaterdirektrice,
Fru Maj Hennings.

DER findes i vor Tid næppe mange unge Piger, som ikke en Gang tidligere eller senere har følt Lyst til at gaa til Scenen. Der er noget særlig lokkende ved Tanken om at blive Skuespillerinde; Rampelyset er saa straalende, Bifaldet lyder saa brusende, og om den rent økonomiske Side af Sagen — der for de unge Piger, som selv skal bane sig en Vej her i Livet, selvfølgelig ogsaa har sin Betydning —, gaar der næsten æventyrlige Rygter. Saa meget anses for sikkert, at som Skuespillerinde naa'r man hurtigst frem til baade Berømmelse og gode Kaar. Medens Kontordamen ukendt og uænset sidder bøjet over sin Pult og uendelig langsomt gennem Aaringers Arbejde faar sin Løn drevet saa højt i Vejret, at hun kan eksistere i behagelig Selvstændighed, bliver Skuespillerinden fejret, omtalt og misundt, og hvor Kontordamens Gage gaar i Hundreder, gaar hendes i Tusinder.

Alt dette kan være meget sandt, men kun ud fra den ubetingede Forudsætning, at den unge Pige har et Talent, saa stort, at det øjeblikkelig aabenbarer sig. Men at have Lyst til Scenen, er ingenlunde det samme som at eje denne sjældne Naadegave; de allerfleste, selv af vore mest respekterede og mest talentfulde Skuespillerinder, har møjsommeligt maattet kæmpe sig frem og er først efter mange Sæsoners Teatertjeneste kommet saa vidt i Publikums Gunst, at de tør betragte deres økonomiske Stilling som nogenlunde sikret. Og saa er her endda kun Tale om dem, der naar frem i de første Rækker; de Skuespillerinder, som ikke kommer videre end til 2det eller 3die Plan, opnaar aldrig hverken at føle sig personlig, kunstnerisk eller økonomisk tilfredsstillede.

Hertil kommer, at vi for Privatteatrenes Vedkommende utvivlsomt staar overfor en Nedgangsperiode i Gagerne. Enkelte fremtrædende Kunstnere havde efterhaanden gennem deres stedse stigende Fordringer spændt Gagebudgettet saa højt, at enhver kunde sige sig selv, at det en Dag maatte briste. Grunden til de senere Aars forskellige Teatermisèrer maa for en stor Del søges i denne Omstændighed, og den Direktion, som vil se en Mulighed for at føre sin Sæson frelst igennem, finder først og fremmest denne Mulighed i en betydelig Reduktion af Gagebudgettet. Derved skabes større økonomisk Sikkerhed, men Æventyret om de svimlende Skuespillerindegager bliver mindre straalende.

Det allerklogeste er at lade Æventyr være Æventyr og lade Tallene, som giver de tørre Kendsgerninger, tale.

DET KGL. TEATER.

Bedst stillede af alle er Det kgl. Teaters Skuespillerinder. Ikke fordi deres Gager naar særlig højt op; de fleste vil vist undre sig over, at de ikke er større; men fordi Teatret gennem sin Statsunderstøttelse er garanteret mod de Omvæltninger, der ved et Teater, som skal balancere ved sine egne Midler, kan faa i høj Grad alvorlige pekuniære Følger for Personalet. Desuden er de fast ansatte Skuespillerinder sikrede en Pension, saa at de med Tryghed kan imødese det Øjeblik, da Svaghed eller Alderdom tvinger dem til at trække sig tilbage til Privatlivet.

Den unge Skuespillerinde, som er Elev paa Det kgl. Teaters Elevskole, maa underskrive en Slags Erklæring om, at hun, efter at have gennemgaaet Skolen, er villig til at lade sig engagere til Teatret for en Gage, som ikke maa sættes lavere end 1000 Kr. det første Aar. Dette Aar betragtes nærmest som et Slags Prøveaar, og allerede det andet Aar stiger Gagen og vil efter nogle Aars Forløb, hvis den unge Skuespillerinde viser sig nyttig og brugbar, naa op til 2 à 3000 Kr. Den højeste Skuespillerindegage, der for Tiden gives ved Det kgl. Teater, er 4,500 Kr. De ikke fast an-

Skuespillerinde,
Fru Karen Lund.

satte Skuespillerinders Engagement skal fornyes fra Aar til Aar, dog kan Direktionen, efter at have indhentet Ministeriets Sanktion, i særlige Tilfælde slutte fleraarige Engagementer.

De fast ansatte Skuespillerinders Gager er som Helhed lidt mindre end de engageredes, men til Gengæld er der, som sagt, Pensionen, der efter Forslaget til den nye Pensionslov, som endnu i Aar ventes at ville blive vedtaget, beregnes saaledes: Efter 15 Aars Teatertjeneste udbetales som Pension en Trediedel af Gagen, og derefter stiger Procenttallet langsomt, saaledes at der efter 30 Aars Teatertjeneste faas Ret til en Pension, som svarer til de to Trediedele af Gagen. Bliver en Skuespiller eller en Skuespillerinde, inden de første 15 Aar er forløbne, paa Grund af Sygdom eller ved et Ulykkestilfælde uarbejdsdygtig, kan der tilstaas Vedkommende en midlertidig eller livsvarig Understøttelse. Til pensionsberettigede Lønninger er der stipuleret en aarlig Sum af 220,000 Kr., som ikke maa overskrides. Antallet af de fast ansatte Kunstnere er følgelig begrænset.

I tidligere Tid fandtes foruden de fast ansatte og de ikke fast ansatte endnu en Kategori, nemlig de kongeligt ansatte Skuespillerinder. Disse Damer havde Ret til „kongelig" Pension, som det hed, og de kongeligt ansatte Skuespillere tillige til Enkepension. Medens Det kgl. Teater endnu har et Par kgl. Skuespillere tilbage, har de Damer, som har Ret til denne Benævnelse, forladt Teatret, og da der ikke vil blive udnævnt flere hverken kgl. Skuespillere eller kgl. Skuespillerinder, vil Benævnelsen og med den dens Rettigheder efterhaanden forsvinde. — Foruden Gagerne kan Det kgl. Teaters Skuespillerinder gøre Regning paa endnu en Indtægt, nemlig den saakaldte „Feu". Alle fast ansatte Skuespillerinder og enkelte af de ikke fast ansatte har denne Feu, som falder i fire Klasser. Fordelingen foretages ikke efter Lønning eller Anciennitet, men udelukkende efter Talent og Brugbarhed. Feu'en maa altsaa nærmest betragtes som en Anerkendelse fra Direktionens Side overfor vedkommende Kunstner. Feu'en kan i heldigste Tilfælde løbe op til mellem 1000 og 2000 Kr. og er saaledes et ret betydeligt Plus til Gagen.

Skuespillerinde,
Frk. Ingeborg Larsen.

Teatret leverer sine Skuespillerinder alle egentlige Kostumer samt moderne Kjoler og Toiletter. Derimod skal Skuespillerinderne selv besørge deres Hatte, Kaaber og lignende store Overstykker, dog mod en nærmere bestemt, aftenlig Godtgørelse.

Statisttjeneste forlanges ikke af Skuespillerinderne; den varetages af Balletten og Koret og betales med 1 Kr. 25 Øre pr. Aften.

CASINO.

Skuespillerinde-Gagerne ved Casino svinger fra Sæsonen 1912—13 fra 1000 og op til 4000 Kr. Gagerne er imidlertid større, end det ved et flygtigt Øjekast ser ud til, idet Teatrets Damer faar alt gratis, baade de egentlige Kostumer og alle moderne Klæder.

Man kan i denne sidste Bestemmelse spore, at Teatret har faaet en kvindelig Overledelse, der af egne tidligere Erfaringer har lært, hvor tungt Toilettebyrden kan hvile paa Skuespillerinderne. Det er mange Gange ganske uforholdsmæssige Brøkdele af Skuespillerindernes Gager, der er gaaet med til at tilfredsstille de Paaklædningsfordringer, som deres Roller har stillet til dem.

DAGMARTEATRET.

Den laveste Gage, der paa Dagmarteatret gives en Skuespillerinde, er 800 Kr., den højeste er 6,500 Kr.

Medens Teatret paatager sig at sørge for samtlige Skuespillerinders Kostumer, er Bestemmelsen med Hensyn til de moderne Klæder noget forskellig og retter sig efter de enkelte Kontrakter. Som Helhed skal Skuespillerinderne

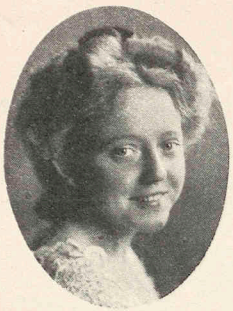

Skuespillerinde,
Frk. Ella Ungermann.

selv bekoste alle Toiletterekvisiterne, som Handsker, Linned, Støvler, Sko, Trikots, Parykker og Sminkeapparater; de Skuespillerinder, som har under 1,800 Kr., slipper for Udgift til Støvler, Sko og Trikots, som leveres dem af Teatret.

DET NY TEATER.

For det ny Teaters Vedkommende er den laveste Gage helt nede paa 540 Kr., men den betragtes ganske vist kun som Elevgage. Den højeste Gage er ikke mere end 4000 Kr.; til Gengæld faar Skuespillerinderne ligesom paa Casino alt frit, med en eneste Undtagelse: moderne Hatte.

Skuespillerinde,
Fru Asta Nielsen Gad.

FOLKETEATRET.

Naar fraregnes ganske enkelte Skuespillerinder, hvis Gager kommer lidt højere op, bevæger Gennemsnitsgagerne for Skuespillerindernes Vedkommende sig fra 1,500—4000 Kr. Alle Kostumer leveres af Teatret, derimod skal Damerne selv bekoste deres moderne Dragter. De Skuespillerinder, hvis Gage er under 3000 Kr., har dog den Lempelse, at de Selskabstoiletter, deres Roller kræver, betales af Teatret.

Som man vil se, er Skuespillerindernes økonomiske Kaar paa ingen Maade saa glimrende, som mange tror, særlig ikke ved de Teatre, hvor de selv maa afholde en Del af deres Toiletteudgifter, hvad der, som tidligere nævnt, betyder et langt større Indgreb i deres Budget, end man ved en flygtig Betragtning er tilbøjelig til at regne med.

Man kan forstaa, at vore sceniske Kunstnere og især Skuespillerinderne under disse Forhold med Ivrighed greb den forøgede Indtægtsmulighed, der i de senere Aar er dukket frem gennem

BIOGRAFTEATRENE.

Selv om „Films"-Kunsten fordrer en ganske særlig Teknik, har Erfaringen hurtig vist, at øvede Skuespillere og Skuespillerinder langt lettere tilegner sig denne Teknik end Folk, som ikke er vante til at optræde for et Publikum. Films-Direktørerne søgte derfor Bistand hos Skuespillerne. der snart opdagede, at de paa denne Maade i den Tid, Teatertjenesten levnede dem, kunde tjene næsten lige saa meget som deres Gager.

Imidlertid saa' deres Direktører ikke med lige stor Begejstring paa denne deres Personales nye Virksomhed, som let kunde komme til at gaa ud over Arbejdet ved Teatret og tilmed til Fordel for en hel ny Kunstart, der tegnede til at blive en farlig Konkurrence for de „rigtige" Scener. Følgen er, at Privatteatrene gennemgaaende har forbudt deres Kunstnere at filme, med mindre de først indhenter en særlig Tilladelse hos Direktionen, der selv ønsker at skønne over, hvorvidt det lader sig forene med Teatrets Tarv. Dagmarteatret har endogsaa indført den udtrykkelige Bestemmelse, at *kun* de Skuespillere og Skuespillerinder, der har under 1800 Kr. i Gage, maa filme, og at deres Navne ikke maa offentliggøres.

Det kgl. Teater, som i Kraft af sin privilegerede Stilling ikke har saa megen Grund til at frygte Biografteatrenes Konkurrence, stiller sig mere imødekommende. Direktionen har gennem et Opslag i Foyer'en meddelt Personalet, at den gerne saa', at det fik denne Ekstrafortjeneste, men at Tilladelsen til at filme i hvert enkelt Tilfælde først maatte indhentes; som Regel vilde den imidlertid blive givet.

Den Maade, hvorpaa de filmende Skuespillerinder gageres, er forskellig, idet hvert Films-Kompagni har sine Kontrakter. Skuespillerindernes Gager svinger gerne fra 8 à 10 Kr. pr. Dag og opefter til 25 à 50 Kr. Det højeste, som

Fra Det kgl. Teaters Balletskole.

der er givet herhjemme, er ca. 100 Kr. om Dagen.

Ogsaa selve Gageringsforholdene er stærkt varierende, nogle Films-Direktører engagerer deres Skuespillerinder pr. Dag, andre pr. Stykke, eller Arrangementet lyder pr. Dag, men med et vist Minimum af Dage garanteret.

Statistinderne faar gennemsnitlig fra 3—8 Kr. pr. Dag, og enkelte Films-Kompagnier har kvindelige Elever, som faar 50 Kr. om Maaneden og anvendes til Smaaroller og Staffage.

Ogsaa Paaklædningsfordringerne er noget forskellige, det almindeligste er, at Skuespillerinderne selv bekoster moderne Dragter, medens de faar alle egentlige Kostumer leverede.

BALLETTENS BØRN.

En Særstilling herhjemme indtager Balletten. Skønt denne Kunstart trænges stærkt til Side af Operaen og Skuespillet og vel næppe faar bedre Kaar, inden den stærkt diskuterede Talescene en Gang bliver til Virkelighed, kan den dog i høj Grad glæde sig ved Publikums Yndest.

Grunden hertil maa dels søges i de Bournonville'ske Traditioner, som bunder dybt i Publikums Bevidsthed, og dels i den megen indtagende Ungdom, der stadig rekrutteres fra Balletskolen og danser sig ind i Teatergængernes Hjerter, naar den en sjælden Gang i Balletter og ellers i Operaer og enkelte Skuespil faar Lov til at øve sine *Pas*.

Den danske Balletskole er en ganske særegen Institution, idet den ikke blot antager og uddanner Børnene i Dansens vanskelige Kunst, men tillige fra det Øjeblik, et Barn har fundet Optagelse, paatager sig hele dets Undervisning. Til Gengæld bliver de fleste Balletbørn saa at sige ét med Teatret. Det bliver deres Verden og deres Hjem, men et Hjem, hvor de oplæres til at være flittige og bøje sig for Disciplinen. Ingen Ballet i Verden staar i sædelig Henseende saa højt som den danske.

Forældre kan derfor trygt lægge deres Datters Fremtid i Balletskolens Hænder, og for Forældre, der maa kæmpe med pekuniære Vanskeligheder,

er det en stor Fordel at faa et Barn optaget, fordi det her uden Vederlag faar en Undervisning, som de selv maaske ikke vilde være i Stand til at bekoste.

Selvfølgelig kræves der for Optagelsen visse Forudsætninger; Barnet maa være velskabt og smidigt, tegne til at faa et behageligt Ydre og saavidt muligt være i Besiddelse af en medfødt Gratie. Alderen for Optagelsen er mellem 6 og 8 Aar.

Solodanserinde,
Frk. Grethe Ditlevsen.

Selv om et Barn er bleven optaget paa Skolen, kan det hænde, at det atter maa forlade den, hvis det af en eller anden Grund ikke kan gøre Fyldest, bl. a. ved at savne den musikalske Forstaaelse, som er nødvendig for at tilegne sig Dansens Rythme og følge Musiken. Men de Børn, som bliver paa Skolen, adopteres paa en Maade af Teatret, der tager næsten hele deres Tid. Kl. 9 om Morgenen møder Børnene til Danseundervisning og har derefter med en Times Frokosthvil Prøver paa Scenen og Undervisning i de almindelige Skolefag indtil Kl. 4 om Eftermiddagen. De faar saa Lov til at gaa hjem for at spise til Middag, læse Lektier og øve sig til deres Musiktime, indtil de, hvis de skal „optræde" om Aftenen, atter maa møde paa Teatret. Hver Aften, de medvirker i en Forestilling, honoreres de med 70 Øre og har desuden Skotøj frit. Endelig er der tilstaaet Skolen et maanedligt Beløb, som anvendes til Gratialer og Opmuntringspræmier for Balletbørnene. Trækker Aftenforestillingen længe ud, har Børnene Tilladelse til næste Morgen at forsømme Danseøvelserne, men de gør det sjældent.

Som man ser, er der ikke megen Frihed, men Børnene savner den ikke; deres Arbejde er dem en Leg, og deres tidlig vakte Æresfølelse udvikler deres Kappelyst, samtidig med at de fælles Kaar opelsker deres Kammeratskabsfølelse. Det er en Kendsgerning, at faa Børn er saa glade, friske og frejdige som Balletbørn.

Og de smaa Balletbørn bliver til flinke unge Mænd og henrivende unge Piger, der fylder hele København med Skønhed og Poesi og begejstrer til Kunstværker som den kommende „Danserindebrønd". Naar der indenfor Balletten sker en eller anden Begivenhed, taler hele Byen om den og glæder sig, hvis den er til Gavn og Fremgang for en af de Unge. Det har saaledes vakt almindelig Tilfredshed, at ogsaa Nummer to af Danserindebrøndens Trekløver: Fru *Elna Jørgen Jensen,* Frk. *Grethe Ditlevsen* og Frk. *Emilie Smith* lige i Slutningen af Sæsonen 1911—12 blev udnævnt til Solodanserinde. Den nydelige unge Dame har ved sine barnerunde Kinder, sit smukke Smil og sin dygtige Dans bidraget sit til at styrke og fortsætte Ballettens Traditioner om Ungdom, Skønhed og teknisk Dygtighed.

En Skoletime ved Balletten.

Operasangerinde,
Frk. Karen Oderwald Lander.

Blandt Teaterverdenens andre kvindelige Navne, som i Sæsonens Løb har været særlig omtalte, maa nævnes Frk. *Gerda Christophersen* og Fru *Maj Hennings*. De to Damer har vist det Mod at gribe Rorpinden paa et af de Skibe, der i Sæsonens Løb var gaaet paa Grund, og lægge det om til en ny Kurs, som alle deres Kønsfæller vil haabe maa føre dem til Guld og Ære. Det er første Gang, at en Kvinde staar som selvstændig Teaterdirektør i København — Fru *Betty Nansen* var, som man vil huske, en Tid Professor *Dorph-Petersens* Meddirektør ved Folketeatret — og naar Frk. Christophersen har valgt Fru Maj Hennings til sin Meddirektør, viser det, at hun tror paa, at Kvindesnille kan bringe Sejren hjem ogsaa paa et Omraade, hvor den saa ofte er gledet ud af Hænderne paa Mænd.

Et andet af Sæsonens fremtrædende Navne er Fru *Karen Lund*, som efter at have skabt sig en smuk Position ved Aarhus Teater kom her til Byen, hvor hun paa Det ny Teater hurtigt erhvervede sig et stort og trofast Publikum. Fru Karen Lund, der er en Datter af kgl. Skuespiller *Olaf Poulsen*, er for næste Sæson engageret til Det kgl. Teater, hvor Fruen forhaabentlig vil faa rig Lejlighed til at uddybe sine kunstneriske Evner.

Operasangerinde,
Frk. Tenna Frederiksen.

Mindre omtalt herhjemme, men saa meget des mere i Udlandet, er Fru *Asta Nielsen*, som i Begyndelsen af Maj ægtede Filmsforfatteren Hr. *Urban Gad*. Trods sit ubestridelige Talent vilde det ikke rigtig lykkes Asta Nielsen at faa Fodfæste paa nogen dansk Scene, og hun kastede sig derfor resolut over den nye Kunstart: Filmen, for hvilken hendes ejendommelige, markerede Ydre og fortræffelige Mimik i høj Grad egnede sig. Det lykkedes hende hurtig at erhverve sig Berømmelse, og overalt i Udlandet er Asta Nielsen kendt og skattet som „Filmens Duse".

Aarets mest lovende Debut er endelig Frk. *Ungermanns* ved Det ny Teater. Hun har før spillet Komedie i Provinserne, men var ganske ukendt for det københavnske Publikum. Frk. Ungermann har tolket en Række Ungpigeroller med en egen naturlig Inderlighed, som har vakt Forventninger for hendes kunstneriske Fremtid, og har desuden i et Par Smaaroller haft Lejlighed til at vise, at hun ogsaa sidder inde med et karakteriserende Lune. *L.*

KVINDERNES CHANCER SOM OPERA- OG KONCERTSANGERINDER.

MON der i Evropa findes en By, hvor Sangens Veje er saa tornebestrøede og guldforladte, som her i København! Koncertforholdene er i den senere Tid blevne fortvivlede og her findes kun én eneste Opera i hele Danmark, „den kongelige".

Uagtet det forlængst maatte være gaaet op for vore syngende unge Damer, hvor svært det er at komme frem, føler dog en stor Del af disse sig kaldede til at indtræde i Sangens Rige, kun lidet reflekterende over, at der paa Sangens Omraade er flere Nitter end Gevinster. Lad os engang aldeles nøgternt klarlægge en ung virkelig dygtig Sangerindes Chancer!

Efter aarelangt Slid hos vore bedste Lærere føler man sin moden. En Prøveballon — en Koncert i vort fineste Koncertlokale er det første Skridt. Udgifterne er med fin Assistance med mere op imod 300 Kr. Kun Slægt og Venner køber Billetter, de er nemlig selvskrevne Tilhørere; og da disse ikke forslaar i en Sal med 5—600 Siddepladser, „pynter" man den med Fribilletter; men ofte gør disse Strejke, thi disse Kunstens Tæger er i Aarenes Løb blevne Feinschmeckere og gaar kun til „udenlandske Berømtheder". Som Regel er Salen derfor kun halvfyldt. Programmet er baade smagfuldt og velvalgt. En klassisk Arie, derfra gaar Vejen over Schumann, Brahms, Richard Strauss, Hugo Wolff til vore hjemlige Komponister. Da der i Sæsonen er tre, fire Koncerter hver Aften, farer de Herrer Musikreferenter hæsblæsende fra den ene Sal til

Operettesangerinde,
Frk. Amelie Kierkegaard.

den anden, og hører muligvis Sangerinden i et daarligt Øjeblik. Hun opnaar da en reserveret, kølig Omtale eller bliver maaske slaaet ned! Har hun Held med sig og opnaar en „fin Kritik", kan man et Par Dage senere se den unge Dames Avertissement i Bladene om Elever. Frøkenen lader sig nu titulere Koncertsangerinde, en Titel, som hun slæber rundt med hele sit Liv, og som absolut intet betyder nu til Dags! Elever kommer der ingen af. Derimod giver hendes Koncert et rigtig respektabelt Underskud, som Forældre, Slægt eller Venner faar Fornøjelsen af at dække. Tiden gaar, ingen ænser hende mere, hun er glemt. Saa skriver hun rundt til Provinserne, men faar som Regel intet Svar, thi i de store Foreninger vil man kun have Sangerinder med Navn eller Etikette fra Den kgl. Opera. Et Par smaa Veldædighedskoncerter falder der af; men disse er hverken til at leve eller dø af. Hun er ved at fortvivle! Saa træder Læreren hjælpende til og foreslaar en Prøve paa Det kgl. Teater. Atter lysner det for hende, og med dobbelt Energi tager hun fat, Partier indstuderes, Diktion og Plastik læres, atter anvendes en Del Penge og endelig vandrer hun med en vis Selvfølelse op i Det kgl. Teaters Bureau og indtegner sig til den aarlige Prøve!

Endelig kommer den store Dag! Hjernen arbejder som en Turbine. Lampefeberen har sat sig tilrette i Halsen, det er, som var Stemmen absolut borte; ikke en Tone synes hun, der er tilbage. Angst og nervøs træder hun ind paa en stor uhyggelig Scene, der absolut ikke har noget tillokkende ved sig; hun stirrer ud i et mørkt, altopslugende Rum, der synes at kunne sluge baade Stemmen og Foredraget; hun føler en ligefrem Rædsel, men tager sig dog sammen og vakler ud, efter at have sunget sin Arie; og giver Plads for en ny Lidelsesfælle. I største Spænding gaar de første Dage; den unge Dame venter paa Brevet, der skal aabne det saa eftertrædte forjættede Lands Porte. Kommer det, drager hun stolt ind ad Porten og føler sig umaadelig tilfreds! Man boltrer sig paa Skolen i store Opgaver og kritiserer om Aftenen fra den reglementerede 2. Parkets Fribillet Det kgl. Teaters Kunstnere! Det hele er som en Drøm.

Koncertsangerinde,
Frk. Ingeborg Steffensen.

Saa en Dag staar Eksaminen for Døren. Nogle skal henrettes; disse vandrer mismodige og skuffede bort; en to, tre heldige bliver antagne til Debut. Der gaar et Aars Tid; en skønne Dag faas en Debut i det „løbende" Repertoire. Selv om den falder rigtig godt ud, er Udsigten til Engagement ringe. Slutningen er en Beklagelse fra Teatrets Side: man kan ikke engagere den unge Dame, thi ogsaa der er der Overflod paa Sangerinder og kun Opera to Gange ugentlig. For bestandig er Døren stænget til det forjættede Land, og Fribilletten i 2. Parket inddrages samtidigt. Efter fem, seks Aars Slid „ist der Traum vorbei". Endnu nogle Aar hører man i Ny og Næ den unge Dames Navn som beskedent Led i en Operaturné, saa gaar hun helt i Glemmebogen. Dette er ganske nøgternt set en heldig ung Sangerindes Lod herhjemme. Lad os slet ikke tale om de uheldiges Kampe for at naa frem!

I de sidste fire Aar har Det kgl. Teater kun antaget 4 Sangerinder: Frknr. *Tenna Frederiksen*, *Oderwald-Lander*, *Astrid Elsted* og Fru *Lambrecht*, et saare ringe Antal. Paa Koncertomraadet er kun Frk. *Ingeborg Steffensen* og Frk. *Sand* brudte igennem, thi desværre rekruterer baade Musik-, Cæcilie- og dansk Koncertforening samt Palækoncerterne næsten altid fra Den kgl. Opera.

Mange forsøger at komme an i Tyskland og mener, det er den letteste Sag af Verden; men ogsaa i dette Sangens Land er der Overproduktion, uagtet hver By, den være sig nok saa lille, har en Opera. I Skokkevis sidder de unge tyske Sangerinder og venter paa Engagement. Spørg blot en tysk Impresario! Kun ganske enkelte Danske har i Ny og Næ haft Engagement: Fru *Høy* i Prag, Frk. *Rosa Hjorth* i Berlin, og endnu et Par andre danske Damer ved mindre Operaer. Hvor mange, der har søgt forgæves til „das grosse Vaterland", derover findes desværre ingen Statistik.

Hedevig Quiding.

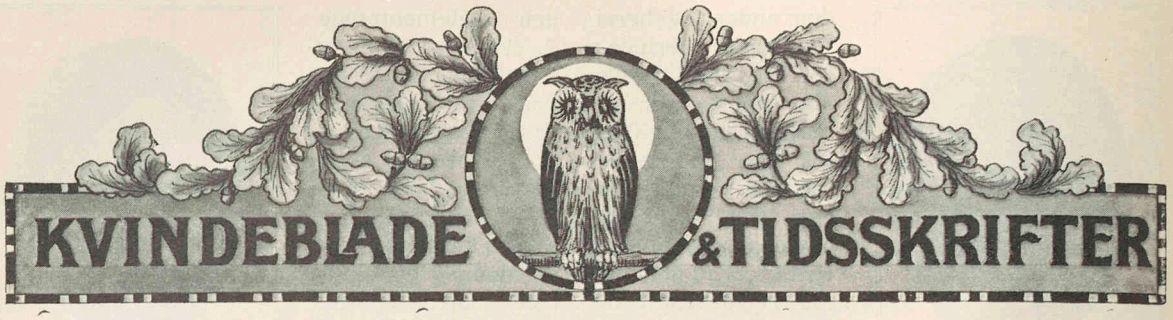

DET FØRSTE DANSKE KVINDEBLAD:

„HVAD VI VIL".

I Udstillingsaaret 1888 benyttede en Mængde Foreninger sig af Lejligheden til Afholdelse af baade internationale og skandinaviske Kongresser. Den storstilede Maade, Udstillingen var anlagt paa, maatte drage mange Gæster til København.

„*Kvindelig Fremskridtsforening*", som kun var et Par Aar gammel, vovede da i al Beskedenhed at indvarsle til et: „*Nordisk Kvindesagsmøde*", Dagene 14., 15. og 16. Juli 1888. Vi anede ikke, at Tilslutningen skulde blive saa overvældende; alene fra Finland meldte sig 14 Delegerede, kvindelige Distriktslæger, Skolebestyrerinder, kvindelige Folketalere og Repræsentanter for Kvindeforeninger o. s. v. I samme Forhold meldte Delegerede og Deltagere sig fra Sverrig, Norge og de danske Provinser.

Kvindelig Bladsælger.

I al sin Ubetydelighed med sine ca. 200 Medlemmer havde „*Kvindelig Fremskridtsforening*" i kort Tid gjort sig bemærket ud over Landets Grænser; thi det var en hel ny Side af Kvindesagen, som den havde taget frem. Den havde straks i sin Begyndelse dannet: „Socialpolitisk Skole" med Fru *Johanne Meyer* som Forstanderinde. Den vakte Opmærksomhed ved sine Undervisningstimer: Grundlovens Historie, Familieretten, Etik, Veltalenhed med Lærere som Overretssagfører *Amdrup*, Højskoleforstander *Falkenstjerne*, Dr. phil. *Oscar Hansen*, *Herman Trier* o. flere. Vi søgte gennem den at gøre Kvinderne det klart, at før de fordrede politisk Valgret, maatte de kende deres eget Lands Forfatning, vide, hvorledes Stat og Kommune var ordnede o. s. v.

Med andre Ord — „*Kvindelig Fremskridtsforening*"s Kongres havde vakt Opmærksomhed. Naar dertil kom, at vi havde *Frederik Bajer* og Hustru til utrættelige Hjælpere i Arrangementet, fik Kongressen et meget lovende Præg. Der kunde ved deres Indflydelse sættes Navne paa Programmet som de svenske Rigsdagsmænd *Borg* og *Wavrinsky*, de norske Kvinder Fru *Ragnhild Nielsen* og *Anna Bugge* (Wiksell) og mange flere.

Komitéen var overvældet af Arbejde, men i den bedste Forstaaelse med hinanden. Kun ved Foredrag om Valgretten fremkom en forskellig Opfattelse.

Man havde ønsket mig som en af Hovedtalerne paa Kongressen. Jeg var villig hertil paa Betingelse af, at jeg maatte tale om Kvindernes *politiske* Valgret. Dette turde Komitéen ikke tillade; de frygtede, at dertil var Tiden ikke moden, det vilde vække for megen Forargelse.

Kvindelige Bladbude.

Den kommunale Valgret havde *„Dansk Kvindesamfund"* længe arbejdet for, og derved mente man foreløbig at blive. Forholdsvis hurtigt vandt jeg Sejr i den intelligente og forstaaende Komité, og den 14. Juli 1888 Klokken 5 Eftermiddag blev da det historiske Øjeblik for danske Kvinder, da politisk Valgret første Gang officielt blev fordret. Den anmeldte Garde ved dette første Slag var Højskoleskoleforstander *Grønvald Nielsen*, Pastorinde *Line Luplau*, Frk. *Alli Trygg* (Finland), Folketingsmand *Henning Jensen* og Frk. *Concordia Löfvinge* (Sverige).

— Alt var gaaet fredeligt, som ovenfor bemærket; men nu sprang en stor og uventet Bombe. —

Nogle Dage før Kongressen, som Komitéen i min egen Dagligstue sad hyggelig og saa ret forhaabningsfuld paa Arbejdet, traadte en Deputation ind med Fru *Anna Nielsen* i Spidsen. Hun var Formand for de kvindelige Herreskræddere, hvis Forening hun havde dannet i 1883.

— Vi maa starte et Kvindeblad, sagde Ordføreren, et Blad, udgivet af Kvinder, skrevet af Kvinder, et Blad, hvori alle politisk interesserede kan faa Ordet uden Hensyn til politiske Partistandpunkter. Vi maa have et Blad, hvor ikke Mænd censurerer og streger ud, hvad de ikke synes om.

Hun talte varmt og indtrængende. —

Vi blev alle grebet af hendes Overbevisning og svarede: — Ja, det var dejligt! —

Men hvor er Redaktøren? — Og hvem vil holde Bladet? — *Pengene ofrede vi ikke en Tanke.*

Hun svarede: Fru *Johanne Meyer* har vi udset til Redaktør, og Holdere vil vi vinde paa samme Maade, som vi fik Abonnenter, da vi startede „Social-Demokraten". Vi faa, som var grebet af Socialismen, vi gik Trappe op og Trappe ned og vandt de tusinde Holdere. Vi Kvinder har alle Betingelser til at kunne føre Sagen igennem, føjede hun til.

— Personlig protesterede jeg paa det ivrigste mod at være Redaktør. Thi vel havde jeg skrevet Artikler til en Del større Dagblade om forskellige sociale Emner, men at være ansvarhavende Redaktør, det fyldte mig ligefrem med Hjerteangst. — Vore Komitémøder blev nu afløste af hyppige og lange Forretningsmøder, stadigt under de fredeligste og mest harmoniske Forhold; kun en Ting var kendeligt hos os alle: Frygten for at skade Kvindesagen ved en Fiasko. Resultatet blev dog, at jeg paatog mig Redaktørposten paa Betingelse af et støttende Redaktionsudvalg. Dette kom til at bestaa af Fru *Mathilde Bajer*, Forfatterinden *Massi Bruhn*, Pastorinde *Line Luplau* og ovennævnte Fru *Anna Nielsen* som Ekspeditør.

Medens Pengespørgsmaalet ikke voldte os nogen Ængstelse, idet vi stolede paa vore mange Medlemmers personlige Arbejdsdygtighed til frivilligt at agitere for Holdere, kunde vi ikke finde noget Navn, som passede for Bladet. Imidlertid hændte det under et af vore Forretningsmøder, at Frøken *Franciska Trier*, der var et af vore mest aktive Bestyrelsesmedlemmer i „Kv. Fremskrf.", sagde: Lad os gøre os klart, hvad det er, vi vil. — Og i et Nu greb vi alle Navnet *„Hvad vi vil"*.

Det var Bladets Lykke. Den Titel vakte Opmærksomhed, og fra den Tid kaldtes de frisindede Kvinder, som havde sat *politisk* Valgret paa deres Program, for *„Hvad vi vil-Kvinder"*.

En Mand maa nævnes her for den Tillid, han viste Kvindeforeningen. Det er Hr. Bogtrykker *Simon Bernsteen*. Uden en Øres Garanti paatog han sig Trykningen af *„Hvad vi vil"*. Fint udstyret paa smukt Papir startedes et 16-sidigt Blad (kvart).

Ved Kongressens Aabning den 14. Juli stod unge Damer udenfor Kasinos Lokale og solgte „*Hvad vi vil*“, og mærkeligt nok, der indkom ved dette første Salg, netop lige nøjagtigt de kontante Penge, som havde været Udgifter ved Bladet. Og vi Kvinder, som havde arbejdet, var lykkelige. Det var en mærkelig Dag!

Forfatterinden *Massi Bruhn* aabnede Bladets Spalter saaledes:

„Vi hilser Eder, Venner fra fremmede Lande! Tak til hver Mand og Kvinde, der kom hid i denne Stund. Nu lysner det i Norden, nu dages det ogsaa for os Kvinder.

Vel er den Skare endnu lille, der har Mod til fuldt ud at vedkende sig, at de vil kæmpe for Kvindens Ret til at leve Livet og dele Arbejdet og dets Frugt ligestillet med Manden i Samfundet o. s. v. o. s. v.“

— Et Kvindeblad var ikke noget nyt; at Kvinder skrev udmærkede Artikler var heller ikke noget nyt. Filantropisk Forenings-Arbejde, den husmoderlige Dygtighed og Kvindens Uddannelse som Erhverver havde allerede udmærkede Talere og Penne i det offentlige Liv; hvorimod „*Hvad vi vil*“ satte Kvindens Deltagelse i Lovgivningsarbejdet og det offentlige Liv som en *Menneskeret*, ikke blot som en Borgerpligt.

De syv Aargange af „*Hvad vi vil*“ er derfor et historisk Arkiv om den Tids politiske Kampe — og jeg tør vel sige, uden at være ubeskeden, interessant og lærerig for den unge Slægt, som ønsker at kende Pionerernes ofte kun famlende Forsøg.

Hvad jeg i de syv Aar, jeg var Redaktør, har oplevet af Glæde og af Smerte ved at vinde Kvinders Fortrolighed, det vil altid høre til mit Livs rigeste Erfaringer.

Johanne Meyer.

Kvindelige Deltagere i et Demonstrationstog.

KVINDEN SOM JOURNALIST.

DET er egentlig forbavsende saa faa kvindelige Journalister, vi har.

Det vil sige, der er en Mængde Damer i forskellige Stillinger, som i Ny og Næ udtaler deres Mening i Dagbladenes Spalter eller som benytter sig af Pressen i agitatorisk Øjemed.

Men indenfor den virkelige Døgnjournalistik findes der forholdsvis faa Kvinder; det er ikke ret mange, der har gjort sig det daglige Arbejde ved et Blad til Erhverv. Og dette er saa meget mærkeligere, som de særlig kvindelige Egenskaber netop paa dette Omraade giver os ret store Chancer.

Thi hører Diplomati og Snille ikke til Kvindens første og største Egenskaber? Og er ikke disse Evner af stor Betydning f. Eks. ved Interviews — hvor det jo undertiden gælder om at faa Folk til at sige netop det, man ønsker — —? Eller ved Interviews, hvor den paagældende slet ikke *vil* interviewes, men paa Grund af den Manden medfødte Ridderlighed bøjer sig for den kvindelige Ynde, som han nu engang ikke kan modstaa.

Og i en eller anden prekær Situation, f. Eks. i en Polemik, hvor det gælder om af sige det forløsende Ord — er ikke Kvindens sikre Takt ogsaa her det bedste Vaaben? Det har alle Dage været Kvindens Lod at være Mellemmanden, det mæglende og forsonende Element i og udenfor Hjemmet, i Forholdet mellem Mand og Børn og Venner. Og har ikke netop et Blad særlig Brug for dette forsonende Element, der udjævner og udglatter og tager Brodden af, — naar den *har* gjort sin Virkning!

Og en anden Egenskab, der tillægges Kvinden som en for hende særegen Fejl — Nysgerrigheden! Mon ikke det, der kaldes Nysgerrighed, langt snarere er en dyb og medfødt Interesse for de smaa Ting i Livet? Har man ikke alle Dage forlangt af Kvinden, at hun skal interessere sig for alt og alle — fra de mindste Detailler i Hjemmets Styrelse til Mandens Avancement og Børnenes aandelige Udvikling. Intet maa gaa hende forbi, og hun maa opøve sig til en bestandig vaagen Agtpaagivenhed i store saavel som i smaa Ting. Og denne Agtpaagivenhed er en vigtig Egenskab for en Journalist og til uvurderlig Nytte for Reporteren, som skal og maa være med i Døgnets Vrøvl og Smaabegivenheder og afvinde det den størst mulige Interesse. — Og Kvindens ofte omtalte Fanatisme! Den Varme, hvormed hun fører en Kamp for det, hun mener og tror paa — er dette ikke Egenskaber, som burde sikre hende en Plads i Dagens og Ugens Kamp? Med Kvindens rent intuitive Begejstring lader hun sig let rive med, og hun formaar at overbevise gennem sin egen Overbevisnings Styrke. Hendes Skepsis og Selvkritik er mindre, hendes Naivetet større end Mandens. Men i journalistisk Virksomhed er dette hende kun til Gavn, — thi er Skepsis ikke den stærkeste Hæmsko, den bestandig vaagne Tvivl, der gør Tanken uklar og Haanden usikker.

Den forstandige og kultiverede Dame vil altid forstaa i sin Virksomhed at drage Fordel af sine bedste saavel som af sine mindre gode Egenskaber. Hendes hurtige Opfattelse af enhver Situation, hendes Takt og rent menneskelige Interesse — og tildels ogsaa Mændenes Respekt for *Damen* giver hende Adgang til meget, som er hendes mandlige Kolleger forment. Og den Overfladiskhed, man undertiden bebrejder hende, den Evne til at tale med om alt det, hun blot kender lidt til — den vil ikke skade hende som Journalist. For en Journalist maatte være alvidende og faglig uddannet paa alle tænkelige Omraader, hvis han skulde vide fuld Besked med alt det, han skriver om. Den Evne, paa Grundlag af momentant indhentede Oplysninger at kunne skrive paalideligt om de mest forskelligartede Æmner, kræver nødvendigvis en vis Grad af Overfladiskhed — en altfor indgaaende Fordyben sig i Æmnet er i et Dagblad kun af det onde.

Det, at saa forholdsvis faa Damer med Liv og Sjæl har kastet sig ind i Døgnets Journalistik, maa vel til en vis Grad skyldes den kvindelige Beskedenhed, en Slags Ulyst til at træde ubuden frem — og saa naturligvis for manges Vedkommende Frygten for den rent daglige Konkurrence med Mændene.

Men hvorfor skulde vi ikke paa dette som paa saa mange andre Omraader kunne supplere hinanden? De Damer, der har prøvet det, baade herhjemme og i andre Lande, har vist, at det kan gøres, og har løst deres Opgave til fuld Tilfredsstillelse for alle Parter.

Clara Levy.

KVINDELIGE JOURNALISTER.

Fru Julie Arenholt.
Redaktør af „Kvindevalgret".

Frk. *Valborg Andersen.* Igennem en Aarrække Redaktør af og Medarbejder ved „Hjemmet".

Fru *Julie Arenholt.* Cand. polyt. Fabriksingeniør. Redaktør af „Kvindevalgret". I Bestyrelsen for „Københavns radikale Venstreforening" og „Københavns Kvindevalgretsforening".

Fru *Nina Bang.* Mag. art. Medarbejder ved „Social-Demokraten". Medlem af Hovedbestyrelsen for Social-Demokratiet.

Fru Rose Bruhn.
Medarbejder ved Provinspressen.

Frk. Valborg Andersen.
Redaktør af „Hjemmet".

Fru *Rose Bruhn.* Gift med Redaktør Jensen („Sorø Amtstidende"). Forfatterinde. Fast Medarbejder ved „Sorø Amtstidende" og forskellige andre Provinsblade.

Fru *Esther Carstensen.* Cand. math. Redaktør af „Kvinden og Samfundet".

Fru *Mimi Carstensen.* Siden 1887 fast Medarbejder ved „Nationaltidende" og „Dagens Nyheder". I fem Aar Redaktør af „Damernes Blad" (nu „Hjemmet"). Formand i „Louiseforeningen".

Fru Clinny Dreyer.
Medarbejder ved Provinspressen.

Fru *Clinny Dreyer.* Medarbejder ved „Kvindevalgret" og Provinspressen.

Fru Esther Carstensen.
Redaktør af „Kvinden og Samfundet".

Frk. *Elna Fensmark* (Pseudonym: „Penelope" og „E. V. Ernst"), begyndte sin journalistiske Virksomhed i Udlandet som Medarbejder ved de østrigske Tidsskrifter „Das Volk" og „Dokumente der Frauen" (nu „Frauen Rundschau"); skrev en Tid i „Vort Land", startede i 1903 Damebladet „Frou-Frou" og blev, efter at dette Foretagende var overgaaet paa andre Hænder, Medarbejder ved „Illustreret Tidende", „Samfundet", „Svenska Dagbladet" og „Deutsches Volksblatt". Redigerede i nogle Aar Tillægget „Hus og Hjem" i „Verdensspejlet", har længe været fast Medarbejder ved „Husmoderens Blad" (nu „Hus og Hjem") og senest siddet i Redaktionen af „Verden og Vi".

Fru Mimi Carstensen.
Medarbejder ved „Nationaltidende".

Fru mag. art. Nina Bang.
Medarbejder ved „Social-Demokraten".

Fru *Emma Gad.* Dramatisk Forfatterinde. Har i en Aarrække skrevet Artikler til Dag- og Ugeblade, bl. a. „Politiken" og „Kvindernes Blad". Redaktør af „Vort Hjem". Stifter af „Kvindernes Handels- og Kontoristforening", Formand for „Dansk Kunstflidsforening", Næstformand i „Danske Dramatikeres Forbund". F. M. i Guld og Off. de l'instruc. public.

Frk. *Inger Halkiær.* Medarbejder ved „København" under Mærket „Maiken".

Frk. Behrens.
Medarbejder ved Provinspressen.

Fru Loulou Lassen.
Medarbejder ved „Politiken".

Fru *Charlotte Haslund* (tidligere Hauch). Siden 1909 Redaktør af „Kvindernes Fælleskorrespondance" (journalistisk Korrespondancebureau til Provinspressen). Fast Korrespondent til finske Blade, bl. a. Kvindebladet „Nutid". Oversætter af moderne finsk Litteratur.

Fru *Justine Heiberg*. Mangeaarig Journalist. Reporter til de fleste københavnske Dagblade. Redaktør af „Travbladet".

Frk. Inger Halkiær.
Medarbejder ved „København".

Fru *Karen Hessel*. Borgerrepræsentant; Revisor i Rigsdagen. I en Aarrække Medarbejder ved „Nationaltidende" og „Kvindernes Blad" og siden ved „Riget".

Fru Emma Gad.
Medarbejder ved forsk. Dagblade.

Fru *Olga Hoffmann-Canitz*. Korrespondent. Fast Medarbejder ved „Berlingske Tidende" og Redaktør af „Illustr. Familieblad"s Afdeling: Kvinden og Hjemmet.

Fru *Sofie Horten*. Redaktør af „Hus af Hjem" („Husmoderens Blad") fra 1896. Oversætter af svenske, engelske og tyske Forfatteres Værker. I nogle Aar i Bestyrelsen af „Cirklen". Kasserer for „Kvindevalgretsklubben"; i Bestyrelsen for „Foreningen af danske Blade og Tidsskrifter"; var i flere Aar Bestyrelsesmedlem i „Dansk Kunstflidsforening".

Fru Charlotte Haslund.
„Kvindernes Fælleskorrespondance".

Fru *Loulou Lassen*. Oversætter bl. a. af Guy de Maupassants Værker og i en Aarrække fast Medarbejder ved „Dannebrog". Siden 1910 ved „Politiken".

Fru Sofie Horten.
Redaktør af „Hus og Hjem".

Fru *Clara Levy*. Cand. phil. Oversætter. Medarbejder bl. a. ved „Riget", „Kvindernes Blad" samt Provinspressen.

Fru *Alvilda Madsen*. Fast Medarbejder ved „Vort Land" i 4 Aar (Hjemmets Rubrik). Har i en Aarrække skrevet Artikler og Smaafortællinger til bl. a. „Kvindernes Blad" og „Illustreret Familie-Journal". Sekretær i „Louiseforeningen" i Odense og Næstformand i „Dansk Kvindesamfund" i Odense.

Fru Olga Hoffmann-Canitz.
Medarbejder ved „Berl. Tid."

Fru Justine Heiberg.
Reporter til Hovedstadsbladene.

Fru *Johanne Meyer*. Redaktør af det første Kvindeblad „Hvad vi vil" i 1888—95. Foredragsholder siden 1885. Fordringen om Kvindernes politiske Valgret fremsattes første Gang af hende 1888; har holdt over 1000 Foredrag om sociale Emner rundt om i Landet. Journalist ved „Social-Demokraten" og Korrespondent ved Provinspressen siden 1885. Senere Medarbejder ved „Folkets Avis" og „Damernes Blad"; Medredaktør af „Agitatoren" fra 1909; tidligere Formand for „Den kvindelige Fremskridtsforening"; Formand for „Sundhedsforeningen" og for „Teosofisk Samfund" („Maria Logen").

Fru Karen Hessel.
Medarbejder ved „Riget".

Fru Johanne Meyer.
Redaktør af „Agitatoren".

Fru Mathilde Muus.
Medarbejder ved „København".

Fru Alvilda Madsen.
Medarbejder ved „Vort Land".

Fru Clara Levy.
Medarbejder ved „Riget".

Frk. Elna Fensmark.

Fru *Mathilde Muus.* Har under Mærket „Fru Constantin" udgivet en Husholdnings- og Kogebog og er under samme Mærke fast Medarbejder ved „København".

Fru *Hedevig Quiding.* Sanglærerinde. Musikanmelder ved „Folkets Avis", tidligere ogsaa ved Provinspressen.

Fru Hedevig Quiding.
Medarbejder ved „Folkets Avis".

BLADE & TIDSSKRIFTER.

„KVINDEN OG SAMFUNDET" udgives af „Dansk Kvindesamfund"; dets Formaal er at virke for Kvindernes almene Udvikling, for deres Uddannelse til selvstændigt Erhverv og for at forbedre deres Stilling i Familie, Samfund og Stat. Det tager bl. a. Sigte paa at fremme Kvinders politiske Valgret og Valgbarhed. Bladet redigeres af Fru *Esther Carstensen;* det udgaar den 15. og 30. i hver Maaned og koster i Abonnement 2 Kr. aarlig. Det har Kontor i Studiestræde Nr. 49 (Kl. 10—2).

„KVINDEVALGRET" udkom første Gang i Januar 1908 som Medlemsblad for „Landsforbundet for Kvinders Valgret" og arbejder for samme Formaal som dette, nemlig: Politisk Valgret for Kvinder paa samme Vilkaar som Mænd.

Bladet beskæftiger sig derfor udelukkende med Spørgsmaal, der direkte eller indirekte angaar Kvindernes Medborgerret herhjemme eller i Udlandet; ved sine Meddelelser tjener det tillige som Bindeled mellem Forbundets forskellige Lokalforeninger.

Det redigeres af Fru cand. polyt. *Julie Arenholt,* er et Maanedsblad; Abonnementsprisen er 25 Øre Kvartalet. Ekspedition Østerbrogade 35.

„TJENESTEPIGERNES BLAD“ udgives af „De samvirkende danske Tjenestepigeforeninger“ og er saaledes Medlemsblad for de organiserede Tjenestepiger. Det redigeres af Frk. *Marie Christensen*, udkommer den 1. og 15. i hver Maaned og koster 35 Øre Kvartalet. Det kan bestilles gennem Postvæsenet eller i Ekspeditionen Rosengaarden 14.

„DET HVIDE BAAND“ er Organ for Foreningen af samme Navn. Bladet hed oprindelig „Kristeligt Afholdsblad“. I en Aarrække var Bladet tillige Organ for „Det hvide Baand“ i Norge og fik derfor Titlen „Nordisk kristeligt Afholdsblad“. Da den norske Forening imidlertid fik eget Organ, ophørte Bladets Forbindelse med denne, medens Navnet bibeholdtes endnu nogle Aar. Siden Januar 1911 har det haft sin nuværende Titel.

„Det hvide Baand“s Formaal har fra den første Begyndelse været at arbejde for Totalafholdenhed og Sædelighed. Det redigeres i kristelig Aand. Frk. *Charlotte Sannom* redigerede Bladet i 10 Aar. Den nuværende Redaktør, Frk. *Astrid Blume* i Aarhus, overtog Ledelsen, da Bladet blev Organ for den danskeForening alene.

„Det hvide Baand“ er et Maanedsblad; dets Abonnementspris er 1 Kr. aarlig og kan bestilles gennem Postvæsenet.

„BRING LYS“ er Organ for Foreningen „Kvindelige Missions Arbejdere“.

Dets Formaal er bl. a.: Gennem Breve og Beretninger fra de udsendte kvindelige Missionærer og ved sit øvrige Indhold at vedligeholde Forbindelsen mellem Medlemmerne ude og hjemme. Det redigeres af Frk. *A. Bøtcher*, Nøjsomhedsvej 13. Foreningen „K. M. A.“s Bestyrelse er ansvarhavende. Bladet udgaar en Gang om Maaneden og koster 1 Kr. 25 Øre aarlig. Det kan bestilles gennem Postvæsenet.

„TIDSSKRIFT FOR SYGEPLEJE“ er oprettet 1901 af Dansk Sygeplejeraad. Kontingentet er 1 Kr. pr. Kvartal. Redaktør Fru *Agnete Claudius*. Tidsskriftets Kontor er Kronprinsessegade 50. Tlf. Palæ 1642. Kontortid 2—4.

KVINDEN OG FOTOGRAFIEN.

SJÆLDENT har vel en Opfindelse faaet en større Betydning i alle Livets forskellige Forhold end den, Fotografien efterhaanden er naaet til.

I Videnskaben, Kunsten, Pressen, Industrien o. s. v., alle Vegne har den holdt sit Indtog og gjort sig uundværlig. Med Amatørfotografien er den dertil i de senere Aar gaaet os lige ind paa Klingen i det daglige Liv; vi kan ikke mere ryste den af os.

Redaktionen af „Kvindernes Aarbog" har paa dette vigtige Felt ønsket at høre en Udtalelse af en Fagfotograf, dels om det for vore Læserinder særlig nærliggende Spørgsmaal om Kvinders Tilgang til det fotografiske Fag, dels Spørgsmaalet: Amatørfotografien i Forhold til Fagfotografien.

Vi har i den Anlednting henvendt os til det ansete Firma Kgl. Hoffotograferne *Julie Laurberg & Gad*, hvis store Virksomhed udelukkende drives ved kvindelig Arbejdskraft. Frøken Laurbergs Svar er omtrent saalydende:

„Paa Deres Spørgsmaal om, hvorvidt jeg mener, at Amatørfotografien er til Skade for det fotografiske Fag, maa jeg svare absolut Nej. Tværtimod kan vi Fotografer være denne taknemmelig for friske Impulser, hvilket f. Eks. kom slaaende frem paa den internationale Udstilling i Dresden for et Par Aar siden. Ofte sker det ogsaa, at der tyes til den teknisk øvede Fagfotografs Hjælp ved videre Behandling af Amatørplader.

De faa fremragende Amatører, der findes i ethvert Land, vil sikkert ikke kunne ødelægge den fotografiske Stand, især da man maa betænke, at, naar maaske en Fagfotograf har 10 nye Opgaver hver Dag (med Kamp for lige saa mange Successer), er vel de fleste Amatører tilfredse med dette Tal fordoblet i Aarets Løb.

Det overvældende Antal Dilettanter kan jo jo nok være til Gêne for alle alvorlige Udøvere saavel Amatører som Fagfotografer ved den Afsmag, som Dilettantisme i sig selv let giver.

Desværre har Fotografstanden som Helhed ikke blide Kaar i Danmark, maaske nærmest derved, at vi er for mange om det efter Landets Størrelse; men ogsaa paa Grund af Vanskeligheden ved at blive tilstrækkeligt uddannet som Følge af, at vi ingen egentlig Fotografskole ejer. Hvis Haandværkerstanden — hvortil vi hører — atter kunde naa til tvungent Svende- og Mesterstykke, vilde det efter min Mening ogsaa blive til Held for Fotografien.

Herigennem bliver jeg ogsaa ført til Deres andet Spørgsmaal om unge Pigers eventuelle Tilgang til Fotografien, idet den første Betingelse for at naa et Resultat er et alvorligt Studium. Vel anser jeg Forholdene nu for vanskeligere, end da jeg begyndte i 1895, men dog tror jeg altid, at en dannet og energisk ung Pige har sin Chance for at komme frem ad den Vej. Det er et Arbejde, som ligger udmærket for Kvindehænder og Kvindesmag. Men her, som paa andre Omraader, hvor vi Kvinder vil forsøge at være med, gælder det, at vi maa ikke alene have ligesaa grundig en Læretid som Mændene, men helst længere og grundigere endnu, naar vi vil hævde os som de nye Kræfter i Faget. En intelligent Elev finder Læretiden interessant og fornøjelig; men der maa sættes Energi ind paa at naa ud over det almindelige Niveau. Ved *Energi* forstaar jeg — *at have Initiativer ud over det daglige Arbejde.*

Unge forkælede Piger raader jeg ikke til at gaa den Vej; det er et Arbejde, der fuldt ud tager sin Mand, og det kan ikke benyttes som Tidsfordriv. Der skal en maalbevidst Arbejdstrænering til samt Evne og Vilje til at sætte sig i det rette Forhold til Publikum, der sammen med stadig Føling med nye Retninger og Opfindelser indenfor Faget betinger Fremgangen."

Efter disse Frk. Laurbergs klare og anspo-sporende Ord har vi endnu et Spørgsmaal paa Læben, som det kunde være af Interesse netop at høre Frk. Laurberg udtale sig om — nemlig Fotografi i Forhold til Kunst; men Frk. Laurberg finder dette Spørgsmaal for vidtgaaende til, at hun tør fremsætte sine Anskuelser derom ved denne Lejlighed.

HJEMMEVIRKE FOR KLÆDEDRAGT.

FOR en Snes Aar siden stiftedes den første Husmoderskole her i Landet. Nu regnes Husmoderskolerne for ganske uundværlige, og der er næppe nogen By, som ikke i det mindste har én.

Men der findes en anden Art af Skoler, som endnu er i sin Vorden. I gamle Dage spandt, vævede, farvede og forarbejdede Husmoderen saa godt som alt Familiens Tøj i Hjemmet, hjulpet af Døtre og Tjenestepiger, som paa denne Maade fik Indsigt i Stoffernes Fremstilling og lærte at skelne mellem godt og daarligt Materiale. Fabrikerne og Storindustrien har i vor Tid berøvet Kvinderne Mulighederne for at erhverve sig de nødvendige Kundskaber paa dette Omraade. Endnu for en Menneskealder siden kunde man trygt henvende sig til en solid Forretningsmand og købe efter hans Anvisning. Men nu er Konkurrencen saa stor og den unge Handelsmands eller Forretningsdames Uddannelse saa mangelfuld, at man henvises til sit eget famlende Skøn.

Ogsaa med Haandarbejdsundervisningen er det smaat bevendt, nu da den alene overlades til Skolen. Ganske vist kan enhver halvvoksen Pige brodere en Lysedug eller Bakkeserviet. Men Broderi er Luksus, naar man maa betale andre for at sy de nødvendigste Beklædningsgenstande.

Vi indfører aarlig for ca. 5 Mill. Kroner færdigsyet Tøj, særlig Linned, Forklæder, tarvelige Nederdele, Bluser og Skørter. Alt dette kan med Lethed syes hjemme i *ledige Stunder* og ingen har lettere ved at lære *hvordan,* end de ganske unge Piger.

Undervisning i Hattepyntning.

Undervisning i Maaltagning og Kjolesyning.

Med Henblik paa dette har Frk. Fensmark for ca. 6 Aar siden oprettet sit Kursus *Hjemmevirke for Klædedragt.* At Skolen gør sin Nytte viser det stadig stigende Elevantal (indtil Dato ca. 400 Elever) og den Kendsgerning, at andre Skoler, f. Eks. flere af vore Husmoderskoler, har optaget forskellige af hendes Fag paa deres Skoleplan.

Hovedvægten lægges paa at bibringe Eleverne Færdighed i almindelig *Haandsyning, Maskinsyning, Maskinbroderi* og *Kjolesyning,* fra de tarveligste Bluser og Nederdele til de eleganteste Selskabskjoler. Eleven fremstiller selv alle Mønstre, men lærer ogsaa at tilpasse foreliggende Mønstre efter egne Maal.

Mønstertegning og *Stofberegning* er blandt Hovedfagene. For at kunne kopiere originale franske Modeller læres lidt *Broderitegning* og Syning af *Besætning. Hattepynt, kemisk Rensning* og *Stofkendskab* er Fag, der lægges særlig Vægt paa. Ligeledes *Strygning.*

Frk. Fensmark har været banebrydende paa dette Omraade, og hendes Kursus besøges saavel af Mødre med deres Døtre som af Kvinder i selvstændige Erhverv (Læger, Arkitekter). Vore Skolemyndigheder følger Virksomheden med Interesse, og der er Haab om, at Skoler af den Art i Fremtiden kan opnaa samme Betydning og samme Statshjælp som Husmoderskolerne.

Skolen er aaben fra 15. Sept. til 15. Juni og omfatter flere forskelligt sammensatte Kursus. Pris 10—20 Kr. pr. Maaned.

Blandt Lærerkræfterne kan foruden Frk. Fensmark og forskellige Assistenter nævnes Fru cand. phil. Clara Levy og prakt. Læge, Chr. Fischer.

TO AKTIVE KVINDER.

DER er ikke nogen Ting, vi i vor Tid har mere Agtelse for end Begrebet: „A selfmade man"; Manden, der ved eget Arbejde og egne Kræfter har drevet det til noget. Endnu mere Respekt skyldes dog en Kvinde, der naaer frem ved eget Initiativ, da hendes Kræfter og Adgang til Kapital dog indtil videre er ringere end Mandens. Frøken *Margrethe Christophersen* hører til de ikke mange unge Kvinder, der i vort Forretningsliv har vovet det store Spring ud i det Uvisse og startet en egen Handel. Hun var i mange Aar ansat som en udmærket Bestyrerinde i Dansk Kunstflidsforening, pligttro og utrættelig i sin Gerning, og ved denne Institutions Skoledrift, Udsalg, stadige Udstillinger og andre Forgreninger, lærte hun en Mængde forskelligartede Mennesker og Forhold at kende, og tilegnede sig under dette afvekslende Arbejde en Smidighed og Erfaring, der er kommen hende i høj Grad til Gode i hendes egen Forretning. Hendes Helbred tillod hende ikke at blive i Kunstflidsforeningen, og hun tog da Mod til sig og begyndte paa sit eget næsten uden Penge og uden Erfaring paa det Omraade, hun vilde erobre. Alene og uden synderlig Kendskab til Engelsk rejste hun til London med et Anbefalingsbrev til det danske Generalkonsulat som eneste Tilflugt. Og det Vidunderlige skete, at hun kort Tid efter kom hjem med et Generalagentur i Lommen fra Liberty, Verdens fornemste Fabrik, den fornemste, fordi den frembringer de skønneste og holdbareste Ting. Se, det er jo dygtigt gjort, og man maatte ønske, at mange af vore unge Forretningsdamer havde det samme Mod og Initiativ, ikke mindst fordi hendes store Firma i London stadig udtaler sin Anerkendelse af Gangen i hendes Forretning, der synes at have en udmærket Fremtid for sig. Hun er begyndt paa ægte kvindelig Vis — i det Smaa og med egne Midler — vistnok i Længden det allersundeste Princip.

Frk. Margrethe Christoffersen.

Frk. Inger Klüver.

o o o

For mange Aar siden saa jeg for første Gang Frøken *Inger Klüver* ved en Foredragsaften i Dansk Kvindesamfund. Lige straks lagde jeg Mærké til hendes beslutsomme Ansigt og tænkte: Hun maa være god at arbejde sammen med. Dette øjeblikkelige Indtryk skuffede ikke, hvad jo Førstehaands-Indtryk sjælden gør. Mange, mange Gange har jeg siden hin Aften haft hende til Hjælper og Støtte ved Udstillinger, Forestillinger, Dannelsen af nye Institutioner o. l. Og hvor hun er med, føler man sig tryg. Saa gaar det ikke som saa ofte ved Foretagender, hvor store Kræfter sættes i Bevægelse og mange Penge kommer ind, men hvor der dog ikke bliver noget synderligt Udbytte, fordi for meget gaar til Spilde. Hun overvejer alt, beregner alle Chancer, tager alle Muligheder med, og advarer i Tide roligt og elskværdigt den som oftest ret ukyndige Komité, naar hun ser, at den er ved at buse ud med en Dumhed. Frøken Klüver faar derfor heller ikke Lov at falde til Hvile efter det ene Foretagende, før hun kaldes til det næste, hvor hendes utrættelige og taalmodige Arbejdsiver og sunde Sans betragtes som uundværlig. At vove sig ud i et usikkert Foretagende uden en saadan praktisk Raadgiver og paalidelig Støtte er som at begive sig paa Rejse i et fremmed og ukendt Land uden at have sin Baedecker i Sidelommen.

Emma Gad.

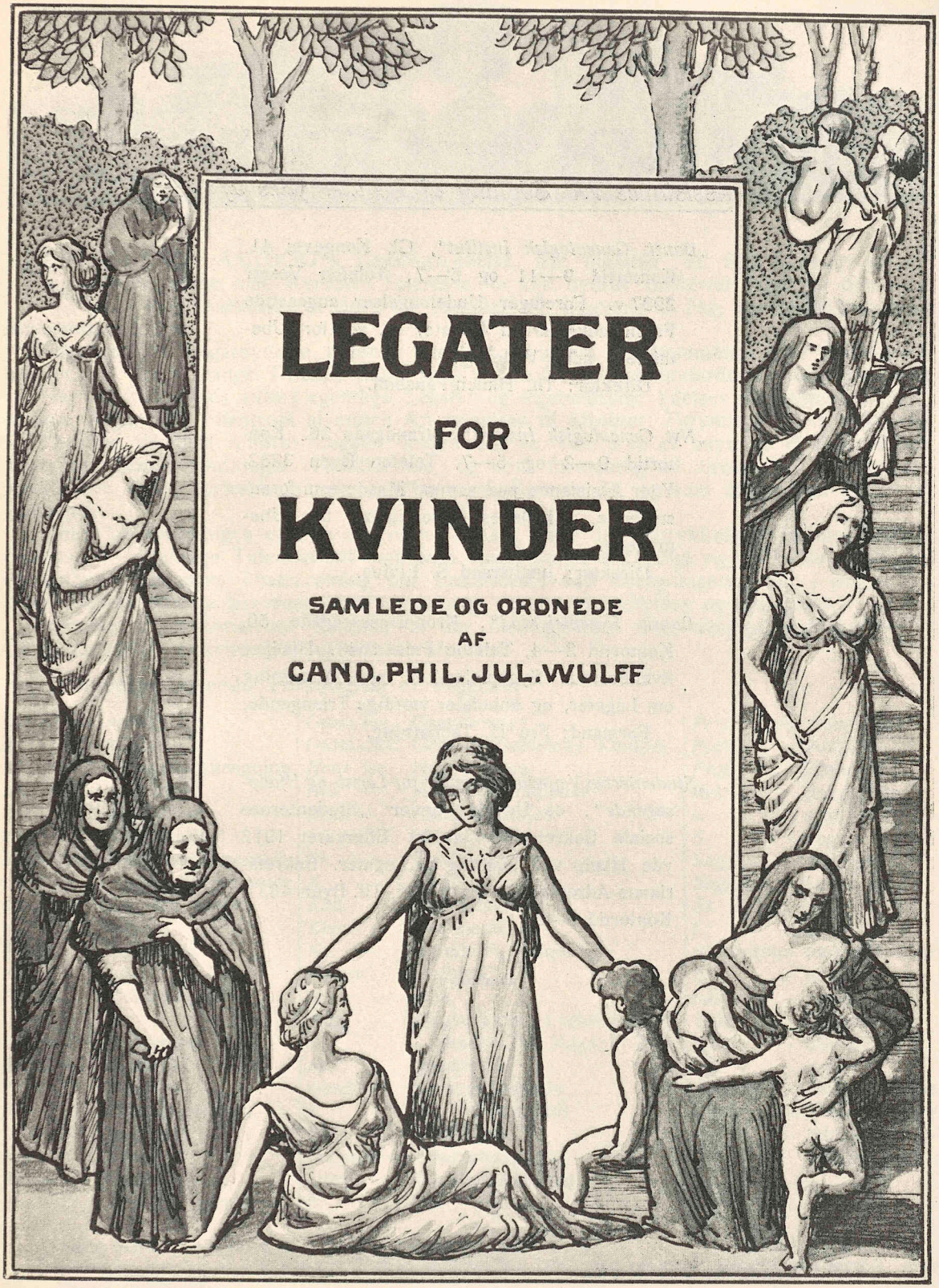
LEGATER
FOR
KVINDER
SAMLEDE OG ORDNEDE
AF
CAND. PHIL. JUL. WULFF

Assistance ved Søgning af Legater ydes af:

„*Dansk Genealogisk Institut*“, Gl. Kongevej 41. Kontortid 9—11 og 5—7, Telefon Vester 2987 v. Foretager Undersøgelser angaaende Familieadkomst til Legater m. v., for Ubemidlede uden Vederlag.

Direktør: Th. Hauch-Fausbøll.

„*Nyt Genealogisk Institut*“, Strandgade 26. Kontortid 9—2 og 5—7, Telefon Byen 3232. Yder Assistance paa samme Maade som foranstaaende. Ligeledes vederlagsfrit for Ubemidlede.

Direktør: Justitsraad S. Elvius.

„*Dansk Sygeplejeraad*“, Kronprinsessegade 50. Kontortid 2—4, Telefon Palæ 1648. Hjælper kvalificerede Sygeplejersker med Ansøgning om Legater, og anbefaler værdige Trængende.

Formand: Fru H. Tscherning.

„*Studenternes Vejledningskontor for Legat- og Hjælpsøgende*“, et Udvalg under „Studenternes sociale Sekretariat“ vil fra Efteraaret 1912 yde Hjælp ved Søgning af Legater. Sekretariatets Adresse: Citygade 19 [4], Tlf. Byen 4637. Kontortid 1—3.

„KVINDERNES AARBOG"s Legatfortegnelse, der omfatter ca. 850 Legater, er udarbejdet alene med Kvinders Interesse for Øje, hvoraf imidlertid følger, at den medtager Understøttelser til Børn og Familier, til Udøvere af Fag, der tæller kvindelige Medlemmer o. s. fr.

Adgangen til Legatnydelse anføres kun for Kvinders Vedkommende; det maa derfor erindres, at den i mange Tilfælde tillige staar aaben for Mænd, undertiden endog fortrinsvis.

Her vil kun findes anført egentlige Legater og legatmæssige Ydelser fra Stiftelser, Fonds o. lign. Angaaende Filantropi af anden Art henvises til Afsnittet: *Foreninger og Institutioner*,

Foruden de heri anførte Legater, findes der en Del, som er knyttede til Institutioner, Anstalter, Sammenslutninger, Familier etc., og som formentlig ad direkte Vej vil blive bekendte for deres forholdsvis snævre Krese af Berettigede, og som derfor kun delsvis er medtagne.

Tiden for Uddelingen er kun angivet i Tilfælde, hvor den udtrykkelig er fastsat i Legatet. Gennem de offentlige Tidender vil man som Regel kunne erkyndige sig om Uddelingstiderne og indhente nærmere Underretning om Enkeltheder ved Ansøgningerne, der i mange Tilfælde kræver særlige Skemaer, som altsaa maa rekvireres, udfyldes og indsendes.

Indenfor de ovennævnte Rammer er der medtaget den videst mulige Stofmængde. Til Gengæld har de enkelte Artikler maattet afkortes.

De hyppigst anvendte Forkortelser er følgende:

**aarl.*	for	aarlig
afd.	-	afdøde
Ans.	-	ansøges, Ansøgning
Arb.	-	Arbejdere
Best.	-	Bestyrelse
bos.	-	bosiddende
Borgerrepr.		Borgerrepræsentationens Legatkontor
d.	for	de, den dansk
e.	-	efter
Efterl.	-	Efterladte
el.	-	eller
Embm.	-	Embedsmænd
f.	-	for
Fabr.	-	Fabrikant
faderl.	-	faderløs
Fam.		Familier
fhv.	-	forhenværende.
ford.	-	fordeles
Form.	-	Formand
fortrv.	-	fortrinsvis
gl.	-	gammel, gamle
Gross.	for	Grosserer(e)
Gross.-Soc.		Grosserersocietet(s Komité)
Henv.	for	Henvendelse
Hdl.	-	Handel, Handlende
Hdlst.	-	Handelsstanden
Indst.	-	Indstilling
Jfr.	-	Jomfru(er)
K.	-	Kirke
Kbh.	-	København
Kbm.	-	Købmænd
Kv.	-	Kvinde(r), kvindelig
***livsv.*	-	livsvarig
m.	-	med
Mag.	-	Magistratens Legatkontor (i enkelte Tilf. Mags. 3. Afd.)
nuv.	-	nuværende
nærdr.	-	næringsdrivende
o.	-	over, (mere end)
Off.	-	Officer(er)
O Rsagf	-	Overretssagfører
Overf.	-	Overformynderiet
p	-	paa
Pers.		for Person(er)
Port.	-	Portion
Prof.	-	Professor
Rekr.	-	Rekreation
s.	-	som, (der)
S.	-	Sogn
Sagf.	-	Sagfører
Sognepr.	-	Sognepræst
St.	-	Stift
t.	-	til
tilskkomne-		tilskadekomne
u.	-	uden
udb.	-	udbetales
Udd.	-	Uddannelse
ufors.	-	uforsørget
ug.	-	ugift
Underst.	-	Understøttelse
Uoff.	-	Underofficerer
upens.	-	ikke pensionsberettigede

*) aarlig betyder som Regel, at Legatet maa søges paany hvert Aar.

**) livsvarigt betyder, at den angivne Portion ordinært faas hvert Aar, saalænge Legatnyderen lever — uden fornyet Ansøgning.

Stofmængden har endvidere gjort det ønskeligt at undgaa hyppige Gentagelser af Adresser. Postadressen er København, hvis ingen anden er anført.

De vigtigste Legatbestyrelser har følgende Adresser:

Bogbinderlavet, Bogb. P. O. Olsen, Skindergade 51
Bombebøssen, Overgaden o. V. 48, Henv. t. Kommandør Sølling, Kastelsvej 9
Bagerlavet, Bagerm. Pitzner, Nørrebrogade 28
Borgerrepræsentationens Legatkontor, Raadhuset (10—3)
Danmarks Lærerforenings Hjælpekasse, Lærer Madsen-Vorgod, Moesgaard pr. Sparkjær
Dansk Kvindesamfund, Studiestræde 49 (10—2)
Frederiksberg Komunalbestyrelse, Howitzvej 2
Garverlavet, Garver L. Messerschmidt, Amalievej 6
Generaldirektoratet f. Skattevæsenet, Ministerialbygningen Slotsholmsgade 4
Generaldirektoratet f. Statsbanerne, Gl. Kongevej 1 E
Grosserer-Societetet, Børsen (12—4)
Handels- og Kontorforeningens Understøttelses-Selskab, Kongens Nytorv 6
Hørkræmmerforeningen, Hørkræmmer H. M. Christensen, Nørrebrogade 54
Indenrigsministeriet, Ministerialbygningen, Slotsholmsgade 4
Industriforeningen, Industribygningen
Justitsministeriet, Ministerialbygningen, Slotsholmsgade 10
Kjæden, Selskabet, Klerkegade 10
Kongen, Henv. t. Kabinetssekretariatet, Amalienborg
Konsejlspræsidiet, Ministerialbygningen, Slotsholmsgade
Krigsministeriet, Ministerialbygningen Slotsholmsgade 8
Kultusministeriet, Frederiksholms Kanal 21
Kunstakademiet, Charlottenborg
Kvindelige velgørende Selskab, Willemoesgade 54
Københavns Sygehjem, Rolighedsvej 23
Københavns Understøttelsesforening, St. Peterstræde 3 (9—2)
Lægernes Enkekasse, Læge Christophersen, Frederiksborggade 40
Lægers, de danske, Hjælpeforening, Distriktsl., Dr. med. V. Ingerslev, Præstø
Magistratens Legatkontor, Raadhuset (10—4)
Malerlavet, Ny Kongensgade 16 A
Maskinmestrenes Forening, St. Annæ Pl. 18
Marinens Underofficerer, Foreningen, Fredericiagade 16
Mosaisk Trossamfund, Ny Kongensg. 6 (Mand.—Torsd. 10—11 og 5—7, Fred. 10—11)
Mæglerkorporationen, Skibsmægler O. Wulff, Slotsholmsgade 16
Overformynderiet, Stormgade 18
Præmieselskabet, f. d. mosaiske Ungdom, ORsagf. M. A. Meyer, Fiolstræde 10
Sadelmagerlavet, Sadelm. L. Petersen, Fortunstræde 5
Sjællands Biskop, Nørregade 11
Skibsførerforening, alm. dansk, St. Annæ Plads 13
Skipperforeningen, Holmens Kanal 18
Skoledirektionen, Raadhuset (10—4)
Stiftamtmanden over Sjælland, Carit Etlarsvej 4 (10—12)
Sømandsforeningen, Baadsmandsstræde 13
Søsterlige Velgørenheds-Selskab, St. Kannikestræde 13
Understøttelses-Selskab, det forenede, Gothersgade 141
Universitetet, Nørregade 8—10
Universitets Kvæsturen, Studiestræde 6
Urmagerlavet, Urm. J. Schwartz, Gothersgade 16
Urtekræmmerforeningen, Gl. Torv 16
Urtekræmmerlavet, se Urtekræmmerforeningen
Velgørenheds-Selskab, det forenede, Oberst Dahl, Strandgade 46
Vinhandlerforeningen, Vinh. J. E. Larsen, Badstuestræde 20
Vinhandlerlavet, se Vinhandlerforeningen
Wærnske Institut, Kastanievej 2

Registret foran Legatfortegnelsen meddeler i alfabetisk Orden Oplysninger om de forskellige Stillinger og Egenskaber, der giver Adkomst til Legaterne. Ved dettes Hjælp kan det i hvert enkelt Tilfælde skønnes, om der findes særlige Legater for Kvinder med den Søgendes Forhold eller Kvalifikationer.

De ved hver enkelt Rubrik i Registret anførte Numre henviser til de enkelte Legater i Fortegnelsen, der er ordnet alfabetisk efter Stifterens, eller i Mangel deraf Legatets eget, Navn.

Man bedes erindre, at Numrene kun har Betydning for Registrets Henvisninger, og at de altsaa ikke bør benyttes ved Forespørgsler eller i Ansøgninger.

Fortegnelsen er fremstillet dels ved kontrollerede Uddrag og Omarbejdelser af forskelligt foreliggende trykt Materiale, dels — og i ret vidt Omfang — paa Grundlag af direkte Forespørgsler til Legatuddelere m. fl. Et Arbejde, der paa forskellig Vis har krævet baade Tid og Omhu.

Den indeholder — i den nedenfor angivne Orden — saavidt mulig, Oplysninger om: Stifterens Navn, Legatnydernes nødvendige Kvalifikationer, Portionernes Antal, Størrelse og Uddelingsmaade samt Bestyrelse eller Uddeler.

Efterfølgende Nummerregister giver Vejledning om, hvor de forskellige Legater er at søge i Legatfortegnelsen.

Adelige Frøkener 128. 134. 591. 690.
Adjunkters Døtre 600.
Amtsfuldmægtiges Enker og Døtre 495.
Apotekeres Enker og Døtre 122. 375.
Arbejdersker 176. 334. 381. 415. 439. 582. 657. 762.
Arbejderes Enker og Døtre 89. 101. 156. 281. 415. 526. 552. 580. 608. 620. 630. 818.
Arkitekters Enker og Døtre 258. 295. 403.
Artilleri-Officianters Enker og Døtre 671.
Baadsmænds Enker og Børn 269. 642.
Bageres Enker og Døtre 33. 349. 363. 470. 546. 748.
Barberers og Frisørers Enker 806.
Bestillingsmænds Enker og Døtre 65. 145. 146. 149. 191. 326. 380. 423. 505. 507. 510. 720. 841.
Billedhuggeres Enker og Døtre 258. 403.
Birkefuldmægtiges Enker og Døtre 495.
Blikkenslagermestres Enker 119.
Blinde Kvinder 284. 425. 425. 616.
Bogbinderes Enker og Døtre 385. 475. 531. 816.
Boghandleres Enker og Døtre 169.
Bogtrykkeres Enker 90.
Borgeres Enker og Døtre 5. 15. 23. 26. 35. 43. 47. 68. 74. 76. 81. 103. 134. 146. 148. 169. 192. 206. 217. 242. 247. 248. 251. 261. 266. 276. 293. 296. 300. 301. 317. 322. 329. 333. 345. 353. 356. 362. 363. 366. 367. 369. 370. 374. 377. 390. 391. 397. 412. 416. 419. 423. 440. 451. 455. 476. 480. 484. 486. 488. 489. 492. 504. 521. 528. 534. 536. 539. 540. 546. 556. 561. 590. 598. 599. 632. 641. 643. 647. 651. 654. 659. 663. 669. 694. 699. 729. 736. 746. 762. 764. 766. 775. 785. 788. 789. 795. 796. 840.
Borgerrepræsentanters Slægtninge 98. 732.
Brandmænds Enker 559. 721.
Brudeudstyrs-Legater 32. 57. 61. 76. 97. 102. 121. 211. 216. 223. 232. 277. 318. 324. 456. 464. 475. 528. 577. 632. 688. 696. 721. 765. 811. 827.
Bryggeres Enker og Børn 123. 269. 363. 716.
Brystsyge Kvinder 615. 801.
Brændevinsbrænderes Enker og Døtre 123. 331.
Brændselshjælp 95. 177. 206. 240. 273. 274. 385. 396. 721.
Børne-Legater (Se ogsaa: Opdragelse) 70. 77. 79. 93. 96. 98. 134. 148. 402. 409. 413. 576. 584. 622. 633. 697. 715. 765. 824.
Civiletatens Enker 587.
Dannebrogsmænds og Ridderes Efterladte
Detailhandleres Enker og Døtre 206. 675.
Dispachørers Enker og Døtre
Døvstumme Kvinder 87. 204. 585. 639. 685. 837.
Ekspeditricer 672.
Embedsmænds Enker og Døtre 5. 34. 47. 48. 60. 62. 73. 74. 88. 104. 110. 146. 149. 153. 163. 169. 174. 191. 196. 203. 210. 217. 231. 234. 248. 257. 276. 296. 300. 302. 303. 325. 326. 335. 337. 346. 356. 380. 398. 400. 420. 423. 428. 435. 440. 451. 465. 483. 486. 487. 489. 492. 495. 504. 505. 506.

516. 518. 526. 528. 534. 538. 539. 540. 542. 547. 554. 580. 583. 590. 593. 598. 607. 610. 618. 621. 626. 643. 651. 654. 663. 681. 686. 689. 704. 705. 720. 722. 723. 729. 731. 732. 733. 746. 749. 765. 770. 775. 785. 786. 788. 790. 800. 804. 808. 828.
Fabrikanters Enker 64.
Faldne og Invaliders Enker og Døtre 26. 133. 190. 267. 406. 418. 454.
Farmaceuters Enker og Døtre 122. 375.
Fattige Børns Juleglæde 787.
Feldberederes Efterladte 212.
Fiskeres Enker og Døtre 147. 222. 496. 642. 666. 709.
Forstmænds Enker og Døtre 191. 678.
Friskolebørns Beklædning 299.
Gartneres Enker 263.
Garvermestres Enker og Døtre 321. 832.
Garversvendes Enker 311.
Grossereres Enker og Døtre 6. 8. 96. 98. 111. 124. 140. 160. 177. 181. 250. 252. 253. 283. 290. 330. 456. 472. 473. 474. 520. 524. 533. 596. 674. 675. 706. 770. 829.
Guldsmedes Enker og Døtre 204. 206. 208. 417.
Haandværkeres Enker og Døtre 28. 34. 72. 107. 108. 119. 120. 140. 162. 204. 206. 207. 208. 226. 235. 245. 288. 321. 379. 383. 395. 404. 417. 425. 453. 460. 484. 507. 526. 538. 565. 570. 578. 579. 580. 588. 589. 605. 612. 620. 670. 676. 721. 752. 755. 774. 813. 818.
Haandværkerstandens Kvinder 16. 180. 189. 238. 295. 382. 383. 831.
Haandværks-Uddannelse 19. 45. 184. 280. 447. 492. 656. 739. 824.
Handlendes Enker og Døtre 3. 5. 34. 96. 98. 199. 259. 260. 278. 283. 372. 397. 407. 538. 554. 579. 580. 602. 603. 605. 620. 673. 695. 829.
Handelsstandens Kvinder 3. 7. 27. 45. 246. 268. 283. 364. 411. 518. 624.
Handskemageres Enker 164.
Herlovianeres Enker og Døtre 307.
Hospitals-Legater 150. 171. 631.
Husjomfruer og Husbestyrerinder 13. 15. 166. 243. 341. 360. 374. 376. 526. 691. 720. 818.
Huslejehjælp 66. 75. 130. 131. 167. 252. 253. 287. 317. 357. 361. 385. 391. 396. 412. 478. 590. 623. 641. 652. 653. 670. 712. 721. 807.
Højesteretsadvokaters Døtre 692.
Højesterets ordinære Tilforordnedes Døtre 358.
Høkeres Enker 741.
Hørkræmmeres Enker og Døtre 472. 553.
Hørkræmmermedhjælperes Enker og Døtre 359. 472.
Ildebrands-Legat 424. 444. 707.
Industridrivendes Enker 64.
Isenkræmmeres Døtre 488.
Islandske Købmænds Enker 152.
Jordemødre 776.
Jærnbanefunktionærers Efterladte 145. 323.
Jærnbaneingeniørers Døtre 323.
Kandestøbersvendes Enker 401.
Karetmagersvendes Enker 214.
Klædehandleres Enker 206.
Kobberstikkeres Enker 90.
Konditorers Enker og Døtre 546.
Konfirmations-Legater 200. 239. 386. 499. 535. 572. 586. 635.
Kgl. Staldetatens Enker og Døtre 285.
Kgl. Teaters Betjentes Enker og Døtre 325.
Kgl. Teaters Embedsmænds Enker og Døtre 325.
Kontorfolks Enker og Døtre 30. 253. 286. 330.
Kontorister 672.
Kræmmeres Enker og Børn 716.
Kræmmersvendes Enker og Børn 441. 596.
Krøblinge 41. 204.
Kunstmaleres Enker og Døtre 258.
Kunstneres Enker og Døtre 258. 287. 610. 740. 839.
Kunstnerinder 14. 55. 60. 184. 189. 403. 443. 450. 627. 765.
Kvinder (navnlig Enker) i Almindelighed 2. 4. 12. 17. 20. 25. 26. 32. 38. 46. 52. 54. 56. 66. 78. 80. 82. 83. 84. 89. 91. 92. 93. 100. 106. 109. 115. 116. 125. 126. 132. 135. 136. 137. 139. 141. 142. 155. 158. 159. 165. 183. 185. 187. 193. 195. 197. 198. 204. 206. 211. 221. 233. 240. 255. 264. 265. 271. 272. 274. 275. 282. 284. 292. 294. 304. 306. 312. 313. 315. 319. 327. 329. 336. 338. 340. 351. 354. 360. 361. 363. 368. 371. 378. 388. 392. 396. 399. 405. 406. 409. 413. 423. 438. 442. 449. 452. 458. 459. 461. 463. 466. 467. 468. 493. 500. 501. 508. 509. 514. 517. 522. 525. 528. 541. 545. 551. 562. 563. 566. 569. 571. 574. 581. 584. 598. 608. 613. 620. 624. 633. 649. 650. 660. 664. 682. 683. 684. 687. 690. 696. 697. 698. 702. 707. 717. 719. 721. 724. 737. 738. 742. 744. 751. 757. 760. 765. 768. 769. 770. 773. 779. 793. 794. 799. 802. 809. 820. 821. 823. 830. 833.
Kvinders Selverhverv 24. 49. 85. 180. 597. 638.
Købmænds Enker og Døtre 6. 76. 96. 152. 215. 234. 254. 269. 270. 348. 435. 436. 453. 460. 526. 589. 594. 637. 670. 770. 790. 810.
Laan til Kvinder 188. 238. 364. 782.
Landmænds Enker og Døtre 386.
Landpostbudes Enker 328.
Litografers Enker 410.
Lægers Enker og Døtre 36. 82. 153. 196. 217. 229. 261. 485. 528. 610. 620. 712. 759. 814.
Læreres Enker og Døtre 51. 53. 58. 143. 151. 279. 342. 350. 427. 471. 478. 510. 511. 512. 543. 558. 567. 576. 600. 629. 688. 736. 771.
Lærerinder 47. 59 67. 70. 112. 117. 225. 248. 298. 308. 386. 494. 526. 537. 593. 604. 606. 648. 661. 692. 710. 711. 720. 766. 778. 821. 825. 826. 834. 842.
Magistratsfunktionærers Enker og Døtre 822.
Magistratsmedlemmers Slægtninge 10. 732.

Maleres Enker og Døtre 107. 242. 355. 445. 446. 498. 523. 701. 763. 838.
Manufakturhandleres Enker og Døtre 124. 206. 260.
Maskinmestres Enker 131. 784.
Mejerist-Uddannelse 218. 614.
Metalarbejderes Enker 156.
Militære Personers Døtre 323. 586. 715.
Mægleres Enker og Døtre 6. 9. 44. 241. 320. 347. 520. 532. 603. 670. 673.
Næringsdrivendes Enker og Døtre 149. 331. 505.
Officerers Enker og Døtre 60. 86. 157. 316. 323. 406. 418. 454. 505. 583. 586. 618. 715. 727. 728. 791.
Opdragelse af Børn 134. 318. 402. 576. 583. 584. 622. 633. 640. 645. 667. 724.
Organisters Enker 510. 835.
Postetatens Enker og Døtre 175. 805.
Professorers Enker og Døtre 63. 466. 550. 679.
Præsters Enker og Døtre 69. 96. 98. 134. 186. 196. 201. 219. 220. 270. 310. 342. 510. 516. 521. 550. 557. 558. 560. 567. 576. 680. 733. 734. 736. 797.
Raadmænds Døtre 196. 692.
Rangspersoners Enker og Døtre 26. 134. 198.
Rejseunderstøttelse 19. 189. 443. 638.
Rekonvalescenthjælp 409. 479. 580. 801.
Retsembedsmænds Slægtninge 10. 732.
Rigsdagsmedlemmers Slægtninge 732.
Sadelmageres Enker 549.
Sagføreres Døtre 196. 528. 610. 668.
Sejlmageres Enker og Døtre 708.
Separerede eller fraskilte Hustruer 206. 304. 337. 721. 741.
Silkehandleres Enker 206.
Skibskaptajners Enker og Døtre 289. 437. 453. 495. 677. 770. 812.
Skibsmægleres Døtre 320.
Skipperes Enker og Døtre 40. 146. 168. 249. 262. 269. 357. 448. 603. 636.
Skolebestyrerinder 213. 414. 491. 836.
Skolebestyreres Enker 803.
Skole-Legater 71. 99. 134. 204. 256. 383. 409. 413. 423. 457. 477. 482. 658. 659. 675. 696. 713. 714. 777.
Skriftstøberes Enker 90.
Skræderes Enker 179. 225.
Skuespillerinder 655. 765.
Sorø Akademis Betjentes Enker og Døtre 325.
Sorø Akademis Embedsmænds Enker og Døtre 325.
Studerende Kvinder 3. 21. 37. 45. 59. 139. 184. 211. 227. 237. 280. 431. 462. 479. 492. 512. 527. 543. 627. 640. 659. 743. 824.
Styrmænds Enker og Døtre 677. 812.
Sukkerhusarbejderes Enker 101.
Svagelige og syge Kvinder 18. 150. 169. 224. 284. 306. 312. 334. 387. 409. 452. 497. 502. 580. 582. 604. 615. 616. 619. 625. 696. 700. 721. 726. 796. 818.
Syersker 13. 117. 374. 432. 433. 544. 634. 661. 718. 720. 753. 818.
Sygeplejersker .. 127. 205. 374. 462. 503. 604. 646.
Søetatens Mænds Enker og Døtre 61. 144. 429.
Søfolks Enker og Børn 118. 146. 194. 222. 269. 365. 417. 421. 422. 436. 486. 515. 525. 595. 601. 670. 735. 817.
Sølvbryllups-Legater 754.
Tilskadekomnes Enker og Døtre 18. 222. 334. 530.
Tjenestepiger 3. 60. 73. 94. 105. 165, 166. 173. 176. 182. 206. 223. 305. 318. 343. 374. 381. 393. 426. 432. 469. 526. 573. 575. 593. 608. 617. 634. 696. 729. 730. 770.
Tobaksspinderes Enker 42. 758.
Toldetatens Enker og Døtre 22. 113. 114. 138. 495.
Typografers Enker og Døtre 120. 430. 761.
Tøffelmageres Enker 772.
Uarbejdsdygtige Kvinder 312. 387. 604.
Ugifte Kvinder 11. 29. 31. 32. 35. 39. 43. 52. 54. 67. 81. 82. 100. 103. 129. 130. 135. 139. 154. 159. 197. 198. 201. 202. 209. 211. 213. 228. 230. 244. 247. 251. 268. 270. 271. 275. 280. 293. 294. 295. 296. 297. 300. 301. 304. 308. 309. 322. 325. 331. 339. 340. 341. 346. 351. 352. 354. 356. 361. 363. 367. 368. 373. 374. 389. 399. 406. 408. 413. 416. 423. 438. 452. 468. 471. 480. 481. 486. 488. 489. 490. 500. 504. 506. 513. 519. 522. 529. 536. 539. 540. 542. 547. 548. 553. 555. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 568. 583. 598. 599. 600. 602. 608. 609. 611. 619. 620. 624. 632. 644. 649. 651. 654. 660. 662. 665. 669. 682. 683. 684. 692. 693. 696. 702. 703. 717. 721. 729. 742. 745. 747. 749. 751. 753. 756. 762. 765. 767. 768. 769. 773. 780. 792. 796. 798. 800. 804. 815. 818. 819. 828. 829. 838. 842.
Underofficerers Enker 144. 161. 172. 236. 323. 434. 454. 505. 586. 715. 727. 783.
Urmageres Enker 314. 384. 628.
Urtekræmmeres Enker og Døtre 1. 140. 178. 344. 725. 781.
Vekselereres Enker og Døtre 673.
Viktualiehandleres Enker 170. 456. 592. 750.
Vinhandleres Enker og Døtre 456. 592. 750.
Vognmænds Enker 394.
Værtshusholderes Enker og Døtre 123.
Vævermestres Enker 291.
Xylografers Enker 410.
Ølhandleres Enker 123.

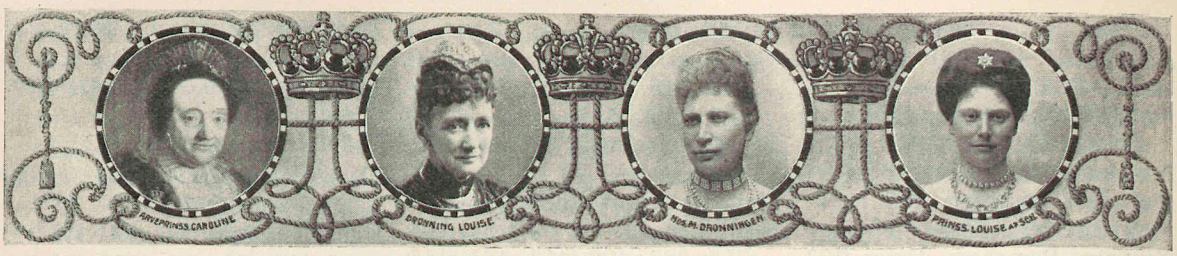

1. **Aagaard,** f. Enker e. Urtekr. 1 Port. p. 8 Kr. aarl. Urtekrforen. Udb. 12. Maj.
2. **Aarbye og Hustru,** f. ulykkel. still. Pers. i Kbh. Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.
3. **Aarestrup og Hustru,** f. Pers. af Hdlst., Enker og Døtre af Hdl., nuv. el. fhv. Tjenestep. — alle o. 50 Aar. 6 Port. p. 100 Kr. livsv. og 6 p. 200 Kr. aarl. f. Studenter. Kontor: Dyrkøb 7 (ORsagf. Hallager.)
4. **Abel Cathrine,** f. Trængende. Ca. 70 Kr. aarl., ford. Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45.
5. **Achen,** f. Enker og ug. Døtre e. Embm., Hdl. o. a. Borgere i Kbh. 13 Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.
6. **Adler, D. B.,** f. Enker og Døtre (navnl. o. 40 Aar) e. Gross., Mægl., Kbm. 11 Port. p. 100 Kr. aarl. Gross. Soc.
7. **Adler, M. D.,** f. unge Pers. af Hdlst. t. Udd. el. Rekr. i Udl. Gross. Soc.
8. **Adolph, Etatsr.,** f. Enker el. Døtre e. Gross. 1 Port. aarl., udb. 4. Februar. Gross. Soc.
9. **Aggersborg,** f. Mægleres Efterl. 240 Kr. aarl., ford. Mæglerkorp.
10. **Aggerup, Etatsr.,** f. ufors., upens. Døtre af Retsbetj. el. Mag. Pers. Port. paa 100 Kr. aarl. Justitsm.
11. **Albeck, Hofbager, og Hustru,** f. ug. Kv. o. 45 Aar, i Kbh. 5 Port. p. 80 Kr. Mag.
12. **Albeck, Kommandørinde,** f. ug. Kv. el. Enker i St. Andreas S. i Kbh. eller i Ordrup S. 4 Port. aarl. (eft. Legatarers Død). Pastor J. Steen, Nørre Farimagsg. 1.
13. **Amundin, Frk.,** f. ældre Kv. p. Fr.berg, fortrv. fhv. Husjfr. el. Syersker. Port. p. 200 Kr., livsv. Fr.berg Kommbest.
14. **Ancker,** f. Kunstnere. Rejsestip. f. 2 Ma ere el. Billedh., 1 Digter, 1 Kompon., aarl. Kultusm.
15. **Andersen, Kbm., og Søster,** f. Husjfr. el. Borgeres ug. Døtre o. 50 Aar. 2—4 livsv. Port. Helsingørs Byraad.
16. **Andersen, A. J., Partikulier, og Hustru,** f. enligstill. Pers. af Haandvst. 8 Port., livsv. Borgerrepr.
17. **Andersen, L. C., Frk.,** f. Pers. p. Fr.berg. Livsv. Port. Fr.berg Komm.-best.
18. **Andersen, N., Etatsr.,** 1) f. Efterl. e. tilsk.-komne. Arb. v. Ingeniørarb., Landbr., Skovbr. o. l. 100 til 1000 Kr. én Gang. Min. f. off. Arb. 2) f. Syge fra Thisted Amt. Rejse- og Beh. p. fremmede Sygehuse m. v. Thisted Amtsraad.
19. **Andersen, N., Gartner,** f. Gartnere m. mindst 4 Aars Udd. til videre Udd., Rejser, Anskaff. af Planter, Driftsmateriel m. v. 300 Kr. aarl. ford. i Port. p. mindst 50 Kr. Fhv. Slotsgartner F. Paludan, Holte.
20. **Andersen, Oline E.,** f. en Kv. o 50 Aar, hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. Port. p. 80 Kr. aarl. Mag.
21. **Andersen-Benzon,** f. Kv. o. 20 Aar, som h. el. vil tage Læge-, Lærerinde-, Farmaceut- o. l. Eksamen. Port. p 100 Kr., højst i 4 Aar. Mag.
22. **Andresen, J., Kulmaaler, og Hustru,** f. Toldassist.s Enker. Mag.
23. **Andrup, Enkefru,** f. Borgeres Enker og ug. Døtre. 6 Port. p. 430 Kr., livsv. Mag.
24. **Andræ, Geheimekonferensraadinde,** f. Kv. Selverhverv. D. Kvindesamf.
25. **Ankerstjerne, Mathilde,** f. Trængende i Randers. Port. p. 100 Kr. aarl. Byraadet i Randers.
26. **Anna Sophie, Dronning, Enke-Stiftelse,** f. adelige Enker og Enker e. Mænd, hv. Emb. h. givet Rang i 3 første Rangkl., borgerlige Enker, Enker af Bondest., Enker e. Mænd, faldne i Krigen 1848 og 1864. Direktionen fasts. Størr., der oftest er paa 100 Kr., livsv. Desuden Underst. t. Enker een Gang f. alle. F. T. underst. 173 Enker. Grev. E. Reventlow, St. Annæ Pl 9.
27. **Arntzen, Brdr.,** f. Trængende af Hdlst. Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.
28. **Askengren, C. L., Jfr.,** f. Enker el. ug. Døtre o. 50 Aar af Haandværkssv. Ca. 340 Kr. aarl. i Port. p. mindst 60 Kr. Mag.
29. **Aspegren, Julie H. S.,** f. ug. Piger. 6 Port. aarl. Borgerrepr.
30. **Assurandører, Private,** f. Efterl. e. Pers., som har været i de private Assurandørers Tjeneste. Ca. 400 Kr. aarlig ford. De private Assurandører, Holm. Kan. 16 (9—5).
31. **Aubert, E., Frk.** f. ug., o. 30 Aar gl., Kv. p. Fr.berg. 1 Port., livsv. Fr.berg Kommbest.
32. **Backhausen, J. D., og Hustru,** 1) f. Døtre af nærdr kbhske Borgere. Brudeudst. Port. p. 1000 Kr., udb. 31. Dec. 2) Enker og Piger i Kbh. Port. p. 50 Kr., livsv., udb. 30. Juni og 31. Dec. Dir. C. Herforth, Amagertorv 19.
33. **Bagerlavet,** f. Bageres Enker og Børn. Ca. 80 Kr. aarl., ford. Bagerlavet.
34. **Bagger, Apoteker, og Hustru,** f. Kv. o. 50 Aar, af Emb. el. Hdlsst. og f. Enker og Døtre af Haandv. henhv. 6 Port. p. 200 Kr. og 4 p. 100 Kr. aarl. Byraadet i Viborg.
35. **Bagger, Etatsraad,** f. Enker af Middelst. el. ug. Kvinder fra Fyen. Port. p. 20—80 Kr., livsv. Hospitalsforst. i Odense.
36. **Bang,** f. trængende Enker, der nyder Hjælp af Lægernes Enkekasse. Ca. 120 Kr. aarl., ford. Lægernes Enkek.
37. **Bang, B. G., Overretsprok., og Hustru,** f. studerende u. 25. Aar. Mag.
38. **Bartholin, E., og Anna Fincke,** f. Fattige. Ca. 100 Kr. aarl., ford. Universit.
39. **Bastian, A., Frk.,** f. ug. Kv. fødte og bos. i Kbh. 2 Port. p. 78 Kr. livsv. Mag.
40. **Bay og Hustru,** f. Enker e. forul. Skippere. 16 Port. p. 50 Kr., livsv. Langel. Sparek. Direkt., Rudkøbing.
41. **Becher,** f. Tilskkomne. el. fra Føds. legeml. defekte Pers. i Viborg Stift. Stiftsprovsten i Viborg.
42. **Becker, A., Tobaksfabr., og Hustru,** f. Tobaksspinderes Enker. Ca. 100 Kr. i 1 à 2 Port. aarl. ford. Mag.
43. **Becker, G. L.,** f. ældre Piger af d. bedre Borgerst. 19 Port p. 50—60 Kr. aarl. Mag.
44. **Bechgaard,** f. Mæglerkorp.s Efterl. Mæglerkorp.
45. **Bendix, Fru, f. Weil,** f. 15 til 20-aarige Pers p. Fr.berg til Udd. i Haandv., Hdl. el. Stud. 1 à 2 Port. p. 200 el. 400 Kr. aarl. evtl. i 3 Aar. Udb. 2. Maj. Fr.berg Komm.-best.

46. **Bensen, I. O., Baadebygger, og Søster,** f. Enker o. 50 Aar i Vor Frelsers Sogn. Ophold i Sognet i 10 Aar. Port. p. 80 Kr. aarl. Mag.

47. **Bentzen, Understøttelsesl,** f. o. 40 Aar gl. i Kbh. el. Søllerød S. boende svage Enker og Døtre af kgl. Embm., livsv., f. ældre Lærerinder o. a. Kv. af Middelst. og Børn t. Underh. og Opdr. 34 Port. p. 100 Kr. og 7 p. 400 Kr. aarl. HRssagf. C. Winther, St. Strandstr. 21.

48. **Bentzen, G., Konferensraad,** f. kgl. Embm.s Børn. 3 Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

49. **Benzon, A.,** f. Kv.s Udd. til Selverhverv. Ca. 440 Kr. aarl. ford. (ef. Stift.s Død). Mag.

50. **Benzon, Otto,** f. Forfattere. En Port. p. 1000 Kr. udb. hv. 4 Febr. Ansøges ikke. Prof., Dr. phil. Georg Brandes.

51. **Benzon-Gersdorff,** f. Lærerenker i Fyens Stift. Stiftsprovsten i Odense.

52. **Berg, Justitsr.,** f. Enker og gl. ug. Kv. 4 Port. p. 100 Kr. aarl. Byraadet i Viborg.

53. **Berg, Chr. og M.,** f. Lærerenker. Port. p. 100—200 Kr. for et el. fl. Aar. Danmarks Lærerforening.

54. **Berg, S. A., f. Faber,** f. ug. Kv. o. 45 Aar el. Enker m. ufors. Børn p. Fr.berg. Port. p. 200 Kr. livsv. Fr.berg Kommbest.

55. **Berggren,** f. Musikere, der har virket for Kirke- og Folkesangen. Ca. 112 Kr. aarl. ford. Universit.

56. **Bernth, T. A., Pastor, og Hustru,** f. Pers. p. Fr.berg i Alderen 40–60 Aar. 4 Port. p. 100 Kr. livsv. Fr.berg Kommbest.

57. **Berthier, Grevinde de, Brudeudstyrsl.,** f. Brude, fortrv. af Borger- og Haandvst. 2 Port. aarl. Borgm. i Svendborg.

58. **Betzer,** f. Enker el. o. 40 Aar gl. Døtre e. Skolel. i Ribe Amt. Port. p. 50 el. 100 Kr. aarl. Stiftamtm. i Ribe.

59. **Beyer, Annestine,** f. Kvinder, der forbereder s. t. Almueskolelærerindeeksamen paa Bohrs, Beyers el. Femmers Kursus, subsidiært Lærerinder ved „Døtreskolen af 1791". 1 Port p. 120 Kr. aarl. Mag.

60. **Bielke,** 1) f. ældre, ug. Døtre af afd. kgl. Embm., navnl. Søoff. 18 Port. p. 400 Kr. livsv. 2) f. ældre Piger af tj. Kl. 14 Port. p. 200 Kr. livsv. 3) f. unge Kunstnere, navnl. Malere el. a. bildende K. 5 Port. p. 600 Kr. aarl. Kontorchef H. B. Krenchel, Kochsvej 8.

61. **Bille, Admiral, og Hustru,** f. Døtre af M. i Søetatens Mell.- og Underkl. 140 Kr. t. Brudeudst.

Marinem. (e. Anbef. af Nyboders Kommandant).

62. **Bille, St. A., og Hustru,** f. afd. Embm.s Enker og Døtre, 6 Port. p. 200 Kr. livsv. Kontorchef Steen Andersen Bille, Kongens Tværv. 6.

63. **Bing, Stipendium,** f. Professorenker. Ca. 320 Kr. ford. i 4 Port. aarl. Universit.

64. **Bing, J. H., og Hustru,** f. Enker e. nuv. el. fhv. Fabrik. el. Industridr. i Kbh. Borgerrepr.

65. **Birch, A. P. H., Kriminalretsassessor,** f. gl. kbhske. Politibetj.s Enker og Børn. Overretsass. Lunøe, Nyvej 18.

66. **Birck, Poul,** f. Nikolaj Sogns Borgerenker t. Huslejehj. Ca. 175 Kr. ford. i 4 Port. aarl. Stiftsprovst Paulli, Fiolstr. 8.

67. **Bjerget, Søstr.,** f. ug. Kv, særl. Lærerinder. 3 Port., livs. Byraadet i Aarhus.

68. **Bjerre, S. A., Brændevinsbr.,** f. Enker e. Borgere i Kbh. 2 Port. p. ca. 80 Kr. livsv. Borgerrepr.

69. **Bjørn,** f. Præsteenker el. -døtre i Sjæll. Stift. 5 Port. p. 400 Kr. aarl. Kultusm.

70. **Blechingberg,** f. Foren. t. Lærerinders Understøttelse og Foren. af 1837 t. fors. Børns Frelse. Mag.

71. **Blegdamsskolen,** f. Børn af Forældre i St. Johannes Sogn t. Fripladser i priv. Skoler. Ca. 720 Kr. aarl. ford. Mag.

72. **Bloch,** f. Korkskæreres Enker, søges senest 15. Juli. Korkvarefabrikant Vilh. Hansen, Roskildevej 42, B.

73. **Bloch, Bispinde,** f. ældre Tjenestep. og faderløse Embedsmandsdøtre i Ribe Stift. Henhvs. 2 og 4 Port. aarl. Kolding Byraad.

74. **Bloch, F. S., Krigsraad, og Hustru,** f. Døtre af Borger- og Embm. i Kbh. el. Fr.berg. Port. p. 100 Kr., livsv. ORssagf. Schierbeck, Walkendorfsg. 16.

75. **Boefeche,** f. Husvilde i Helliggejstes Sogn. Ca. 16 Kr. aarl. ford. Borgerrepr.

76. **Boertmann,** 1) f. Piger af Købm.- el. a. civil Stand. 1 Port. p. 2400 Kr. hv. 2det Aar t. Brudeudst. 2) f. Enker af Købm.- e. a. civil Stand. 10 Port. p. 80 Kr. aarl. Mag.

77. **Boesgaard, A. K., Enkefrue,** f. Skolebørns Bespisning. Mag.

78. **Bonsach,** bl. a. f. gl. Enker. 6 Port. p 30 Kr. aarl. Mag.

79. **Boppenhausen,** f. faderl. el. forl. Børn. 4. Port. p. 52 Kr. aarl. Mag.

80. **Borch,** f. Familier 6 Port. Borgm. Holbæk.

81. **Borch, Agent,** f. ug. Kv. af Borgerst. i Roskilde. Byraadet, Roskilde.

82. **Borchsenius, Grosserer,** f. Enker og ug. Kv., hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. og s. de 2 sidste Aar har oph s. i Kbh. el. p. Fr.berg. Lægers Enker og Døtre delvis fortrinsber. Port. p. 200 Kr. aarl. ORssagf. Linnemann, Fr.holms Kan. 2.

83. **Bornemann,** f. kbhske Trængende. Port. p. 44 Kr. aarl. Stiftsprovst Paulli, Fiolstr. 8.

84. **Bornemann-Lasson,** f. Enker p. Sjælland og i Jylland. 12 Port. p. 10—20 Kr. aarl. Kammerjunker Rosenørn, Gl. Kongevej 19.

85. **Bornowsky, Magdalene,** f. kbhske. Borgere og Familier t. Næringsvejs Fortsættelse. 2 Port. p. 256 Kr. Mag.

86. **Borthig, Majorinde,** (efter flere benævnte Personers Død) f. ug. Døtre o. 30 Aar af afd. Off 2 Port. p. 175 Kr. aarl. Mag.

87. **Boye,** f. Døvst., fortr. Kv. 1 Port. p. 50 Kr, livsv. Forst. f. d. kgl. Døvstummeanst. i Kbh.

88. **Braae,** f. Døtre af afd. Embm. 2 Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

89. **Brandt, A., og Hustru,** f. Kv. i Kbh. o. 40 Aar og Enker e. Mænd af Arbkl. Ca. 1000 Kr. aarl. ford. Mag.

90. **Brill, Bogtr., og Hustru,** f. gl. Bogtr. o. deres Enker, ev. grafiske Haandv. 12 Port. p. 80 Kr. Borgerrepr.

91. **Brinkmann, Etatsr.,** f. Trængende i St Johannes Sogn. Port. p. 5—10 Kr. aarl. Sognepr. pers. Henv. f. hv. Termin. Gottschalck-Hansen, Blegdvej. 10.

92. **Brochmand,** f. kbhske. Trængende. Ca. 45 Kr. aarl. ford. Stiftspr. Paulli, Fiolstr. 8.

93. **Brock, N. og Hustru,** f. Enker el. Børn u. Forsørgere. 7 Port. p. 80—100 Kr. aarl. Mag.

94. **Samme,** f. Tjenestep., s. h. tj. 8 Aar p. et Sted. 1 Port. Kr. 48.35 aarl. Borgerrepr.

95. **Samme,** f. Fattige p. Chr.havn, særl. Vor Frelsers S., t. Brændselshj., udb. halvaarsvis. Mag. og Præsterne v, Vor Frelsers Kirke.

96. **Samme,** f. Enker e. Gross. o. a. Hdl. el. f. kbhske Præste- o. Kbmfam. med ufors. Børn. 13 Port. p. ca. 74 Kr. aarl. Borgerrepr.

97. **Samme,** f. Trængende af civ. borgerl. Stand og Kunstnere el. Professionister til Medgiftsudstyr, naar de ægter danske Kvinder. 2 Port. ca. 2800 og 1900 Kr. 2 Aar i Træk f. førstn. 4 Port., 2 p. ca. 1400 og 2 p 900 Kr. hvert 3. Aar f. sidstn. Borgerrepræsentationen.

98. **Samme,** f. kbhske Børn af Gross. Borgerrepr., Hdl., Præster o. lign., Alder 6—10 Aar. 30 Port. p. 100 Kr. aarl. Udb. i December. Gross.-Soc.

99. **Brock,** Skolelegat f. Børn fra 6 Aar til Konfirm. af Gross. i Kbh. el. af Borgerrepræsentanter Hdl. el. Præstebørn o. a. af civ. St. Udb. i Dec Termin. Port. p. 100 Kr. aarl. Gross.-Soc.

100. **Brockenhuus Schack og Hustru,** f. Enker e. og ug. Døtre af M. i Svendb. Port. p. 200—400 Kr. aarl. Amtmanden i Svendborg.

101. **Brodersen, Sukkerraffinadør, og Hustru,** f. Enker e. Arb. v. Sukkerraffinaderier i Kbh. 4 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

102. **Bruun,** Brudeudst. 1 Port. p. 100 Kr. aarl. Byraadet, Assens.

103. **Bruun, Justitsr. og Revisor,** f. borgerl., særlig forældrel Piger, 1 Port. p. Kr. 87.50 livsv. Borgerrepr.

104. **Bruun, J. J., Etatsraad,** f. Enker og ug. Døtre (o. 40 Aar) e. Embedsm. i Ministerierne. 2 Port. p. 140 Kr. aarl. Konsejlspræsidiet.

105. **Bruun, S., Justitsr.,** f. Tjenestef. 3. Port. p. 40 Kr. aarl. Mag.

106. **Bruus, Kapt. Malerm.,** f. Enker i Helligaands S. Sognepr. Ny Vesterg. 1.

107. **Samme og Hustru,** f. Haandv.s, navnlig Malerm.s Enker og Børn. Ca. 200 Kr. aarl., ford. Mag.

108. **Buch,** f. Fam. særl. Skibstømr., Rebsl. o. a. Haandv. 11 Port. p. 48 Kr. aarl. Sognepr. v. Vor Frelsers K.

109. **Samme,** f. Enker i Helligaands Sogn. Sognepr. Ny Vesterg. 1.

110. **Busky,** f. ug. 45 Aar gl. Døtre af kbhske Embm. el lign. bos. i Kbh. 3 Port. p. 150 Kr. livsv. Mag.

111. **Byberg,** f. Grosserer-Døtre. 6 Port. p. 400 Kr. livsv. Gross.-Soc.

112. **Byberg, Frk.,** f. Lærerinder o. 55 Aar, 4 Port. p. 150 Kr. aarl. Borgerrepr.

113. **Bülow, J. L.,** f. Enker e. Toldass. af 4. Kl. 1 Port. aarl. Generaldirekt. f. Skattev.

114. **Bülow, Marie S.,** f. Enker e. Toldass. af 4. Kl. 1 Port. aarl. Generaldirekt. f. Skattev.

115. **Byssing, Margaretha,** f. Enker. 4 Port. p. 80 Kr. livsv. Helligaandsk. Sognepr. Ny Vesterg. 1.

116. **Samme,** f. Trængende. 7 Port. p. 18 Kr. livsv. Samme Best.

117. **Bärthelson, V. og N.,** f. o. 60 Aar gl. Lærerinder og Syersker i Kbh. el. p. Fr.berg. Port. p. 200 Kr. aarl. ORsagf. P. Heise, Ny Vestergade 1.

118. **Bøgh, Fuldm., og Hustru,** f. Søfolks Enker. Port. p. 100 Kr. livsv. Sømandsforen.

119. **Børner,** f. Blikkenslagerm.s Enker. 2 Port. p. 20 Kr. aarl. Borgerrepr.

120. **Børresen, Boghdlr.,** f. kbhske Typografenker. Mag.

121. **C. A. 28, Juni,** f. Kv. af Arbejder- og Middelst. til Brudeudst. fl. Port. p. 150 og 200 Kr. udb. 28. Juni, 1 Port. p. 300 Kr. udb. 24. Dec., 1 Port. p. 300 udb. 5. Juni e. Anbef. af Medl. af Selskabet. Fabrikant Fr. Olsen, Nørrebrog. 24.

122. **Cappel,** f. Apotekeres og Farmaceuters Enker. Port. p. 20—200 Kr. Fred. Hosp. Apot, Bredg. 66.

123. **Cappelen, Grosserer,** f. Enker og ug. Døtre (o. 50 Aar) e. Bryggere, Brændev.br., Ølhdl. el. Værtsh. i Kbh. Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

124. **Samme** f. kbhske. Manufaktur-Gross.s Enker og ug. Døtre. 5 Port. p. 100 Kr. aarl. Gross.-Soc.

125. **Carlsen, J. C.,** f. Pers., der udpeges af Besidderinden af Stamhuset Gammelkøgegaard pr. Køge, senere f. Kv. af den dannede Kl., evtl. livs.

126. **Caroline** f. Trængende, 2 Port. p. ca. 100 Kr. aarl. Det forenede Underst. Selsk.

127. **Caroline, Arveprinsesse,** f. ældre el. svagelige, Sygepl., der h. virket s. saad. mindst 5 Aar. 14 Port. p. 100 Kr. tildels livsv. Kammerherre C. A. Rothe, Amalieg. 4.

128. **Carsbeck, Klosterl.,** f. forældrel. Jfr. af d. Adel, livsv. Stiftsøvrigheden i Ribe.

129. **Carstens,** f. ug. Kv. 6. Port. livsv. (efter Slægtens Best.). Mag.

130. **Carstensen og Hustru,** f. Piger af Borgerst. o. 45 Aar, t. Huslejehj. 6 Port. p. 80 Kr. livsv. Mag.

131. **Caspersen, L. C.,** f. Enker e. en Maskinm. t. Huslejehj. Maskinm.-Foren.

132. **Cassel,** f. Fattige i Garnisons Menigh. 1 Port. p. ca. 20 Kr. aarl. Sognepr. St. Kongensg. 21.

133. **Centralkomiteen,** f. Efterl. e. Faldne i Krigene 1848—50 og 1864, samt Trængende s. Følge af Stormfloden 1872. Kontor: Tøjhusg. 17.

134. **Charlotte Amalies Stiftelse,** 1) f. fatt. Frknr. af d. Adel; 2) f. Rangspers. Døtre, hvis Forældre staa el. h. staaet her i Landet i virkelig Tjeneste; 3) f. gejstl. og verdsl. Folks Døtre af borgerl. St.; 4) f. fatt. Pigeb., t. Opdragelse; 5) f. fatt. Pigeb. t. Skolep. Sjællands Biskop.

135. **Christensen's, Enkefru, Stiftelse,** f. gl. Piger el. Enker og Beboere af Hørsholm Birk. 6 Port. p. 200 el. 300 Kr. livsv. Stiftamtmand Dybdal, V. Voldg. 133.

136. **Christensen, fhv. Lærer,** f. voksne Pers. 8 Port. livsv. Byraadet, Aalborg.

137. **Christensen, Etatsraad, og Hustru,** f. Fattige i 7 kbhske Sogne. (e. Præsternes Indst.) Mag.

138. **Christensen, Kammerass., og Hustru,** f. Døtre af Toldkontroll. og Toldass. i Kbh el Helsingør. Mag.

139. **Christensen, L. P.,** 1) f. Enker og ug. Kv., ca. 6000 Kr. ford. i livsv. Port., 2) f. Stud. 1200 Kr. aarl. ford. Mægler S. Harboe, Strandv. 189

140. **Christensen, Margrete K.,** f. o. 40 Aar gl., i Kbh. bos. Enker e. og ug. Døtre af Haandværksm., Gross. og Urtekr. i Kbh. el. Købst. Port. p. 200 Kr. livsv. Mag.

141. **Christensen, Vilh., Toldklarerer,** f. Trængende, s. h. kendt bedre Kaar. Port p. indt. 120 Kr., samt p 200 og 400 Kr., aarl. Gross. I. G Rohde, Malmøg. 6.

142. **Christian d. IX's, Kong, Fød. selsdagsl.** f. Trængende p. Frberg. Port. p. 50 Kr., s. Regel livsv., udb. 8. April. Frberg Kommbest.

143. **Christian d. IX's, Kong, Jubilæumsfond** f. Folkeskolelæreres Efterl. 12—13 Lodder p. 20 Kr. aarl. Ans. inden 1. Okt. Lærer Matthiesen, Haarslev, Fyen.

144 **Christian d. IX's, Kong, Mindel.** f. Enker e. Medl. af Foren. „Marinens Underoff.". Port. p. 50 Kr. aarl. Foren.s Kont.

145. **Christian d. IX's, Kong, Understøttelsesfond,** f. Statsbanefunktionærers Efterl. Port. p. 100 Kr. aarl. Udb. 29. Jan., søges i Decbr. Generaldir. f. Statsb.

146. **Christian d. IX's, Kong, og Dronning Louises Guldbryllupsl.** 1) f. d. Kv., Enker e. el. ug. Døtre (o. 45 Aar) af d. Borgere, særl. i Statens el. Komm.s Tj. Port. p. 100 og 200 Kr. livsv. Hs. Maj. Kongen.

147. **Christian d. IXs, Kong, og Dronning Louises Guldbryllupl.** f. Enker, hv. Mænd h. haft Erhverv paa Havet, nemlig en Enke i Kbh. og en i Frederikshavn. 3000 Kr. hvis Renter bortgives i to lige store livsv. Port. Sømandsforen. i Kbh.

148. **Christian d. IX's, Kong, og Dronning Louises Guldbryllupsl.** f. ulykkeligt stillede Børn i Randers Amt til Pleje. Amtmanden f. Randers Amt. Randers.

149. **Christian d. IX's, Kong, og Dronning Louises Jubilæumsl.** f. Enker e. el ug. Døtre af Mænd, der boede i Kbh. og der beklædte Emb. el. Best. el. drev. Næring el. borgerl. Virksh. Port. p. 200 og 300 Kr. aarl. Hs. Maj. Kongen.

150. **Christian d. IX's, Kong, og Dronning Louises Sølvbryllupsl.** f. Pers. i Kbh., udenf. Sygek., til Kur og Pleje p. Kommunehospitalet. Hs. Maj. Kongen el. Mag.

151. **Christiansen, Lærer, og Hustru, Guldbryllupsl.** f. Lærerenker i Aarhus Stift, fortrinsv. fra Hornslet Pastorat, 5 Port. aarl. Ans.

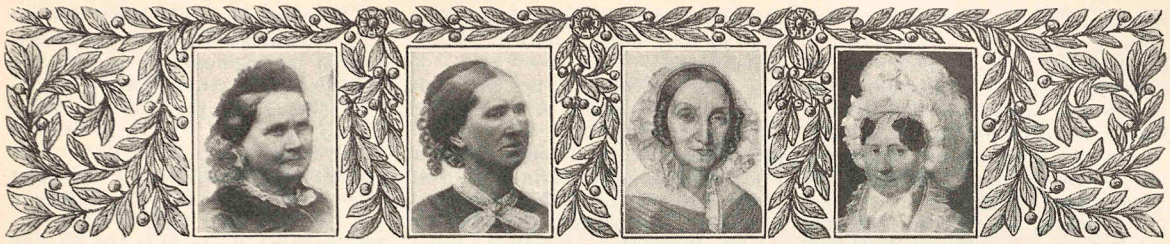

Frk. Ida Falck. Frk. Vilhelmine Falck. Frk. A. Zeuthen. Etatsraadinde H. Kofoed, f. Bohn.

inden 11. Dec. Aarh. Stifts Lærerenkekasse.

152. **Clausen, H. A., og Hustru,** f. kbhske Enker e. el. ug. Døtre af islandske Købm. 4 Port. p. 200 Kr. aarl. Gross.-Soc.

153. **Clementsen, Overlæge, og Hustru,** f. Enker og ug. Kv., fortrv. Lægers og Embedsm.s Enker og Døtre. Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr.

154. **Colbiørnsen,** f. ug. Kv., navnl. saad. hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. 10 Port. p. 100, 200 el. 400 Kr., livsv. Hofjægermester C. B. Greve Scheel, Upsalagade 20 og Premierløjtn. H. F. R. v. d. Maase, Viborg.

155. **Conninck, Frknr. de,** f. Kv. 7 Port. p. 250 og 300 Kr., livsv. Cand. jur. Wilhjelm, Skinderg. 27.

156. **Conradt og Hustru,** f. Enker e. Metalarb. Ca. 23 Port. p. 100 Kr. aarl. Best. f. „Stiftelsen f. gl. Haandværksm. og deres Enker". Form. Etatsr. F. V. Blom, Frederiksg. 19

157. **Conradt, Oberst, og Hustru,** f. Enker e. Off. i Kbhs. Borgervæbn., 13 Port. p. 200 Kr. livsv. Kapt. Th. Lichtenberg, Herl. Trollesg. 23.

158. **Cortsen og Hustru,** f. Trængende i Randers. 10 Port., livsv. Byraadet, Randers.

159. **la Cour,** f. Enker og ug. Kv. af Middelst. i Odense og Svendb. Port. p. 200 Kr., aarl. Byraadet, Odense.

160. **Dahl, Brdr.,** f. Enker el. ug. Døtre e. Gross. i Kbh. 2 Port. p. 200 Kr. aarl. Gross.Soc.

161. **Dahl, Marskandiser,** f. Enker e. Uoff. og ligest. Pers. af Hæren. 6 Port. aarl. Best. f. milit Underkl. Pensionering og f. Invalideforsørgelsen. Finansm.

162. **Dahl, W. F. og Hustru,** Guldbrl. f. Haandv.-Enker i Korsør. Byraadet, Korsør.

163. **Dajon, Kammerraad og Hustru,** f. Døtre af afd. civ. Embsm., særl. i minist. Kont. Port. p. 160—240 Kr., livsv. Departementschef Rentzmann, Justitsm.

164. **Danielsen, Handskefabr. og Hustru,** f. Enker e. Handskemsv. og Handskemarb. i Kbh. Mag.

165. **Danneskjold-Samsøe, Enkelensgrevinde,** f. Tyende og a. Trængende, Port. p. 200—400 Kr., livsv. Gisselfeld Klosters Godskont. Jettehøj pr. Haslev.

166. **David, Frk. D.,** f. højere Tjenestetyender, (efter 2 Legatarers Død), 4 Port. livsv. Etatsr. J. G. Hansen, Chr. d. IX's Gade 1.

167. **Davidsen, Partikulier,** t. Huslhj. 5 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

168. **Dazet og Hustru,** f. Skipperes Enker og Børn i Randers. 4 Port. aarl. Borgm., Randers.

169. **Deichmann, Kancellir. J. og Hustru,** f. svage Enker og Døtre af kbhske Embm. el. af Borgerstand, fortrv. Enker og Døtre af Boghdl. Port., livs. ORsagf. V. Tegner, Raadhusstræde 7.

170. **Dengsøe, Ane C.,** f. Enker e. Viktualieh. i Kbh. Port. p. indt. 40 Kr. aarl. Borgerrepr.

171. **Samme, Mindel.** f. Gamle p. alm. Hosp. 10 Port. aarl. Borgerrepr.

172. **Dichmann, Sadelm. H., og Hustru,** f. Enker e. Underoff. ved Gardehusarreg., ligest. Spillem. og Haandv. 2 Port. p. 60 Kr. aarl. Gardehusarregimentet.

173. **Didriksen,** f. Tjenestep., s. h. tj. p. 1 St. uafbrudt i 6 Aar. Port. p. 40 Kr. Sognepr., Thisted.

174. **Diechmann, Fru C.,** f. ug. Døtre af afd. Embm. Port. p. 80 Kr. Mag.

175. **Diogenes,** f. Postmesterdøtre; Postinspektøren for Østifterne, H. M. Hertz, Nørrebrog. 18.

176. **Dithmer, Fru H.,** f, arb. Kv., navnl. ældre Tjenestep., Port. p. mindst 50 Kr. aarl. Professorinde J. Rovsing, Juliane Maries Vej 2.

177. **Dons, D. W., og Hustru,** f. Grossererenker t. Brændselshj. 9 Port. p. ca. 50 Kr. aarl. Gross.-Soc.

178. **Samme,** f. Enker e. Medl. af Urtekræmmerlavet eller -Foren. 6 Port. p. 50 Kr. aarl. Urtekr. Foren. Best.

179. **Dons, S. P. og Hustru,** f. Skræderenker m. Børn. 1 à 2 Port p. 12 el. 24 Kr, aarl. Mag.

180. **Driefer, Justitsraad, og Hustru,** f. Haandv. u. 35 Aar t. Etabl. 6 e. fl. Port. indtil 400 Kr. aarl. Mag.

181. **Drucker, Gross., og Hustru,** f. ældre ug. Døtre af Gross. Kbh. Gross-Soc.

182. **Dubose, Augusta E. C., og tidl. afd. Mand,** f. Tjenestep. o. 50 Aar, d. h. tj. mindst 10 Aar p. et Sted. 13 Port. p. 400 Kr., livsv. HRsagf. C. B. Henriques, Ny Vesterg. 13.

183. **Dyrlund og Hustru,** f. Trængende i Køge. Port. p. 160 Kr. Byraadet. Køge.

184. **Dænke's, A. A., Arvinger,** f. unge og begavede Pers. fra Odense og Omegn, til Uddannelse, fortrv. kunstn. el. tekn. Port. p. 100—200 Kr. aarl. Odense Byraad.

185. **Eegholm, Isenkr. og Hustru,** f. Trængende. 4 Port., livsv. Magister Eegholm, Rosenv. Alle 29.

186. **Egtved,** f. Præsteenker i Loll.s Nørre og Søndre Herreder. Bisk., Nykøbing F.

187. **Ehrenreich, Pastor, og Hustru** f. ældre Kv. i Kbh. Port. p. 100 og 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

188. **Eibeschütz, Justitsraad,** f. Enker og ug. Kv., a. d. mos. Tro, Rentefri Laan p. 400—1500 Kr., 5 Aars Afbet. Præmieselsk.

189. **Samme,** Rejsestip. t. Haandv. og Kunstn. og f. Pers. af mos. Trosbek. Præmieselsk.

190. **Eibeschütz, S. A.,** f. Faldnes og Invaliders Enker. Ca. 400 Kr., ford. i Port. p. 20—30 Kr. aarl. Invalidefondens Best. Finansm.

191. **Eide, Kmhr., og Hustru,** f. Enker e. Skovridere og Underordn. Skovbetj. 11 Port. p. 400 Kr. 2den Overførster-Inspekt. Slotsholmsg. 6.

192. **Eigaard og Hustru,** f. kbhske Borgeres Enker o. 60 Aar. 8 Port. aarl. Mag.

193. **Eilschou,** f. Fattige i Fyens Stift. Port. p. 26 og 52 Kr. Stiftamtmanden o. Falsters St., Odense.

194. **Engel, Skibsfører A., og Søster,** f. Enker e. Søm. p. Bornholm. Port. p. 80 Kr. livsv. Rønne Byraad.

195. **Engel, M., Frk.,** f. Trængende paa Fr.berg (efter Legatarers Død). Provsten p. Fr.berg, Pileallé 1.

196. **Enker,** f. voksne ug. Døtre e afd. Embm., Præster, Raadm., Læger

Prokuratorer m. fl. i Kbh. 4 Port. livs. Borgerrepr.

197. **Erling, Frk.,** f. Enker el. ug. Kv m. u. 200 Kr. i Aarsindt. Port. p. 40 Kr. Byraadet, Nakskov.

198. **Ernst, Frk.,** f. ug. Kv. af Middelst. fra Fyen. især Rangspers. Døtre. Delvis ogsaa f. Enker. Stiftamtmanden, Odense.

199. **Esmann, Etatsr., og Hustru,** f. Enker e. og Døtre af Hdl. i Odense. Byraadet, Odense.

200. **Ette, Murermester, og Hustru,** f. Konfirmander i Vor Frelsers K., Børn af Borgere p. Chrhavn. 8 Port. (4 f. Piger, 4 f. Dr.) aarl. (Indst. af Sognepr.) Mag.

201. **Faaborg, Frk.,** f. ug. Kv., hv. Indt. er u. 800 Kr. Fynske Præsters Døtre Forret. Ca. 17 Port. p. 100 Kr. livsv. (efter visse Legatarers Død). Stiftamtm. og Biskoppen i Odense.

202. **Fabricius, T, Frk.,** f. ug., danske, o. 50 Aar gl. Kv., fortrins. fra Kbh, hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. Port. p. 100 Kr. aarl. Højesteretsadv. Halkier, Kronprinsessegade 2.

203. **Faith,** f. o. 40 Aar gl. forældrel. ug. Døtre af Embm. og ligestillede i Kbh., ca. 11,000 Kr. i Port. p. ca. 100 Kr., livsv. Mag.

204. **Falck, A., Guldsmedem.,** 1) f. Fattige i Kbh., 3200 Kr. i Port. p. 100—200 Kr. aarl., 2) f. kbhske. Guldsmedemestres Enker og Døtre o. 50 Aar, 10 Port. p. 100—200 Kr., livsv.. 3) f. ug., o. 50 Aar gl., forældrel. Døtre af andre Haandværksm. i Kbh., hv. Kaar ikke sv. t. Opdr., 10 Port. p. 100—200 Kr., livsv., 4) f. o. 50 Aar gl. Enker e. Haandværksm., 10 Port. p. 100—200 Kr, livsv., 5) f. Krøblinge, Døvstumme o. lign. o. 30 Aar gl., 12 Port. p. 100—200 Kr., livsv., 6) Skolepenge f. Børn i Alderen 6—15 Aar i priv. Skoler i Kbh., fortrv forældrel. og Krøblinge, 1500 Kr. aarl., ford. Mag.

205. **Samme,** f. Sygeplejersker. Dansk Sygeplr. Raads Rekreationshj., Vedbæk.

206. **Falck, Ed., Silke- og Klædehdl.,** 1) f. Døtre af kbhske. Haandv. el. Detailhdl., 10 Port. p. 100 Kr. aarl., 2) f. Borgerenker og -Døtre, Brændselshjælp, 25 Port. p. 40 Kr. aarl., 3) f. Enker e. Silke-, Klæde- el. Manufh., 2 Port. p. 100 Kr aarl., 4) f. Enker e. Guldsm. i Kbh., 2 Port. p. 100 Kr. aarl., 5) f. Pers. i Kbh., 8 Port. p. 100 Kr. aarl., 6) f. Frask. og forl. Hustr., 7) f. Tjenestep. f. lang Tj. Borgerrepr.

207. **Falck, Ida og Wilhelmine,** f. kbhske. ug. Haandvdøtre o. 50 Aar. Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr.

208. **Falck, L., Guldsmedem.,** 1) f. Enker og ug. Døtre e. Guldsmedem. i Kbh., 4 Port. p. 100 Kr., livsv., 2) f. ug., forældrel. Haandvdøtre i Kbh. o. 50 Aar, Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr.

209. **Falck, Marie,** f. ug. Kv. o. 40 Aar og bos. i Kbh., 4 Port. p. 146 Kr., livsv. Mag.

210. **Falkenskiold,** f. ug. Døtre af kgl. Embm. (militære indbef.), o. 40 Aar, m. Indt. u. 400 Kr., 1 Port. p. 66 Kr., 3 p. 98 Kr., 2 p. 196 Kr. aarl. Fabriksbest. Schøller, Silkeborg.

211. **Feilberg, Carl og Albertine,** 1) f. ug. Kv. el. Enker o. 40 Aar p. Frberg, hv. Kaar ikke sv. t. Opdr., 3 Port. p. 600 Kr. aarl., evtl. livsv., 2) Brudeudstyr, 800 Kr., delt el. samlet. 3) f. Stud. paa Frberg., fortrv. Realvidensk., 2 Port. p. 300 Kr., evtl. fl. Aar i Træk. Frberg Kommbest.

212. **Feldberederlav, oph.,** Feldberederes Efterl., ca. 20 Kr. aarl. Mag.

213. **Fery, Louise,** f. ug. kbhske Kv., fortrv. Skolebestyrerinder, arbejdsudygtige, 2 Port. livsv., Borgerrepr.

214. **Fife, H., Hofkaretfabrikant,** f. kbhske Karetmagersvs. Enker o. 50 Aar, 4 Port. aarl. Borgerrepr.

215. **Finstad, Mindel,** f. Enker e. Kbm. i Kalundb., navnl. t. Husl Sognepr. i Kalundborg.

216. **Fischer,** f. Piger fra Søsterl. Velg. Selsk. Skole v. Ægtesk. m. Haandv. 1 Port. aarl. Nævnte Selskab.

217 **Fischer, Læge,** f. Enker og ug. Døtre e. kgl. Embm., Læger og Borgere i Randers. Borgm., Randers.

218. **Fjord, N. J., Mindel.,** t. videre Udd. i Mejerif. Forst. f. Landøkonomisk Laboratorium. Rolighedsv. 25.

219. **Fleischer,** f Præsteenker, 3 Port. p. ca. 300 Kr. aarl. Kultusm.

220. **Fogh og Hustru,** f. Præstedøtre fra Ribe St. Stiftamtm. i Ribe.

221. **Forenede, borgerlige Selskab,** f. Pers. i Kbh., fortrv. Enker e. el. Descendenter aff fhv. Medl. i „F. B. S." ORsagf. O. Steen-Møller, St. Kannikestr. 13.

222. **Frederiks, Kronprins, Fond,** f. Pers., hv. Forsørgere h. mistet Liv el. Førligh. v. Forsøg p. Redning af Skibbr. og f. Efterl. e. Fiskere og Sømænd, omkomne u. Udøvelse af deres Kald. Amtmand Dons, Rindumgaard pr. Ringkøbing.

223. **Frederik, Kronprins og Kronprinsesse Louises Sølvbryllupsl.,** f. Tjenestep. i Odense Amt, skiftev. i Amtets Landdistr. og Købst., t. Brudeudst. som Belønn. for tro Tjen. i nærmest foreg. 2 Aar. 1 Port. aarl. Udb. 28 Juli.

224. **Samme,** f. svagelige ug. Kv., Port. p. 100 og 200 Kr., livsv. Udb. i Febr. og Aug. Drs. Maj. Kongen og Dronningen. Henv. t. Intendanturen p. Amalienborg.

225. **Frederiksen, Kristine,** f. Lærerinder, 1 Port. p. 94 Kr. udb. 6 Febr. 1913, og hv. 4 Aar, Frk. Harriet Meyer, Ewaldsg. 4.

226. **Friese, Enkefrue,** f. ug. Døtre af Haandv., især Skræddere, 9 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

227. **Samme,** unge Stud., 4 Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

228. **Friestedt, Vilhelmine,** f. Piger, d. h. kendt bedre Kaar., ca. 5 Port. p. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

229. **Friis,** f. Lægeenker, 2 Port. p. ca. 80 Kr. aarl. Lægers Enkek.

230. **Friis, Distriktsl.,** f. ug. Kv. af Middelst. o. 40 Aar gl., 2 Port. p. 80 Kr. aarl. Sognepr. i Nykøbing, Sj.

231. **Frimudt, E., Major og Hustru,** f. Enker el. ug. Døtre af jur. Embm. Port. p. 400—600 Kr., livsv. Justitsm.

232. **Frisch, Juliane,** f. Piger, der indgaar Ægteskab m. Haandv. 1 Port. p. ca. 400 Kr. aarl. Søsterl. Velgørenhedsselskab.

233. **Fugl,** f. Trængende. Port. p. 100 Kr. Byraadet, Holbæk.

234. **Gammeltoft, Fru,** f. o. 40 Aar gl. Døtre af Embm. og Kbm. i Aarhus. Byraadet i Aarhus.

235. **Gandrup og Hustru,** f. Haandv.-enker i Aalborg, livsv. Port. Byraadet, Aalborg.

236. **Gerber, Skibslæge, og Hustru Mindel.,** f. Enker e. Marineuoff., Port. p. 20 Kr. aarl. Foreningen „Marinens Underofficerer."

237. **Gericke,** f. Studenter, Seminarister og enhver, der e. Præliminæreks. læser til en ofl. Eksamen, Port. p. 200—600 Kr. aarl. ORsagf. Rievers, Skinderg. 38.

238. **Samme,** f. unge Haandv. Rentefri Laan i Port. p. 200—600 Kr. aarl. ORsagf. Rievers. Skinderg. 38.

239. **Gericke, Konditor,** f. Konfirm. t. Udstyr. 2 Port. aarl. ORsagf. C. Holm, Lipkesg. 23.

240. **Gersons, Stadsmægler, Enke,** f. Fattige o. 60 Aar, særlig saad., d. har kendt bedre Kaar, 30 Port. Brænde à ½ Favn. gives inden Jul for et Aar ad Gangen; og i Reglen fremdeles hvert Aar. Mag.

241. **Gerson,** f. Enker og Efterladte e. Mæglere, ca. 250 Kr. aarl., ford. Mæglerkorp.

242. **Getreuers Stiftelse,** f. Trængende af civil Stand i Kbh., Malerlavets Enker h. Fortrinsret. Etatsr. Madsen, Carl Johansg. 2.

243. **Gjedde, Justitsr., og Hustru,** f. Kv. i Thisted Amt o. 50 Aar, tjent mindst 5 Aar paa et Sted som Husjomf. el. Husholderske, 1 Port. aarl. Amtsraadet i Thisted.

244. **Glückstadt-Pedersen,** f. ug.

Kv. fra Roskilde. Port. p. 200 Kr., livsv. Domprovsten, Roskilde.

245. **Gottschalk, Tapetserer,** f. Enker og efterl., ug. Døtre e. kbhske. Haandv. Port. p. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

246. **Gotschalck,** f. Trængende af Hdlst., 3 Port. p. 266 Kr. 66 Øre (senere 2 Lodder p. 400 Kr. aarl.) Gross.-Soc.

247. **Graae, Frk.,** f. ug. Kv. el. Enker af Borgerst. i Kbh. 18 Port., 8 p. 100 Kr., 9 p. 200 Kr. og 1 p. 300 Kr. aarl. Borgerrepr.

248. **Graah, Helga, M. J. E,** f. o. 50 Aar gl. Døtre af Borgere el. Embm. i Kbh., fortrv. Lærerinder, Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

249. **Gram, J. H. S.,** f. Skipperenker. ca. 160 Kr. aarl., ford. Skipperforeningens Bestyrelse.

250. **Grandjean, Gross.,** f. Gross.-Enker og ug. Døtre o. 50 Aar. 3 Port. p. 100 Kr. aarl. Gross.-Soc.

251. **Graumann, Friederiche A.,** f. ug. kbhske Borgerdøtre o. 50 Aar, 3 Port. p. ca. 100 Kr. aarl., ford. Mag.

252. **Grosserersocietetets Understøttelsesfond,** f. Gross.-Enker el. Døtre, Huslejehj. hv. Flyttedag. Port. p. 50—150 Kr. Gross.-Soc.

253. **Samme,** f. Enker e. og Børn af kbhske Gross. og Kontorister, d. h. v. 10 Aar hos herv. Gross. Huslejehj. hv. Flytted. Port. p. 50—150 Kr. Gross.-Soc.

254. **Grotum,** f. Kbms. Enker og Børn, 16 Port. p. 50 Kr. Byraadet, Aalborg.

255. **Grove, Konferensr. og Hustru,** f. Hustruer og Enker af dann. Kl Sognepr., Asminderød.

256. **Grøn, M. E, Skolelegat,** f. Drenge o. 11 Aar, fortrv. Børn af Gross. 2 Port. p. c. 100 Kr. aarl. Gross.-Soc.

257. **Grøn, M. E., og Hustru,** f. o. 50 Aar gl. kbhske Enker e. el. Døtre af Embm., 5 Port. p. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

258. **Samme,** f. o. 50 Aar gl., kbhske. Enker e. el. Døtre af Kunstnere, navnl. Kunstm., Billedh., Arkit., 5 Port. p. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

259. **Samme,** f. o. 50 Aar gl. kbhske Enker e. el. Døtre af Hdlst. 5 Port. p. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

260. **Grøn, M. E., og Søn,** f. Enker og ug. Døtre af Hdlst., fortrv. e fhv. Manufakturh. i Provinserne. „De d. Købstæders Manufakturhandlerforen." S. A. Hasselbalch, Randers.

261. **Grønlund, Korpslæge, og Hustru,** f. Borgerenker, fortrv. e. prakt. Læger i Kbh., Port. p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

262. **Gude,** f. Enker e. el. Døtre af Medl. af Skipperforen. el. Skipperlavet, ca. 160 Kr. aarl., ford. (eft. Legatorers Død) Skipperforeningens Bestyrelse.

263. **Gudmann, Gartner og Hustru,** f. Gartnerenker o. 50 Aar, Port. p. 30 Kr. aarl. Borgerrepr.

264. **Gudmann, J. og C.,** f. trængende kbhske. Familier, 3 Port. p. 50 Kr., 3 p. 100 Kr. og 1 p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

265. **Haaber, Klokker,** f. Trængende, ca. 200 Kr., ford. i Port. p. 40 Kr. aarl. Mag.

266. **Haack, Anna D.,** f. o. 50 Aar gl. Enker e. Borgere i Kbh. o. a., 24 Port. p. 300 Kr., livsv., Borgerrepr.

267. **Hage, Christoffer, Mindel.,** f. Enker el. Børn e. Faldne i Krigen 1864. Port. p. 100 Kr. aarl. ORsagf. Hartmann, Walkendorfsg. 16.

268. **Hage, Marie og Eleonora,** f. ug. Kv. af Hdlst., 9 Port. p. 80 Kr. aarl. Mag.

269. **Hald,** 1) f. Bryggeres Enker og Børn, 2 Port. p. 20 Kr. aarl., 2) f. Købms. Enker og Børn, 2 Port. p. 20 Kr. aarl., 3) f. Koffardiskipperes Enker og Børn, 4 Port. p. 15 Kr. 50 Øre aarl., 4) f. Enker og Børn e. Koffardi-Baadsm. Mag.

270. **Hald-Liisberg,** f. ug. Piger o. 40 Aar, fortrv. Præste- og Købmandsdøtre, 19 Port. p. 100 Kr. aarl. Stiftamtm. f. Aarhus St., Skanderborg.

271. **Hallander, Beate E.,** f Enker el. ug. Kv., ca. 20 Port. p. 40 Kr. aarl. Mag.

272. **Hall-Brøndsted,** f. Enker p. Fr.berg, 1 Port. aarl. Fru Anna Hall, Emiliegade 7.

273. **von Halle, Guldtrækker,** f. Familier t Brændselshj., ca. 170 Kr. aarl., ford. 28. Jan. Mag.

274 **Hals,** f. Trængende, Brændselshj., ca. 80 Kr. aarl., ford. Forenede Velgørenhedsselsk.

275. **Halse, Frk.,** f. Enker, ug. Kv. og Børn samt Pers. o. 40 Aar, Port. p. 100 og 200 Kr., livsv. Mag.

276. **Halvorsen, Boghdlr.,** f. Enker og ug. Kv. af Embm. og Borgerst., 5 Port., livsv. Byraadet, Horsens.

277. **Hambro, Baronesse,** f. Piger af kbhske. Hdl., t. Brudeudstyr, 4 (hv. andet Aar 5) Port. p. 1000 Kr. Borgerrepr.

278. **Hambro, J.,** f. Enker e. el. forældrel. Børn af Hdl. i Kbh. (ikke Lavene) 13 Port. p. 1000 Kr., livsv. Borgerrepr.

279. **Hammond,** f. Enker e. Lærere i Ramsø-Tune Herreder. Skoledir. f. nævnte Herreder, Provst Kjølhede, Karlslunde pr. Taastrup.

280. **Handelsskolen f. Kv.,** f. Kv. o. 18 Aar, t. videre Udd. Port. p. 300 Kr., f. 1 Aar ad G., ikke over 3 Aar ialt. Frk. Testmann, Larslejstræde 19.

281. **Hansen, A. N., Etatsraad, Pensionsfond,** f. Enker e. Arb. v. Pakh., Dampmøller, Skibsværft., Oplpl., Dampskselsk. o. lign. i Kbh., Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

282. **Hansen, C., Etatsraadinde,** f. Enker, ca. 100 Kr. aarl., i 1 el. 2 Port. Borgerrepr.

283. **Hansen, Chr. E., og Hustru,** f. ældre kv. Hdl og f. Hdl.s og Gross.s Enker. Port. p. 50 og 100 Kr., udb. hv. 2. Aar, d. 6. April. Gross.-Soc.

284. **Hansen, Else M, Frk., Mindel.** f. Hdl. el. Industridr. i Kbh., som lider af Blindhed eller Nervesygd., og f. Trængende, Port. p. 80 Kr., livsv. Mag.

285. **Hansen, F. C., kgl. Ridekn., og Hustru,** f. Enker e. el. ug. Døtre af Mænd i den kgl. Staldetat, Chefen f. d. kgl. Staldetat. Christiansborg Slot.

286. **Hansen, H., Gross.,** f. Pers., d. h. arb. i Firm. A. N. Hansen & Co. el. h. staaet i pers. Tillidsforh. t. Gross. Harald Hansen el. Hustru, og f. fhv. kbhske. Handelskontorister el. ligest. Port. p. 400 Kr., livsv. Gross. Allan Hansen, Dronn. Tværg. 4.

287. **Hansen, Heinr., Etatsraad, og Hustru, Sølvbryllupsl.,** f. Kunstnerenker, t. Huslejehj., 1 à 2 Port. aarl. Kunstakademiet.

288. **Hansen, J., Feldbereder,** f. Haandv.-Enker. Livsv. Port. Byraadet, Randers.

289. **Hansen, Joh. S.,** f. Enker og Børn e. Medl. af „D. alm. d. Skibsførerforen." 5 Port. p. 70 Kr., $^1/_2$ Del 2. Jan. og 2. Juni. Nævnte Foren.

290. **Samme,** f. Enker og Døtre af kbhske Gross. og f. saads. Børn t. Skolehj. Gross.-Soc.

291. **Hansen, Jørgen, Linnedværverm.,** f. Væverms., navnl. Linnedværverms., Enker. Borgerrepr.

292. **Hansen, P. H., Rentier,** f. Enker m. ukonfirm. Børn i Kbh. og p. Frberg. Port. p. 110 Kr. aarl. Mag.

293. **Hansen, Margrethe R. E.,** f. ug. Kv. o. 40 Aar af Borgerst. Port. p. 100 Kr. Borgerrepr.

294. **Hansen, T., Høker, og Hustru,** f. Enker og ug. Kv. o. 40 Aar. Port. p. 80 Kr. (efter Legatarers Død.) Mag.

295. **Hansen, M., Frk., og Friherre Th. Hansen, Rejsel.** f. Arkitekter og kunstindustr. Haandv. 2 Aar i Træk t. Arkitekter, det tredie Aar t. 1 Haandv. Kbhs. Stadsarkitekt. Raadhuset.

296. **Harboe, C. S., og Hustru,** f. ug. Døtre af Embeds- og Borgerst. o. 46 Aar, 8 Port. p. ca. 120 Kr. aarl. Borgerrepr.

297. **Harboe, Eleonora,** f. ug. Kv., 1 Port. p. ca 200 Kr. Mag.
298. **Hauchs Skoles,** f. Lærerinder ved kbhske Latin- og Realskoler. Cand. mag. A. Boysen, Rømersg. 5.
299. **Heegaard, Anker, og Hustru,** f. Friskolebørn p. Nørrebro t. Beklædningsgenst., navnl. Fodtøj. Borgerrepr.
300. **Hein, A., Frk.,** f ug. Kv. af Embeds- og Borgerst. i Kbh., 1 Port. p. 78 Kr. og 1 p. 156 Kr., livs. Mag.
301. **Hellmann, Jul., og Hustru,** f. o. 50 Aar gl. ug. Kv. af Borgerst. boende s. m. en ufors. Moder. 3 Port. p. 300 Kr., livsv. Borgerrepr.
302. **Hemmerdt, de, Enkefrue, og Frk. Ebbesen,** f. Døtre af Handels- og Embedsst. i Kbh. Port. p. 100 og 200 Kr., livsv. Gross H. de H. Ebbesen, Dr. Tværg 25.
303. **Hemmert og Lindhard,** f. ældre ug. Døtre af Embm. 4 livsv. Port. Byraadet, Aarhus.
304. **Henrichsen, Højesteretsadv.,** f. Enker. forl. Hustr. og ug. Kv. i Kbh. Port. p. 200 Kr. Borgerrepr.
305. **Henriksen, Fhv. Hestehdl., og Hustru,** f. Tyende i Odsherred og Nykøbing Sj. til Belønn. f. lang og tro Tjen. Port. p. 20—50 Kr. aarl., udb. i Juletid. Holbæk Amtsraad, Amtmanden i Holbæk.
306. **Hensel, Jfr.,** f. gl. og svage Pers. 8 Port. aarl. Petri Kirkekoll., ORsagf. W. Krüger, Nytorv 17.
307. **Herlovianeres Efterslægt, Understøttelsesl.,** f. Enker og Børn (u. 18 Aar) af afd. Herl Herlovianersamf. Ing. F. W. Bjørn, Odenseg. 7.
308. **Hermansen, Alberta,** f. ug Musiklærerinder i Kbh. el. p. Fr.berg o. 45 Aar og af luth. Tro. Port. p. 50—100 Kr., livsv. Pastor Steen, Nørrefarimagsg. 1.
309. **Hersleb,** f. ug Kv. som ikke kan tjene. 2 Port. p. ca. 45 Kr. aarl. Justitsm.
310. **Hersleb,** f Præsteenker. 3 Port. p. ca. 100 Kr. aarl. Kultusm.
311. **Hertz, A., Garverm.,** f. Garversv.s Enker el. ufors. B. 1 Port. aarl. Kbh.s Garverlav, Amalievej 6.
312. **Hertz, M., Garverm.,** f. forsørgelsesber. v. Sygd. og Overanstr. mindre arbdygt. kbhske Pers. Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.
313. **Hilder, L.,** f. den Herre Zebaoths Kirkes tyske Menigheds Fattige. Ca. 250 Kr. aarl. ford. Mag.
314. **Hintze, Urmager, og Hustru,** f. Enker e. Urm. i Kbh. Ca. 48 Kr. aarl. ford. d. 7. Aug. Mag.
315. **Hirschfeld,** f. ældre ug. Kv. i Odense. Port. p. 200 Kr., livsv. Byraadet i Odense.
316. **Hirschnack,** f. Enker e. Off. af Landetaten. Ca. 100 Kr. aarl Garnisons Kirkes Sognepræst, St. Kongensg. 21.
317. **Hirschnack, Oberst, og Fru M. Wandall,** f. Borgerenker til Huslejehj. Port. p. 20 Kr. aarl. Mag.
318. **Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse,** 1) f. gl. uarbejdsd. Tjenestef. 2) f. Piger d. gifter s. m. Haandv. og 3) f. Enker t. ufors. Børns Opdr. Ans. i Sept. Cand. jur. Ipsen, St. Kongensg. 93.
319. **Hjorth, Naalemager,** f. Fattige i Helligaands Sogn. Port. p. 50—100 Kr. livsv. Sognepr., Ny Vesterg. 1.
320. **Hochbrandt, Skibsmægler, og Hustru,** f. Døtre af Skibsmægl. Mag.
321. **Hoffmann, Jfr.,** f. kbhske. Enker e. Garvere og Skom. Port. p. 52 Kr. aarl. Mag.
322. **Samme,** f. gl. ug. Kv. af den kbhske. Borgerst. 14 Port. p. 80 Kr. aarl. Mag.
323. **Hofmann, Major, Mindel.,** f. Milit., Jernb.-Ing. el. Jernbbetj.s efterl. ug. Døtre. 1 Port. p. ca. 16 Kr., livsv. Mag.
324. **Holberg,** f. fornemme og skikkelige Jomfruer til Udstyr. Ca. 1500 Kr. hv. 2. el. 3. Aar. Universitetet.
325. **Holberg, Understøttelsesl.,** f. Enker e. og Døtre af Embm. og Betj. v. Sorø Akad. el. d. kgl. Teater. 8 Port. p. 50 Kr., 7 p. 100 Kr., 1 p. 200 Kr. og 1 p. 300 Kr. aarl. Kultusm.
326 **Holbæk Amt,** f. ug. og ufors. Døtre af Embeds- og Bestillingsmænd i Amtet. 3 Port., livsv. Amtsraadet i Holbæk.
327. **Holck, Grevinde,** f. Helligaands S.s Trængende Mag.
328. **Holck, Justitsraad,** f. Landpostbudes Enker. Port. p. 50, 100, 150 og 200 Kr. aarl. Departementschef Jerichow, Ny Toldbodg. 47.
329. **Holm, Etatsraadinde,** f. Kv. af Borgerst. 8 Port. udb. hv. 28. Jan. Byraadet i Nyborg.
330. **Holm,** t. Minde om Annette D. Holm, f. Enker og Børn af Gross. og fhv. Kontorister, s. h. tj. 10 Aar hos herv. Gross. Port. p. 100 og 200 Kr. aarl. Gross.-Soc.
331. **Holm, F. N., Brændevinsbrænder, og Hustru,** f. o 40 Aar gl ug. Døtre af Næringsdr. i Kbh. Enker el. Døtre af Brændevinsbr. i Kbh. er fortrinsber. 12 Port. p. 195 Kr., livsv. Borgerrepr.
332. **Holm, Jacob, & Sønner, Jubilæumsl.,** under Gross.-Soc. Understøttelsesfond (se dette).
333. **Holm, R.,** f. Borgeres Enker. Ca. 290 Kr. aarl. ford. Overform.
334. **Holm S., Hørkr., Mindel.,** f. tilskadek., svagel. el. gl. Pers. af Arbejdskl., som h. haft fast Ans. v. større kbhske. Forretn. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.
335. **Holmberg, Prof., og Hustru,** f. kbhske. Embeds.- og Bestillingsm. o. 40 Aar gl. lutherske Enker og Døtre. Port. p. ca. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.
336. **Holmblad, R.,** f. Pers. fra d. tidl. til Sundby Komm. hørende Del af Kbh. Port. p. 42 Kr. aarl. Mag.
337. **Holmer, Enkefrue,** f. Enker, frask., frasep. og forl. Hustr. el. ug. Døtre af Embm. fortr. under Kbh. Komm. Port. p. 300 Kr., livsv. Mag.
338 **Holmstrup, Brændevinsbr.,** f. Trængende p. Nørrebro. Ca. 80 Kr. aarl. ford. Det forenede Velgørenhedsselskab.
339. **Holst, Etatsr.,** f. ug. Kv. 4 Port. aarl. Borgm., Horsens.
340. **Holst, J., Gross.,** f. Enker og ug. Kv. i Garnisons og vor Frelsers Menigh. Port. p. 80 Kr. Sognepr. v. Garnisons K., St. Kongensg. 21 og Vor Frelsers K, Brobergsg 3.
341. **Holst, J., Gross., Livrentefond,** f. ug. Kv. o. 30 Aar, derunder Husbestyrerinder el. Husjomfr. i Familiehuse u. f. Bondest., boende i Sjællands el. Lolland-Falsters Stifter. Port. p. 200 Kr., livsv. Kontorchef Spliid, Vendersg. 27.
342. **Holstein-Ledreborg, Komtesse,** f. Skolelærerenker og ufors. Præstedøtre. 1 Port. t. hv., livsv. Biskoppen over Aarhus Stift, Aarhus.
343. **Holsten, Stiftamtmand, Jubilæumsl.,** f. Tyende i Lolland-Falsters Stift, der h. tj. lang Tid i s. Familie. Port. p. 20, 25, og 30 Kr. udb. 11. Decbr. Amtsraadet, Nykøbing, Falster.
344. **Honoré, Jenny, f. Meyer,** f. o. 50 Aar gl. Døtre af kbh. Urtekr. Overform.
345. **Horn, R.,** f. Borgerenker. 3 Port., livsv. Overform.
346. **Hoskiær, Charlotte,** f. ug. i Kbh. boende Døtre af kgl. Embm. 4 Port. p. 180 Kr., livsv. Mag.
347. **Hoskiær, F., Mægler,** f. Enker e. el. Børn af Mæglere. 84 Kr. aarl. ford. Mæglerkorp.
348. **Hovedstrup,** f. Købm.-Enker. 2 Port p. 40—80 Kr. aarl. Sognepr. v. Vor Frue K., Aalborg.
349. **Huhle, Bagerm., og Hustru,** f. kbhske. fhv. Bagerm.s Enker og ug. Døtre. Bagerlavet.
350. **Husted, Pens. Lærer,** f. Lærerenker i Ø.- og V.-Horne Herreders samt Skads Herreds Provstier. Skoledirekt. f. d. nævnte Herreder (henhvis. Provsten i Ølgod og Provsten i Brøndum pr. Guldager.)
351. **Hvalsøe, Pastor, og Hustru,**

EnkefruE.F.Kine, f.Haack. EnkefruA.E.C.Dubosc f.Løwert. Frk.Tertia Fabricius. EnkefruDorothea Stage, f.Engelsted.

Mindel., f. Enker og ug. Kv. 5 Port. p. ca. 200 Kr. aarl. Mag.

352. **Hvidt, E., og Hustru,** f. ug. kbhske Kv., s. h. kendt bedre Kaar. Port. p. 200 Kr, livsv. (efter Legatars Død). Borgerrepr.

353. **Hvidt, L. N.,** f. kbhske. Borgerenker. 1 Port. p. 182 Kr. tildeles hvert Aar en ny Legatnyder. Borgerrepr.

354. **Hvidt, L. N., og Hustru,** f. Enker og Piger, s. h. kendt bedre Kaar. 10 Port. p. 100 Kr. 4 p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

355. **Høckendorff, F., og Hustru,** f. Maleres Enker. Port. p. 20 Kr. aarl. Mag

356. **Høedt,** f. kbhske. Embm.s og Borgeres Enker og efterl. ug. Døtre. 10 Port. p. ca. 200 Kr, livsv Borgerrepr.

357. **Høier, Enkefrue,** f. Skipperforen.s Enker t. Huslejehj. Ca. 370 Kr. aarl. ford. Skipperforen

358 **Højesterets ord. Tilforordnede,** f. disses ug. Døtre. Ca. 150 Kr., ford. Universit. Kvæst.

359. **Hørkræmmerlavets Svendelade,** f. Hørkrsv.s Enker. 100 Kr. aarl. ford. v. Flyttedagst. Hørkr.-foren.

360. **Hørning, Jomfru,** f. Enker el. gl. Husjomfr. i Aarhus St. 3 Port., livsv. Stiftamtm. Skanderborg.

361. **Høyberg, Enkefrue,** f. Enker el. ug. Kv. o. 50 Aar, t. Huslejehj. Port. indt. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

362. **Høyer og Hustru,** f. Enker og ug. Døtre af Borgerst. p. Fr.berg. Port. p. 40 Kr., livsv. Fr berg Kommbest.

363. **Høyer, P. C., Brygger, og Hustru,** 1) f. kbhske. Enker, fortr. e. Bryggere og Bagere. 18 Port. p. 100 Kr. aarl. 2) f. o. 60 gl. Enker og o. 50 Aar ug. Døtre af Borgerst. i Kbh. 111 Port. p. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

364. **Israel jun.,** f. Hdl. Laan p. 1000 Kr., 4 %, 5 Aars Afb. Præmieselsk.

365. **Jacobsen, Enkefrue,** Ca. 170 Kr. aarl, ford. Sømandsforen.

366. **Jacobsen, f. Hudt, Mdm.,** f. Enker e. og ug. Døtre af kbhske. Borgere. 2 Port. p, 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

367. **Jacobsen, f. Witters,** f. Piger af Borgerst. 1. Port. p. ca. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

368. **Jacobsen, Ane Margrethe,** f. Enker og ug. ufors. Kv. 6 Port. p. 120 Kr., livsv. Mag.

369. **Jacobsen, Ane Marie,** f. Piger af kbhske Borgere. 1 Port. p. 80 Kr. aarl.. Borgerrepr.

370. **Jacobsen, Cathrine E.,** f. Enker og ug. Døtre e. kbhske Borgere. 2 Port. livsv. Borgerrepr.

371. **Jacobsen, H., Gross.,** f. Pers. udenf. Fattigv. i Helligaands S. 4 Port., livsv. Sognepr. Ny Vesterg. 1.

372. **Jacobsen, H., Gross., og Hustru,** f. kbhske. Hdl.s Enker. Port. p. 100 Kr. livsv. Mag.

373. **Jacobsen, H. C., Etatsr., og Hustru,** f. Efterk. af Stifterne, navnl. ug. Kv. el. af Stifternes Søskende og Enker m. ufor. Børn. Ca. 240 Port. p. 100 og 200 Kr. aarl. Kontor: Ny Vesterg. 21 (Fred. 11—12).

374. **Jacobsen, L., Enkefrue,** 1) f. Husjfr., Syjfr., Tjenestep. samt Sygeplejersker i Kbh. 11 Port. p. 200 Kr. og 6 Port. p 300 Kr., livsv. 2) f. ug. o. 40 Aar gl. Kv. af Borgerst., der i 5 Aar h. oph. sig i Kbh., og f. kbhske Borgeres Enker, 7 Port. p. 200 og 400 Kr., livsv. Borgerrepr.

375. **Jahnsen, Apoteker, og Hustru,** f. Børn af Apotekere el. Farmaceuter i Kbh. 6 Port. p. ca. 80 Kr. aarl. Mag.

376. **Jansen, fhv. Forpagter, Cand. phil.,** f. ug. nuv. el. fhv. Husjfr. p. Fyen. 5 Port. p. 100 Kr. (3 aarl. 2 livsv.) Stamhusbes., Hverringe, pr. Kerteminde.

377. **Jeanty, Frk.,** f. ug. Døtre af kbhske. Borgere. 2 Port. p. 80 Kr., livsv. Mag.

378. **Jensen, C. F., og Hustru,** f. trængende udenf. Fattigv. i Hillerslev-Hundborg Herreder. Port. p. 100 Kr. aarl., udd. v. Juletid. Amtmanden i Thisted.

379. **Jensen, J. C., Garverm., og Hustru,** f. o. 40 Aar gl. ug. Kv. og Enker e. Haandvm. i Kbh. 8 Port. p. 100 Kr., livsv. Kbh.s Understøttelsesforening.

380. **Jensen, J. G., Frk.,** f. Døtre af Embeds- og Bestillingsm. Ca. 250 Kr. aarl., ford. Konsejlspræsidiet.

381. **Jensen, Jørgen, og Hustru,** f. Tjeneste- og Arbejdsf. fortrv. saad., d. h. v. ans. hos Stifteren, Legatstifterens Børn og nærmeste Fam., (fra 1921. Mag.)

382. **Jensen, Louise H.,** f. Kv. o. 60 Aar af Haandvst. 2 Port. p. 78 Kr., livsv. Mag.

383. **Jochumsen,** f. Enker el. Jfr. af Haandvst. og Skoleleg. f. Haandvdøtre. 14 Port. aarl. Byraadet, Horsens.

384. **Johansen, K., Urmager,** f. Urm s Enker. 2 Port. p. 100 Kr. 1 Port. p. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

385. **Johnsen, Bogbinderm.,** f. Bogbinderes Enker t. Brændsels- og Huslejehj. Port. p. 20—120 Kr. aarl. ORsagf. Plockross, Forh.holms Allè 27.

386. **Josephsen, Justitsr., og Hustru,** 1) f. Enker e. jyske Landm. Port. p. 200 Kr. aarl. Understøtforen. f. jyske Landm. (Form: Hofjm. Skeel, Birkelse pr. Aabybro). 2) f. ældre Kommlærerinder i Kbh. el. p. Frberg. 2 Port. aarl. Kommunelindernes Byggef. Form.: Frk. M. Haunstrup, Sundholmsv. 2. 3) f. Konfirm. i Helligaands, Matthæus, St. Thomas og Mariendals S. Port. p. 50 Kr. aarl. Vedk. Sognepr.

387. **von Juel, F. F. og Hustru,** f. syge og uarbejdsd., gl. Pers. 33 Port. p. 100 Kr. livsv. Borgerrepr.

388. **Juel-Brockdorff,** f. Trængende i Fyens St., udenf. Fattigv. Fortrv. Beb. p. Stamh. Taasinge og Baroniet Scheelenborgs Godser. Stiftamtm., Odense.

389. **Juell-Wind, Søstrene,** f. ug. lutherske Kv., mindst 1/2 Del fra Aarh. St. 60 Port. p. 100 Kr. og 20 p. 200 Kr., livsv. Stiftsamtm., Skanderborg.

390. **Jürgensens, Skoleinsp., Enke,** f. borgerl., kbhske. Fam 5 Port. aarl. St. Petri Kirkekoll., ORsagf. W. Krüger, Nytorv 17.

391. **Jürgensen, Ane C.,** f. borgerl. Fam. t. Huslhj. Port. p. 40 Kr. livsv. Mag.

392. **Jørgensen, Overgraver, og Hustru,** f. Medl. af St. Petri Menigh. i Kbh. St. Petri Kirkekoll. ORsagf. W. Krüger, Nytorv 17.

393. **Jørgensen, Dorthea,** f. Tjenepiger, som h. v. i nuv. Pl. i Kbh.

mindst 10 Aar. Port. p. 20 Kr. aarl. Borgerrepr.

394. **Jørgensen, H. C., Vognm., og Hustru,** f. Enker e. kbhske. Vognm., navnl. saad., som h. Fribolig i Vognmforen.s Stiftelse. Mag.

395. **Jørgensen, R. J., Frk.,** f. u. 40 Aar gl., ug. Døtre af Smedemestre i Kbh. 2 Port, livsv. Mag.

396. **Kaas, Overskudsl,** f. Trængende i Vor Frelsers S., Sognepr., Brobergsg. 3 og f. Gamle t. Huslhj. 1 Port. p. 80 Kr. aarl., samt t. Brændselshj. 1 Port. p. 40 Kr. aarl. Borgerrepr.

397. **Kaas og Hustru,** f. kbhske Borgeres, navnl. Hdl.s Enker og Døtre. 76 Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr.

398. **Kall, Sekretær, og Søster,** f. ug. Kv., navnl. Døtre af kgl. Embm. 5 Port. p. 120 Kr., livsv. Mag.

399. **Kall, A. D., Enkefrue,** f. Enker og ug. Kv. 2 Port. aarl. (kun 1 G. t. hv. Legatnyder), Kaptajn v. Rosen, Havnegade 7.

400. **Kall, J. E. C., Frk.,** f. ug. Kv., navnl. Døtre af kgl. Embm. 10 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag

401. **Kandestøbersvendene,** f. Enker e. Kandestøbersv. 1 à 2 Port. p. ca. 16 el. 32 Kr. Mag.

402. **Karberg, Herredsfoged, og Hustru,** f. Børn fødte i Kolding Herred t. Opdr. Politim. Kolding.

403. **Kaufmann, Landskabsm., og Hustru,** f. danske Kunstnere, i 2 Aar Malere, 1 Aar Billedh., 1 Aar Arkit. skiftevis. Kunstakademiet.

404. **Kellermann,** f. Enker e. Snedkerm. 4 Port., livsv. Snedkerlavet, Grønneg. 41.

405. **Kellermann, Tømmerhdlr.,** f. Pers. i Kbh., s. h. kendt bedre Kaar. Port. p. 200 og 400 Kr. livsv. Mag.

406. **Kiellerup, Konferensraad, og Hustru,** f. Enker e. Off., faldne i 1864. 6 Port. p. 200 Kr. aarl. Subsidiært Enker el. faderl. Piger. Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

407. **Kierkegaard, M. A.,** f. Enker og Børn e. kbhske. Hdl. Port. p. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

408. **Kildal-Lund, Frue,** f. ug. Kv. o. 40 Aar. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

409. **Kine, Enkefrue,** f. Pers. p. Fr.berg, 1) Kv., s. h. kendt bedre Kaar. Port. p. 200 Kr., livs. 2) kirtelsv. Børn t. Helbr. 3) Syge og Rekonvalesc. e. Skøn af Hosp.s Overlæge. 4) Børn t. videre Udd. Fr.berg Kommbest.

410. **Kittendorff,** f. Xylografer og Litografer. 100 Kr. aarl. ford. Kunstakademiet.

411. **Kjerstrup, Tobaksfabr., og Hustru,** f. Enker og ældre Piger af Hdlst. 5 Port. p. 100 Kr. Borgerrepr.

412. **Klarup,** f. Husvilde og Borgerenker. ca. 48 Kr. aarl., ford. Stiftsprovsten. Fiolstr. 8.

413. **Klarups Stiftelser,** f. Enker, ug. Kv. og Skolebørn. HRsagf. M. Lunn. Amagertorv 1.

414. **Klein, C., Toldkontr.,** f. Privatskolebestyrerinder (Enker el. ug.) o. 50 Aar. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

415. **Klenow, Hvidgarver, og Hustru,** f. Arbejdersker, fortrv. saad., d. h. v. i Stifterens Tjeneste, og Enker e. saad. Arbejdere. 14 Port. p. 100 Kr.. livsv. HRsagf. Henriques, Ny Vestergade 13.

416. **Klestrup, Johanne,** f. ug. Kv. af Borgerkl. o. 45 Aar. Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

417. **Kloss, M., og Hustru,** 1) f. Enker e. Guld- og Sølvarb. 4 Port. aarl. 2) f. Enker e. kbhske Sømænd. 4 Port. aarl. 3) f. ug. Haandvdøtre o. 50 Aar. 4 Port. aarl. Borgerrepr.

418. **Kløcker, N.,** f Enker el. forældrel. Børn e. faldne Off. 1 Port. aarl. Invalidefonden. (Finansm.)

419. **Knudsen, H. C., Mindel.,** f. fortjente Borgeres Efterl. Stiftsprovsten, Fiolstræde 8.

420. **Knudsen, N. J., Etatsr., og Hustru,** f. ug. Døtre af Embm. i Helsingør og Kbh., 4 Port., livsv. Byraadet, Helsingør.

421. **Koefoed, Etatsraadinde,** f. bornhske Sømænds Enker og Børn (u. 15 Aar). Byfogden, Rønne.

422. **Koefoed, H. P., og Hustru,** f. kbhske. Sømænds Enker og Børn (u. 15 Aar). 74 Port. p. 100 Kr. og 6 p. 150 Kr., livsv. Retsform. Koch, Vestervoldg. 133.

423. **Kofoed, M., Etatsraadinde,** 1) f. ug. kbhske. Kv., hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. 68 Port. p. 100—200 Kr., livsv. Borgerrepr.
2) f. Enker e. kbhske Borgere og Embm., navnl. Enker e. Kirkebet. v. Vor Frelsers K. 49 Port. p. 100—200 Kr., livsv. Borgerrepr.
3) f. kbhske Pigeb., 9—15 Aar, t. Skolep. 11 Port. p. 50 Kr. og 9 p. 100 Kr. Borgerrepr.
4) f. Trængende i Kbh. Mag.

424. **Kollektfonden,** f. Fam., s. v. Ildebrand er berøvet det fornødne Bohave. Mag.

425. **Kolling,** f. kbhske. Kv., der er blevne totalt blinde efter deres fyldte 25. Aar. „Kjæden".
Samme og Hustru, f. Enker e. Hdvm. i Trin. S. 3 Port. p. 40 Kr., livsv., udb. 25. Juni, og f. blinde Enker. 1 Port. p. 50 Kr., aarl. Mag.

426. **Kracke A. C. & Hustru** for ug. Tjenestef. o. 50 Aar. Mag.

427. **Krag,** f. Lærerenker i Sjæll. St. 8 Port. aarl. Stiftamtm.

428. **Kragh, Amalie,** f. ug., ældre Døtre af kgl., civ. Embm. Mag.

429. **Krag-Holm, Provst,** f. Enker e. Menige i Søetaten. 4 Port. p. 10 Kr. aarl. Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45.

430. **Kragh-Juell-Wind-Arenfeldt, Baron,** f. Enker og Børn af afd. kbhske. Typografer. Ca. 180 Kr. aarl., ford. Mag.

431. **Kramp,** f. ug. Kv. t. Opn. af Studentereks. Port. p. 500 Kr., 5 Aar i Træk. HRsagf. Shaw, Amagertorv 24 (10—3).

432. **Krause, Frk.,** f. o. 50 Aar gl. Tjenestep. el. Syersker, ug. el. Enker i Kbh. el. p. Fr.berg. 2 Port. p. 400 Kr., livsv. Mag.

433. **Krefting, Frk.,** f. nuv. el. fhv. kbhske. Syersker o. 50 Aar. Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

434. **Krieger, Admiral, og Hustru,** f. Enker e. Marineuoff. Port. p. 20 Kr. aarl. Marinens Uofficersforen.

435. **Krogsgaard og Hustru,** f. Enker e. og ældre ug. Døtre af Kbm. og Embm. i Randers. Byraadet, Randers.

436. **Krogsgaard, Kbm. N.,** f. Enker e. og Døtre af Søm. og Kbm. i Randers. Byraadet, Randers.

437. **Kruse, Frk.,** f. kbhske Skibsføreres Døtre. 1 Port. aarl. (e. Legatarers Død). Mag.

438. **Krüdener, Baronesse,** f. Enker og ug. Kv., s. h. kendt bedre Kaar. 4 Port. p. 100 Kr., 1 p. 150 Kr. og 4 p. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

439. **Krüger, Tobaksfabr., Arbejderl.,** f. o. 50 Aar gl. kbhske. og fr.bergske Arbejdersker, d. h. arb. 10 Aar p. s. Sted v. Industri el. Haandv. Port. p. 144 og 240 Kr. f. 2—5 Aar ad Gangen. HRssagf. Bache, Stormg. 12.

440. **Kryssing-Riising,** f. Enker og ug. Kv. af Embeds- el. Borgerst. p. Fyen. 2 p. 50 Kr. og 4 Port. p. ca. 100 Kr., livsv. Stiftamtm. Odense.

441. **Kræmmersvendenes Understøttelsesfond,** f. Manufaktur- og Kolonialkommiers Enker og Børn. 2 Port. p. ca. 20 Kr. halvaarl. Mag.

442. **Kummerlehn og Hustru,** f. Enker og ug. Kv. p. Chrhavn. Port. p. 50—100 Kr. aarl. Mag.

443. **Kunstakademiets Rejsestip. og Underst.** Ans. inden 15. Marts. Kunstakademiet.

444. **Københavns Brandforsikring,** f. Brandlidte og Efterl. e. Forulykkede v. Brande i Ejend. forsikrede i K. B., Nørrevoldg. 11.

445. **Københavns Skiltefabriks Arbejderl.,** f. Enker og Børn e. Pers., s. h. v. besk. v. Malerarb. fortrv. i Kbh.s Skiltefabr. Port. p. 50—100 Kr. aarl., udb. 1. April. Legatstifteren, Knabrostr. 9.

446. **Samme,** f. Enker e. Medl. af Kbh.s Malerlav. Port. p. 90 Kr. aarl. Malerlavet.

447. **Købke, L. C. J.,** f. unge Mennesker, udd. i Reproduktionsfaget, t. kunstnerisk Udd. 1 Port. aarl. Kunstakademiet.
448. **Kønnemann,** f. Skipperenker. Port. p. ca. 80 Kr., livsv. Mag.
449. **Kønsberg, Garver,** f. Trængende i Kbh. 6 Port. p. 120 Kr., livsv. Borgerrepr.
450. **L'ske,** f. unge Kunstnere, s. ikke h. haft Akademiets Rejsestip. Kunstakademiet.
451. **Lahn,** f. ug. Døtre af kgl. Embm. el. Middelst. i Fyens S. 10 Port., livsv. indtil Gifterm. Stiftamtm., Odense.
452. **Lakjer, Propr.,** 1) f. Fattige p. Fr berg, navnl. saad., d. h. kendt bedre Dage, syge og lidende, Sognepræsterne p. Fr.berg. 2) f. Trængende p. Fr. berg t. midlert. Hj., fortrv. unge Piger til Hush.kursus e. a. Uddan. Port. p. indt. 100 Kr. Fr.berg Kommbest.
453. **Langballe,** f. Enker og ug. Døtre e. Kbm, Haandv. og Skibsf. Port. p. 200 Kr., livsv. Byraadet, Aarhus.
454. **Lange, Generalkrigskomm.,** f. Enker og Børn e. faldne Off. og Uoff. og Ligest. 2 Port. p. 100 Kr. og 11 Port. p. 40 Kr. aarl. Milit. Underkl. Pensionering (Finansmin.)
455. **Langhoff, Frk.,** f. kbhske. Borgeres Enker. Port p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr.
456. **Langhoff, Gross.,** f. Enker e. Gross. og Vinh. i Kbh. 6 Port. p. 100 Kr. og f. Døtre af Gross. el. Vinh i Kbh. 2 Port. p. 200 Kr. t. Brudeudst. Den ene Halvd. udb. af Gross.-Soc., anden Halvd. af Vinhandlerlavet (Generalkons. Arntzen, St. Kongensg. 68).
457. **Larcher, F., Konfirmationsl.,** f. Drenge fra Hindeg s Kommuneskole. Kbh.s Skoledirektør.
458. **Larsdatter, K.,** f. Trængende i Vigerslev By. Mag.
459. **Larsen, Etatsr., og Hustru,** f. o. 50 Aar gl. Trængende af Middelst. udenf. Fattigv. i Kbh.s Amt (ikke Kbh.), Port. p. 50 Kr. aarl. Stiftamtm. o. Kbh.s Amt.
460. **Larsen, N., Skræderm., og Hustru,** f. ug. Døtre af Kbm. el. Haandv. i Aalborg. 4 Port., livsv. Sognepræsterne, Aalborg.
461. **Larsen, Restaur., og Hustru,** f. Pers. o. 50 Aar i Kbh. Port. p. 100—300 Kr., livsv. ORssagf Lemming, Amagertorv 1.
462. **Larsen, Thyra,** f. unge Piger p. 16—22 Aar t. Forberedelse t. Lærerinde-Eksamen, alm. Forb.-eks., Artium og lign. Prøve, el. t. Uddannelse som Sygepl. og h. oph. s. fra 5—14 Aars Alderen i Galten, Vissing, Ødum, Hadbjerg, Vitten, Haldum, Hadsten, Lyngaa, Lerbjerg, Rud el. Spørring Sogne. Udb 31. Juli, aarl., evtl. 2 Aar i Træk. Sognepr., Galten.
463. **Lassen, Hosekræmmer,** f. Enker. 2 Port. p. ca. 20 Kr. aarl. Mag.
464. **Lassen, Justitsraad,** f., fortv. forældrel., Piger t. Brudeudst. 1 Port. p. 120 Kr. aarl. Mag.
465. **Lautrup, Biskop, og Hustru,** f. Enker e. el. ug. Døtre af afd. kgl. Embm. Ca. 80 Kr. aarl., ford. Borgerrepr.
466. **Lautrup-Buchwald,** 1) f. Professorenker el. a. Fattige u. Universit. 1 Port. p. ca. 64 Kr. aarl. Universit. 2) f. Trængende. Ca. 50 Kr. aarl. ford. Borgerrepr.
467. **Lautrup, H., Etatsr., og Hustru,** f. Medl. af d. nedlagte tyske Menigh. p. Chr.havn. Sognepr. v. Kristians K. Strandg. 12.
468. **Lavignery, Enkefru, Frk. Honoré og Enkefru Bentsen,** f. Enker og ug Piger af bedre Stand. 2 Port. p. 100 Kr. aarl. Bikubens Forvaltningsafd., Silkegade 8, (10-3)
469. **Ledertug,** f. kbhske. Tjenestep. o. 50 Aar, s. h. tj. i samme Familie mindst 20 Aar. 2 Port. p. 60 Kr., livsv. Mag.
470. **Legan, Bagerm.,** f. Bagerlavets Fattige. Ca. 80 Kr. aarl., ford. Bagerlavet.
471. **Lemvigh,** 1) f. ug., særlig forældrel., Kv. af Middelst. 4 Port. p. 38 Kr. aarl. 2) f. Enker e. Skolelærere el. Kirkesangere i Fyen, fortrv. Enker e. Lærere i Rønninge. 4 Port. p. 38 Kr. aarl. Biskoppen, Odense
472. **Lemvigh-Müller,** f. Enker og ug Døtre e. Gross., Hørkr. el. e. disses Medhj. 5 Port. p. 80 Kr. aarl. Gross.-Soc.
473. **Leth og Hustru,** f. Enker e. Gross. i Kbh. 1 Port. aarl. Gross.-Soc.
474. **Levin, Joseph og Hustru,** f. Enker e. Funktionærer i Firmaet Joseph Levin og Co. Senere f. Grosserer-Enker. Henv. t. Legatstifterne, Sortedamsdoss. 55.
475. **Levison, Galathea,** f. kbhske Bogbinderdøtre t. Brudeudst. 1 Port. aarl. Mosaisk Trossamfund.
476. **Levy, 3 Søskende,** f. ug Borgerdøtre, 4 Port. (deraf 2 f. mosaiske Borgerdøtre). Mos. Trossamf., Horsens.
477. **Levy, G.,** f. Elever af Hindegades Kommuneskole. 6 Port. p. 20 Kr. aarl. t. Præmier. Mag
478. **Levy, M. M.,** f. Privatlæreres upens. Enker t. Huslhj. 2 Port. p. ca. 50 Kr aarl. Mag.
479. **Liebe, Højesteretsadv.,** f jur. Kand. t. Udd. og Rekr. 1 à 2 Port. aarl. Jur. Fakult. Universit.
480. **Libert, Snedkerm. og Hustru,** f. ug., o. 40 Aar gl. Døtre af kbhske Borgere 11 Port. p. 100 Kr., livsv. HRsagf. Ree, Kongens Nytorv 8.
481. **Liisberg, Elisa,** f. ug. Kv., helst af d. bedre Kl., o. 40 Aar gl. i Kbh., navnl. Præste- og Købmdøtre. Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.
482. **Linaae,** f. Enker t. Skole f. ukonf. Børn. 1 Port. p. ca 80 Kr. aarl. Mag.
483. **Lincke, Enkefrue,** f. o. 40 Aar gl. Døtre e kbhske. Embm., der ernærer sig v. Syning e. lign. Mag.
484. **Lind, Dyrlæge,** f. ældre ug. Døtre af Borgere, fortrv. mindre Haandv. i Grenaa. 5 Port. p. 80 Kr. aarl. Byraadet, Grenaa.
485. **Lind,** f. yngre Lægeenker. Ca. 1600 Kr. aarl., ford. Lægernes Enkekasse.
486. **Lind, Fru,** 1) f. ug. kbhske. Borgerdøtre. 5 Port. aarl. 2) f. ug. kbhske. Embmdøtre. 9 Port. aarl. 3) f. Enker e. Holmens Folk. 3 Port. aarl. Mag
487. **Lind, Mægler,** f. Enker e. el. o. 40 Aar gl. Døtre af afd. Embm. Ca. 2400 Kr, ford. i Port. p. 200 —400 Kr., livsv. Mag.
488. **Lind, Julie,** f. Borgeres, fortrv. Isenkr.s ug. Døtre. 2 Port. p. 100 Kr. livsv. Borgerrepr.
489. **Lindberg,** f. Enker af Borgerst. og ug. Døtre e. Embm. og Borgere. 16 Port. p. 50 à 100 Kr., livsv. Byraadet, Slagelse.
490. **Linde, Frk.,** f. ældre, ug. Kv. i Kbh., Horsens og Randers, hv. Kaar ikke sv t. Opdr. (Efter Legatarers Død). 22 Port. p. 200 Kr. aarl. Læge A Linde, Randers, og Kontorchef Prahl, P. Skramsgade 7.
491. **Linde, Jomfruerne,** f ug. og ufors. Kv. o 50 Aar, nuv. el. fhv. Skolebestyrerinder i Kbh. 2 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.
492. **Linde, C. F.,** f. Pers. af Embs. el. højere Borgerst. i Kbh. o. 40 Aar, 2 Port. p. 500 Kr., livsv., og unge Pers., mindst 15 Aar, af dannede Kl. t. Udd. 1 Port p. 500 i indtil 5 Aar i Træk Fuldm. Linde, Forchhammersv. 12.
493. **Lindhberg, E. R., og Hustru,** f. Stifternes Slægt (mindst $^1/_2$ Del) og derefter f. Trængende i Fr.borg Amt, Odense e. Aarhus. 4 Port. aarl. Sogneraadsform., Asminderød pr. Fredensborg
494. **Lindhberg, G. G., og Hustru,** f. fhv. el. nuv. Lærerinder i Kbh. el. Asminderød Sogn. 6 Port. aarl. Borgerrepr.
495. **Lorentzen og Hustru,** f. Enker e. el. ug. Døtre (o. 50 Aar) af Toldassist, Skibskapt. el. Toldfuldm., Birke- el. Amtsfuldm., boende i Kbh. el. Omegn. Port. p. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.
496. **Lotz,** f. druknede Fiskeres Efterl. Port. p. 200 og 400 Kr. Gross. Messerschmidt, Nørrefarimagsg. 11.

*

497. **Louise, Prinsesse af Schaumburg-Lippe, Mindel.,** f. Kv. mel. 30 og 60 Aar, hvem akute Sygdomme h. bragt i trange Kaar. 6 à 7 Port. p. 100 Kr. aarl., udb. i Febr. Ans. indsendes til ORssagf. Damm, Holmens Kanal 2.

498. **Lublin, Malermester,** f. kbhske Malerm.s Enker o. 50 Aar. 1 Port. p. 35 Kr. aarl Malerlavet.

499. **Samme,** f. Konfirmander p. Fr.berg. 1 Port. aarl. Fr.berg Komm.best.

500. **Lugge,** f. fattige gl. Enker el. unge Piger. 4 Port., aarl. Mag.

501. **Lund, Kommerceraadinde,** f. trængende Enker m. smaa Børn. 2 Port. aarl. Mag.

502. **Lund, J. H., Klædehandler,** f. Enker el. a. ældre og svage Pers. 15 Port. p. 100 og 15 p. 200 Kr., livsv. Mag.

503. **Lund, P. f. Friis, Frue,** f. fhv. Sygeplejersker, der i mindst 10 Aar har været ansatte v. Hosp. u. Kbh.s Mag. II Afd. Port. p. 50 Kr. aarl. Ans. inden 25. Marts. Hospitalsdirektøren, Kommunehospitalet.

504. **Lund, P. B.,** f. ug. Døtre o. 30 Aar af afd. Embm. el. Borgere i Kbh. 1 Port. p. ca. 80 Kr., livsv. Borgerrepr.

505. **Lund, R.,** f. ug. o. 40 Aar gl. Døtre af næringsdr. Borgere, civile el. militære Embs.- el. Bestillingsm. i Kbh. 8 Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

506. **Lund, S. C., Frk.,** f. ug. Embmsdøtre o. 50 Aar. Port. p. 160 Kr., livsv., udb. 26. Febr. HRsagf. Shaw, Amagertorv 24.

507. **Lunde, Enkefru, og fhv. Tobaksfabr. Lunde,** f. kbhske. Haandværksmestres og underord. civ. Bestillingsm.s Enker o. 55 Aar. Indt. ikke o. 500 Kr. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

508. **Lundegaards Stiftelse,** Odense, f. Pers. p. Fyen. Søges inden 1. April. Ca. 950 Port. aarl. Graabrødre Hospitals Kontor, Odense.

509. **Lystrup, P. A. F., og Hustru,** f. o. 50 Aar gl. Kv. i Kbh. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

510. **Lütken, Klokker,** f. Præstedøtre fra Fyens St. og Døtre af Klokkere, Degne, Organ. og Gravere v. Odense K. Sognepræsten, Odense.

511. **Lærere i den danske Folkeskole,** f. ug. Lærerdøtre. 2 Port. p. 20 Kr. aarl. Søges inden 1. Okt. Lærer Matthiesen, Haarslev, Fyen.

512. **Lærerbørn, Fonden for,** t. Udd. Lærer Joh. Løwe, Odense.

513. **Løgstør, J. N., og Hustru,** f. ug. Kv. 4 Port. aarl. Mag.

514. **Løwenhoff,** f. trængende Enker i Helligaands S. 1 Port. p. 28 Kr. aarl. Mag.

515. **Løvenørn,** f. Enker e. Mænd i Søetaten. Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45.

516. **Mackeprang, Frk.,** f. Præsteenker, andre Embm.s Enker og Præstedøtre o. 40 Aar i Kbh. el. Omegn. 3 Port. aarl. (e. Legatarers Død) Mag.

517. **Madsen, Gross., og Hustru, Sølvbryllupsl.,** f. Trængende i Ordrup S. og i Trinitatis S. i Kbh., 4 à 5 Port. p. 20 Kr. aarl. Gross. C. Madsen, Rosengaarden 6.

518. **Maires, E. le, og Hustru,** f. Pers. i Kbh. af Hdlst. el. Embst. Port. p. 1000 Kr. aarl. Borgerrpr.

519. **Mangor,** f. ældre ug. Kv. af d. dann. Kl. 2 Port., livsv. Sjæll. Biskop., Nørreg. 11.

520. **Marie, Charlotte,** f. Enker e. Gross. el. Mæglere. 1 Port. p. 80 Kr. aarl. Gross.-Soc.

521. **Mathurinske,** f. Enker og andre Trængende af gejstlig el. civil Stand i Ribe Stift. Stiftamtm., Ribe.

522. **Mehl, Benedicte,** f. Enker o. 50 Aar og f. ug. Kv. 62 Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

523. **Meiling, Malermester,** f. Enker e. Mestre af Kbh.s Malerlav. 4 Port. p. 20 Kr. aarl. Malerlavet.

524. **Melchior, Moritz G., og Hustru,** f. Grosserer-Enker. 2 Port., livsv. Gross.-Soc.

525. **Meldahl og Hustru,** f. Trængende i Holbæk Amt, bl. a. Enker e. Søfolk. Port. p. 100 Kr. aarl. Amtmanden, Holbæk.

526. **Messerschmidt,** f. Enker e. Embm., Haandv., Arb. og Købm. samt o. 50 Aar gl. Lærerinder, Husjfr. og Tjenep. Port. p. indtil 50 Kr. aarl., f. Enkers Vedk. m. Tillæg af 12 Kr. f. hv. ukonf. Barn. Borgerrepr.

527. **Meyer, Hofraad,** f. Elever af det Wærnske Institut. 1 Port. p. ca. 100 Kr. aarl. Institutets Direktion, Kastanievej 2.

528. **Meyer, A. J., og Hustru,** 1) f. Trængende o. 50 Aar. 25 Port. p. 100 Kr., livsv. 2) f. Døtre af kbhske. Embm., Sagf., Læger o. a. Borgere t. Brudeudstyr. 2 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

529. **Meyer, Harald, og Hustru,** f. ug. kbhske Kv. o. 50 Aar. 20 Port. p. 125 Kr. hver Termin, $^1/_2$ f. mos. og $^1/_2$ f. luth., livsv. ORsagf. Warburg, Nørreg. 6.

530. **Meyer, M., Garverm., og Hustru,** f. Enker e. Tilskadek. og Døde ved Ulykkestilf. Ans. inden 1. Okt. Gross. F. Philipson, Palæg. 3.

531. **Meyer, N. L., Bogbinderm.,** f. Enker e. Bogbinderm. i Kbh. el. p. Fr.berg. Port. p. 100 Kr. og 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

532. **Meyer, S. J., Vekselmægler, og Hustru, Guldbryllupsl.,** f. Enker og Efterl. af Mæglere. Ca. 40 Kr. aarl., ford. Mæglerkorp.

533. **Michaelsen og Hustru,** f. Enker e. kbhske. Gross. 1 Port. p. 400 Kr. aarl., udb. 22. Aug. Gross.-Soc.

534. **Michelsen, Mine,** f. ug. Døtre el. Enker e. Borgere el. Embm. i Kbh. o. 50 Aar. 7 Port. p. 50 Kr. og 4 p. 60 Kr. aarl. Mag.

535. **Middelboe, Karen M.,** f. Konfirm. i St. Jakobs K. 2 Port. p. 40 Kr. aarl. Sognepr., Præstebol., Østerbrog.

536. **Minde om 1ste August 1828,** f. Enker og ug. Kv. af borgerl. St. 48 Port. p. 70 Kr. aarl. Kmr.herre, Greve Knuth, Frholms Kan. 16.

537. **Mitchell, Mary R.,** f. kbhske Lærerinder. 5 Port. p. ca. 90 Kr., livsv. Skoledirektøren.

538. **Mitchell, R. og W.,** f. o. 40 Aar gl. Enker og ug. forældrel. Døtre af kbhske. Embm., Hdl. og Haandv. Ca. 130 Port. p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

539. **Modeweg, Agentinde,** f. ug. Døtre af kbhske. Borgere el. Embm. Ca. 40 Port. p. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

540. **Modeweg, J. E., og Hustru,** f. ældre el. svagelige ug. kbhske. Borger- el. Embmsdøtre. Port. p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr.

541. **Mohr, Gjertrud M.,** f. kbhske. Enker m. Børn. 3 Port. aarl. Mag.

542. **Moltke, Greve,** f. ug. Døtre af Embm. 10 Port. p. ca. 400 Kr., livsv. Greve Moltke, Bregentved pr. Haslev.

543. **Monrad, D. G.,** f. Skolelæreres Efterl. t. Forb. t. Seminaristeks. Port. p. 140 Kr. i 1 à 2 Aar. Kultusm.

544. **Moresco, J.,** f. Syersker, d. h. arb. for Akts. Moresco i 20 Aar. Ans. i Jan. og Febr. Akts. Kontor, Østerg. 24.

545. **Mortensen, Inspektør,** f. Fattige p. Fr.berg. 2 Port. aarl. Fr.berg Kommbest.

546. **Moyel, F., Konditor,** f. Enker e. el. Døtre af Borgere i Kbh., fortv. Enker e. el. Døtre af Konditorer el. Bagere. 3 Port., livsv. Mag.

547. **Mule, Jfr.,** f. ug. Kv. af Embst. i Fyens St. 3 Port., livsv. Stiftamtm, Odense.

548. **Mundt, Konferensraad,** f. ug. upens. Kv. o. 40 Aar, 78 Port. p. 80 aarl. Mag.

549. **Mundt, Sadelmager,** f. Sadelmageres Enker 400 Kr. aarl., ford. Sadelmagerlavet.

550. **Munthe, Fru,** f. Professor- el. Præsteenker. 1 Port. p. ca. 60 Kr. aarl. Overform.

551. **Mussmann, Frue,** f. Fattige p. Fr.berg. 4 Port. aarl. Stiftsprovst Hoffmeyer, Pileallé 1.

552. **Mygind, Maskinfabr.,** f. Enker e. Arb. i Jernind. Port. p. 100—200 Kr., livsv. ORsagf. Mygind, Nørrevoldg. 9.

553. **Müller, Søstr.,** f. ug. Døtre af Hørkr. 2 Port. p. 50 Kr. aarl. Mag.

554. **Müller, Oberstløjtn., og Hustru,** 1) f. o. 30 Aar gl. Enker e. og Døtre af Embm. og Hdl. i Kbh. Indt. ikke o. 400 Kr. Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr. 2) f. ug. kbhske. Kv. o. 50 Aar. Mag.

555. **Müller, J. C. E., Frk.,** f. ug. kbhske. Kv. o. 50 Aar. Mag.

556. **Müller, L. C., Urtekr.,** f. Borgerfolk o. 50 Aar. 2 Port. p. 50 Kr. og 3 p. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

557. **Mynster,** f. Præsteenker el. ug. Præstedøtre i Sjæll. Stift. 1 Port. aarl. Kultusm.

558. **Mynster, Biskop, Jubilæumsl.,** f. ug. Præstedøtre i Sjæll. St. 9 Port. p. 80 Kr., livsv. og f. Skolelærerenker m. Sønner p. Seminarium 3 Port. p. 80 Kr. i indtil 3 Aar. Sjæll. Biskop.

559. **Møller, A. C. A. F., Kapt.,** f. Enker e. Medl. af Kbh.s Brandkorps. Borgerrepr.

560. **Møller, C. E., Pastor, og Hustru,** f. ug. Kv. (undtagelsesv. Enker), helst Præstedøtre i Fyens St. 6 Port., livsv. Stiftamtm., Odense.

561. **Møller, I. M. og A. J., Søstrene,** f. o. 50 Aar gl. ug. Kv. af Borgerst. (ikke Embedsst.) i Kbh. 1 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

562. **Møller, M., og Hustru,** f. ug. Kv. el. Enker o. 50 Aar. Port. p. 100 Kr. livsv. Borgerrepr.

563. **Møller, Margrethe E.,** f. Enker el. ug. Kv. Ca. 570 Kr., aarl., ford. Overform.

564. **Møller, S.,** f. ug. Kv. af Middelst. 6 Port. p. 73 Kr. aarl. Biskoppen i Odense.

565. **Møllmann, M. O., Frk.,** f. ug. o. 55 Aar gl. Døtre af Haandvm. el. Haandvsv. i Kbh. el. p. Fr.berg. Mag.

566. **Mørk, F. H., Frk.,** f. Enker og ug. Kv., Elever fra d. søsterl. Velgørenhselsk.s Skole. Henhv. 1 og 5 Port. p. ca. 30 Kr. aarl. Søsterl. Velgørenhedsselskabet.

567. **Nascou, Pastor,** f. faderl. Præstebørn til deres 20. Aar, 10 Port. p. 60 Kr. aarl., faderl. Skolelærerbørn til deres 18. Aar, 20 Port. p. 30 Kr. aarl., Præsteenker, 8 Port. p. 60 Kr., livsv., Skolelærerenker, 16 Port. p. 30 Kr, livsv., alt forsaav. Manden el. Faderen døde i Emb. p. Sjæll. Søges inden 1. Maj. Sjæll.s Biskop.

568. **Nansen, Frk.,** f. ug. Kv. af den dann. Kl. 2. Port. aarl. ORsagf. Bretteville, Vestergade 1.

569. **Neergaards, Propriet., Livsarvinger,** f. Trængende udenf. Fattigv. Port. p. 200 Kr., livsv. ORprok. Casse, Raadhusstræde 6.

570. **Neumann, Skibstømrer,** f. Enker e. og ug. Døtre af Skibtømrere. Port. p. 50 Kr., livsv. Nyboders Kommandant.

571. **Nicolai Kirkes Legat,** f. Enker. Ca. 200 Kr. aarl., ford. Kultusm. **Nicolai-Legat,** f. Fattige i det gamle St. Nicolai S. Ca. 190 Kr. aarl., ford. Stiftsprovst Paulli, Fiolstr. 8.

572. **Niedlich,** f. kbhske. Konfirmander. Udb. v. Paasket. St. Petri Kirkekoll. ORsagf. W. Krüger, Nytorv 17.

573. **Nielsen, F. W. og H. J., Brdr.,** f. nuv. el. fhv. o. 50 Aar gl. Tjenestep. i Kbh. el. p. Fr.berg, s. h. tj. mindst 5 Aar p. s. Sted. Port. p. 100 Kr., aarl. Mag.

574. **Nielsen, H., Landm., og Hustru, Mindel.,** f. Pers. i Toxværd S. el. Fr.berg Kommune. Sogneraadet i Toxværd og Fr.berg Kombest.

575. **Nielsen, H. C., Stiftamtmand, Jubilæumsl.,** f. Tjenestef. i Ribe Amt. 2 Port. p. 10 Kr. og 3 p. 20 Kr. aarl., 1 Port. p. 30 Kr. og 1 p. 50 Kr., livsv. Amtm. Ribe.

576. **Nissen,** f. Børn af Mødre, s. hører el. h. hørt t. Kbh.s Jurisdiktion, fortrv. Børn af Præster og Degne i Glostrup og Vallensbæk S. Til Underh. og Opdr. 20 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

577. **Nissen,** f. Piger, udg. fra d. søsterlige Velgørenhselsk. Skole, t. Brudeudst. Ca. 80 Kr. aarl. Selskabets Bestyrelse.

578. **N. N. og Hustru,** f. Enker m. Børn e. i Kbh. fødte Haandværkssv. Port. p. 50—100 Kr., livsv. Udb. 2. Maj. Borgerrepr.

579. **Nyboe, R., Kbm.,** f. Enker e. Hdl. og Haandv. 8 Port. aarl. Byraadet, Assens.

580. **Nyboe, R., Kbm.,** f. Enker el. Døtre af Arb. 6 Port. p. 100 Kr. aarl., Syge og Rekonvalesc. t. Behdl. og Oph. udenf. Hjemmet, Port. p. indt. 400 Kr., Enker og Døtre e. Hdl., Haandv. og Embm. 6 Port. p. 200 Kr. aarl. Sagf. Gyntelberg, Vejle.

581. **Nybroe,** 1) f. Enker p. Fr.berg, 4 Port. aarl. Stiftsprovst Hoffmeyer, Pileallè 1. 2) f. Trængende af Garnisons Menigh. Ca. 180 Kr. aarl., ford. Sognepr. v. Garnisons K., St. Kongensg. 21.

582. **Ny Carlsberg Arbejderl.,** f. syge Arbejdersker i Kbh., Fr.berg og Valby. Dir. C. Jacobsen, Ny Carlsberg.

583. **Nægler,** f. o. 40 Aar gl. ug. Kv. af d. dannede Kl., Døtre af Embm. el. a. lignende og Officersenker samt Efterk. af Off. t. Opdragelse. Port. p. 100 og 200 Kr. Mag.

584. **Nødlidende Enker, Stiftelsen for,** f. forældre- og faderl. Børn. Enker 16 Port. p. 40 Kr. aarl., Børn 18 Port. p. 52 Kr. aarl. Mag.

585. **Olga,** f. Døvstumme af Embedst., fortrv. Kv. 2 Port. p. 200 Kr., livsv. Gehejmeetatsr. Goos, Vendersg. 33.

586. **Olrog,** f. Døtre af Militære af Garnisons Menigh t. Konfirm. Udst. og Underst. Ca. 270 Kr. aarl., ford. Overintendant O. Hansen, Kirsteinsg. 2.

587. **Olsen, Kommerceraadinde,** f. Enker af den civ. Etat. Ca. 400 Kr. aarlig, ford. Skiftev. Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45, og Sognepr. v. Trin. K., Nørrevoldg. 38.

588. **Olsen, N. Chr., Fabrikant, og Hustru,** f. o. 50 Aar gl. Enker e. Haandvm. i Kbh. 47 Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr.

589. **Ormslev, J.,** f. Enker og ug. Døtre e. Kbm., Haandv. o. ligest. i Aarhus. Port. p. 50 og 100 Kr. Byraadet, Aarhus.

590. **Osten, I. C. v., Etatsr., og Hustru,** 1) f. Husvilde i Sundbyerne. Mag. 2) f. Enker og ug. Kv. i Kbh. og Amager Birk af Embst. el. bedre borgerl. St. Justitsm.

591. **Osten, A. S., v. d., Frk., Stiftelse,** f. adelige Frknr. Port. p. 100—600 Kr. aarl. Stiftamtm. i Odense.

592. **Owe, Johanne, S.,** f Enker e. el. Døtre af Vinh. 3 Port. p. 80 Kr., 1 p. 100 Kr. og 4 p. 200 Kr. aarl. Mag.

593. **Oxholm, Overkammerherre, og Hustrus Fond,** f. Tjenestef. 2100 Kr., ford. i Port. p. 100 og 200 Kr., livsv., f. Enker og Døtre e Embm. og Lærerinder 3000 Kr. ford. i Port. p. 200 og 400 Kr., livsv. HRsagf. Liebe, Bredg. 30.

594. **Paghs, Poul, Enke,** f. Enker e. og Døtre af Kbm. i Aalborg. Budolphi Kirkes Sognepr., Aalborg.

595. **Pallisen, Generalkonsul,** f. Søfolks Efterl. Ca. 112 Kr. aarl., ford. Sømandsforeningen.

596. **Paulli-Brun,** f. Enker e. kbhske Gross. 12 Port. p. 200 Kr., og f. Enker e. Hdlsbetj. 6 Port. p. 100 Kr., livsv. Gross.-Soc.

597. **Payberg,** f. unge Piger af Fr. berg Kommune til at komme i Virksomhed. 1 Port. hv. 2. Aar. Fr.berg Kommbest.

598. **Pers og Hustru,** f. o. 40 Aar gl. Enker og ug. Kv. samt f. Familier af Embeds- el. Borgerst. i Kbh. og p. Fr.berg, der ikke kan faa Alderdomsunderst. Port. p. 200 Kr (Familier) og 100 Kr. (Kv.) Fr.berg Kommbest.

599. **Petersen, Kapt., kgl. Hofvinh.,** f. ug. Kv. af d. bedre kbhske. Borgerst. Port. p. 300 Kr. og 400 Kr., livsv. Kbh.s Sygehjem.

600. **Petersen, Rektor, og Søster,** f. ug. Kv. Fortrv. Døtre af Overlærere og Adjunkter v. de lærde Statsskoler, navnl. v. Odense Kathedralsk. Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

601. **Petersen, D. S., Frue,** f. Søfolks Enker og Børn, særl ug. Døtre. Ca. 320 Kr. aarl., ford. Skipperforn.

602. **Petersen, M. og A., Søstrene,** f. ug Døtre o. 40 Aar af Hdl 3 Port. aarl. (e. Legatarers Død). Mag.

603. **Petersen, G. D. A., og Hustru,** f. Enker e. Hdls-, Skipper- og Mæglerst. Gross-Soc.

604. **Petersen, J. R., Kommandør, og Hustru,** f. ældre el. svage, uarbejdsd. ug. Kv. og Enker, der har været Diakonisser, Sygeplejersker, Asylbestyrerinder, Lærerinder el. lign., særl. i Holmens, Trinitatis og St. Jacobs Sogne. Sognepr. f. de nævnte Sogne (Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45, Trinitatis Sognepr., Nørrevoldg. 38, St. Jacobs Sognepr., Præsteboligen v. Kirken, Østerbrog.

605. **Petersen, L., Frk.,** f. Døtre af kbhske. Hdl. og Haandværksm. 1 Port. p. 156 Kr. livsv. Mag.

606. **Petersen, S., Frk.,** f. nuv. el fhv., fortrv. kbhske. ug., o. 45 Aar gl. Lærerinder. Borgerrepr.

607. **Peterson, Justitsr.,** f. juridiske Embm.s Enker og ug., faderl. Døtre o. 30 Aar. Indt. højst 800 Kr aarl. 4 Port. p. 400 Kr., livsv. HRsagf. Asmussen, Dr. Tværg. 40.

608. **Petresch, Gross., og Hustru,** 1) f. ug Kv. el. Enker o. 50 Aar gl., hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. Port. p. 100 og 200 Kr., livsv 2) f. o. 50 Aar gl. Tjenestep. Port. p. 80 Kr livsv., 3) f. Arbm.s Enker, ca. 26 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag

609. **Pflug,** f. ug. Kv. o. 25 Aar. Ca. 160 Kr. aarl., ford. Overform.

610. **Pingel, Charlotte,** f. o. 30 Aar gl., ug Døtre af Embm., Kunstnere og Videnskabsm., Sagf. og Læger. Port p. 60 og 100 Kr., livsv. Mag.

611. **Pinquez, Læge,** f. ug. Kv. o. 50 Aar. 5 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

612. **Piper, Bagerm.,** f. Enker e. ug. Døtre af Haandvm. i Kbh. Indtil videre Familielegat. Proprietær Emil Piper, Hummeltofte pr. Lyngby.

613. **Pløen,** f. Trængende p. Chr.-havn. Port. p. 30—50 Kr. aarl. Mag.

614. **Pontoppidan,** til Mejeridriftens Fremme i Jylland, f. Mejersker t. videre Udd. Foreningen af jydske Landboforeninger. Aarhus.

615. **Poulsen, A. H.,** f. Syge, navnl. Brystsyge. 4 Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

616. **Poulsen, B.,** f. Blinde og gl. svage Pers. i Fyens Stift. Henhv. 10 og 4 Port. p. 40 Kr. aarl. Biskoppen, Odense.

617. **Poulsen, E. F., Grosserer,** f. kbhske Tjenestep o. 50 Aar, s. h. tj. mindst 5 Aar paa et Sted. Port. p. 100 og 150 Kr., livsv. Mag.

618. **Povelsen, P., Etatsr., og Hustru,** f. ug. Døtre af Embm. og Off. Ca. 80 Kr. aarl., ford. Overform.

619. **Praem, J. O., og Hustru,** f. Syge og Fattige. Port. p. 50—100 Kr. livsv., og f. ug. Kv., hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. Port. p. 100 og 200 Kr. aarl Mag.

620. **Prieme, Justitsr., og Hustru,** 1) f. Lægeenker. Port. p. 200 Kr. aarl. Lægernes Enkekasse. 2) f. Enker e. fr.bergske Hdl. og Haandv. og f. Enker e. Arbm. Port. p. 200 Kr., livsv., samt f. Enker el. ug. Kv. p. Fr.berg. Port. p. 100 Kr., livsv. Fr.berg Kommunalbest.

621. **Præstø Amt,** Legat f. Enker og Døtre af Embm 6 p 200 Kr. og 2 Port. p. 400 Kr. livsv. Lensgreve Raben-Levetzau, Aalholm pr. Nysted.

622. **Puggaard,** f. Børn u. ulykkelige Forhold t. Opdr. Ca. 16000 Kr. aarl. ford. Borgm. Lehmann, Raadhuset.

623. **Quist, Jfr.,** f. Trængende i Holmens S. t. Huslhj. Ca 680 Kr aarl., ford. Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45.

624. **Raagaard, Isenkr.,** f. enlige Kv. o. 45 Aar, Enker el. ug. Kv. af Middelst. i Kbh., særl. Hdlsst. Port. p 200 Kr. aarl. (e. Legatarers Død). Isenkr. Holstebroe, Cort Adelersg. 8.

625 **Raben, Enkefrue,** f. trængende og svagelige Personer. 4 Port. p. ca. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

626. **Raben-Levetzau,** f. Enker og Døtre af Embm. i Præstø Amt. Port. p. 100 og 200 Kr., livsv. Lensgreve, Kmh. Raben-Levetzau, Aalholm pr. Nysted.

627. **Raben-Levetzauske Fond,** f. sociale Foretagender samt Kunst- og Videnskab. Andragende indsendes inden 1. Decbr. Kontor: Amaliegade 17.

628. **Ranch, C., Hof-Uhrmager,** f. o. 50 Aar gl., kbhske. og frbergske Enker e. Urmagere 1 Port. aarl. Urmagerlavet, Gothersg 16

629 **Rasmussen, H., Jernstøber,** f. Enker e. Arb. i Stifterens Firma. 3 Port. p. 156 Kr. aarl. Firmaets Kontor, Odense.

630. **Rasmussen, P., Malermester, og Hustru,** f. Syge fra Kbh. og Fr berg t. Fripl. p. Kommhosp. Mag.

631. **Ratzeburg, V.,** f. borgerl., ug. Kv. i Kbh. og p. Fr.berg t. Brudeudst. Port. p. 120 Kr. aarl. Borgerrepr.

632. **Samme,** f. fattige og svagelige Enker og ug. Kv. af borgerl. St. i Kbh. og p. Fr.berg. 35 Port. p. 80 Kr., livsv. Borgerrepr.

633. **Raven, B., Grosserer,** f. gl. Pers. og f. Børn (u. 15 Aar) t. Opdr. og Underh. Port. p. 50 Kr. halvaarl. Mag.

634. **Rée, B. og Marie,** f. Tjenestep. el. Syersker o. 50 Aar. ug. el. Enker, fortrv. e. M. besk. v. „Aalborg Stiftstidende". Port. p. 300 Kr. aarl. Fabrikant Seedorff. Strandvej 2.

635. **Reeh, Voldmester, og Hustru,** f. Konfirm. i St. Pauls K. t. Konfirmhj. 6 Port. p. 50 Kr. aarl. Sognepr., Lundsg. 3.

636. **Rehhorn, Frk.,** f. ug. Døtre af Medl. af Skipperforen. el. Skipperlavet. Ca. 150 Kr. aarl. (e. Legatarers Død), ford. Skipperforen.

637. **Rehling,** f. Kbm.s Enker og Døtre. 1 Port. p. 40 Kr. aarl. Mag.

638. **Reiersen'ske Fond,** f. Manufakturvæsenets og Industriens Udvidelse i Kbh. og de sjællandske Købstæder. Bl. a. f. literære Formaal og Rejsestip. (Port. p. 200—500 Kr.) Ans i Jan. Kontor: Holmens Kan. 16 (2—3).

639. **Reiersen, C. og Hanne Zeuthen,** f. ug. døvst. Kv. 1 Port. p. ca. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

640. **Reventlows Skolel.,** f. unge Mennesker t. Oplærelse p. Seminarier el. Højskoler. 6 Port. p. 100 Kr. aarl. og f. forældrel. Børn t. Opdr. i Asyler. Ans. inden Nytaar. Christianssædes Godskont. pr. Ryde.

641. **Risting, Urtekr., og Hustru,** f. kbhske Borgeres Enker t. Huslhj. 14 Port. p. 100 Kr., livsv. ORsagf. N. Heine, Raadhusstr. 3.

642. **Robin, Emile,** f. Døtre e. Mænd, henh. til d. d. Redningsbaades Besætn. Port. p. 70 Kr. aarl. Indenrigsm., og f. Enker e. Baadsm. i Redn.væsenet. 2 Port. aarl. Landbrugsm., samt f. Enker, hvis afd. Søn h. hørt til Redningsbaadene. 2 Port. livsv. Marinem., endelig f. Enker e. Formænd f. d. d. Redningsbaade, Port p. 100 Kr. livsv. Marinem.

643. **Roeskilde, Pastor, og Hustru,** f. Enker el. aldrende ug. Kv. af Embs- og Borgerst., o. 50 Aar gl., Indt. højst 200 Kr. aarl. Kv. i Køge Fortrin. 5 Port. p. 100 Kr. aarl. Sognepr., Køge.

644. **Rogenstrup, Frk.,** f. ug. Kv. af Middelst. i Randers. Port. p. 50 og 100 Kr. aarl. Byraadet, Randers.

645 **Ronge, Glash., og Hustru,** f. Haandværksfamilier m. mindst 3 Børn. Til Opdr. 2 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

646. **Ronstrøm, Frk.,** f. priv. Sygeplejersker, o. 50 Aar gl., i Kbh. Mag.

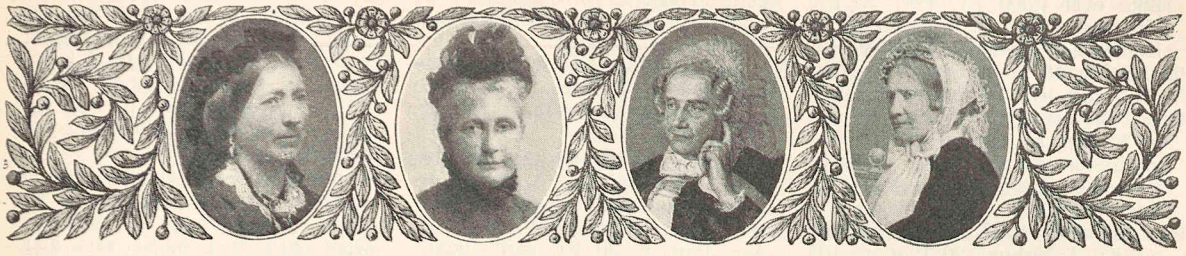

Enkefru Laura Jacobsen. Etatsraadinde Ida Ruben. Etatsraadinde Elise Tutein, f. Hvidt. Gehejmekonferentsraadinde Andræ.

647. **Rosenberg, Enkefrue, og Søn,** f. Familier af Borgerkl. el. Enker m. Børn. 16 Port p. 200 Kr., livsv. Mag.

648. **Rosenkilde, Mine,** f. kbhske. Privatlærerinder. 1 Port. p. 100 Kr. livsv. Mag.

649. **Roskilde Sparekasse,** f. Enker og o. 40 Aar gl. ug. Døtre af Middelst. i Roskilde og Omegn. 40 Port. p. 100 Kr. aarl. Sparekassens Kontor, Roskilde.

650. **Rosted, Justitsraadinde,** f. Fattige i forrige Nicolaj Sogn. Sognepr. v. St. Pauls K., Lundsg. 3.

651. **Rothe, Frk.,** f. Embm.s el. Borgeres ug. Døtre. 1 Port. aarl. (e. Legatarers Død el. Gifterm). Mag

652. **Rothenborg, D. Ph.,** f. Familier el. ug. Pers. o. 40 Aar t. Huslhj. 5 Port. p. 66 Kr. aarl. Udb. 7. Aug. Borgerrepr.

653. **Rothenborg, P., Guldsmedem.,** f. Familier t. Huslhj. 5 Port. p. 140 Kr. aarl. Borgerrepr.

654. **Rottbøll, Ida V.,** f. ug. Døtre af Embm. el. Borgere. Port. p 200 Kr. aarl. Borgerrepr

655. **Rovsing, E., Frk.,** f. Skuespillerinder v. d. kgl. Teater. Teaterchefen.

656. **Rovsing, M., Fru,** f. kv. Haandvlærl. Port. p 10 Kr. maanedl. i 3 Aar. Frk. Sofie Alberti, Gl. Mønt 1.

657. **Ruben, B., Etatsraad,** f. kbhske Arbejdersker o. 55 Aar, s. e. 10 Aars Arb. i s. Fabrik ikke længere k. arb. Port. p 100 Kr. Mag.

658. **Ruben, Ida, Etatsraadinde,** bl. a. f. Friskolebørn, Stifterinden, Kronprinsesseg. 8.

659. **Rudolphi,** f. kbhske. Borgerbørn (10—18 Aar) t. Underv. 10 Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

660 **Ryan, Fru,** f. Enker og ug. Kv. o. 40 Aar, s. h. kendt bedre Kaar. 40 Port.; deraf 10 p. 400 Kr.; Resten i Port. fra 200 Kr. 10 saad. bortg. af H. M. Kongen, Henv. t. HRsagf. Lunn, Amagertorv 1.

661. **Samme,** f. kbhske. Lærerinder og Syersker o. 50 Aar (undtv. 40—50 Aar) gl., helst ug. Port. p. 200 Kr. Hofjægerm. Treschow, Torbenfeldt pr. Mørkøv.

662. **Rydendahl,** f. aldrende, ug. Kv. Port. p. 40 Kr. livsv. Borgerrepr.

663. **Ræder, Fruerne,** f. Døtre e. kgl. Embm. el. Borgere. 2 Port. livsv. Borgm., Horsens.

664. **Rønnenkamp,** f. Kv. i St. Petri Menighed. 4 Port. aarl. St. Petri Kirkekoll., Form. ORsagf. W. Krüger, Nytorv 17.

665. **Rønnenkamp, Kammerherreinde,** f. ældre, ug. dannede Kv. 25 Port. p. 100 Kr., 25 p. 200 Kr. og 25 p. 300 Kr., alm. livsv. HRsagf. Liebe, Bredgade 30, (10—12).

666. **Rørbye, Frue,** f. Enker el. Børn e. d. Kystboere, forulykkede v. Redningsfors. Port. p. 50 og 100 Kr. aarl. el. f. fl. Aar., evtl. livsv. (udb. først e. Legatarers Død). Marinem.

667. **Sabel, Madam,** f. kbhske. Pigebørn indtil Konfirm. t. Opdr. 1 Port. p. ca. 78 Kr. aarl. Borgerrepr.

668. **Sagf.s Understfond,** f. Enker og Børn (u. 18 Aar) af Sagf. Foren. Medl. HRsagf. Liebe, Bredg. 30.

669. **Salmonsen, Bella, Frk.,** f. ug. o. 50 Aar gl. Døtre af kbhske. Borgere. 1 Port. aarl. Mag.

670. **Salomonsen, E. W.,** f. Efterl. af nuv. el. fhv. Købmænd, Mæglere, Søfarende el. Haandv. i Kbh. t. Huslhj. 40 Port. p. 100—500 Kr. aarl. ORsagf. Nathansen, V. Boulevard 34.

671. **Sandholdt, Oberst, og Hustru,** f. Enker el. ug. Døtre e. Officianter i Artilleriet. 3 à 4 Port. p. 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

672. **Sass, B. W., Gross.,** f. Handelsbetj. og Kontorister. 8 Port. p. 200 Kr. livsv. Handels- og Kontoristforen., Kongens Nytorv 6.

673. **Sass, V., Gross.,** f. Hdls, Mæglers og Vekselereres Enker og Døtre o. 40 Aar. Port. p 100—400 Kr., livsv. Mag.

674. **Sass, M. W., Etatsr.,** f Enker og Døtre e. Gross. 2 Port. p. 200 Kr., livsv. Gross.-Soc.

675. **Sass, M. V. A. og C. J.,** f. Børn af Gross. og Detailhdl. t. Skolep. 10 Port. p. 100 Kr. aarl.; og f. Enker e. Gross. og Detailhdl. 7 Port. p. 200 Kr. aarl. Gross.-Soc.

676. **Schacke, Frk.,** f. ug Døtre (o. 56 Aar) af Haandvm. 8 Port. p. ca. 50 Kr. aarl. Borgerrepr.

677. **Schade, August,** f. Enker og Døtre e. Skibsf. og Styrm., fortrv. i Kbh. Henhvs. 2 Port. p. 200 Kr. og 2 p. 300 Kr., livsv. Mag.

678. **Schade, J., Forstraad, og Hustru,** f. Enker og Døtre e. d. Forstembm.: Skovriderenker 2 Port. p. 400 Kr., Skovfogedenker 2 Port. p. 200 Kr. og Skovløberenker 4 Port. p. 100 Kr. aarl. Landbrugsm.

679. **Scharling, C. E., Prof.,** f. Døtre af Prof v. Kbh.s Universit. Universit.

680. **Scharling, P., Sognepr.,** f. faderl. ug. Døtre o. 40 Aar e. Præster i Sjæll. og Aarhus St. Universit.

681. **Scheel, Gehejmeraad,** f. Enker el. Døtre e. jur. Embm. 2 Port. aarl. Justitsm.

682. **Scheel-Cicignons,** f. Enker og ug Kv. 10 Port. p. ca 57 Kr. aarl., 4 p. ca. 142 Kr. og 1 p. 285 Kr. aarl. Biskoppen, Odense.

683. **Scheer, Enkefru,** f. o. 45 Aar gl. ug. Kv. og Enker i Kbh. og p. Fr.berg. 4 Port. p 50 Kr. aarl. Borgerrepr.

684 **Schiernoff, Enkefru,** f. kbhske Enker el. ug. Kv o 40 Aar. Ca. 200 Kr. ford. i 3 Port., livsv. Mag.

685 **Schioldann, Murerm. og Hustru,** f. Døvstumme. Mag.

686. **Schiønning, Konferensr., og Hustru,** f. Enker e. og Døtre af kbhske. Embm. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

687. **Schiøtt,** f. Enker i Helligaands S., Sognepr., Ny Vesterg. 1.

688. **Schjelderup, Manufakturh. og Hustru,** f. Enker og Børn af Skolel. i Sjæll. St., navnlig Holbæk Amt, t. Underh., Udd., Brudeudstyr. „Holbæk Amts Understøttelsesf. f. Skolelæreres Efterladte", Holbæk.

689. **Schlegel, Gehejmekonferensraad, og Hustru,** f. afd. Embm.s Døtre i Kbh. o. 40 Aar gl, ug. el. Enker. 4 Port. p. 100 Kr, 26 p. 200 Kr. Mag.

690. **Schmettau, Greve, og Hustru,** f. o. 35 Aar gl. ug. Kv. el. Enker af Adels.- el. Middelst., Aarsindtægt

ikke over 1,000 Kr. Port. p. 100 Kr., livsv. Bielke'ske Legaters Best. Kontorchef Krenchel, Kochsv. 8.

691. **Schmidt, Søstr.,** f. fhv. Husjfr. 4 Port. livsv. Stiftamtm. f. Sjæll.

692. **Schmidt, B., Frk.,** f ug. Kv. o. 50 Aar af dannede Kl., fortrv. gl. Lærerinder el. Døtre af Raadmænd el. Højesteretsadvokater 1 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

693. **Schmidt, C. M., Kbm.,** f. ældre ug. Kv. i Aarhus. 20 Port. p. 100 Kr., aarl. Byraadet, Aarhus.

694. **Schmidt, Maren og Gertrud,** f. Enker og ug. Døtre (o. 35 Aar) e. Borgere. 3 Port. p. 80 Kr. m. v. aarl. Byraadet, Randers.

695. **Schmidt-Sølling,** f. Enker el. ug. Døtre e. kbhske. Hdl. Port. p. mindst 200 Kr., livsv. Fhv. Klædehandler W. Sølling, Holm. Kan. 16.

696. **Schou, Etatsr., og Hustrus' Stiftelse,** f. Enker og ug. Kv. Understøttelser p. 100—900 Kr.; Syge- og Skolehj. 520 Kr. aarl., ford.; aldrende Tyende, 14 Port. p. 40 Kr. aarl. og Piger, der ægter en Embm., en Haandv. el. a. Borger, t. Brudeudstyr 1000 Kr. Dir. Krüger, Gl. Torv 22 (12—2).

697. **Schoubye, Pastor,** f. Enker el. Faderløse. 3 Port. aarl. Stiftamtm., Skanderborg.

698. **Schow, Klokker,** f. Trængende i Helligaands S. Mag.

699. **Schows Enke,** f. Borgeres Enker. 15 Port. p. 40 Kr. aarl. Borgerrepr.

700. **Schriche, Sognedegn,** f. gamle svage Pers. i Helligaands S. 10 Port. p. ca. 24 Kr. livsv. Sognepr. v. Helligaands K, Ny Vesterg. 1.

701. **Schrøder, Malerm., og Hustru, Jubilæumsl.,** f. Maleres Enker. 1. Port. p. 40 Kr. aarl. Malerlavet.

702. **Schumacher, W.,** f. Kv. af d. højere Middelst. i Kbh. el. p. Fr.-berg, o. 30 Aar ug. el. Enker, ikke o. 600 Kr. aarl. Indtægt. Port. p. 400 Kr., livsv. Mag.

703. **Schwensen, R. D.,** f. ug. Kv. udenf. Fattigv., s. h. kendt bedre Kaar. 2 Port., livsv. Byraadet, Faaborg.

704. **Schütz, Fideikommis,** f. Embm.s Enker og faderl. Børn. Port. p. 50—75 Kr., aarl. Udb. i Maj og Decbr. Justitsm.

705. **Schønberg, Justitsr.,** f. ug. Døtre af afd. Embm. 2 Port. p. ca. 200 Kr. aarl. Mag.

706. **Schøtt, C. P.,** f. Enker el. o. 40 Aar gl. ug. Døtre e. kbhske. Gross. 13 Port. p. 400 Kr., livsv. Udb. 17. Nov. Gross.-Soc.

707. **Sehestedt-Juul,** f. Fattige p. Landet i Fyens St., o. 60 Aar, fh. Medl. af fynske Brandass.-Selsk. samt Tilskk. v. Brande, der vedr. dette Selsk., h. Fortrin. Port. p. 20 og 100 Kr. aarl. Godskontoret, Lykkesholm pr. Ellested.

708. **Sejl-, Flag- og Kompasmamagerlavet,** f. Enker e. el. Døtre e. fhv Medl. af Lavet. 2 Port. p. 22 Kr. aarl. Mag.

709. **Sevel, Skibskapt., og Hustru,** f. d. d. Redningsv t. Enker e. Omkomne i Rednvæsenets Tjeneste, samt saad.s Børn under 15 Aar. Port. p. 20 Kr. aarl. Indenrigsm.

710. **Sibbern, Overlærer,** f. ældre ug. Lærerinder. 2 Port. p. ca. 120 Kr. aarl. Mag.

711. **Siesbye, O.,** f. fhv. Sproglærerinder v. kbhske og frbergske højere Privatskoler. 2 Port. aarl. Forenede Latin- og Realskolers Kont., Frederiksberggade 2.

712. **Simonsen,** f. Lægeenker t. Huslejehj. 2 Port. p. ca. 75 Kr. aarl. Lægernes Enkekasse.

713. **Skolelegat,** de „32 Mænd"s 15 Pladser i Efterslægtsselsk. Realskole i Kbh., navnl f. Børn, hvis Fædre h. gj. s fortj. af Byen Kbh. Borgerrepr.

714. **Skolelegat, d. lille,** f. Børn fra 6 Aar til Konfirm. af Gross. i Kbh. 30 Port. p. 100 Kr. aarl. Udb. i Dec. Gross.-Soc.

715. **Skrike, Overavditør,** f. Militæres Børn. 5 Port. p. 36 Kr. og 2 p. 70 Kr. aarl. Krigsmin.

716. **Smidt, Jfr., og Søster Elisabeth Heiberg,** f. Enker e. og ug. Døtre af Bryggere og Kræmmere. 7 Port. p. 80 Kr., livsv. Mag.

717. **Smith, Enkefrue,** f. Enker og ug. Kv. 20 Port., livsv. Byraadet, Aalborg.

718. **Smith, Frkr.,** f. ældre ug. Syersker i Kbh. og Omegn, fortrv. fra „Goldschmidts Mag." Port. p. mindst 50 Kr., livsv. Mag.

719. **Soetmann,** f. kbhske Fattige. Provst Fenger, Ny Toldbodg. 45.

720. **Soldenfeldt, Brdr.,** f. ug. Døtre af afd. Embm. og Bestillm. 12 Port. p 100 Kr. og 4 p. 200 Kr., livsv. f. o. 50 Aar gl. kbhske. Lærerinder, Husjfr., Syjfr. o. a. Kv. i lign. St. Port. p. 100 Kr., livs. Mag.

721. **Spannjer, Skomagerm.,** 1) f. Enker, Forl., Separ., og frask. Hustr. og ug. Piger i Kbh. og p. Frberg. 20 Port. p. 100 Kr., 10 p. 200 Kr., livsv. Borgerrepr. 2) f. gl. og svage Pers. i Kbh. og p. Frberg til Huslejehj. 33 Port. p 80 Kr. aarl., til Brændselshj. 34 Port. p. 40 Kr. aarl. Borgerrepr. 3) f. Døtre af kbhske Haandv., som indg. Ægteskab m. Haandv. Port. p. 500 Kr. hv. a. Aar og 4) f. Brandmænds Enker, 20 Port. p. 50 Kr. aarl. Legatets Kont. Palæg. 8 (10—1).

722 **Sponneck, Greve,** fortrv. f. Embm.s Døtre. 6 Port. aarl. Sognepr. ved Helligaands K., Ny Vesterg. 1.

723. **Stage, D., Enkefrue,** f. Enker e. el. ug. Døtre af Embm. i Kbh. el. p. Frberg. 4 Port. p. 300 Kr., livsv. HRadvokat Nellemann, Frederiksholms Kan. 20.

724. **Stampe, Gehejmeraadinde,** f. Enker i Kbh. 20 Port. p. 80 Kr. livsv. og f. Børn p. 7—15 Aar t. Opdr. 30 Port. p. 60 Kr. aarl. Mag.

725. **Steenballe,** f. Urtekr.s Enker. Ca. 40 Kr. aarl. ford. Urtekr.-Foren.

726. **Steinhardt,** f. Syge og Trængende i 9 kbhske. Sogne i Stadens ældre Bydele. Overform.

727. **Steinmann, Generalløjtn.,** f. Enker e. el. Døtre af Off. og Uoffi. 400 Kr. aarlig i Port. p. 50 og 100 Kr. Krigsmin.

728. **Stephansen, Admiralinde,** f. ug. Døtre af Søoff. 1 Port. p. ca. 100 Kr. aarl. Holmens Provst, Ny Toldbodg. 45.

729. **Stoltenberg, Etatsr., og Hustru,** f. Enker e. Embm. el. Borgere i Kbh. o. 45 Aar el. m. ufors. Børn. Port. p. 200 Kr., livsv. Mag. f. ug. Døtre af Embm. og Borgere i Kbh. Port. p. 200 Kr., livsv. Mag. og f. kbhske o. 50 Aar gl. el. svagel. Tjenestep., s. h. tj. 10 Aar i s. Pl. 20 Port. p. 100 Kr. aarl. Kv. Det kvindel. velg. Selsk.

730. **Stocken, v., Generalinde,** f. Piger el. Koner, der i 10 Aar har tjent samme St. 1 Port. p. ca. 23 Kr. aarl. og f Trængende, 10 Port. p. Ca. 80 Kr. aarl. Borgerrepr.

731. **Suhr, Etatsr., og Hustru,** f. ug. Døtre e. afd. Embm. 50 Port. p. 100 Kr. og 50 Port. p 200 Kr. aarl. Mag.

732. **Suhr, Etatsr., og Hustrus, Stiftelse,** f. Slægtn. af M., s. er el. h. v. Medl. af Borgerrepr. el. Mag., kbhske. Retter el. Rigsd. 24 Port. p. 100 Kr., 22 p. 200 Kr., 8 p. 400 Kr. og 8 p. 600 Kr., livsv. Stiftelsens Kontor, Gl. Torv 22, Mand. og Onsd. Kl. 2—4.

733. **Suhr, Pastor, og Hustru,** f. Enker og ug. Døtre af Embm., især gejstl. og fortjente Borgere i Kbh. Pastor Suhrs kv. Konfirm. og disses Døtre Fortrin. 14 Port. p. 20 Kr., halvaarl. Sognepr. v. Helligaands K, Ny Vesterg. 1.

734. **Suhr, C. E., Pastor, og Hustru,** f. Enker og ug. Døtre e. Præster. Fortrv. fra Lunde Herred. Port. p. 80—300 Kr. aarl. Biskoppen, Odense.

735. **„Svanen", Skonnerten, Jubilæumsl.,** f. Søfolks Enker t. Huslejehj. Ca. 80 Kr. aarl., ford. Sømandsforen.

736. **Svitzer, Susanne C.,** f. ug. Præste-, Degne- og Borgerdøtre i Fyens Stift. 6 Port. p. 29 Kr. aarl. Stiftsprovsten, Odense.

737. **Sweder, Sophie,** f. Kv. Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

738. **Sünckenberg,** f. Enker. 2 Port. p. ca. 20 Kr. aarl. Sognepr. v. Vor Frelsers Kirke, Brobergsg. 3.

739. **Syndergaard, Brændevinsbr., Raadm.,** f. unge Menn. t. Udd. i Haandv. e. lign. ved Skoler i Kbh. fortrv. Elever fra d. foren. Kirkesk. og Opfostrh. Port. p. 200—250 Kr. aarl. event. fl. Aar. Mag.

740. **Sødring,** bl. a. f. Kunstneres Enker. Port p. 200 Kr., livsv. Kunstakademiet.

741. **Sørensen, G., og Hustru,** f. kbhske. Høkeres Enker, frasep. el. frask. Hustruer. Port. p. 80 Kr. aarl. Mag.

742. **Sørensen, Karen,** f. Enker el. ug. Kv. af Almuekl. 3 Port. p. 100 Kr., livsv. Mag.

743. **Sørensen, L. & A.,** f. unge Menn., der inden 20 Aars Ald. h. beg. at læse til Artium. Kultusm.

744. **Taagerup, Brygger, og Hustru,** f. kbhske. Familier m. Børn u. 18 Aar. 3 Port. p. 50 Kr. halvaarl. Mag.

745. **Taagerup, Partikulier, og Hustru,** f. o. 30 Aar gl. ug. Kv. af borgerl. Fam., s. h. kendt bedre Kaar. Port. p. 100 og 200 Kr., livsv. Kontor Dyrkøb 7 (ORsagf. N. Hallager).

746. **Taastrup,** f. Enker og ug. Kv. af Borger- og Embst. 4 Port., livsv. Byraadet, Kallundborg.

747. **Tachou, Flora,** f. ug. kbhske. Kv. o. 50 Aar. 2 Port. aarl. Borgerrepr.

748. **Tesch, Bagermester,** f. Bageres Enker og Døtre. 18 Port. p. 80 Kr. aarl. Bagerlavet.

749. **Tetens, Stiftamtm., og Hustru,** f. o. 40 Aar gl. ug. Døtre af kgl. Embm. Port. p. 100, 200 og 400 Kr., livsv. Stiftamtm. o. Sjæll. St.

750. **Thaarup, Vinh., og Hustru,** f. Vinhandleres Enker. 2 Port. p. 80 Kr., livsv. Borgerrepr.

751. **Thorsen, Madam,** f. ældre Enker og ug. Kv. Port. p. 40 – 50 Kr. aarl. Byraadet, Randers.

752. **Thorsøe, Murerm., og Hustru,** f. Enker e. Haandværksm. i Kbh. 5 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

753. **Thorup, Kancelliraadinde,** f. o. 50 Aar gl. ug. Borgerdøtre i Kbh. og Roskilde, s. h. ern. s. v. Haandarb. Port. p. 200 Kr. ORsagf. H. F. Helweg-Larsen, Nørreg. 39.

754. **Thorup, Ole,** f. aldrende Ægtef., der h. h. Sølvbryllup. 11 Port. p. 100 Kr. aarl. ORSagf. H. F. Helweg-Larsen, Nørreg. 39.

755. **Thorsøe, Murermester, og Hustru,** f. Enker e. Haandværksm. 5 Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

756 **Thune, Brdr.,** f. ug. Kv. af borgerl. St. Port. p. 200 Kr., livsv. Dispachør Middelboe, St. Annæ Plads 26.

757. **Thyme, og Hustru,** f. Enker i St. Petri og i fr. ref. Menigh. Henhv. 3 og 2 Port. aarl. St. Petri Kirkekoll. ORsagf. W. Krüger, Nytorv 17.

758. **Tobakspinderlavet,** f. Tobakspinderm.s Enker. Borgerrepr.

759. **Toft,** f. Enker e. Medl. af Lægernes Enkekasse. 2 Port. p 100 Kr. aarl. Lægernes Enkek.

760. **Topp, A. L., Mindel.,** f. Trængende, navnl. i Viborg St, s h. kendt bedre Kaar. 1 el. fl. Port., livsv. Justitsr., Herredsfuldm. C. Ewald, Løgstør.

761. **Tornberg, Bogtrykkersvend,** f Typografers Enker. Port. p. 12 Kr. udb. i Beg. af Aaret. Borgerrepr.

762. **Tottenberg, F. F.,** f. Enker og ug. Kv. af Borgerst. p. Frberg. Port p. 100 Kr., livsv. og f. Pers. navnl. af Arbejderkl. p. Frberg. Port. p. 80 Kr., livsv. Frberg Kommunalbest.

763 **Tranekjær, og Hustru, Jubilæumsl.,** f. Malerm.s Enker. Malerl.

764. **Trellund, Frue,** f. Borgerenker. 2 Port. p. 80 Kr., livsv. Mag.

765. **Treschow, Pengefideikommis,** 1) f. Døtre af veltjente højere Embm. 10 Port. p. 400 Kr. aarl. 2) f. Enker og ug. Døtre e. Embm. Henholdsvis 20 og 30 Port. p. 200 Kr. aarl. 3) f. Enker og ug. Kv. 50 Port. p. 160 Kr. aarl. 4) f. ukonf. Børn, ca. 40 Port. p. 100 Kr. aarl. 5) f. f. Kunstnere, 2 Aar i Træk, f. Skuesp. v. kgl. Teater, 3die Aar, f. Malere, 4de Aar, f. Billedh. ca. 200 Kr. aarl., 6) f. danske og norske Piger t. Brudeudstyr. 2 Port. p. 200 Kr. aarl. i 3 Aar danske og i 3 Aar norske, samt et Mindel. om Kong Chr. IX og Dronn. Louise f. danske Piger. 2 Port. p. 1200 Kr. aarl., der udb. 8. Apr. og 7. Sept. Godskontoret, Brahesborg pr. Assens.

766. **Trier, A., Gross., og Hustru,** f. o. 40 Aar gl. kbhske. Borgerdøtre, 4 Port. p. 100 Kr., livsv., og f. Lærerinder 4 Port. p. 100 Kr., livsv. Cand. phil. H. Trier, Slotsholmsg. 12.

767. **Tryde, Stiftsprovst, Jubilæumsl.,** f. o. 30 Aar gl. ug. Kv. 1 à 2 Port., livsv. Sognepr. v. Frue K., Fiolstr. 8.

768. **Tscherning,** f. Enker og ug. Kv. o. 50 Aar, s. i 10 Aar h. oph. s. i Kbh. Port. p. 200 Kr., livsv. Mag.

769. **Tutein, Søsk.,** f. Enker el. ug. Kv. af Middelst. udenfor Fattigv. fortrv. Medl. af d. tysk-reform. Menigh. 1 Port f. 5 Aar ad Gangen. Overform.

770. **Tutein, Elise, f. Hvidt,** f. Kv., der have kendt bedre Kaar og er af Tutein'ske el. Hvidt'ske Slægt, el. h. tjent i 10 Aar i en af disse Sl., el. Døtre af Gross., Kbm., Skibsf., el. kgl. Embm. i Kbh. el. Kbh.s Amt. HRassessor Hvidt, St. Knuds Vej 36.

771. **Tuxen, G. E.,** f. Navigationslæreres Enker. Navigationsdir., Kommandør Bildsøe, St. Jacobsg. 9.

772. **Tøffelmagerforen. af 1876,** f. Enker e. Tøffelm. 1 Port. p. ca. 12 Kr. aarl. Mag.

773. **Ubekendte Stifter,** f. Enker og ug. Kv. Ca. 260 Kr. aarl., ford. Sjæll. Biskop, Nørreg. 11.

774 **Unavngiven,** f. Snedkeres Enker el. Børn. Mag.

775. **Understøttelsesfonden,** f. Enker og ug. Kv. af Embeds- og Borgerst. i Kbh. 12 Port. p. 80 Kr., livsv. Mag.

776. **Understøttelsesfonden,** f. Jordem. Prof. Leop. Meyer, Rigshosp.

777. **Understøttelsesl.,** f. Børn i Borger- og Almueskoler. Port. p. 9 Kr. aarl. Skoledirektionen.

778. **Understøttelsesl. af 7de Novbr.,** f. kbhske Lærerinder. 4 Port. p. 100 Kr., livsv. Borgerrepr.

779. **Unsgaard, Stiftamtm.,** f. Enker i Odense Amt. 2 Port. aarl. 1 for Købst., 1 for Land. Byraadet, Odense.

780. **Ursin, Stiftsprovstinde,** f. ældre ug. Kv. i Viborg, Asmild el. Tapdrup. 4 Port., livsv. Udb. 4. Novbr. Byraadet, Viborg.

781. **Wad. O. S.,** f. Urtekræmmeres Enker. 4 Port. p. 40 Kr. aarl. Urtekr.-Foren, Gl. Torv 16.

782. **Wagner, Fru,** f. familieforsørgende, enlst. Kv. Laan m. Tilbageb. paa 5 Aar. ORsagf. Rothenborg, Skinderg. 38.

783. **Vahl, General,** f. Enker e. Artilleriuoff. 2 Port. p. ca. 20 Kr. aarl. Artilleriuoff Understøttelsesf. Bogholder F. Foss, Hærens Lab., Refshalevej.

784. **Wain, Etatsraadinde,** f. Enker e. Maskinm. Port. p. 40 Kr. 2 G. aarl. Maskinmestrenes Foren. samt Enke- og Pensionsk. af 1873, Maskinm. Gjetting, Sønderborgg. 4.

785. **Valentin, Frk.,** f. ældre ug. Døtre af afd. Embm. og Borgere i Kbh. 10 Port. p. 100 og 5 p 200 Kr. aarl. Borgerrepr.

786. **Wallmoden,** f. Embm.s Enker og Børn. Port. p. 300 Kr. aarl. f. Sønner, evt t. opn. af Embeks. 400 Kr. f. Døtre, evt. livsv. 500 Kr. f. Enker, evt. livsv. ORsagf., Justitsr. Nyholm, Raadhusstr. 7.

787. **Walsøe, Handelsagent,** f. fattige Børns Juleglæde. Mag.

788. **Warburg, Strømpefabr.,** f. enligt st. Kv. af Embeds- og Borgerst., som er i Trang i Forh. t. deres soc. Stilling. Port. p. 100 – 400 Kr. aarl, evt. livsv. Departementshef Wulff, Amalieg. 40.

789. **Weck, Fru,** f. aldr. ug. Borgerdøtre. Port. p. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

790. **Wederkinck, Fru,** f. Enker og ug. Døtre af kgl. Embm. og Købm. i Fyens Stift. 21 Port. p. 40—60 Kr. aarl. Graabrødre Hosp., Odense.

791. **Wegener, Skydefond,** f. Enker e. Off. i Kbh.s Borgerv. og i Kbh.s Væbning. Port. p. 200 Kr. aarl. Krigsmin.

792. **Wegener, Frk.,** f. ug. o. 50 Aar gl. Kv. i Kbh. el. p. Frberg. Port. p. 50 Kr. livsv. Mag.

793. **Weidemann,** f. Trængende p. Frberg. Udb. i Juni og Decbr. Stiftsprovst Hoffmeyer, Pilealle 1.

794. **Vejle Hospital,** f. Kv. udenf. Hospitalet. 4 Port. p. 34 Kr., 1 p. 40 Kr. aarl. Stiftamtm., Vejle.

795. **Weinwick, Etatsr., og Hustru,** f. kbhske. Borgerdøtre o. 40 Aar Ca 3100 Kr. ford. i Port. p. 80 Kr., livsv. Borgerrepr.

796. **Weng, Frk.,** f. ug. Kv af Borgerst., som ern. s. selv, er o. 30 Aar gl og svagel. Ca. 80 Kr. aarl. ford. Mag.

797. **Wesenberg, E. og B.,** f. o. 30 Aar gl. Præstedøtre fortrv. fra Aalborg. 10 Port., livsv. Stiftsprovsten, Aalborg.

798. **Vestberg, Brygger, og Hustru,** f. ug. Kv. o. 30 Aar. 5 Port. p. ca. 200 Kr., livsv. Driftsbestyrer Vestberg, Kastelsvej 21.

799. **Westberg og Tvedes Stiftelse,** f. Trængende. Port. p. c. 200 Kr. aarl. Dir. Bruhn, Frydendalsvej 23.

800. **Westrup, Herredsf., og Hustru,** f. ældre Damer fortrv. af d. jur. Embkl., Enker og ug. faderl. Døtre o 30 Aar. Indt. ikke o. 800 Kr. Port. p. 400 Kr., livsv. HRsagf. F. Asmussen, Dronn. Tværg. 40.

801. **Vett, Emil, Gehejmeetatsr., og Hustru,** f. Patienter p. Nationalforen s Sanatorier v. Udskrivningen, særl. f. Børn p. Julemærke-Sanatoriet. Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse, Cityg. 22.

802. **Vette,** f. Enker og faderl. Kv. af Middelst. Port. p. 64 Kr., livsv. Pastor Lampe, Larslejstræde 2 (1—2).

803. **Weygaard,** f. Skolebest s Enker i Helligaands S. Ca. 60 Kr. aarl. ford. Sognepr. Ny Vesterg. 1.

804. **Viborg Stifts verdslige Enkekasse,** f. ug. Døtre af kgl. Embs. og andre Mænd i Stiftet. Port. p. 40, 60 og 80 Kr., livsv., ford. Stiftamtm., Viborg.

805. **Wiborg, C. P. S.,** f. Enker e. Postmestre. Justitsm. (2. Ekspkt.)

806. **Wiegandt, L., og Hustru,** f. Enker e. Barb. og Frisør. Barber- og Frisørforeningen af 25. Febr. 1861, Nørrebrog. 12.

807. **Viertel, Jfr.,** f. Enker p. Fr.-berg t. Huslhj. 10 Port. 140 Kr., livsv. Provsten p. Fr.berg, Pileallé 1.

808. **Wildenrath, Pouline,** f. Døtre af kgl. Embm. 2 Port. p. 80 Kr., livsv. Mag.

809. **Wilder, Lars,** f. Medl. af d. tyske Menigh. p. Chrhavn Port. p. 15. Kr. kvartaarl. Mag, og f. Medl. af Frelsers K.s Menigh. Port. p. 15 Kr. kvartaarl. Sognepr. Brobergsg. 3.

810. **Wilhelm og Wilhelmine,** f. Enker og Fam af Købmdsst. 10. Port. p. 400 Kr. aarl. Gross. Soc.

811. **Vilhelmine Stiftelsen,** f. Døtre af kgl. Embm. t. Brudeudst. 4 Port. p. 1000 Kr. aarl. H. M. Kongen. Ans. inden 1 Okt. Henv. t. Kontorchef Olesen, J. E. Ohlsensg. 5.

812. **Will, C., og Therese,** f. Enker e. Skibsførere og Styrm. Port. p. 35 Kr. udb. 15. Juli og 15. Jan. Den alm. d. Skibsførerforen. af 1874, St. Annæ Pl. 13.

813. **Winberg, Snedkersv.,** f kbhske Snedkermestres Enker. Mag.

814. **Winkler,** f. Enker e. Distriktsl. 10 Port. p. 80 Kr. aarl. Lægernes Enkekasse.

815. **Wittrop, Jfr.,** f. ug. Kv. af borgerl. Stand (eft. Legatarers Død). Overform.

816. **Voigt, Brdr.,** f. kbhske. Bogbindermestres Enker. Bogbinderlavet.

817. **Wolff, Etatsr., og Hustru,** f. p Søen omkomne Sømænds Enker og Døtre (u. 21 Aar). 22 Port. p. 40 Kr. aarl. „Bombebøssen".

818. **Wolff, Ferd., og Hustru,** 1) f. Enker e. Haandværkssv. el. Fabriksarb. hjemmeh. Kbh. Port. p. 50 – 100 Kr, livsv. Borgerrepr. 2) f. o. 20 Aar gl. Kv., med kron. Sygd., navnl. kirurg., s. i mindst 2 Aar h. boet i Kbh. el. p. Frberg. Port. p. 300 Kr. og f. ug. Syersker og fhv. Husjfr. o. 40 Aar i Kbh. el. p. Frberg (eft. Legatars Død). 3 Port. p. 300 Kr. ORsagf. Linnemann, Frholms Kan. 2.

819. **Vollquartz, Juliane M.,** f. ug. borgerl. Kv. i Kbh. 10 Port. p. ca. 80 Kr. aarl. Mag.

820. **Worm, Enkefrue,** f. Enker. 6 Port. p. 11 Kr., 2 p. 34 Kr. aarl. Stiftamtm., Aalborg.

821. **Worm, F. C.,** f. o. 45 Aar gl. Trængende, særl. i Fyens St., navnl. Lærerinder. Port. p. 100, 200 og 300 Kr., livsv. Stiftamtm, Odense.

822. **Worsaae, Raadmand,** f. Magistratens Embm.s, Funktion s og Betj.s Enker og Børn. Ca. 400 Kr. aarl., ford. Mag.

823. **Voss, Kammerraadinde,** f. Trængende i Kbh. 3 Port. p. 40 Kr. halvaarl. Mag.

824. **Wrede, Frk.,** f. Børn el. yngre Mennesker fra Fuglse Herred t. Uddannelse. 4 Port. p. 40 Kr. halvaarl. Proprietær H. Wrede, Blæsbjerg pr. Stubbekøbing.

825. **Wroblewski, Frue,** f. kbhske. Lærerinder. Port p. 100 Kr. aarl. Borgerrepr.

826. **Wroblewski, Etatsr.,** f. Lærerinder. Port p, 100 Kr. aarl. (e. Legatarers Død). Borgerrepr.

827. **Wulff, Frue,** t. Brudeudstyr. Ca. 80 Kr. aarl. Søsterl. Velghselsk.

828. **Wulff, Overkrigskommissær, og Hustru,** f. Enker el. ug. Døtre e. Embm., s. i 5 Aar har v. bos. p. Frberg el i Kbh. Port. p. 50, 100 og 200 Kr., livsv. Frberg Kommbest.

829. **Wulff, M.,** 1) f. Enker el Børn af kbh. Gross. el. Hdl. Port. p. 100 Kr. aarl. 2) f. Enker 2 Port. p. 40 Kr. aarl. 3) f. ug Kv., hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. 4 Port. p. 200 Kr. aarl. Mag.

830. **Wærnske Instituts Hjælpefond,** f. dets fhv. Elever. Ca. 70 Kr. aarl., ford. Wærnske Institut.

831. **Wærum, Kbm.,** f. Aarhus Haandvforen.s Understfond. Haandværkerforen., Aarhus.

832. **Wörmer, Garvermester,** f. Garvermestres Enker og ug. Døtre. Ca. 450 Kr. aarl., ford. Garverlavet.

833. **Yttrich, Skibskaptajn,** f. Enker i Vor Frelsers Sogn. Sognepr. Brobergsg. 3.

834. **Zahle, Natalie,** f. Lærerinder, mindst 10 Aar ved Frk. Zahles Undervisningsanst. Ca. 80 Kr. aarl. Frk. Zahles Skole.

835. **Zeise,** f. Enker e Organister v. Kirker u. Kbh.s Mag. Mag.

836. **Zeuthen, Achtonia,** f. ug. Institutbestyrerinder, o. 40 Aar, i Kbh. el. Provinsbyer. 1 Port. aarl. Borgerrepr.

837. **Zeuthen, A., Jfr.,** f. ug. døvst. Kv. 1 Port. aarl. Borgerrepr.

838. **Zimmer, Søstr.,** 1) f. Enker e. kbhske. Malerm. 10 Port. p. 80 Kr. aarl. Mag. 2) f. ældre ug. Kv. i Kbh, hv. Kaar ikke sv. t. Opdr. 4 Port. p. 100 Kr. aarl. Mag.

839 **Zimmer,** f Kunstneres Enker. Ca. 260 Kr. aarl., ford. Kunstak.

840. **Zingelmann,** f. Borgerdøtre. 1 Port. p. ca. 170 Kr aarl. Borgerrepr.

841. **Øst, Inspektør,** f. Enker og ug. Døtre o. 50 Aar e. Medl. af Kbh.s Kommunalforen. 1 Port. p. 80 Kr. aarl. Værkm. Schierff, Raadsmandsstr. 26.

842. **Østergaard, Frk.,** f. ug. Kv. fortrv. Lærerinder. 1 Port. p. ca. 160 Kr. aarl. Mag.

HJEMMETS KRAV

bør anbefales Læserinderne som en i det daglige Liv nyttig Række af saglige Oplysninger om det meget, som hører til et moderne Hjems Behov.

Begrebet „Hjem" er her taget i vid Betydning. Oplysningerne omfatter derfor ikke blot Stuernes og Køkkenets, men ogsaa Husstandens Fornødenheder.

Hver enkelt Artikel søger i videst mulig Omfang at give paalidelige og letfattelige Meddelelser om sit Emnes Oprindelse og Natur, Betingelserne for dets Godhed og Kendemærkerne for, at disse Betingelser virkelig er til Stede, fordelagtige Behandlings- og Anvendelsesmaader og meget andet.

Dette Kapitels Betydning skulde derfor være den: at kunne fungere som en Haandbog for Kvinden i Hjemmet, en daglig Vejleder med Hensyn til det rette Valg og den rette Brug af alt, hvad Familielivet kan gøre fornødent eller ønskeligt for hende.

Redaktionen har søgt sine Kilder med megen Omhu og efter bedste Overbevisning, idet den har henvendt sig til fremragende Repræsentanter for de forskellige i „Hjemmets Krav" berørte Fag og Brancher. Arrangementet med dem har influeret paa „Kvindernes Aarbog"s Prisbillighed, men ikke paa den Uhildethed, der er fornøden for Tilforladeligheden (og dermed for Nytten) af de heri givne faglige Oplysninger.

DAGLIGE HUSHOLDNINGSARTIKLER.

DEN lange Række af inden- og udenlandske Frembringelser indenfor det Omraade, der i videste Forstand hører Kolonial- og Delikatessebranchen til, er jo, som Helhed betragtet, af ganske særlig Betydning for Husførelsen, saavel i økonomisk, som i — om det saa maa siges — æstetisk Henseende.

Vel næppe paa noget andet Felt er der bedre Anvendelse for det gamle Ord „Varer og Varer er to Ting", og der er næppe heller noget Omraade, paa hvilket det i Længden faar størst Indflydelse paa Husmoderens Tilfredshed og Arbejdsglæde, om de Varer,

Interiør fra Butiken.

hun benytter, hører til den ene eller den anden af de Kategorier, de „to Ting" repræsenterer.

De Egenskaber, der først og fremmest er Genstand for den erfarne Husmoders Opmærksomhed, er selvsagt de forskellige Produkters Kvalitet og deres fuldkomment friske Tilstand; og spørger man nu, hvilke ydre Skelnemærker, der kan vejlede hende i saa Henseende, da er der ét Svar, som ligger lige for: i en Branche, der omfatter ganske usædvanlig mange Artikler, hvoraf de fleste fremstilles i saa mange Kvaliteter, at de nederste ofte nærmer sig betænkeligt til Forfalskning, maa der først og fremmest være saa direkte Forbindelse som mulig mellem Produktionsstederne og Publikums nærmeste Kilde, Forhandleren, der altsaa maa kunne foretage saa betydelige Indkøb, at han kommer udenom Mellemhandelen og gaar den lige Vej til Producenterne af anerkendte Mærker.

Da Branchen endvidere for den allerstørste Del omfatter Ting, der selvstændigt eller som Ingredienser skal tjene til Næring og Nydelse, er Friskheden et saare vigtigt Moment, der kræver en saa hyppig Fornyelse af Varelagrene, at intet faar Tid til at ældes.

Alt dette peger hen paa, at den Virksomhed, der skal kunne arbejde fuldt tilfredsstillende paa et saa vanskeligt Omraade, skal være stor, d. v. s. kapitalstærk nok til at realisere disse tilstrækkelig hurtigt. — Det er dog ikke disse Fortrin alene, der knytter og befæster Tillidsforholdet mellem en Forretning i Kolonial- og Delikatessebranchen og den Del af Publikum, hvis Vaner og Smag stiller Krav. Det afgørende er, at den paagældende merkantile Virksomhed tillige gennemfører det Princip stadig at vælge og vrage og stadig forsøge, om det ikke skulde være muligt at fremskaffe Varer i endnu bedre Kvalitet end hidtil; og dette maa gælde for alle Artikler i Forretningen, fra den største til den mindste. Dette Princip er i Virkeligheden Udtryk for, at Forretningen føler sit Ansvar som det gode Publikums Tillidsmand, hvis Hverv det er at repræsentere det i faglig Henseende overfor Produktionen.

Læserinderne vil sikkert finde det naturligt, at vi har henvendt os til Firmaet *S. M. Salomonsen's Eftf.*, Bredgade 31, for at faa en Redegørelse for de Hensyn, en ledende Virksomhed paa dette Omraade har at tage. Det Princip, der her er nævnt som afgørende, er og har altid været raadende i denne Forretning og faaet den Konsekvens, at det Publikum, der ved forefaldende Lejligheder vilde være aldeles sikker paa at faa det bedste, der kan præsteres, henvender sig der med fuld Tillid, og det har derefter vist sig, at de, der saaledes lejlighedsvis har anstillet Forsøg med Firmaets Leve-

Interiør fra Magasinet.

rancer, træder ind som Forøgere af dettes faste Kundekres — ganske naturligt, fordi de har faaet praktisk Bevis for den gamle Kendsgerning, at det bedste er det billigste.

Forretningen, som egentlig er en Sammenslutning af to gamle, højtansete Firmaer i denne Branche, nemlig: S. M. Salomonsen og C. A. Been, grundlagte henholdsvis i 1799 og 1820, har let forstaaeligt i Aarenes Løb høstet megen Anerkendelse fra mange Sider og er blandt andet Leverandør til Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Sverige.

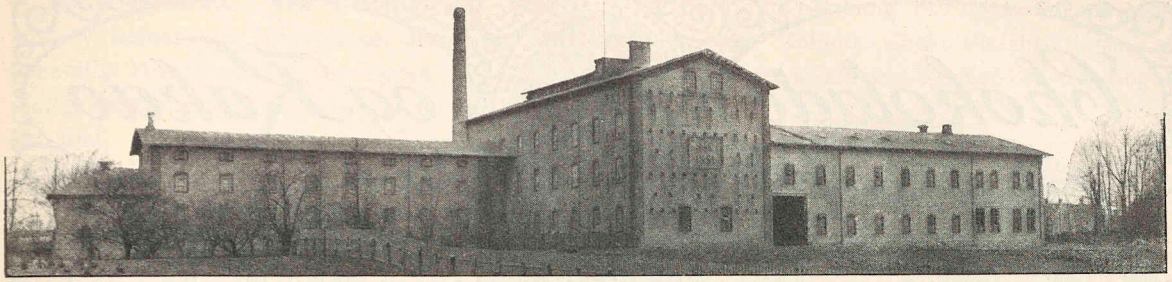

Mariebo Dampmølle.

MEL.

DER er vel næppe noget Produkt, der fra Arilds Tid har spillet større Rolle for vor Ernæring end Melet, hvis Betydning i vore Dage synes at vurderes endnu højere end før.

Det, hvorpaa Husmoderens Opmærksomhed naturligst rettes ved Valg mellem de Sorter, den moderne Industri byder hende, er Næringsværdien, Fordøjeligheden (ɔ: den større eller mindre Lethed, hvormed Fordøjelsesorganerne optager det i Melet indeholdte Næringsstof og Forholdet mellem Pris og Kvalitet).

Man har vist nok, paa dette som paa andre Omraader, i de senere Aar været tilbøjelig til at give udenlandske Produkter Fortrin frem for danske. Men man er i saa Fald her — som saa ofte — gaaet over Aaen efter Vand. I Virkeligheden staar den danske Mølleindustri meget højt.

En typisk Virksomhed som Mariebo Dampmølle i Maribo paa Lolland, der saavidt vides, hvad Hvedemel angaar, har den største Formalingsevne her i Landet, er et Vidnesbyrd herom. Dens tekniske Hjælpemidler er saa fuldkomne som de overhovedet kendes. Det overordentlig sikkertvirkende Renseri befrier paa det nøjagtigste Kornet for alle fremmede Iblandinger, saavel større som mindre — for Eks. Aks, Kulstumper, Sten, Frø og Vikker, ligesom ogsaa for ethvert Støvgran. Kornet renses, slibes og glattes i en saadan Grad at fuldkommen rent Korn, og kun saadant, kommer til videre Behandling.

Denne foregaar dels i et System af Valsestole, der ved Rifler af forskellig Finhed knuser Melet netop som Melet skal være efter sin særlige Bestemmelse, og udsorterer det tilsvarende Kvantum Skaller i Form af Klid, og dels i mægtige mekaniske Sigter og andre Møllerimaskiner, der afleverer Melet i nøjagtig den Konsistens, som karakteriserer de enkelte Mærker.

Alt — Rensning, Afvejning, Transport, Formaling og Sigtning foregaar mekanisk under saadanne Forhold, at Forurening ved Berøring med Omgivelserne eller med Mennesker er absolut udelukket.

Naar hertil kommer, at der formales Hvedesorter fra Alverdens hvedeproducerende Lande, men kun i de mest formaalstjenlige Kvaliteter, kan man føle sig beroliget med Hensyn baade til Næringsindhold og til Variation i Fordøjeligheden; og hvad Økonomien angaar, da er der netop i den senere Tid præsteret fuldstændigt Bevis for, at dansk Hvedemel, saaledes som det f. Eks. leveres fra Mariebo Dampmølle, har kendeligt større Næringsværdi end det indførte — saakaldte „hvide“ Mel.

Til Orientering ved Valg hos Forhandlerne skal derfor oplyses, at Mariebo Dampmølle til Stadighed leverer Flormel under Mærkerne „Favorit“ og „Krystal“, der udmærket konkurrerer med selv de fineste tyske og amerikanske Melsorter, samt et Husholdningsmel „Snehvide“, hvis Værdi forlængst er anerkendt i Praksis ved Forbrug hele Landet over.

Skønt Mel jo er en relativ billig Vare, saa er Forbruget til Gengæld saa udstrakt, at en Prisdifference i det lange Løb kommer til at spille en Rolle, ligegyldigt om den fremkommer ved at dansk Mel af lige saa god Kvalitet kan faas til lavere Pris end udenlandsk, eller ved at en bedre Kvalitet faas til samme eller omtrent samme Pris.

Og Melets fremtrædende Rolle i den daglige Ernæring gør den større eller mindre Næringsværdi og Fordøjelighed til et saare vigtigt Moment.

Det ses derfor ikke, at vi herhjemme tør overse, at vor egen Mølleindustri, ialfald saaledes som den repræsenteres af moderne Dampmøller som den førnævnte i Maribo, baade har Evne og Villie til at yde det bedste, og at den forsaavidt yder større Garanti som dansk Mølle, ved altid at lægge Navn til sine Produkter, samt paatager sig et mere effektivt Ansvar end de fjerne udenlandske Møller.

Chokolade og Kakao

Efter indhentede Oplysninger fra *Chr. F. Kehlets Chokoladefabrik.*

KAKAOFRUGT er i Virkeligheden et Bær, rødgult, ca. 15 Ctm. langt; det bliver ved Tørring brunt og træagtigt. Det indeholder 5 Rækker Frø, ca. 12 i hver Række, de saakaldte Kakaobønner.

De vigtigste Sorter stammer fra Guayaquil, Venezuela, Trinidad, Bahia og Ceylon.

Fra Naturens Haand er Kakao meget nærende; det indeholder kun ca. 4,5 % uorganiske Stoffer og omtrent 6 % Vand, men derimod ca. 46 % Fedt og desuden Stivelse o. a. ikke kvælstofholdige Bestanddele i betydelige Mængder, samt ca. 10 % Kvælstof. Dets stimulerende og an merende Egenskaber hidrører fra dets Indhold (ca. 1½ %) af Theobromin, et Stof der i Karakter og Virkning kommer Coffeinen meget nær.

I den Skikkelse, som Kakaopulver eller Chokolade, i hvilken den bydes Publikum, er dens Værdi, baade som Nærings- og Nydelsesmiddel høj Grad afhængig af den Behandling, der er bleven den til Del paa Forvandlingsprocessens forskellige Stadier. Det er derfor af Betydning at kende Forskel paa Mærkerne og vide nogen Besked med dens Behandling og Sammensætning. Prisen er nemlig ikke absolut vejledende, navnlig ikke hvor Talen er om Valget mellem danske og udenlandske Varer; man ser her Eksempler paa, at den hjemlige, nogenlunde toldbeskyttede Vare trods sin lavere Pris er af bedre Kvalitet.

Inden Kakaobønnerne kommer til Fabriken, sker der ikke andet, end at Bønnerne befries fra Bærrets Skal og Kød og lagres i Jorden i Tønder, eller i Rum med ensartet Temperatur, hvorved der foregaar en Slags Gæring, der giver Kakaoen en mild og behagelig Smag, samtidig med at Bønnernes Spireevne standses.

I Fabriken blandes de forskellige Kvaliteter i det Forhold, der erfaringsmæssig giver det formaalstjenligste Produkt. Derpaa renses de, ristes (hos Kehlet i en moderne „Sirocco" Brænder), renses paany og knuses i Maskiner, der ved Hjælp af Sigter sorterer Stykkerne efter Størrelse. Skallerne løsnes og suges bort ved

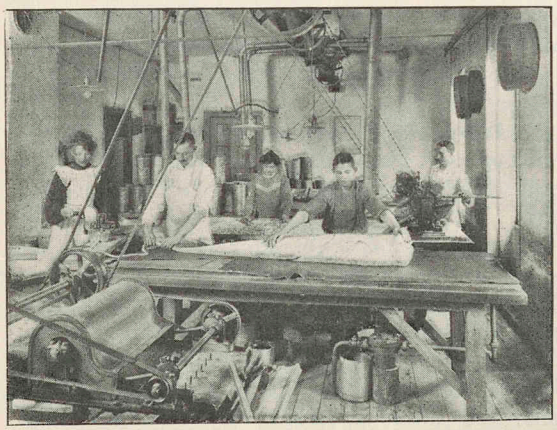

Parti fra Chokoladefabriken.
Bolschefabrikation.

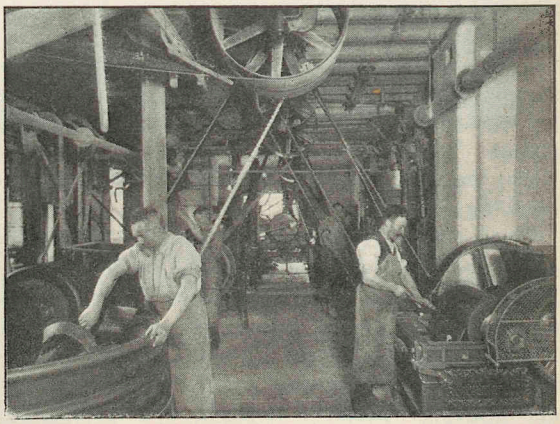

Parti fra Chokoladefabriken.
I Valsemaskine ses gennem Døraabningen i Baggrunden.

et stærkt Lufttræk. Ved Behandling i opvarmede Valsemaskiner, hvis Valser drejer sig med forskellig Hastighed for at opnaa den finest mulige Pulverisering, omdannes Kakaoen til en lind, tyktflydende Masse, hvis Smag og Kvalitet i det Hele nu for en stor Del er bestemt ved Sorteringens Omhu og Malingens Finhed. Dens Fordøjelighed og Opløselighed i Vand eller Mælk forøges derefter ved Fjernelse af en Del af Fedtindholdet. Hos Chr. F. Kehlet fjernes ikke mindre end 40 % ved Hjælp af en hydraulisk Presse hvis Tryk er 60,000 $\mathfrak{A}$ (!)

Kakaoen er nu som en haard, kompakt Træmasse, der knuses, sigtes og knuses paany i et særligt Værk, der meget minder om en moderne Dampmølle.

Den danske Kakaofabrikation byder Konsumenterne den særlige Garanti, at den arbejder under effektiv Kontrol, der bl. a. kræver en streng analytisk Prøvning af Produkterne, hvilket ikke er obligatorisk i samme Grad for udenlandske Fabriker; den danske Kakao staar derfor meget højt i Renhed og Kvalitet.

Chokoladen er jo nu et gammelt Produkt i dansk Industri. Kehlets Fabrik grundlagdes saaledes i 1825, men er da ogsaa den ældste i Branchen herhjemme. Paa mange og afgørende Punkter er den fremdeles førende; dette gælder saaledes om Benyttelsen af Maskiner, der er af særlig Betydning for de fine Kvaliteter, der kan tage Kampen op mod udenlandsk, navnlig franske og schweiziske Spisechokolader, der altfor længe har opfyldt vort Marked, saalænge i hvert Fald, at deres Fortrin næsten er bleven til Overtro. Af saadanne Maskiner kan nævnes den mægtige Valse, der skimtes paa et af Billederne og den saakaldte „Langreibemaschine", der begge er enestaaende herhjemme.

I det Hele er maskinel Drift (Æltning, Blanding, Formning, Vejning osv.) konsekvent gennemført paa Kehlets Chokoladefabrik, saa at dennes mange Kvaliteter og Mærker fra Kogechokoladerne, specielt Kehlets bekendte Favorit Chokolade, til den nye og særdeles fine Spisechokolade „Yrsella" er bleven til af den bløde og sunde Masse, der betinger Godheden.

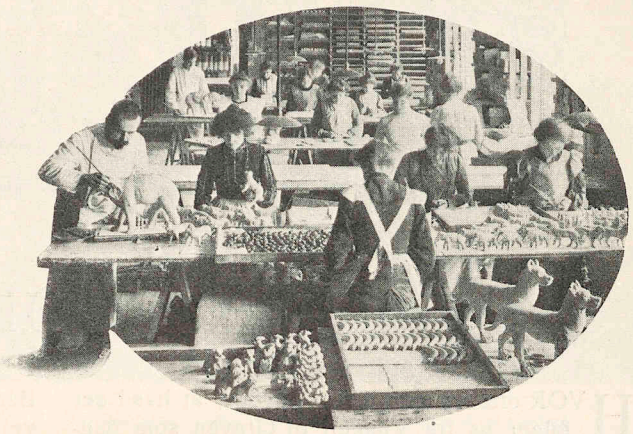

Parti af Marcipanfabriken.

Billederne viser endnu en Gren af Virksomheden, nemlig Fremstilling af Dessertkonfekt, Chokolade, Marcipanfigurer og Bolscher. Hver af disse Afdelinger ledes af Eksperter og hver af dem gemmer en Uendelighed af Finesser, Erfaringer og særligt Kendskab: her skal kun til Efterretning noteres at Kehlets Fabriker aldrig anvender kemiske Essenser, men kun naturlige Produkter af Frugter m. v.

Ved gennemført storindustriel Drift, ved utrætteligt Arbejde og Offervillighed med Hensyn til Nyanskaffelser, samt ved omhyggeligt at anlægge en yderst kritisk Maalestok paa at anvende Raamaterialer er det lykkedes Fabrikant Hansen, der i over 40 Aar, der af de sidste 25 som Chef, har ofret denne Virksomhed sit Arbejde, at udvikle Chr. F. Kehlets Fabrik til en Bedrift der ogsaa i kvantativ Henseende kan tjene som Mønster for Branchen.

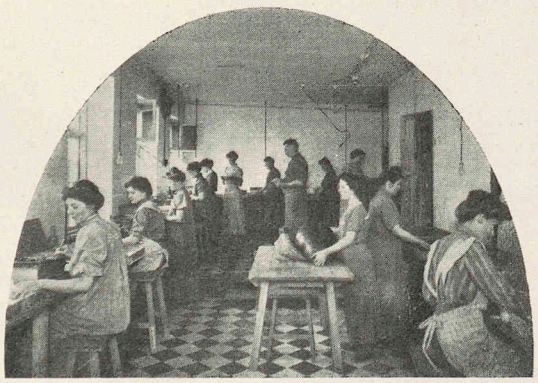

Parti af Chokolade-Dessertfabriken.

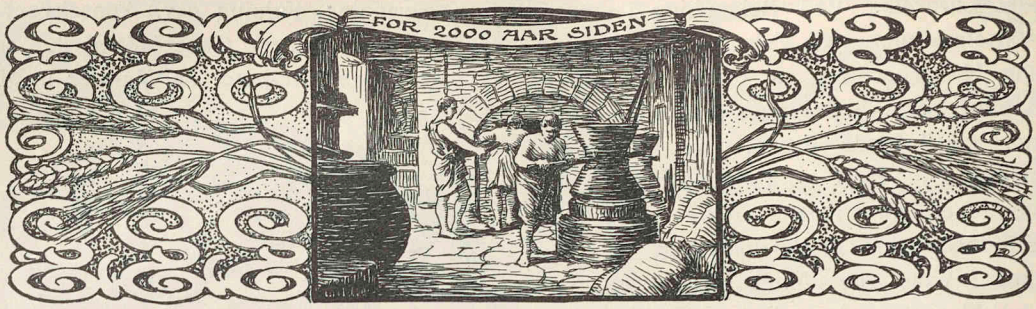

BRØDET FØR OG NU.

HVOR ofte er det ikke saaledes, at hvad der følger os fra Vuggen til Graven som dagligt Led i Tilværelsen, det vænner vi os til kun at se paa Overfladen.

Saaledes med Brødet. Om dettes ældgamle Historie, Bagernæringens Kaar igennem Tiderne, Brødets Tilberedelse i Fortid og Nutid, dets tekniske og diætetiske Forhold o. s. v. kunde der skrives interessante Kapitler, som hos de fleste af os vilde kaste et Nyhedens Skær over et af Dagliglivets mest kendte og prosaiske Led.

Dette tillader Pladsen dog ikke her. Vi maa da holde os til det mest aktuelle. Og naar man i Essens vil give det, som har størst øjeblikkelig Betydning for travle Mennesker, saa maa det vel blive en Paavisning af, i hvilken Udstrækning man nu frem for tidligere uden Mistænksomhed kan give sig Appetiten i Vold, naar det verdenskendte, danske Smørrebrød staar paa Bordet, eller med Forstaaelse kan træffe sit Valg imellem bestemt karakteriserede Brødsorter.

De ældre iblandt os har personligt set Bagersvendene træde Dejgen med de nøgne Fødder og oplevet de Uappetitligheder, som fulgte med.

Til Sammenligning ser man her nogle Situationer fra vore Dage, saaledes som man vil genfinde dem i Nordens største og mest fuldkomment drevne Brødfabrik. Af Pladshensyn

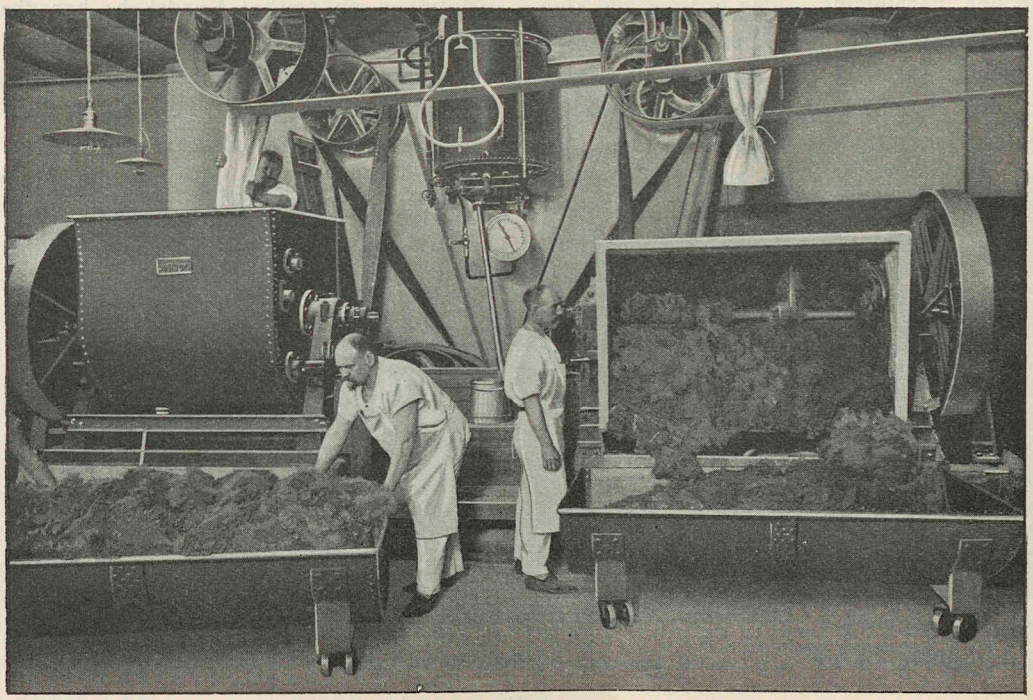

Fig. 1. Æltningsarbejdet udfører nu Maskinerne med deres kæmpestærke Staalarme.

maa vi modstaa Fristelsen til at give en Beskrivelse af Fabrikationen. Men til den, som vil granske Billederne, giver disse med større Saglighed, end vi vilde kunne gøre det, nemlig med Fotografiets Virkelighedstroskab, en interessant Skildring af, hvorledes Brødbagningen, efter at den havde staaet i Stampe i Aartusinder, revolutioneredes i en Menneskealder.

Ældningsarbejdet, som kostede vore Fædre Strømme af Sved, det udfører nu Maskinerne med deres kæmpestærke Staalarme i hundredfoldige Mængder uden at trættes; andre Maskiner slaar Brødet op og giver det en Ensartethed og Glathed, som Hænderne ikke formaaede; Ovnene, i hvis mørke Dyb kun meget øvede Folk med Besvær kunde sætte Brødene paa Plads med særlige Redskaber, trækkes nu i hele deres Omfang frem i Dagens Lys og betjenes let og renligt, næsten uden Øvelse.

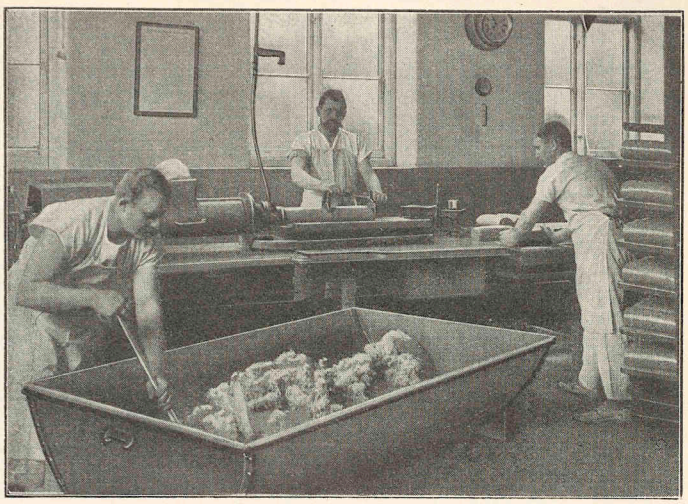

Fig. 2. Maskiner slaar Brødet op og giver det Ensartethed og Glathed.

Ved nærmere Beskuelse viser Billederne en Række af Hjælpemidler, som slutter sig til Maskinerne, og hvis Indførelse er gaaet Haand i Haand med Arbejdet for at skaffe Orden og Renlighed og for at faa Herredømme over det lunefulde og ofte genstridige Stof, som Melet er — det véd enhver Husmoder, der giver sig af med at bage.

Den runde Skive midt i Billedet, Fig. 1, er et Apparat til nøjagtig Udmaaling af Vandet til Dejgene; et Termometer i Beholderen ovenover angiver Vandets Varme; den lille, lyse Stift, der titter frem i Dejgvognen til venstre, er et Termometer, som skal kontrollere Dejgens forud bestemte Varmegrad; omkring paa Væggene (Fig. 2) er ophængt Termometre og Hygrometre til Kontrol for Varme og Fugtighed i Luften i Lokalerne; paa Ovnene (Fig. 3) vil man finde samvirkende Metal- og Kviksølv-Pyrometre (Maalere til de høje

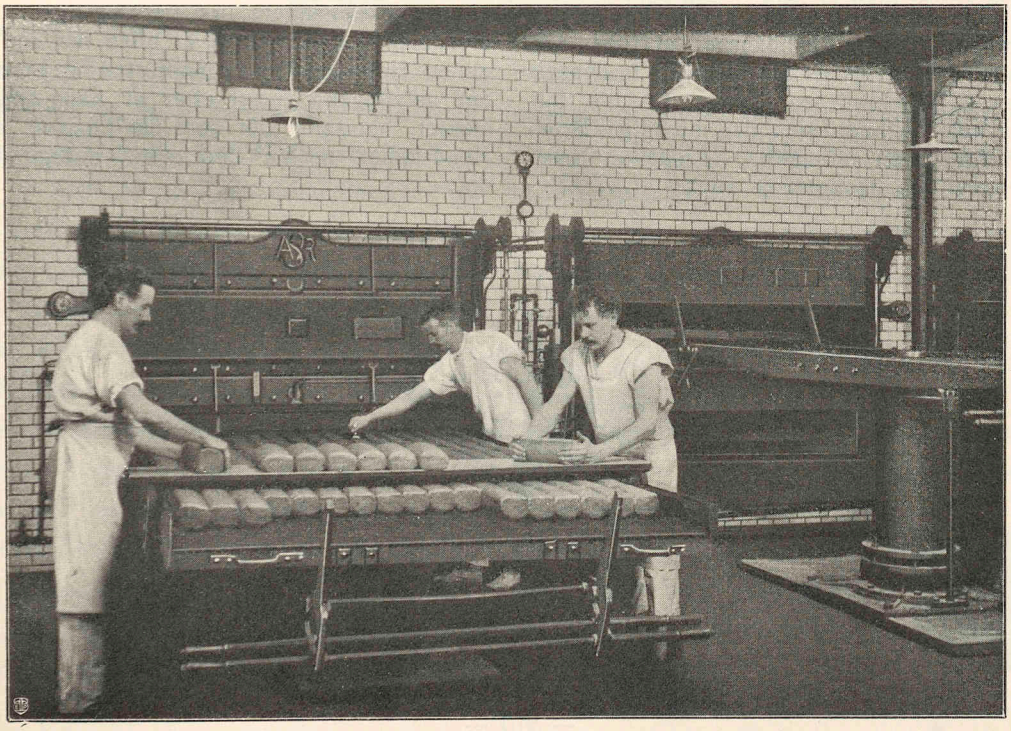

Fig. 3. Ovnenes Herder trækkes i hele deres Omfang frem i Dagens Lys.

Fig. 4. Laboratoriet er Sjælen i det hele.

Varmegrader inde i Ovnene) og dertil endda elektriske Fjernpyrometre til Oplysning for Fyrbøderne, der udføre deres snavsede Arbejde ganske afsondrede fra Bagerummene; over Ovnene aabner der sig en Række Indgange til en Kanal, igennem hvilken en mægtig, elektrisk Ventilator suger den lumre, dampmættede Luft ud af Lokalerne, medens en anden Ventilator blæser frisk Luft ind igennem store Filtre, ophængte under Loftet; og saaledes videre.

Sjælen i det hele er Laboratoriet, hvoraf en enkelt Afdeling, den analytiske, ses i Fig. 4.

Det vilde være Uret ikke at nævne, at den Virksomhed, hvorfra Billederne skriver sig, (Schulstad & Ludvigsens Brødfabrik), fortrinsvis har været Banebryderen fremad til den forholdsvis høje Stilling, som den hjemlige Brødindustri for Tiden indtager. At lade en Brødfabrik bære den økonomiske Byrde af et selvstændigt Laboratorium var en dristig Tanke, som ingen tidligere havde turdet fostre. Den frejdige Tro paa denne Tankes Sundhed bragte den til at lykkes og til at bære Frugt.

Frugten af, at der saaledes indblæstes en videnskabelig Sjæl i det gamle Haandværk, var til den ene Side det gennemførte System i Tekniken, som er antydet ovenfor. Til den anden Side blev den en Systematisering i diætetisk Henseende.

Lige saa nemt, som man tidligere fandt ud af, at man skulde spise Rugbrød, naar man var rask, og Hvedebrød, naar man var syg eller svag, lige saa vanskeligt kan det nu være at finde Rede i de Krav, som Hygieine og Sygepleje, robust Kraftopdyrkelse og nænsom Sundhedsvedligeholdelse lader opvokse i skiftende Mangfoldighed. Kravene kommer fra Læger, og de vokser op i Publikum; undertiden tegner de sig uklart, endog i deres Udspring; til syvende og sidst maa de alle modtage deres Begrænsning eller næres i deres Udvikling af de faglige Muligheder.

Til Vejledning i disse Forhold, har man nu organiseret de faglige Muligheder i et System, som enhver, der ønsker det, let vil kunne finde sig til Rette i. En Udredning af Systemet kan vi ikke her gaa ind paa; det er ogsaa tilstrækkeligt at konstatere, at det foreligger, og at meddele, at Adgangen til at blive ført ind i det, er en Henvendelse til Schulstad & Ludvigsen, der selvfølgelig, næst efter at have skabt Systemet, betragter det som sin Opgave at give Kendskabet til det den størst mulige Udbredelse.

SENNEP & EDDIKE.

(Meddelt af *W. Bähncke & Co*).

EDDIKE kræver i særlig Grad den omsorgsfulde Husmoders Agtpaagivenhed, fordi et uheldigt Valg paa dette Omraade dels kan give en skarp og ubehagelig Smag og dels meget let kan medføre direkte Fare for Sundheden.

Man maa først og fremmest skelne skarpt mellem den kunstige Eddike, der er fremstillet ved Fortynding af Eddikesyre, og den, der er Resultatet af virkelig Eddikebrygning.

Medens Eddikesyren er sundhedsfarlig i samme Grad, som den er koncentreret, er den bryggede Eddike fri for sundhedsfarlige Egenskaber; dens Smag er behageligere og bliver blødere og finere i Forhold til Kvaliteten.

Herhjemme har vi den Maalestok for Kvaliteten, at kun én af vore Eddikefabriker opnaaede højeste Udmærkelse paa vor næstsidste og sidste Udstilling (Kbhvn. 1888 og Aarhus 1909), nemlig den Virksomhed, vi her har søgt som Kilde: W. Bähncke & Co's i København. Fabriken grundlagdes 1870; i 1884 indførtes et fuldkommen automatisk Brygningssystem med Damppumpning, hvorved bl. a. opnaaedes den hygiejniske Reform, at Eddiken under hele Tilvirkningsprocessen *kun* kommer i Berøring med Træ og Glas.

Firmaets „Kathrinebjerg Eddike" vil af Navn og Gavn være de fleste Husmødre bekendt. At den saavel som den fine Drue-Eddike, der er fremstillet af ægte Vin efter Orleansmetoden, med Rette har vundet stigende Udbredelse i de forløbne Aar, fremgaar bl. a. deraf, at W. Bähncke & Co's Fabrik af Videnskabsmænd og Fabrikanter i Ind- og Udland er karakteriseret som mønsterværdig.

Den anden Gren af W. Bähncke & Co's Virksomhed, Sennepsfabriken, har ikke i ringere Grad en god Forhistorie at pege paa.

Sennep hørte i 1858, da W. B. & Co optog Fabrikationen, til de Ting, som mange Husmødre mente *kun* at kunne faa fra Udlandet i brugelige Kvaliteter, men det lykkedes at give haandgribelige Beviser for denne Opfattelses Fejlagtighed. Efterhaanden som Bähnckes Fabrik udvidedes og reformeredes, lykkedes det endog at overgaa det indførte f. Eks. med Hensyn til Sarepta Sennep, i det W. Bähncke & Co's Fabrikat kan *benyttes* et Kvarter efter, at den er udrørt i koldt Vand.

Alle Mærkerne gøres *skarpe* og *holdbare* ved en særlig Fremgangsmaade, der presser den fede Olie fra Sennepsfrøet.

I de allerfleste Hjem vil man kende Firmaets Sennepsmel i Pakker og dens Taffelsennep; der er derfor her kun Grund til at bemærke, at dets fine franske Moutarde har formaaet at erstatte den indførte i vore allerfineste Hoteller og Restaurants og i et stigende Antal private Hjem.

En Særegenhed ved W. Bähncke & Co's Fabrikater vil vore Dages Husmødre vide at vurdere efter Fortjeneste: De fremtræder i dekorativt Udstyr, valgt med saa sikker Smag, at de bliver en Prydelse for Bordet.

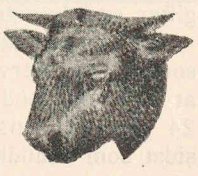

*

Servering i Hjemmene.

Efter Oplysninger fra *fhv. kgl. Mundkok J. Freitag.*

FORRETNINGSLIVET har en ejendommelig Evne til at danne og omforme sig efter de sociale Forhold og i Overensstemmelse med Tidens Ønsker og Krav.

Foraarsager Tidsaanden en Forskydning af Damernes Interesser til Fordel for Rørelser udenfor Hjemmenes, og bevarer man ikke desto mindre Ønsket om ved forekommende Lejlighed at se Venner og Omgangskres hos sig under festlige Former, da opstaar der Virksomheder, hvis Specialitet det er at hjælpe Husmødre over Vanskelighederne ved denne Modstrid mellem Interesserne.

Og det viser sig da, at der i Virkeligheden er uanet mange Fordele ved en saadan Nydannelse, for saa vidt denne er en Opgave voksen.

Specialiseringens tekniske og økonomiske Fortrin gør sig med andre Ord paany gældende.

Ulemperne ved festlige Arrangementer i private Hjem kender enhver Husmoder. — Arbejdet med Retternes Sammenstilling og Antal, Indkøbene, Aftale om den mere eller mindre habile ekstra Køkkenassistance, Tilberedningens langvarige og anstrængende Arbejde, den dermed forbundne Forstyrrelse og Uro i Huset, den for Lejligheden alene fornødne Komplettering af Husets Udstyr — kort sagt Ulejlighed og næsten altid større Udgifter end beregnet.

Alle disse Vanskeligheder er en Specialvirksomhed for Servering i Hjemmene i Stand til at befri Husmødrene for. Hr. J. Freitag, der i 24 Aar var ansat i Kong Chr. IX's Køkken, sidst som Mundkok, har som de fleste vil vide, i en Aarrække drevet en saadan Virksomhed, der er vel egnet til at tjene som Mønster for Genren.

Den er indrettet efter Forbilleder i Udlandets Storbyer og drives i ret stor Stil sammen med Charcuteri og Delikatesseforretning saa at der kan gøres direkte Indkøb i betydelige Partier og derfor til lave Priser.

Hr. Freitags Virksomhed bestaar da i følgende:

Forslag til Anretninger til forud opgiven nøjagtig og relativ, lav Pris, der ikke overskrides.

Leverancerne omfatter baade enkelte Retter og sammensatte Diners og Soupers af ethvert Omfang.

Tilberedningen sker kun af Varer der underkastes en streng, gennem Aaringer tilvant, Kritik. Den foregaar paa Grundlag af en Uddannelse, for hvilken Hr. Freitags tidligere Stilling og hans Anseelse indenfor Faget borger tilstrækkelig.

I færdig Stand transporteres hele Anretningen til Hjemmene i dertil særlig byggede Vogne.

Dersom det ønskes, kan Service, Glas etc. medfølge i fornødent Omfang, og Anretning besørges smukt og smagfuldt af Hr. Freitags Kokke.

Fra først til sidst forlægges altsaa Husmoderens Arbejde og Ansvar.

Det er betegnende baade for denne Specialvirksomheds Betimelighed og for den Maade, paa hvilken den ledes af Hr. Freitag, at dens stærke Fremgang skyldes Tilvækst fra Husmødre, som i Selskabslivet har faaet Troen ihænde paa, at Bordet, der er saa overmaade vigtigt for et Selskabs Sukces, gør den rette Virkning, naar det skyldes Hr. Freitag — og det uden det frygtede Besvær og uden den efterfølgende Anger over for store Udgifter.

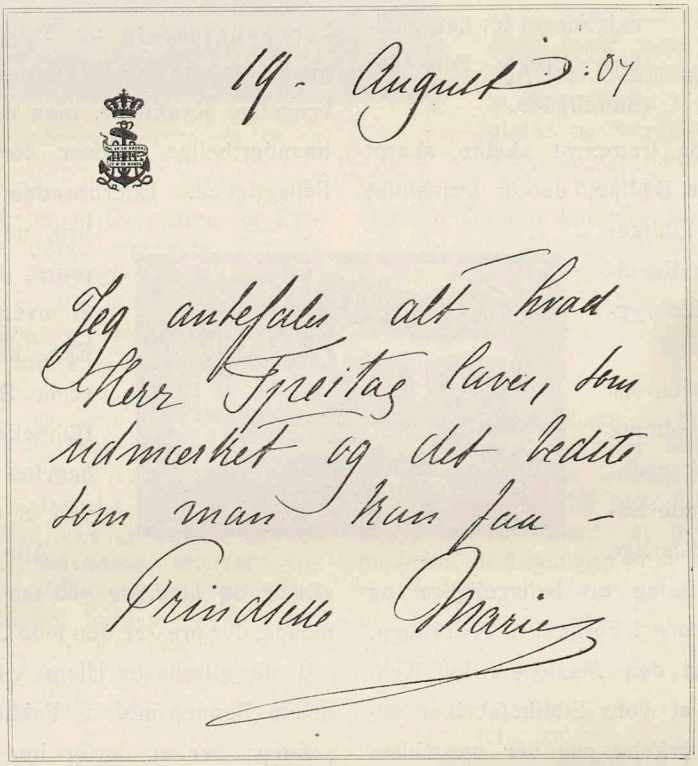

DEN KONGELIGE PORCELAINSFABRIK.

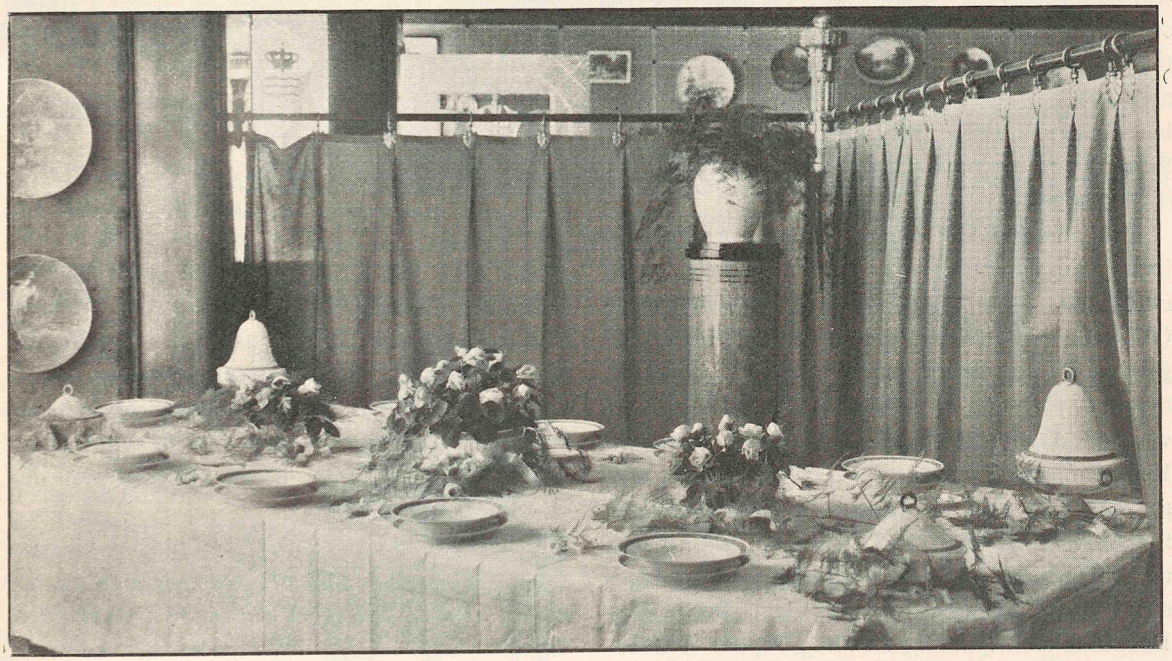

Bordarrangements fra den Kgl. Porcelainsfabriks
Onsdags-Udstilling.
6 AMAGERTORV 6.

VALG AF TAPETER.

DET er ofte fremhævet, hvilken afgørende Betydning Tapetet har for det hele Interiør, en Stue danner.

Hele Værelsets Karakter, dets Harmoni og Hygge kan bero paa, om Tapetet danner en Baggrund, som gør Fyldest under de herskende Lysforhold, i Forhold til Møblerne og efter Hensyn til Rummets Bestemmelse.

Det er naturligvis godt nok at kende de almindeligste Regler, saaledes som de har formet sig efter vor nationale Smag, d. v. s., at man til Herreværelse vælger Tapeter i enkelte Mønstre og rolige afstemte Farver, medens i Dagligstuen som Regel anvendes et livligere og med kraftigere Farver udstyret Tapet; til Soveværelset lyse, sartfarvede Tapeter o. s. v., men som Fader Holberg siger: „udi Smagsager kan ikke disputeres".

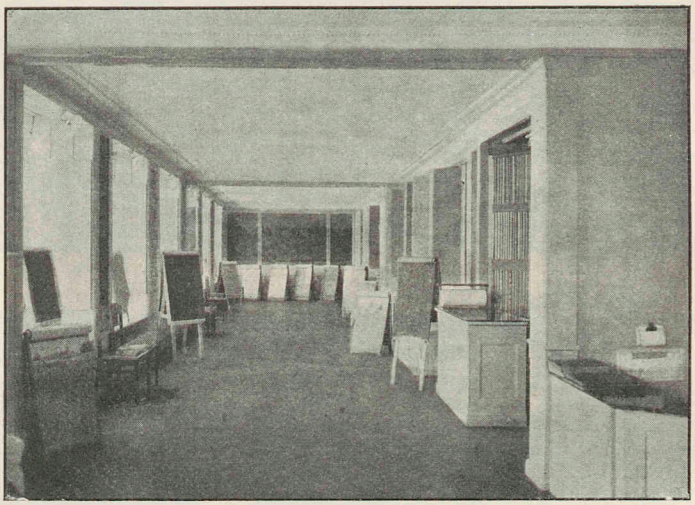

Interiør af Krügers Tapet-Udsalg.

Den personlige Smag turde dog netop paa dette i strængeste Forstand private Omraade have Krav paa at blive hørt; det gælder jo dog mere om at føle sig tilpas og hjemme end om at have Bevidstheden om at være i Overensstemmelse med de vedtagne Regler. Tilmed er der en Omstændighed, der gør det frie Valg af Tapeter mindre betænkeligt, nemlig, at man kan henvende sig til den rette Fagmand, som paa Forhaand har foretaget sit Udvalg, saaledes at der kan forelægges Publikum en righoldig Samling Tapeter i Overensstemmelse med vor Smag, der bevidst eller ubevidst behersker de fleste af os, og hvis Imødekommelse derfor altid gør et umiddelbart tiltalende Indtryk paa os.

Dette opnaaar man ved at henvende sig til C. Krügers Kgl. Hoftapetfabriks Udsalg. Denne Virksomhed har i mange Aar været Foregangsmand paa Tapetfabrikationens Omraade herhjemme og skyr intet Offer for stadig at hævde sin Plads. Tidlig har den taget Kunsten i sin Tjeneste, og Kunstnere som Fru Bertha Dorph og N. V. Dorph, Hammershøj, Slott-Møller, Kongstad, Arne Petersen, Valdemar Andersen, Bindesbøll o. fl. har leveret Mønstre, a hvilke flere stadig maa fabrikeres paany, saa godt har de vist sig at svare til vor danske Smag.

Hvert Foraar og Efteraar, som jo fortrinsvis er Tapetvalgets Tid, har Krügers Tapetfabrik i Udstillingsbygningen i Bredgade et Lokale, hvor Publikum kan se det nyeste paa Tapetindustriens Omraade.

Firmaets Udsalg er fornylig flyttet til nye Lokaler, *Nørregade 6 ved Frue Kirke*; disse afgiver ved sine fortrinlige Lysforhold og ved det praktiske Arrangement med bevægelige Tapetflader de bedst mulige Betingelser for en nøje og rigtig Vurdering af Farvers og Mønstres Virkning i forskellig Belysning. Enhver Smag og ethvert Prisniveau er repræsenteret fra de svære silkelignende Tekko-Tapeter til de billigste, men dog smagfulde Tapeter.

Dansk Publikum af alle Samfundslag vil med andre Ord finde netop den Vægbeklædning, der svarer til dets Smag og Købeevne i C. Krügers Tapetfabriks Udsalg, Nørregade 6, ved Frue Kirke.

Pianinoer og Flygler.

Efter Oplysninger fra A/s Hornung & Møllers kgl. Hof Pianofabrik.

DEN dobbelte Egenskab af Musikinstrument og væsentlig Del af en Stues Møblement, som karakteriserer Pianinoer og Flygler, har muligvis, i hvert Fald udenfor de udpræget musikalske Krese, foranlediget nogen Uklarhed i Publikums Begreber med Hensyn til det bestemmende for rigtigt Valg af Instrument.

Man er i Virkeligheden stillet paa samme Maade ved Valget af et Piano som ved Købet af et Ur; de indre Dele er tilstede i det tarvelige saavel som i det gode; de synes at findes i samme Antal og med samme indbyrdes Forhold.

Naar Forskellen mellem dette og hint alligevel kan være himmelvid, beror det let forstaaeligt paa dybere Skelnemærker, som kun Fagmanden ser.

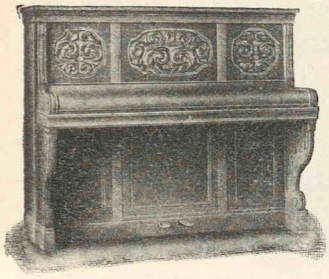

Efter Tegning af Arkitekt Brummer.

Efter de af os hos det gamle anerkendte Firma Hornung & Møller indhentede Oplysninger er vi blevet bestyrket i vor Opfattelse, at det selvfølgelig først og fremmest kommer an paa Konstruktionen, den rigtige Beregning af Strengenes Længder og Tykkelser, af Sangbundens og Jernpladens Form o. s. v. Men en meget stor Rolle spiller ogsaa Materialet: Træ, Filt, Jern, Staal, Lim o. s. v., der helt igennem maa være absolut 1ste Klasses. Træet maa plejes og tørres Aar igennem, og hvert Stykke udvælges til sit specielle Brug. Dette gælder i første Række Sangbunden, hvert Stykke i denne skal omhyggeligt prøves, inden det maa anvendes; til billige Pianoer købes derimod færdiglimede Sangbunde, saa det er Pianofabrikanten umuligt selv at kunne kontrollere Træet.

Endelig er der selve Arbejdet ved at fremstille Instrumenterne. Det er paa større Fabriker delt paa mange forskellige Hænder, hver Arbejder har sin lille Del, hvori han altsaa opnaar stor Færdighed. En meget grundig Kontrol udøves med hvert Stykke, og Efterbehandlingen med Regulering, Egalisering og Stemning har ikke mindre Betydning for Pianoet end Aftrækningen og Reguleringen for et Ur.

Flygel i Empirestil.

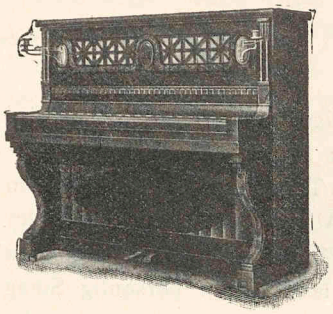

Efter Tegning af Arkitekt Arne Petersen.

Man er altsaa for Kvalitetens Vedkommende henvist til at stole paa Fagmanden, man har med at gøre. Man maa regne med, at den Fabrik, der kan pege tilbage paa en lang og hæderfuld Forhistorie, ikke vil miste sin Prestige for en øjeblikkelig Fordels Skyld.

Med Hensyn til det Ydre, gør der sig ogsaa Forskelligheder gældende.

I Stedet for det maskinmæssige ved Massefabrikationens Arbejde træder i den fine Fabrikation det omsorgsfuldt valgte Materiale, det nøjagtige, faglig korrekte Arbejde, og en Bevægelighed med Hensyn til ydre Stil, der gør det muligt at rette sig efter den enkeltes Ønsker, Interiøret, hvori Instrumentet skal passe ind o. s. v., og som lader Fabriken variere sine egne Tegninger og fremstille nye Former i Tidens Aand efter Anvisning af Kunstnere o. a. Mænd med sikker Smag og Kombinationsevne.

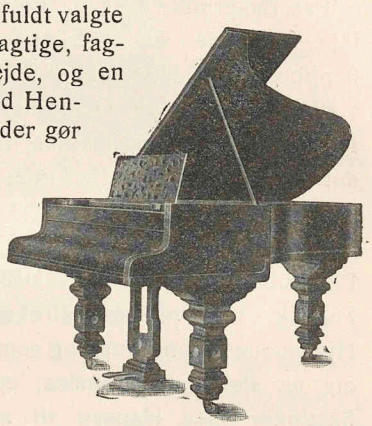

Efter Tegning af Arkitekt Bindesbøll.

De vedføjede Billeder gengiver Instrumenter, der er udførte af Hornung & Møller efter Tegning af Arkitekterne Arne Petersen, Brummer og Bindesbøll samt et Flygel i Empirestil.

De er altsaa Udtryk for, at denne gamle Fabrik (grundlagt 1827) stadig véd at forynge sig. Om Berettigelsen af den Anseelse, Fabriken ogsaa i teknisk Henseende nyder, vidner (foruden en lang Række inden- og udenlandske 1ste Klasses Medailler) en saa ærefuld Udmærkelse som Grand prix paa Verdensudstillingen i Bryssel 1910.

HJEMMETS MONTERING.

(Efter Oplysninger fra *Lysberg & Hansens Etablissement*).

DEN fabriksmæssige Fremstilling af Møbler har ikke alene for de smaa Hjems Vedkommende skabt en Tilbøjelighed til at gaa den slagne altfor lette Alfarvej ved Valg af Møbler og dertil hørende Montering. Uden fornøden Kritik og uden at lade nogen personlig Smag komme til Udtryk har altfor mange taget det der var nærmest for Haanden, formodentlig ud fra den ikke ualmindelige Betragtningsmaade, at det, man hyppigst ser, repræsenterer den gyldne Middelvej.

Der er derved skabt en for al Karakter og ethvert Særpræg blottet Uniformitet, som nødvendigvis har været en Hindring for Smagens Udvikling og dermed jo for et særlig betydningsfuldt Fremskridt i Folkets Kultur.

Paa Baggrund af saadanne Tilstande kan man ikke undlade at anerkende ethvert Skridt henimod en Udstyrelse af Hjemmene, der tilsigter Harmoni og Overenstemmelse med de Forhold, der er særlige for hvert enkelt Hjem, det være sig stort eller lille, elegant eller beskedent.

Og særlig betydningsfulde bliver saadanne Bestræbelser naturligvis, naar de udgaar fra Fagfolk, som jo faar direkte Indflydelse paa Hjemmenes Montering, og som, støttet paa grundig og alsidig Uddannelse, ejer særlige Kvalifikationer med Hensyn til at vælge rigtigt i hvert givet Tilfælde.

Da den rette Raadgiver maa have Fagmandens Kendskab til Møbelfremstillingens Teknik, saa vel som et ved naturlige Anlæg og faglig Uddannelse særlig sikkert Blik for Arrangement og Sammenstilling, har vi ment, at en Kombination, som den man finder i Firmaet Lysberg og Hansens Ledelse, maa være særlig formaalstjenlig, idet den ene Chef er uddannet som Møbelarkitekt og Snedkermester og den anden som Dekoratør og Tapetserer, medens de begge har uddybet deres Viden med — man tør sige — ualmindelig omfattende, praktisk Erfaring.

Vi har derfor ment at forskellige Oplysninger om denne Virksomheds Arbejdsmaade maatte have Interesse for Læserinderne rundt om i Hjemmene, lige fra Godserne med de mange og store Rum, til mindre Lejligheder i Byerne.

Først og fremmest bør det bemærkes, at Omraadet for L. & H.s Mellemkomst er gjort tilstrækkelig vidt til, at den her kombinerede Fagkundskab og Erfaring bliver nyttig i sit fulde Omfang. (Firmaet paatager sig nemlig fuldstændig Montering, gennemført i alle Enkeltheder).

Det er dernæst karakterisk, at Virksomheden ikke binder sig til bestemte Regler; den undgaar netop i udpræget Grad den ovenfor omtalte Uniformitet ved at tage Hensyn til de i hvert enkelt Tilfælde særlige Forhold; og dette gælder saa vel Møblernes Art, Størrelse, Stil og Prisniveau som Arrangement og Farvesammenstilling.

I denne Forbindelse turde det være af Interesse at notere, at Firmaet med Interesse dyrker den Gren af Virksomheden, der bestaar i at omdanne ældre Hjem, modernisere dem og give dem Karakter ved ændret Arrangement, Udbedringer og delvise Fornyelser, om fornødent. Og det bør erindres, at Interessen i denne Henseende ikke mindst er rettet paa mindre Hjem, hvor der ofte skjuler sig særlig taknemmelige Opgaver.

Endelig er det her à propos at omtale et Speciale, som Lysberg & Hansen i Fremtiden vil dyrke i vidt Omfang, bl. a. netop i Forbindelse med Restaurering af ældre Hjem: Firmaet vil komme til at raade over en særlig Afdeling, der drager til Felts mod Hjemmenes i økonomisk og æstetisk Henseende lige tunge Svøbe: Møllene, der i de seneste Aartier har fundet en altfor virksom Forbundsfælle i Centralvarme-Anlægene. — Efter grundige Forundersøgelser af videnskabelig og praktisk Natur har L. & H. valgt en Fremgangsmaade, som erfaringsmæssig er af sikker Virkning, og som kan

gennemføres med relativt lave Omkostninger. Vi har Lov at meddele, at Firmaet beredvillig stiller sig til Publikums Disposition med alle Oplysninger vedrørende denne Fremgangsmaade og Enkelthederne ved dens Gennemførelse.

Er Virksomheden saaledes omfattende med Hensyn til Præstationerne indenfor dens Omraade, saa er den det ikke mindre med Hensyn til det Publikum, det kan være til Nytte for. Den samme Virksomhed, der stiller sig til store og smaa Hjems Disposition med Detailarbejde, har, som de fleste vil vide, dannet sig et fornemt ogved nærmere Betragtning imponerende Speciale ved Montering i stor Stil. Ikke alene har det efterhaanden faaet overdraget den indre Udstyrelse af et stort Antal Godser og ikke faa Gesandters Boliger etc., det har ogsaa i den sidste Tid udført saa store og fordringsfulde Arbejder som Montering af den ny Hovedbanegaard og de kongelige Saloner, Wivels Lokaler, Skodsborg Sanatorium, flere Provinshoteller, delsvist Grøn & Witzkes Lokaler i Standardbygningen og Hafnias nye Lokaler paa Gammelholm o. m. a.

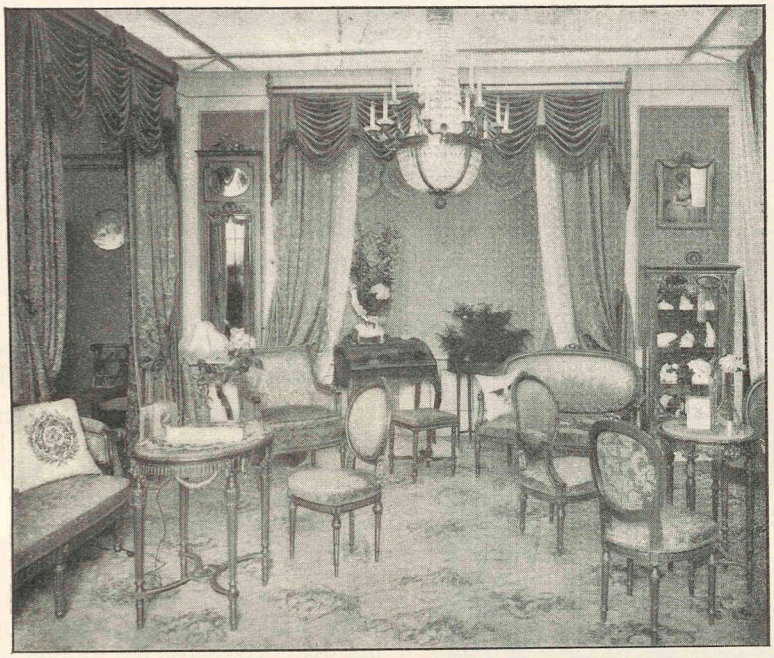

Et Interiør fra Lysberg & Hansens Etablissement.

Lysberg & Hansens Etablissement, der saaledes har formaaet at skabe sikker og stadig bredere Kontakt med et Publikum, der repræsenterer alle Samfundsklasser helt op til de højeste Krese baade i Ind- og Udland (der tales i Forretningen Engelsk, Tysk, Fransk, Spansk, Portugisisk og Italiensk!), har tiltrods herfor ført en i det Ydre reserveret Tilværelse i den stille Palægade.

Det vil imidlertid fremtidig præsentere sig for det store Publikum paa en lettere tilgængelig Maade, idet det vil komme til at disponere over en Række Lokaler med ikke mindre end 22 store Spejlglasruder til Gaden (Bredgade og Palægade).

Hovedhensigten hermed er at anskueliggøre for saa mange som mulig, hvorledes Hjemmene hygges. Der vil nemlig blive arrangeret en Udstilling af fuld Montering af Lejligheder fra 3 Værelser og opefter, visende alle Stilarter, og navnlig omfattende særdeles tiltalende Repræsentativer for Chesterfield Lædermøbler paa hvilket moderne Omraade Lysberg & Hansen indtager en ledende Stilling herhjemme.

Dette Arrangement har Krav paa Almenhedens Interesse, fordi det ved sin umiddelbare Tilgængelighed er egnet til at være et virksomt og praktisk Led i Smagens Pædagogik.

TÆPPER.

(Paa Grundlag af Oplysninger af A/S *C. Olesen.*)

TÆPPER er i Tidernes Løb kommen til at spille en større Rolle i nordiske Hjem, hvor man for ikke uoverskuelige Aar siden ansaa et smukt hvidskuret Gulv for en Stues fornemme Pryd.

Og jo mere Benyttelsen breder sig, des almindeligere bliver Kendskabet til Tæppernes Hovedarter, og des mere individuelle og mangeartede bliver Købernes Krav til Leverandørerne.

Udover en Advarsel mod altfor stræng Uniformitet i Forholdet mellem Møblernes, Gardinernes og Tæppernes Farver og mod Sammenblanding af Grundfarver samt mod urolige Mønstre med store, naturtro Gengivelser af Mennesker, Dyr og Planter, er det vanskeligt at give Raad for Valget af Tæpper. De forskellige Omgivelser, Køberens personlige Smag og det i vore Dage saa rige Udvalg skaber i Forening en Uendelighed af Muligheder, som man maa opgive at ordne skematisk og lægge ind under faste, almene Regler.

Indisk Agra Tæppe. (400 Haandknytninger pr. Kv.-Tomme). $2^1/_2 \times 3$ m. Pris 6,50.

Det faar imidlertid være en Trøst for den, der i denne „embarras de richesse" maatte føle sig usikker med Hensyn til den endelige Bestemmelse i et for Hjemmets Æstetik og Økonomi saa betydningsfuldt Spørgsmaal som Valg af Tæpper, at netop det i vor Tid saa rige Udvalg fritager Forhandlerne for Fristelsen til at lægge Køberen i en merkantil Prokrustesseng for at presse ham til at tage et bestemt, tilfældig forhaandenværende Dessin.

Netop ud fra den Forudsætning, at Udvalget først og fremmest er det private Publikums, Hjemmenes, Forbundsfælle, tør Henvendelsen til vor Kilde paa dette Omraade, Aktieselskabet C. Olesen, anses for at være paa sin Plads, eftersom denne Virksomhed i højere Grad end nogen anden herhjemme influerer paa Leveringsdygtigheden hos Videreforhandlerne, Manufakturhandlere, Tapetserere, Møbelhandlere o. s. v. hele Landet over, her og i Udlandet.

Den fungerer nemlig som en stedse tidssvarende og komplet assorteret Kilde for disse, saa at de til enhver Tid kan udtage Prøver derfra og i det Hele hver for sig stilles, som var de rigt forsynede og meget omfattende Specialforretninger.

Man kan altsaa udtage det, der stemmer bedst med Øjemedet, Smagen og Købeevnen og faa det leveret paa Rekvisition af vedkommende Forhandler.

Dette praktiske Arrangement giver det private Publikum Interesse i at erfare noget om, hvorvidt og hvorledes det bliver muligt for A/S C. Olesen at skaffe sig et Udvalg, der er et permanent og fuldgyldigt Udtryk for, hvad de forskellige Brancher, Firmaet repræsenterer, i Øjeblikket omfatter og særlig præges af.

For *Tæppers* Vedkommende kan herom oplyses: Paa Firmaets egen, betydelige Fabrik (i Kastrup) fremstilles en stor Mængde Tæpper i i Form af Alenvarer og hele Tæpper samt Bordtæpper i rig Variation, derunder særdeles vellykkede Imitationer af gamle persiske Tæpper, bl. a, med smukke Broncefarver som Bund og farverige, velafstemte Mønstre.

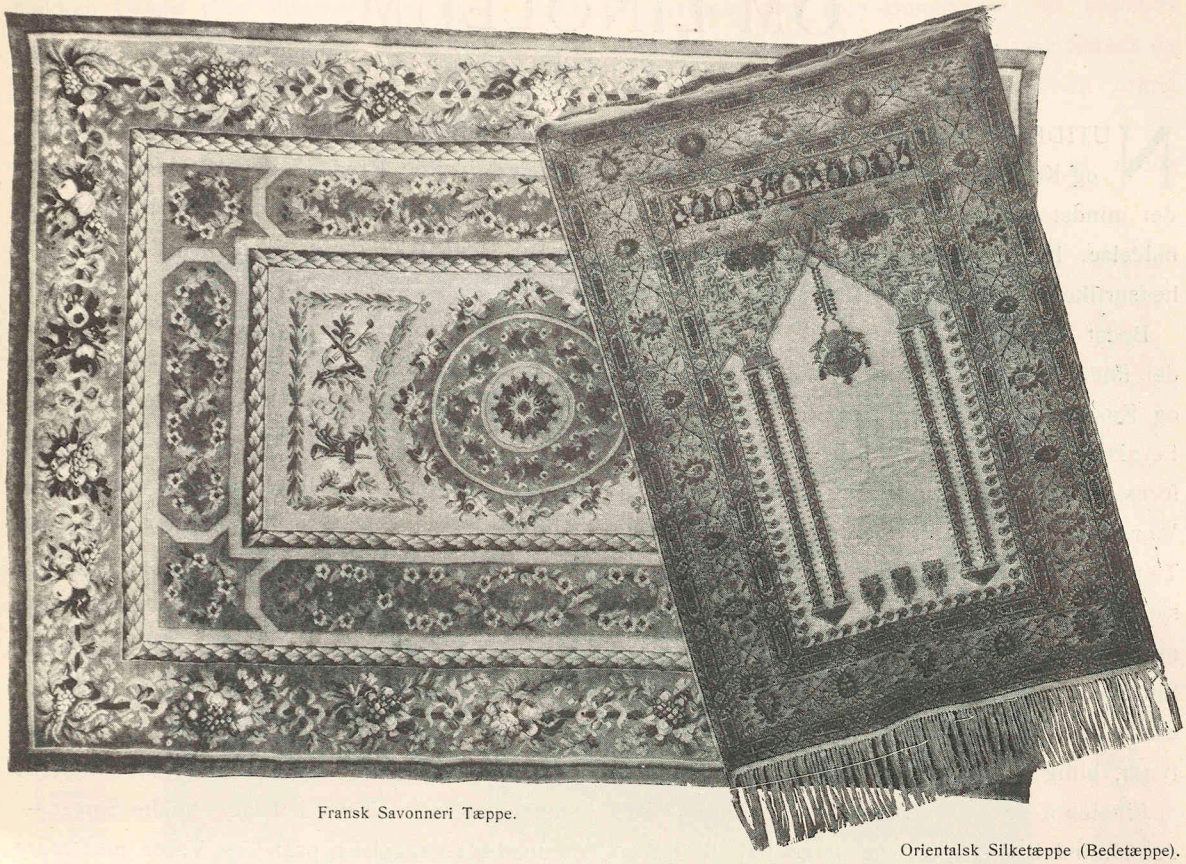

Fransk Savonneri Tæppe.

Orientalsk Silketæppe (Bedetæppe).

Hertil kommer saa et ganske usædvanlig rigt Udvalg af evropæiske Tæpper. Smyrnavævede fra Tyskland og Østrig, brysselervævede fra England, tykke, franske Tæpper, f. Eks. i Louis XVI Stil med klare, fremtrædende Blomstermønstre, og i Louis XIV Stil, Axminster Tæpper i alle Prisniveauer — og, kort sagt, alt det, man herhjemme overhovedet finder Anvendelse for indenfor dette Omraade.

Og — last not least — finder man i A/S C. Olesens Tæppeafdelings Lokaler med udmærkede Pladsforhold og Ovenlys en Rigdom, i dobbelt Betydning, af tyrkiske, persiske og indiske Tæpper.

Disse, tætknyttede, rigt, men altid smagssikkert, mønstrede Tæpper i rene Farver fra Persiens forskellige Egne, efter hvilke de har Navn, kan ikke undgaa at indgyde selv den ganske ukyndige Respekt ved deres tydelige Præg af Skønhed og Forarbejdningens Omhu.

Og Respekten stiger til Beundring, naar man hører om blot nogle af Tilvirkningens Enkeltheder: om Farvningen, der foregaar efter Fremgangsmaader, der har staaet deres Prøve gennem Aarhundreder og med vegetabilske Farvestoffer, de mest holdbare, man kender; deres Recepters Hemmelighed er gaaet i Arv fra Slægt til Slægt; eller om Vævningen, eller rettere Knytningen, der er et langsommeligt Haandarbejde, eftersom de gode og holdbare Kvaliteter har 10,000—14,000 Masker paa hver Kvadratalen!

A/S C. Olesen, hvis Udvalg i Gulvtæpper er det største i Skandinavien, har egne Indkøbere, der aarlig berejser Orienten paa kryds og tværs og aflægger Besøg i Indien, hvis Hjemmeindustri, der er yngre end Persiens, fremstiller gode Ting til Priser, der er relativt meget lave. Firmaet har derved opnaaet at erhverve et komplet, med Sagkundskab valgt, Sortiment, der rummer adskillige Tæpper, som vilde være værdifulde Led af et hvilketsomhelst Musæum, og som navnlig er frit for de ringere Kvaliteter, som Publikum vil være daarlig tjent med at købe som ægte Tæpper, selv om de prydes med nok saa vanskelige, østerlandske Navne.

OM LINOLEUM.

(Meddelt fra *C. Riis Bonne, Linoleum A/S.*)

NUTIDENS Fordringer til Hygge, Hygiejne og Komfort, i Forbindelse med Kravet om det mindst mulige Arbejde ved Hjemmets Renholdelse, har gjort Linoleum til en Nødvendighedsartikel, der ikke godt kan undværes.

Bedst kommer Linoleum til sin Ret, naar det findes i alle Boligens Rum, lige fra Entré og Køkken til Salon og Kabinet, fordi Støv og Fernis fra de ikke-belagte Gulve da ikke overføres til og besmudser de enkeltvis belagte Værelser. Da man vel som oftest vil have Tæpper, i det mindste om Vinteren, kunde det synes noget overdaadigt ogsaa at have Linolenm, men det er altid en stor Fordel, at Revner og Sprækker er tæt tillukkede, og til Værelser, som der skal Tæpper paa, kan anvendes ganske tyndt, billig Linoleum.

Linoleum er overhovedet langt billigere, end det almindelig antages, og naar dets Varighed tages i Betragtning, er Bekostningen egentlig for intet at regne sammenlignet med, hvad der ellers ofres paa det moderne Hjem. Den overordentlige Lettelse i det Arbejde, der vedrører Renholdelse af Gulvene, er ogsaa af Betydning.

Linoleum bliver haardere og fastere, jo længere det har ligget. Dette beror paa de kemiske Processer, som den anvendte Linolie under Fabrikationen underkastes, og vort Firma har Ord for og godt Lov paa sig for at levere de stærkeste og bedste Kvaliteter, som kan fremstilles.

Dette beror ikke paa, i hvilket Land Varen er fabrikeret, om i England, Tyskland, Belgien eller hvor som helst, men det beror paa, at den rigtige Fabrikationsmaade er anvendt. Grundet paa Englands Stilling som Linoleumets Vuggeland og det derved erhvervede Forspring, antages i vide Kredse „engelsk Linoleum“ for det kvalitativt bedste. Denne Opfattelse svarer nu til Dags ikke mere til de faktiske Forhold, idet de store Fabriker i vort sydlige Naboland Tyskland har teknisk fuldkommengjort sig saaledes, at dets Frembringelser maa anses som staaende paa det højeste Trin med Hensyn til Kvaliteten, hvorunder vi forstaar Materialets Sammensætning, Brugbarhed og Modstandsdygtighed mod Slid. I mønstrede Ting har hvert af disse to Hovedproduktionslande for Linoleum sine Specialiteter, f. Eks. kender den engelske Fabrikation ikke afpassede, gennemmønstrede Tæpper, som derimod faas fra Tyskland. Gennemmønstrede, store, dejlige Tæppedessins fra England kappes med tyske moderne smaamønstrede „Tone i Tone“ holdte Sorter — blomstrede, engelske paatrykte Varer med mere retlinede, stivere tyske o. s. v. En velassorteret, fagmæssig ledet Forretning som vor, vil forstaa at benytte det bedste af de to Landes Frembringelser for i videste Omfang at tilfredsstille de forskellige Smagsretninger og Fordringer.

Det store Udvalg muliggør at bringe Gulvbelægningen i nøje Overensstemmelse med Hjemmets øvrige Udstyr og at fyldestgøre alle æstetiske Krav. Hvad der skal anvendes til de enkelte Værelser, skal ikke generaliseres, netop da der maa tages Hensyn til Møblementet, Betræk o. s. v. I mange Tilfælde vil Parketmønster i Spisestuen, et mindre, moderne Mønster i Dagligstuen, et kraftigt Tæppemønster i Herreværelset, et lyst, roligt Dessin i Soveværelse være paa sin Plads, medens til Korridor gerne bruges Moiré eller flammet Linoleum, til

Køkken Granit eller flisemønstret, og til Køkkenkoridor og Siderum nøjes man i Reglen med almindelig ensfarvet Linoleum. Til Køkkenborde føres en særlig Kvalitet meget holdbar ternet Linoleum.

Linoleumet ind med Bonemasse. Et saaledes behandlet Gulv optager ikke Støv og Smuds og kan til dagligdags renholdes med en fugtig Klud.

Da vi beskæftige en stor Stab af øvede

Interiør fra Lageret i Silkegade.

Vedligeholdelse af Linoleum er meget let. Første Regel er ikke at benytte Soda til Gulvets Vaskning, fordi det gør Varen skør og porøs; derimod kan gerne bruges almindelig Sæbevand, og det er fordelagtigt derefter at gnide Linoleumsarbejdere, paatage vi os ethvert Arbejde fra det største til det mindste, f. Eks. ogsaa den mere grundige Rensning og Eftersyn, som ogsaa Linoleum kan trænge til en Gang eller to hvert Aar.

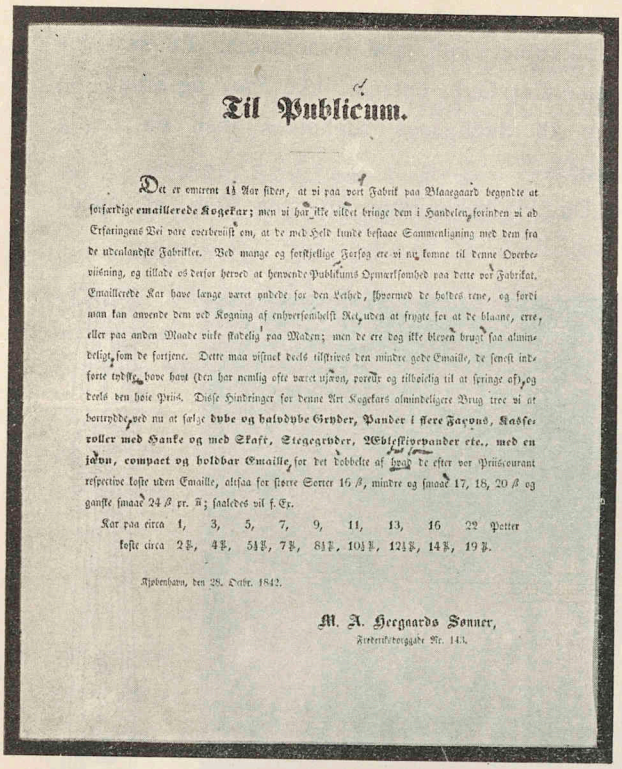

Til Publicum.

Det er omtrent 1½ Aar siden, at vi paa vort Fabrik paa Blaaegaard begyndte at forfærdige **emaillerede Kogekar**; men vi har ikke vildet bringe dem i Handelen, forinden vi ad Erfaringens Vei vare overbeviist om, at de med Held kunde bestaae Sammenligning med dem fra de udenlandske Fabrikker. Ved mange og forskjellige Forsøg ere vi nu komne til denne Overbeviisning, og tillade os derfor herved at henvende Publikums Opmærksomhed paa dette vor Fabrikat. Emaillerede Kar have længe været yndede for den Lethed, hvormed de holdes rene, og fordi man kan anvende dem ved Kogning af enhversomhelst Ret, uden at frygte for at de blaane, erre, eller paa anden Maade virke skadelig paa Maden; men de ere dog ikke bleven brugt saa almindeligt, som de fortjene. Dette maa vistnok deels tilskrives den mindre gode Emaille, de senest indførte tydske, have havt (den har nemlig ofte været ujævn, porøs og tilbøielig til at springe af), og deels den høie Priis. Disse Hindringer for denne Art Kogekars almindeligere Brug troe vi at bortrydde, ved nu at sælge **dybe og halvdybe Gryder, Pander i flere Façons, Kasseroller med Hanke og med Skaft, Stegegryder, Æbleskivepander etc., med en jævn, compact og holdbar Emaille**, for det dobbelte af hvad de efter vor Priiscourant respective koste uden Emaille, altsaa for større Sorter 16 ß, mindre og smaae 17, 18, 20 ß og ganske smaae 24 ß pr. ℔; saaledes vil f. Ex.

Kar paa circa	1,	3,	5,	7,	9,	11,	13,	16	22 Potter
koste circa	2 ß,	4 ß,	5½ ß,	7 ß,	8½ ß,	10½ ß,	12½ ß,	14 ß,	19 ß.

Kjøbenhavn, den 28. Octbr. 1842.

M. A. Heegaards Sønner,
Frederiksborggade Nr. 143.

KOGEKAR & GASOVNE.

(Meddelt af *Anker Heegaard*).

AT Kogekar er emaillerede, anser de allerfleste nu om Stunder for selvfølgeligt. Det er gaaet med denne som med andre Opfindelser af umiddelbart indlysende Nytte: dens klare Fordele har Tid efter anden slaaet dens undværlighed fast i den almindelige Bevidsthed. — Ovenstaaende Faksimile af Korrekturen til en Bekendtgørelse af 28. Okt. 1842 fra M. A. Heegaards Sønner, Frederiksborggade Nr. 143 (!) er Udtryk for Vendepunktet i dansk Industri paa dette Omraade. Med værdig Omhu har det gamle Firma, der nu bærer det kendte Navn Anker Heegaard, først fremstillet en Emaille, der var jævn, kompakt og holdbar, saa at den var konkurrencedygtig overfor den tyske, der ofte havde været ujævn, porøs og tilbøjelig til at springe; dernæst anstiller man gennem halvandet Aar mange og forskellige Forsøg, f. Eks. for at forvisse sig om, at Emaillen kan modstaa Syre, ikke blaaner og irrer, kan taale høj Temperatur, hurtig Afkøling osv.

Paa et saa solidt Grundlag er Fabrikationen af Anker Heegaards emaillerede Kogekar bygget, og man har i de forløbne Aar intet forsømt for at hævde og styrke den Position, der opnaaedes allerede fra første Færd, og som har faaet sin ledende Karakter bekræftet gennem almindelig Anerkendelse. Ikke mindst viser Anerkendelsen sig derved, at Kolleger ved Valget af Varemærker for Emaillegods ofte — bevidst eller ubevidst — „kommer til" at danne disse mere eller mindre i Form eller Farver i Lighed med Anker Heegaards nedenfor gengivne, af danske Husmødre saa vel kendte Mærke i rødt og sort og med det kronede F.

Der kan derfor være Anledning til at gøre opmærksom paa, at det ikke er tilstrækkeligt, at en Etikette er rød og sort eller bærer noget, der *ligner* et kronet F., men at man, naar man vil være sikker paa at erholde det gamle anerkendte Fabrikat, maa lægge Mærke til, at Etiketten bærer Navnet *Anker Heegaard*.

Foruden emaillerede støbte Kogekar finder ogsaa pressede Emaillevarer som Kasseroller, Stegepander, Kander, Vandfade, Tragte o. m. a. Husholdningsredskaber i stort Antal Vej fra Anker Heegaards Fabriker til Hjemmene Landet over. — Og Efterspørgselen stiger med Sansen for Hygiejne og Økonomi, idet Emaillegods jo baade er let at holde rent og særdeles holdbart.

I den nyere Tid, hvor Kogning ved Gas jo har spillet en mere og mere fremtrædende Rolle, har Industrien baade i Udlandet og herhjemme haft Opmærksomheden rettet mod Fremstilling af økonomiske Gasovne, anvendelige saavel til Bagning som til Stegning. Ogsaa paa dette for Virksomheden saa nærliggende Omraade har Anker Heegaard stillet en velforberedt Nydannelse til Husmødrenes Disposition, nemlig en Gasovn, der er saaledes konstrueret at *det samme Blus*, der er anbragt forneden, let kan indstilles til at give enten Over- og Undervarme. Blussene slukker ikke i Utide og Varmestrømmen kan let og nøje reguleres. Der er saaledes Grund til at antage, at der ogsaa hermed er skabt en god Forbindelse mellem det gamle Firma og de danske Hjem

KØKKENUDSTYR.

Paa Grundlag af Oplysninger fra *Baadh & Winthers Efterflg.*

KØKKENETS Gerning har jo gennem Aarhundreder haft nogenlunde samme Karakter. Man skulde da ikke synes, at Industrien kunde have meget nyt at byde paa dette Omraade.

Ikke desto mindre viser det sig i Praksis, at netop Fremstilling af Køkkenrekvisiter er et med meget Held og mange Resultater dyrket Felt for Opfindsomhed og Snille; men i meget vidt Omfang gælder det paa den anden Side, at det Nye er en Forbedring, der medfører Lettelse eller bedre Virkning af Arbejdet. De fleste Husmødre vil saaledes vide at vurdere Diehls virkelig *skærende* Brødmaskine som Afløser af den ældre Maskine, der snarere *klemte* Brødet over, Kødmaskinens tilsvarende Rolle i Forhold til Hakkekniven o. s. fr. Og paa samme Maade vil en moderne Specialforretning i Køkkenudstyr kunne opvise en lang Række Apparater, hvis Nytte er umiddelbart indlysende.

Frysemaskine.

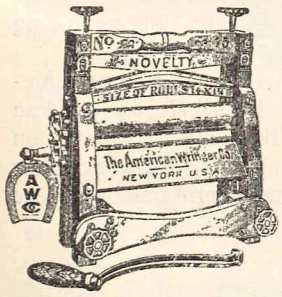

Amerikansk Vridemaskine.

Gennemgaar man saaledes den permanente Udstilling, som Baadh & Winthers Eftfl.s Afdeling for Køkkenudstyr i Virkeligheden danner, vil man finde at Branchens Evne til Selvfornyelse er i fuld vigeur. Man vil f. Eks. standse ved „Signe Jensens Kogekasse", der paa praktisk og moderne Vis er foret med Asbest i Stedet for Hø. Og man vil hurtig forstaa denne Opfindelses Betydning baade for Besparelse i Gasforbruget og for adskillige Retters rette Tilberedelse og Velsmag. Opvaskebakken med galvaniseret Bund og løse Tremmer, Frysebøsserne for hjemlige Fremstilling af Is, Mayonaiserøreren, Fars- og Dejrøremaskiner og Rivemaskiner er altsammen Nydannelser, som bidrager til at gøre det daglige Arbejde i et moderne Køkken paa engang let og godt.

Mere lejlighedsvis vil andre Opfindelser, saaledes amerikanske Strygejern, med aftagelig, ildsikker Hank, og de elektriske Strygejern. Bowek Tøjrullen, der kan staa frit eller spændes fast paa Køkkenbordets Kant, samt lette og praktiske amerikanske Vridemaskiner med Gummivalser vise deres Betimelighed.

Men hermed er Emnet saa langt fra udtømt: saa at sige paa hvert eneste Omraade indenfor Køkkenarbejdets Rammer vil man i et Interiør som Baadh & Winthers Eftfl.s Specialafdeling for Køkkenudstyr finde Reformer og Nydannelser, som hver for sig betyder Lettelse eller bedre Orden, og som altsaa bidrager til at gøre Køkkenarbejdet til en fornøjelig Beskæftigelse.

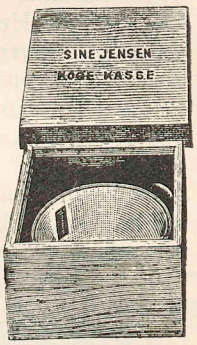

Signe Jensens Kogekasse.

Et nemt og tydeligt Totalindtryk af, hvor alsidigt og dog overkommeligt et Køkkens Udstyr er i vore Dage, giver Firmaets Fortegnelser og Kataloger over Udstyr for smaa og store Hjem. De udleveres paa Forlangende og vil sikkert vække Undren ved de billige Priser.

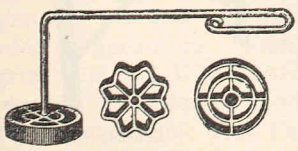

Rosetvaffeljærn.

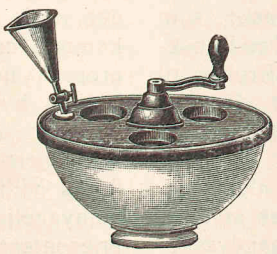

Mayonæserører.

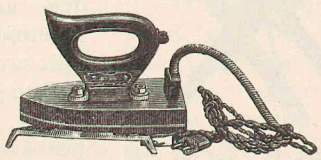

Elektrisk Strygejærn

Vaskemaskiner.

Meddelt af *Mammen & Drescher*, København, St. Annæ Plads 26.

TØJETS Vask med Hænderne har Aarhundreders Hævd; og det skulde synes, som om dette Arbejde fremdeles maatte vedblive at være Haandens: Tøjet skal dyppes i Vandet, det skal løftes op og derpaa gnides mod det riflede Brædt; og denne Gnidning skal fordele sig jevnt over den hele Flade. En saa kombineret Bevægelse synes ikke at kunne nøjes med mindre end et tænkende Væsens bevidste og stedse aarvaagne Behandling.

Og skønt mangen Husmoder ofte har været bragt til Fortvivlelse over Vaskekonens, „det tænkende Væsen"s maaske nok bevidste, men ikke altid aarvaagne Behandling af Tøjet, har man dog ikke altid villet fæste Lid til Maskiner for Hjemmevask; og det maa erkendes, at disse heller ikke var Tillid værd, naar deres Virksomhed var saa fjern fra Haandvaskens Metode, som den var, saalænge den bestod i, at lade Tøj flyde rundt i et Kar med Sæbevand, dreje det til højre og venstre ved Hjælp af Pinde og Vinger, eller rulle det rundt i en Cylinder. Den Vaskemaskine, der skulde kunne være Husmoderen en virkelig fordelagtig Afløser af den gode gamle Vaskemaade, maatte eje flere og ganske andre Kvalifikationer: dens Behandling af Tøjet maatte være som Menneskehænders omsorgsfulde Arbejde, hvortil bl. a. kræves, at den arbejdede lempeligt, grundigt og ligeligt, var økonomisk og hurtig, samt at den i hvert Fald ikke gjorde Vaskearbejdet besværligere.

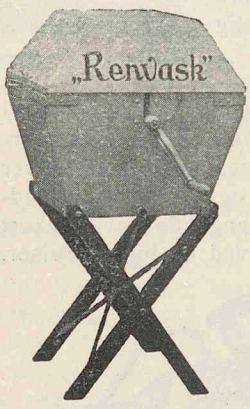

Renvask Nr. 0 med løs Fod.

Men alle disse Hensyn er der regnet med ved den endelige Konstruktion af Vaskemaskinen „Renvask", som er opfunden af en Dansk-Amerikaner, Broder til den ene af Firmaet Mammen & Dreschers Indehavere.

Den ikke alene erstatter, men er at foretrække for Haandvaskemetoden. „Renvask" bestaar af en Vandbeholder, inden i denne anbringes Tøjet i en Cylinder (i Dobbeltmaskiner to), af særegen Form; den sænkes kun delvis ned i Beholderens Vand; dette behøver derfor kun at være tilstede i ringe Mængde og kan altsaa gøres stærkt sæbeholdigt uden stor Udgift; Sæbevandet holdes ved Cylindrens Omdrejning i meget stærk Bevægelse og dels presses, dels suges gennem Tøjet, samtidig med at Tøjet i uafbrudt Bevægelse dyppes i Sæbevandet, løftes op deraf og gnides mod et Vaskebrædt inde i Cylinderen — ganske som ved Haandvask, men ligeligere, jævnere og mere virkningsfuldt. —

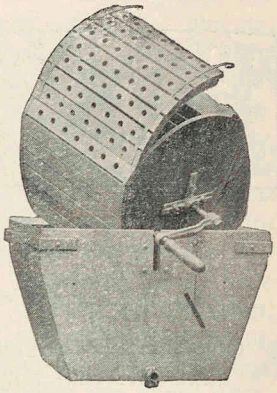

Renvask Nr. 0.
Kar og Cylinder.

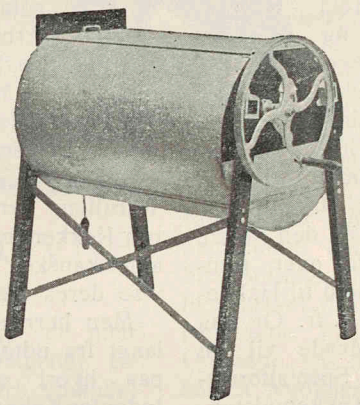

Renvask Nr. 2.
Maskine med Svinghjul og indvendigt Gear.

Den ringe Vandmængde kræver et mindre Kvantum Sæbe og Brændsel og gør Trækningen af Maskinen let; dette betyder Økonomi og Arbejdsbesparelse.

„Renvask" har ingen Metaldele i Cylinderen og kan altsaa ikke rive i Tøjet; den kræver kun ringe Plads og kan tillige benyttes til Skylning. Den er saaledes praktisk paa flere vigtige Punkter.

Denne Maskine fremstilles herhjemme — er altsaa dansk Arbejde. Dens Egenskaber har skabt den en sikker og hurtig Sukces; og den turde siges at komme meget à propos netop i Tider, hvor det „grove" Arbejde har svært ved at finde villige og omhyggelige Repræsentanter.

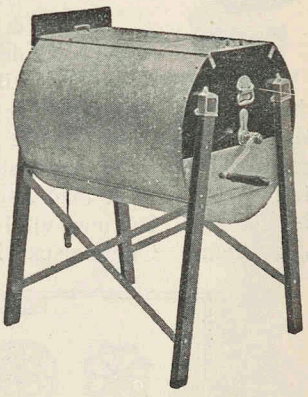

Renvask Nr. 1.
Maskine uden Svinghjul eller Gear.

SYMASKINER.

Efter Oplysninger fra *Singer & Co.*

UNDER alle Forhold, men navnlig hvor Talen er om Brugsgenstande, som — anskaffede en Gang for alle — er bestemte til at følge os gennem hele Livet, hævner det sig at lade sig bestemme af Prisen alene.

Netop i en Tid, hvor den indbyrdes Kappestrid mellem forskellige Fabriker paa samme Omraade skaber Tilbøjelighed til og Nødvendighed af at komme saa langt ned i Prisen, som det med Rimelighed er muligt, vil selv en lidt højere Pris som Regel svare til en lidt højere Kvalitet.

Sammen med Prisspørgsmaalet rejser der sig da andre, og nok saa afgørende, nemlig med Hensyn til Holdbarhed, Arbejdsmaade og Præstationsevne.

Spørgsmaalet: „Hvilken Symaskine skal jeg vælge?“ kan derfor først besvares tilfredsstillende, efter at de nævnte Specialspørgsmaal har fundet deres Løsning.

Med Hensyn til *Prisen* er det en gammel Erfaring, at den Specialfabrik, der fremstiller det største Antal ved Masseproduktion for hver enkelt Dels Vedkommende, er i Stand til at paaligne hver enkelt Frembringelse de laveste Produktionsomkostninger. I Forhold til Kvaliteten skal derfor den største Fabriks Priser være de billigste.

Om Imødekommelsen af de øvrige Krav, nemlig til Holdbarhed, Arbejdsmaade og Præstationsevne, vil Publikums Holdning være et vigtigt Fingerpeg. Den Fabrik, der er vokset op gennem Aarene ved Publikums Tilslutning og uden at spekulere i Trangen til at købe det billigste, kan jo i Virkeligheden i det praktiske Liv paavise Tusinder af solide Anbefalinger.

Efter dette skal den Fabrik, der gennem Aarene og trods Konkurrence er vokset frem til usædvanlig Størrelse, ved Publikums Tilslutning uden Koketteren med fabelagtige Priser, være Tillid værd.

Ser man nu paa Verdensmarkedet og anlægger man den her givne Maalestok, ender man med at udpege Singer & Co.

Og ser man nærmere paa denne Virksomhed, vil man finde Formodningerne bekræftede paa alle Punkter.

Singer & Co. er Verdens største Symaskine-Fabriker; de har Fabriker i Amerika og Evropa og Forhandlere i alle Storbyer og Provinser; deres Maskiner benyttes paa Stormagasiners og Fabrikers Specialværksteder, paa Systuer og rundt i Hjemmene i alle Verdensdele, i Afrikas Ørkener og Mexikos Indianerlejre, i den kunstbroderende Frues Salon, i den halvvilde farvede Kvindes Telt.

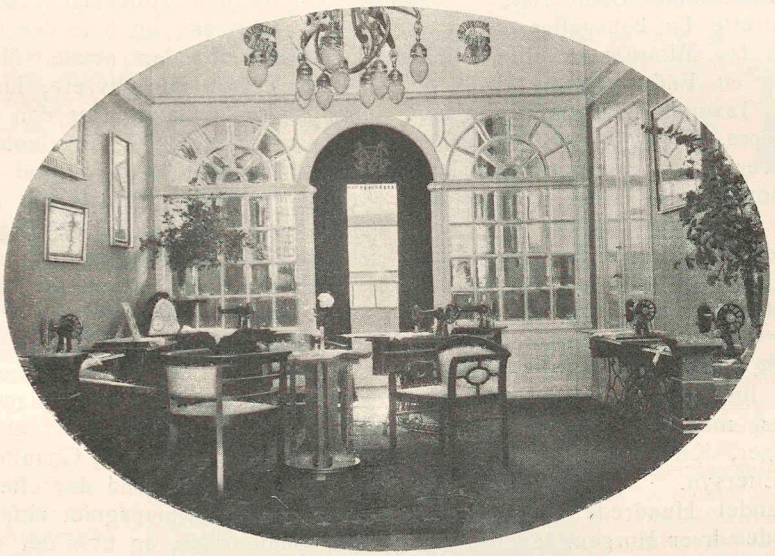

Fra Singer & Co.s Hovedudsalgs Lokaler: Købmagergade 18.

Singer Maskinernes Holdbarhed erklæres af Kendere for praktisk talt ubegrænset; deres Lydløshed og Lethed kommer Idealet saa nær som mulig, og deres Alsidighed intet mindre end fænomenal.

Foruden til almindelig Syning anvendes de som bekendt til den fineste Kunstbrodering efter en særlig Metode, hvori Singers Repræsentanter Verden over opretholder vederlagsfri Kursus, i Hulsøm og Applikationsarbejde, Tunger og Knaphuller, Snore- og Monogramarbejde, Vaffel- og Smyrnabroderi, alt udfører disse tekniske Vidundere med en overraskende Lethed og med en Hurtighed, der naar op til 4000 Sting i Minuttet.

Vore Læserinder vil ved Selvsyn let indse, hvilken Forøgelse og Lettelse i Arbejdet Singer & Co.s Specialmaskiner betyder for deres Ejer — et Moment, der er værd at overveje, naar der er Tale om Selverhverv for Kvinder.

HALVFEMS NUL ET

er et Tal, som er kendt ikke blot af enhver Københavner, men af de fleste, som blot har været i København nogle faa Gange. Naar man ønsker en Automobildroske, falder det saa ikke ganske naturligt, naar man tager Telefonen, at forlange *9001?*

Men hvor mange aner, hvilket mægtigt Maskineri, der skjuler sig bag dette Nummer, hvor mange Hænder, der dagligt sættes i Arbejde, for at Vognene kan holdes i en saadan Stand, at en selskabsklædt Dame roligt kan sætte sig tilrette for behageligt og i Løbet af nogle faa Minutter at blive befordret fra den en Ende af Byen til den anden. — Taxamotorkompagniets Vogne er altid yderst propre. Hver Morgen mellem 3 og 8 gennemgaar hver Vogn en omhyggelig Renselsesproces i Kompagniets Garage, som er den største og bedst indrettede Garage i Europa. Ved alle Garagens Piller hænger Sprøjteslanger, med varmt og koldt Vand, og ved Hjælp af disse renses Vognene udvendig for Gadens Smuds, hvorefter dens Lygter, Messingbeslag og Vinduer pudses og poleres, og Vognen støvsuges ved Elektricitet. Imidlertid har andre Hænder forsynet Maskinen med den nødvendige Olie, medens Sadelmager, Karetmager og Elektriker foretager deres Eftersyn.

Omtrent halvandet Hundrede Vogne renses og efterses saaledes hver Morgen, inden de forlader Garagen, efter at have indtaget noget af det vigtigste, nemlig Drivkraften: Benzinen, som trykkes op ved Hjælp af Kulsyre fra en kæmpemæssig Beholder, som ligger under Jorden, og som rummer over 30.000 Liter.

Det er et stort Arbejde, men Anstrængelserne lønner sig, thi Publikum viser stadig, at det forstaar at vurdere den Renlighed, som udmærker Taxamotors Vogne. I det Par Aar, Kompagniet har bestaaet, har det allerede 5 Gange maattet udvide Vognbestillingskontoret (9001), saaledes at der nu er ansat 30 Damer, udelukkende beskæftiget med at modtage Bestillinger og afsende Vogne. Dette Kontor er jo aldrig lukket, men arbejder uafbrudt Aaret rundt, og herfra udgaar der direkte Telefonforbindelser til Holdepladserne, hvorved de vagthavende Damer ved en automatisk virkende Mekanisme altid kan se, paa hvilke Holdepladser, der er Vogne. Naar nu en Vogn bestilles gennem 9001, sendes den altid fra den Holdeplads, der er Mødestedet nærmest, og hvis der ingen holder her, saa fra den næste. Men derfor bliver Taxten ikke dyrere, idet Taxameteruret først sættes i Gang, naar den nærmeste Holdeplads passeres, og da Taxamotor har 32 Holdepladser rundt i Byen, hvoraf flere ligger i de yderste Forstæder, bliver det saaledes sjældent stort dyrere at bestille en Vogn gennem 9001, end hvis man tager den paa Holdepladsen.

TAXAMOTOR gør alt for, at dets Chauffeurer optræder høfligt overfor Publikum, og enhver Klage bliver gjort til Genstand for grundig Undersøgelse. Og her ligger en af Taxamotors største Forcer, dets Ansvarlighed, det at Kompagniet stadig vaager over, at Publikum bliver godt betjent. Hvis en Chauffeur har forlangt mere for en Tur, end der efter Taxten tilkommer ham, vil Kompagniet altid yde Passageren fuld Godtgørelse, og hvis det skulde ske, at en Chauffeur har optraadt uhøfligt, bliver dette altid strængt paatalt.

Foruden Taxamotors almindelige Drosker og Hjemmevogne har Kompagniet en Række store Luxusautomobiler, som er meget søgte til Bryllupper og Barnedaab.

Tidligere var en Karet med hvide Heste uadskilleligt knyttet til et Bryllup, nu er man ogsaa paa dette Punkt blevet mere moderne.

Ring derfor altid til *Halvfems Nul Et.*

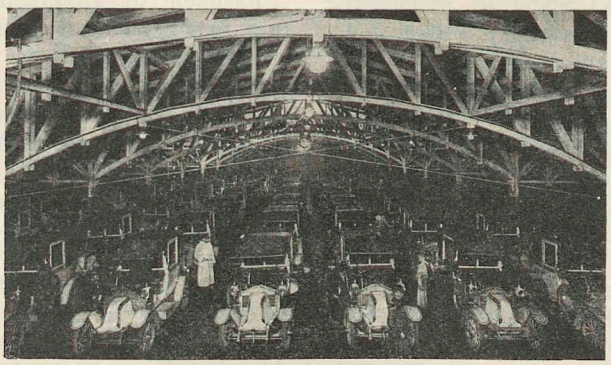

Garagen om Morgenen.

OPVARMNING AF VORE STUER.

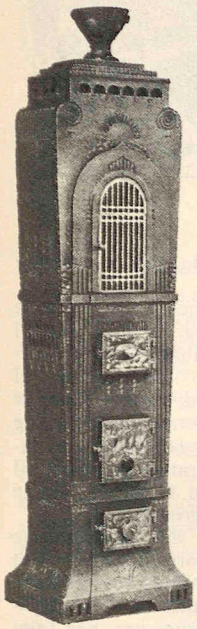

„Moderne."
Hr. Billedhugger Eggeling

AT Valget af Kakkelovn overhovedet er blevet til et Dilemma, der kræver Overvejelse, er i og for sig et Tidernes Tegn.

Den Tid er ikke fjern, da der ikke let blev Tale om noget Valg, al den Stund der kun fandtes faa Variationer samtidig med, at visse sædvanemæssige Regler var saa at sige eneherskende. Hovedhensynet var Værelsets Størrelse, der bestemte Ovnens; dernæst influerede andre praktiske Hensyn, der med Rette gør sig gældende den Dag i Dag: paa Landet og andre Steder, hvor man ikke havde Adgang til Gas, foretrak man Ovne, der let kunde benyttes til Kogning, naar man i en snever Vending skulde have „Vand til Kaffen" og Komfuret var ude af Funktion. I Byerne derimod var de runde Ovne fremherskende — mere eller mindre elegante, alt efter Smag og Evne.

Nu til Dags er man, som bekendt, naaet saa vidt, at en saa væsentlig Del af Interiøret, som Kakkelovnen jo i Virkeligheden er, kan afpasses efter Ensemblet i Stil og Form.

Stødet til, at Harmoni og personlig Smag ogsaa fik Adgang til at præge dette i vore nordiske Hjem saa vigtige Led i Udstyrelsen, maa — som det var at vente — tilskrives Industrien. I Marts Maaned 1901 indbød Fabrikant *C. M. Hess* i Vejle fem dygtige og ansete Arkitekter til en Konkurrence med Hensyn til Tegninger af Ovne i forskellige Stilarter: Renæssance, Empire og moderne (fri) Stil.

Det dermed traadte Spor fik tydelige og glædelige Udslag i Fabrikationen, saa at den Fremsynethed og særlige Fremstillingsevne, der bar de første Forsøg, senere har faaet et meget vidt Spillerum, saa vidt, at enhver god Smag nu er repræsenteret i det Udvalg, Fabrikant C. M. Hess forelægger det danske Publikum gennem sine forskellige Udvalg Landet over.

Den samme Lydhørhed overfor Tidens Krav og Ønsker har ogsaa gjort sig gældende paa andre Punkter indenfor det her omhandlede Omraade.

Ikke mindst gælder dette, ret naturligt, med Hensyn til Opvarmningsanlæg, der jo i vor Tid finder stadig videre Anvendelse. C. M. Hess' Fabriker fremstiller nu hvert Aar Hundreder af Varmeapparater (Calorifererer), f. Eks. til Anbringelse i Kældere, hvorfra den varme Luft føres rundt til de forskellige Værelser og Lokaler, der saaledes skaanes for Opfyring og det dermed uundgaaelig forbundne Støv.

Nægtes kan det jo ikke, at denne Ordning paa den anden Side berøver Stuerne den Hygge, som Ilden i Kaminer og tildels ogsaa i Kakkelovne ejede i saa høj Grad. C. M. Hess' Fabriker har imidlertid vidst at raade Bod ogsaa paa dette Forhold, nemlig ved Fremstilling af aabne Kaminer og Kaminovne; de sidstnævnte kan med Rette karakteriseres som virkelige Universal-Ovne, idet man efter Ønske kan benytte dem som almindelige Kakkelovne eller som aabne Kaminer paa den gode, gamle Manér. Dette særlige Hensyn vil sikkert være kærkomment for de mange, som heldigvis endnu er Tilhængere af det gamle Ord, at „Arnens Lue gør hjemlig Stue".

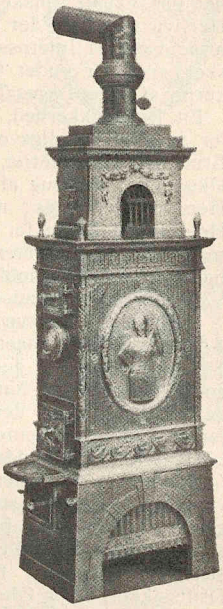

„Empire".
Hr. Arkitekt Søren Lembcke.

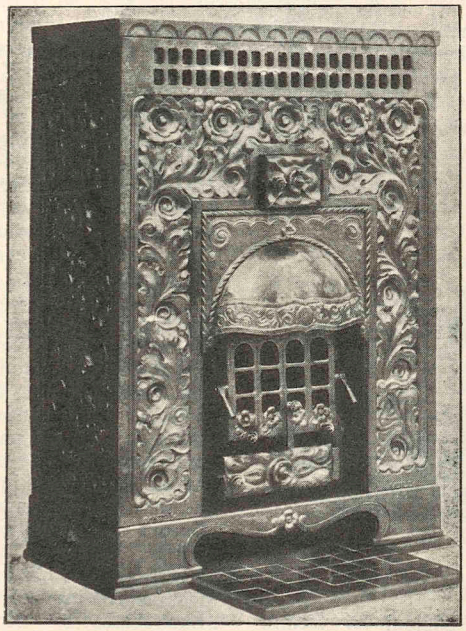

Tegnet og modelleret af Hr. Billedhugger Eggeling.
Motiver af Hr. Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen.

Denne ledende Stilling indenfor deres særlige Industrigren har C. M. Hess' Fabriker ogsaa formaaet at hævde paa de andre Omraader, der hører Branchen til. De fabrikerer Komfurer med alle moderne Indretninger og i alle Størrelser, altsaa for den mindste Husholdning saavel som for det største Hotel; det samme gælder de nu saa meget anvendte Gasstegeovne og meget andet.

I det hele tør det slaas fast, at den Position, Fabrikerne har skaffet sig gennem op mod 40 Aars samvittighedsfuldt og ofte idérigt Arbejde stadig støttes og vedligeholdes til Ære for Fabrikerne selv og til Gavn og Glæde for de Tusinder af Hjem, som Landet over drager Hygge og Nytte af C. M. Hess' Fabrikater.

*

AUTOMOBILER

er forlængst traadt ind i det Stadium, hvor mange Mærker gør Valget vanskeligt, og hvor en Orientering med Hensyn til, *hvad* der er væsentligt, og *hvor* det findes, turde være af Interesse for det stigende Antal Mennesker, som har under Overvejelse at slutte sig til Dyrkerne af vore Dages Transportmiddel, Automobilen. —

En Driftssikkerhed, der fritager Passagerer og Fører for de altid kedelige og ofte farlige Forstyrrelser i eller Brud paa Maskineriet, er det, der først spørges efter. Økonomi i Forbrug af Gummi og Benzin er det næste Hensyn, der tages; men dertil slutter sig Kravet om Holdbarhed baade for Maskinens (Chassiet) og for Karosseriets Vedkommende. Og endelig influerer naturligvis Prisens Forhold til Kvaliteten paa det endelige Valg, dersom alt andet skulde staa lige.

I alle disse Hensyn har de i Forvejen verdensberømte Adlerfabriker formaaet at erobre og hævde en ledende Stilling i Løbet af den godt halve Snes Aar, der er gaaet siden den første „Adler"-Automobil blev til. Ikke mindst herhjemme er Adlervognenes stærkt stigende Anvendelse, bl. a. netop hvor der stilles særlige Hensyn til Driftssikkerhed og Økonomi, let at konstatere; den flyvende Messingørn foran (paa Køleren) bliver hyppigere og hyppigere paa vore Automobildrosker og Privatvogne — de sidste særlig fint repræsenterede ved Hs. Majestæt Kongens bekendte „Adler"-Limoucine. — Vognene af dette Mærke er da ogsaa velkendte videnom, selv i Amerika, Automobilernes Land par excellence, og deres Anvendelighed til praktisk Brug er f. Eks. fastslaaet paa en smigrende Maade derved, at Adlervognene fik

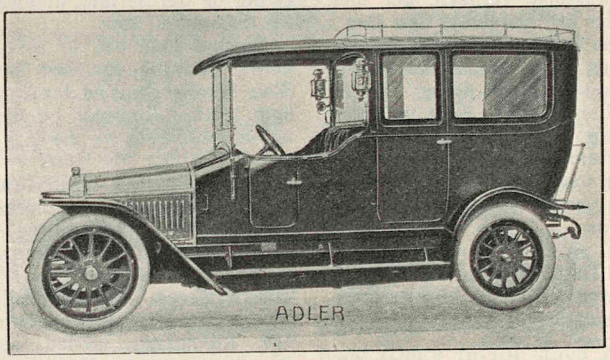

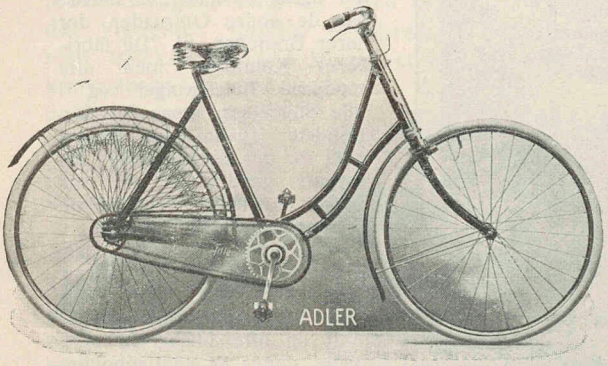

Guldmedalje og Postbestyrelsens Diplom for fremragende Præstationer og lave Driftsomkostninger ved en omfattende Konkurrence i Tyskland.

Cycler har ikke uden Grund fundet et Eldorado i Danmark. Baade de gunstige Terrainforhold, de gode

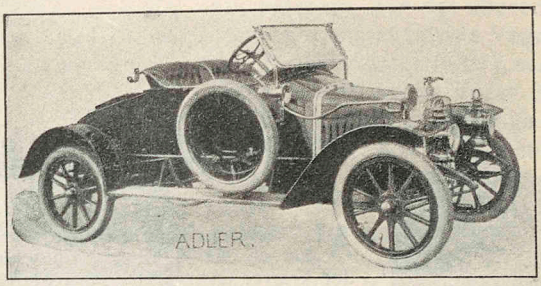

Veje og Befolkningens gennemgaaende gode Købeevne har medvirket dertil. —

Følgen heraf er bleven en Konkurrence, hvis Outsidere har gjort Cycle og Cycle til to Ting, nemlig tidt til en ret værdiløs, ofte livsfarlig, paa mange Punkter skuffende Efterligning af det, de gode Mærker er: lette, holdbare og altid paalidelige Sports- og Transportmidler til megen Gavn og Glæde for deres Ejere.

Til den sidstnævnte Kategori hører — det indrømmes selv af Konkurrenter — „Adler"-Cyclerne, der har fulgt med Udviklingen fra første Færd, og som først bidrog til at gøre „Adler"-Fabrikerne til en verdenskendt Virksomhed, saa stor, at den beskæftiger ca. 5000 Mennesker og har Værksteder, der optager det mægtige Areal af 100,000 □-Meter!

Med sine mange og rige Midler, med en Erfaring, som gaar tilbage til Cyclefabrikationens første Dage har „Adler"-Fabrikerne været i Stand til at optage alle nye Forbedringer uden at slaa af paa Fordringerne til Soliditet, idet Forbedringerne bl. a. netop gaar ud paa at sikre Stellets Styrke. — Og til Trods herfor har de kunnet være konkurrencedygtige ogsaa med Hensyn til Prisbillighed, fordi „Adler"-Fabrikerne paa alle Punkter nyder Fordelene af Storindustriens Masseproduktion og deraf følgende Forringelse af Fremstillingsomkostningerne.

Skrivemaskiner er jo i de sidste Aartier blevet et af Forretnings-Verdenens nyttigste, mekaniske Hjælpemidler. Ogsaa paa dette moderne Omraade har „Adler"-Fabrikerne vist deres overordentlige Ydeevne og tekniske Fuldkommenhed. — „Adler"-Skrivemaskinens lette Arbejdsmaade, dens helt synlige Skrift, dens ualmindelige Gennemslagskraft og dens Holdbarhed har skaffet den Indpas paa Kontorer i alle Lande. Mere end 90,000 „Adler"-Skrivemaskiner fungerer nu som Korrespondancemidler i Europa alene: herhjemme alene vil man finde den i Tusinder. Læserinder, der har Interesse for Maskinskrivning, vil erindre. at „Ekstrabladet"s Konkurrence vandtes paa en „Adler"-Maskine; dens Sikkerhed og enkle Konstruktion gør den baade praktisk og økonomisk fordelagtig.

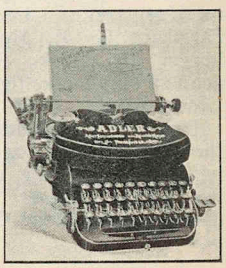

Sanatogen

Efter Oplysninger fra A/S Sanatogen Co Frederiksberggade 10II København.

FRA en beskeden Begyndelse for ca. 13 Aar siden har Sanatogen — det nu saa kendte og skattede Styrkemiddel — hurtigt erobret Verdensmarkedet og opnaaet en Udbredelse, som intet andet eksisterende diætetisk Styrke- og Næringsmiddel.

Sanatogen fremstilles af Æggehviden i den friske Komælk og af Glycerofosfat, der er det vigtigste af de Stoffer, som benævnes Lecithin — Nervesystemets fosforbærende Element. Fremstillingsprocessen, der er kontinuerlig fra det Øjeblik, Mælken pumpes ind i Fabrikkerne, er kompliceret og kostbar; derfor er Prisen for Sanatogen ikke billig, men heller ikke høj i Forhold til Æggehvidens Renhedsgrad og lette Resorberbarhed. Da Sanatogen nemlig helt og holdent udnyttes af Organismen, maa Præparatets Pris bedømmes herefter. Det er derfor ikke til megen Nytte at anvende billigere Midler, som ikke helt udnyttes af Organismen. Man sparer i saadanne Tilfælde paa Skillingen og lader Daleren gaa.

Sanatogen fremstilles i Fabrikker, der er beliggende i de store mælkeproducerende Distrikter omkring Hannover i Tyskland og Cornwall i England. Hovedkontoret er i Berlin og beskæftiger et Kontorpersonale paa over 150 Mand; Filialer i de fleste evropæiske og oversøiske Lande.

Over Sanatogens Anvendelse ved de forskellige Sygdoms- og Svaghedstilstande er opstaaet en hel Literatur; der foreligger over 120 videnskabelige Afhandlinger og Udtalelser fra mere end 15,000 Professorer og Læger.

Sanatogens Virksomhedsomraade falder indenfor de Sygdomsformer, hvor Organismen behøver at styrkes, i Særdeleshed i de Tilfælde, hvor Nervesystemet er draget ind i Sygdomsbilledet, ved aandelig Overanstrengelse, Nervesvagheds-tilstande og Nervesvaghed (Neurastheni), Mave- og Tarmsygdomme, haardnakkede Nyre- og Hjertelidelser, gamle Lungesygdomme, Gigt, Sukkersyge ligesom ved Rachitis, hvor man med Sanatogen har opnaaet særdeles tilfredsstillende Resultater. Ved saa almindelige Sygdoms- og Svaghedstilstande som Blodmangel, Blegsot og Skrofler, efter Barselseng og Influenza samt ved Rekonvalescens, Søvnløshed etc. er Præparatet nærmest at betragte som et Specifikum.

Elin Wägner

I Sanatogenfirmaets Arkiv ligger et stort Antal Udtalelser over Sanatogens glimrende Virkninger fra bekendte Mænd og Kvinder. Vi citerer nedenfor enkelte af disse Udtalelser:

»Med Fornøjelse erklærer jeg herved«, skriver den bekendte Forfatterinde Elin Wägner, Stockholm, »at Sanatogen ifølge min Erfaring efter kort Tids Brug virker fremmende paa Madlysten, hvilket igen har bedre Kræfter og Arbejdsevne til Følge«.

Karoline Bjørnson

»Sanatogen har for mig vist sig at være et Middel til at fremkalde naturlig Søvn«, skriver Forfatterinden, Fru Anna Branting. »Dersom man tager den foreskrevne Dosis straks inden man gaar til Hvile, sover man lige saa godt som efter Luftforandring, og Dagen efter befinder man sig udmærket«.

Anna Branting

Sekretæren i »Hvita bandets centralstyrelse«, Emilie Rathau, skriver om Sanatogen: »Sidste Vaar anvendte jeg Sanatogen i 3 Uger og følte, hvorledes Arbejdslyst og Livslyst voksede. Jeg anbefaler derfor Sanatogen til alle trætte, søvn- og kraftløse Mennesker og fremfor alt til Personer med anstrengende intellektuelt Arbejde«.

Ikke mindre rosende skriver Redaktricen Vera von Kraemer: »Har anvendt Sanatogen i et Par Maaneder for ofte tilbagevendende ca. 4 Aar gamle, meget generende Svimmelhedsanfald, og har allerede erfaret, at Sanatogen har skaffet en Bedring, som jeg forgæves har søgt andetsteds«.

Vera von Kraemer

Bjørnstjerne Bjørnsons Hustru, Fru Karoline Bjørnson er ikke mindre begejstret over Sanatogens fortræffelige Virkninger, naar hun skriver: »Selv har jeg brugt Sanatogen en Tid, og har ikke Lovord gode nok for dets nærende og styrkende Egenskaber.«

For Folk, som i sin Livsgerning slider paa sine Nerver er Sanatogen særlig godt. Saaledes skriver den norske Skuespillerinde Frk. Johanne Brun, Nationalteatret, Kristiania: »Jeg har siden i Høst benyttet Deres Sanatogen og fundet det i enhver Henseende udmærket. Det har styrket Organismen og beroliget Nervesystemet. Det er mig derfor en Fornøjelse at kunne anbefale Deres virkningsfulde Præparat.«

Johanne Brun

Hvad Sanatogen er og hvorledes det virker paa hele Nervesystemet og hvorfor dets Virkninger er saa kraftige og vedvarende, forklares i en interessant illustreret Brochure, der tilsendes enhver paa Forlangende gratis og portofrit ved Henvendelse til

A/S Sanatogen Co., Frederiksberggade 10, København.

Sanatogen sælges paa alle Apotheker i Originalpakninger à 50, 100 og 250 Gram til Priser fra Kr. 1,65 til Kr. 7,70.

I

DAMEKONFEKTION.

Paa Grundlag af Meddelelser fra *P. Trolle.*

DE Ændringer i Kvindernes sociale Stilling, der giver sig direkte Udslag i Selverhverv eller blot i Interesser og Beskæftigelse udenfor Hjemmene, har adskillige Bivirkninger, som ikke ses ved en flygtig Betragtning.

En af de mest umiddelbare Følger er den, at Fremstillingen af Dragter ophører at være Hjemmearbejde og i Stedet for lægges i Hænderne paa Specialister indenfor Forretningsverdenen.

Det er dog ikke alene Hensynet til, at andre Felter lægger Beslag paa Tid og Opmærksomhed, der stadig knytter Baandet fastere og sikrere mellem Damerne og Forretningsverdenen; hertil bidrager maaske nok saa meget Forstaaelsen af, at Ensformigheden og Trivialiteten ogsaa indenfor Paaklædningens Domæner har maattet afgive Scepteret til Individualitet og Fantasi. Det er ikke mere som i vore Bedstemødres Tid tilstrækkeligt at være solidt og fornuftigt klædt; der stilles nu om Dage ogsaa det Krav, at en Dames Dragt skal svare til hendes Personlighed og Skikkelse, og der stilles større Fordringer til det Tekniske: Snittet og Forarbejdningen.

II

Dette er en væsentlig Grund til, at Hjemmeforarbejdningen og Syjomfruen maa vige for den forretningsmæssige Fagmand, hvis hele Virksomhed er indrettet paa at bringe alle moderne tekniske Hjælpemidler i Anvendelse med det Resultat, at han paa engang arbejder billigere og bedre, end man gjorde i de gode gamle Dage. — Men skal Forretningsmanden helt udfylde sit vanskelige Hverv, at være en paalidelig, ofte uegennyttig og altid sikker Raadgiver for sit Damepublikum, da er det ikke nok, at han har et begrænset Antal Modeller i Dusinvis; dette vilde altfor ofte bringe ham til at benytte Principet „Hug en Hæl og klip en Taa", for at faa netop forhaandenværende Sn og Farver til at passe for lyse saa vel som for mørke Damer, for høje og slanke saa vel som for smaa og svære.

Den *rette* Forretningsmand maa være forberedt paa Kvindetypernes Mangfoldighed. Han maa med andre Ord, hvor stor han end er, være *Specialist*, have sit afgrænsede Omraade, indenfor hvilket han til Gengæld er komplet.

Ikke alene maa han i videste Betydning have noget for alle; for den mest forvænte saa vel som for den, der maa budgettere varsomt, for enhver Figur og Type og for enhver personlig Smag. Variationerne maa tillige gaa igen i alle den herskende Modes forskellige Former; de kommende Moder maa han kende gennem intim og stadig Forbindelse med de toneangivende Huse i Modens Verdenscentrer; og han maa tillempe dem efter danske Forhold og dansk Smag; og endelig maa han være i Stand til at opfatte hver enkelt Dames personlige Smag og om fornødent fremstille nyt eller ændre det foreliggende i Overensstemmelse dermed.

Man forstaar, at Evnen og Midlerne til at gøre Fyldest i saa vidt Omfang kun kan findes hos den, der i stor Stil dyrker en begrænset Opgave, altsaa hos den store Specialist. Men man forstaar tillige, hvor uundværlig for alle Samfundsklassers Damer en saadan Specialforretning kan blive, naar dens Ydeevne først er fastslaaet.

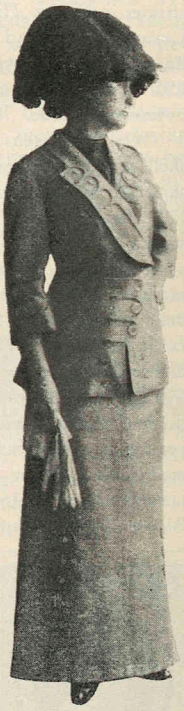

III

Og denne Forstaaelse forklarer, hvorledes det er blevet nødvendigt for et Specialfirma i Damekonfektion som *P. Trolle* at føre Tusinder af nye Dessins i hver Sæson, Række ved Række, i alle Farver og Stoffer, i en Mængde Udstyrelser og til ligesaa mange forskellige Priser, og hvorledes netop denne Rigdom i Udvalg skaber den mægtige Omsætning, som er fornøden for det hurtige Stofskifte

i en saadan Virksomhed. — Ikke mindst i denne Sæson vil man i P. Trolles Vinduer og Lokaler finde en i det uendelige nuanceret Anvendelse af de Stoffer, Farver og Snit, som Modehusene i London, Paris, Wien og Berlin lancerer. Man ser deres originale Modeller, som indføres i stort Tal for at benyttes som Motiv, (men ikke til slavisk Efterligning) for derefter at udsælges til relativt lave Priser. Men navnlig ser man Firmaets egne Frembringelser, prægede af hjemlig Smag i Farvesammensætninger og Snit — og dog moderne.

Man ser f. Eks. Kostumer i glansfuldt „Taft glacé" og i stribet eller glat Fresco, et nyt blødt og let Stof, lidt mindre aabent end Etamine; dette Stof vil sikkert vinde mange Beundrere, ikke mindst mandlige, bl. a. paa Grund af sit bløde Fald, paa engang fyldigt og let, som det er.

Originale engelske Frakker, ogsaa bløde og lette, er ogsaa paa deres Plads herhjemme; de virker baade elegant og flatterende.

Det blanke Liberty Stof og det silkelignende Shantung Lærred finder rig Anvendelse netop med de rummelige Snit, de vedføjede Billeder viser som Eksempler paa „le derniér cri".

IV

Tydeligere end ved at give et Fingerpeg gennem Billeder, bliver det ikke muligt her at karakterisere Aarets Mode. En Specialitet som Konfektion, saaledes som P. Trolle dyrker den, er netop saa rig paa Enkeltheder, som det er nødvendigt for, at Damer af alle Samfundslag og med den forskelligste Købeevne har saa meget at vælge imellem, at enhver af dem kan være vis paa at finde adskilligt, som svarer til netop hendes Smag og Købeevne — og tillige er tidssvarende og teknisk fuldkomment.

Dette ene Faktum forklarer, hvad Specialisering i Forretningslivet betyder for vor Tids Kvinder.

Billederne gengiver Typer uden at tilsigte at give et fuldkomment Indtryk af alle Modens Variationer.

I. **Model Wien:** Spadseredragt af blaat & hvidstribet uldent Stof — Besætning af hvidt Klæde.

V

II. **Model Paris:** Lang Frakke af changeant Taft Kimonofacon med kort Taile. Plisséer af samme Stof, Kraven crème Silkeknipling.

VI

III. **Model Berlin:** Spadseredragt af lys drap „Fresco", Krave og Opslag af vandblaat Klæde. Broderier af Silke i samme Farve som Stoffet.

IV. **Model Paris:** Spadseredragt af changeant Taft, Besætning Rüsche af Stoffet, Krave af hvidt Silketøj.

V. **Model Wien:** Lang Frakke af changeant Taft, stor Krave af Macramé.

VI. **Model London:** Lang Frakke af sort Taft. Besætning af crème Macramé med Fryndser i samme Farve.

Men — som anført: de her viste og kortelig beskrevne Kostumer kan ikke og skal ikke give et udtømmende Billede af alt det, en moderne Specialforretning som P. Trolles byder sin Tids Damepublikum. — Det er jo netop et glædeligt Tidens Tegn, at der tages mere og mere Hensyn til Individualismen, og dette Hensyn præger tydeligt denne i international Forstand typiske, men herhjemme vistnok enestaaende Virksomhed, der i Aar tæller om muligt endnu flere Enkeltheder end dets Publikum er vant til. —

TEKSTIL.

Paa Grundlag af Oplysninger fra *Crome & Goldschmidt.*

DER er to Omstændigheder, der gør en Orientering paa Tekstilfabrikationens Omraade ganske særlig nyttig.

Den ene er den Vanskelighed, der frembyder sig for enhver ikke særlig fagkendt, der stilles overfor en Mængde Tilbud, hvis Værdi ikke er lige stor, men som ikke kan kontrolleres.

Den anden er den, at Kvaliteten netop paa dette Omraade spiller en saa overordentlig stor Rolle baade i økonomisk og i æstetisk Henseende.

Det er derfor af Betydning at vide, hvorfra Tekstilvarerne stammer. Selve Kildeangivelsen betyder jo nemlig, i et Slags direkte Forhold til Publikum, at Fabrikens Ansvar bliver lettere at gøre gældende, jo nærmere dens Forbindelse med det paagældende Udsalgssted er. Garantien kan derfor anses for mest effektiv, naar man staar overfor et direkte *Fabriksudsalg.*

Dette maa helst repræsentere en *dansk* Fabrik. Toldbeskyttelsen giver den hjemlige Industris Frembringelser økonomiske Fortrin frem-

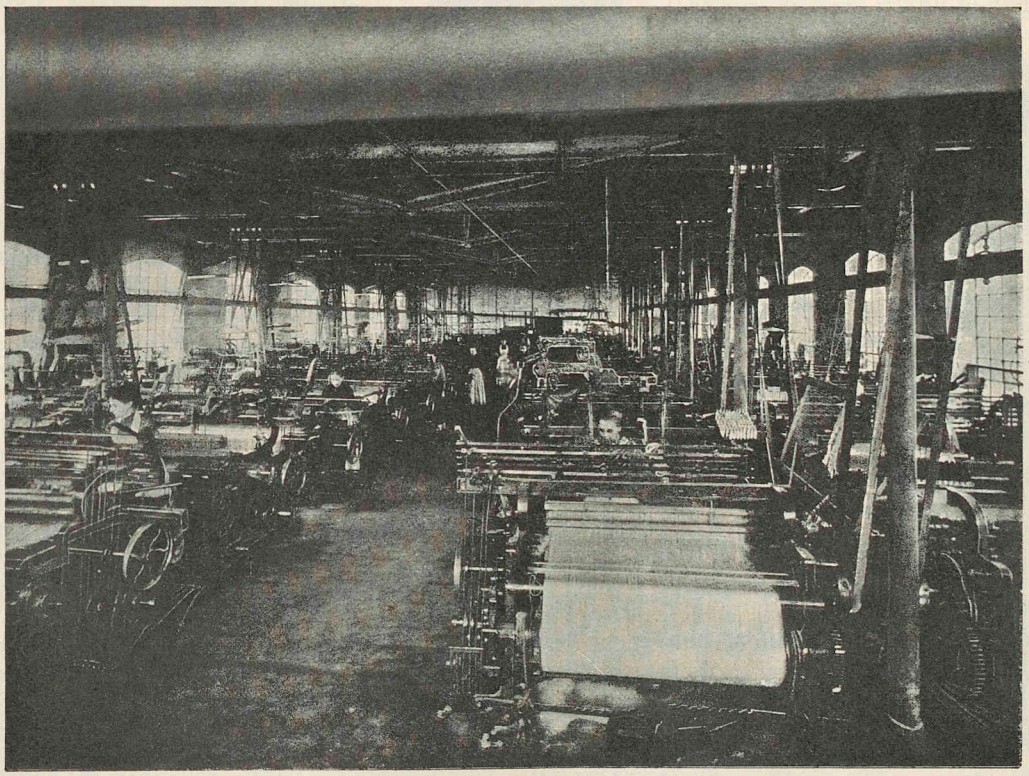

Fra en af Vævesalene i Crome & Goldschmidts Fabriker.

for dem, der ved Indførsel fra Udlandet belastes med Told, foruden større Fragt og Provision til Engros-Forhandlere.

Betydelig økonomisk Formaaen er ensbetydende med ualmindelig store og, som Følge deraf, ualmindelig billige Indkøb af Raaprodukter, der naturligvis igen har en gavnlig Virkning paa de færdige Varers Pris.

En anden Konsekvens af store Pengemidler er Evnen til at indføre og straks udnytte ethvert Fremskridt paa Maskinindustriens og Teknikens Omraade.

Direkte Udsalg influerer ikke mindre paa Prisniveauet. De sparer i vidt Omfang Mellemhandel. De danner en Stab af faste Aftagere, der ikke bebyrder Fabriken med de Tab ved Kreditgivning, som der ellers maatte kalkuleres med ved Prisudregningen.

De nedbringer, ved Videreforhandlingens Koncentration paa ét Sted i hvert Distrikt, Forhandlingsomkostningerne.

Anlægger man den her givne Maalestok paa den Virksomhed, som her er Kilde for Oplysninger om Tekstilbranchen, *Crome & Goldschmidt*, vil man finde, at denne Punkt for Punkt viser sig at eje de nævnte Forudsætninger.

Overalt gør C. & G. Rede for Fabrikaternes Oprindelse og paatager sig derved Ansvaret — men ogsaa Æren — for deres Kvalitet.

Fabrikerne sætter sig, som bekendt, i saa direkte Forbindelse som mulig med det private Publikum gennem sine direkte Udsalg, der er fordelte med ét i hvert Distrikt af rimelig Størrelse.

Deres Karakter af dansk Virksomhed influerer ganske naturligt paa Tillidsforholdet til Publikum, der med Rette kan gaa ud fra, at Fabrikationen er anlagt med dansk Behov og Smag for Øje og saaledes er hævet over enhver Mistanke om at kaste Overproduktion ind paa Markedet.

Stedse stigende Tilslutning har bidraget mægtigt til, at Fabrikerne med Held har kunnet realisere deres Formaal „*at udvikle og højne den danske Tekstil-Industri*".

Betydelige Midler tillader dem at gøre store Indkøb af Raaprodukter og Materiel, hvilket direkte influerer paa Udsalgspriserne.

Det er naturligt, at de nye Tider kræver nye Former af de Virksomheder, der skal høre dem til. Dette viser sig ikke mindst hos C. & G. Den københavnske Hovedforretning i Citykvarteret vil i saa Henseende afgive en fortræffelig Illustration, der genspejles i de forskellige Udsalg Landet over.

Crome & Goldschmidts Fabriker omfatter:

Bomuldsvæveri i Horsens, der fremstiller Bolster, Bomuldstøj og Dowlas, der tidligere indførtes i store Mængder, endvidere Damask og Drejl, Hørlærred, Kadettøj, Zephyr, Duge og Servietter og en Række andre Frembringelser, der spiller en vigtig Rolle for Hjemmene.

Klædefabrik, ligeledes i Horsens. Den tilvirker i stigende Omfang fine Klædevarer, Buckskin, Cheviot, Plaider, Dækkener og Shawler.

I Horsens Tugthus, der i sin Tid dannede Grundlaget for den nu saa vidt forgrenede Virksomhed, fabrikeres dels Bomuldsvarer og dels Trikotage, der nu fremstilles i meget betydelige Kvanta *færdige* Trikotagevarer, derunder det saa moderne Mako, der synes at vække mere og mere Opmærksomhed hos Hygiejnens Foregangsmænd.

Fabriken i Ribe fremstiller endelig Kjoletøj i mange Nuancer og Farver, en meget stor Artikel, som Husmødre Landet over i vidt Omfang vil kende af Navn og Gavn..

Denne lange Fortegnelse, der for hver enkelt Posts Vedkommende rummer en Mængde Variationer i Farve, Kvalitet og Pris, er altsaa hvad C. & G. gør umiddelbar tilgængeligt for det danske Publikum gennem mere end 100 Udsalg.

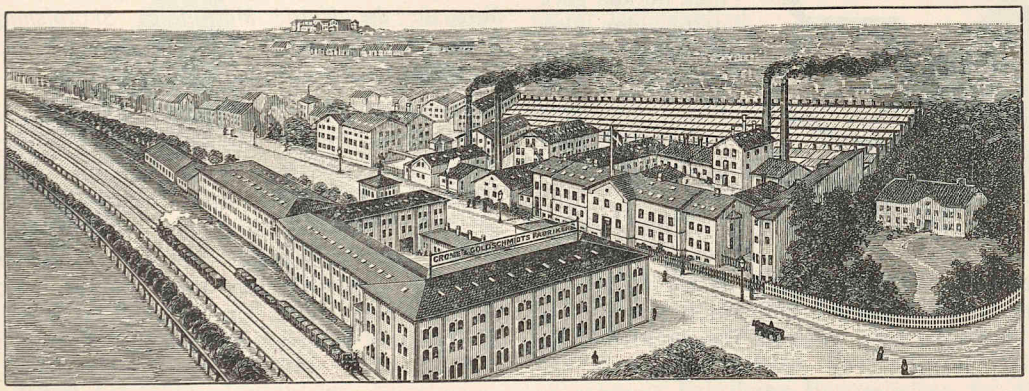

Crome & Goldschmidts Fabrikers Anneks.

ORTOPÆDISK SKOTØJ.

UNDERTIDEN farlige, men altid følelige, er, som bekendt, de Ulemper, der rammer Fødderne; *de* mærkes jo, bogstavelig talt, ved hvert Skridt — og de giver sig til Kende paa en Maade, der er alt andet end flatterende.

Ikke mindst gælder dette om den Misdannelse, der er saa almindelig — og saa sørgelig — kendt under Betegnelsen Platfodethed. Den stammer som oftest fra, at Foden uden fornøden Støtte maa udføre et Arbejde eller bære en Vægt, som overanstrenger den, ligegyldig om det nu er Fodens Bygning, der er for løs og svag, eller det er Arbejdet eller Vægten, der overskrider det forholdsmæssige.

Der er nu det at sige om Platfodethed, at den ofte overses i sin Vorden, altsaa netop i den Periode, hvor det er vigtigt og endnu muligt at forebygge den. Misdannelsen udvikler sig hyppigst i Udviklingsalderen, indtil omkring 20 Aars Alderen, samt hos midaldrende Folk, navnlig hos Kvinder, der tager til i Vægt. Den optræder hyppigst hos Mennesker i en Række Fag, der medfører megen Gang og Stillestaaen, f. Eks. Handels-, Snedker-, Bager- og Tjenerfaget osv.; men den truer i Virkeligheden de fleste af os.

Misdannelsen bestaar hovedsagelig i, at Fodrodens Knogler trædes ned og lidt efter lidt udfylder Hvælvingen under Fodens indvendige Side, samtidig med at den yderste Rand af Hælen skrider ud ad. Den ses paa, at Skotøjets Bagsøm buer indefter og Svangen i Skotøjet fyldes ud.

Allersenest saasnart man mærker Smerter i Foden — men naturligvis helst for en Sikkerheds Skyld allerede inden, bør man da forebygge denne lidet tiltalende Legemsfejl, saa meget mere som man nu kan gøre dette uden ekstra Udgift, uden at slaa af paa sine Fordringer til Fodtøjets Elegance og Skønhed.

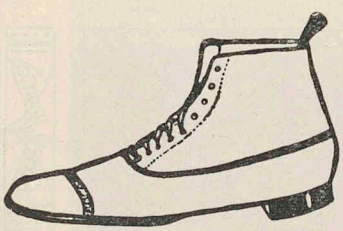

En ved Platfodethed nedtraadt Støvle.

Efter at Læger længe havde interesseret sig for Forebyggelse og Modarbejdelse af Platfodethed, lykkedes det nemlig for faa Aar siden en tysk Læge, gennem Forsøg med Gibsafstøbninger som Model for Læsterne, at bane Vej for Skotøj, der har en til det naturlige Fodparti svarende Hvælving. Derved gives der Foden et vedvarende fast Underlag, der beskytter mod Træthed, forhindrer og standser Sænkning af Knoglerne og bevarer Fodens naturlige Form.

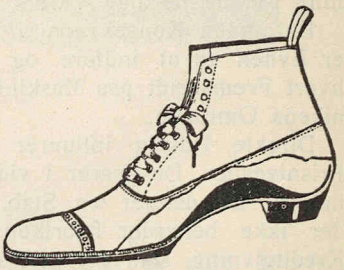

Den ortopædiske Støvles Form.

Denne Fremstillingsmaade blev hurtig — ogsaa herhjemme — optaget af Skotøjs-Industrien, saa at denne nu kan byde Publikum en ortopædisk Støvle, der i Udseende ikke afviger det allermindste fra en elegant, moderne Støvle, og som kan faas til samme Pris som en saadan.

Baade de Forældre, der har Omsorg for at bevare Børns af Naturen veldannede Fødder, og de Voksne, der vil sikre sig selv mod Misdannelse og Ubehag ved Platfodethed, har altsaa nu et udmærket Middel, der er let tilgængeligt.

Fabrikationen af den paa en Gang kønne og praktiske ortopædiske Støvle sker for Danmarks Vedkommende ved *W. Shæfer & Co.s Skotøjsfabrik, Gothersgade 14, København.* Støvlen fremstilles af bedste Materiale i fuldt moderne Forarbejdning og — som anført — til almindelige Priser.

Et Vidnesbyrd om dens Niveau indenfor Branchen er det, at den i København forhandles af saa toneangivende Virksomheder som *Heegaards Skotøjsmagasin, Kongens Nytorv 30, Magasin du Nord, Metropoles Skotøjsmagasin, Frederiksberggade 29* og *Skandinavisk Skotøjsmagasin, Østergade 55.*

De Læserinder, der ønsker mere indgaaende Redegørelse med Hensyn til Platfodetheds Natur og Kendetegn eller til Principerne for det anvendte System, end Pladsen her tillader det, vil vistnok kunne faa saadanne i hvert af de nævnte Udsalg, der bl. a. disponerer over en Brochure om disse Emner, som den danske Enefabrikant har udgivet, og fører Lager af Schæfers ortopædiske Skotøj.

GALOSCHER

HELSINGBORGS GUMMIFABRIKS ·AKTIEBOLAG·

GALOSCHER

SKØNT Galoschers Nytte og Behagelighed er umiddelbart indlysende, navnlig under vore klimatiske Forhold, turde der dog mulig være Anledning til at minde om deres Betydning for Sundheden. I dette Forkølelsessygdommenes Land kunde Befolkningen selv uden Tvivl bidrage meget væsentligt til at give Statistiken over Sygdomme et adskilligt lysere Præg end den nu har — blot ved en mere gennemført Benyttelse af det udmærkede Middel mod kolde og vaade Fødder, som Galoscheindustrien nu til Dags gør saa let tilgængeligt i rigt varierede, baade praktiske og kønne Former.

Ogsaa paa et andet Punkt beror det paa Publikum, om Benyttelsen af Galoscher skal tilfredsstille i det Omfang, som den kan og bør: Galoschernes Holdbarhed afhænger nemlig for en meget stor Del af, at de passer nøjagtig til Fodtøjet. Anvender man en smal Galosche til en bred Støvle, udsætter man den for stærk Spænding, der vil medføre, at den sprænges.

Til en given Støvleform svarer en bestemt Type Galosche. Navnlig vil det være daarlig Økonomi at anvende Damegaloscher for lave Hæle til Fodtøj med Officershæle, franske Hæle osv., eller omvendt Galoscher for høje Hæle til engelske eller andre lave Hæle.

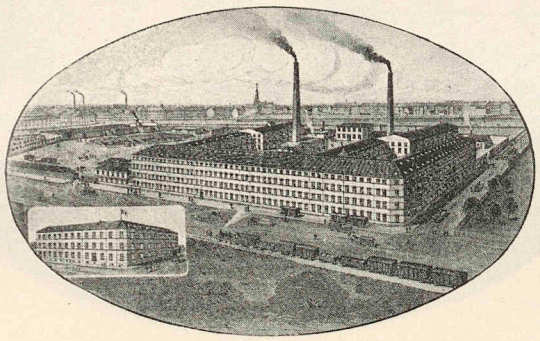

Fabriken i Helsingborg.

I den Skikkelse, hvori den fikse og solide Helsingborg-Galosche bydes os, er den i Virkeligheden et omhyggeligt tilrettelagt Resultat af mange og forskellige Faktorer. Først spiller naturligvis Raamaterialet en vigtig Rolle. Fra fjerne Lande, Mosambique, Ceylon og Gambria, Madagaskar, Penang og Brasilien og i det hele fra alle Egne, hvor Paratræet trives, hentes den fine og kostbare Gummi, der tappes af Træerne som en mælkelignende Saft.

Paa Grundlag af videnskabelige Eksperimenter og ved Hjælp af en højt udviklet Teknik har Helsingborg-Fabriken, hvis nære Beliggenhed naturligvis har gavnlig Indflydelse paa Forsendelsesomkostningerne, og ved et ihærdigt og uomtvisteligt dygtigt Arbejde fra Fabrikens herværende Repræsentant, Grosserer John Prange, formaaet at skaffe sine Frembringelser vidtstrakt Ry og sig selv en ledende Stilling paa sit Omraade, et Resultat, der betyder meget, eftersom den svenske Fabrik oprindelig stod overfor en stærk og godt indført Konkurrence, der gennem Aars Eneherredømme paa Markedet var slaaet fast i den almindelige Bevidsthed, der som bekendt er overordentlig konservativ, ofte paa Trods af sund Fornuft og i Strid med Publikums egne, velforstaaede Interesser.

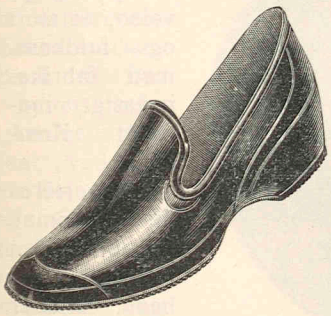

Industrien har da ogsaa sørget for, at et saadant Misforhold nemt kan undgaas. I hvert Fald fremstiller Helsingborgs Galoschefabrik et saa stort Antal Typer, at alle Krav til Pasning imødekommes, hvoraf her skal nævnes: Damegaloscher med lav Hæl i 8 Faconer, til Officershæl og fransk Hæl, Dame Croquetter, Croquet Clogs Slippers til lav og høj Hæl, Clogs og Sandaler, brune Galosher, Pelsstøvler, Snestøvler, Sportsstøvler og meget andet.

Helsingborg Galoscherne, hvis fremragende Kvalitet er fastslaaet bl. a. ved sammenlignende Slidprøver, foretagne af Statsprøveanstalten, tilvirkes under storindustrielle Forhold; 500 Mennesker er Dag ud og Dag ind beskæftigede med Fremstilling af Galoscher; over 4000 Par faar de færdige hver Dag og leverer derved et gyldigt praktisk Bevis for, at Publikum paaskønner Fabrikens Bestræbelser for at præstere det bedste.

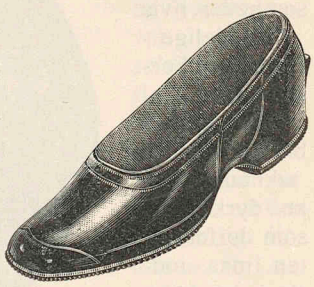

FARVNING & TØJRENSNING.

(Efter Oplysning fra *C. Schleisners Farveri og kemiske Tøjrensnings-Etablissement*).

SAMLING paa én Haand af en Række Funktioner, som tidligere hørte Hjemmene til, eller som udførtes af tilfældige Enkeltpersoner uden Garanti og ofte uden Fagkendskab, hører til de Forskydninger, som er karakteristiske for vor Tid.

De tekniske Hjælpemidler, Maskiner og Anlæg, forudsætter en stor Virksomhed, den, de paa den anden Side sætter i Stand til at arbejde baade bedre og billigere end den enkelte, der hovedsagelig maa basere sin Virksomhed paa manuel Færdighed.

Ofte opstaar der helt nye Virksomheder ved saadan Centralisering og Specialisering; men der findes ogsaa Eksempler paa ældre Virksomheder, hvis oprindelige Felter ved Forandringer i Forholdene bliver mindre taknemmelige at dyrke, og som derfor enten maa indskrænke deres Omfang eller, om de ejer Selvfornyelsens værdifulde Evne, lægge deres Arbejde om efter mere tidssvarende Linier.

Strygesal.

Et Eksempel af sidstnævnte, for dansk Industri saa nyttige Art, er C. Sleisners Etablissement. Grundlagt 1840 som Væveri og Farveri, optog det, da Forholdene i Tekstilbranchen ændredes, som Specialitet det Arbejde, at istandsætte og rense Garderobesager o. m. a. for det private Publikum, med hvilket det har tilvejebragt let og sikker Frekvens gennem en Række Indleveringssteder (i København 16).

Fra disse, der altsaa virker som Fangarme, bringes det indleverede Tøj — i Tidens Aand pr. Automobil — til Etablissementet paa Jagtvejen, et stort og fuldkommen fabriksmæssigt indrettet Kompleks.

Her sorteres det indkomne Tøj efter den Farve, det skal have, eller efter den særlige Behandling, det mest formaalstjenligt gøres til

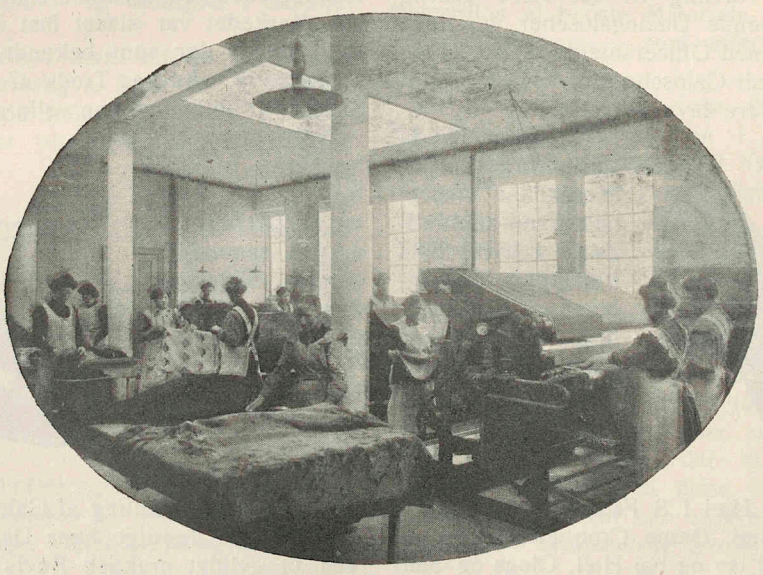

Appretursal.

Genstand for. — Alt forsynes med paasyede Mærker, hvorefter det vaskes, skylles og farves — altsammen i Specialmaskiner af forbausende sikker og grundig Virkning, hvorved der tages omhyggeligt Hensyn til, at Behandlingen er saa lempelig, at intet Tøj beskadiges, et Hensyn, som ogsaa tages ved udelukkende Anvendelse af Sæbe, som ifl. officiel Analyse og ved Etablissementets egne Kemikeres stadige Undersøgelser kan garanteres fri for ætsende eller andre for Tøjet skadelige Substanser. — Endelig damptørres Tøjet i dertil indrettede, godt ventilerede Tørrerum, hvorefter den afsluttende Behandling finder Sted i Appreturstuen eller i Strygestuerne.

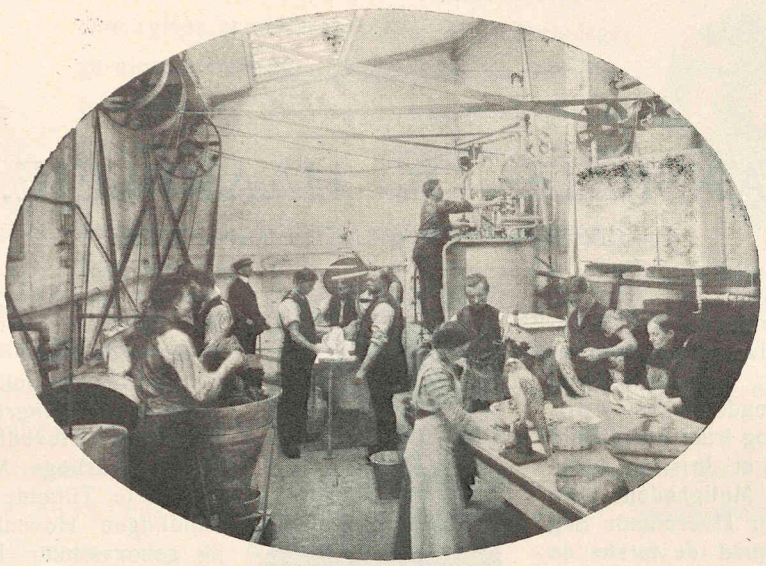

Benzinrenseri.

Den kemiske Rensning foregaar efter særlig hensigtsmæssige og moderne Metoder, Benzinrenseriet, der for ikke længe siden har faaet indført en betydningsfuld Reform, idet Etablissementet erhvervede Eneret for Danmark til Benyttelse af „Lüttgens Patent", ved hvilket Tøjet gøres til Genstand for Behandling med Ammoniak-Gas og dermed som oftest renses saa fuldstændigt, at det ikke behøver den Efterbehandling, der ellers foregaar paa Detacheurstuen (Pletrenseriet), der ved forskellige kemiske Specialbehandlinger formaar at fjerne enhver Plet.

Det Tøj, hvis Behandling har nødvendiggjort en Opsprætning, kommer efter Farvningen eller Rensningen paa Systuerne, hvor det skilte atter forenes.

Alt behandlet Tøj ender i Ekspeditionen, hvor hver enkelt Stykke underkastes en kritisk Revision. Det, der maatte befindes ufuldkomment restaureret, gaar til Efterbehandling i den Afdeling, der har overset Manglen.

Fra Ekspeditionen sendes nu Tøjet fikst og rent, strøget eller presset, til Udleveringsstederne, hvor Ejerne med Glæde genser det i oppudset og stærkt forskønnet Skikkelse.

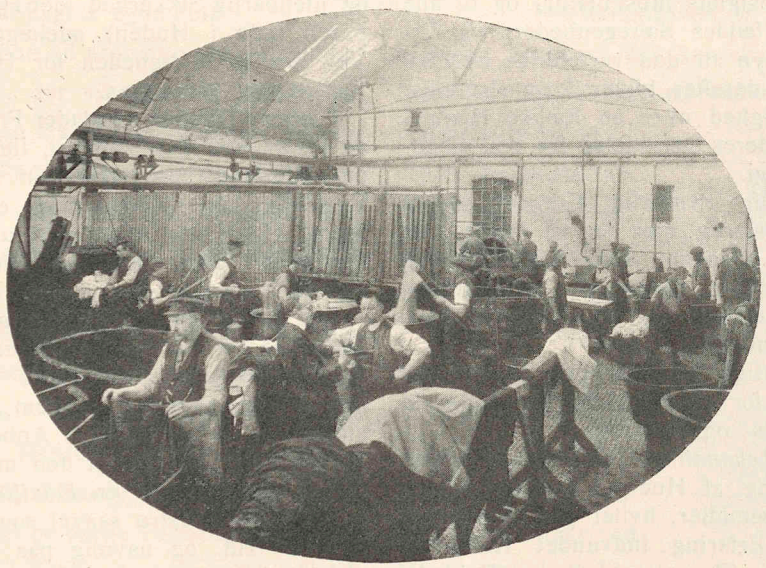

Farveri.

Driften paa C. Schleiners Etablissement er gennemført elektrisk; dette gælder altsaa om Strygerier og Systuer saavel som om selve Vaskeriet. Da en stor Del af Personalets ca. 50 Mennesker er Kvinder, vil det formentlig interessere Læserinderne at faa et Indtryk af de Forhold, der arbejdes under. Foruden Oplysningerne

om de arbejdslettende elektriske Anlæg vedføjes derfor Billeder fra Arbejdsstuer.

Den moderne Teknik har altsaa her, som paa andre Omraader, formaaet at fritage Husmoderen for et brydsomt og lidet lønnende Arbejde, og byder dem i Stedet Garanti for, at Garderobesagerne underkastes en formaalstjenlig og resultatrig Behandling samtidig med, at den lader dem drage direkte Fordel af den stærke Indskrænknining af Arbejdsomkostningerne, som altid følger med maskinel Drift i stor Stil.

ANSIGTS- OG HAARPLEJE.

Paa Grundlag af Oplysninger fra Fru *Dagmar Nielsen.*

TO Vrangforestillinger gør sig almindeligt gældende med Hensyn til Muligheden af at komme Naturen til Hjælp, naar dens Evne til at bevare Ungdommens Attributer: Haarfylde og frisk Ansigtshud er i Færd med at briste; enten tror man ikke paa Muligheden; eller man anser det for Hvermands Sag at yde Hjælpen med de første, de bedste Midler.

Fru Dagmar Nielsen.

Begge Opfattelser gaar for vidt: paa den ene Side ligger en saadan Naturens Hjælp til Selvhjælp notorisk indenfor Mulighedens Grænser; men paa den anden Side kræver dog dens Gennemførelse et saa indgaaende Kendskab til Naturen selv, til Ansigtets Muskulatur, og til alle de forskellige Tilfældes Særegenheder, rig Erfaring med Hensyn til den varierende Specialbehandling, der derefter bliver formaalstjenlig, og endelig Raadighed over en Række Hjælpemidler, der har deres Oprindelse fra den videnskabelige Fysiologi.

Som selvstændigt kvindeligt Erhverv maatte dette Felt ligge særlig nær for en Dame, der i Forvejen var uddannet som Sygeplejerske, ikke mindst fordi en saadan jo har praktisk Kendskab til Antiseptik og Kendskab til Renlighedens Hygiejne.

Og denne særlige Forudsætning havde Fru Nielsen, da hun for 12 Aar siden oprettede sin Klinik for Ansigts- og Haarpleje.

Fruens *Ansigtsbehandlinger*, der bestaar i Massage, Elektricering af Hud og Muskler, samt medicinske Hjælpemidler, hviler paa et gennem Forstudium og Erfaring indvundet Kendskab til de forskellige Slappelsestilstande (Dobbelthage, indfaldne Kinder, Rynker ved Mund og Øjne osv.), der — ofte for tidligt — gør Udseendet gammelt; og hendes Bedømmelse af, hvilken Behandling hvert individuelt Tilfælde kræver, har derfor ofte nok staaet sin Prøve.

Haarbehandlingen er væsentligst medicinske Hovedbade (bl. a. efter Prof. Scharlings Metode). I langt de fleste Tilfælde reformerer Behandlingen Hovedbundens Tilstand og genopvækker Haaret Spire og Vokseevne, saa at der virkelig paany fremkommer fuldstændig Haarbeklædning, hvor denne var falden af, helt eller delvist.

Endelig omfatter Fru Dagmar Nielsens Virksomhed *Fjærnelse af Haar*, dels ved Elektrolyse efter Dr. Michels Metode, der er af enestaaende og ufejlbarlig Sikkerhed idet Haarpapillen (Rodposen inde i Huden) ødelægges ad elektrisk Vej, saa at Muligheden for Haarets Genvækst fuldstændig ødelægges.

I lettere Tilfælde overlader Fruen sine Klienter en Haarpasta, hvis Recept, ligesom de iøvrigt paa Kliniken benyttede, har vist sig fuldt tilforladelig, idet Pastaen altid er i Stand til at fjærne Haar, dog naturligvis uden Garanti mod Genvækst efter længere eller kortere Tids Forløb.

Om Fru Nielsens Arbejdsmaade er iøvrigt at bemærke, at hun gennemfører det Princip, at lade Kendsgerningerne tale. Udslag heraf er det, at Virksomheden gennem Aarene er vokset sikkert og solidt gennem Anbefaling fra gamle Klienter til nye, og at den mere og mere antager Karakteren af en *Familieklinik*, der søges af Mand og Hustru saavel som af de Unge.

I vor Tid, og navnlig paa et Omraade, der altfor ofte usurperes uden tilstrækkelig Kyndighed, turde denne Virksomheds Maade og Principer have Krav paa Opmærksomhed.

Haararbejder.

(Meddelt af *P. T. Breining*).

AT Frisuren spiller en meget stor Rolle for det Totalindtryk, en Dame giver, er en Kendsgerning, som de indv[illegible]de bøjer sig for i Teori og Praksis.

Men altfor ofte negligeres den — med det Resultat, at naturlig Skønhed, for ikke at tale om smagfulde Kostumer og kostbare Smykker, kommer til at kæmpe mod (og hyppig bukke under for) de skæmmende Virkninger af uordentlige eller slet forarbejdede Frisurer.

Aarsagen hertil er nu til Dags ikke at søge deri, at Damerne ikke *vil* komme Naturen til Hjælp, men langt snarere deri, at de nødvendigvis maa savne Forudsætninger for selv at kunne dømme og vælge paa dette Omraade, der er saa vanskeligt, at kun de færreste af Fagets egne Folk har Erfaring og Evne til at kunne skelne sikkert.

For den Dame, der vil vide sig sikker paa at faa sin naturlige Haarfylde suppleret paa en tilfredsstillende Maade bliver der da næppe anden Udvej end at søge Raad hos Fagmænd, som har virkeligt Kendskab, og som viser sig beredvillige til at give uegennyttige Raad.

P. T. Breinings velkendte Firma har vist en saadan Beredvillighed dels ved at udgive en „Praktisk Raadgiver", der giver uhildede og almennyttige Vink om Haarets Behandling saavel i sund som i sygelig Tilstand, og en lille Redegørelse, som giver de første Forudsætninger for Valg af Supplementer til den naturlige Haarvækst — og dels ved at stille mere end 40 Aars Erfaring til Disposition for det danske Damepublikum.

De føromtalte Brochurer samt en illustreret Fortegnelse over Parykker, Skæg m. v. til Teaterbrug — sender Firmaet til alle Interesserede.

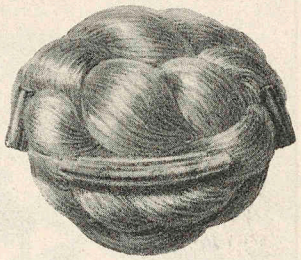

Haararbejde var i sin Tid Grundlaget for P. T. Breinings Virksomhed; og det er i Aarenes Løb drevet op til den højst mulige Fuldkommenhed, saa at det intetsteds udføres bedre. — Afdelingen fremstiller Frisurer af enhver Art, Fletninger, Krøller osv. saavel af Damernes egne Haar som af desinficerede, rensede og præparerede Haarsorter.

Personalet paa Firmaets store Atelier er Specialister, der har været knyttede til Virksomheden i 10-30 Aar; og de Midler, Firmaet anbefaler, f. Eks. „Victoria" mod Haaraffald og „Lotion medica" mod Sygdomme i Haarbunden, er af prøvet og sikker Virkning. Dets Udvalg og Præstationsevne er saa at sige ubegrænset, eftersom det har idag, hvad der igaar fremkom paa Verdensmarkedet af nyt og bemærkelsesværdigt.

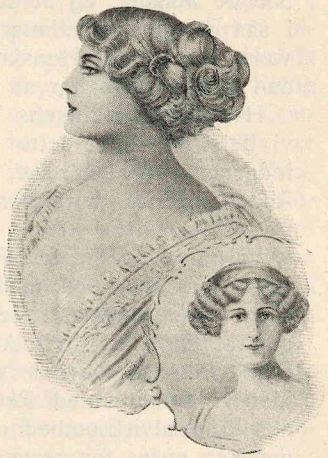

De vedføjede Afbildninger viser, hvilken Retning Moden for Frisurer vil tage i den kommende Tid.

Om Enkeltheder ved disse vil Læserinderne faa beredvillige Oplysninger ved Henvendelse til vor Meddeler.

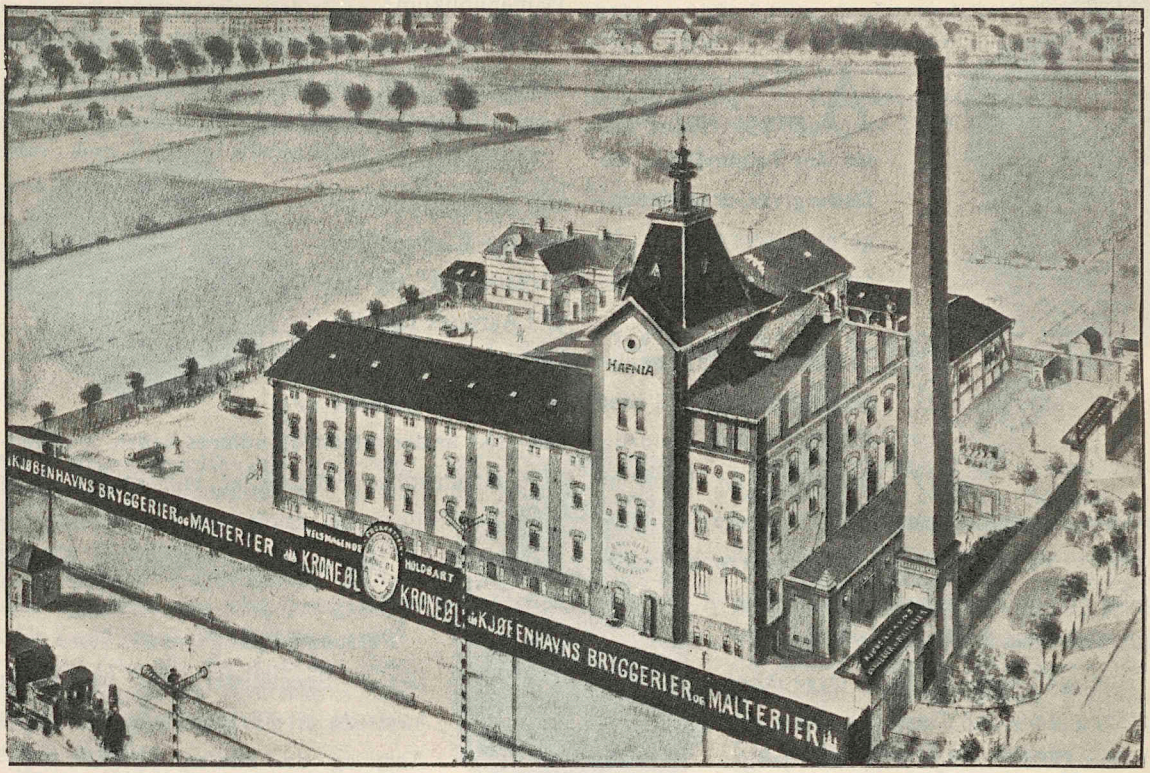

SKATTEFRIT ØL.

BAADE for Økonomien og for Ernæringens Hygiejne spiller den daglige Driks Uskadelighed, Næringsværdi og appetitvækkende Evne en saadan Rolle, at „Hjemmets Krav" i første Række bør være rettede paa, at denne Drik fremstilles og udbydes paa betryggende og tiltalende Maade, og at den findes paa Markedet i saa mange Variationer, at der maa siges at være taget fuldt Hensyn til alle de Missioner, den daglige Drik har at udfylde i Hjemmene. —

Hvad Fremstillingens Teknik angaar, da har vi dels ment, at dette ikke var Stedet for en indgaaende Redegørelse, og dels har vi savnet Adgang til at hente Beskrivelsen af en saadan fra det praktiske Liv.

Vi har da valgt den Fremgangsmaade at gøre Rede for, hvad en moderne Virksomhed, der søger sine Opgaver udelukkende i Fremstillingen af Ølsorter, hvis Alkoholindhold er under Skattegrænsen, byder vore Dages Publikum, idet vi sikkert med Rette gaar ud fra, at en stor Specialvirksomhed arbejder under Forhold, der kan anses for at være typiske for Branchen.

Vi meddeler altsaa, *hvad* Hafnia Bryggerierne, Danmarks største Bryggeri for skattefri Ølsorter, fremstiller, hvilke Egenskaber hver især af de forskellige Sorter synes os at have, og hvilke Særopgaver de derefter hver for sig synes os egnede til at løse ved dagligt Brug i Hjemmene. —

Først maa da nævnes de to almindeligste skattefri Ølsorter, Skibsøl og Hvidtøl. De aftappes saavidt ses i Modsætning til alle de senere nævnte Sorter — ude hos Forhandlerne, men i hvert Fald under effektiv Kontrol fra Bryggeriets Side.

Hafnia Skibsøl er af krydret Smag, af en egen stimulerende, let bitter Smag; det har særlig slukkende Evne overfor Tørst og er af animerende Karakter. Det kan derfor betegnes som særlig skikket til Frokostbordet, til Bordbrug i det hele, maaske særlig for voksne Personer, ikke mindst for Mænd.

Hafnia Hvidtøl er en udpræget Husholdningssort. Blød og fyldig i Smagen, egnet til Madlavning, og til Nydelse til alle Tider paa Dagen. Det er „Børnenes Øl" fremfor noget andet. Det gør Indtryk af at være ekstraktholdigt.

Hafnia skattefri Pilsner er en udmærket Erstatning for Pilsner af Bayerskøl-Typen; den kommer dette ganske nær i Farve, Konsistens og Smag og er derfor i samme Grad egnet til Bordbrug saavel som til Nydelsesmiddel under alle Forhold.

Hafnia Dobbelt-Øl er meget fyldigt, aabenbart af særlig Næringsværdi paa Grund af et let kendeligt Indhold af Malt. Skønt det er sødt, er det dog af frisk Smag. Som Supplement til den faste Næring maa det, navnlig under Rekonvalescens eller andre Svækkelsestilstande kunne være af overordentlig Nytte, fordi det ikke trætter, men snarere frister og virker stimulerende paa Madlysten, samtidig med, at det jo i sig selv ejer en Næringsværdi, der kan spille en væsentlig Rolle ogsaa for Børn og unge Mennesker under Opvæksten.

Hafnia Maltøl er i endnu mere udpræget Grad Sundheds-Øl. Som Navnet siger er det særlig maltholdigt; men da det paa den anden Side har vist sig uskadeligt selv for svage Maver og under Sygdomme, er dets særlige Anvendelighed og Betydning ikke vanskelig at gætte. Som Led i selve Ernæringen har det naturligvis endnu større Betydning end det forannævnte; men da der er nogen Forskel i Prisen, har Dobbelt-Øllet paa sin Side et videre Virkefelt til dagligt Brug. —

Hafnia Maltekstrakt-Øl nærmer sig Karakteren af Fednings- og Helbredelsesmiddel. Den særlige Hensigt med dets Fremstilling i en saa kraftig, for Organismen let tilegnelig Skikkelse, synes at maatte være den, at være et Hovedled i en periodisk særlig kraftig Tilførelse af Næring under vanskelige Forhold, i Henseende til Fordøjelsesorganernes Funktionsevne. Saavidt det ses, er denne Ølsort i hvert Fald som skabt til saadan Anvendelse. Nogen nøjagtig Oplysning om dens Næringsværdi kan vi ikke give; men det er ikke vanskeligt at konstatere, at den kan være et virksomt Næringsmiddel, der sikkert endog for en Tid vil kunne indtage en mere fremtrædende Rolle end som blot supplerende Led i Legemets Ernæring.

Endelig er da tilbage at nævne en Nydannelse indenfor de skattefri Ølsorters Omraade, som lanceredes netop af Hafnia Bryggerierne (*Københavns Bryggerier og Malterier* er iøvrigt det forretningsmæssige Firmanavn), nemlig *Hafnia skattefri Porter.*

Samtidig med, at der i vide Kredse af Publikum i Løbet af de senere Aar har gjort sig en kendelig Tilbøjelighed gældende til Gunst for alkoholsvage daglige Drikke i Stedet for Bayersk Øl, følte man mere eller mindre bevidst Trang til at faa en karakterfuld Drik, som ejede Alkoholdrikkenes for Smag og Nerver stimulerende Egenskaber uden — som hine — den Ulempe at tage igen med høje Renter, hvad den havde givet. —

Netop da fremkom Hafnia Bryggerierne med en fuldt færdig, øjensynlig omhyggeligt forberedt Drik, som akkurat imødekom disse Krav. Deres skattefri Porter er en kraftig, stærkt ekstraktholdig Drik af særdeles udpræget Slægtskab med engelsk Porter; den har dennes specifike Smag, dens Skum, dens Farve og dens Konsistens. Paa engang nærende og stimulerende var den som skabt til at give, hvad den engelske Porter gav, men uden den Reaktion, som er karakteristisk for Alkoholdrikke. Og efter alt at dømme fandt et stort Publikum sine uudtalte, maaske endog halvt ubevidste Ønsker imødekomne med Hafnia skattefri Porter. I alt Fald saas den ualmindelig hurtig overalt, kendtes overalt, forlangtes paa Kaféer og i Butiker, kort sagt, den accepteredes af Publikum, endda ret eklatant.

Det er i Virkeligheden en Vinding for vort Samfunds Sundhed saavel som for dets Økonomi, at en saadan Drik, der blev mere end et Surrogat, saa Lyset netop som Tiden var moden derfor. Den har da vistnok ogsaa i ganske særlig Grad bidraget til at give Hafnia Bryggeriernes Navn Klang i den almindelige Bevidsthed. I alle Tilfælde er dens Fremkomst et Vidnesbyrd om Specialiseringens Betydning for Industriens Udvikling og altsaa en Støtte for vort Valg af et Specialbryggeris Produkter som Udtryk for, hvad der kan skaffes os herhjemme med Hensyn til daglige skattefri Ølsorter.

TOILETARTIKLER.

Efter Oplysninger fra *P. T. Breining*

Ansigtsmaske.

DEN Tid er forlængst svunden, da man opfattede den samfundsinteresserede eller selvstændigt virkende Kvinde som en graa og dyster Blaastrømpe. Vor Tids Kvinde kender Betydningen af Ynde og ved, at hun ved god Vilje kan hjælpe Naturen eller bøde paa dens Karrighed.

Hun kender sin Ret (og Pligt) til at understøtte Virkningen af sin Fremtræden ved ydre Midler, ved Haarets bløde Fylde og levende Glans, ved Hudens Glathed og fine Farve, ved Hændernes (ikke mindst Neglenes) og Tændernes soignerede Præg og i det Hele ved den Omhu i ydre Detailler, der er den virkelige Dame egen.

Kender hun saaledes Toiletmidlernes Betydning og hævder hun deres Berettigelse, da vil hendes Interesse være rettet paa at kende Forskel paa Godt og Ondt inden for deres Omraade —, der i Virkeligheden rummer mange Snarer for den uindviede og den uerfarne.

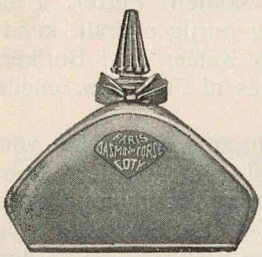

Parfume Coty Paris.

Først derved, at Toiletmidler er den „frimodige“ Reklames Eldorado. Vel mere end paa noget andet Felt udbasuneres de mærkeligste Blandinger som mirakuløse i deres Virkninger, der oftest kun eksisterer paa det taalmodige Papir.

Men selv erfaringsmæssig gode Toiletmidler bør anvendes med Omtanke. Den Crème, der er udmærket til fedtet Hud bør ikke benyttes til tør Hud, og omvendt. Hudens, Haarets, Neglenes og Tændernes særlige Tilstand kræver Toiletmidler af en bestemt Art — hvilken véd Fagmanden bedst; og den Fagmand, der er bedst assorteret, kan ventes at vide mest og raade bedst.

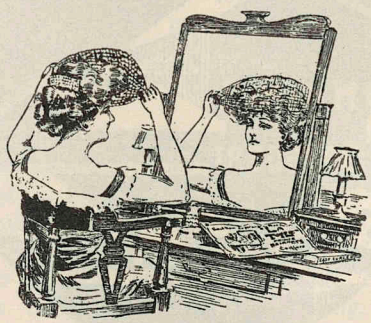

Haarnet til Forhaaret.

Ansigtsmaske.

Derfor staar en gammel og stor Specialforretning som P. T. Breinings, (der iøvrigt er den største i Branchen i Evropa) i saa intimt Forhold til det danske Damepublikum. Intet er den fremmed, og den giver beredvillig Besked, hvorom f. Eks. dens righoldige store Katalog og dens smaa instruktive Piecer bringer alle Interesserede Bud.

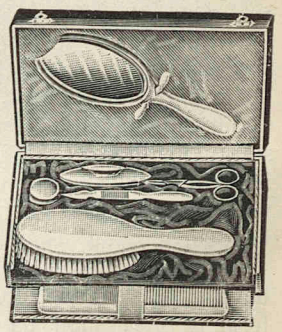

Toiletgarniture i Ben.

Alt nyt og værdifuldt fra hele Verden er repræsenteret, Parfumer, Eau de Cologne, Sæber, Badeingredienser, Haarvand, Artikler til Haarpleje, kosmetiske Pomader, Olier etc., Specialiteter til Tændernes og Haarets Pleje, Sminker og Haarfarver, Ansigtsbind, og Massageapparater, Børster, Naale og Kamme, Spejle og hele Garniturer i forskellige Stilarter og i fint Materiale — kort sagt enhver tænkelig Ting til Toiletbrug vil man finde hos P. T. Breining, og man vil faa god Besked om hver enkelts specielle Hensigt og Anvendelse.

Hvad særlig Parfumer angaar, kunde der være Anledning til et Par almindelige Bemærkninger. Det er hævdet, at det skulde stride mod god Tone og fine Sæder at benytte Parfume.

Ser man bort fra de slette Parfumer, der unægtelig forpester Stuerne, Klæderne og Luften, og tænker man paa Modsætningen, den diskrete Essens, af hvilken nogle faa Draaber er nok til at opnaa en fin og behagelig Virkning, da vil man finde den Opfattelse bekræftet, at Parfume, anvendt paa passende Maade, er af høj æstetisk Værdi.

STORVASK.

Meddelt af *Emdrup Dampvaskeri*

BAGSIDEN af det Billede, som viser Kvinderne i Virksomhed udenfor Hjemmene eller interesserede i almene udendørs Spørgsmaal og Bevægelser, er det, der viser, hvorledes Hverv, der i de gamle Dage hørte Hjemmene til, udfyldte Husmoderens Tid og krævede deres Interesse, nu maa vige Førstepladsen og saavidt mulig lægges over paa andre Hænder uden dog at forsømmes, og uden at Hjemmenes stedse stærkere Krav til Renhed og Hygiejne maatte negligeres. —

Det er derfor intet Tilfælde, at der netop i

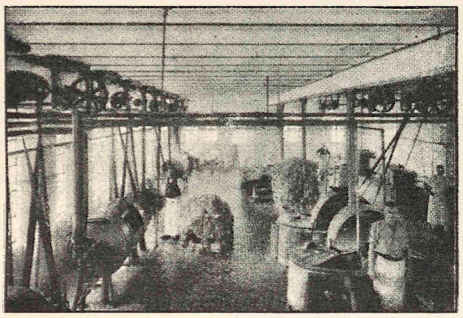

Vaskesalen.

vor Tid opstaar Virksomheder, som centraliserer det tidligere Hjemmearbejde, udfører dette i stor Stil og til Fuldkommenhed ved Hjælp af Damp, Elektricitet og Specialmaskiner. —

Saaledes er det ikke mindst gaaet paa et Omraade, der egner sig godt for Storbedrift, og som paa den anden Side ikke uden Besvær kunde vedblive at være Led i Hjemmearbejdet — nemlig med Hensyn til Tøjvask. —

Enhver Husmoder kender Vaskedagenes Uhygge og Anstrængelse — og tillige kender hun Sorger over „Dagen"s utilfredsstillende Resultat. — Man skulde da mene, at et Tilbud om at fritage hende for alt dette ved at hente Tøjet, vaske det til Fuldkommenhed med moderne tekniske Hjælpemidler, rulle og stryge det og prompte aflevere det i fiks og færdig Stand' maatte blive modtaget med Begejstring af alle moderne Husmødre. —

Naar der alligevel fra mange Sider har været vist nogen Betænkelighed ved at lade de moderne Stor-Vaskerier overtage Hjemmets Vaskearbejde, er Grunden sikkert enten Prishensyn, Ængstelse for Anvendelsen af skadelige Vaskemidler eller Ubehaget ved at lade sine intime Klædningsstykker behandle sammen med hvem som helsts.

Det merkantile Liv, der altid former sig efter Samtidens Smag og Krav, har heller ikke i dette Tilfælde savnet den fornødne Elasticitet.

Der er — ganske vist først i den nyeste Tid, men dog saa snart man kunde danne sig et sikkert Begreb om Publikums Holdning overfor den allerede fungerende Form for Storvask udenfor Hjemmet — etableret en Virksomhed, som netop søger sin særlige Eksistensberettigelse i Hensyntagen til de ovennævnte Forhold, nemlig Emdrup Dampvaskeri, som vi her har søgt som Kilde. —

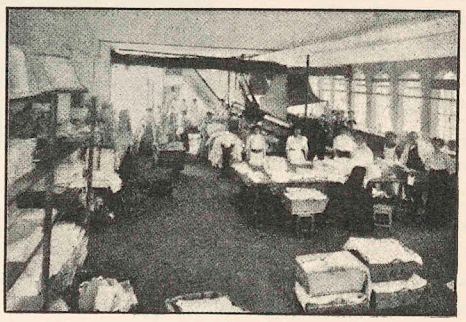

Strygesalen.

Prisspørgsmaalet løser Emdrup Dampvaskeri paa en overraskende, men unægtelig enkel Maade: nemlig at gaa bort fra Optællingen i

Stykker til Fordel for den rationelle Vask efter Vægt. Hvad dette betyder, kan klart belyses ved et Par Eksempler: Vask af et Lommetørklæde koster efter Stykberegningen 4 Øre, efter Vægtberegningen kan 36 Lommetørklæder vaskes for 24 Øre. — En Uldtrøjes Vask koster efter Stykberegningen 8 à 10 Øre, efter Vægtberegningen $2,_4$ Øre.

Hvad Vaskemidlerne angaar, sikrer Emdrup Dampvaskeri Uskadeligheden ved *selv* at fremstille sin Sæbe udelukkende af rent Fedt og ved iøvrigt ikke at benytte ætsende Stoffer.

Endelig undgaar det Sammenblanding af Tøj fra forskellige Hjem. Det fra en Kunde modtagne Tøj gøres til Genstand for særskilt Behandling; det blødes for sig, vaskes for sig, tørres for sig og holdes, kort sagt, under Renselsesprocessens forskellige Trin fra Afhentning til Aflevering helt for sig selv. — Det bør bemærkes, at dette tiltalende System nødvendiggør et fast Minimum for hver Vask, dette er her sat til 15 Kilo.

Emdrup Dampvaskeri er ogsaa i teknisk Henseende fuldkommen moderne; dets Maskiner drives af eget Dampanlæg; dets Vaskemaskiner er hensigtsmæssige, dets Damprulle er den største, der vides at eksistere, det har lyse Jalousibygninger for Lufttørring, og er indrettet paa Maskinstrygning i stor Stil.

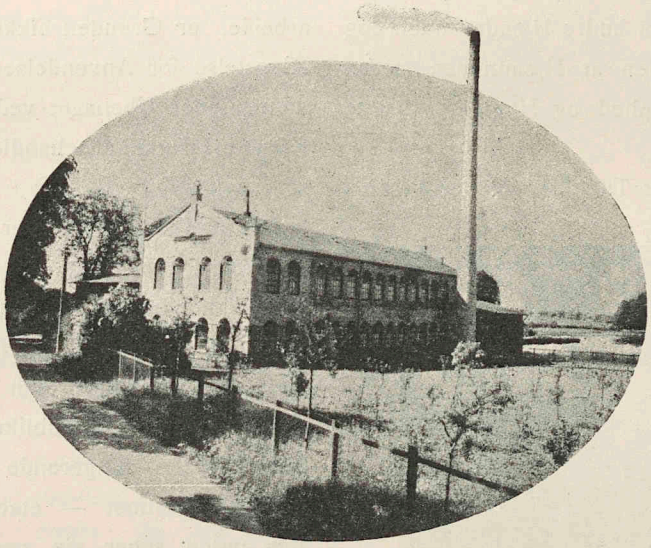

Vaskeribygningen.

Det har da ogsaa vist sig, at der findes et meget stort Publikum, der har Øje for de økonomiske og æstetiske Fortrin, Emdrup Dampvaskeri byder, saa at det allerede nu tør spaas, at denne Virksomhed ved sin Arbejdsmaade har ydet et virksomt Bidrag til, at vor Tids Husmødre med Sindsro kan vende Blikket udad mod Verden og dens Rørelser

THE.

(Ved Firmaet *C. I. Carøe*).

THE er utvivlsomt ifærd med at vinde en Position i den daglige Husholdning herhjemme. Maaske staar dette Faktum baade i Forbindelse med Tidens stærke Sans for sund Levemaade og med Theens selskabelige Egenskaber, dens Stimulans, der ikke er saa haardhændet over for Nerverne som andre oplivende Drikkes.

Det er sikkert intet Tilfælde, at Stigningen i Theforbruget løber parallelt med en tilsvarende i Indførselen af The fra Ceylon og Indien, der er godt repræsenteret her i Landet af Mærket „Cingalla".

Sagen er nemlig den, at Indiens og Ceylons Thehaver drives rationelt under Evropæeres Ledelse.

Dette influerer i meget høj Grad baade paa Kvalitetens Ensartethed og paa den Tilstand, i hvilken Varen kommer Forbrugerne i Hænde.

Nogle forklarende Bemærkninger om dette Emne bør sikkert regne med et moderne Damepublikums Interesse.

Theplanten stammer fra Indien — ikke fra Kina, hvor dens Blade ganske vist først anvendtes til Tilberedning af en Drik, og hvorfra de i dette Øjemed først indførtes i Evropa (England).

I uberørt Tilstand naar Planten en Højde af 10—12 Meter, men i de udstrakte Thehaver i Indien og paa Ceylon beskæres den, saa at den bevarer Buskens Form; det gælder nemlig her om at frembringe det størst mulige Antal friske Skud paa Blomsternes Bekostning.

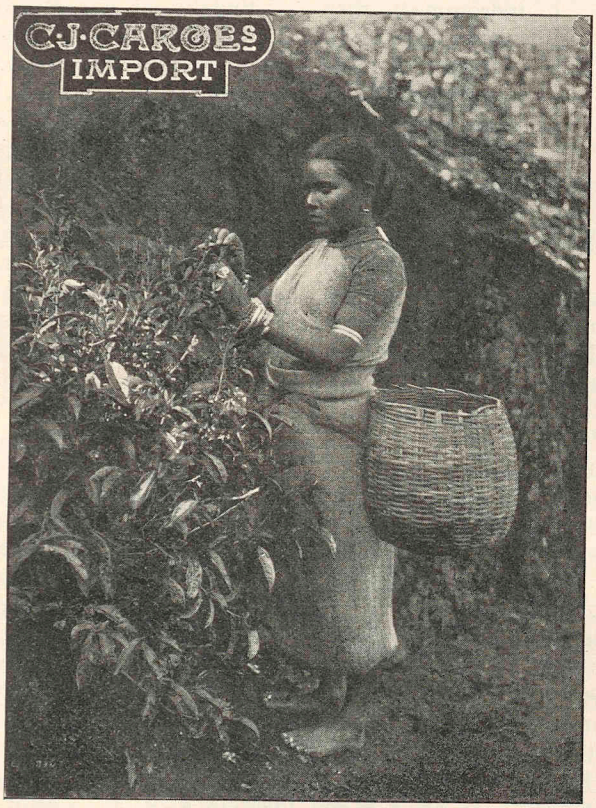

Theplukkerske.

Hvert Aar udplantes der fra Planteskoler en Mængde $^1/_2$ Aar gamle Planter, ca. 35 Ctm. høje; de plantes i lange Rækker med en indbyrdes Afstand af godt 2 Meter og lades urørte det første Aar. Efter en Beskæring i December Maaned fremkommer de nye Skud i April; og Plukningen begynder da.

I Reglen plukkes der hver Uge (paa Ceylon hele Aaret rundt); Knopskuddet og de tre øverste Blade nippes af, samles og bringes i Hus.

Her tørres de noget ved at udsættes for Gennemtræk i 12—16 Timer; derefter presses de i store moderne Valsemaskiner, der knuser Cellerne og fjerner Saften; spredte i Lag paa ca. 8 Ctm.s Tykkelse bringes de i Gæring i Løbet af nogle Timer; Gæringen stanses da ved Opvarmning paa store Bakker under gradvis Tilførsel af varm Luft; og Thebladene er nu helt sprøde og færdige til Sortering. Paa sindrige Maskiner skilles i forskellige Kvaliteter. Knopskudet bliver til „Orange Pekoe", det øverste Blad til „Pekoe", det mellemste til „Pekoe Souchong" og det nederste til „Souchong". Hver Kvalitet udsættes paany for stærk Varme og pakkes — endnu varm — i Kasser, der lukkes lufttæt ved tynde tilloddede Blyplader, der danner som et Foer. — Den saakaldte „Smaa The" er i Virkeligheden en femte Sort „Brotsen Orange Pekoe", der indeholder den fineste og mest aromatiske Del af Thebladene, som netop paa Grund af sin Støvform er en særdeles kraftig The, der altsaa ingenlunde er at foragte.

Denne omhyggelige, moderne og hygiejniske Behandlingsmaade er særegen for Cingalla-The.

*

KUNSTEN AT KLÆDE SIG.

Hvor skal man købe sine Klæder?

Visitdragt med Langschawl og Postillonhat.
Model A. Fonnesbech.

KVINDERNE faar ofte Skyld for, at de tænker for meget paa deres Klæder. At det for enkelte Kvinders Vedkommende er Tilfældet, skal villigt indrømmes, men man maa ikke glemme, at der ogsaa blandt Mændene findes Eksempler paa en overdreven Modedyrkelse.

Noget ganske andet er det, at Kvinderne som Helhed vel nok ofrer deres Paaklædning flere Tanker, end Mændene ofrer deres, men det ligger i Sagens Natur. Nutidens Mandsdragt nærmer sig jo stærkt til Uniformsbegrebet; en Jakke og en Vest er altid en Jakke og en Vest, de Ændringer, Moden lader dem undergaa, er saa faa og saa ubetydelige, at de kan forklares med et Par Ord, og at det som oftest kun er de særlig „Sagkyndige", som lægger Mærke til dem. Fraregnet selve Valget af Stoffet, et Valg, der er saa stærkt begrænset, at det ikke falder svært, er det kun gennem Slips, Strømper, Hansker o. lign., at Mændenes personlige Smag kan gøre sig gældende.

Helt anderledes er det, naar vi kommer ind paa Damedragten. Alt, Stoffer, Farver, Façoner, er her mangfoldigt og vekslende. Det større Valg kræver et større Spand af Tid og en mere forfinet Smag, som det ligeledes har taget Tid at udvikle. Desuden stilles der i æstetisk Henseende langt større Krav til Kvinderne, og enhver Kvinde føler det som en Pligt at imødekomme dette Krav ved at omgive sin ydre Personlighed med en flatterende Ramme. Denne Trang til at tage sig saa godt ud som muligt bunder ingenlunde i tom Forfængelighed; den er tværtimod i Slægt med noget af det bedste i Kvindens Natur: Evnen til at sprede Hygge og Skønhed.

Endelig er der Moden, som for Kvindedragtens Vedkommende betyder en ustandselig, gennemgribende Fornyelse. Man kan mene om Moden, hvad man vil, saa meget er vist, at begge Køn har været enige om at fremelske den, og at den forlængst er bleven en Kulturmagt, man ikke kan undgaa at regne med. Selv den Kvinde, der betragter sig som mest hævet over Moden og dens Gerninger, vilde dog ikke, af Frygt for den Latter, hun vilde fremkalde, gaa med de Kjoler, hun har arvet fra sin Moder eller Bedstemoder. Stærkere eller svagere vækker Lyden af Modens Pibe et Ekko i ethvert Kvindehjerte, og alle Kvinder danser — mere eller mindre — efter den.

To lette Sommerkjoler.
Model A. Fonnesbech.

I gamle Dage formede Moderne sig saa langsomt, at en Mode mere kunde betegnes som en Stil. Nutidens Rastløshed har ogsaa sat sit Præg paa Moden. Ikke for intet lever vi i Automobilernes Tidsalder, Farten er sat op, og Moderne skifter med rivende Hast. Store Forretningsinteresser griber med ind, og den ene Modenyhed lanceres efter den anden. Man behøver blot at tænke paa Moden fra ifjor med Tøndebaandet, der stærkt fremhævede Legemets Linier, og paa Moden i denne Sommer med dens mange Folder og Drapperier, der i blufærdig Ynde falder blødt og diskret om Skikkelsen. Hele Modesilhuetten er bleven en anden.

Moden med dens Mang-

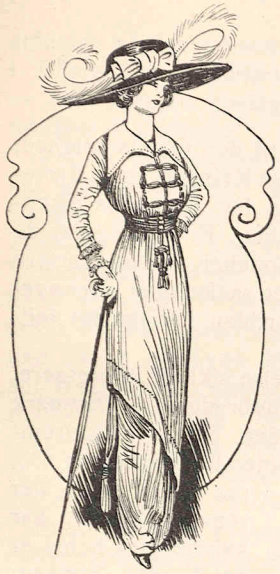

Spadseredragt af Lærred med Kvækerkrave.
Model A. Fonnesbech.

foldighed af Variationer er et helt Studium, men paa ingen Maade et Studium, der kan afsluttes og gøres færdig. Det er tværtimod et Studium, som bestandig fornyes, og som stiller saa uhyre mange Fordringer, at det for Kvinder, der ikke har gjort det til deres eneste Livsopgave at dyrke Moden, er uoverkommeligt. Her kommer de store, ledende Forretningers Opgave.

En moderne, toneangivende Forretning raader over en Stab af Folk, som alle har gjort Moden til deres særlige Studium, og som gennem stadige Rejser til de vigtigste Modecentrer i Udlandet véd Besked om de Nyheder, der fremkommer, og derfor i Tide formaar at danne sig et Overblik over de kommende Moder og opridse den fremtidige Modesilhuet. De forstaar at skelne mellem Nyhederne, at se, hvilke der er levedygtige, og hvilke, der, i den stigende Konkurrence om at finde paa noget nyt, har faaet det Skær af Ekscentricitet, som den virkelig gode Smag aldrig anerkender. De formaar at samle de mange Enkeltheder, at gribe og udnytte de nye Farver og gruppere dem i stilfulde Sammensætninger. Alt dette er en Kunst, som det er vanskeligt at lære, og som gør, at en Forretning, der beskæftiger sig med Damemoder, ved Siden af sine rent forretningsmæssige Interesser har en betydelig kulturel Opgave og baade direkte og indirekte letter sine Kunder for mange Bekymringer og sparer dem megen Tid.

A. Fonnesbechs to Udstillingsvinduer paa Hj. af Pilestræde er, for at tage et Eksempel, en Slags Anskuelsesundervisning i de nye Moder for de københavnske Damer. De udstillede Hatte og Toiletter, Kjoler og Bluser viser, i hvilken Retning de nye Moder gaar, og vænner Øjet til at se og bedømme, kritisere og vrage mellem Façoner og Farver. Naar det Øjeblik saa kommer, da en Dame skal vælge til sig selv, opfyldes hun ikke af vaklende Forundring over Modens sidste Lovbud; hun kender dem allerede nok til at kunne lempe dem efter sin egen Smag, hun er fuldt fortrolig med den nye Modesilhuet, og Valget gaar hurtigt og let. — Enhver Kvinde gør derfor klogt i at købe i en Forretning, hvis Størrelse, Anlæg og Anseelse frembyder en Garanti for, at den kun fører det nyeste og det bedste af Modens brogede Fantasier; har hun en god Smag, er hun vis paa her at finde det, hun ønsker, og er hun ikke helt sikker paa sin Smag, løber hun ingen Fare for at fristes af noget, som ikke kan staa for en kritisk Prøvelse. Og endelig opnaar hun at spare Tid, det vil sige, at hun ikke behøver at tænke for meget paa sine Klæder, men kan ofre Størstedelen af sine Tanker paa de Opgaver, som for den moderne Kvinde er det egentlige Livsindhold.

Drapperet Selskabs-Toilette.
Model A. Fonnesbech.

Eftermiddags-Toilette med Panier-Nederdel.
Model A. Fonnesbech.

For den, der uden kyndig Fører giver sig i Kast med Moden, er den som en Labyrint; gaar man ad de gamle Veje, vil man snart opdage, at de ender blindt, og vover man sig ind paa en af de nye Stier, aner man ikke, hvor den fører hen. Kun ved den Hjælp, en virkelig stort anlagt Forretning yder, er det muligt at lære Kunsten at klæde sig, som er den vanskeligste af alle, fordi dens Midler aldrig er de samme.

Lady-Pen.

FJER.

Meddelt ved *M. Wolder-Rasmussen & Co.*

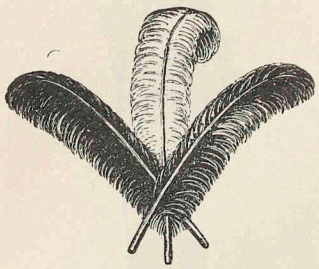

FJER er trods Dyrebeskyttelse og al Slags Medynk en stedse mere søgt Prydelse for den moderne Dame. Dens moderne Former og Anvendelsesmaader synes ogsaa saa rig paa Fantasi og Skønhed, at man maa glæde sig over, at Medlidenheden med de vingede Skabninger, der afgiver Raamaterialet, i Virkeligheden ikke har megen Berettigelse. En Fugl som Hejren, der bærer de nu til Esprits saa meget søgte (og ret kostbare) Fjer, optræder f. Eks. i sit Hjemland i saa store Mængder, at dens Formering nok kan trænge til at imødegaas ved hurtig og smertefri Udryddelse af passende Omfang. De samme gælder en Mængde af de mindre Fugle, hvis Fjer er søgte, f. Eks. Kolobrier; Sangfugle anvendes ikke. — Og Hovedparten af Fjer stammer fra Fugle, der er nedlagte for at tjene til Føde for Mennesker.

Damer beskæftigede med Fjerarbejde.

Paa den anden Side er Fjerenes Anvendelse til Pynt en stor og vigtig Industri, der (i mindre bogstavelig Forstand) føder mange Millioner Mennesker.

Man kan derfor med god Samvittighed benytte den skønne Fjerpragt, som nu er saa søgt — og saa udsøgt — en Prydelse; og man kan med endnu bedre Samvittighed gøre sig nyttig for Samfundet ved at dyrke den Industri, eller maaske rettere Kunst, som Fremstillingen af Pyntefjer og Fjerarbejder allerede længe har været.

For denne Bogs Læserinder har denne Virksomhed særlig Interesse, hvorved ikke sigtes til dens Resultater, men til den Omstændighed, at den sysselsætter mange Kvinder og i Virkeligheden særlig har Brug for Kvindens Skønhedssans og naturlige Anlæg. Et Specialarbejde som det at fremstille Modeller — og sortere Raamaterialet — af Fjer er saaledes et udpræget Kvindearbejde, som undertiden i Udlandet lønnes med Ministergage.

Det vil i denne Forbindelse sikkert interessere, at Fjerfabrikationens Banebrydere i Danmark var Kvinder, og at det den Dag i Dag fremragende Fjerfirma M. Wolder-Rasmussen & Co. paa Østergade, der som bekendt har kvindelige Chefer, er en direkte Fortsættelse af den herhjemme grundlæggende Virksomhed.

Fru Anna Jessen, der var Sønderjyde, men som havde uddannet sig i Fjerfabrikationens Kunst i Udlandets Storbyer og bl. a. sat sig ind i den specifikt franske Metode gennem fast Ophold i Paris, begyndte i Aaret 1869 den første danske Specialfabrik for kunstige Fjer. Ved Hjælp af sin fremragende Fagkundskab, der vandt Anerkendelse selv hos de berømteste udenlandske Kolleger, og ved sine personlige Forudsætninger for at imødekomme Branchens særlige Krav til Smag og Færdighed, skaffede Fruen sin Virksomhed en Anseelse, som kun sjælden bliver en banebrydende, fra Udlandet erobret Industri til Del herhjemme. —

I Arbejdet her i Landet støttedes Fru Jessen af sine to Døtre Fru M. Wolder-Rasmussen, der fik sin Uddannelse under hendes Auspicier. Først senere traadte den anden af de nuværende Arvtageres Søstre, Frk. Annie Jessen, til; Frøken J. havde i en Aarrække virket under de store Forhold udenlands og var iøvrigt kommen i Be-

siddelse af saa omfattende Fagkundskab, at hun i Tidens Løb — tildels sammen med Moderen — har kunnet paatage sig at anlægge Fjerfabriker i Udlandet (i et Antal af ca. 50).

Ved at uddanne en Stab af Damer, der stadig har maattet fornyes, fordi mange har fundet Ansættelse i Udlandet (Norge, Finland, Rusland, Tyskland), har disse to Søstre gennemført deres Virksomheds Udvidelse til større Forhold, navnlig i de sidste 5 Aar, da Frk. A. Jessen kom ind i Forretningen, uden at lade deres personlige Smag og Evne miste sin Indflydelse paa det fremstillede, saa at alle Enkeltheder, Tilberedning, Farvning, Krusning, Sammensætning osv., endnu, trods den stigende Mangfoldighed, er præget af Indehaverne og bærer Vidnesbyrd om deres gensidige Uddannelse.

Endnu lægger Pleureuserne, den hurtig opdukkende Mode med de lange af ituklippede Strudsfjer sammenknyttede Hattefjer, stadig Beslag paa en stor Del af Arbejdet paa en saadan moderne Fjerfabrik. Dertil kommer de førnævnte, meget moderne, Esprits af Hejrefjer; endvidere Amazonfjer, Fantasifjer i talrige Variationer, Hatte og Muffer helt af Fjer, Boaer, Pompadours, Fjerbuske til Officerers Galladragter o. m. a.

Branchen er altsaa rig paa Enkeltheder og kræver megen Alsidighed.

Men hertil kommer en for denne Kvindevirksomhed interessant og meget lovende Moment, nemlig Eksport til Udlandet af danske Fuglefjer, saa omfattende, at den i 1910 steg til 20,000 Vinger alene, og saa levedygtig, at den nu paany synes at skulle tage Opsving.

De Læserinder, der har Interesse for Kvindens Selvstændiggørelse ogsaa med Hensyn er Selverhverv, vil sikkert med Tilfredshed erfare, hvor vidt en af Kvinder først lanceret Virksomhed er naaet herhjemme gennem disse to Slægtled. Og i al Almindelighed vil det danske Damepublikum have Anledning til at sende en venlig Tanke til de Damer, der paa et saa aktuelt Omraade har skaffet deres Landsmænd Hjemmefabrikationens Fordele.

BADE.

DERSOM man kan maale et Menneskes Kultur ved Antallet af de Bade, det tager, hvorledes stod det saa til med Kulturen i Danmark og specielt de danske Kvinders?

Onde Tunger vil hævde, at den Art Selvrespekt, der faar Udtryk gennem Legemsplejen, ikke altid staar Maal med deres Selvhævdelse. Og denne Opfattelse finder en lige saa sørgelig som tydelig Støtte i en Statistik, der ikke er meget gammel (fra 1910), og som viser, at de offentlige og private Badeanstalters Besøg kun repræsenterer $1^1/_2$ Bad aarlig for hver Kvinde i København! Og herved maa endda bemærkes, at de besøgende mest er Stamgæster, hvem Badenes sunde Glæde er bleven en Fornødenhed.

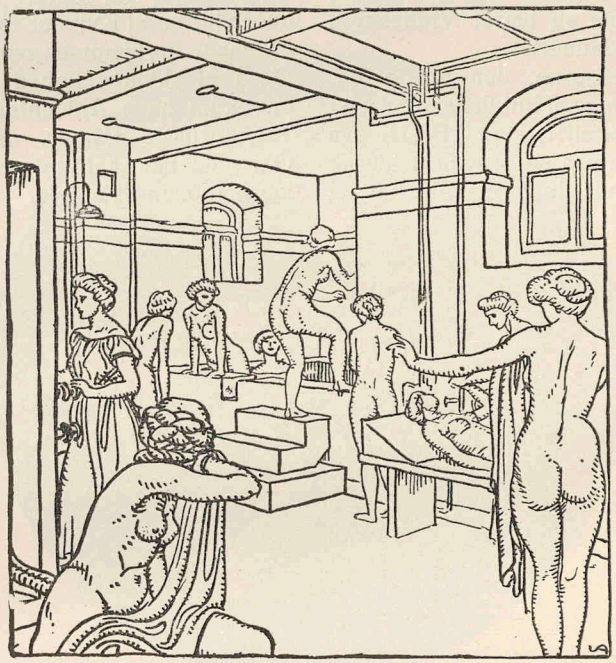

Moderne Kvindebad. Afskylningsrum for romerske og russiske Bade.

Og dog har Bade netop særlig meget at byde Kvinder. Naturligvis den gode Samvittighed, den sikre Følelse og den behagelige Frihed i Bevægelser og Optræden, som Bevidstheden om gennemført personlig Renhed giver, er fælles for alle. Men mon ikke Renhedens friske Duft, der — for at bruge et i mange Tilfælde altfor mildt Udtryk — „savnes" hos den uplejede Person, hører til de Skønhedsindtryk, som har størst Værdi? Og skulde ikke den velplejede Huds Betydning for et sundt og ungdommeligt Udseende være en Opfordring af særlig Vægt for Damer, en Opfordring, der kunde fastslaas af en Autoritet som Dr. Cuurmann: „Dampbade er det bedste Skønhedsmiddel", siger Doktoren, ofte det eneste, der behøves, kunde man tilføje, eftersom det er en gammel Kendsgerning, at flittig Brug af Dampbade fjerner de forbrugte Hudceller, forøger Blodtilstrømningen til Huden, medfører en hurtigere Fornyelse af denne og derved gør denne blød og smuk.

Selv om man gaar ud fra, at det Damepublikum, hvem denne Bog kommer i Hænde, hører til de faste Badegæster eller er blandt de faa tusind lykkelige, der har Adgang til Bade i deres Hjem, saa er der dog vist alligevel Grund til at erindre om de forskellige Bades Hensigt, navnlig af Hensyn til mulige Forvekslinger af de kombinerede Bade for sunde med de medicinske Bade.

Renselsesbadene er de almindeligste, og Karbadning er deres særlige Form. Hærdningsbade som Modtræk mod vort omskiftelige Klima indtager en altfor tilbagetrukken Plads; og den Nydelse, et rationelt Bad repræsenterer, har kun meget faa Dyrkere. (Brusebadene, der ganske vist er billige og let tilgængelige, savner tilstrækkelig Værdi baade som Renselses- og som Hærdningsbade). Endelig spiller en lang Række medicinske Bade en Rolle af hurtig erkendt Betydning, takket være Lægernes direkte Medvirken paa dette Punkt.

Hvad angaar Hovedbetingelsen for Brug af Bade: Tilstedeværelsen af passende og let tilgængelige Anstalter, da maa der ydes Publikum den retfærdige Indrømmelse, at denne Betingelse i altfor høj Grad har været savnet indtil Foraaret 1903. — Og det maa erkendes, at der, efterat Aabningen af den store og moderne Badeanstalt „København" i Studiestræde havde afhjulpet dette Savn for Hovedstadens vedkommende, har vist sig en Interesse, der præges af kendelig Stigning gennem de 9 Aar, denne Anstalt nu kan se tilbage paa.

Det har med andre Ord vist sig, at en moderne Anstalt med tilstrækkelig Alsidighed og fuldkommen Indretning i Virkeligheden hos store Dele af Befolkningen har kunnet vække en tilsvarende Sans for Bade i alle de forskellige

Former, der her for første Gang blev tilgængelige under praktiske og rationelle Forhold.

Folkebadstuen, en rummelig, moderne og hygiejnisk indrettet Afdeling med meget lave Priser, omfatter Afsæbning, tempereret Styrtebad, Svederum (med Damp), paany afkølende Styrtebad og Aftørring.

Det romerske Bad bestaar af: Ophold (ca. $^1/_2$ Time) i Varmluftrummet (ca. 55° Celsius), Svederummet (70° Celsius), hvis tørre Luft gør det muligt at aande og opholde sig i denne meget høje Temperatur; efter 10 Minutters Ophold her følger Massage, Indsæbning og Afkøling med tempereret Douche; endelig et lille Ophold i Svømmebassinet, Aftørring og Hvile paa Afklædningsrummets Løjbænke.

Det finsk-russiske Bad, det gamle Badstuebad i moderne, kultiveret Form, bestaar i Ophold i et Rum med en Temperstur paa 40—50° Celsius med en Luft, hvis Fugtighedsgrad er 85—90 %; de moderne Reformer viser sig bl. a. deri, at Fugtigheden ikke mere viser sig som tæt Damp, der irriterer Aandedrætsorganerne; Luften er — trods sin Fugtighed — ganske klar.

Efter et Ophold paa ca. et Kvarter sæbes man ind, behandles med Birkeris, afkøles derefter ved Douche og dukker ned i Svømmebassinet, hvorpaa man gnides af og pakkes ind i Tæpper, indtil man er tilstrækkelig afsvalet. — Dette Bad er, Nydelsen ufortalt, et udpræget Hærdningsbad mod Forkølelse.

De medicinske Bade er saadanne Kombinationer, som særlig tager Sigte paa Behandlingen af sygelige Tilstande: Gytjemassage-Badet saaledes mod Gigt, Neuralgi, langsomt Stofskifte m. v.; Gytjepakning f. Eks. mod Ledbetændelse og Ischias; Dampskabet mod Forkølelse og Fedme m. v.; det elektriske Lysskab mod Neuralgi, Ledbetændelse o. l. — Hertil kommer Badekure, der fuldstændig erstatter de virkelige Kildekure med deres lange og dyre Rejser til Kreuznach, Nauheim og andre berømte helbredende Kilder, idet Kurene paa „København" er af ganske samme Art og Virkning.

Ganske naturligt er der knyttet et Massageinstitut til Badeanstalten; netop i Forbindelse med Badet er Legemet modtageligt for Massagens Paavirkning.

Som den moderne Anstalt, den er, rummer „København" endelig — og naturligvis — Salon for Fodpleje og for Damefrisering og en Kafé, med hvilken man har Forbindelse under hele Opholdet derinde.

I enhver Henseende restaureret kan man altsaa forlade dette vort eneste virkelig storstadsmæssige Etablissement, der for sit Vedkommende har ydet det i vor Tid bedst mulige Bidrag til de besøgendes Glæde og Nytte af Badet. — Et Supplement staar man sig ved *selv* at yde, det nemlig at sikre Virkningen ved at overholde følgende Regler: „Klæd Dem *langsomt* paa og gaa *hurtigt* hjem".

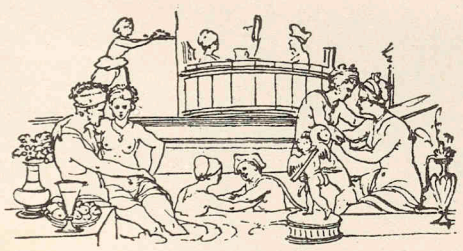

KONSERVES.

(Meddelt af A/S *I. D. Beauvais Fabriker.*)

FØDEMIDLERS Konservering paa en saa fuldkommen Maade som det er muligt paa moderne Konservesfabrikker, uden Tab af Næringsværdi, uden Forandringer i Smagen og med ubegrænset Holdbarhed, undervurderes maaske undertiden, men er dog en Sag af overordentlig Betydning.

Det er forlængst konstateret, hvor overordentlig nyttige og hvor paalidelig en Hjælp Konserves har været for Ekspeditioner under meget vanskelige Forhold, derunder de mange arktiske, der i Tidens Løb er forsynede fra I. D. Beauvais og M. Rasmussen.

Ogsaa Behageligheder ne ved at kunne faa alle Sommerens Grøntsager om Vinteren eller ved at kunne skaffe sig de fjerne Landes fineste Frembringelser er umiddelbart indlysende.

Men af størst Betydning for de tusind Hjem i det daglige Liv, for vor Levemaades sunde Variation og for Husmødrenes Adgang til at dyrke andre og mere almene Interesser end den sorte Gryde er dog Konservesindustriens Udvikling til at omfatte en Mængde af dagligt anvendte Fødemidler i færdig Stand, af udmærket Kvalitet og til lave Priser.

Hvorledes dette er blevet muligt, og hvad det betyder for alle Hjem, lærer man herhjemme bedst ved Betragtning af vor største og ubestridt mest ansete Virksomhed paa dette Omraade, til hvilken vi derfor henvendte os.

De Danske Vin- og Konservesfabriker, I. D. Beauvais. — M. Rasmussen, sammenfatter nu under Direktør M. Rasmussens Eneledelse to Fabriker, som til at begynde med var banebrydende hver paa sit Omraade, henholdsvis Konservering af Grøntsager samt Kødretter og Fremstilling af Frugtvine og Likører samt Henkogning af Frugter, og har siden været ledende i Omfang og Arbejdsmaade.

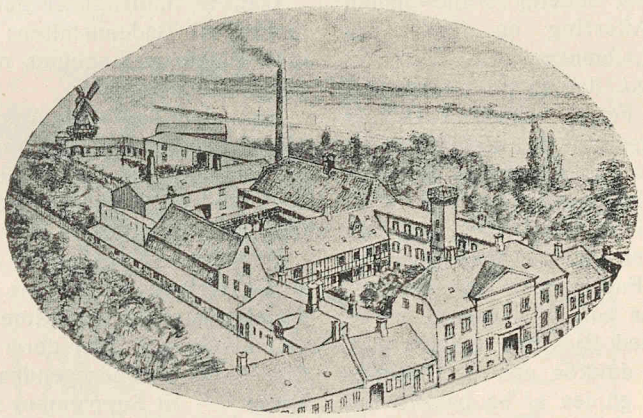

Fabrikerne i Faaborg.

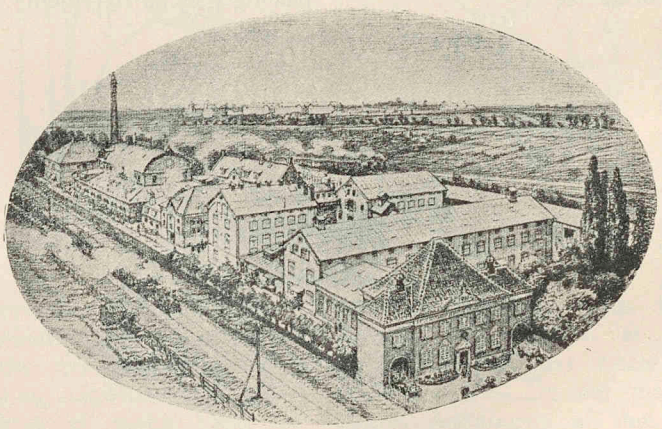

Fabrikerne paa Lyngbyvej.

Ikke blot ved særlige Lejligheder, Skovture og Udflugter, hurtig arrangerede Selskabeligheder o. s. v., men langt mere ved den daglige Madlavning betyder deres Mellemkomst Nytte og Arbejdslettelse.

I en Tid, hvor Løsenet er at skaffe Kvinderne den størst mulige Adgang til udendørs Arbejde og Underholdning, medens paa den anden Side Kravene til Levemaadens Afveksling, afpassede Næringsværdi og hygiejniske Behandling stadig skærpes, er Konserves, som helt eller delvis befrier Husets Kvinder for Madlavningens tidligere ofte daglange Hverv, simpelthen blevne uundværlige.

Men deres Anvendelse i saa udstrakt Grad som Tilfældet allerede er og endnu mere vil blive, efterhaanden som Samfundsudviklingen skrider frem, beror paa, at Fremstillingen, saaledes som hos I. D. Beauvais og M. Rasmussen, sker under storindustrielle Forhold, med Kolosalindkøb, som forringer Raaprodukternes Pris, Massefremstilling, som skaber lave Produktionsomkostninger, og centraliseret Administration, som

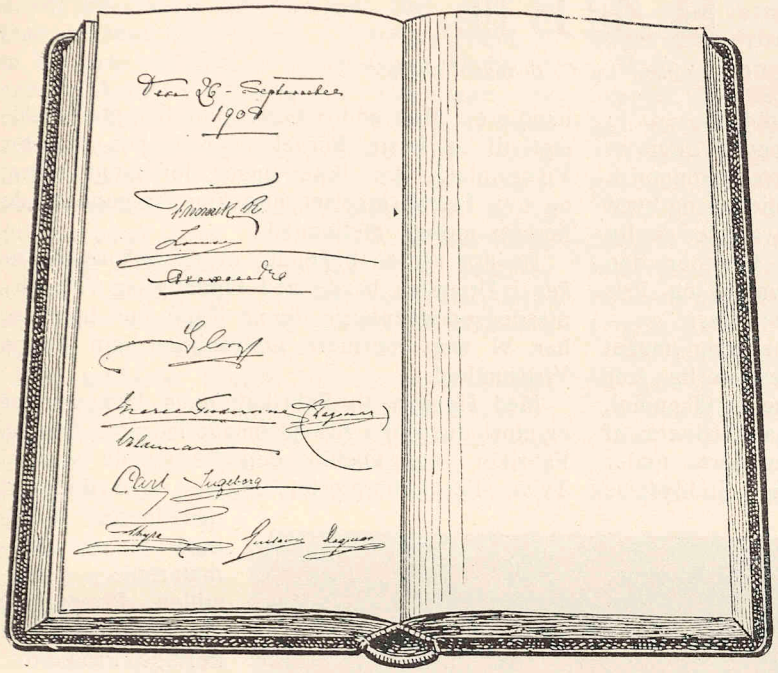

En Side af Fremmedbogen.

paaligner de færdige Varer meget lav Avance. Herved opnaaes de kendte lave Udsalgspriser, der i de fleste Tilfælde betyder en Besparelse for Husmødrene.

I saa Henseende er den heromhandlede Virksomhed meget vidt, eksempelvis skal anføres, at Fabrikerne selv fremstiller de Millioner af Konservesdaaser, de benytter.

Et andet Moment, der belyser dens Betydning for Hjemmene, er det, at Konserves fra en stor og anerkendt Fabrik, der først og fremmest er til for det danske Publikums Skyld, dels anlægger Fabrikation efter vore Hjems særlige Behov, og dels er interesseret i, at de Frembringelser, der hver Dag bærer dens Navn Landet over, er af fremragende Kvalitet.

Et talende Vidnesbyrd herom er det, at De Danske Vin- & Konservesfabriker selv forudbestemmer den Mængde af de Grøntsager m. v., den benytter, ved at afslutte Kontrakter med Dyrkere rundt om i Landet, og *selv* levere disse Frø og Ærter m. v. til Udsaaning. Paa denne Maade disponerer Fabrikerne over Hundreder af Tønder Land.

Fortegnelsen over denne Virksomheds Fabrikata er meget indholdsrig og alsidig. Foruden Grøntsager fra de fineste til de mest dagligdags, og Kødretter af alle Slags, stegt Fjerkræ og Vildt m. v., omfattes alle Arter syltede Frugter, Kompot og Marmelade, Safter og Geléer, Fiskeretter og Buddinger, alle Sorter Sild og Ansjoser samt alle udenlandske Delikatesser, kort sagt alt, hvad der er fornødent for alle Maaltider, daglige saavel som festlige.

Hertil kommer saa de mere og mere anvendte Faaborg Frugtvine og Likører, der som bekendt er fuldt jævnbyrdige med tilsvarende udenlandske Mærker, og som derfor ogsaa finder stedse større Afsætning udenfor Landets Grænser. Det synes ogsaa underligt at anvende udenlandske billige Vinsorter og Likører, naar der i dansk Produkt findes ypperlige Sorter, og man herved opnaar at støtte dansk Industri.

Endelig er der Grund til særlig at nævne Faaborg alkoholfri Æble-Most, der opfylder baade de hygiejniske, æstetiske og økonomiske Krav, der stilles til en national Drik.

De danske Husmødre vil i egen Interesse regne med De danske Vin- & Konservesfabriker som en for Ernæringen og Økonomien vigtig Hjælp i det daglige Liv.

Fra Kongefamiliens Besøg.

SÆBE.

Efter Oplysninger fra *C. Schous Fabriker.*

SÆBEFORBRUGET vokser med Kulturen. Jo højere et Trin paa Civilisationens Stige et Land derfor indtager, des større økonomisk Rolle kommer derfor Sæbefabrikationen og hvad dertil hører til at spille, og — hvad der særlig har Interesse her — des mere kommer den daglige Brugsartikel: Sæbens Kvalitet og Pris til at betyde for den enkelte Husmoder.

Ud fra denne Forudsætning maa man meget haabe, at Sæbe her hjemme har særlig stor Betydning for Landets og Hjemmenes Økonomi. Enhver Husmoder i alt Fald véd, at Kvaliteten af de daglige Rensemidler, som henhører under Sæbefabrikationen, har ikke ringe Indflydelse paa Arbejdsresultatet og paa Tilfredsheden ved huslig Beskæftigelse; og den, der kontrollerer sine Husholdningsudgifter paa rette Maade, vil meget hurtig have gjort den Erfaring, at et godt Forhold mellem saadanne daglige Brugsartiklers Pris og Kvalitet i det lange Løb er af uanet Betydning for Budgettet.

Etikettering af Parfumeflasker.

Enhver Husmoder har derfor umiddelbar Interesse i at vide, hvorledes dette gode Forhold mellem Pris og Kvalitet opstaar, saa at hun ved given Lejlighed kan forvisse sig om, at de fornødne Forudsætninger er tilstede.

Først og fremmest bør hun da have Opmærksomheden rettet paa, at hendes Husholdningsartikler stammer fra en Virksomhed, som er stor nok til at anskaffe og beskæftige de kostbare og nøjagtigt virkende Specialmaskiner, som præsterer Masseproduktion af teknisk Fuldkommenhed og dog til de lave Priser, som altid er Stordriftens Resultat.

Dernæst staar hun sig ved at konstatere, at disse paa den bedst og billigst mulige Maade producerede Brugsartikler, ikke paa anden Maade fordyres, f. Eks. ved Indførselstold og Fragt for lange Transporter og Omladninger, eller ved Fortjeneste til en altfor lang Række Mellemhandlere. Med andre Ord: hun har størst Udsigt til at høste Fordel af Køb hos en stor Virksomhed. der ikke ligger for langt borte, og hvis Frembringelser hun kan faa gennem de færrest mulige Mellemled.

Da det var os bekendt, at *C. Schous Fabriker* i Utterslev baade ved Omfang og Arbejdsmaade repræsenterer denne Type her hjemme, har vi søgt nærmere Oplysninger om denne Virksomhed.

Med Hensyn til Fabrikationens Dimensioner og storindustrielle Arbejdsmaade lader C. Schous Fabriker intet Øjeblik den Besøgende være i Tvivl. Fra Laboratoriet, der ved videnskabeligt uddannede Kemikere prøver Raamaterialier, samstiller Præparater og kontrollerer de færdige Produkter, gennem Maskinhal og Fabriker, til Lagere og Kontorer støder man ved hvert Skridt paa Udtryk for en stor og moderne Drift. Alene en enkelt Afdeling som den for „Maskinsæber", fine Toiletsæber, fremstillede paa nye Specialmaskiner efter fransk Mønster, spiller en Rolle for vore Hjems Økonomi, idet den gør det muligt at faa godt behandlede Toiletsæber til billig Pris. Saa hurtigt er der Brug for alt, hvad denne store Fabrik kan producere, at den har maattet anskaffe store Kølemaskiner (de første her hjemme), der modtager Sæben blød og varm Tilstand og afleverer den til Vognene i faste Stænger. Kemiske Sæbespaaner, et særdeles virksomt og altid uskadeligt Vaskemiddel for Tøj, fremstilles i Mængder i særlige Lokaler. —

Det samme gælder Skocrême, hvis Fremstilling i Virkeligheden i sig selv er en Fabrikation af betydelige Dimensioner. —

Sodafabriken omfatter store Lokaler i 3 Etager. Fabriken for kogte, bløde Husholdningssæber er af en Størrelse, der maaske bedst illustreres ved, at den ene af Kedlerne rummer

80,000 Pd. Sæbe ad Gangen! Den gaar da ogsaa gennem flere Etager. Glycerinfabriken er saa moderne, at den er benyttet som Model for lignende Anlæg i Udlandet. — Kort sagt: enhver Enkelthed bærer tydeligt Præg af at være Led af en stor og tidssvarende Virksomhed. Flaskelageret f. Eks. er som et en gros-Lager. Fabrikerne har eget Maskinsnedkeri, bl. a. for Butiksinventar (man vil nedenfor erfare hvorfor), eget Bogbinderi og Æskefabrik, Bogtrykkeri for Etiketter m. v., Bødkerværksted, Smedie, Tømrerværksted — ja endog eget Elektricitets- og Vandværk.

Den moderne Teknik repræsenteres overalt af sindrige Maskiner; og de storindustrielle Forhold udtrykkes passende ved Omsætningens Størrelse; skønt de fleste Artikler i denne Branche jo er forholdsvis billige, omsætter C. Schous Fabriker i sine Udsalg for ca. 3 Millioner Kroner aarlig.

Stiller Forholdene paa C. Schous Fabriker sig saaledes heldigt med Hensyn til Massefabrikationens Indvirkning paa Prisen, saa gælder dette ingenlunde mindre heldigt med Hensyn til den anden Hovedbetingelse: *Undgaaelse af Omkostninger paa Vejen fra Producent til Forbruger.*

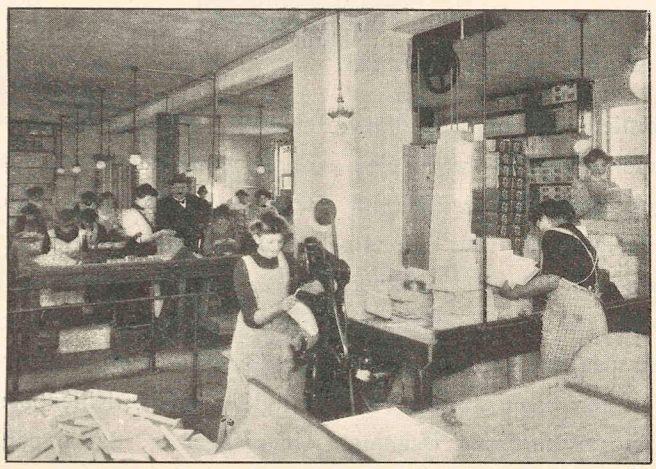

Toiletsæben indpakkes.

Tværtimod har C. Schous Fabriker paa dette Punkt vist en ny Vej, som Husmødrene vil være tjente med at lægge Mærke til.

Rundtom i København, i Købstæderne, i Stations- og Landsbyer, endog paa Island og Færøerne har Fabrikerne direkte Udsalg. „Sæbehuset" er deres sædvanlige Navn, der kun fraviges i Faaborg og Varde. Ialt findes der ca. to Hundrede saadanne. De forsynes direkte og udelukkende fra C. Schous Fabriker, først og fremmest med disses egne Produkter: Husholdningssæber, Toiletsæber, Soda, Ludpulver, Skocrême, Køkkensæber, Pudsepomade o. s. v. — men desuden med alt, hvad der iøvrigt hører Branchen til, derunder: Svampe af egen Blegning, Børster, Kamme, Gulvklude, Skrupper o. s. v., Ting, som Fabrikerne indkøber en gros i saa store Partier, at de kan sælges videre til meget lave Priser.

Ved paa denne Maade at sætte sig i direkte Rapport til Publikum, indvindes der, let forstaaeligt, meget betydelige Besparelser med Hensyn til Omkostninger ved Mellemhandel; Indvindinger, der kommer Køberne til Gode.

De mange Husmødre, der kender „Sæbehusene" baade af Gavn og Navn, vil have faaet Erfaring for, at Schous Fabrikers Salgssystem rummer betydelige økonomiske Fordele for de private Købere. —

Der er endnu et Punkt af særlig Interesse for danske Kvinder ved en Virksomhed som den heromhandlede — om end af mere almen Natur, end de nys berørte: Dels som Udsalgsledere og dels som Ledere paa Fabrikerne, i Kontorer og paa Lagre samt som Ledere af de ca. 200 Udsalg finder et stort Antal Kvinder Selverhverv under gode Forhold.

Ved Etikettering, Stempling og Opskæring af Sæbe, Paafyldning af Skocrême o. m. a. kan Kvinder *uden Faguddannelse* tjene 14—20 Kr. ugentlig paa Fabrikerne, og ved Pakning, Konferering af Ordrer, Markering af Varer og lignende lettere Arbejder det samme.

Kontorernes Damer (Fabrikerne i Utterslev beskæftiger ca. 30) har Lønninger paa 65—100 Kr. maanedlig efter endt Læretid.

I Fabriken saavel som paa Lagre og Kontorer: Kvindearbejdet af Kvinder, der altsaa her indtager overordnede Stillinger.

Alle hos C. Schous Fabriker beskæftigede Kvinder — ogsaa Kontordamer — *faar forhøjet Timebetaling for Ekstraarbejde;* de har alle hvert Aar 8 Dages Sommerferie med fuld Løn; og de faar alle fuld Dagløn paa Højtidsdage. — At de faar Sæbe frit, noteres blot for Fuldstændigheds Skyld. — Ogsaa med Hensyn til de indre Forhold viser denne Virksomhed sig altsaa i god Kontakt med de danske Kvinder, hvis Interesser den i saa vidt Omfang kommer imøde i det merkantile Liv.

EN VISIT PAA FABRIKER I AARHUS.

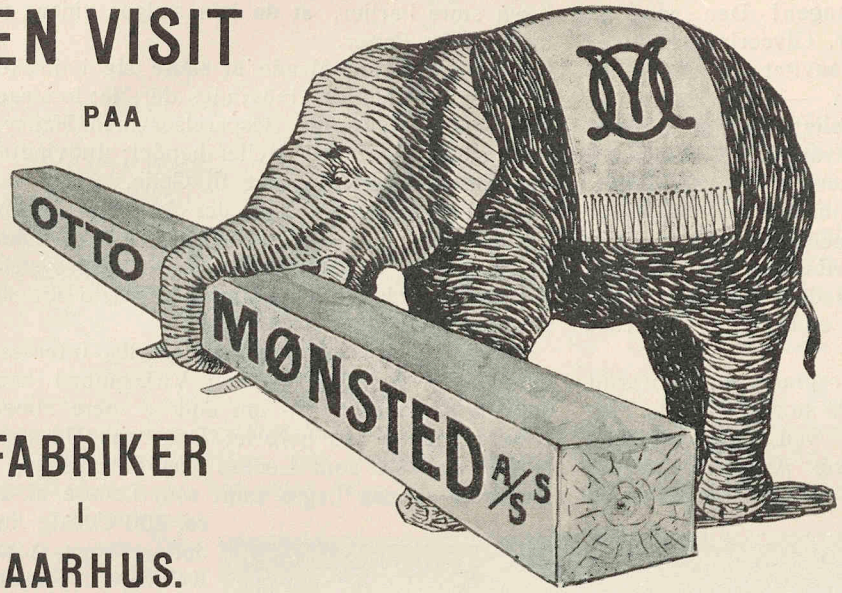

Vi leve i Husøkonomiens Tid; de høje Priser paa alle Fødemidler tvinge os dertil. Men skal vi i Husholdningen spare, gælder det om at bruge de bedste Erstatninger, der komme Naturproduktet saa nær som muligt. Dette gælder ikke mindst om Smørret, et af vore vigtigste Næringsmidler; det er paa Grund af de høje Priser nær ved at blive „en Saga blott": Husmødrene bruge Margarine til Bordbrug, Bagning og Stegning.

Har man i en Aarrække brugt Margarine fra en bestemt Fabrik, er det af største Interesse at bese denne og gøre sig bekendt med Tilvirkningen fra først til sidst.

Vi have haft Lejlighed til at se Fabrikationen af OTTO MØNSTED A/S Margarine paa Fabriken i Aarhus; den foregaar paa en aldeles ideel Maade. Som bekendt var OTTO MØNSTED den første Margarinefabrikant i Danmark, og Fabriken har gennem de mange Aar vidst at hævde sit Ry baade som den første og største.

Vi gaar en Ronde gennem de mange og store Lokaler, op ad Trapper og ned ad Trapper. Vi ser, hvorledes Mælken, steriliseret, fra Mejeriet føres gennem Rør ned i Kærnerne, ser, hvorledes Kærningen foregaar, hvorledes Margarinen løber henover to mod hinanden roterende Cylindre, hvorved den afkøles og danner store, tynde Flager, der ligne skinnende hvidt, crêpet Tøj. Overalt hvor vi færdes, er Luften forunderlig ren og frisk, den fornyes ustandselig, saa at den altid er ren og bakteriefri. I store Vogne ligger Margarinen ophobet, straagul af Farve, højst appetitlig at se til, mindende ikke saa lidt om vel tillavet Iscrème. I Laboratoriet føle vi os nærmest beskæmmet, det er saa uhyre videnskabeligt, og vi kende saa lidt til alle de mange smukke, men mærkelige Apparater, Miskroskoper, Retorter og Reagensglas. Her staar Laboratorieassistenterne i hvide, fodside Kitler beskæftigede med deres Undersøgelser; det imponerer, men det giver tillige en Følelse af Tryghed, og da vi saa faar at vide, at ingen Margarine udgaar fra Fabriken uden ogsaa at være undersøgt af Laboratoriet og Selskabets Overordnede, give vi os trygt OTTO MØNSTED A/S Margarine i Vold.

I Pakkerierne som alle andre Steder i den store Virksomhed hersker der den mest gennemførte Orden og Properhed; Kvinderne bære store hvide Forklæder og hvide Kapper, og det er værd at lægge Mærke til, at sindrige Maskiner og Apparater overalt paa Fabriken overflødiggør Hænders Berøring med Margarinen. Fabriken maa betegnes som en Mønsteranstalt for Tilvirkning af Margarine; den giver Arbejde til mange Hundrede Mennesker, og vi fik ogsaa

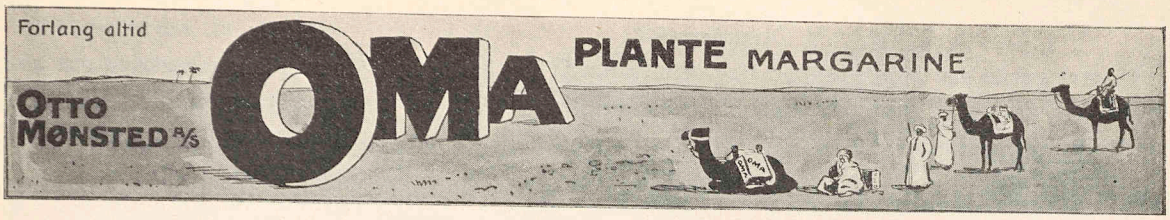

Lejlighed til at glæde os over det Hensyn, der her vises Arbejderne ved, at der gives dem store, lyse og luftige Spisestuer for Mænd og Kvinder, praktisk indrettede med Skabe af Staaltraadsfletning til deres Tøj.

Fabrikens Mærker „ELEFANT", „OMA-PLANTE", „SVANE" o. s. v. er aldrig underkastet Svingninger i Kvaliteten; de er altid ens, hvilket sikkert skyldes, at Fabrikationen foregaar uafbrudt i stor Mængde og under skarp Kontrol. Margarineloven paabyder stærkere Statskontrol med Margarine end med Smør, og naar man saa véd, at Næringsværdien er saa stor, at Nationalforeningens Tuberkulose-Sanatorier, Hospitaler, Hær og Flaade og en Mængde offentlige Institutioner ikke betænke sig paa at anvende OTTO MØNSTED A/S Margarine til Patienters og Funktionærers Forplejning, hvorfor skulde saa vi Husmødre ikke gennem Brugen af

OTTO MØNSTED A/S Margarine

skaffe os en følelig Besparelse paa det huslige Budget.

En Husmoder.

1. December 1911.

Undertegnede har prøvet Deres Margarine og finder den fortrinlig saavel til Bagning som til alt andet Husholdningsforbrug.

D. Hartwich,
Økonom og Oldfrue
ved det kgl. Opfostringshus.

2. November 1911.

I Folkekøkkenet har vi i en Aarrække brugt Mønsteds Margarine og altid været tilfreds dermed.

Fru Vibeke Salicath,
Kvindehjemmet i Læssøesgade.

I Frøken Karen Kjærs Skolekøkken har jeg i nogle Aar anvendt Otto Mønsteds Margarine (Elefant) samt Vega Palmin (Kokkepige) og fundet det udmærket baade til Bagning og Madlavning.

J. Andersen,
Skolekøkkenlærerinde.

Frederiksberg, 22. December 1911.

Vi har i Aar kun brugt „Oma"-Plantemargarine til vor Julebagning, ligesom vi ogsaa i den senere Tid har anvendt „Oma" ved Tilberedning af forskellige Retter, og har hver Gang fundet, at „Oma" paa en udmærket Maade har erstattet det dyre Smør.

Ida Wunsch,
Skolekøkkenet paa Duevej.

22. November 1911.

Vi har i Skolekøkkenet anvendt „Oma"-Plantemargarine til Madlavningen og finder den særdeles god.

Louise Jeppesen,
Skolekøkkenlærerinderne ved Solbjergvej Skole.

Hellerup Husmoderskole, 21. November 1911.

Efter at have gjort Forsøg med Otto Mønsteds Plantemargarine „Oma", finder jeg den velegnet saavel til Bagning som til Kogning og Stegning.

Petra Laugesen.

Gentofte, 21. November 1911.

Jeg har brugt „Oma"-Plantemargarine paa min Husholdningsskole og finder den ganske fortrinlig, hvorfor jeg fremdeles agter at bruge den.

Bernstorff-Villakvarter, Skovvej 7.
Therese Stamer Michelsen.

København, den 18. November 1911.

Københavns Tjenestepigeforenings Fagskole har i en længere Tid brugt Otto Mønsteds „Elefant" og „Oma"-Plantemargarine samt „Vega Palmin", og vi har gennem Brugen erfaret, at det er udmærkede Varer, enhver Husmoder kan være tjent med at anvende saavel til Bordbrug, Bagning som Stegning.

Marie Christensen,
Forstander.

Odense Husholdningsskole, den 12. November 1911.

Paa given Anledning giver jeg gerne Otto Mønsteds Margarine den bedste Anbefaling. Det er et udmærket Produkt, jeg har brugt det meget her paa Skolen, baade til Bagning og Stegning.

Marie Henningsen,
Forstanderinde.

11. November 1911.

Jeg takker for den tilsendte „Oma"-Plantemargarine. Den er fortrinlig. Vi vil herefter stadig benytte den her paa Skolen.

Sofie Knudsen,
f. Plockross.
Holte Husholdningsskole.

5. December 1911.

„Oma"-Plantemargarine er et udmærket Surrogat. Jeg har anvendt det paa forskellig Maade og anbefaler det paa det varmeste.

C. Nielsen,
Kommunelærerinde og Skolekøkkenlærerinde.

KVINDELIGT FAGREGISTER

Optagelse i Fagregistret gælder udelukkende for kvindelige Udøvere, som driver selvstændig Virksomhed.

For Optagelse eller Ændringer i Aarbogens næste Udgave, bedes Meddelelser indsendt under Adresse: „Kvindernes Aarbog"s Redaktion, København, K.

AFSKRIVNINGSBUREAUER.

Birgitte Hertz, Maskinafskrivning. Linnésgade 22, St. Telf. Central 7614 & Byen 949 x.

Sophie Jessen, Maskinafskrivning. Linnesgade 16 B, St. Telf. Byen 602.

Betty Køhler, Maskinafskrivning. Aaboulevard 10[1]. Tel. Nora 1118 x.

Sophie Lund, Korrespondancebureau. Skindergade 21[2]. Telf. Byen 2020.

ANVISNINGSKONTORER.

Kvindernes Handels- og Kontoristforening, Vimmelskaftet 38. Telf. Byen 1541.

Københavns Tjenestepigeforening, Rosengaarden 14. Telf. Central 6774.

Anvisning af blivende og midlertidig Hjælp i Hjemmene.

ANSIGTSPLEJE.

Fru Dagmar Nielsen, Klinik for Ansigtspleje. Amagertorv 15. Telf. Byen 2366 x.

Medicinske, anticeptiske Hovedbade. Hygiejnisk Ansigtspleje. Bortfjernelse af generende Haarvækst ved Elektrolyse og Pasta.

Etabl. 1900.

ANTIKVITETSHANDEL.

Fru Anina Nielsen, Kronprinsessegade 22. Telf. Palæ 1484 x.

Udsalg af Antikviteter.

Stuen & 1ste Sal.

BANDAGIST.

Fru Caroline Nielsen, Adelgade 4. Telf. Palæ 447 y.

BARNEVOGNSFORRETNINGER.

Fru Emma Løffler, Østerbros Barnevogns-Magasin, Østerbrogade 92. Telf. Øbro 823 y.

Enkefru I. Vick, Willemoesgade 5.

BILLEDSKÆRER.

Alma Weirup, Nørrebrogade 44, 3.

BLOMSTERHANDLERE.

Kristiane Andersen, Willemoesgade 22. Telf. Øbro 2246 x.

C. & M. Andreasen, Strandvej 94. Telf. Hellerup 1160 y.

Dagmar Bøje, Borgergade 132. Telf. Palæ 692.

Ingeborg Hansen, Nørrefarimagsg. 74. Telf. Byen 628.

Ida Jensen, Smallegade 42. Telf. Godthaab 660 x.

Johanne Petersen, Vesterbrogade 16, forh. Gl. Kongevej 1. Telf. Vester 2520.

Johanne Stoltz, Østerfarimagsgade 69. Telf. Øbro 1747 x.

AARHUS:

Sine Kolb, Vestergade 15. Telf. 1157.

BLUSEMAGASINER.

Christine Jørgensen, Istedgade 69. Telf. Vester 5469 y.

Anna Pamperin, Falkonerallé 26. Telf. Vester 2267 x.

Frk. S. Winther, Langgade 10, Valby. Telf. Valby 434 x.

BOGBINDERIER.

Christine Bondo, Blegdamsvej 108, St. Telf. Øbro 1953 x.

Addi Bruun de Neergaard, Nørrevoldgade 80, 4. Mbg. Telf. Byen 1949 y.

Esther Fischer-Jørgensen, Vesterbrogade 56 o. G. Telf. Vester 1968 y.

Paula Gemynthe & Johanne Müller, Nørregade 43, 2 Sidesal. Telf. Byen 1739 x.

Frk. Marie Nielsen, Willemoesgade 11. Telf. Øbro 1404 v.

Alle Indbindinger udføres stilfuldt og smukt. Protokoller og Æsker forfærdiges. Broderier monteres. Alt til rimelige Priser. Tilkendt Sølvmedalje.

Julie Simonsen, Nørrevoldgade 80, 4, Mbg. Telf. Byen 1949 y.

Inger Skytte, Odensegade 9. Telf. Øbro 880 y.

Ida Sørensen, Studiestræde 28. Telf. Byen 899 v.

Th. Valerius, Brolæggerstræde 2. Telf. Byen 1587.

AARHUS:

Gudrun Jelsbak, Søndergade 17. Etabl. 1901.

Magdalene Kolb, Søndergade 30.

BOG- OG PAPIRHANDEL.

Elise Langsted, Bog- og Papirhandel, Frederiksborggade 42. Telf. Central 3755.

Firma: Langsteds Boghandel. Ældste Boghandel i Frederiksborggade. Største Udvalg af Kontorartikler.

Catrine Lund, Boghandel. Amagerbrogade 113. Telf. Amager 483 y.

Camilla Petersen, St. Strandstræde 21. Telf. Palæ 1196.

Kort-, Papir- og Kontorartikler, Visitkort og Spillekort.

Wilhelmine Sørensen, Papirhandel. Gothaabsvej 30. Telf. Godthaab 567.

AARHUS:

Christine Knudsen, Papirhandel. Mejlgade 91, Telf. 1329. Etableret $^{25}/_{3}$ 1902.

BRODERI.

Fru Inger Albrechtsen, Broderi- & Tegnekontor. Bredgade 67, 1. Telf. Palæ 1550.

Specialitet: Hedebo, gammel og moderne Stil. Kjoler arrangeres i originale Mønstre.

Anne Baumgarten, Nørrebrogade 41.

Fru Emma Hansen, Broderi og Tegnekontor. Læderstræde 5. Telf. Byen 1405 x.

Navn broderes. Stoffer paategnes hurtigt og billigt.

Fru Dagmar Madsen, Broderimagasin & Tegnekontor. Strandvej 187. Telf. Hellerup 375 y.

Elna Petersen, Udsalg & Tegnestue i Dansk Kunstflidsforening. St. Kongensgade 55. Telf. Palæ 685 y.

Fru Sofia Warburg, Kunstbroderi & Tegnekontor, Pilestræde 6, 1. Telf. Byen 994.

Clara Wæver, Broderihandler. Vesterbrogade 28. Telf. Central 8834.

MARSTAL:

Camilla Albertsen, Marstal.

BØDKERI.

E. Mahnfeldts Enke, Nyhavn 65. Telf. Central 4821.

BØRNEKONFEKTION.

M. Engelsted, Børneekvipering. Aaboulevard 11—13. Telf. Nora 1240.

Fru Maria Hartved, Gl. Kongevej 89. Telf. Vester 2481 y.

Præmietager i „Dansk Arbejde"s Vindueskonkurrence. Specialitet: Mollskjoler, hvide Bærekaaber og Daabshatte. Stærke Skoledragter og Stortrøjer anbefales.

„Maagen" ved Fru A. Larsen, Nørrebrogade 60. Telf. Nora 204 y.

Marie Olsen, Børneekviperingsforretning. Læderstræde 13. Telf. Byen 2541 y.

Børne-Dragter

Jærnstærke Kvaliteter til udsøgte billige Priser.

Fikse Nyheder

til Piger: Kjoler, Kostumer, Kaaber, og Drenge, Norfolk, Matros og Jakkesæt. Smukt og billigt.

Marie Petersen, Gl. Kongevej 150. Telf. Vester 5056 y.

Forretningen grundlagt 1887. Udstyr til Nyfødte, samt Kjoler, Overtøj og Hatte til større Børn, dels af eget Fabrikat og dels indført.

Specialitet: Skræddersyede Drengedragter.

Andrea Schmidt, Nørrebrogade 66, St. & 1. Sal. Telf. Central 9197.

Emilie A. Svendsen, Hellerupvej 6, Hellerup. Telf. Hellerup 1102 x.

Louise Torp, Nordre Frihavnsg. 54. Telf. Øbro 97 x.

CHARCUTERIE.

O. Bang-Rasmussen, Strandvej 161. Telf. Hellerup 323. Viktualier & Delikatesser. Etabl. 1888.

Henriette Louise Fergeé, Viktualie- & Delikatesseforretning. Niels Ebbesensvej 20, St. Telf. Vester 1812 v.

Wilh. A. Hansen's Eftf. Agnes Jensen, Paalægsforretning. Strandvej 110. Telf. Hellerup 559.

J. P. Ibsen, Charcuterie. Frederiksberg Allé 42. Telf. Vester 3349.

Jørrine Jensen, Paalægsforretning. Nørrebrogade 164. Telf. Taga 1028.

Carla Larsen, Viktualiehandel. Nikolajgade 27. Telf. Central 7074.

Mathilde Lohmann, J. D. Beauvais Charcuterie. Gl. Kongevej 127. Telf. Vester 1744 y. Anretning til koldt Bord samt delikat Smørrebrød leveres. Særlig anbefales forloren Skildpadde og forskellige Salater. Ekstrafine Bayonne Skinker. Alt i Konserves og Syltetøjerhaves

CISELØRER.

Frk. Birgitte Erichsen, Ciselør & Emaillør. Strandgade 6, 3. Telf. Byen 1399 y. Udsalg: St. Kongensgade 70, St. Telf. Palæ 1721 y.

Emilie Stilling, Sølvsmed & Ciselør. Folkonerallé 30. Telf. Nora 2243 y.

Drevne Sølvsmykker og Brugsgenstande efter egne originale Tegninger.

Thyra Vieth, Ciselør og Sølvsmed. Gl. Strand 50. Telf. Byen 430. Udsalg: „Dansk Kunstindustri", Nygade 4.

DAMEFRISØRINDER.

Jutta Abrahamson, Hds. Majestæt Enkedronningens Hof-Frisørinde. Købmagergade 31. Telf. Byen 2424.

Fru A. Ahrensbøll, Skindergade 36. Telf. Central 8702.

Rose Andersen, Østergade 21, 1. Telf Central 6965.

Frk. Fanny Balchen, Salon American. Frederiksberggade 11, 2. Telf. Byen 3055.

Valborg Bentzen, Nørrefarimagsgade 55, 1. Telf. Byen 5225 x.

Louise Christensen, H. C. Ørstedsvej 35. Telf. Vester 2158 y.

Fru Julie Erslev, Nørrebrogade 74, 1 & 2 Sal. Telf. Nora 771 y.

Fru M. Eskildsen, Vesterbrogade 17, Mezz. Telf. Vester 2617 y.

Josephine Frederiksen, Damefrisørsalonen „Josephine", Østergade 33, 2. Telf. Byen 2720 x.

Fru N. Gross-Jensen, Vesterbrogade 93 St. Telf. Vester 3454.

Marie Hansen, Østergade 7, 1. Telf. Byen 1251 x.

Frk. Marie Hansen, Solitudevej 1, Hj. af Nørrebrogade. Telf. Nora 1309 x.
Manicure og Ansigtspleje.

Anna Henriksen, Amagerbrogade 102. Telf. Amager 250 x.

Ida Jansson, Nørrebrogade 42, 1. Telf. Nora 1360 y.
Specialitet: Elektrisk Hovedbad, standser straks Haaraffald.

Ally Josephsen, Frederiksbergg. 6, 1. Telf. Byen 831.

Elna Jørgensen, Forchhammersvej 31, St. Telf. Vester 5012 x.
1 Klasses Salon for Hovedbade, Frisering, Manicure og Ansigtsbade, samt Hjemmefrisering. Alt Haararbejde til billigste Priser.

Fru Anna Kempf, Havnegade 11. Telf Byen 71 y.

C. Knoblauch, Nansensgade 66, 1. Telf. Byen 998 x.

Frk. A. Kongstad, Islands Brygge 21. Telf. Amager 903.
Eneste 1ste Klasses Frisørsalon i Kvarteret. Specialitet: Ondulation.

Betty Larsen, Istedgade 71, Mezz. Telf. Vester 2460 y.

Fru I. Leudesdorff, Vesterbrogade 62, 1. Telf. Vester 901 u.

Fru Elisabeth Olsen, Westend 4. Telf. Vester 3121.

Anna Pedersen, Enghaveplads 11. Telf. Vester 5015 y.
1ste Klasses Haararbejde & Hovedbade. Elever antages. Billige Priser.

Emma Petersen, St. Kongensgade 6, 1. Telf. Palæ 1439 v.
Haararbejde, stort Udvalg samt Frisering.

Johanne Petersen, Blegdamsvej 138, 1 (Trianglen) Telf. Øbro 2080.

Fru Olga Philipson, Classensg. 3 A, St. Telf. Øbro 448 y.

Henriette Randrup, Odensegade 5. Telf. Øbro 2353.

Andrea Restorff, Frederiksborgg. 46, 2. Telf. Byen 683.

Frk. Johanne Rienecker, St. Kongensgade 73, 1. Telf. Palæ 558 y.
Klinik for Sundhedspleje.

Fru Olga Riis, Egilsgade 6.
Specialitet: Hovedbad med Massage.

A. Skeel Giørling, Nørrefarimagsgade 58, St. Telf. Byen 614 v.
Haararbejde-Frisering-Hovedbade.

Fru Helene Sveistrup, f. Kølerstrøm, Frederiksberg Allé 40, St. Telf. Vester 1631 x.

Største Udvalg i elegant og fint udført Haararbejde. Afredt Haar modtages til Forarbejdning. Mine 19 Aar ved Faget giver Dem den bedste Garanti. Forretningen er grundlagt af min Fader i St. Kongensgade Aar 1874.

Fru Emma Sørensen, Frederiksberggade 23. Telf. Byen 3369. Grundlagt 1895.

Ella Vestmar, f. Lund, St. Thomas Allé 17, 1. Telf. Vester 2212 y.

AARHUS:

Frk. Marie Schou, Søndergade 46, 2. Aarhus. Telf. 2133.
Specialitet: Medicinske Damphovedbade, prober Frisering, Ansigts- & Neglepleje. Haararbejde. Etabl. 1900.

HAMMEL:

Anna Hornum, Damefrisering og Haararbejde. Skolegade, Hammel.

THISTED:

Fru Marie Badstue, Vestergade 16, Thisted.

DAMEKONFEKTION.

Anna Flindt, Damekonfektionsforr. & Kjolesystue. Falkonerallé 96, 1.

Frk. Elfrida Hansen, Salon for Damekonfektion. Dannebrogsgade 7. Telf. Vester 492 y.

Elegante Selskabsrober. Skræddersyede Kostumer. Silke- og Lærredsrober. Aftenkaaber. Alt leveres i smuk Forarbejdning, flot Snit og god Pasning garanteres. Fine Referencer.

Cathrine Larsen, Nørrebrogade 16, Hj. af Ravnsborggade. Telf. Nora 679 x.
Etableret April 1907. 1. Kl. Varer, billigste Priser, eget Skrædderi, sidste Nyheder.

Johanne Nielsen, Salon for Damekonfektion. Livjægergade 13, Ø.

Fru Marie Sievert, Salon for Kostumer & Overstykker. Harsdorffsvej 7 B, 3.

1ste Klasses Udførelse af Spadseredragter, Ulsters, Frakker, Kaaber og Børnedragter. Moderate Priser.

DAMESKRÆDERINDER.

Anna Bardesleben, Vesterbrogade 69 A, 3.

Fru H. Boesen, Nansensgade 69, 1.

Fru Tulline Bryn Rydholm, Gunløgsgade 19.
Specialitet: Selskabstoiletter.

Johanne Bræstrup, Østergade 58.

Frk. A. C. Christiansen, Torvegade 26, 3.

Fru Birgit Dahl, Badstuestræde 5.

Frk. Kirstine Dohse, Salon for elegant Kjolesyning. Vendersgade 3, 1.

Margrethe Dyhre, Baggesensgade 4, 2.

Fru Karen Fauerby, Østergade 36, 2.

Th. A. Frederiksen, Nørrebrogade 225 A, St.

Ida Geüe, Østergade 7, 3. Telf. Byen 1251 y.

Enkefru Edle Vilhelmine Hansen, Systue-Etablissement. Læderstræde 36. Telf. Byen 836 x.

Systue-Etablissement for Kjolesyning. Elegante Kjoler syes, saavel Daglig- som Selskabskjoler paa kortere Tid, fra 18 til 25 Kr. Elegant Snit garanteres. 20 Aars Virksomhed i Faget. God Pasning garanteres.

Frk. Margrethe Hansen, Herluf Trollesgade 3, 1.

Frk. Antoinette Holm, Abildgaardsgade 48.

Frk. Camilla Jensen, Nansensg. 62, 1.

Laurine Jensen, Dameskrædderi og Plisséforretning. Vesterbrogade 70, 2. Telf. Vester 4470.

Frk. Selma Jønsson, Gl. Kongevej 130.

Fru Karen Jørgensen, Egilsg. 8.
Specialitet: Damekjoler.

Frk. Frantziska Kjeldsen, Havnegade 27, 3. Telf. Byen 165 x.

Martha Larsen, Grønnegade 13, 2.

Fru Dora Lundby, Salon for finere Kjolesyning. Thorvaldsensvej 10, 3.

Fru Olivia Madsen, Abildgaardsgade 48, St.
Speciale: Spadseredragter.

Fru Anna Møller, Kingosgade 3, 2. Telf. Vester 5327 x. Salon for Selskabs- og Dagligtoiletter.

Fru Anna Møllert, Skovgaardsgade 1 A.

Frk. Ellen M. Petersen, Lykkesholms Allé 35, 3. Telf. Vester 5435 y. Salon for 1ste Klasses Kjolesyning.

Fru Mary Petersen, Rosenborggade 12.

Theresia Petersen, Vesterbrogade 32, 2. Telf. Vester 1119 y.

Valborg Petersen, Vesterbrogade 69 A, Mezz.

Agnes Rasmussen, Herluf Trollesgade 7, 1.

Clara Rydberg Nielsen, Nansensgade 32, 2.

Vilhelmine Schmidt, Etablissement for Dagligkjoler og Selskabskjoler. Pilestræde 7, 2.

A. Schouboe Knudsen, Vesterbrogade 62 A, 1. Telf. Vester 2960 y.

Fru Georgia Skiby, f. Willer, Badstuestræde 8.
Forretningen gr. 1892. Speciale: Selskabstoiletter.

Theone Emilie Staack, Bagerstræde 7, 2.
Selskabs- og Balkjoler, Hjemmekjoler og Bluser leveres. Stoffer modtages, Forretningen etableret 19. Oktober 1889 paa Amagertorv 5, drevet der i 12 Aar og senere 9 Aar i Colbjørnsensgade 9 — nu efter Adressen.

Hanne Steen, Saxogade 6, 1.

Olga Thomsen, Gartnergade 9 A. Telf. Nora 1666 y.

Petrine Wangsgaard, Salon for elegant Kjolesyning. Sofievej 2, 1.

Th. Westergaard, Overgaden o. Vandet 30 B.

SØLLERØD PR. HOLTE:

Anna Larsen, Struense Allé, Søllerød pr. Holte.

RINGE:

Henriette Petersen, Jærnbanegade, Ringe.

DANSEUNDERVISNING.

Fru Mary Bøgevang, Falkonerallé 90, 1.

Fra 1. Oktbr.-1 April Kursus for Børn og Voksne i alle Nutidens Selskabsdanse, Plastik, Menuet og Folkedanse (aarlig ca. 1000 Elever paa vore samtlige Danseskoler). Enetimer gives á 3 Kr. Indmeldelse i mit Hjem fra midt i Septbr. Træffes fra 6—8 Eftm.

Fru Thyra Hall, f. Röse, eksam. Lærerinde i Dans, Gymnastik og Plastik. Undervisning i Dans for Børn, Løngangsstræde 21, 4. Telf. Byen 311.

Paula Thygesen Nim, eksam. Lærerinde i Dans, Gymnastik & Svømning. Koldinggade 9. Telf. Øbro 2937 x.

DETAILHANDLERE.

Karen Linnet, Blegdamsvej 42, St.

Enkefru Oline Rasmussen, Pileallé 7 C., Telf. Vester 95.

DUKKER OG LEGETØJ.

Dukkeklinikken, Johanne Schiøtte, Smallegade 11.

Dukkeklinikken anbefaler sig med alle Slags Dukker, Karakter og Baby. Fuldstændigt Udstyr til alle Slags Dukker. Dukkevogne og Legetøj.

Christine Hammershøj, Grosserer. Smallegade 12. Telf. Godthaab 1081 y.

Fabrikation og en gros Lager af Legetøj.

Specialitet: Dukker og alle hertil hørende Artikler. Indkøb ved egne aarlige Rejser til Udlandet.

FISKEFARSFORRETNING.

Frk. Bastine Erichsen, Norsk Fiskefarsforretning. Værnedamsvej 10. Telf. Vester 1922 x & Vester 3922.

FISKEHANDEL.

Johanne Petersen, Værnedamsvej 3.

FJER OG PLISSÉ.

Fru Julie Bjørnbak. Tullinsgade 24, 1 ved Værnedamsvej. Telf. Vester 1436 x.

Atelier for Rensning, Farvning og Krusning af alle Slags Fjer og Boaer. Pleureuser knyttes. Stof plisséres, kruses og udhugges.

Marie Rechendorff, Kronprinsensgade 10. Telf. Byen 2911. Nørreafdeling, Blaagaardsgade 21. Telf. Nora 603 x.

M. Wolder-Rasmussen & Co., Østergade 31, 3. Telf. Byen 2620 x.
Fjergarnitures og Vifter. Fjer modtages til Rensning, Farvning og Krusning. Boaer, Vifter, Pleureuser, Garnitures og Officersfjer renses.
Prisbelønnet paa Udstillingen i København 1888, Aarhus 1909.

FODPLEJE.

Frk. Marie Hansen, Østergade 12, 3. Telf. Byen 1358 x.

Anna Jensen, Fiolstræde 5.

Marie Johanne Kjellerup, Frederiksborggade 29, 1. Telf. Byen 5002 x.

Frk. Laura Ergine Køster, Nybrogade 30, 2. Telf. Byen 5109 y.

Jacobine Schmidt, Blaagaardsgade 31 A 1. Telf. Nora 112 v.

FOTOGRAFER.

Eva Holst & Anna Helmecke, Bredgade 47. Telf. Palæ 370 x.

Kirstine Høyberg Mathews, Gl. Kongevej 128. Telf. Vester 2878 x.

Julie Laurberg & Gad, Kgl. Hoffotografer. Kongens Nytorv 13. Telf. 5091.

Rosa Metz-Parsberg, Gl. Kongevej 90. Telf. Vester 2214 y.

Helene Valentin, Valby Langgade 31.

FRUGTHANDLERE.

Ida Gommesen, Frugt- og Grøntforretning. Strandboulevard 102.

Ellen Hansen, Frugt-, Vildt-, Grønt- & Delikatesseforretning. Amagerbrogade 130. Telf. Amager 311 y.

Marie Nielsen, Frugt-, Grønt- & Rulleforretning, Østbanegade 17. Telf. Øbro 2868 x.

FÆSTEKONTORER.

Fru M. Brasch, autoriseret Fæstekontor for Kvinder. Nybrogade 26, St. Telf. Central 1456.

Anbefaler dygtige, kvindelige Tyende i alle Egenskaber, saavel til Herskabshuse som til Hoteller og Restaurationer.

Fru Karen Levring, aut. Fæstekontor. Falkonerallé 15. Telf. Godthaab 161.

Fra Oktober Flyttedag 1912, Falkonerallé 84. Telf. Central 6366.

FØDSELSKLINIK.

Christine Madsen, Vesterbrogade 24, 2. Telf. Vester 2697 u. Træffetid 2—4.

FØDSELSHJÆLPERSKER.

Anna Marie Budtz, H. C. Ørstedsvej 46, 1. Telf. Nora 251.

Lovisa Evè, Dybbølsgade 41, 2. Telf. Vester 734 v.

Frk. Louise Gamél Madsen, H. C. Ørstedsvej 14, Mezz. Telf. Vester 2153.

Fru Anna Hansen, Hellerupvej 12, 2. Telf, Hellerup 490.

Qvarta Holm, Nørrebrogade 194, 2. Telf. Taga 772 y.

Fru Anna Margrethe Jørgensen, Dybbølsgade 39, 2. Telf. Vester 929.

Ingeborg Jørgensen, Roligheds-vej 19, 2. Telf. Nora 1696 y.

T. Jørgensen, Distriktsjordemoder. Kastrup, Amager. Telf. Kastrup 91.

Sigrid Matthiessen, Fælledvej 9, efter 1. Oktbr. 1912 Aaboulevard 5B, 3. Telf. Nora 532.

Fru Christine Nielsen, Guldbergsgade 12. Telf. Nora 1233 y.

Fru Christine Nielsen har praktiseret som Fødselshjælperske siden 1904, med Bopæl Guldbergsgade 12 paa Nørrebro.

Johanne Nielsen, Jesper Brochmandsgade 11, 2. Hj. af Rantzausgade. Telf. Nora 1612 y.

Jenny Orne, fhv. Reservejordemoder ved den kgl. Fødselsstiftelse. St. Kongensg. 33. Telf. Palæ 666.

Anna Paaske Møller, Tullinsgade 5, 1. Telf. Vester 593.

Marie Pedersen, H. C. Ørstedsvej 37 B, St. Telf. Nora 1516.

Johanne Rasmussen, Nørrebrogade 120, 1. Telf. Nora 59 x.

Frk. Doda Sinding, Juliane Mariesvej 10. Telf. Nora 1482.

Fhv. Reservejordemoder ved Rigshospitalet.

GALANTERIHANDLERE.

Amalie M. Nielsen, Istedgade 112. Telf. Vester 259 y. Galanteri, Lædervarer, Glas & Porcellæn.

Olga Nielsen, Nørrebrogade 31. Telf. Nora 743 u.

GLARMESTER.

Fru Louise Jensen, Krystalgade 5. Telf. Byen 2037 y.

Specialitet: Billedindramning og Vinduespolering.

GULDSMEDE.

Fru Fernanda Hansen, Juvelér & Guldsmed. Jærnbanegade 1, 1. Telf. Central 8641.

Specialitet: Sølvskeer og Brillantringe.

Søstrene Holm, Elektroplet- & Guldsmedeforretning. St. Kongensgade 21.

Frk. C. A. von Rosen, Engtoftevej 4. Telf. Vester 1787 x.

Alt Arbejde udføres i Guld, Sølv og Plet. Alt haves i stort Udvalg fra Lager. Reparationer udføres solidt og billigt.

AARHUS:

Else Marie Lyngdal, Frederiksgade 38, Aarhus.

GYMNASTIK.

Frk. Louise Gabrielsen, Gymnastiklærerinde, Toldbodgade 15, 2.

HAANDARBEJDSSKOLER.

Foreningen til Gavn for Kvinders Haandarbejde, Palægade 8. Telf. Palæ 458 x.

Frk. Julie Hansen, Haandgerningsskole. Forhaabningsholms Allé 26

Dorothea Heckscher, Gothersg. 48, 1. Telf. Palæ 344.

Uddannelse af eksam. Faglærerinder til metodisk Skolehaandgerning. Hjemmevirke for Klædedragt o. s. v.

Hjemmevirke for Klædedragt ved Elna Fensmark, Østerbrogade 29, 4. Telf. Øbro 2683.

Ida Larsen, Kunstbroderi-Undervisning. Gl. Kongevej 93, 1. Telf. Vester 5570 x.

Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder, Sophy A. Christensen, Forstanderinde. Vestre Boulevard 10. Telf. Byen 359.

Modtager Elever 1. Oktober, 1. Januar, 1. April. Statsunderstøttet Fagskole for Kvinder.

Vilhelmine Thomsen, Kunst- & Husflidsskole. Sølvgade 86 St. Telf. Byen 287 y.

HAARARBEJDE.

Clara Petersen, Kronprinsessegade 7.

Forretningen ligger ved Kongens Have.

HAARFARVE.

Fru Urania Monti, St. Strandstræde 9.

Eneste Specialist i Haarfarve.

HERRE-, DAME- OG BØRNE-EKVIPERING.

Frk. Christiane Lauritzen, Langgade 38, Valby. Telf. Valby 167.

1ste Klasses Ekviperingsforretning for Herrer, Damer og Børn.

Filial: Gl. Kongevej 176, Telf. Vester 5308 x.

HJEMMEBAGERI.

Fru Maria Buch, Frederiksberg Allé 35. Telf. Vester 5335 y.

Fru Buch beg. 1901 paa bar Bund. Hun selv og 2 Døtre har nu fuldt op at bestille. Alt Slags Bagværk fremstilles og bages som Hjemmene vilde bage det. Fru Buch's Specialitet er dog haarde Smaakager.

HUNDEPLEJE OG PENSION.

Fru Marie Jørgensen, Ryesgade 73. Telf. Nora 2015 x.

HUSGERNINGSKONTOR.

Henriette Olivia Klingspor, Kvindeligt Husgerningskontor.

Oehlenschlægersgade 5, St. Telf. Vester 352.

28 Aars Virksomhed. Kontoret anbefaler dygtige Koner til Vask, Rengøring, Strygning, Kogning og særlig øvede Opvartningsjomfruer.

HUSHOLDNINGSARTIKLER.

Husholdningsforretningen „Spar“, (Ingeborg Petersen). Værnedamsvej 17. Telf. Vester 1036 x.

HUSHOLDNINGSSKOLER.

Birgitte Berg-Nielsen, Husholdningsseminarium, Forhaabningsholms Allé 18, 4. Telf. Vester 821 x. Kontortid 11—12 og 7—8.

Skolen uddanner Lærerinder til Husholdningsskoler og Folkeskoler. Uddannelsestiden er 2 Aar, 10 Maaneder og begynder hvert Aars 1ste September. Undervisningen foregaar dels paa Seminariet, dels paa „Den kgl. Veterinær og Landbohøjskole“, og dels paa Statens bakteriologiske Institut og afsluttes hvert af disse Steder med Eksamen. Udgiften til Undervisning og Bøger bliver i hele Læretiden 11—1200 Kr., hvilket under Hensyn til den grundige Uddannelse maa anses for billigt, især da mindre bemidlede Elever i Løbet af de 3 Aar kan faa ca. 800 Kr. i Statsunderstøttelse.

1 Aars Kursus omfatter især praktisk Arbejde. Eleverne lærer daglig og finere Madlavning for Land- og Byhusholdning, samt Borddækning, Anretning og Rengøring. De undervises i Varekendskab, og de lærer at gøre deres Indkøb baade for den daglige Husholdning og til Selskaber med fornuftig Hensyntagen til det enkelte Hjems økonomiske Evne. Da Husholdningslærerinderne skal kunne undervise i Landhusholdning, har de Brug for Dygtighed i at behandle Kød i større Partier; derfor giver Skolen grundig Undervisning i Partering af Okse, Kalv, Lam og Gris, samt i at tilberede Kødet for Opbevaring i længere Tid, dels saltet eller røget og dels henkogt i fersk Tilstand. De lærer ogsaa Syltning og Henkogning af Frugt og Grøntsager.

Til Støtte for en fuldgod Forstaaelse af det praktiske Arbejde med Madlavning, Rengøring og Indkøb gives der Undervisning i Næringsmiddellære, Sundhedslære og Regnskab. Desuden gives der første Aar en forberedende Undervisning i de Fag, Lærerinderne de to følgende Aar skal lære.

Køkkenchefer og Husmødre til større Hjem deltager i dette første Aars Kursus sammen med Lærerindeeleverne, og dette Kursus har ogsaa stor Betydning for Damer, som vil være Sygeplejersker.

Paa *Kursus for unge Damer* læres særlig praktisk Madlavning og Indkøb og desuden det mest elementære af Næringsmiddellære, Sundhedslære og Husholdningsregnskab. Disse Kursus er beregnet for Damer, som skal lære almindelig Husførelse for By- eller Landhusholdning.

Kursus for unge Damer.

6 Form. ugentl. Kl. 8—2 Kr. 55 mdl.
4 „ „ „ 9—2 „ 40 „
3 „ „ „ 10—2 „ 30 „
2 Aftener „ „ 7—10 „ 12 „
3 „ „ „ 7—10 „ 20 „

6 Ugers Kursus: Septbr.—Oktbr. og Maj—Juni Kl. 10—2, Kr. 85.

6 Ugers Kursus: 3 Aftener ugentlig Kl. 7—10, Kr. 30.

6 Ugers Kursus, 2 Aftener ugentlig (Fin Mad) Kl. 7—10, Kr. 30.

Statsunderstøttelse kan søges.

Program sendes og nærmere Oplysninger gives.

Ingeborg Boeck, Statsanerkendt Fagskole for Husholdning, Forhaabningsholms Allé 18. Telf. Vester 821 x, Kontortid 1—2.

1 - 5 Maaneders Kursus 3 eller 6 Gange ugentlig fra Kl. 2—6. Det praktiske Arbejde omfatter foruden grundig Undervisning i daglig Madlavning, ogsaa Bagning, Syltning, Partering af Kød, finere Madlavning og Anretning.

Ved Undervisningen i Næringsmiddellære og Regnskab bliver der særlig lagt Vægt paa at lære Eleverne, hvilke Fødemidler, der bedst betaler sig at anvende. Sundhedslæren omfatter det mest elementære af Sygeplejen og Kendskab til personlig Hygiejne, Dr. Vilhelm Jensen holder bakteriologiske Foredrag paa Skolen.

5 Mdr.s Kursus: Oktober--Februar.
5 „ „ Marts—Juli.
5 „ „ November—Marts.

Betalingen er 50 Kr. maanedlig. Statstilskud paa 25—30 Kr. om Maaneden kan søges.

1—3 Maaneders Kursus: Betalingen fra 20—55 Kr. maanedlig. Feriekursus 60 Kr.

Program sendes paa Forlangende.

Den Suhrske Husmoderskole, Forstanderinde: Ingeborg Suhr, Pustervig 8. Telf. Central 8053.

Den Suhrske Husmoderskole oprettedes 1901 og har i de forløbne elleve Aar høstet rig Erfaring. Skolen har hvert Aar udvidet og udviklet sig. De nye og moderne Opfindelser og Livsvilkaarernes Fordyring har nødvendiggjort Oplæring i den Videnskab, Skolen bibringer sine Elever. Den Suhrske Husmoderskole er blevet en kendt Institution. Den blev 1907 statsanerkendt og der bevilgedes paa Finansloven et Pengebeløb til ubemidlede Elever.

Skolens Vækst har været kolossal. I 1901 begyndtes i Skindergade med 20 Elever paa ét Kursus. Senere kom flere Kursus til, og nu har Skolen 120 Elever fordelte paa flere Hold.

Over 4000 Elever er uddannede paa Skolen. Elevernes Alder er fra 15 til 60 Aar. Der er Husholdningskursus for Begyndere, Viderekomne, Forretningsdamer, ældre og yngre Husmødre o s. v. Kursus paa 1, 4, 5 og 6 Maaneder, Kursus i Vask og Strygning, Skrædersyning og Modepynt. Et nyt Fag, som Skolen har optaget paa sit Program, er Kursus i kemisk Rensning, en Kundskab, der er til stor Nytte i den daglige Økonomi, da der læres at opfriske og forny ældre Pynte- og Beklædningsgenstande, Silke- og Uldbluser, Herretøj, Chiffons, Fjer o. m. a. Intet Kursus taler som dette til den kvindelige Energi, hvis Tendens gaar i Retning af at samle og opbygge. Kursus i Samaritergerning har Skolen med Held optaget. Sygepleje kan naar som helst kræves af en Husmoder, og dette Kursus kan derfor altid paaregne Elevens Interesse.

Lærerindeuddannelsen er en Afdeling for sig og varer i to Aar. Der gives Kemiundervisning paa den polytekniske Læreanstalt i et for den Suhrske Husmoderskoles Lærerindeelever særlig oprettet Kursus. Al anden Undervisning foregaar paa selve Skolen.

I Ejendommen, Pustervig Nr. 8 findes ikke blot Undervisningslokaler, men ogsaa et Hjem, hvor 10 unge Piger kan bo. Her er Lejlighed til at lære alt, der vedrører et Hjem.

Skolens Formaal er at vække Elevens Forstaaelse af, at Madlavning er en Kunst, en Videnskab, et Haandværk.

Den arbejder i det hele paa at dygtiggøre Eleverne i alt, der kræves af en dygtig Husmoder.

Københavns Tjenestepigeforenings Fagskole, Rosengaarden 14. Telf. Central 6774.

HOLTE.

Fru Sofie Knudsen, Husholdningsskole, Holte. Telf. Holte 35.

SORØ:

Magdalene Lauridsen's Husholdningsseminarium, Ankerhus, Sorø. Telf. Sorø 138.

1 & 2 Aars Lærerindekursus beg. Novbr. 5 Maaneders alm. Husholdningskursus Maj. 5 Maaneders udvidet Husholdningskursus November. Havebrugskursus April. Korte Kursus Sept.—Oktbr. Statsunderstøttelse kan søges. Nærmere Oplysninger gives.

Sorø Husholdningsskole, Forstanderinde Fru Eline Eriksen. Telf. Sorø 102.

Skolen oprettedes 1895. Har i de sytten Aar haft c. 1800 Elever. Understøttelse kan søges. Program sendes.

KAFFEFORRETNINGER.

Fru Sofie Nøsted Kaffeforretning, The, Cacao. St. Kongensgade 90. Telf. Palæ 348.

Julie Paustian, Kaffe-, The- og Delikatesseforretning. Bredgade 3. Telf. Central 2493.

Karen Svendsen, Kaffeforretningen „Java Magasinet". Søndergade 27.

KIOSKER.

Alvilda Neusch, Slotsgade 3. Telf. Nora 1323x.

Fru Ida C. Pedersen, Værnedamsvej 4 B. Telf. Vester 4005.

KOGERSKER.

Fru E. Christensen, Gasværksvej 12 B, 5. Telf. Vester 5345 x.

Fru Hanna Lafrentz, f. Frundt, Havnegade 17. Telf. Byen 171 y.

Udmærket rekommanderet.

7—10 Kr. pr. Selskab.

Anna Nielsen, St. Thomas Allé 9, 3.

Bertha Nielsen, Gl. Kongevej 33 B, 5.

KOLONIALFORRETNINGER.

„Det hvide Hus" Udsalg, Marie Nielsen, Bredgade 77. Telf. Palæ 153 x.

Enkefru J. N. Jensen, Urtekramforretning. Faxegade 8. Telf. Øbro 2479 y.

KONDITORI.

Fru Karen Wolff, Konditori og Biscuitfabrik, Hellerup. Telf. Hellerup 385.

KONFEKTUREFORRETNINGER.

„Aux petits gourmands" ved Magda Nielsen, Konfektureforretning. St. Kongensgade 63. Telf. Palæ 988 x.

Fru Amalie Bertram, Bager & Konfektureforretning. Bredgade 69. Telf. Palæ 221 y.

Søstrene Blücker, Hjemmelavet Konfekt. Hellerupvej 4. Telf. Hellerup 921 y.

Toni Christensen, Gl. Kongevej 109. Telf. Vester 2032 y.

Hjemmelavet Konfekt, prisbelønnet.

Fru D. Halling Nielsen, Konfektureforretning. Bredgade 2. Telf. Palæ 1802 x.

Frk. Laurina Hedluud, Fiolstr. 20. Telf. Byen 2917 y.

Konfektureforretningen „Ina", Ina Rasmussen, Amagerbrogade 121. Telf. Amager 467 y.

Søstrene Johansen's Eftf., Fru Viggo A. Jansen, Bülowsvej 44 St. Telf. Nora 1529 v.

Anbefaler ærede Forbrugere: Konfekt, Marcipan og fine, fyldte Chokolader. Prima Kvalitet. Billigste Priser. Bestillinger modtages. Ordrer sendes overalt. Alt frisk og hjemmelavet.

Flora Knoblauch, Hjemmelavet Konfekt. Hellerupvej 15 A. Telf. Hellerup 441 v.

Konfektureforretningen „Standard", Mary Mindermann & Anna Johansen, Falkonerallé 73. Telf. Godthaab 1291 x.

Gerda Mannheimer, St. Kongensgade 14. Telf. Central 8370.

Konfekturer, Biscuit, The, Kaffe. Fabriksudsalg af Tidemands Konserves.

Josephine Nielsen, Konfektureforretning. Blaagaardsgade 24, St. Telf. Nora 730 y.

Fru Dora Ruge, Hjemmelavet Konfekt, Bredgade 37 (Hotel Phønix). Telf. Palæ 313 x.

Clara Schneider, St. Kongensg. 3. Telf. Palæ 973 y.

Maja Smith, Hjemmelavet Konfekt. Amicisvej 25, St. Hj. af Gl. Kongevej.

KORSETMAGASINER.

Franziska Dahl, Klareboderne 6, St. Telf. Byen 1032 y.

Korset- og Linnedforretning. Bestillinger efter Maal.

Dansk Korset-Magasin, Emma Clausen, f. Most. Silkegade 5 Telf. Byen 1435 y.

Korsetmagasinet „Moderne", Magrethe Olsen, Bagerstræde 2. Telf. Vester 395 y.

Korsetter syes paa Bestilling efter Maal, ogsaa til vanskelige Figurer.

Laura Mortensen, Korsetter & Trikotage. Falkonerallé 35. Telf. Godthaab 32.

Frk. Julie Nehammer, Korsetmagasin, Købmagergade 23. Telf. Central 5923.

Specialitet: Korsetter syes efter Maal, i franske og engelske Facons.

Eline Tramm, Korsetmagasin. Gl. Kongevej 145. Telf. Vester 2238 y.

KUNSTKLINKER.

Fru Hansine Jensen, Værnedamsvej 5, 1.

KUNSTMALERE.

Frk. Signe Andreasen, Blomstermalerinde. Allégade 14, 1.

Udstiller paa Charlottenborg i 22 Aar.

Charlotte Frimodt, Malerinde, Dosseringen 6, 3.

Emma Løffler, Malerinde. Viggo Rothesvej 2, Charlottenlund.

C. Amalie Müller, Landskabsmalerinde. Aaboulevard 10, 2. Telf. Nora 1611 x.

Frk. Fanny Petersen, Kunstmalerinde. Vesterby, Skagen.

Maria Thymann, Kunstmalerinde. Frederiksholms Kanal 2. Telf. Byen 1528 x.

Nicoline Tuxen, Kunstmalerinde, Krystalgade 24. Telf. Byen 1776 x.

Første Uddannelse hos Vilh. Kyhn og hos Broderen Prof. Tuxen. Studerede derpaa flere Vintre i Paris. Udstillede første Gang paa Charlottenburg 1882. Tilkendtes 1891 „Den Neuhausenske Concours". Speciale: Blomster, Portrætter og Studiehoveder. Flere Gange Udstillet i Udlandet (Dresden, Chicago, München).

KØKKENUDSTYRS-FORRETNINGER.

Christence Christensen, Torvegade 22. Telf. Byen 703 y.

Laura Henriette Geisler, H. C. Ørstedsvej 52. Telf. Nora 2152.

Særlig billige Priser paa Køkkenudstyr samt Udlejning.

LAMPESKÆRME.

Thora Høffner, Silke- & Papirskærme. Østergade 39, 2. (Dyrbyes Ejendom). Telf. Byen 1147 v.

LEJEBIBLIOTEK.

Fru Fisker, Læseselskab & Lejebibliotek. Enighedsvej 1.

LINNEDMAGASINER.

Fru Anna Haunstrup, Linnedmagasin. Bredgade 10. Telf. Palæ 1031 v.

Clara Jespersen, (Damernes ny Linnedmagasin). Kronprinsensgade 10, 2. Telf. Byen 2895 y.

LOTTERIKOLLEKTRICER.

Fru P. Aabye, Kgl. Klasselotterikollektrice. Nørrebrogade 16, 2.

Fru Fanny Bojesen, Kgl. Klasselotterikollektrice. H. C. Ørstedsvej 13, 1.

Frk. Helga Cohen, Kgl. Klasselotterikollektrice. Vodroffsvej 24.

V. A. Fiedler, Varelotterikollektrice. Rømersgade 23.

Fru Olga Hortensia Gandrup, Kgl. Klasselotterikollektrice. Blaagaardsgade 17, 1. Telf. Nora 808 x.

Fru P. Glückstadt, Kgl. Klasse- & Koloniallotterikollektion. Vestervoldgade 106. Telf. Byen 1240.

Elna Grundtvig, Kgl. Klasselotterikollektrice, Blegdamsvej 80.

Emmy Haudrup, Lotterikollektrice. H. C. Andersensgade 6, 2.

Gudrun Holm, f. Høgsbro. Kgl. Klasselotterikollektrice. Lykkesholms Allé 15.

Fru Sofie Horten, Kgl. Klasselotterikollektrice. Strandboulevard 62. Telf. Øbro 327 y.

Fru Valborg Høegh-Nissen, Klasse-, Kolonial- og Varelodder, Enghaveplads 11, 1.

Fru L. Jensen, Kollektion. Webersgade 11.

Værelser udlejes til Damer.

Fru Inger Klüver, Kgl. Klasselotterikollektrice. Chr. d. IX's Gade 10. Telf. Byen 4483.

Anna Lange, Kgl. Klasselotterikollektion, Harsdorffsvej 6 A, 2.

Fru Harriet Lyngaard, Kgl. Klasselotterikollektrice. Vordroffsvej 7, St.

Birgitte Petersen, Kgl. Klasselotterikollektrice. H. C. Andersensgade 10, 2.

Fru Ida Petersen, Kgl. Klasselotterikollektrice. Sofievej 4, St.

Fru A. Torbensen, Kgl. Klasselotterikollektrice. Nørre Søgade 49B. St. Havehuset.

LÆDERARBEJDER.

Ida Haas, Carit Etlarsvej 5, 3.

Kunstindustrielle Læderarbejder. Atelier for haandforarbejdet Gyldenlæder, antikt & moderne. Vaabenskjolde til Møbler o. l., Landskaber og Bygninger i farvelagt Gengivelse. Alt udføres i original Tegning. Elever antages.

LÆGER.

Fru Marie Fischer, Nordre Frihavnsgade 88, 1. Telf. Øbro 353 u.

Elisabeth Hamburger, Vesterbrogade 43, 2. Telf. Vester 1545 y.

Clara Heilbuth, Østerbrogade 50, 1. Telf. Øbro 1364.

Estrid Hein, Øjenlæge. Gl. Torv 10 - 12. Telf. Byen 4577.

Johanne Klein, Østersøgade 32, 1. Telf. Central 4232.

Signe Alb. Knudsen, Vaisenhus Apotek, Købmagergade 36. Telf. Byen 5081 y.

Fru Helga Meisen, Østerbrogade 50, 2. Telf. Øbro 2441 y.

Eli Møller, Dr. med. Hauserplads 32. Telf. Central 1511.

Klinik for Kvindesygdomme & Fødsler.

MALERMESTER.

Karen Hansen, Peder Skramsgade 16, Telf. Byen 1214 u.

MANUFAKTUR OG TRIKOTAGE.

Nanna Berg, Trikotage- & Linnedforretning. Nørrebrogade 100. Telf. Nora 1788 x.

Emma Bidstrup, Manufakturhandel. Amagerbrogade 191. Telf. Amager 422 x.

Enkefru Camilla Andrea Brenneche, Manufaktur & Trikotage. Danmarksgade 21. Telf. Vester 1567 x.

Fanny Colditz, Manufakturhandel. Korsgade 21. Telf. Nora 1163 y.

Edel Foget, Manufakturhandel. Vesterbrogade 131. Telf. Vester 681 x.

Julius Hesse's Enke, Trikotagehandel. Aarhusgade 50.

C. Jensen, Trikotagehandel. Strandvejen 110. Telf. Hellerup 778 y.

Clara Jørgensen, Manufakturforr. H. C. Ørstedsvej 59.

Anna Margrethe Lund, Trikotageforretning. Dybbølsgade 21, St.

Emilie Møller, Trikotage og Manufaktur. H. C. Ørstedsvej 51.

Frk. Jensine Nielsen, Manufakturhandel. Halmtorvet 5.

Grundl. 1899. Specialitet: Ekstra fin Trikotage.

Dagmar Petersen, Manufakturhandel. Elmegade 5. Telf. Nora 185 y.

Valborg Petersen, Manufakturhandel. Nørrefarimagsgade 54. Telf. Byen 654 x.

N. Rasmussen, Manufakturforretn. & Systue. Amagerbrogade 187.

Fru Augusta Schultz, Manufakturhandel. Vodroffsvej 49.

„Stella" ved Karen Christensen, Manufaktur & Trikotage. Falkoneralle 14.

Camilla Sørensen, Manufakturhandel. St. Kongensgade 94. Telf. Palæ 415 x.

Martha Terkelsen, Linned- & Trikotageforretning. Ny Kongensgade 19. Telf. Byen 1187 y.

MASSAGE OG SYGEGYMNASTIK.

Charlotte Bonnevie, Sygegymnastik & Massage. Gl. Kongevej 90, 2. Telf. Vester 5090 u.

Agnes Boserup, Sygegymnast, Gymnastiklærerinde. Nørrevoldgade 21, 5. Telf. Byen 2821 x.

Elise Buchter, Massøse, Østerbrogade 82, 2. Telf. Øbro 1387 v.

Fru Marie Christensen, Massøse, Aaboulevard 44. Telf. Nora 1114 x.

Gerda Eichel, Massøse. Medlem af D. M. S. F. Niels Juelsgade 6, 2. Telf. Byen 153 x.

Massøse ved Statsbanernes Sygekasse.

Fru K. Essenhof, Svensk Sygegymnastik & Massage. Lipkesgade 19, 1. Telf. Øbro 1584 x.

Frk. Amalie Friis, Massøse. Sortedamsdossering 59 H, 3.

Anna Hallin, Bianco Lunos Allé 1 A, 2. Telf. Vester 2230 y.

Eksam. Hygeian - Gynecology. Gymnastikdirektør fra Centralinstitutet i Stockholm. Elektricitet og Hydrotherapi.

Referencer: Prof., Hofmedikus V. Benzon. Dr. med. Mich. Larsen. Dr. med. Carl Ortmann.

Frk. Marie Hansen, Eksam. Massøse. Østergade 12, 3. Telf. Byen 1358 y.

Fru D. Krabbe Wendrich, Klinik for Sundhedspleje. Købmagergade 16, 2. Telf. Byen 2969 y

Frk. Carla Kragerop, Eksam. Massøse og Sygegymnast. Medlem af D. M. S. F. Steen Blichers Vej 2,3. Telf. Godthaab 1057 y.

Inger Krog, Svensk uddannet Massøse. Dr. Abildgaards Allé 9, 1. Telf. Nora 2295 y.

Martha Larsen, Massøse. Carl Bernhardsvej 15, 1. Telf. Vester 5415 v.

Mamy Lunddahl, Eksam. Massøse, Carit Etlars Vej 5, 3. Telf. Vester 1639 v.

Fru Eva Lønsmann Poulsen, Eksam. Massøse og Sygegymnast. Forchhammersvej 27, 4. Telf Vester 1678 y.

Fru Axeline Mortensen, Eksam. Massøse, H. C. Ørstedsvej 14 A, 3. Telf. Vester 2445 x.

Helene Olsen, Massage Klinik. Smallegade 8, 1. Telf. Godthaab 884 y.

Paa Klinikken findes foruden forskellige Bade og Massage en ekstra Afdeling for Behandling af alle Fodlidelser, Haand- & Skønhedspleje. Rekonvalescenter modtages. Elever uddannes. Fineste Referencer.

Fru Agnes Steenstrup, Massøse. Dosseringen 26 A, 1. Telf. Nora 816 v.

Anna Thomsen, Massøse. Nansensgade 96, 3. Telf. Byen 729 y.

MEJERIFORRETNING.

Caroline Hansen, Smør- og Mejeriforretning. Gothersgade 161. Telf. Byen 517 y.

MEL- OG GRYNHANDEL.

Emilie M. Bennesen, Mel- og Grynhandel. Østerbrogade 110. Telf. Øbro 1333.

Frk. C. A. Raahauge, Smallegades Mel- og Grynforretning. Smallegade 29. Telf. Godthaab 848 y.

MODEFORRETNINGER.

Camilla Andersen, Bredgade 3, Mezz. Telf. Palæ 2303.

Olga Bull, Amagerbrogade 179.

Johanne Christensen, Modeforr. Amagerbrogade 188.

Aurelia Fischer, Strandvej 112, Telf. Hellerup 1227 y.

Johanne Hansen, Smallegade 6. Telf Godthaab 672 x.

Hatte i stort og smagfuldt Udvalg til billige Priser.

Fru Wilhelmine Larsen, Modemagasin. Oehlenschlägersgade 4. Telf. Vester 1245 x.

Liberty Fabries, Frk. Margrethe Christophersen, St. Kongensgade 60. Telf. Central 8705.

Astrid Nielsen, Silkegade 7, St.

Mary Saabye, Vesterbrogade 11C. Telf. Vester 5293 y.

Fru Mollie Schmidt, Modehandlerinde. Vodroffsvej 22 A, 1. Telf. Vester 5143 v.

Marie Skovgaard, Hatte- og Modemagasin. Pilestræde 12, 2.

Specialitet: Hatte og Coiffurer for ældre Damer.

MUSIK OG SANG.

Frk. Julie Baumgarten, Klaverlærerinde, Forchhammersvej 25, 1.

Elev af Professor Ove Christensen.

Ellen Beck, Kammersangerinde. Vesterbrogade 125. Telf. Vester 802 y.

Anna Bendix, Sangundervisning. Vodroffsvej 3 A.

Modtager Elever i Sang- og Talestemmens Uddannelse samt i Aflæsning (den Kunst, der sætter Tunghøre i Stand til at opfatte Tale ved Hjælp af Synet).

Enkefru Palma Berbom, Sang- & Musiklærerinde, Lykkesholms Allé 20 St.

Emma Marie Bjerager, Klaverlærerinde. Strandvej 84, 1. Hellerup.

Karen Crone-Knudsen, Klaverlærerinde. Falkonerallé 29, 4.

Mangeaarig Elev og anbefalet af Prof. Ove Christensen.

Karna Grandjean, Mandolin & Guitarundervisning, Holbergsgade 17,4 Telf. Byen 417 x.

Fanny Gætje, Sanglærerinde. Gl. Frederiks Hospital. Bredgade. Telf. Palæ 463 y.

Betty Haas, Sangundervisning. Carit Etlarsvej 5, 3.

Uddannet af Operasanger Lincke & Mlle. de Lande, Paris.

Emma M. Hammer, Musiklærerinde. Slagelsegade 9, St. Telf. Øbro 2412 y.

Bolette Hansen, Pianistinde. Rantzausgade 58 A, 2. Telf. Nora 1975 y.

Elever i Klaver modtages. Musik til Baller og Selskaber tilbydes. Saavel større som mindre Orkester. Kun Orkesterforeningens Medlemmer benyttes.

Frk Edith Hartmann, Klaverundervisning. Nørre Søgade 9 A. Telf. Byen 120 v.

Frk. Lilly Bügel Hartmann, Sangundervisning. Foraarsvej 20, Charlottenlund.

Fru Elisabeth Hoppe, Sang & Musik. Willemoesgade 6, 4.

Frk. Amalie Jans, Musiklærerinde. „Villa Fermata", Sofievej, Lyngby.

Frk. Charlotte Jensen, Sang- & Klaverlærerinde. Fælledvej 23, 3.

Stella Jensen, Musiklærerinde. Griffenfeldtsgade 43. Telf. Nora 1727 x.

Fru Bertha Jørgensen, Klaverlærerinde. Maria Kirkeplads 2, 3.

Elev af Professor Orth.

Fru S. Keller, f. Rung, Kgl. Kammersangerinde. Sangundervisning. Vestervoldgade 104. Telf. Byen 1193 x.

Thora Keller, Koncertsangerinde & Sanglærerinde. Frederiksberg Allé 40, 3.

Erikka Kjer, Sang & Klaver. Vendersgade 16, 4.

Frk. N. Knutzen, Musiklærerinde Solitudevej 15.

Josephine Lange, Klaverundervisning & Accompagnement. Dr. Abildgaards Allé 18.

Victoria Lange, Sanglærerinde. Rantzausgade 4, 1.

2det Sted fra Aaboulevarden.

Karla Nielsen, Klaverlærerinde. Finsensvej 65.

Elev af Prof. Victor Bendix.

Hertha Paludan-Nielsen, Pianistinde. Amagertorv 10, 4. Telf. Byen 788 y.

Hortense Panum, Musikteori, Musikhistorie, Klaverspil. Rysensteensgade 1, 4. Telf. Byen 495 y.

Fru Ebba Proschowsky, Klaverpædagog. Nørregade 16, 3.

Ellen Schimler, Musiklærerinde. Nørrebrogade 70, 4. Telf. Nora 1301 x.

Uddannet ved det Kgl. Musikkonservatorium.

Emanuela Schrøder, Ny Kongensgade 20, 2. Telf. Byen 1289 y.

Operasangerinde ved Det kgl. Teater i 16 Aar. Uddannet ved Musikkonservatoriet i Kbhvn. Studeret i Milano, London, Paris. Mlle. Sedies Skole — den gamle, italienske. Giver Uddannelse til Operaen og Undervisning i Sang. Enkelt Time 5 Kr., 2 G. $^3/_4$ Time ugentlig 30 Kr. maanedlig.

Studietid fra Oktober til Juni.

Theresia Maria Seitzberg, Violinundervisning. Steenstrups Allé 9, 3. Anbefalet af Kgl. Kapelmusikus Kr. Sandby.

Fru E. Simmelkiær Larsen, Sanglærerinde. Overgaden n. Vandet 21. Telf. Byen 2645 x.

N. M. Smith, Musiklærerinde. Forhaabningsholms Allé 9, 2. Telf. Vester 1069 x.

Andrea Steenberg, Sang- & Musiklærerinde. Nørrebrogade 30, 3.

Wilhelmine Sørensen, Musiklærerinde. Svanemosegaardsvej 11. Modtager Begyndere og Viderekomne à 1 Kr. Timen. Undervist og anbefalet af Konservatorielærer Wolfgang-Hansen.

Fru Valborg Thomas, Musikundervisning i Piano og Sang. Gl. Kongevej 136, St. th., Havehuset. Telf. Vester 2402 x.

Frk. Agnes Tikiøb, Musiklærerinde. Aaboulevard 4, 2. Klaverundervisning. Uddannet af Prof. Bendix.

L. Tønning, Musiklærerinde. Fiolstræde 30.

Medlem af „Musikpædagogisk Forening". Eksamineret ved „Det Kgl. Musikkonservatorium". Elev af Prof. Gade, Tofte, Matthison-Hansen, O. Rosenhoff og Carl Helsted. Fag: Klaver, Violin, Orgel, Sang og Musikteori. Ophold i Paris Aar 1900.

OSTEFORRETNINGER.

„Set. Paulli", Marie Lydom, Amagerbrogade 132. Telf. Amager 547 y.

Margrethe Paaske, Nørrebrogade 207. Telf. Taga 907 y.

PENSIONATER.

Frk. Marie Andersen, Nørregade 14, 3. Telf. Byen 2257 x.

Helga Bryde, Bianco Lunos Allé 1, 2. Hj. af Gl. Kongevej. Telf. Vester 5134 y.

1ste Klasses Pensionat. Frokost- og Middagsabonnement til allerbilligste Pris, kun 1ste Klasses Produkter. Fine, propre Værelser. Alle Nutidens Bekvemmeligheder.

Fru Bodil Fiedler, Rømersgade 23, St.

Karen Hansen, Pensionat og Middagsabonnement. Læderstræde 30, 2.

Frk. Signe Hansen, Vesterbrogade 25, 3.

Enkefru Ida Hjermind. Pensionat for ældre og yngre. Rathsacksvej 1, 1. Komfortable Værelser med Pension og Middagsabonnement.

Frk. Marie Holde, Egilsgade 6. Middagsabonnement 19 Kr. mdl. Fuld Kost 38 Kr. mdl.

Emma Jensen, Rørholmsgade 22, 2.

Søster Margrethe Jensen, Hjem for ældre og yngre Pensionærer. Amalievej 17. Telf. Vester 2085 y.

Hjemmet, der er oprettet 1903, var oprindelig bestemt til Bolig for ældre, svageligeDamer og Herrer af den dannedeKlasse, der foruden fuld Pension og Opvartning, 33 Værelser, modtog Pleje i det daglige eller under Sygdomstilfælde. I Tidens Løb har Hjemmet tildels skiftet Karakter, idet ogsaa yngre, raske Pensionærer er blevet optaget, saavel som ældre Damer og Herrer, der har opgivet egen Husførelse o. lign. Fineste Referencer.

Signe Jensen, Gl. Kongevej 84, 3. Telf. Vester 3484.

Frk. Ida Jønsson, Lundsgade 7.

Fru Jørgensen, Vesterbrogade 99, St.

Københavns Tjenestepigeforenings Fagskole, Rosengaarden 14. Telf. Central 6774. Frokost- & Middagsservering.

Fru H. Larsen, Reverdilsgade 3. Middagsabonnement 20 Kr. mdl. Fuld Pension 40 Kr. mdl.

Sofie Larsen, 1ste Klasses Pensionat. Forchhammersvej 27, 3. Telf. Vester 1549 x.

Frk. B. Lundquist, Vester Voldgade 6, 3.

Mariane Nielsen, Hjem for Ældre. Maglekildevej 4, 1.

Sofie Nielsen, Gl. Kongevej 99, 2.

Pensionærer modtages til hel eller delvis Kost fra Kr. 65—75 mdl. Hyggelige Værelser med elektrisk Lys og alle Bekvemmeligheder. Kost alene 35 à 40 pr. Maaned.

Julie Pouline Nohr, Pensionat for Ældre og Yngre. Sundevedsgade 2, 3. Hjørnet af Vesterbrogade.

Gode, rummelige, hyggelige og velmøblerede Værelser. God borgerlig Kost. Forplejning for Ældre. Middagsabonnenter modtages. Pensionatet etabl. 1894. Gode Referencer.

Helene Obbekær, Gl. Kongevej 25, 2.

Frk. Karen Pedersen, Middagsabonnement. Vendersgade 26, 3. Telf. Byen 224 x.

Fru Marie Saltoft & Frk. Christine Saltoft-Hansen, Vestre Boulevard 13, 2. Telf. Byen 943.

Louise Schacht, Fælledvej 10, 2.

Fru Elisabeth Schack, „Helmerhus" Vestre Boulevard 13, 3. Telf. Byen 1149 y. Fremmede Sprog tales.

Joh. Schultz, Christian IX's Gade 10. 1 & 2 Sal. Telf. Byen 4483.

Hyggelige Værelser med alle Bekvemmeligheder. Centralvarme, elektrisk Lys, Varme Bade. Elevator. Pris fra 75 Kr. Frokost & Middag 40—45 Kr.

Karen Stubkjær, Nørrebrogade 8, 4. Telf. Nora 1857.

„Vesterhus", Baronesse Stampe Charisius. Vestervoldgade 115 Telf. Central 10277. Pensionat og Husgerningsskole.

Marie Videbæk, Forhaabningsholms Allé 18, 2.

Frk. Anna Vindberg, Skt. Annæ Plads 13, 3. Telf. Palæ 1364.

Karen Nielsen, „Venners Minde", Taarbæk, Klampenborg. Telf. Bellevue 165.

AARHUS:

Enkefru D. Willemsen, Hotel Garni. Ryesgade 32, Aarhus. Telf. 1430.

FAXE LADEPLADS:

Marie Larsen, „Æblely", Faxe Ladeplads. Telf. 5.

PERLESTIKKER.

Frk. Alma Krarup, Havnegade 55. Telf. Byen 14 x.

PORCELÆNSHANDEL.

Fru Petra Mogensen, Porcelæn & Legetøj. Landskronagade 3.

PORCELÆNSMALERINDER.

Fru J. Arlaud, Bredgade 14-16. Telf. Palæ 955.

Frk. Augusta Schmidt, Aaboulevard 18, Mezz.

PØLSER OG FJERKRÆ.

Anna Hansen, En gros Pølseforretning & Fjerkræhandel. Nytorv 5. Telf. Byen 4182.

RESTAURATØR.

Albertine Jensen, Vesterbrogade 181, St. Telf. Vester 1651.

SAGFØRERE.

Henny Petersen, Overretssagfører. Amagertorv 24. Telf. Central 8178.

Astrid Rickmann, Overretssagfører. Nørregade 1, 1. Telf. Central 2845.

SKOLEUNDERVISNING.

Frk. L. Engelhardt, Kvindegymnasium. Rysensteensgade 3. Telf. Central 7398.

Skolen begyndte September 1881 med Frk. Engelhardt som eneste Lærerinde og havde i første Skoleaar ca. 25 Elever.

Nu har Skolen, der selv ejer sin Bygning, ca. 350 Elever og 35 Lærere og Lærerinder.

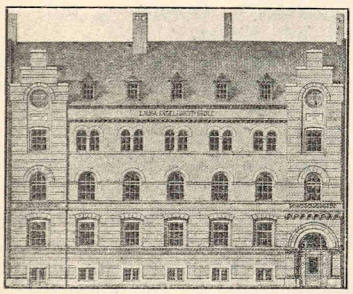

Den er eksamensberettiget og dimitterer til Studentereksamen (nysproglig Retning) og Pigeskoleeksamen.

Emilie Friis, Skolebestyrerinde. Vesterbrogade 15.

Ingrid Jespersens Skole, Nordre Frihavnsgade 11.

Dagmar Nielsen, Skolebestyrerinde. Bredegade 7, Frederiksberg.

Skolen tæller 105 Elever og forbereder til Mellemskoleeksamen. Kun et begrænset Antal Elever i hver Klasse. Honorar fra 5—12 Kr.

Marie Skoglund, Skolebestyrerinde. Falkonerallé 14, 1.

Skolen modtager Drenge, som er tilbage og derfor trænger til særlig Undervisning.

Frk. Johanne Sachmann, Pigeskole. Allégade 6, 1.

Honorar fra 4—10 Kr. maanedlig.

Valborg West, Skolebestyrerinde. Nørrebrogade 15.

SILKEBORG:

Theodora Linderstrøm Lang, Silkeborg. Telf. 235 (Kl. $11^1/_2$—$12^1/_2$).

Th. Langs Skole, Silkeborg er oprettet 1882, fik i 1887 Dimissionsret til alm. Forberedelseseksamen, udvidedes i 1891 med et Forskoleseminarium og med en til Seminarierne knyttet Børneskole, har senere oprettet Sløjdskole, Skolekøkken og Skolehave og i 1907 Gymnasium for Piger og Drenge.

SMØRFORRETNING.

Jacobine Nielsen, Niels Ebbesensvej 20.

SNEDKERE.

Cathrine Horsbøl, Snedkermester. Trianglen 4, Telf. Øbro 2804 x og Haslegade 3, Telf. Central 6030.

Enkefru M. Kløve, Nyhavn 31 A, 2. Telf. Palæ 1093 y,

Etableret 1897. Leverandør til D. F. D. S. og Ø. K. m. fl.

SPROG OG OVERSÆTTELSE.

Th. Daugaard, Translatør. Studiestræde 49, 2. Telf. Byen 172 x. (10—2).

Harriet Brahm Gammelgaard, Kgl. Translatør og Tolk i Engelsk. Havnegade 19, 1. Telf. Byen 171 x.

Julie Götzsche, Kgl Translatrice. Gothersgade 48. 2.

Institut Français, M. A. Husson, Stenosgade 5. Telf. Vester 787x.

Fru Rosalie Adelheid Jastrau, Eksam. Sproglærerinde i Tysk. Amalievej 22, 2. Telf. Vester 2022 x.

Frk. Augusta Licht, Kgl. Translatrice i Engelsk. Johnstrups Allé 1, 2

P. Lund, Sproglærerinde. Nørresøgade 31 A, 3. Hovedfag: Fransk. Uddannelse i Paris.

Gunvar Ingefred Mønster, Sproglærerinde. Østerbrogade 54 B, 4. Telf. Øbro 1224 x.

Elna Simonsen, Sproglærerinde. Nørrebrogade 58, 2. Telf. Nora 529 y.

Fru Meta Sørensen, Gl. Kongevej 27, 2. (Det ny Teaters Passage). Telf. Vester 4575.

Oversættelser til og fra Tysk, Engelsk, Fransk, Spansk, Italiensk.

Maskinskrivning og Duplikering udføres.

SY- OG TILSKÆRESKOLER.

Dagmar Mikkelsen, Gothersgade 28, Butiken. Telf. Palæ 1597 y.

Dameskrædderi samt Tilskærerskole, hvor Damer uddannes til Direktricer, til selv at have Systue eller lære at sy egne Kjoler. Program sendes.

Agnes Thomsen, Elev af det berømte Dresdner-Akademi. Pilestræde 42. Telf. Byen 4502.

Kursus i

Kjolesyning

for Damer, som vil lære at sy egne Kjoler. Damerne medbringer selv Stof, som klippes og syes under kyndig Vejledning.

Aftenkursus fra 15. Septbr. til 15. Maj, Mandag og Onsdag Aften 7—10, varer 3 Mdr. og koster 18 Kr.

Dagkursus 1—2—3 Mdr.

1 Mds. Kursus hver Dag fra 10—1 koster 30 Kr.

2 Mdrs. Kursus hver anden Dag fra 10—1 koster 30 Kr.

3 Mdrs. Kursus Tirsdag og Torsdag fra 10—1 koster 24 Kr.

Kursus i Tilskæring

for Dameskrædderinder og Damer, som gaar ud at sy. Undervisning hele Dagen. Aftenkursus 2 Gange ugl. Mandag og Onsdag fra 7—10 beg. 15 Septbr.

Forlang Prospekt.

ODENSE:

Fagskole for Tilskæring og Kjolesyning, Forstanderinde Nathalie Hansen. Vestergade 49, Odense. Telf. 2145.

Fagskolen aabnedes 3. Novbr. 1910. Ca. 400 Elever har gennemgaaet Kursus her. 3—4 dygtige Lærerinder foruden Forstanderinden. Uddannelse af Direktricer og Lærerinder. Korte Kursus til privat Brug for unge Piger. Pensionat og Hjem for tilrejsende Elever. Program sendes.

SYGE- OG PLEJEHJEM.

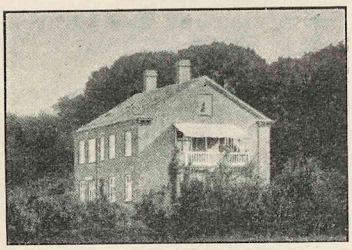

„Ebenezer".

Søndre Fasanvej 44.

Telf.: Valby 308 x.

Kursted for Damer, oprettet 1906 af Diakonisse Marie Hansen og Frk. C. Lauritzen. Hjemmet modtager og behandler Patienter for Nervelidelser, Alkoholisme og Morfinisme.

Læge: Dr. Lunddahl.

Ref.: Overlæge Fenger-Just og Dr. Mundt.

Petrea Jakobsen, Sygehjem for Ældre. Strandboulevard 91. Telf. Øbro 1254 x.

Lovise Johansen, uddannet Sygeplejerske. Pileallé 19 A. St.

Hjem for ældre svagelige Personer.

Fru Mathilde Olsen, Forchhammersvej 11 B, 1. Telf. Vester 3471.

Hjem for nervesvage Damer.

Eleonore Kirstine Skaaning, Syge- og Plejehjem. Frederiksberg Allé 53, 1. Telf. Vester 1205 x.

Fru Augusta Wellin, Hvilehjem for Ældre og Svage. Allégade 8 B, St.

SYGEPLEJE.

Anna Anderberg, Sygeplejerske. Strandvej 87, Taarbæk pr. Klampenborg.

Nicoline Bergmann, Syge- & Barselpleje. Pilestræde 27, 3.

Elisabeth Boalth, Sygeplejerske, Barselplejerske. Smallegade 36 E, 3. Telf. Godthaab 424 y.

Frk. Alma Fendrich, Sygeplejerske. Max Müllersvej 3. Str.

Elisabeth Hansen, Sygeplejerske. Hauchsvej 15, 1.

Hjem for enlige, ældre Mennesker.

Frk. Marie Heramb, Sygeplejerske. Pileallé 43, 2. Telf. Vester 2344 x.

Frk. Sofie Jensen, Sygeplejerske. Dosseringen 20, 4. Telf. Nora 219 v.

Frk. Signe Madsen, Sygeplejebureau. Willemoesgade 40, 3. Telf. Øbro 1639 x.

Frk. Mary Nielsen, privat Sygeplejerske. Øster Farimagsgade 83, 5.

Engel Henrikke Quintel, Sygeplejerske. Hjem for Ældre. Haderslevgade 9, 3.

„Sygeplejebureauet", Forstanderinde Fru Th. B. Hansen, St. Kongensgade 85, 4. Telf. Central 5104.

Bureauet oprettedes Oktober 1897, beskæftiger nu omkring 60 Sygeplejersker med fuld Hospitalsuddannelse.

Sygeplejebureauet „Sanitas", Forstanderinde Fru E. Birnbaum. Sølvtorvet 85 A. Telf. Byen 329 y.

Udsender dygtige hospitalsuddannede, af Læger velanbefalede Sygeplejersker i Dag-, Nat-, Døgn- og Timepleje, samt til Massagebehandling, tillige Plejersker til Alderdomssvage. Udsalg af alle Slags Sygeplejeartikler samt Udlejning af Luft- og Vandpuder samt Bækkener.

Frk. Dagny Thorsen, Sygeplejerske. Blegdamsvej 128 B, 4. Telf. Øbro 2274 x.

SÆBE OG PARFUMER.

Fru I. Calberg, Sæbe- & Parfumeforretning. Strandvej 112. Telf. Hellerup 719 x.

Parfumerie Breining's Udsalg, Thyra Grave. Gl. Kongevej 145. Telf. Vester 2407 x.

Olga Petersen Paaske, Sæbe- & Parfumeforretning. Falkonerallé 45. Telf. Godthaab 18 x.

Andrea Sørensen, Sæbeforretning. Torvegade 14. Telf. Byen 2889 y.

TANDLÆGER.

Olga Bregendahl, Amagerbrogade 188, 1. Telf. Amager 545 x.

Frk. Kamma Budtz-Jørgensen, Aaboulevard 23. Telf. Nora 1123.

Sofie Børrild, Frederiksberggade 1 A, 1. Gl. Torvs Apotek. Telf. Byen 2909 y.

Laura Christensen, Vesterbrogade 76, 1. Telf. Central 9175.

Fru S. Cortsen-Møller, Strandvej 96, 1. Telf. Hellerup 38.

Hedda Hallager, Fredensvej 48, Charlottenlund. Telf. Ordrup 453.

Mary Herskind, Kongens Nytorv 24, 1. Telf. Palæ 1224 v. Tr. 12—4. Assistent ved Frederiksberg Børnetandklinik.

Anna Jørgensen, Østerbrogade 54, 2. Telf. Øbro 1690.

Helga Kaastrup, Vestre Boulevard 11. Telf. Byen 1043.

Augusta Kiær, Tordenskjoldsgade 25. Telf. Byen 4387.

Anna Lindahl, Gl. Kongevej 137. Telf. Vester 2191 y.

Frk. Elisabeth Nordentoft, Torvegade 2, 2., ved Knippelsbro. Telf. Byen 2306.

Hedvig Strömgren, Professorinde, Østervoldgade 3. Telf. Byen 406.

TANDTEKNIKERE.

Enkefru K. Andersen, H. C. Ørstedsvej 6.

Therese Bille Jørgensen, St. Kongensgade 6, 2. Telf. Palæ 1439 x.

Fru Marie Helms-Madsen, Torvegade 54. Telf. Byen 2044 x.

Anna Ipsen, Gothersgade 42. Telf. Palæ 1519 y.

Special-Klinik for Kunstige Tænder. (Daglig aaben 10—5'. Alt paa Tandteknikens Omraade udføres omhyggeligt og under fuld Garanti.

Enkefru Karen Petersen, Istedgade 39, St.

TEHANDEL.

„David Metz The", Sofie Metz. Chr. Bernikowsgade 1. Telf. Central 8147.

Fineste Thesorter. Marmelader, Biscuits m. m. samt Kina og Japanvarer i største Udvalg.

URMAGERE.

Fru Anna Bøttger, Raadhusstræde 2 B. Forretningen grundlagt 1840.

M. Kirstine Pedersen, Vesterbrogade 16. Telf. Vester 5322 x.

VASKERIER.

Betty Alstrøm, Vaskeriet „Danmark", Frederiksberg Allé 60, St. Telf. Vester 360 v.

Arbejdshjemmet for døvstumme Piger, Løngangsstræde 21. Telf. Central 5559. Oprettet $^1/_6$ 1869 ved Prof. Joh. Keller.

Fru Maryta Engel, Vaskeriet „Tytta", Prinsesse Maries Allé 1. Telf. Vester 1032 u.

Mariane Hansen, Rolfsvej 7.

Anna Jacobsen, Stockholmsgade 13. Telf. Øbro 1795 v.

Frk. Anna Jacobsen, Østerfarimagsgade 77.

Enkefru Kristine Juul Jensen, Nøjsomhedsvej 4. Telf. Øbro 1673 y.

Absolut 1ste Klasses Arbejde garanteres.

Frk. Selma Jensen, Overgaden o. Vandet 26. Telf. Byen 2119 v.

Etableret 1895. Specialitet: Manchetlinned.

Anne Jørgensen, Vaskeri og Strygeri. Toftegaards Allé 8.

Fru Dagmar Larsen, Vesterbros elektriske Vaskeri. Enghaveplads 9. Telf. Vester 1586 x.

Har oprettet og drevet Solvej Vaskeri fra April 1906 til August 1911. Oprettede da Vesterbros elektriske Vaskeri.

Louise Meyer, Vestervoldgade 96. Telf. Byen 1187 y.

Enkefru Margrethe Kirstine Mogensen, Vaskeriet „Diana". Hollændervej 19. Telf. Vester 5376 y.

Eleonora Moltzen, Vaskeri & Strygeri. Chr. Richardtsvej 4.

Frk. Olga Nielsen, Reverdilsgade 7. Telf. Vester 5289 y.

Specialitet: Manchetlinned & Dametøj.

Fru Laura Petersen, Skt. Hansgade 18.

Frk. Sofie Petersen, Holsteinsgade 18. Telf. Øbro 392.

Anna Rasmussen, Tordenskjoldsgade 22. Telf. Byen 896 u.

Vaskeri og Strygeri. Smukt, propert Arbejde. Klor benyttes ikke.

Fru Bengtha Sørensen, Vaskeriet „Valdemar", Valdemarsgade 53.

Frk. Anna Thomsen, Vaskeriet „Mysunde", Mysundegade 21, St.

Emilie Ulrichsen, Vaskeriet „Chic". Thorvaldsensvej 17, St. Telf. Nora 817 y.

Leverandør til Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger.

Frk. Ida Wulff, Vandkunsten 10. Telf. Byen 937 y.

Specialitet: Manchettøj.

FAGREGISTRET OMFATTER:

	Side		Side
Afskrivningsbureauer	209	Kaffeforretninger	215
Anvisningskontorer	209	Kiosker	215
Ansigtspleje	209	Kogersker	215
Antikvitetshandel	209	Kolonialforretninger	215
Bandagist	209	Konditori	215
Barnevognsforretninger	209	Konfektureforretninger	215
Billedskærer	209	Korsetmagasiner	215
Blomsterhandlere	209	Kunstklinker	215
Blusemagasiner	209	Kunstmalere	215
Bogbinderier	209	Køkkenudstyrsforretninger	216
Bog- og Papirhandlere	209	Lampeskærme	216
Broderi	210	Lejebibliotek	216
Bødkeri	210	Linnedmagasiner	216
Børnekonfektion	210	Lotterikollektricer	216
Charcuterie	210	Læderarbejder	216
Ciselører	210	Læger	216
Damefrisørinder	210	Malermester	216
Damekonfektion	211	Manufaktur og Trikotage	216
Dameskræderinder	211	Massage og Sygegymnastik	216
Danseundervisning	212	Mejeriforretning	217
Detailhandlere	212	Mel- og Grynhandel	217
Dukker og Legetøj	212	Modeforretninger	217
Fiskefarsforretning	212	Musik og Sang	217
Fiskehandel	212	Osteforretninger	218
Fjer og Plissé	212	Pensionater	218
Fodpleje	212	Perlestikker	218
Fotografer	212	Porcelænshandel	219
Frugthandlere	212	Porcelænsmalerinder	219
Fæstekontorer	213	Pølser og Fjerkræ	219
Fødselsklinik	213	Restauratør	219
Fødselshjælpersker	213	Sagførere	219
Galanterihandlere	213	Skoleundervisning	219
Glarmester	213	Smørforretning	219
Guldsmede	213	Snedkere	219
Gymnastik	213	Sprog og Oversættelse	219
Haandarbejdsskoler	213	Sy- og Tilskæreskoler	219
Haararbejde	213	Syge- og Plejehjem	220
Haarfarve	213	Sygepleje	220
Herre-, Dame- og Børneekvipering	213	Sæbe og Parfumer	220
Hjemmebageri	213	Tandlæger	220
Hundepleje og Pension	213	Tandteknikere	220
Husgerningskontor	214	Tehandel	220
Husholdningsartikler	214	Urmagerere	220
Husholdningsskoler	214	Vaskerier	220

Da Størstedelen af „Kvindernes Aarbog“ allerede var trykt, da Hs. Majestæt Kong Frederik den Ottende afgik ved Døden, maa der overalt i Værket, hvor Hds. Majestæt Dronningen staar anført, forstaas Hds. Majestæt Enkedronningen.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

	Side
Forord	1
Kvinden før og nu af Fru Emma Gad	7
Kvinders Valgret af Fru cand. mag. Elna Munch	9
Kvinders Retsstilling af Overretssagfører Frk. Astrid Rickmann	15
Uddrag af Tyendeloven	23
Kvinden i det daglige Liv af Borgerrepræsentant Fru Karen Hessel	25
Kvinder i Kommunalbestyrelsen	30
Dansk Kvindesamfund af Frk. Th. Daugaard	31
Hvad alle bør vide	34
Dameafdelingen under det røde Kors	35
Kvinders Selverhverv af Frk. Louise Neergaard	37
Indledning	37
Mandlige og kvindelige Forsørgere indenfor Hovederhvervene, grafisk fremstillet	38
Kvindearbejde indenfor Haandværk og Industri	39
Kvinder indenfor Skolevæsenet	47
Kvindelige Akademikere	51
Kvinder i Ministerierne og paa kommunale Kontorer	64
Kvinder i Telegraf-, Jernbane-, Post- og Toldetaterne	65
Kvinder ved Handelen	67
Telefonistinderne	70
Sygeplejersker	73
Kvinderne ved Landbrug og Gartneri	75
Afsluttende Bemærkninger	77
Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder	45
Selskabet Hedebosyningens Fremme	46
Fru Thora Charlotte Amalie Melsted	78
Fru Anne Marie Carl Nielsen	79
Fru Ville Heise	80
Foreninger og Institutioner	81
Hædrede danske Kvinder	97
Kvindernes Kaar ved Teater og Ballet af Fru Loulou Lassen	103
Kvindernes Chancer som Opera- og Koncertsangerinder af Fru Hedevig Quiding	108
Kvindeblade og Tidsskrifter	110
„Hvad vi vil“ af Fru Johanne Meyer	110
Kvinden som Journalist af Fru cand. phil. Clara Levy	113
Kvindelige Journalister	114
Kvinden og Fotografien	118
Hjemmevirke og Klædedragt	119
To aktive Kvinder af Fru Emma Gad	120
Legater for Kvinder af cand. phil. Jul. Wulff	121
Hjemmets Krav	145
Kvindeligt Fagregister	209
Portrætregister	224
Register over „Hjemmets Krav“	226

PORTRÆT-REGISTER.

	Side
Bertha Abrahamson, Forstanderinde	87
Emma Agerlin, Konditorske	69
Polly Ahlefeldt-Laurvigen, Grevinde	87
S. Alberti, Fmd. f. K L. F.	92*
S. M. Anchersen, Reservelæge	53, 56
K. M. Andersen. Prakt. Læge	58, 83
Valborg Andersen, Redaktør	114
Karen Ankersted, Kommunalbestyrelsesmedlem	12
Julie Arenholt, Fabriksinspektrice, Cand. polyt.	39, 81, 114
Emilie Baadsgaard, Bestyrerinde	87
Mathilde Bajer	10
Nina Bang, Mag. art., Journalist	60, 114
Ida Bardenfleth, Admiralinde	87
Marie Bech, Formand, Godsejerinde	89
Mathilde J. Behncke, Sogneraadsmedlem	22
Behrens, Journalist	114
Rasmine Bendixsen, Sogneraadsmedlem	30
Maria Bendsen, Byraadsmedlem	15
Anna Berendsen, †	13
Berntsen, Snedker	39
Sophia Bertelsen, Mag. scient.	61
A. M. Bichel, Prakt. Læge	57
F. Bille, Kammerherreinde, Overbestyrerinde	89
Ellen Bjerre, Provstinde	83
Kristine Bjerre, Sogneraadsmedlem	20
Clara B. Black, Cand. polit.	54
Blauenfeldt, Pastorinde	83
M. L. Blem-Bornefeldt, Grosserer	68
A. K. Bloch, Kgl. Skuespillerinde M. I. & A.	102
J. Blom, Borgerrepræsentant	11
Astrid Blume, Seminarieforstanderinde	86
Laura Boiesen, Byraadsmedlem	16
Jutta Boisen-Møller	32
Karen Boje, Forstanderinde	93*
Olga Branth, Fmd. f. K. D.	86
Thyra Brix-Hedegaard, Kommunelærerinde, Byraadsmedlem	20
I. Brockenhuus von Løvenhielm, Forstanderinde F. M. i G.	92*, 99
E. Bruhn, Byraadsmedlem	14
Rose Bruhn, Forfatterinde, Journalist	114
Anna Buch, Sekretær	81
Sørine Buchwald, Byraadsmedlem	15
Astrid Børre-Nielsen, Byraadsmedlem	16
Esther Carstensen, Redaktør	82, 114
Mimi Carstensen, Journalist	88, 114
C. S. Causse, Kommunalbestyrelsesmedlem	12
Ane Marie Christensen, Bestyrerinde	90
Dagmar Christensen, Statshusmand	75
M. Christensen, Kommunalbestyrelsesmedl.	12
Marie Christensen, Forstanderinde	85, 92*
Marie Christensen, Sogneraadsmedlem	28
P. Christensen, M. f. æ. D.	100
Sophy A. Christensen. Forstanderinde	39, 92*
T. N. Christensen, Prakt. Læge	56
Johanne Christiansen, Dr. med.	52, 58
Christoffersen, Vinhandler, Byraadsmedlem	13, 69
Margrethe Christoffersen, Generalagent	120
Gerda Christophersen, Teaterdirektrice	103
Agnete Claudius, Redaktrice	84
Agnes Clausen, Prakt. Læge	58
P. C. Clausen, Prakt. Læge	57
E. Collet, Fmd. f. K. M. A	86
B. Collin, Etatsraadinde, Kredsformand	94
Hedvig Cohn, Grosserer	68
R. Colbjørnsen, fhv. Plejemoder, F. M. i S	99
Henriette Crone, Borgerrepræsentant	11
Ch. Dalmark, Prakt. Læge	58
Thora Daugaard, Kgl. Translatrice	82
H. S. Dietrichson, Prakt. Læge	56
Ingeborg Dinesen, Sogneraadsmedlem	23
Grethe Ditlevsen, Solodanserinde	107
Clinny Dreyer, Korrespondent	10, 114
Laurine Dydensborg, Sogneraadsmedlem	26
Marie Cathrine Engell, Sogneraadsmedlem	27
Thora Esche, Forstanderinde, F. M. i G.	90, 98
Birgitte Erichsen, Sølvsmed, Emaillør	42
Louise Eriksen, Cand. mag	62
I. M. Falbe-Hansen, Mag. art.	60
Pauline Fallesen, Fmd. for Cirklen	87
K. J. B. Feilberg, Prakt. Læge	58
Elna Fensmark, Journalist	116
Mathilde Fibiger, †	65
Marie Fischer, Prakt. Læge	56
E. Fischer-Jørgensen, Bogbinder	40
Henni Forchhammer, International Sekretær	81
Vilhelmine Friis, Professorinde, Sogneraadsmedlem	21
Emilie Friderichsen, Byraadsmedlem	16
C. Frisendahl, Menighedsplejerske, F. M. i S.	99
Tenna Frederiksen, Operasangerinde	108
Henriette Fuglede, Fmd. f. K. H. & K.s Alderdomskasse	85
Petra Funder, Bestyrerinde	90*
Johanne Gaarde, Sogneraadsmedlem	22
Mary Gaarde, Sogneraadsmedlem	22
Asta Nielsen Gad, Skuespillerinde	105
Emma Gad, Forfatterinde, F. M. i G.	91*, 98, 115
Franciska Gad, Kgl. Hoffotograf	41
H. D. Galschiøt, Byraadsmedlem	14
Inger Gautier, Sekretær	90
Birgitte Glahn, Byraadsmedlem	19
Margrethe Glud, Prakt. Læge	59
Andrea Gram-Poulsen, Sogneraadsmedlem	29
Johanne Gregersen, Mag. art.	60
Harriet Halkier, Form. f. Værneforeningen	88
Inger Halkiær, Journalist	115
E. V. C. Hamburger, Prakt. Læge	55
Ingeborg Hammer-Jensen, Dr. phil.	52, 60
Anna Hansen, Fmd. f. Jordemoderforen.	84
Christiane Elise Hansen, Sogneraadsmedlem	23
Eline Hansen, Skolekøkkeninspektrice	10, 47, 83
E. M. Hansen, Byraadsmedlem	13
Hanne Marie Hansen, Sogneraadsmedlem	29
Hansine Hansen, Typograf, Byraadsmedlem	18
Harriet Hansen, Assistent	55
J. K. Hansen, Prakt. Læge	55
Karen Hansen, Malermester	40
K. M. Hansen, M. f. D. R.	101
Louise Hansen, Etatsraadinde	85
Meta Hansen, Cand. polit.	12, 54, 82
A. Harbou-Hoff, Læge, Borgerrepræsentant	11, 56
Charlotte Haslund, Journalist	115
M. Haunstrup, Fmd. f. Kommunel. Byggef.	95
Justine Heiberg, Journalist	115
Clara Heilbuth, Prakt. Læge	57
Estrid Hein, Øjenlæge	51, 56, 82
Ville Heise, †	80
Mary Hennings, Teaterdirektrice	103
Betty Hennings, Skuespillerinde, F. M. i G.	98
C. M. Herding, Grosserer	68
B. E. M. Hermansen, Læge	56
Anna Herreborg, Forstanderinde	88
Otto Herreborg, Fmd. f. D. K.	87
Karen Hessel, Borgerrepræsentant, Revisor i Rigsdagen	11, 115
T. A. Hindenburg Krabbe, Cand. jur.	54
Caroline Hinrichsen, Lærerinde, Byraadsmedlem	19
Marie Hjelmer, Byraadsmedlem	17
B. M. Hjorth, Reservelæge	57
Anna Hoffmann, Borgerrepræsentant	11
Olga Hoffmann-Canitz, Journalist	115
Hendrine Hoffmeyer, Direktrice, F. M. i G.	89, 99
E. C. M. Holm, prakt. Læge	56
Ellen Holst, Bestyrerinde	84
Cathrine Horsbøl, Snedkermester	40
Sofie Horten, Redaktør	115
Anna Hude, Dr. phil.	10, 52
Margrethe Hvidtfeldt, Sadelmager	40
Bodil Høyer, Byraadsmedlem	18
J. Ipsen, Byraadsmedlem	13
J. M. Iversen, Læge	59
Cathrine Jacobsen, Sogneraadsmedlem	30
Ingeborg Jacobsen, prakt Læge	59
Lis Jacobsen, Dr. phil.	52. 61
Signe Jacobsen, Byraadsmedlem	16
Ane Marie Jensen, Landbruger	75
A. M. Jensen, M. f. D. R.	101
Birte K. Jensen, Byraadsmedlem	17
Karen Jensen, Sogneraadsmedlem	21
K. L. V. Jensen, Portnerske, F. M. i S.	99
Maren Jensen, Sogneraadsmedlem	27
Margrethe Jensen-Skjold, Byraadsmedlem	17
Mathilde Jensen, Byraadsmedlem	14
F. Jochimsen, Kommunekasserer	64
A. Johansen, Borgerrepræsentant	11
Karen Johansen, Byraadsmedlem	14
M. N. B. Juul, Grosserer	68
E. J. M. Jørgensen, Cand. jur., Sagførerfuldmægtig	54
Johanne Jørgensen, Sogneraadsmedlem	26
Johanne S Jørgensen, Byraadsmedlem	17
H. H. T. Kaarsberg, Læge	55
E. Keiser-Nielsen, prakt. Læge	57
Amelie Kierkegaard, Operettesangerinde	109
K. Kirk, Byraadsmedlem	12
Charlotte Klein, Professorinde, F. M. i G.	39, 98
J. C. Klein, prakt. Læge	57
Mariane Kleisdorff, Sogneraadsmedlem	27
Inger Klüver, Lotterikollektrice	120
Kristine Knudsen, Sogneraadsmedlem	25
Olga Knudsen, Lærerinde, Byraadsmedlem	20
S. A Knudsen, prakt Læge	58
Henriette Knuth, Komtesse, Fmd. f. K. F. U. K.	86
J. M. Krabbe, prakt. Læge	55
Herdis Krarup, Mag. art.	60
C. Krebs, Bestyrerinde	93
Margrethe Krebs, Formand	88*
Karen Kristensen, Sogneraadsmedlem	23
Kristine Kjeld Kristensen, Sogneraadsmedl.	23
Marie Kristensen, Sogneraadsmedlem	24
Marie Krogh, prakt. Læge	58
Marie Kruse, Skoleforstanderinde, F. M. i G	97
Sofie Kühnel, Generalinde	87
Elise Kähler, Forstanderinde	89
Sophie Kähler	89
Mary Kæmpegaard, Byraadsmedlem	19
Astrid Køhke, Cand. mag.	62
M. Køhke, Forstanderinde	88
J. A. T. Køster, prakt. Læge	56
Th. Linderstrøm Lang, Skoleforstanderinde, F. M. i G.	47, 99
Ingeborg Larsen, Skuespillerinde	104
Johanne Larsen, Bestyrerinde	90*
Kirstine Larsen, Sogneraadsmedlem	26
Marie Larsen, Bestyrerinde	90*
Loulou Lassen, Forfatterinde, Journalist	115
Julie Laurberg, Kgl. Hoffotograf	41
L. K. Lauridsen, Reservelæge	59
Jelva Leander, Fmd. f. D. R.	87
Gyrithe Lemche, Forfatterinde	32
Clara Levy, Journalist	116
Sara Lichtenberg, Kasserer og Fuldmægtig	69
Karen Lund, Skuespillerinde	104
A. Lundstein, prakt. Læge	58
Marie Luplau	10

	Side
A. D. Lütken, Cand. mag.	62
Maiken Lütken, Sekretær	84
Math. Lütken, Redaktør	88
Alvilda Madsen, Journalist	116
Ane Lisbeth Madsen, Sogneraadsmedlem	26
Dorthea Madsen, Sogneraadsmedlem	30
K. E. Madsen, Cand. mag.	62
M. J. Malling, Sagførerfuldmægtig	54
Mathilde Mann, Oversætterinde, M. I. & A.	102
Sigrid C. A. Marckmann, Postmester	65
Marie Mauritzen, Kommunelærerinde, Byraadsmedlem	18
M Mehrn, Formand, Oberstinde	94
Helga Meisen, prakt. Læge	58
Thora Melsted, Skolebestyrerinde, F.M.i G.	78, 99
Ellen Meyer, Mag. art.	61
G. A. Meyer, fhv. Diakonisse, F. M. i S.	99
Johanne Meyer, Redaktør	10, 116
Kirstine Meyer, Dr. phil.	52, 60
Mine Mikkelsen, Bestyrerinde	90*
M. C. Mohr, Byraadsmedlem	14
Gerda Mundt, Cand. phil., Sogneraadsmedl.	24
Elna Munch, Cand. mag.	60, 81
Charlotte Munck, Plejemoder	84
Mathilde Muus, Journalist	116
Johanne Münter, Kammerherreinde	12, 83
Aslaug Møller, Mag. art.	60
Eli Møller, Dr. med.	52, 55
Harriet Møller, prakt. Læge	59
Mary Møller, Bestyrerinde	90*
Gunvar Mønster, Formand, Sproglærerinde	92
Ane Kirstine Nielsen, Sogneraadsmedlem	21
Ane Marie Nielsen, Sogneraadsmedlem	26
Anna Nielsen, Forstanderinde	93*
Anne Marie Carl Nielsen, Billedhuggerinde	79
Emma Nielsen, Bestyrerinde	90
Kirstine Nielsen, Sogneraadsmedlem	28
Marie Nielsen, Sogneraadsmedlem	29
N. M. Nielsen, prakt. Læge	55
Oda Nielsen, Skuespillerinde, M. I. & A.	102
Petra Nielsen, Byraadsmedlem	15
Thora Nielsen, Lærerinde, Sogneraadsmedl.	24
Inger Nordentoft, Bestyrerinde	84
Charlotte Norrie, Fmd. f. D. K. F.	83
Elna Nygaard, Cand polit.	54
Nørgaard, Forstanderinde	96
Louise Nørlund, Kommunelærerinde	10
Augusta Nørregaard, Bestyrerinde	90*
Karen Oderwald Lander, Operasangerinde	108
A. M. Olesen, M. f. D. R.	101
Bertha Olesen, Skomagermester	40
H. M Olsen, M. f. æ. D.	100
A. M. Olsen, Assisent	55
Grethe Olsen, Sogneraadsmedlem	28
Sophie van der Osten, Fmd. f. D. n. h. B.	86
Sesil Palle, Sogneraadsmedlem	25
Astrid Paludan-Møller, Fmd. for D. K. N.	81
Magdalene Paul-Petersen, Gymnastiklnd.	86
Ane Katrine Pedersen, Sogneraadsmedlem.	30
Anna Pedersen, Sogneraadsmedlem	28
Hansine Pedersen, Sogneraadsmedlem	24
Kirstine Pedersen, Urmager	41, 44
K. D. Pedersen, Byraadsmedlem	13
Mariane Pedersen, Sogneraadsmedlem	25
M. K. Pedersen, M. f. æ. D.	100
Cecilia Kirstine Petersen, Sogneraadsmedlem	24
Christine Petersen, Justitsraadinde	94
Dagmar Petersen, Byraadsmedlem	13
Emma Petersen, Fmd. f. S. F.	82
Elisa Petersen, Byraadsmedlem	17
Elisabeth Petersen, Købmand, Sogneraadsmedlem	28
Gertrud Petersen, Sogneraadsmedlem	21
Henny Petersen, Overretssagfører	54
Henriette Petersen, Skoleinspektrice	47
H. M. Petersen, prakt. Læge	57
Johanne Petersen, Forstanderinde, F. M. i G.	93*, 98
Kirstine Petersen, Bestyrerinde	84
Laura Petersen, Byraadsmedlem	19
Marie Petersen, Sogneraadsmedlem	23
N. C. Petersen, Billedhuggerinde, M. I. & A.	102
Rosalie Petersen, Forstanderinde, F. M. i G.	98
Sofie Petersen, Cand. mag.	62
Signe Petersen, Major i Frelsens Hær	91*
Wilhelmine Petersen, Distriktsjordemoder, Byraadsmedlem	20
Lovise Phister, Professorinde, F. M. i G.	97
Marie Ploug, Formand	91
K M. Poulsen, Byraadsmedlem	12
Marie Preuss, Kommunelærerinde, Byraadsmedlem	20, 47
A. E. Pritzel, Cand. mag.	62
Marie Prytz, Sogneraadsmedlem	29
K. S. A. Præstgaard, Kommunelærerinde	86
Hedevig Quiding, Journalist	116
Johanne Rambusch, Fmd. f. L. f. K. V.	10, 81
Henriette Rasmussen, Menighedssygeplejerske, Sogneraadsmedlem	27
Jacobine Rasmussen, M. f. D. R	101
Karoline Rasmussen, Sogneraadsmedlem	30
Marie Rasmussen, Bestyrerinde	90
Sofie Rasmussen, Forretningsfører	82
Anna Redder, Kommunelærerinde, Byraadsmedlem	19
H. L. Reinhard, prakt. Læge	56
Ella Reith-Formann, Bestyrerinde	90
Wilh. Rerup, Borgerrepræsentant	11, 85
Riber, Pastorinde	83
Astrid Rickmann, Overretssagfører	54
Marie Riising-Rasmussen, Fmd. f. D. K.	82
C. A. von Rosen, Guldsmed	41, 43
E. C. D. Rosen, Priorinde	96
I. F. Rosenstand, M. f. D. R.	101
Anna Rosenørn, Forstanderinde	87
Inger Rubin, Fmd. f. K. I.	86
Susanne Rubin, Assistent	64
Kristine Rude, Byraadsmedlem	15
Ingeborg Rump, Lærerinde, Sogneraadsmedlem	21
M. Salomon-Schiødte, Læge	59
Vibeke Salicath, Borgerrepræsentant	11, 88
Lili Sandholt, Kommunelærerinde	85
Frederikke Schaeffer, Postmester	65
J. O. Schebye, Telegrafbestyrer	65
Ellen Schepelern, Fmd. for Kvindehjælpen	91*
Bothilde Scheuer, Kommunelærerinde	82
K. M. Schlanbusch, prakt. Læge	57
Gerda Schneekloth, kgl. Forstanderinde	47
Ragna Schou, Cand. polit.	55
Helga Sehested, Landbrugskandidat	76
L. Silfverberg, Fmd. f. K K. K.	88
Kirsten Skov, Sogneraadsmedlem	29
Henriette Skram, Skoleforstanderinde	47
Rigmor Smidt, Musiklærerinde, Byraadsmedlem	18
Marie Smith, Bestyrerinde	88*
Stampe-Charisius, Lensbaronesse	92*
Ingeborg Steffensen, Koncertsangerinde	109
Anna M. Sveistrup, Assistent	54
Sørensen, Provstinde	86
Ane Sørensen, Sogneraadsmedlem	22
Anna Sørensen, Skoleinspektrice, Cand. phil., Sogneraadsmedlem	22
Karen Sørensen, Sogneraadsmedlem	25
H. Teilman Ibsen, Politibetjent	64
A. Thalbitzer, Forstanderinde	91*
Kirstine Thaning, Dr. phil.	52, 60
Carla Thelin, Mag. art.	60
Ada S. Thomsen, Mag. art.	61
Anna Thomsen, Massøse, Fmd. f. D. M S. F.	85
M Thomsen, Hospitalsforstander	64
Petroline Thomsen, Byraadsmedlem	18
Cecilie Thorgils, Sogneraadsmedlem	30
Louise Thorup, Pastorinde, Sogneraadsmedl.	25
E. M. Thrane, prakt Læge	57
Emmy Thulstrup, Konfekturefabrikant	69
Kathrine Thygesen, M. f D. R.	101
Sara Thygesen, Sogneraadsmedlem	27
J. Thøger-Sørensen, prakt. Læge	58
Henny Tscherning, Fmd. f. D S.	84
Marie Tullin-Petersen, Cand phil.	88
Ella Ungermann, Skuespillerinde	105
E. E. M. Ussing, Kst. Assistent	54
Didi Utzon, Stationsforstander	66
Anette Vedel, Cand. phil., Fabriksinspektrice	39
Thyra Vieth, Ciselør	41
I. C J. Vogel, prakt. Læge	57
Anna Wartenberg, Typograf	41
J. C. Wegener, fhv. Overjordemoder, F. M i G.	98
Bertha Wegmann, Malerinde, F. M. i G.	97
E. M. Wellejus, Byraadsmedlem	16
M. O. Wentzel, Cand. polit.	55
C L. Wibe-Simonsen, Cand. mag.	62
Marie Wibroe, Handelsgartner	76
J. F. Winde, Byraadsmedlem	15
Louise Winteler, Skoleforstanderinde, F. M. i G.	47, 98
D. M. Wulsten, Adjunkt	62
Natalie Zahle, Skoleforstanderinde, F. M. i G.	47, 97

I Fagregistret findes Portrætter af:

	Side
Birgitte Berg-Nielsen, Forstanderinde	214
Julie Bjørnbak, Fjer og Plissé	212
Ingeborg Boeck. Forstanderinde	214
Helga Bryde, Pensionat	218
Maria Buch, Hjemmebageri	213
Mary Bøgevang, Danselærerinde	212
Laura Engelhardt, Skoleforstanderinde	219
Eline Eriksen, Forstanderinde	215
Ida Haas, Læderarbejder	216
Anna Hallin, Gymnastikdirektør	216
Christine Hammershøj, Grosserer	212
Bolette Hansen, Pianistinde	217
Elfrida Hansen, Damekonfektion	211
Edle Vilhelmine Hansen, Dameskræderinde	211
Maria Hartved, Børnekonfektion	210
Anna Ipsen, Tandtekniker	220
Margrethe Jensen, Pensionat	218
Dagmar Larsen, Vaskeri	221
Christiane Lauritzen, Herreekvipering	213
Mathilde Lohmann, Charcuterie	210
Christine Nielsen, Fødselshjælperske	213
Dagmar Nielsen, Skolebestyrerinde	219
Marie Nielsen, Bogbinder	209
Sofie Nielsen, Pensionat	218
Julie Pouline Nohr, Pensionat	218
Helene Olsen, Massøse	217
Marie Olsen, Børneekvipering	210
Marie Petersen, Børnekonfektion	210
C. A. von Rosen, Guldsmed	213
Johanne Schiøtte, Dukkeklinik	212
Emanuela Schrøder, Sanglærerinde	217
Joh. Schultz, Pensionat	218
Marie Sievert, Damekonfektion	211
Emilie Stilling, Ciselør	210
Ingeborg Suhr, Forstanderinde	214
Helene Sveistrup, Damefrisørinde	211
Agnes Thomsen, Sy- og Tilskæreskole	219
Nicoline Tuxen, Kunstmalerinde	215
L. Tønning, Musiklærerinde	218

„HJEMMETS KRAV"

giver Oplysninger om efterfølgende:

	Side
Automobildrosker, Taxamotorkompagniet	XXIV
Automobiler, Cycler, Skrivemaskiner, „Adler"	XXVI
Bade, Badeanstalten „København"	XLVI
Brød, Schulstad & Ludvigsen	VI
Chokolade og Kakao, Chr. F. Kehlets Chokoladefabrik	IV
Damekonfektion, Firmaet P. Trolle	XXVIII
Eddike og Sennep, W. Bähncke & Co.	IX
Emaillegods, Anker Heegaards Fabriker	XX
Farvning og Tøjrensning, C. Schleisner's Etablissement	XXXIV
Fjer, M. Wolder-Rasmussen & Co.	XLIV
Fodtøj, W. Schäfer & Co.	XXXII
Galoscher, Helsingborg Gummifabriks Aktiebolag	XXXIII
Haararbejde, P. T. Breining	XXXVII
Haar- og Ansigtspleje, Fru Dagmar Nielsen	XXXVI
Husholdningsartikler, S. M. Salomonsen's Eftf.	II
Kakkelovne og Komfurer, C. M. Hess' Fabriker	XXV
Konserves, Akts. J. D. Beauvais Fabriker	XLVIII
Køkkenudstyr, Baadh & Winther's Eftf.	XXI
Linoleum, Akts. C. Riis Bonne	XVIII
Margarine, Akts. Otto Mønsteds Fabriker	LII
Mel, Mariebo Dampmølle	III
Modevarer, A. Fonnesbech	XLII
Møbler, Lysberg & Hansen's Etablissement	XIV
Pianoer og Flygler, Akts. Hornung & Møller	XIII
Porcelain, Den Kgl. Porcelainsfabrik	XI
Sanatogen, Akts. Sanatogen Co.	XXVII
Servering i Hjemmene, Fhv. kgl. Mundkok J. Freitag	X
Symaskiner, Singer & Co.	XXIII
Sæbe, C. Schous Fabriker	L
Tapeter, C. Krügers Kgl. Hof-Tapetfabrik	XII
Tekstil, Crome & Goldschmidt's Fabriker	XXX
The, Firmaet C. J. Carøe	XLI
Toiletartikler, Parfumerie P. T. Breining	XL
Tæpper, Akts. C. Olesen	XVI
Vaskemaskiner, Firmaet Mammen & Drescher	XXII
Vaskeri, Emdrup Dampvaskeri	XL*
Øl, Hafnia Bryggerierne	XXXVIII

foto 173572

CARL PETERSENS ENKE